

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Тернопільський національний
педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Наукова бібліотека

**Наукові та навчально-методичні
праці викладачів
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка**

2012

Бібліографічний покажчик

Тернопіль 2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**НАУКОВІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ПРАЦІ
ВИКЛАДАЧІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

2012

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Тернопіль 2013

Наукові та навчально-методичні праці викладачів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2012 : бібліогр. покажчик / уклад.: І. А. Чайка ; редкол.: В. П. Кравець [та ін.]. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. – 514 с.

В анотованому бібліографічному покажчику зібрана інформація про друковані наукові праці, навчально-методичні посібники та електронні інформаційні джерела викладачів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, видані у 2012 році. Праці науковців розміщено за розділами в алфавітній послідовності прізвищ авторів, анотації подано трьома мовами (українською, російською та англійською), тексти анотацій збережено в авторських варіантах.

Бібліографічні описи зроблено згідно з чинними державними стандартами. За достовірність фактів, правильність назв, анотацій тощо відповідальність несуть автори.

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Протокол № 5 від 25.12.2012 р.*

Укладач: І. А. Чайка – директор НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка

Редколегія:

Кравець В. П. – доктор пед. наук, професор, дійсний член НАПН України

Буяк В. В. – кандидат історичних наук, доцент

Панцьо С. Є. – кандидат філологічних наук, доцент

Чайка В. М. – доктор пед. наук, професор

Бібліографічний редактор

Кульчицька О. Я. – заст. директора НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка

Рецензенти:

Терещук Г. В. – доктор пед. наук, професор, проректор Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Шахов В. І. – доктор пед. наук, професор кафедри педагогіки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Комп'ютерна верстка

Лохвицький О. В.

ЗМІСТ

МОНОГРАФІЇ	5	
РОЗДІЛИ В МОНОГРАФІЯХ	15	
НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ І ПІДРУЧНИКИ		
ДЛЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ	18	
Природничі науки	18	
Технічні науки	29	
Охорона здоров'я. Медичні науки	30	
Культура, мистецтво	32	
Освіта. Педагогічні науки	33	
Фізкультура і спорт	52	
Мовознавство	55	
Літературознавство	65	
Психологія	69	
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ	71	
ПІДРУЧНИКИ І ПОСІБНИКИ ДЛЯ ШКОЛИ	77	
НАУКОВІ ПРАЦІ, ОПУБЛІКОВАНІ		
В ЗАРУБІЖНИХ ВИДАННЯХ	110	
ПУБЛІКАЦІЇ В ПЕРІОДИЧНИХ НАУКОВИХ ВИДАННЯХ, ЩО ВВІЙШЛИ ДО БАЗИ ДАНИХ SCOPUS ТА ІНШИХ БІОМЕТРИЧНИХ БАЗ ДАНИХ УКРАЇНИ ТА СВІТУ		126
СЛОВНИКИ, ДОВІДНИКИ ТА ІНШІ ВИДАННЯ	130	
ПЕРЕЛІК ПАТЕНТІВ ТА АВТОРСЬКИХ СВІДОЦТВ, ОТРИМАНИХ У 2012 РОЦІ	136	

СТАТТІ У ФАХОВИХ ВИДАННЯХ.....	138
Інститут мистецтв	138
Інститут педагогіки і психології.....	152
Географічний факультет.....	226
Інженерно-педагогічний факультет	252
Історичний факультет	277
Хіміко-біологічний факультет	309
Факультет фізичного виховання.....	338
Факультет іноземних мов	360
Фізико-математичний факультет	404
Філологічний факультет	416
МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЙ.....	462
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ ВИКЛАДАЧІВ	496

МОНОГРАФІЇ

1. Алексієвець Л. М. Польща: міжнародні відносини у добу відродження 1918–1923 : [монографія] / Л. М. Алексієвець, О. Й. Парнета. – Тернопіль : Астон, 2012. – 192 с.

Анотація. У монографії на основі широкого використання зарубіжних і вітчизняних джерел здійснено показ системного бачення місця відродженої Польщі у міжнародних відносинах, її зовнішньополітичної діяльності за складних умов міжвоєнної Європи. Проаналізовано основні аспекти становлення Польської держави, суверенізації й міжнародного визнання, формування зовнішньої політики та її здійснення, головні тенденції, події.

Розкрито основні напрями встановлення кордонів, політику силового нарощування території, специфічні особливості цього процесу та його проблеми. Охарактеризовано український вектор у східній політиці Другої Речі Посполитої, інкорпорацію Східної Галичини та полонізацію українців краю.

Розрахована на істориків, політологів, дипломатів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів.

Аннотация. В монографии на основе широкого использования зарубежных и отечественных источников осуществлен показ системного видения места возрожденной Польши в международных отношениях, ее внешнеполитической деятельности в сложных условиях межвоенной Европы. Проанализированы основные аспекты становления Польского государства, суверенизации и международного признания, формирования внешней политики и ее осуществления, основные тенденции, события.

Раскрыты основные направления установления границ, политику силового наращивания территории, специфические особенности этого процесса и его проблемы. Охарактеризованы украинский вектор в восточной политике Второй Речи Посполитой, инкорпорации Восточной Галиции и полонизации украинских края.

Предназначается историкам, политологам, дипломатам, преподавателям и студентам высших учебных заведений.

2 Алексієвець Л. М. Польща: на шляху до НАТО та ЄС : [монографія] / Л. М. Алексієвець, М. М. Алексієвець, Н. М. Чорна. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 268 с.

Анотація. У монографії на основі широкого використання зарубіжних і вітчизняних джерел комплексно показано системне бачення інтеграції Польщі у структури НАТО і ЄС, історичні передумови переорієнтації зовнішньої політики Польщі на користь західних інституцій. Проаналізовано вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на здійснення Польщею інтеграційної стратегії, при цьому показано нормативно-правове забезпечення вступу Польщі до європейських та євроатлантичних структур, визначено закономірності та особливості цього процесу, його основні етапи та тенденції. Доведено наявність зв'язку між динамікою реалізації Польщею стратегії інтеграції і характером її відносин з Україною, охарактеризовано наслідки вступу країни до НАТО і ЄС для офіційного Києва.

Для істориків, політологів, міжнародників, а також усіх, хто цікавиться всесвітньою історією.

Аннотация. В монографии на основе широкого использования зарубежных и отечественных источников комплексно показано системное видение интеграции Польши в структуры НАТО и ЕС, исторические предпосылки переориентации внешней

политики Польши в пользу западных институтов. Проанализировано влияние внутренних и внешних факторов на осуществление Польшей интеграционной стратегии, при этом показано нормативно-правовое обеспечение вступления Польши в европейские и евроатлантические структуры, определены закономерности и особенности этого процесса, его основные этапы и тенденции. Доказано наличие связи между динамикой реализации Польшей стратегии интеграции и характером ее отношений с Украиной, охарактеризованы последствия вступления страны в НАТО и ЕС для официального Киева.

Для историков, политологов, международных, а также всех, кто интересуется всемирной историей.

3. Алексієвець М. М. Іван Горбачевський: науково-педагогічна та громадсько-політична діяльність : [монографія] / М. М. Алексієвець, Т. В. Лахманюк. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 159 с.

Анотація. У монографії здійснено аналіз науково-педагогічної та громадсько-політичної діяльності Івана Горбачевського. Оцінено внесок ученого в розвиток національної і світової науки, дано загальний показ його наукової спадщини. Досліджено головні напрямки громадсько-політичної діяльності І. Горбачевського, її відображення в історичних працях. Узагальнено відомі й введено у науковий обіг малоз'ясовані сторінки біографії І. Горбачевського, створено всебічний науково-академічний та суспільний портрет українського вченого. Визначено його місце і роль в українсько-зарубіжних культурних взаєминах кінця ХІХ - першої половини ХХ ст. у контексті поглиблення інтеграції України в світовий культурний процес.

Розрахована на істориків, краєзнавців, викладачів і студентів вищих навчальних закладів України та всіх, хто цікавиться українською національною історією.

Аннотація. В монографии осуществлен анализ научно-педагогической и общественно-политической деятельности Ивана Горбачевского. Оценен вклад ученого в развитие национальной и мировой науки. Исследованы основные направления общественно-политической деятельности И. Горбачевского, ее отражение в исторических трудах. Обобщенно известны и введено в научный оборот малозьясованы страницы биографии И. Горбачевского, создано всестороннее научно-академический и общественный портрет украинского ученого. Определено его место и роль в украинской-зарубежных культурных взаимоотношениях конца ХІХ – первой половины ХХ в. в контексте углубления интеграции Украины в мировой культурный процесс.

Рассчитана на историков, краеведов, преподавателей и студентов высших учебных заведений Украины и всех, кто интересуется украинской национальной историей.

4. Буяк Б. Б. Політичне виховання молоді (філософсько-освітній аспект) : [монографія] / Б. Б. Буяк – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 556 с.

Анотація. У монографії викладено основні філософсько-освітні аспекти політичного виховання молоді. На основі авторської методологічної програми виявлено вплив світоглядної складової на зміст, форми і практики політичного виховання молоді та його ефективність.

Матеріали, висновки, узагальнення дослідження можуть бути використані при вивченні філософії, політології, культурології, соціології, психології, педагогіки, написанні спеціальних праць з філософії освіти, для подальших філософсько-освітніх досліджень, у практичній діяльності викладачів, студентів, вчителів загальноосвітніх шкіл, державних службовців.

Аннотация. В монографии изложены основные философско-образовательные аспекты политического воспитания молодёжи. На основании авторской методологической программы исследовано влияние мировоззренческой составляющей на содержание, формы и практики политического воспитания молодёжи и его эффективность.

Материалы, выводы, обобщения исследования могут быть использованы при изучении философии, политологии, культурологии, социологии, психологии, педагогики, написании специальных работ по философии образования, для дальнейших философско-образовательных исследований, в практической деятельности преподавателей, студентов, учителей общеобразовательных школ, государственных служащих.

Annotation. The main philosophical and educational aspects of political education of the youth are highlighted in this monograph. The influence of conceptual outlook on the content, forms and the practices of political education of the youth as well as its efficiency are revealed on the basis of the original methodological program.

The materials, conclusions and generalizations could be used in philosophical, political, cultural, sociological, psychological and pedagogical studies and could facilitate the research in educational philosophy and further philosophical and educational issues as well as in the professional activity of lecturers, teachers, students and state officials.

5. Гавенко С. Технологія мікрохвильового висушування книжкових блоків : монографія / С. Гавенко, Г. Йордан. – Львів : НВЕСД УАД, 2012. – 144 с.

Анотація. У монографії викладено теоретичні та практичні засади процесів інтенсифікації технології висушування напівфабрикатів книжкового виробництва. Описано класифікаційні ознаки сучасних технологій та сушильних пристроїв, обґрунтовано ефективність мікрохвильового сушіння книжкових блоків.

На основі теоретичних досліджень встановлено закономірності процесу висушування в залежності від коефіцієнта теплопровідності матеріалів, формату видання, його товщини, фізико-механічних характеристик паперів і клеїв. Наведено імітаційні моделі розподілу вологи в корінці блока та досліджено кінетику висушування, методику розрахунку матеріального і теплового балансу, показано зміни структури матеріалів.

Аннотация. В монографии изложено теоретические и практические засады процессов интенсификации технологии сушки полуфабрикатов книжного производства. Описано классификационные признаки современных сушильных устройств, обосновано эффективность микроволновой сушки книжных блоков.

На основе теоретических исследований установлено закономерности процессу сушки в зависимости от коэффициента теплопроводности материалов, формату издания, его толщины, физико-механических характеристик бумаг и клеев.

Приведено имитационные модели распределения влаги в корешке блока, исследовано кинетику сушки, методику расчета материального и теплового баланса, показано изменения структуры материалов.

Annotation. Theoretical and practical bases of the intensity processes of the drying technology concerning semi-finished goods in book production have been expounded in the monograph. Classified evidences of modern technologies and drying equipment have been defined; the efficiency of microwave drying of book blocks have been proved.

On the basis of theoretical analyses the principles of the drying process depending on heat conductivity factor, edition size, its thickness, physical and mechanical characteristics of paper and glue types have been established.

Imitative models of moisture distribution in book blocks have been given; drying kinetics and the algorithm of material and thermal balance have been investigated; structural changes of materials have been shown.

6. Ксенобіотики: накопичення, детоксикація та виведення з живих організмів : монографія / Б. О. Цудзевич, О. Б. Столяр, І. В. Калінін, В. Г. Юкало. – Тернопіль : ТНТУ ім. І. Пулюя, 2012. – 384 с.

Анотація. Монографія присвячена проблемі взаємодії ксенобіотиків з живими організмами. На основі даних літератури та власних досліджень розглянуто зв'язок між здатністю речовин індукувати різні типи негативних відповідей: токсичність, канцерогенність, мутагенність, а також вплив на метаболічні процеси. Більшість ксенобіотиків, які існують сьогодні, чинять небезпечну біологічну дію. Тому, при вивченні ксенобіотиків важливим є розроблення прийомів для створення систем визначення біологічної активності ксенобіотиків.

В роботі з'ясовано молекулярні мішені та біохімічні механізми детоксикації в організмі тварин для головних груп ксенобіотиків, зокрема важких металів, що дає змогу визначити напрями пошуків нових засобів для контролю, регулювання і стимуляції реакцій адаптації, компенсації та елімінації останніх з організму.

Наукове видання розраховане на широке коло читачів, студентів, аспірантів, науковців біологічного, медичного, токсикологічного, екологічного, ветеринарного профілів та інших представників природничих наук.

Аннотация. Монография посвящена проблеме взаимодействия ксенобиотиков с живыми организмами. На основании данных литературы и собственных исследований рассмотрено связь между способностью веществ индуцировать различные типы отрицательных ответов: токсичность, канцерогенность, мутагенность, а также влияние на метаболические процессы. Большинство существующих на наше время ксенобиотиков вызывают опасное биологическое действие. Потому при изучении ксенобиотиков является важным разработка приемов для создания систем определения биологической активности ксенобиотиков.

В работе выяснено молекулярные мишени и биохимические механизмы детоксикации в организме животных для главных групп ксенобиотиков, в частности, тяжелых металлов, что дает возможность определить направления поисков новых средств для контроля, регулирования и стимуляции реакций адаптации, компенсации и элиминирования последних из организма.

Научное издание рассчитано на широкий круг читателей, студентов, аспирантов, научных работников биологического, медицинского,

токсикологического, экологического профиля и других представителей естественных наук.

Annotation. Book is devoted to the problem of interaction of xenobiotics with the living organisms. Basing on the literature sources and own experience, the relation between the property of substances to induce different types of negative responses: toxicity, carcinogenicity, mutagenicity, and also the effect on the metabolic processes have been examined. Most of the known for the present time xenobiotics possess the dangerous biological effects. Therefore, the development of the techniques for the determining of biological activities of xenobiotics is the important stage in their investigation.

In the present work, the molecular targets and biochemical mechanisms of detoxication of the main groups of xenobiotics in the animal organism, particularly heavy metals, are elucidated. This gives the opportunity to determine the directions for the new facilities for the control, regulation and activation of the adaptive responses, compensatory mechanisms and elimination of the toxic substances from the organism.

Scientific edition is recommended for the wide range of readers – students, PhD students, researchers of biological, medical, toxicological and ecological profiles, and also the representatives of other sciences.

7. Лушпинська Л. П. Українська літературна мова другої половини ХІХ – початку ХХ століття (на матеріалі епістолярної спадщини) : монографія / Л. П. Лушпинська. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 187 с.

Анотація. У дослідженні на матеріалі епістолярію з'ясовано мовознавчі теоретичні проблеми, які найбільше хвилювали українських діячів другої половини ХІХ – початку ХХ століття. Проаналізовано широке коло практичних рекомендацій, що активно сприяли нормуванню української літературної мови, удосконаленню всіх рівнів мовної системи.

Для мовознавців, викладачів, аспірантів, учителів-словесників, студентів, усіх, кого цікавлять проблеми розвитку, функціональної розбудови та нормування української літературної мови.

Аннотация. В исследовании на материале эпистолярия выявлены лингвистические теоретические проблемы, которые более всего волновали украинских деятелей второй половины ХІХ – начало ХХ века. Проанализировано большое количество практических рекомендаций, которые активно влияли на нормирование украинского литературного языка, усовершенствование всех уровней языковой системы.

Для языковедов, преподавателей, аспирантов, учителей-словесников, студентов, всех, кого интересуют проблемы функционального развития и нормирования украинского литературного языка.

Annotation. Our research of correspondence has revealed major linguistic theoretical problems on which Ukrainian scientists of the second half of the 19th century-the beginning of the 20th century were focusing. A wide range of recommendations which contributed a great deal to regulating the Ukrainian literary language as well as improving all levels of the language system has been analyzed.

For linguistics, university and high school teachers, postgraduate students and everybody who is interested in the problems of functional expansion and regulation of the Ukrainian language.

8. Мешко Г. М. Підготовка майбутніх учителів до збереження і зміцнення професійного здоров'я : монографія / Г. М. Мешко ; за ред. В. П. Кравця. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 460 с.

Анотація. У монографії розкрито теоретичні і практичні аспекти проблеми підготовки майбутніх учителів до збереження і зміцнення професійного здоров'я. Представлено концептуальну модель системи підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів у зазначеному напрямі, а також комплексну програму і технологію її впровадження. На основі експериментальної перевірки доведено ефективність розробленої автором системи підготовки майбутніх учителів до збереження і зміцнення професійного здоров'я.

Аннотация. В монографии раскрыты теоретические и практические аспекты проблемы подготовки будущих учителей к сбережению и укреплению профессионального здоровья. Представлена концептуальная модель системы подготовки студентов высших педагогических учебных заведений в указанном направлении, а также комплексная программа и технология ее внедрения. На основе экспериментальной проверки доказана эффективность разработанной автором системы подготовки будущих учителей к сбережению и укреплению профессионального здоровья.

Annotation. The monograph describes theoretical and practical aspects of the prospective teacher's training for the keeping and the improving of professional health. The conceptual model of training students of the higher educational institutions is recommended in the direction and as well as there are a comprehensive program and technology of its implementation. Based on the experimental tests it is proved the efficiency of the author's developing system of the prospective teachers' preparation for keeping and the improving of the professional health.

9. Морська Л. І. Стратегічна компетенція у навчанні іноземних мов: теоретичні та методичні аспекти : [монографія] / Л. І. Морська. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 218 с.

Анотація. У монографії висвітлюються теоретичні основи сутності поняття стратегічної компетенції у навчанні іноземних мов. Автором запропонована модель стратегічної компетенції студента, методичні рекомендації до формування зазначеного феномену у чотирьох видах мовленнєвої діяльності.

Книга призначена для студентів вищих навчальних закладів, викладачів, науковців, усіх, хто цікавиться проблемами стратегічного навчання іноземних мов у вищій та середній школі.

Аннотация. В монографии рассматриваются теоретические основы сущности понятия стратегической компетенции в обучении иностранным языкам. Автором предложена модель стратегической компетенции студента, методические рекомендации к формированию указанного феномена в четырех видах речевой деятельности.

Книга предназначена для студентов высших учебных заведений, ученых, всех, кто интересуется проблемами стратегического обучения иностранным языкам в высшей и средней школе.

Annotation. Theoretical foundation for the essence of the notion of strategic competence in teaching foreign languages has been defined in the monograph. The author has suggested the model of strategic competence of a student, methodic recommendations for the formation of the given phenomenon in four speech skills.

The book is meant to be used by students of higher educational establishments, scholars, those who are interested in strategic foreign language teaching at higher and secondary school.

10. Москалюк М. М. Розвиток обробної промисловості українських губерній Російської імперії в другій половині XIX – на початку XX століття : монографія / М. М. Москалюк. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 300 с.

Анотація. У монографії на основі широкого кола архівних джерел, періодичних видань та фахової літератури розкрито особливості розвитку обробної промисловості українських губерній Російської імперії в другій половині XIX – на початку XX століття. Зокрема, проаналізовано економічну політику царизму, матеріально-технічну базу, показана роль підприємців, технічної інтелігенції і робітників в обробній промисловості, визначено обсяги виробництва та ринки збуту продукції.

Книга розрахована на науковців, викладачів, студентів та всіх, хто цікавиться соціально-економічною історією України.

Аннотация. В монографии на основе широкого круга архивных источников, периодических изданий и профессиональной литературы, раскрыты особенности развития отделочной промышленности украинских губерний Русской империи во второй половине XIX – в начале XX века. В частности, проанализирована экономическая политика царизма, материально-техническая база, отображена роль предпринимателей, технической интеллигенции и рабочих, в отделочной промышленности, определены объемы производства и рынки сбыта продукции.

Книга рассчитана на научных работников, преподавателей, студентов, и всех, кто интересуется социально-экономической историей Украины.

Annotation. In a monograph on the basis of wide circle of the archived sources, magazines and professional literature, the features of development of finishing industry of the Ukrainian provinces of the Russian empire are exposed in the second half XIX – at the beginning of XX age. In particular, the economic policy of carizmu, material and technical base, is analysed, rotined role of businessmen, technical intelligentsia and workers, in finishing industry, certainly production volumes and markets of sale of products.

A book is counted on research workers, teachers, students, and all, who is interested in socio-economic history of Ukraine.

11. Науковий простір академіка Олександри Савченко / упоряд.: Я. П. Кодлюк, Т. Я. Довга, Л. М. Заліток, О. С. Покусова ; за ред. Я. П. Кодлюк. – К. : Богданова А. М., 2012. – 312 с.

Анотація. Книга містить інформацію про науковий доробок відомого українського вченого, доктора педагогічних наук, професора, академіка НАПН України Олександри Яківни Савченко та результати наукових досліджень аспірантів, докторантів і здобувачів, виконаних під її керівництвом.

Видання адресоване науковцям, викладачам-педагогам, дослідникам-початківцям (аспірантам, магістрантам), учителям, студентам спеціальності «Початкова освіта».

Аннотация. Книга содержит информацию о научном вкладе известного украинского ученого, доктора педагогических наук, профессора, академика НАПН Украины Александры Яковлевны Савченко и результаты научных исследований аспирантов, докторантов и соискателей, которые выполнены под ее руководством.

Издание адресовано научным работникам, преподавателям-педагогам, начинающим исследователям (аспирантам, магистрантам), учителям, студентам специальности «Начальное образование».

Annotation. This book is about scientific contribution of Oleksandra Yakivna Savchenko. She is a famous Ukrainian scientist, Doctor of Education, a member of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. There are results of scientific researches of post-graduate students, doctoral students and students that are under her direction in this book.

The publication is aimed at researches, educators, researchers-amateurs (post-graduate students, doctoral students), teachers, students of a specialty «Primary education».

12. Подобівський С. С. Твердокрилі надродини Бострихоїдні (Coleoptera, Bostrichoidea: Bostrichidae, Ptinidae) фауни України / С. С. Подобівський. – Тернопіль : [РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка], 2012. – 276 с.

Анотація. У монографії викладено дані про видовий склад, екологію, етологію і практичне значення жуків надродини Бострихоїдних із родин Ptinidae і Bostrichidae. Розглянуто зоогеографічне поширення та напрямки еволюції будови тіла личинок та імаго із врахуванням їх способів життя та біології живлення. Еколого-фауністична характеристика містить найповніші дані щодо поширення, способів живлення і розмноження більшості видів бострихоїдних фауни України.

Аннотация. В монографии изложены данные о видовом составе, экологии, этологии и практическом значении жуков надсемейства Бострихоидных, из семейств Ptinidae и Bostrichidae. Рассмотрено зоогеографическое распространение и направления эволюции строения тела личинок и имаго с учетом их способов жизни и биологии питания. Эколого-фаунистическая характеристика включает самые новые данные о распространении, способов питания и размножении большинства видов бострихоидных фауны Украины.

Annotation. The main data of species complementation, ecology, etology and practical importance of beetles of superfamily Bostrichoidea from family Ptinidae and Bostrichidae are represented. Zoogeographical distribution and evolution trends of larvae body and adults on account of their ways of life and biological nutrition are

considered. Ecological-faunistic characteristic comprises the most complete data concerning distribution, ways of nutrition and reproduction of most of species of Bostrichoidea fauna of Ukraine.

13. Протичовновий корвет «Тернопіль» / І. Крочак, О. Мухладі, Р. П'ятницький, О. Петровський, О. Гаврилюк. – Вид. 2-е, допов. – Тернопіль : Астон, 2012. – 136 с.: іл.

Анотація. Науково-популярне видання розповідає про історію побудови і служби корвета «Тернопіль», визнаного кращим кораблем ВМС України за результатами 2007 р. У книзі подано основні віхи історії міста Тернопіль та опис найвидатніших пам'яток історії та культури, розташованих на його території.

Аннотация. Научно-популярное издание рассказывает об истории построения и службы корвета «Тернополь», признанного лучшим кораблем ВМС Украины по результатам 2007 г. В книге представлены основные вехи истории города Тернополь и описание выдающихся памятников истории и культуры, расположенных на его территории.

Annotation. Scientific and popular edition tells about the history of the construction and military service corvette «Ternopil», the best ship Navy of Ukraine as a result of 2007, the book presents the major milestones of Ternopil and description of the greatest historical and cultural monuments are located in its territory.

14. Степанюк А. В. Формування цілісних знань школярів про живу природу : монографія / А. В. Степанюк. – Вид. 2-ге, переробл. й допов. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 228 с.

Анотація. В монографії на засадах системології та синергетики висвітлено проблему сутності життя (його структурної організації та цілісного функціонування), розкрито шляхи його відображення в змісті шкільного курсу біології та організації природо відповідної діяльності школярів.

Буде корисна студентам, магістрам, молодим науковцям та всім, хто цікавиться проблемами біологічної освіти.

Аннотация. В монографии на основании системологии и синергетики освещена проблема сущности жизни (ее структурная организация и целостное функционирование), раскрыты пути, способы ее отображения в содержании школьного курса биологии.

Полезна студентам, магистрам, молодым ученым, всем, кто интересуется проблемами биологического образования.

Annotation. The problem of life essence (its structural organization and integral functioning) on the basis of systematics and synergetics has been covered; the ways of reflecting this problem in the content of school biology course and in the organization of student activity corresponding with the nature have been exposed in the monograph.

It will be useful for students, masters and everyone who is interested in the problems of biology education.

15. Троцька О. С. Біо(еко)етичне виховання: теорія і практика : монографія / О. С. Троцька, І. С. Назарко, А. В. Степанюк. – Вид. 2-ге, переробл. й допов. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка : Вектор, 2012. – 240 с.

Анотація. У монографії висвітлено теоретичні, методологічні та практичні аспекти біо(еко)етичного виховання молоді. Виділено блоки інформації біо(еко)етичного спрямування, які доцільно фрагментарно включати до змісту програмового матеріалу з біології. Сконструйовано систему завдань екоетичного спрямування для формування ціннісно-шанобливого ставлення учнів до природи та факультативний курс «Основи біоетики».

Аннотация. В монографии освещены теоретические, методологические и практические аспекты био(эко)этического воспитания молодежи. Выделены блоки информации био(эко)этического содержания, которые целесообразно фрагментарно включать в содержание программного материала по биологии. Сконструировано систему заданий экоэтического содержания для формирования ценностно-уважительного отношения учащихся к природе и факультативный курс «Основы биоэтики».

Annotation. Theoretical, methodological and practical aspects of bio(eco)ecoethical education of youth have been analyzed in the monograph. There have been distinguished the blocks of bio(eco)ethical information, which could be partly included to the content of program material in biology. The system of ecoethical tasks and elective course «Basics of bioethics» which can be used for forming of deferential attitude of students to nature has been designed.

16. Юрій М. Ф. Україна найдавнішого часу – XVIII століття: цивілізаційний контекст пізнання. Кн. 1 / М. Ф. Юрій, Л. М. Алексієвець, Я. С. Калакура, О. А. Удод. – Наук. вид. – Тернопіль : Астон, 2012. – 700 с.

Анотація. У запропонованому виданні з'ясовуються сутність та особливості цивілізаційного пізнання давньої, середньовічної і ранньомодерної України, утвердження її соціокультурної ідентичності. Викладено історіософський погляд на традиційне суспільство і традиційну культуру, етногенез українців, творення української нації, формування міфологічної та релігійної свідомості, соціокультурних засад державності, розглянуто співвідношення української і візантійської традиції, показано ренесансні процеси в контексті зародження козацтва і міжцивілізаційних впливів, соціодинаміку державності України, розкрито причини кризи та маргіналізації української ідентичності в добу руїни та чужоземного панування.

Для фахівців з історії, культурології, студентів, аспірантів, викладачів, широкого кола осіб, які цікавляться українською історією.

Аннотация. В предлагаемом издании выясняются сущность и особенности цивилизационного познания древней, средневековой и ранней Украины, утверждения ее социокультурной идентичности. Изложены историософский взгляд на традиционное общество и традиционную культуру, этногенез украинский, создания украинской нации, формирования мифологической и религиозного сознания, социокультурных основ государственности, рассмотрено соотношение украинских и византийской традиции, показано ренессансные процессы в контексте зарождения казачества и межцивилизационных воздействий, социодинамики государственности Украины, раскрыто причины кризиса и маргинализации украинской идентичности в сутки руины и чужеземного господства.

Для специалистов по истории, культурологии, студентов, аспирантов, преподавателей, широкого круга лиц, интересующихся украинской историей.

РОЗДІЛИ В МОНОГРАФІЯХ

1. Говорун Т. В. Гендерна освіта у вищій школі / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді // Філософсько-антропологічні виміри глобальних трансформацій : монографія колективу авторів / наук. ред. Т. І. Власова. – Дніпропетровськ : Видавець Маковецький, 2012. – С. 255–269.

Анотація. Проаналізовано шляхи формування гендерної чутливості у майбутніх педагогів через розробку та впровадження у навчальний процес вищої школи спецкурсів «Гендерна педагогіка» та «Історія гендерної педагогіки», показано перспективи діяльності кафедри гендерної освіти та гендерного центру НАПН України та Тернопільського національного педагогічного університету.

Аннотация. Проанализированы пути формирования гендерной чувствительности у будущих педагогов через разработку и внедрение в учебный процесс высшей школы спецкурсов «Гендерная педагогика» и «История гендерной педагогика», показаны перспективы деятельности кафедры гендерного образования и гендерного центра НАПН Украины и Тернопольского национального педагогического университета.

Annotation. The ways of forming of gender sensitivity in future teachers because of the development and introduction of the courses «Gender education» and «History of gender pedagogy» into the learning process of higher school are analyzed. Prospects of the activity of Department of Gender Education and Gender Center of National Academy of Pedagogical sciences of Ukraine and Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk are displayed in the article.

2. Заставецька О. В. Сучасна демографічна ситуація в Підгаєцькому районі / О. В. Заставецька // Підгайці та Підгаєччина : монографія / упоряд. С. Кородницький. – Тернопіль : Терно-граф, 2012 – С. 68–76.

Анотація. «Підгайці та Підгаєччина» – це збірник наукових і краєзнавчих статей, що написали і українські, і зарубіжні автори. Книга містить новітню інформацію з різних галузей: географії, архітектури і містобудування, історії, культури; а також – відомості про визначних та відомих людей, які волею долі опинились за межами рідної землі. Подано і докладну хронологію історії міста Підгайці. Для науковців, краєзнавців, педагогів, студентів і школярів – усіх тих, кому мила й дорога земля, яку ми зevamo мала Батьківщина.

У розділі монографії викладено сучасний стан демографічних процесів у Підгаєцькому районі, подано динаміку зміни чисельності населення у всіх населених пунктах району, розкрито причини старіння населення та природного і механічного скорочення населення.

Аннотация. «Подгайцы и Подгаеччина» – это сборник научных и краеведческих статей, написали и украинские, и зарубежные авторы. Книга содержит новейшую информацию из разных областей: географии, архитектуры и градостроительства, истории, культуры, а также - сведения о выдающихся и известных людей, которые волею судьбы оказались за пределами родной земли. Представлена и подробную хронологию истории города Подгайцы. Для ученых, краеведов, педагогов, студентов и школьников - всех тех, кому мыла и дорогая земля, которую мы называем малая Родина.

В разделе монографии изложены современное состояние демографических процессов в Подгаецком районе, представлена динамика изменения численности населения во всех населенных пунктах района, раскрыты причины старения населения и естественного и механического сокращения населения.

Annotation. «Pidhaytsi and Pidhayechchyna» – a collection of scientific and local history articles written by both Ukrainian and foreign authors. The book contains the latest information from a variety of fields: geography, architecture and urban planning, history, culture, and - information on attractions and famous people who are fated to find themselves outside their native land. Filled and detailed chronology of the history of Pidhaytsi. For researchers, local historians, teachers, students and schoolchildren - all those nice and expensive land, which we call small homeland.

In the monograph presents the current state of demographic processes in Pidhayetskiy area, given the dynamics of population change in all towns area uncovered causes aging and natural and mechanical population reduction.

3. Кікінежді О. М. Гендер як інновація у дошкільні / О. М. Кікінежді // Філософсько-антропологічні виміри глобальних трансформацій : монографія колективу авторів / наук. ред. Т. І. Власова. – Дніпропетровськ : Видавець Маковецький, 2012. – С. 270–281.

Анотація. Розкрито інноваційні гендерно-освітні технології у дошкільній освіті. Представлено гендерну експертизу Базового компоненту дошкільної освіти та Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». Розкрито шляхи інтеграції гендерного підходу в систему дошкільної ланки освіти в контексті егалітарної парадигми та особистісно зорієнтованого навчання та виховання.

Аннотация. Раскрыты гендерные инновационные технологии в современном дошкольном образовании. Представлены гендерная экспертиза Базового компонента дошкольного образования и новой, Базовой программы развития ребенка дошкольного возраста «Я в мире». Показаны пути интеграции гендерного подхода в систему дошкольного образования в контексте эгалитарной парадигмы и личностно-ориентированного обучения и воспитания.

Annotation. Gender innovation technologies in modern preschool education are analysed in the article. The Basic component of pre-school education and Basic Development Programme of Preschool Children «I am in the World», are analysis from the point of view of gender methodology. The ways of integration of the gender approach to the system of pre-school education in the context of the egalitarian paradigm and personality-oriented education and upbringing are displayed in the article.

4. Кравець В. П. Більшовицькі гендерні та шлюбно-сімейні проекти у роки становлення радянської влади / В. П. Кравець // Філософсько-антропологічні виміри глобальних трансформацій : монографія колективу авторів / наук. ред. Т. І. Власова. – Дніпропетровськ : Видавець Маковецький, 2012. – С. 210–230.

Анотація. Проаналізовано передумови зміни стосунків між статями у перші роки становлення радянської влади, розглянуто зміст дискусій на теми «вільного кохання» та боротьбу прихильників ліберальної точки зору на сексуальну та сімейно-шлюбну ідеологію, яку представляла О. Коллонтай, та

представників догматично-більшовицької позиції, представлену А. Залкіндом, продемонстровано особливості українського ліберального законодавства в питаннях міжстатевих і шлюбно-сімейних стосунків на початку 1920-х років.

Анотація. Проаналізовані предусловія змінення відносин між людьми в перші роки становлення радянської влади, розглянуто зміст дискусій на теми «свободної любові» і боротьбу ліберальної точки зору на сексуальну і сімейно-шлюбну ідеологію, представлену А. Коллонтай, і представителів догматично-більшовицької позиції, представленної А. Залкіндом, продемонстровані особливості українського ліберального законодавства в питаннях міжстатевих і шлюбно-сімейних відносин в початку 1920-х років.

Annotation. The reasons of intersex relations during the first years of Soviet Power formation are analyzed, the content of the discussions about «free love» and the struggle of the supporters of liberal point of view on a sexual, marriage and family ideology which was presented by A. Kollontay with the representatives of dogmatic Bolshevik views presented by A. Zalkind are studied, the peculiarities of the Ukrainian liberal legislation in the questions of intersex, marriage and family relations at the beginning of 1920s are showed.

5. Jankowycz O. Realizacja technologii edukacyjnych jako jeden ze sposobów poprzedzenia uzależnienia od czynników psychoaktywnych / Aleksandra Jankowycz // Patologie w cyberświecie / S. Bębas, J. Plis, J. Bednarek. – Radom : Wyższa Szkoła handlowa, 2012. – С. 485–492.

Анотація. Висвітлюються причини виникнення залежності від віртуального світу. Аналізуються способи її подолання. Реалізація освітніх технологій у закладах освіти розглядається як один із чинників гармонізації «Я-концепції» особистості. Рекомендуються орієнтовні інноваційні методики виховання школярів.

Анотація. Освітлюються причини виникнення залежності від віртуального світу. Аналізуються способи її подолання. Реалізація освітніх технологій у закладах освіти розглядається як один із чинників гармонізації «Я-концепції» особистості. Рекомендуються орієнтовні інноваційні методики виховання школярів.

Annotation. The monograph deals with causes of origination the dependence on the virtual world. It is analyzed the methods of its overcoming. The realization of educational technologies in educational institutions is considered as one of factors of harmonization the personality's I-conception. It is recommended tentative innovative methods for pupils' upbringing.

НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ І ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Природничі науки

1. Барна М. М. Навчальні заняття з біології, 7–11 класи : [посіб. для вчителів] / М. М. Барна, Л. С. Барна, Г. Ф. Яцук. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 168 с.

Анотація. У посібнику подано методичні розробки навчальних занять з біології (лекції, семінари, нестандартні та інтегровані уроки, позакласні заняття, ігри тощо) відповідно до чинної програми з біології. Пропоновані заняття сприятимуть глибокому засвоєнню учнями програмового матеріалу, розвитку їхніх творчих здібностей, формуванню культури спілкування учнів, умінь застосовувати отримані знання в нестандартних ситуаціях.

Для вчителів біології, студентів природничих факультетів педагогічних вузів.

Аннотація. Пособие содержит методические разработки учебных занятий по биологии (лекции, семинары, нетрадиционные и интегрированные уроки, внеклассные занятия, игры и т.п.), соответствующие действующей программе по биологии. Предлагаемые занятия будут способствовать глубокому усвоению учениками программного материала, развитию их творческих способностей, формированию культуры общения учащихся, умений использовать полученные знания в нестандартных ситуациях.

Для учителей биологии, студентов факультетов естествознания педагогических вузов.

Annotation. The methodological elaboration of biology classes (lectures, seminars, non-standard and integrated courses, extracurricular activities, etc.) is presented in this schoolbook correspondingly efficient biology study guide. These classes will help the pupils to master the program material, develop their creative capacities, and shape their cultural interaction and skills in applying the received knowledge in non-standard situations.

For biology teachers, HR (Human Resources) students of pedagogical institutes of higher education.

2. Боднар Д. І. Елементи теорії функцій комплексної змінної та операційного числення : [навч.-метод. посіб.] / Д. І. Боднар, О. Г. Возняк. – Тернопіль : СМП Тайп, 2012. – 112 с.

Анотація. Посібник для студентів складений відповідно до чинної програми. У ньому пропонуються короткі теоретичні відомості з теорії функцій комплексної змінної та операційного числення, приклади розв'язування завдань та задачі для самостійного розв'язування.

Аннотація. Пособие для студентов составлено в соответствии с действующей программой. В нём предлагаются краткие теоретические сведения из теории функций комплексного переменного и операционного исчисления, примеры решения заданий и задачи для самостоятельного решения.

Annotation. The grant for students is made according to existing program. In it short theoretical data from the theory of functions of complex variable and operational

calculation, examples of the solution of tasks and a task for the independent decision are offered.

3. Герц А. І. Анатомія людини : практикум (для студ. біол. спец. вищих пед. навч. закл.) / А. І. Герц, Н. М. Дробик. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 142 с.

Анотація. У практикумі наведено короткі теоретичні відомості, матеріали, методичні вказівки, план проведення та виконання практичних робіт. На сучасному науковому рівні коротко висвітлені основні дані з анатомії людини, необхідні для подальшого вивчення фізіології людини і тварин. Практикум розрахований на студентів біологічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. Він також буде корисним для вчителів біології загальноосвітніх, профільних шкіл і викладачів педагогічних навчальних закладів, де вивчається навчальна дисципліна «Анатомія людини». Наявність теоретичних відомостей, рекомендацій до виконання практичних робіт, ілюстрацій дозволить студентам якісно та швидко виконати запропоновані завдання.

Аннотация. В практикуме приведены краткие теоретические сведения, материалы, методические указания, план проведения и выполнения практических работ. На современном научном уровне кратко освещены основные данные по анатомии человека, необходимые для дальнейшего изучения физиологии человека и животных. Практикум рассчитан на студентов биологических факультетов высших педагогических учебных заведений. Он также будет полезен для учителей биологии общеобразовательных, профильных школ и преподавателей педагогических учебных заведений, где изучается учебная дисциплина «Анатомия человека». Наличие теоретических сведений, рекомендаций к выполнению практических работ, иллюстраций позволит студентам качественно и быстро выполнить предложенные задания.

Annotation. The tutorial includes brief theoretical information, materials, instructional lines and the plan for doing the practical works. Basic data on human anatomy required for further study of human and animal physiology are given short coverage on a modern scientific level. The tutorial is recommended for students of biological faculties of higher pedagogical educational establishments. It can be of use for biology teachers of secondary and advanced study schools, instructors of pedagogical educational institutions where “Human Anatomy” is taught. Theoretical information, instructional lines on practical tasks, illustrations allow the students to quickly and properly cope with the proposed tasks.

4. Гладюк Т. В. Основи природознавства : лекційний курс : навч. посіб. для студ. спец. «Початкова освіта» / Т. В. Гладюк, Г. Б. Чайковська, Л. А. Мечник. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 164 с.

Анотація. У навчальному посібнику розкрито основні питання лекційного курсу «Основи природознавства» та матеріалу, який винесений на самостійне вивчення студентами. Він містить теоретичні ботанічні та зоологічні знання, передбачені навчальною програмою.

Аннотация. В учебном пособии раскрыты основные вопросы лекционного курса «Основы естествознания» и материала, который вынесен на

самостоятельное изучение студентами. Он содержит теоретические ботанические и зоологические знания, предусмотренные учебной программой.

Annotation. In the book reveals the key issues of the lecture course «Fundamentals of Natural History» and material submitted for independent study students. It contains botanical and zoological theoretical knowledge included in the curriculum.

5. Грищук Б. Д. Лабораторні роботи з органічної хімії : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Б. Д. Грищук. – Тернопіль : Астон, 2012. – 206 с.

Анотація. В даному посібнику запропоновано 30 лабораторних робіт, які присвячені ознайомленню з методами очистки і виділення органічних речовин, проведення їх якісного елементного аналізу, а також включають такі основні розділи органічної хімії, як: насичені та ненасичені вуглеводні, спирти, етери, нітросполуки та аміни аліфатичного ряду, альдегіди і кетони, кислоти, вуглеводи, циклоалкани і циклоалкени, терпени, ароматичні вуглеводні, феноли, ароматичні карбонільні сполуки, ароматичні кислоти, ароматичні аміни, діазо- і азосполуки, азобарвники, ароматичні вуглеводні з неконденсованими і конденсованими бензольними ядрами, гетероциклічні сполуки.

Посібник призначений для студентів хіміко-біологічних та природничих факультетів педагогічних університетів, а також може бути корисний студентам інших вищих учбових закладів, технікумів, коледжів, вчителям хімії середньої школи.

Аннотация. Данное пособие содержит 30 лабораторных работ, посвященных ознакомлению с методами очистки и выделения органических веществ, проведения их качественного элементного анализа, а также включает следующие основные разделы органической химии: предельные и непредельные углеводороды, спирты, эфиры, нитросоединения и амины алифатического ряда, альдегиды и кетоны, кислоты, углеводы, циклоалканы и циклоалкены, терпены, ароматические углеводороды, фенолы, ароматические карбонильные соединения, ароматические кислоты, ароматические амины, диазо- и азосочетания, азокрасители, ароматические углеводороды с неконденсированными и конденсированными бензольными ядрами, гетероциклические соединения.

Пособие предназначено для студентов химико-биологических и естественных факультетов педагогических университетов, а также может быть использованное студентами других высших учебных заведений, техникумов, колледжей, учителями химии средней школы.

Annotation. In this guide offered 30 labs that focus on familiarization with the methods of purification and isolation of organic substances of their qualitative elemental analysis, and include the following major sections of organic chemistry as saturated and unsaturated hydrocarbons, alcohols, ethers, nitro compounds and amines aliphatic series aldehydes and ketones, acids, carbohydrates, and tsykloalkeny cycloalkanes, terpenes, aromatic hydrocarbons, phenols, aromatic carbonyl compounds, aromatic acids, aromatic amines, diazo and azo compounds, azo dyes, aromatic hydrocarbons unfused and condensed benzene nuclei, heterocyclic compounds.

The manual is intended for students of chemical and biological and natural faculties teaching universities, and may also be useful to students of other universities, colleges, high school chemistry teacher.

6. Гуменюк Г. Б. Лабораторний практикум із екології людини / Г. Б. Гуменюк, Н. М. Дробик. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 150 с.

Анотація. У навчальному посібнику «Лабораторний практикум із екології людини» подано план проведення та методичні вказівки щодо виконання лабораторних та практичних робіт. Наведено орієнтовну тематику індивідуальних навчально-дослідних завдань, самостійної роботи, зразки тестів для підсумкового контролю та додатки, короткий словник термінів. Така побудова посібника дозволить студентам якісно та швидко впоратися із запропонованими завданнями.

Аннотация. В учебном пособии «Лабораторный практикум по экологии человека» представлен план проведения и методические указания по выполнению лабораторных и практических работ. Приведена ориентировочная тематика индивидуальных учебно-исследовательских задач, самостоятельной работы, образцы тестов для итогового контроля и приложения, краткий словарь терминов. Такое построение пособия позволит студентам быстро и качественно справиться с предложенными заданиями.

Annotation. The tutorial «Laboratory session on human ecology» comprises the plan and instructional lines concerning the laboratory and practical works. It gives approximate themes for scientific-research tasks, individual work, samples of final control tests, appendices and short glossary of terms. Such structure of the tutorial allows the students to quickly and properly cope with the proposed tasks.

7. Кваша В. І. Зоологія безхребетних : лабораторний практикум : посіб. для студ. біол. спец. вищ. навч. закл. II-IV рівнів акредитації / В. І. Кваша, С. С. Подобівський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 144 с.

Анотація. До посібника включено теоретичний матеріал і теми лабораторних занять з основних розділів зоології безхребетних тварин. Викладений матеріал сповна відповідає навчальній програмі з курсу “Зоологія безхребетних” для студентів біологічних спеціальностей.

Аннотация. В пособие включено теоретический материал и темы лабораторных занятий с основных разделов зоологии беспозвоночных. Изложенный материал полностью соответствует программе курса “Зоология беспозвоночных” для студентов биологических специальностей.

Annotation. This textbook comprises the theoretical material and topics of laboratory studies of the main units of zoology invertebrates. The given material corresponds to the curriculum on the course “Invertebrate zoology” for students of biological specialties.

8. Мохун С. В. Загальна фізика. Механіка : лабораторний практикум : навч. посіб. / С. В. Мохун. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 147 с.: іл.

Анотація. Навчальний посібник написаний на основі лабораторного фізичного практикуму, що проводиться на кафедрі фізики та методики її викладання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка для студентів спеціальності «Фізика».

В посібнику наведені лабораторні роботи, які охоплюють практично весь курс «Механіки». Кожна з них містить короткі теоретичні відомості, опис установки в цілому і окремих приладів, хід виконання та запропоновано орієнтовні таблиці для внесення вимірюваних величин.

В посібнику приведені короткі відомості про теорію похибок, які виникають в результаті вимірювань та показано як застосовувати цю теорію при обрахунках шуканих фізичних величин. Також приведено основні вимоги до підготовки, оформлення та звіту лабораторних робіт.

Аннотация. Учебное пособие написано на основе лабораторного физического практикума, который проводится на кафедре физики и методики ее преподавания Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка для студентов специальности «Физика».

В пособии приведены лабораторные работы, которые охватывают практически весь курс «Механики». Каждая из них содержит короткие теоретические сведения, описание установки в целом и отдельных приборов, ход выполнения и предложены ориентировочные таблицы для внесения измеряемых величин.

В пособии приведены короткие сведения о теории погрешностей, которые возникают в результате измерений и показано как применять эту теорию при обчисленні іскомых физических величин. Также приведены основные требования к подготовке, оформлению и отчету лабораторных работ.

Annotation. The manual is written on the basis of laboratory physical practical work which is trained on the Department of physics and method of its teaching of the Ternopil National Pedagogical University by Volodymyr Gnatyuk for the students of speciality of «Physics».

Laboratory works of this manual cover practically all courses of «Mechanics». Each of them contains short theoretical information, description of whole assembly and separated devices, progress and proposed target table for entering measured values.

In the manual given a summary of the theory of errors resulting measurements and show how to apply this theory when calculating the desired physical values. Also, given the basic requirements for the preparation, execution and reporting of laboratory work.

9. Подобівський С. С. Основи паразитології : програма, курс лекцій, лабораторний практикум, тестові завдання : посіб. для студ. біол. спец. вищ. навч. закл. II-IV рівнів акредитації / С. С. Подобівський. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 213 с.

Анотація. До посібника включено теми лекцій і лабораторних занять згідно навчального плану і робочої програми підготовки вчителів біології, хімії і екології загальноосвітньої школи. В посібнику наведено 14 лекцій для поглибленого вивчення матеріалу і для самостійного опрацювання студентами.

Для перевірки теоретичного матеріалу пропонуються тестові завдання розділені на 2 модулі.

Аннотація. В пособие включены темы лекций и лабораторных занятий, согласно учебного плана и рабочей программы подготовки учителей биологии, химии и экологии общеобразовательной школы. В пособии приведены 14 лекций для углубленного изучения материала и для самостоятельной подготовки студентов. Для проверки теоретического материала предлагаются тестовые задания, разделенные на 2 модуля.

Annotation. This textbook consists of lectures and laboratory classes according to curriculum of training of biology, chemistry and ecology teachers of secondary school. Fourteen lectures are given in the manual for better understanding and independent students' study. Test papers (divided into 2 modules) are proposed for self-control.

10. Потокій М. В. Задачник із картографії : навч. посіб. для студ. геогр. спец. пед. ун-тів та ін-тів / М. В. Потокій. – Тернопіль : Тайп, 2012. – 80 с. – (Навчально-методична література).

Анотація. У посібнику подаються основні види задач, передбачені діючою програмою курсу «Картографія з основами топографії» для студентів географічних спеціальностей педагогічних університетів та інститутів.

Може бути використаний в курсах «Загальне землезнавство», «Фізична географія України», «Математичні методи в географії», а також учителями географії, керівниками факультативу «Основи топографії та картографії», керівниками гуртків географічного та краєзнавчого профілю, абітурієнтами, всіма, хто цікавиться топографією, картографією та географією.

Аннотація. В пособии для студентов представлены основные виды задач, предусмотренных действующей программой курса «картография с основами топографии» для студентов географических специальностей педагогических о и институтов.

Может быть использован в курсах «Общее землеведение», «Физическая география Украины», «Математические методы в географии», а также учителями географии, руководителями факультатива «Основы топографии и картографии», руководителями кружков географического и краеведческого профиля, абитуриентами, всеми теми, кто интересуется топографией, картографией и географией.

Annotation. In manual contains the main types of problems which are provided the program of «Mapping with the basics of topography» for students of geographical specialties of pedagogical universities and institutes.

This manual can be used in course of «General Geomorphology», «Physical Geography of Ukraine», «Mathematical Methods in Geography», also by teachers of geography, and everybody who interested in topography, cartography and geography.

11. Потокій М. В. Збірник задач із топографії : навч. посіб. для студ. геогр. спец. пед. ун-тів та ін-тів / М. В. Потокій. – Тернопіль : Тайп, 2012. – 92 с.

Анотація. У посібнику подаються основні види задач, передбачені діючою програмою курсу «Картографія з основами топографії» для студентів географічних спеціальностей педагогічних університетів та інститутів.

Може бути використаний в курсах «Загальне землезнавство», «Фізична географія України», «Математичні методи в географії», керівниками шкільного факультету «Основи топографії та картографії», керівниками гуртків географічного, топографо-картографічного та краєзнавчого профілю, а також всіма, хто цікавиться географією, топографією та картографією.

Аннотация. В пособии представлены основные виды задач, предусмотренных действующей программой курса «Картография с основами топографии» для студентов географических специальностей педагогических университетов и институтов.

Может быть использован в курсах «Общее землеведение», «Физическая география Украины», «Математические методы в географии», руководителями кружков топографо-картографического профиля, а также всеми, кто интересуется географией, топографией и картографией.

Annotation. In manual contains the main types of problems which are provided the program of «Mapping with the basics of topography» for students of geographical specialties of pedagogical universities and institutes.

This manual can be used in course of «General Geomorphology», «Physical Geography of Ukraine», «Mathematical Methods in Geography», also by teachers of geography, and everybody who interested in topography, cartography and geography.

12. Потокій М. В. Ігри та забави з географії : посіб. для вчителя й студента. Ч. 18, кн. 1 / М. В. Потокій. – Тернопіль : Тайп, 2012. – 124 с. – (Навчально-методична література)(Бібліотека студента-географа).

Анотація. У посібнику подаються тематичні види географічних ігор про Україну. Серед них – різні види загадок, міні-кросворди, кросворди, стереотопосворди, міні-чайнворди, головоломки, криптограми, шифрограми, сканворди, літеросворди тощо. До майже всіх завдань подаються відповіді.

Розрахований на учнів старших класів загальноосвітніх шкіл та вчителів географії. Може бути використаний студентами географічних спеціальностей вузів, керівниками позакласної та позашкільної роботи, організаторами виховних заходів з географії тощо.

Аннотация. В пособии представлены тематические виды географических игр об Украине. Среди них – разные виды загадок, мини-кроссворды, кроссворды, стереосворды, мини-чайнворды, головоломки, криптограммы, шифрограммы, сканворды, литеросворды и т.д. Почти ко всем заданиям подготовлены ответы.

Рассчитан на учащихся старших классов общеобразовательных школ та учителей географии. Может быть использован студентами географических специальностей вузов, руководителями внеклассной и внешкольной работы, организаторами воспитательных мероприятий из географии и т.д.

Annotation. In this manual contains the types of geographical games about Ukraine: different types of puzzles, mini crossword puzzles, crosswords, scanwords, and there are the answers for all tasks.

It's designed for high school students and teachers of geography. Can be used by students of geographical specialties of universities and others who teach geography.

13. Потокій М. В. Картографія у тестових завданнях : навч. посіб. для студ. геогр. спец. пед. ун-тів та ін-тів. Ч. 2 / М. В. Потокій. – Тернопіль : Тайп, 2012. – 92 с.

Анотація. У посібнику подано тестові завдання з картографії. Вони розроблені з урахуванням сучасних вимог до оцінювання рівня знань студентів. Структура посібника дозволяє ефективно користуватись ним самостійно.

Розрахований на студентів географічних спеціальностей, які вивчають курси «Картографія», «Топографія з основами геодезії», «Картографія з основами топографії». Може бути використаний вчителями загальноосвітніх шкіл, керівниками факультативів, керівниками гурткової роботи.

Аннотация. В пособии представлены тестовые задания с картографии. Они разработаны с учетом современных требований к оцениванию уровня знаний студентов. Структура пособия позволяет эффективно пользоваться им самостоятельно.

Рассчитан на студентов географических специальностей, изучающих курсы «Картография», «Топография о основами геодезии», «Картография с основами топографии». Может использоваться учителями общеобразовательных школ, руководителями факультативов, руководителями кружковой работы.

Annotation. In manual contains test tasks for cartography. They are designed to the evaluation of students' knowledge. It can be used by teachers in secondary schools, heads of electives.

It's designed for such courses as «Mapping», «Topography with the basics of geodesy», «Mapping with the basics of topography».

14. Потокій М. В. Картографія у тестових завданнях : навч. посіб. для студ. геогр. спец. пед. ун-тів та ін-тів. Ч. 3 / М. В. Потокій. – Тернопіль : Тайп, 2012. – 140 с.

Анотація. У посібнику подано тестові завдання з картографії. Вони розроблені з урахуванням сучасних вимог до оцінювання рівня знань студентів. Структура посібника дозволяє ефективно користуватись ним самостійно.

Розрахований на студентів географічних спеціальностей, які вивчають курси «Картографія», «Топографія з основами геодезії», «Картографія з основами топографії». Може бути використаний вчителями загальноосвітніх шкіл, керівниками факультативів, керівниками гурткової роботи.

Аннотация. В пособии представлены тестовые задания с картографии. Они разработаны с учетом современных требований к оцениванию уровня знаний студентов. Структура пособия позволяет эффективно пользоваться им самостоятельно.

Рассчитан на студентов географических специальностей, изучающих курсы «Картография», «Топография о основами геодезии», «Картография с основами топографии». Может использоваться учителями общеобразовательных школ, руководителями факультативов, руководителями кружковой работы.

Annotation. In manual contains test tasks for cartography. They are designed to the evaluation of students' knowledge. It can be used by teachers in secondary schools, heads of electives.

It's designed for such courses as «Mapping», «Topography with the basics of geodesy», «Mapping with the basics of topography».

15. Свинко Й. М. Природа Хмельниччини в геологічному минулому : [посіб. для студ., учителів] / Й. М. Свинко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 96 с.: іл.

Анотація. У книзі, що має наукову основу, розповідається про методи дослідження та розвиток природних умов на території Хмельницької області протягом останніх 680 млн. років, тобто з кінця верхнього протерозою. Читач довідається про розподіл суші і моря в окремі періоди геологічного минулого, про клімат, рослинний і тваринний світ тощо.

Аннотация. В книге, что имеет научное основание, рассказывается о методах исследования и развитии природных условий на территории Хмельницкой области на протяжении последних 680 млн. лет, то есть с конца верхнего протерозоя. Читатель узнает о распределении суши и моря в отдельные периоды геологического прошлого, климате, растительном и животным мире и др.

Annotation. In this book, which has a scientific basis, the methods of research and the development of natural conditions in Chmelnitsky region within the last 680 million years, that is since the end of upper proterozoy, are discussed. A reader will learn about the division of land and sea, climate, flora and fauna in certain periods of the geological past, the, ets.

16. Таранова Н. Б. Методи польових географічних досліджень : навч. посіб. / Н. Б. Таранова. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 166 с.

Анотація. У посібнику висвітлюються загальні теоретичні питання даного курсу: визначення науки, методологічна база; концепції і концептуальні підходи в географії; головні методи дослідження: загальнонаукові, конкретно-наукові і прикладні. Посібник може бути застосований для ознайомлення з методами польових географічних досліджень на природничих і інших факультетах, у вузах і середніх спеціальних установах іншого профілю, а також вчителями географії, абітурієнтами та усіма, хто цікавиться географією.

Аннотация. В пособии освещаются общие теоретические вопросы данного курса : определение науки, методологическая база; концепции и концептуальные подходы в географии; главные методы исследования : общенаучные, конкретно-научные и прикладные. Пособие может быть применено для ознакомления с методами полевых географических исследований на естественных и других факультетах, в вузах и средних специальных учреждениях другого профиля, а также учителями географии, абитуриентами и всеми, кто интересуется географией.

Annotation. In a manual the general theoretical questions of this course are illuminated: determination of science, methodological base; conceptions and

conceptual approaches are in geography; main methods of research : scientific, concretely-scientific and applied.

A manual can be applied for an acquaintance with the methods of the field geographical researches on natural and other faculties, in institutions of higher learning and middle special establishments of other profile, and also by the teachers of geography, university entrants and all, who is interested in geography.

17. Чайковська Г. Б. Основи екології : курс лекцій : навч. посіб. для студ. спец. «Початкова освіта»/ Г. Б. Чайковська. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 108 с.

Анотація. Посібник містить основні теоретичні положення загальної екології – вчення про біосферу, уявлення про екосистеми та закономірності їх функціонування. Розглянуто особливості впливу антропогенних факторів на природне середовище, проблеми, пов'язані із станом охорони та раціональним використанням природних ресурсів. Висвітлюються питання управління процесом природокористування, взаємозв'язків між станом навколишнього середовища та здоров'ям людей.

Аннотация. Пособие содержит основные теоретические положения общей экологии – учение о биосфере, представления об экосистемах и закономерности их функционирования. Рассмотрены особенности влияния антропогенных факторов на природную среду, проблемы, связанные с состоянием охраны и рациональным использованием природных ресурсов. Освещаются вопросы управления процессом природопользования, взаимосвязей между состоянием окружающей среды и здоровьем людей.

Annotation. The manual contains the basic theoretical principles of general ecology – the study of the biosphere, ecosystems and understanding of patterns of functioning. The features of the influence of anthropogenic factors on the environment, the problems associated with the state protection and rational use of natural resources. The issue of managing the natural resources, the relationship between the environment and human health.

18. Чайковська Г. Б. Основи екології : робочий зошит : навч. посіб. для студ. спец. «Початкова освіта» / Г. Б. Чайковська. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 48 с.

Анотація. Посібник включає розробки семінарських занять та практичних робіт з основ екології, а також містить завдання для самостійної позааудиторної роботи студентів. Викладений матеріал відповідає навчальній програмі з курсу «Основи екології».

Аннотация. Пособие включает разработки семинарских занятий и практических работ по основам экологии, а также содержит задания для самостоятельной внеаудиторной работы студентов. Изложенный материал соответствует учебной программе по курсу «Основы экологии».

Annotation. Guide includes development seminars and practical work on the basics of ecology, but also contains tasks for independent work of students in extracurricular. The material meets the curriculum of the course «Fundamentals of Ecology».

19. Чайковська Г. Б. Польова практика з природознавства : робочий зошит для студ. спец. «Початкова освіта» / Г. Б. Чайковська, Т. В. Гладюк, Л. А. Мечник. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 34 с.

Анотація. Навчальний посібник включає розробки практичних занять польової практики з основ природознавства, а також містить завдання для самостійної позааудиторної роботи з використанням схем та таблиць, які допоможуть студентові отримати ґрунтовні знання про рельєф, ґрунти, клімат своєї місцевості, різноманітність та екологію живих організмів, набути практичні уміння та навички. Посібник призначений для викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів

Аннотация. Учебное пособие включает разработки практических занятий полевой практики по основам естествознания, а также содержит задания для самостоятельной внеаудиторной работы с использованием схем и таблиц, которые помогут студенту получить основательные знания рельефа, почвы, климата своей местности, разнообразие и экологии живых организмов, приобрести практические умения и навыки. Пособие предназначено для преподавателей и студентов высших педагогических учебных заведений.

Annotation. The manual includes the development of practical field practice sessions on the basics of science, but also contains tasks for self extracurricular work using diagrams and tables to help students to gain a thorough knowledge of the terrain, soil and climate of the area, the ecology and diversity of living organisms to acquire practical skills and skills. The manual is intended for teachers and students of higher educational institutions.

20. Чайковська Г. Б. Робочий зошит з основ природознавства : навч. посіб. для студ. спец. «Початкова освіта» / Г. Б. Чайковська, Т. В. Гладюк, Л. А. Мечник. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 83 с.

Анотація. Навчальний посібник включає розробки лабораторних занять з основ природознавства, а також містить завдання для самостійної позааудиторної роботи з використанням малюнків, схем, таблиць, тестів, які допоможуть студентові отримати ґрунтовні знання про функціонування та розвиток геосфер Землі, будову, життєдіяльність, різноманітність, географію та екологію живих організмів, набути практичні уміння та навички. Посібник призначений для викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

Аннотация. Учебное пособие включает разработки лабораторных занятий по основам естествознания, а также содержит задания для самостоятельной внеаудиторной работы с использованием рисунков, схем, таблиц, тестов, которые помогут студенту получить основательные знания о функционировании и развитии геосфер Земли, строение, жизнедеятельность, разнообразие, географию и экологию живых организмов, приобрести практические умения и навыки. Пособие предназначено для преподавателей и студентов высших педагогических учебных заведений.

Annotation. The manual includes development laboratory classes on the basics of science, but also contains tasks for self extracurricular work using drawings, diagrams, tables, tests that will help students gain a thorough knowledge about the

functioning and development of the Earth's geosphere, structure, livelihoods, diversity, geography and ecology living organisms to acquire practical skills and knowledge. The manual is intended for teachers and students of higher educational institutions.

21. Шевчик Л. О. Біогеографія : навч. посіб. для студ. біол. спец. вищ. навч. закл. України / Л. О. Шевчик. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 179 с.

Анотація. У посібнику розкрито історію становлення біогеографії, визначено місце даної науки в системі природничих дисциплін. Розкрито основи біосферології, факторіальної біогеографії, ареалогії та біогеографічного районування суходолу.

Аннотация. В учебном пособии описана история формирования биогеографии, определено место данной науки в системе естественных дисциплин. Раскрыты основы биосферологии, факториальной биогеографии, ареалогии и биогеографическое районирование суши.

Annotation. The history of development of biogeography as a science, its place in the system of biological disciplines is revealed in the given textbook. The foundations of biospherology, factorial biogeography, areology and biogeographical land zoning are depicted.

Технічні науки

22. Петрикович Ю. Я. Комп'ютерне моделювання установок і технологічних процесів : навч.-метод. посіб. [для студ. спец. 6.010100 «Професійна освіта. Комп'ютерні технології»]: у 3 ч. Ч. 1: Основні принципи моделювання в середовищі Simulink / Ю. Я. Петрикович, Р. М. Горбатюк, Ю. М. Чайківська. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – Ч. 1. – 79 с.

Анотація. Навчально-методичний посібник розроблений для студентів спеціальності 6.010100 «Професійна освіта. Комп'ютерні технології», які навчаються за спеціалізацією комп'ютерні технології в управлінні та навчанні, комп'ютерна та інженерна графіка з метою вивчення основних принципів моделювання і аналізу динамічних систем пакетом прикладних програм *Simulink* програмного комплексу *MatLab*.

Аннотация. Учебно-методическое пособие разработано для студентов специальности 6.010100 «Профессиональное образование. Компьютерные технологии», которые учатся за специализацией компьютерные технологии в управлении и учебе, компьютерная и инженерная графика с целью изучения основных принципов моделирования и анализа динамических систем пакетом прикладных программ *Simulink* программного комплекса *MatLab*.

Annotation. Training methodical manual is designed for students of specialty 6.010100 «Professional Education. Computer technology», who study enrolled on the specialization computer technology in the management and training, computer and engineering graphics to study the basic principles of modeling and analysis of dynamic systems application package *Simulink* software package *MatLab*.

23. Технічна механіка : навч.-метод. посіб. Ч. 2 : Опір матеріалів / Є. М. Кальба, С. М. Голотенко, О. С. Голотенко, Р. Т. Гарматюк. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 98 с.

Анотація. Навчально-методичний посібник розроблений відповідно до програми курсу «Технічна механіка» для підготовки фахівців «Бакалавр» спеціальностей «Технологічна освіта» і «Професійне навчання. Інженерна та комп'ютерна графіка». Посібник містить комплекс технічної і методичної інформації, що визначає склад і зміст навчального курсу «Опір матеріалів». У систематизованому вигляді викладено навчальний матеріал, який необхідний для виконання лабораторних та розрахунково-графічних робіт, приведено список довідкової і методичної літератури, а також контрольні запитання для самоперевірки. Особлива увага приділена методиці виконання розрахунково-графічних робіт.

Аннотация. Пособие разработано в соответствии с действующей программой курса «Техническая механика» для подготовки специалистов «Бакалавр» специальностей «Технологическое образование» и «Профессиональное обучение. Инженерная и компьютерная графика». Пособие содержит комплекс технической и методической информации, что определяет состав и содержание курса «Сопротивление материалов». В систематизированном виде изложено материал необходимый для проведения лабораторных и расчетно-графических работ, дано перечен справочной и методической литературы, а также перечень контрольных вопросов. Особое внимание посвящено методике исполнения расчетно-графических работ.

Annotation. These are designed in accordance with the current program of the course «Engineering mechanics» for the training of the «Bachelor» specialties «Technology Education» and «Education of Professional. Engineering and computer graphics». The manual contains a set of technical and methodological information, which determines the composition and content of the course «The resistance of materials.» In a systematic way to present the material required for the laboratory and computational graphics work, given a list of reference and instructional materials, as well as a checklist. Special attention is devoted to the calculation method of execution and graphic works.

Охорона здоров'я. Медичні науки

24. Грушко В. С. Здоров'я людини та основи здорового способу життя : посіб. для вищ. навч. закл. / В. С. Грушко. – Тернопіль : [б. в.], 2012. – 386 с.

Анотація. У навчальному посібнику розглянуто проблеми здоров'я людини та здорового способу життя, загальні уявлення про критерії фізичного і психічного здоров'я людини, основи раціонального харчування, поняття про оздоровчі вправи, основні прийоми рефлексотерапії та масажу, загартування, правила виконання аеробних фізичних вправ. Окремий розділ присвячений профілактиці шкідливих звичок і венеричних захворювань.

Аннотация. В учебном пособии рассмотрено проблемы здоровья человека и здорового образа жизни, общие представления о критериях физического и психического здоровья человека, основы рационального питания, понятия, об

оздоровительных упражнениях, основных приемах рефлексотерапии и массажа, закаливания, правила выполнения аэробных физических упражнений. Отдельный раздел посвящен профилактике вредных привычек и венерических заболеваний.

Annotation. In a train aid it is considered problem of health man and healthy way of life, general pictures of criteria of physical and psychical of health man, basis of rational feed, concept, about health exercises, basic receptions of refleksoterapii and massage, rule implementation of aerobic physical exercises. A separate section is devoted the prophylaxis of harmful habits and venereal diseases.

25. Дерев'яна Л. Й. Основи соціально-медичної роботи : метод. посіб. для студ. вищ. пед. закл. / Л. Й. Дерев'яна, О. М. Ратинська. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 297 с.

Анотація. Посібник для студентів вищих педагогічних закладів складений відповідно до чинного навчального плану підготовки соціальних працівників. У ньому пропонуються тексти лекцій до двох змістових модулів, робоча програма до курсу «Основи соціально-медичної роботи», плани семінарських та практичних занять, тестові завдання до написання модульних контролів та глосарій.

Аннотация. Пособие для студентов высших педагогических учебных составлено в соответствии с действующим учебным планом подготовки социальных работников. В нем предлагаются тексты лекций двух содержательных модулей, рабочая программа по курсу «Основы социально-медицинской работы», планы семинарских и практических занятий, тестовые задания к написанию модульных контролей и глоссарий.

Annotation. Guide for students of higher educational establishments drawn up in accordance with the current curriculum of training for social workers. It offers lectures texts to two content modules, work program for the course «Fundamentals of socio-medical work,» plans seminars and workshops, test objectives to writing module control and glossary.

26. Лопатка Г. Ф. Теорія і методика викладання основ здоров'я : опорні конспекти з курсу / Г. Ф. Лопатка. – Тернопіль : [б. в.], 2012. – 64 с.

Анотація. Короткий зміст тем курсу дасть можливість студентам денної і заочної форми навчання факультету фізичного виховання успішно засвоїти даний предмет.

Аннотация. Содержание тем курса позволит студентам дневной и заочной формы обучения факультета физического воспитания успешно усвоить данный предмет.

27. Федонюк Я. І. Основи медичних знань та долікарської допомоги : [посіб. для вищих навч. закладів] / Я. І. Федонюк, В. С. Грушко. – Тернопіль : Начальна книга – Богдан, 2012. – 728 с.

Анотація. В навчальному посібнику викладена інформація про основні методи і прийоми надання невідкладної допомоги при нещасних випадках, травмах, кровотечах, отруєннях і загрозливих для життя і здоров'я станах. В

посібнику наведені характерні симптоми загрозливих станів для здоров'я людини і способи їх діагностики.

Аннотація. В учебном пособии изложена информация об основных методах и приемах предоставления неотложной помощи при несчастных случаях, травмах, кровотечениях, отравлениях, и угрожающих для жизни и здоровья состояниях. В пособии приведены характерные симптомы угрожающих для здоровья человека состояний и способы их диагностики.

Annotation. In a train aid the expounded information is about basic methods and receptions of grant of the first aid at accidents, traumas, bleeding, poisonings, and threatenings for life and the health states. The characteristic symptoms of the threatenings states for a health man and methods of their diagnostics are resulted in a manual.

Культура, мистецтво

28. Кондрацька Л. А. Художня епістемологія : [підручник] / Л. А. Кондрацька. – Тернопіль : Колір-Прінт, 2012. – 356 с.

Анотація. В умовах сучасної трансформації художнього знання в культурно-епістемологічну подію стрімко зростає дослідницький інтерес до методології традиційних і новітніх мистецьких концепцій із метою проникнення в таїну «герменевтичного кола» художнього тексту або арт-проекту. Спробою задовільнити цей інтерес постає пропонований підручник. У ньому досліджується генеза епістемічного статусу художнього пізнання, методологічні аплікації сучасних стратегій інтерпретації у сфері мистецтва і арт-діяльності та критерії їх достовірності. Ці проблеми сутнісно зумовлюють визначення змісту і етапів становлення художньо-епістемологічної компетентності майбутньої творчої індивідуальності та технології її формування.

Аннотація. В условиях современной трансформации художественного знания в культурно-эпистемологическое событие стремительно возрастает исследовательский интерес к методологии традиционных и новейших художественных концепций с целью проникновения в тайну «герменевтического круга» художественного текста или арт-проекта. Попыткой удовлетворить этот интерес выступает предлагаемый учебник. В нем исследуется генезис эпистемического статуса художественного познания, методологические аппликации современных стратегий интерпретации в сфере искусства и арт-деятельности и критерии их достоверности. Эти проблемы существенно определяют определение содержания и этапов становления художественно-эпистемологической компетентности будущей творческой индивидуальности и технологии ее формирования.

Annotation. In the modern transformation of artistic knowledge in the cultural and epistemological event is rapidly growing research interest in the methodology of traditional and modern art concepts in order to penetrate into the mystery of «hermeneutic circle» of a literary text or art project. An attempt to satisfy this interest advocates proposed textbook. It examines the genesis of the epistemic status of artistic knowledge, methodological application of modern strategies of interpretation in the field of art and art activities, and the criteria for their validity. These problems are essentially determine the definition of the content and formative stages of artistic and

epistemic competence of the future of technology and the creative personality of its formation.

29. Морська Л. І. Культурознавство Великобританії : [навч.-метод. посіб.] / Л. І. Морська. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 130 с.

Анотація. Навчально-методичний посібник призначено для студентів факультету іноземних мов, які вивчають курс Культурознавства, а також для учнів загальноосвітніх шкіл, вчителів, усіх, хто цікавиться проблемами культурознавства англomовних держав, специфіки розвитку англійської мови в етнічному, національному та культурному аспектах.

Аннотация. Учебно-методическое пособие предназначено для студентов факультета иностранных языков, которые изучают курс Культуроведения, а также для учеников общеобразовательных школ, учителей, всех, кто интересуется проблемами культуроведения англоязычных государств, специфики развития английского языка в этническом, национальном и культурном аспектах.

Annotation. The textbook has been designed for the students of Foreign Languages Faculty, who study the course of Culture Studies, as well as for the pupils of secondary schools, teachers, and those who are interested in the problems of culture studies of English speaking countries, peculiarities of the English language development in the context of ethnic, national and cultural aspects.

Освіта. Педагогічні науки

Педагогіка вищої школи

30. Балик Н. Р. Формування ключових компетенцій під час вивчення інформаційно-комунікаційних технологій / Н. Р. Балик, Г. П. Шмигер. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 32 с.

Анотація. У навчальному посібнику представлено активні методи навчальної діяльності – кейс-метод та метод проектів, що дають можливість вдало поєднувати навчальну, дослідницьку та творчу діяльність. Завдяки проектній формі організації навчального процесу для студента створюються сприятливі умови самостійної творчої роботи, здійснюється формування ключових компетентностей у процесі вивчення інформаційно-комунікаційних технологій.

Матеріали призначені для студентів, магістрантів та аспірантів вищих навчальних закладів.

Аннотация. В учебном пособии представлены активные методы учебной деятельности – кейс-метод и метод проектов, дающих возможность удачно сочетать учебную, исследовательскую и творческую деятельность. Благодаря проектной форме организации учебного процесса для студента создаются благоприятные условия самостоятельной творческой работы, осуществляется формирование ключевых компетентностей в процессе изучения информационно-коммуникационных технологий.

Матеріали призначені для студентів, магістрантів та аспірантів вищих навчальних закладів.

Annotation. In the book presents methods of active learning activities – case-method and projects that allow to combine successfully teaching, research and creative activity. Thanks to the project form of learning process for the student creates favorable conditions for independent creative work is the formation of key competencies in the study of information and communication technologies.

Materials for students and postgraduate students in higher education.

31. Балик Н. Р. Формування ключових компетенцій під час проведення комп'ютерної практики / Н. Р. Балик, Г. П. Шмигер. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012.– 42 с.

Анотація. У навчально-методичних матеріалах представлено один із методів навчальної діяльності – метод проектів, що дозволяє вдало поєднувати ознаки дослідницьких, творчих, інформаційних проектів. Завдяки проектній формі організації навчального процесу для студента створюються сприятливі умови самостійної творчої роботи, формування навичок практичної роботи під час проведення комп'ютерних практик.

Матеріали призначені для студентів, магістрантів та аспірантів вищих навчальних закладів. Вони будуть корисні для усіх, хто прагне використовувати проектну діяльність у своїй професійній діяльності.

Аннотация. В учебно-методических материалах представлен один из методов учебной деятельности – метод проектов, позволяет удачно сочетать признаки исследовательских, творческих, информационных проектов. Благодаря проектной форме организации учебного процесса для студента создаются благоприятные условия самостоятельной творческой работы, формирование навыков практической работы при проведении компьютерных практик.

Материалы предназначены для студентов, магистрантов и аспирантов высших учебных заведений. Они будут полезны для всех, кто стремится использовать проектную деятельность в своей профессиональной деятельности.

Annotation. In the teaching materials presented one method of training activities – project method that allows to combine successfully signs research, creative, informational projects. Thanks to the project form of learning process for the student creates favorable conditions for independent creative work, the skills of practical work during computer practices.

Materials for students and postgraduate students in higher education. They will be useful for anyone who wants to use the project activities in their professional activities.

32. Бобак М. І. Удосконалюємо професійне іншомовне спілкування : [навч. посіб. для студ.-медиків / М. І. Бобак, Н. В. Рокіцька. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2012. – 208 с.

Анотація. Навчальний посібник для студентів-медиків підготовлений згідно вимог програми вивчення німецької/ англійської мови для студентів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації і має на меті формування й удосконалення мовної та мовленнєвої компетенції студентів іноземної мови. Структура, зміст і послідовність викладу матеріалу посібника дає змогу поєднати набуті знання і вміння з іноземної мови з професійною підготовкою медиків.

Посібник призначений для студентів I-II курсів медичних факультетів вищих медичних закладів. Може використовуватись учнями медичних коледжів, училищ та на спеціалізованих курсах медичних працівників.

Аннотація. Учебное пособие для студентов-медиков подготовлено в соответствии с требованиями и целями «Программы изучения немецкого/английского языка для студентов медицинских факультетов высших медицинских учебных заведений III – IV уровня аккредитации» и служит обучению и усовершенствованию устной речи студентов по иностранному языку.

Структура, содержание и последовательность изложения материала учебника позволяет объединить умения и навыки по иностранному языку с профессиональной подготовкой медиков.

Пособие предназначено для студентов 1-2 курсов медицинских факультетов высших медицинских учебных заведений. Может использоваться учащимися медицинских колледжей, училищ и на специализированных курсах медицинских работников.

Annotation. Medical Manual for the students is prepared according to the program requirements of the German language learning for the students of medical departments of higher medical education establishments of III-IV levels of accreditation and is aimed at formation and improvement of students' language and linguistic competence of foreign (English and German) languages.

The structure, contents and sequence of the presentation of material gives an opportunity to combine the acquired knowledge and skills of a foreign language with the professional preparation of medical students.

A text-book is intended for the first and second-year students of medical departments of higher medical education establishments. It can also be used by the pupils of medical colleges, schools and specialized courses for medical workers.

33. Вихрущ В. О. Теорія початкового навчання : [навч. посіб.] / В. О. Вихрущ. – Тернопіль : Крок, 2012. – 483 с.

Анотація. Навчальний посібник охоплює курс дидактики в умовах розвивального навчання з урахуванням вікових особливостей молодших школярів, а також наукові матеріали з проблем пізнання й пізнавальної діяльності. Зміст посібника структуровано і подано у відповідності з навчальною програмою, затвердженою кафедрою педагогіки і методики початкового навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. В основі посібника – класичний підхід до трактування базових дидактичних проблем, освітянські питання, актуальні для потреб сьогодення. Більшу увагу приділено тим матеріалам, які можуть бути використані студентами-педагогами (напряма «Педагогічна освіта»), зокрема, майбутніми вчителями початкових класів. Автором зроблено спробу подати власне трактування малодосліджених, але важливих для сучасної початкової школи проблем.

Навчальний посібник призначений для студентів, магістрантів, викладачів педагогіки вищих навчальних закладів, фахівців, які займаються проблемами теорії навчання в цілому та початкового навчання зокрема.

Аннотація. Учебное пособие охватывает курс дидактики в условиях развивающего обучения с учетом возрастных особенностей младших

школьників, а також научні матеріали по проблемам познання і пізнавальної діяльності. Зміст посібника структурований і представлений в відповідності з навчальною програмою, затвердженою кафедрою педагогіки і методики початкового навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. В основі посібника - класичний підхід до трактування базових дидактичних проблем, освітні питання, актуальні для потреб сьогодення. Більше уваги приділено тим матеріалам, які можуть бути використані студентами-педагогами (напрямок «Педагогічне освітання»), в частині, майбутніми вчителями початкових класів. Автором зроблено спробу подати власне трактування малодосліджених, але важливих для сучасної початкової школи проблем.

Навчальний посібник призначений для студентів, магістрантів, викладачів педагогіки вищих навчальних закладів, спеціалістів, які займаються проблемами теорії навчання в цілому і початкового навчання в частині.

Annotation. The manual covers the course didactics in developmental education from age-appropriate junior students, and research materials on cognition and cognitive activities. Contents of the manual is structured and presented in accordance with the curriculum approved by the department of pedagogy and methodology of primary education Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk. At the core benefit - a classic approach to the interpretation of the basic instructional issues relevant to the needs of today's educational issues. Much attention is paid to those materials that can be used by students, teachers (direction «Teacher Education»), including future primary school teachers. The author attempts to apply their own interpretation unexplored, but important for the modern primary school problems.

The manual is intended for students, undergraduates, teachers pedagogy of higher education, professionals dealing with learning theory in general and primary education in particular.

34. Вихрущ В. О. Теорія початкового навчання з основами психодидактики : [навч. посіб.] / В. О. Вихрущ. – Тернопіль : Крок, 2012. – 608 с.

Анотація. Навчальний посібник охоплює курс дидактики в умовах розвивального навчання з урахуванням вікових особливостей молодших школярів та результатів психодидактичних досліджень, а також наукові матеріали з проблем пізнання й пізнавальної діяльності, які з'явилися у суміжних науках (психології, соціології, культурології, анатомії та шкільній гігієні тощо) за останні роки. Зміст посібника структуровано і подано у відповідності з навчальною програмою, затвердженою кафедрою педагогіки і методики початкового навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. В основі посібника – класичний підхід до трактування базових дидактичних проблем, освітні питання, актуальні для потреб сьогодення. Більшу увагу приділено тим матеріалам, які можуть бути використані студентами-педагогами (напрямок «Педагогічна освіта»), зокрема, майбутніми вчителями початкових класів. Автором зроблено спробу подати власне трактування малодосліджених, але важливих для сучасної початкової школи проблем.

Навчальний посібник призначений для студентів, магістрантів, викладачів педагогіки вищих навчальних закладів, фахівців, які займаються проблемами теорії навчання в цілому та початкового навчання зокрема.

Аннотація. Учебное пособие охватывает курс дидактики в условиях развивающего обучения с учетом возрастных особенностей младших школьников и результатов психодидактических исследований, а также научные материалы по проблемам познания и познавательной деятельности, которые появились в смежных науках (психологии, социологии, культурологии, анатомии и школьной гигиене т. д.) за последние годы. Содержание пособия структурировано и представлен в соответствии с учебной программой, утвержденной кафедрой педагогики и методики начального обучения Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка. В основе пособия – классический подход к трактовке базовых дидактических проблем, образовательные вопросы, актуальные для потребностей сегодняшнего. Больше внимание уделено тем материалам, которые могут быть использованы студентами-педагогами (направление «Педагогическое образование»), в частности, будущими учителями начальных классов. Автором сделана попытка представить собственную трактовку малоисследованных, но важных для современной начальной школы проблем.

Учебное пособие предназначено для студентов, магистрантов, преподавателей педагогики высших учебных заведений, специалистов, занимающихся проблемами теории обучения в целом и начального обучения в частности.

Annotation. The manual covers the course didactics in developmental education from age-appropriate primary school results psychodydaktychnyh research as well as research materials on cognition and cognitive activities, which appeared in related sciences (psychology, sociology, cultural studies, anatomy and school hygiene, etc.) in recent years. Contents of the manual is structured and presented in accordance with the curriculum approved by the department of pedagogy and methodology of primary education Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk. At the core benefit – a classic approach to the interpretation of the basic instructional issues relevant to the needs of today's educational issues. Much attention is paid to those materials that can be used by students, teachers (direction «Teacher Education»), including future primary school teachers. The author attempts to apply their own interpretation unexplored, but important for the modern primary school problems.

The manual is intended for students, undergraduates, teachers pedagogy of higher education, professionals dealing with learning theory in general and primary education in particular.

35. Діагностика навчальних досягнень студентів з методики навчання біології / [А. В. Степанюк, Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська, Л. С. Барна, О. С. Троцька, О. Є. Дарбишева]. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 76 с.

Анотація. У посібнику подано наукові основи конструювання змісту завдань для діагностики навчальних досягнень студентів із методики навчання біології. Наведено завдання різних рівнів складності для організації самостійної роботи студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр».

Аннотация. В пособии раскрыты научные основы конструирования содержания заданий для диагностики учебных достижений студентов с

методики обучения биологии. Поданы задания различных уровней сложности для организации самостоятельной работы студентов квалификационного уровня «Бакалавр».

Annotation. The scientific basis of designing assignments' content for the diagnostic of students' learning achievements in Biology Teaching Methods are pointed out in the textbook. There are the assignments of different complication levels for organizing self-study for the students earning their Bachelor's degree.

36. Інноваційна політика : [навч. посіб.] / Б. М. Андрушків, Ф. В. Бортняк, Ю. Я. Вовк, П. Д. Дудкін, Л. Я. Малюта, Л. М. Мельник, Г. С. Нагорняк, В. А. Паляниця, О. Б. Погайдак, І. І. Стойко, І. В. Турський, В. С. Федорейко, Р. С. Чорний ; за заг. ред. Б. М. Андрушківа. – Тернопіль : Терно-Граф, 2012. – 484 с.

Анотація. У навчальному посібнику висвітлено основні поняття, еволюцію та особливості формування інноваційної політики в Україні. Представлено курс лекцій із цього предмета. Розкрито організаційні складові і напрями розвитку інноваційної політики в Україні.

Аннотация. В учебном пособии отражены основные понятия, эволюцию и особенности формирования инновационной политики в Украине. Представлен курс лекций по этому предмету. Раскрыты организационные составляющие и направления развития инновационной политики в Украине.

Annotation. The manual reflects the basic concepts and features of the evolution of the formation of innovation policy in Ukraine. Presented lectures on the subject. Disclosed organizational dimensions and directions of innovation policy in Ukraine.

37. Кормило О. М. Основи науково-психологічних досліджень : навч.-метод. посіб. / О. М. Кормило. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 234 с.

Анотація. У навчально-методичному посібнику представлено авторську програму навчального курсу «Основи науково-психологічних досліджень», розроблену згідно вимог кредитно-трансферної системи навчання.

У теоретичній частині посібника зроблено короткий виклад ключових питань лекційного курсу, а в практичній – зміст і методичний матеріал для проведення семінарських і лабораторних занять.

Посібник адресовано викладачам і студентам вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальностями «Психологія» та «Практична психологія».

Аннотация. В учебно-методическом пособии предлагается авторская программа учебного курса «Основы научно-психологических исследований», разработанная согласно требований кредитно-трансферной системы обучения.

В теоретической части пособия излагаются ключевые вопросы лекционного курса, а в практической – содержание и методический материал относительно проведения семинарских и лабораторных занятий. Пособие адресовано преподавателям и студентам высших учебных заведений специальностей «Психология» и «Практическая психология».

Annotation. In educational and methodical manual is offered program of educational course «Basis scientifically and psychological researches», that developed in obedience to requirements credit-transfer systems of studies.

Short exposition of key questions of lecture course is presented in theoretical part of manual, and in practical is maintenance and methodical material in relation to the leadthrough of seminar and laboratory employments. A manual is addressed teachers and students of higher educational establishments after specialities «Psychology» and «Practical psychology».

38. Левчик І. Ю. Професійно орієнтоване англomовне спілкування психологів (у конфліктній ситуації) : експеримент. навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. Ю. Левчик, Л. І. Морська ; за ред. Р. Ю. Мартинової. – Тернопіль : Астон, 2012. – 140 с.

Анотація. Даний експериментальний навчально-методичний посібник укладено відповідно до лінгво-дидактичних особливостей процесу навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування майбутніх психологів у конфліктних ситуаціях.

Аннотация. Данное экспериментальное учебно-методическое пособие составлено в соответствии с лингводидактическими особенностями процесса обучения профессионально ориентированного англоязычного общения будущих психологов в конфликтных ситуациях.

Annotation. The experimental learning-methodological manual is written according to the linguistic and didactical features of the process of learning of the professional oriented English communication of the future psychologists in the conflict situations.

39. Литвин Л. М. Основи менеджменту і маркетингу : навч.-метод. посіб. / Л. М. Литвин. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 100 с.

Анотація. Посібник складено відповідно до вимог кредитно-модульної системи та орієнтовано на бакалаврів усіх факультетів вищих навчальних закладів освіти. Навчально-методичний посібник містить навчальну та робочу програми, теоретичний матеріал, плани семінарських занять, основні поняття та категорії до кожної теми, питання для обговорення та творчого осмислення теми, завдання для самостійної роботи, список рекомендованої літератури.

Аннотация. Пособие составлено в соответствии с требованиями кредитно-модульной системы и ориентировано на бакалавров всех факультетов высших учебных заведений. Учебно-методическое пособие включает учебную и рабочую программы, теоретический материал, планы семинарских занятий, основные понятия и категории к каждой теме, вопросы для обсуждения и творческого осмысления темы, задания для самостоятельной работы, список рекомендуемой литературы.

Annotation. Instructor's Manual Guidelines compiled in accordance with the credit-modular system and oriented bachelors all faculties of higher educational establishments. Manual includes training and work programs, theoretical material, planning seminars, basic concepts and categories for each topic, questions for discussion and creative thinking topics, tasks for independent work, a list of recommended books.

40. Лупак Н. М. Основи педагогічної майстерності : зошит для практик. робіт / Н. М. Лупак. – Тернопіль : Карт. Бланш, 2012. – 104 с.

Анотація. Зошит для практичних робіт з курсу «Основи педагогічної майстерності» створено з метою активізації пізнавальної діяльності студентів, забезпечення диференціації та гуманізації навчання, формування майбутнього вчителя як людини культури з розвиненими здібностями, професійними якостями і вміннями.

Ведення зошита дасть змогу викладачеві діагностувати та контролювати процес засвоєння знань студентами основних питань курсу, оцінювати індивідуальну роботу студента.

Аннотація. Тетрадь для практических работ по курсу «Основы педагогического мастерства» создана с целью активизации познавательной деятельности студентов, обеспечения дифференциации и гуманизации образования, формирования будущего учителя как человека культуры с развитыми способностями, профессиональными качествами и умениями.

Ведение тетради позволит преподавателю диагностировать и контролировать процесс усвоения знаний студентами основных вопросов курса, оценивать индивидуальную работу студента.

Annotation. Notebooks for practical work on the course «Fundamentals of educational excellence» created to enhance learning of students, to ensure differentiation and humanizing education, shaping the future of teacher as human culture with advanced skills, professional qualities and competencies.

Doing notebook will allow the teacher to diagnose and monitor the students learning basic issues rate, evaluate individual work of the student.

41. Методика навчання біології (за кредитно-трансферною системою організації навч.) : робочий зошит для студ. ОКР «бакалавр» напряму підготовки 6.040102 Біологія. Ч. 1 / [А. В. Степанюк, Л. С. Барна, Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук, О. С. Троцька]. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 76 с.

Анотація. У посібнику наведено завдання із загальної методики та методики навчання біології у 7 класі для організації самостійної навчально-пізнавальної роботи студентів у процесі аудиторної та позааудиторної роботи. Він орієнтований на формування творчої особистості майбутнього вчителя біології та сучасних освітніх технологій.

Аннотація. В пособии приведены задания с общей методики и методики преподавания биологии в 7 классах для организации самостоятельной аудиторной и позааудиторной работы. Они ориентированы на формирование творческой индивидуальности будущего учителя биологии и использование современных образовательных технологий.

Annotation. The assignments on General Teaching Methods and Biology Teaching Methods for the 7th grade for organizing student self-study in the process of classroom and out-of-classroom activities have been pointed out in the textbook. It is oriented to forming the creative personality of perspective teacher with consideration

of alternative approaches to designing the content of school biology education and modern instructional techniques.

42. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії : навч. посіб. / Г. М. Мешко. – 2-ге вид., стереотип. – К. : Академвидав, 2012. – 200 с.

Анотація. У посібнику висвітлюються питання, що характеризують педагогічну професію, особистість сучасного вчителя, особливості педагогічної діяльності та організації процесу підготовки майбутніх педагогів у вищому навчальному закладі. Значна увага приділяється ознайомленню студентів з раціональною організацією їхньої навчальної праці, основами професійного самовиховання і саморозвитку, розкриттю шляхів оволодіння мистецтвом педагогічного спілкування та формування педагогічно доцільного стилю професійної діяльності. Книга сприятиме становленню першооснов педагогічної культури і компетентності майбутніх учителів, полегшить їх перші кроки до оволодіння педагогічною професією.

Для студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

Аннотация. В пособии освещаются вопросы, характеризующие педагогическую профессию, личность современного учителя, особенности педагогической деятельности и организации процесса подготовки будущих педагогов в высшем учебном заведении. Значительное внимание отводится ознакомлению студентов с рациональной организацией их учебной работы, основами профессионального самовоспитания и саморазвития, раскрытию путей овладения искусством педагогического общения и формирования педагогически целесообразного стиля профессиональной деятельности. Книга будет оказывать содействие становлению первооснов педагогической культуры и компетентности будущих учителей, облегчит их первые шаги к овладению педагогической профессией.

Для студентов высших педагогических учебных заведений.

Annotation. The book finds out questions that characterize teaching profession, personality of modern teacher, peculiarities of pedagogical activities and organization of prospective teachers' training in the higher educational institutions. The important attention is given to knowledge of the students with the rational organization of their academic work, the principles of professional training and development themselves and also the discovering the ways of the teaching communication's mastering art and the formation of educational reasonable style of professional activities. The book will contribute the formation of the fundamental principles in the pedagogical culture and in the future teachers' competence. It will facilitate their first steps to mastering of the teaching profession.

For students of higher educational institutions.

43. Morska L. I. Innovative technologies in teaching foreign languages : textbook = [Новітні технології у навчанні іноземних мов] / L. I. Morska. – Тернопіль : Астон : Вектор, 2012. – 236 с. – Текст англ. мовою.

Анотація. Навчальний посібник призначений для студентів факультету іноземних мов, аспірантів, викладачів, науковців, які цікавляться сучасними тенденціями викладання іноземних мов. Структура посібника відповідає навчальній програмі з однойменного курсу, що передбачено навчальним планом для студентів

факультету іноземних мов. Базовий матеріал лекцій підкріплено питаннями для обговорення, переліком літературних джерел до кожної теми, а також окремими презентаційними слайдами з найбільш дискусійних аспектів курсу.

Аннотація. Учебное пособие предназначено для студентов факультета иностранных языков, аспирантов, преподавателей, ученых, которые интересуются современными тенденциями обучения иностранным языкам. Структура пособия соответствует учебной программе к одноименному курсу, что предусмотрено учебным планом для студентов факультета иностранных языков. Базовый материал лекций подкреплён вопросами для обсуждения, списком литературных ресурсов к каждой теме, а также некоторыми презентационными слайдами по наиболее дискуссионным аспектам курса.

Annotation. The textbook has been designed for the students of Foreign Languages Faculty? Post-graduate students, university teachers, scholars, who are interested in modern tendencies in teaching foreign languages. The structure of the textbook corresponds to the curriculum of the course which is predetermined by the syllabus for the students of Foreign Languages Faculty. The lectures are supported with the discussion questions, the list of references for each unit, some power point presentation slides for the most disputable aspects of the course.

44. Огніста К. М. Фізичне виховання у спеціальній медичній групі : [посіб. для студ.] / К. М. Огніста, Н. Б. Осіп. – Тернопіль : ТАЙП, 2012. – 134 с.

Анотація. Навчальний посібник містить методичний матеріал з фізичного виховання для осіб із відхиленням у здоров'ї. Наведено комплекси реабілітаційних вправ при різних захворюваннях, що використовують на заняттях спеціальної медичної групи.

Аннотація. Учебное пособие включает методический материал для физического воспитания лиц с отклонением в здоровье. Приведены комплексы реабилитационных упражнений при разных заболеваниях, которые используют на занятиях специальной медицинской группы.

Annotation. This train aid is included by methodical material from physical education for persons with a rejection in a health. The complexes of rehabilitation exercises are resulted at different diseases which utilize on employments of task medical force.

45. Онишків З. М. Організація навчально-виховного процесу в сільській початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / З. М. Онишків. – [2-е вид.]. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 224 с.

Анотація. У навчальному посібнику розкрито питання організаційного забезпечення діяльності сільської початкової школи, дидактико-методичні основи організації та проведення уроку, індивідуалізації навчального процесу, організації виховної роботи та вдосконалення педагогічної майстерності вчителів сільських початкових шкіл.

Для студентів педагогічних факультетів спеціальності «Початкова освіта», викладачів вищих педагогічних навчальних закладів, учителів сільської початкової школи.

Аннотація. В учебном пособии раскрыты вопросы организационного обеспечения деятельности сельской начальной школы, дидактико-методические основы организации и проведения урока, индивидуализации учебного процесса, организации воспитательной работы та усовершенствования педагогического мастерства учителей сельских начальных школ.

Для студентов педагогических факультетов специальности «Начальное образование», преподавателей высших учебных заведений, учителей сельской школы.

Annotation. The problems of organizational support of rural primary schools, of didactic and methodological basis for the organization and conduct of a lesson, of individualized learning process, of organization of educational work and of improving the pedagogical skills of teachers of rural primary schools are revealed in the textbook.

This is aimed for students of pedagogical departments with the specialty “Primary education,” teachers of higher educational pedagogical institutions, teachers in rural primary schools.

46. Освітні технології у короткому викладі / О. І. Янкович, Л. М. Романишина, М. М. Бойко, Н. М. Лупак, Л. М. Паламарчук. – Тернопіль : Астон, 2012. – 144 с.

Анотація. У посібнику розкрито теоретичні аспекти технологізації освіти та проаналізовано найбільш поширені освітні технології загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів. Показано взаємозв'язок понять «технологія» у педагогіці. Визначено критерії та відображено історію розвитку технологічного підходу. Охарактеризовано навчальні, виховні, соціально-виховні технології та технології управління.

Навчально-методичний посібник призначений для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Його можуть використовувати вчителі шкіл, викладачі гімназій, ліцеїв і коледжів.

Аннотація. В пособии раскрыты теоретические аспекты технологизации образования и проанализированы наиболее распространенные образовательные технологии общеобразовательных и профессионально-технических учебных заведений. Показана взаимосвязь понятий «технология» в педагогике. Определены критерии и отображена история развития технологического подхода. Охарактеризованы учебные, воспитательные, социально-воспитательные технологии и технологии управления.

Учебно-методическое пособие предназначено для студентов высших педагогических учебных заведений. Его могут использовать учителя школ, преподаватели гимназий, лицеев и колледжей.

Annotation. This training-methodical manual deals with the theoretical aspects of technologizing of education. The accepted educational technologies of general and vocational educational establishments have been analysed in the manual. The correlation of the concept of “technology” in pedagogics has been presented here. The criteria and the history of the development of the technological approach have been defined in the book. Training, educational, socio-educational technology and technology of management have been characterised in this training – methodical manual.

This training-methodical manual is intended for students of higher pedagogical establishments of education. The book also can be used as an educational manual in schools, gymnasiums, lyceums and colleges.

47. Петришин Л. Й. Сценарна майстерність соціального педагога : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. пед. закладів / Л. Й. Петришин. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 100 с.

Анотація. Навчально-методичний посібник є актуальним, оскільки він шляхом детального опрацювання матеріалу, зразків завдань знайомить студентів із специфікою побудови сценарного заходу в умовах професійної підготовки соціальних педагогів.

Навчально-методичний посібник є однією з перших спроб представлення курсу «Основи сценарної роботи соціального педагога». Для викладачів, студентів вищих педагогічних закладів, а також працівників соціальної сфери.

Аннотація. Учебно-методическое пособие является актуальным, поскольку он путем детальной проработки материала, образцов заданий знакомит студентов со спецификой построения сценарного мероприятия в условиях профессиональной подготовки социальных педагогов.

Учебно-методическое пособие является одной из первых попыток представления курса «Основы сценарного работы социального педагога». Для преподавателей, студентов высших педагогических учреждений, а также работников социальной сферы.

Annotation. Manual is relevant because it means a detailed study material, sample tasks introduces students to the specific scenario building measure in the training of social educators.

Manual is one of the first attempts to present the course «Fundamentals scenario of social pedagogy.» For teachers, students of higher educational institutions as well as social workers.

48. Терещук Г. В. Науково-дослідницька діяльність студентів: актуальність та організація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. України / Г. В. Терещук, М. М. Алексієвець, Л. М. Алексієвець. – 3-є переробл. та допов. вид. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 362 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

Анотація. Навчальний посібник розкриває науково-дослідну роботу студентів як головне джерело набуття, примноження й оновлення знань, її теоретико-методологічні та методичні засади.

Мета видання, що складається з двох частин, – сприяти реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально-спрямований розвиток їхніх здібностей, науково-пошукову діяльність; висвітлити сучасні методичні вимоги до підготовки й захисту індивідуального навчально-дослідного завдання, реферату, курсової, бакалаврської, дипломної і магістерської робіт, написання окремих наукових праць, публікацій.

Навчальний посібник буде корисним студентам вищих навчальних закладів України, викладачам і науковим працівникам.

Аннотація. Учебное пособие раскрывает научно-исследовательскую работу студентов как главный источник приобретения, приумножения и обновления знаний, ее теоретико-методологические и методические основы.

Цель издания, состоящего из двух частей – способствовать реализации творческих возможностей студентов через индивидуально направленное развитие их способностей, научно-поисковую деятельность; осветить современные методические требования к подготовке и защите индивидуальной учебно-исследовательской работы, реферата, курсовой, бакалаврской, дипломной и магистерской работ.

Учебное пособие будет полезно студентам высших учебных заведений Украины, преподавателям и научным работникам.

49. Терещук Г. В. Основи наукових досліджень: теорія та методика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. України / Г. В. Терещук, М. М. Алексієвець, Л. М. Алексієвець. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 256 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

Анотація. У запропонованому посібнику розглянуто теоретико-методологічні основи наукових досліджень у контексті викладання для студентів вищих навчальних закладів навчального курсу «Основи наукових досліджень», а також розглянуто основні методичні вимоги до наукових праць студентів.

Матеріали навчального посібника призначено для студентів вищів України. При підготовці видання враховано вимоги державних стандартів України й інструкції, що визначають порядок виконання досліджень і визначені завдання МОНМС України, які спрямовані на всебічну інтеграцію вітчизняної вищої освіти з європейською в контексті вимог і принципів Болонського процесу.

Аннотація. В предложенном пособии рассмотрены теоретико-методологические основы научных исследований в контексте преподавания для студентов высших учебных заведений учебного курса «Основы научных исследований», а также рассмотрены основные методические требования к научным работам студентов.

Материалы учебного пособия предназначены для студентов вузов Украины. При подготовке издания учтены требования государственных стандартов Украины и инструкции, определяющие порядок выполнения исследований.

50. Терещук Г. В. Організація та методика наукових досліджень студентів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. України / Г. В. Терещук, Л. М. Алексієвець, М. М. Алексієвець. – Тернопіль : Вектор, 2012 – 258 с.

Анотація. У запропонованому посібнику розглянуто основні положення підготовки різних видів навчально-дослідних робіт: індивідуального навчально-дослідного завдання, реферату, курсової, бакалаврської, дипломної та магістерської робіт, висвітлено порядок проведення їх захисту, наведено вимоги та поради щодо оформлення, а також розглянуто види наукових праць і публікацій.

Матеріали посібника призначено для студентів вузів України, які прагнуть поліпшити культуру своєї наукової діяльності у контексті здобуття відповідного фаху.

Аннотация. В предложенном пособии рассмотрены основные положения подготовки различных видов учебно-исследовательских работ: индивидуального учебно-исследовательского задания, реферата, курсовой, бакалаврской, дипломной и магистерской работ, освещен порядок проведения их защиты, приведены требования и советы по оформлению, а также рассмотрены виды научных работ и публикаций.

Материалы пособия предназначено для студентов вузов Украины, которые стремятся улучшить культуру своей научной деятельности в контексте получения соответствующей специальности.

51. Чайка І. А. Інформаційна культура студента : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. пед. профілю / І. А. Чайка. – Пробне вид. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 140 с.

Анотація. Зміст посібника відображає особливості формування інформаційної культури студента, інформаційно-освітнього середовища наукової бібліотеки педагогічного ВНЗ, урахує сучасні підходи до організації роботи з електронними ресурсами, навчальною, науковою і довідковою літературою. У посібнику відображено важливі питання функцій довідково-бібліографічного апарату бібліотеки.

Аннотация. Содержание пособия отражает особенности формирования информационной культуры студента, информационно-образовательной среды научной библиотеки педагогического вуза, учитывает современные подходы к организации работы с электронными ресурсами, учебной, научной и справочной литературой. В пособии отражены важные вопросы функций справочно-библиографического аппарата библиотеки.

Annotation. The contents of a course reflect the peculiarities of the formation the information culture of a student, information educational environment of a scientific library of pedagogical higher educational establishment, consider modern approaches concerning organization work with electronic resources, educational, scientific and reference literature.

Педагогіка загальноосвітньої школи

52. Будій Н. Д. Творча робота на уроках української мови. 3–4 класи / Н. Будій. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 96 с.

Анотація. Збірник творчих завдань з української мови містить систему вправ, які готують учнів 3-4 класів до продукування зв'язних висловлювань і написання творчих робіт: вправи на тематичний добір лексики; на добір певних мовних засобів, які найчастіше відповідали б комунікативному завданню; на формування граматичних навичок; на розвиток творчої уяви і фантазії; на редагування текстів. У збірнику також подано творчі вправи щодо композиційного оформлення та зіставлення текстів різних типів.

Робота з посібником буде корисною для учнів і вчителів у ході підготовки до державної підсумкової атестації в 4 класі.

Аннотация. Сборник творческих заданий по украинскому языку содержит систему упражнений, которые готовят учащихся 3-4 классов к продуцированию связных высказываний и написанию творческих работ: упражнения на тематический подбор лексики, на подбор определенных языковых средств, которые наилучшим образом отвечали бы коммуникативной цели, на формирование грамматических навыков, на развитие творческого воображения и фантазии, на редактирование текстов. В сборнике также представлены творческие упражнения по композиционному оформлению и сопоставлению текстов разных типов.

Работа с пособием будет полезной для учеников и учителей при подготовке к государственной итоговой аттестации в 4 классе.

Annotation. Collection of the creative tasks in the Ukrainian language consists of a system of exercises that prepare 3-4 forms students for the production of the connected speech and creative works writing: exercises on the thematic selection of vocabulary, on the selection of specific language means that would match the communicative goal, on the formation of the grammatical skills, on the development of imagination and fantasy, on texts editing. The book also contains the exercises on the creative compositional design and different text types comparison.

Working with the textbook will be useful for students and teachers preparing for the final state certification in 4 forms.

53. Гевко І. В. Гурткові заняття з декоративно-ужиткового мистецтва і технічної творчості : [навч.-метод. посіб.] / І. В. Гевко, Я. Т. Ломницький. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 191 с.

Анотація. У навчально-методичному посібнику подані програми, календарно-тематичне планування занять теоретичні відомості та рекомендації з усіх видів декоративно-ужиткового мистецтва і технічної творчості. Посібник містить розробки занять, які дають змогу ефективно використовувати цей вид мистецтва на практичних заняттях у шкільних гуртках і в позашкільних закладах освіти.

Даний посібник адресований керівникам гуртків, організаторам методичної роботи у школі і позашкільних закладів освіти по вивченню декоративно-ужиткового мистецтва і технічної творчості.

Аннотация. В учебно-методическом пособии представлены программы, календарно-тематическое планирование занятий теоретические сведения и рекомендации по всем видам декоративно-прикладного искусства и технического творчества. Пособие содержит разработки занятий, позволяющие эффективно использовать этот вид искусства на практических занятиях в школьных кружках и во внешкольных учебных заведениях.

Данное пособие адресовано руководителям кружков, организаторам методической работы в школе и внешкольных учебных заведений по изучению декоративно-прикладного искусства и технического творчества.

Annotation. In the educational-methodical manual the program, calendar planning case studies with theoretical information and advice on all kinds of Arts and crafts decorative arts and technical creativity. The guide includes the development of classes that enable you to effectively use this kind of art on the practical lessons in school groups and in-school educational institutions.

This guide is addressed to the managers of the club, the organizers of the methodical work in school and extracurricular educational institutions for the study of arts and crafts decorative arts and technical creativity.

54. Мамус Г. М. Клаптикова мозаїка / Г. М. Мамус, С. П. Павх. – 2-ге вид., допов. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 112 с.

Анотація. Пропоноване видання містить тематичний план занять гуртка «Клаптикова мозаїка», необхідні теоретичні відомості та рекомендації щодо проведення занять.

Рекомендовано для керівників шкільних гуртків позашкільних навчальних закладів, учителів загальноосвітніх шкіл, студентів вищих навчальних закладів.

Аннотация. Предлагаемое издание содержит тематический план занятий кружка «лоскутная мозаика», необходимые теоретические сведения и рекомендации по проведению занятий.

Рекомендовано для руководителей школьных кружков внешкольных учебных заведений, учителей общеобразовательных школ, студентов высших учебных заведений.

Annotation. The proposed publication contains thematic study plan circle «patchwork mosaic» necessary theoretical knowledge and recommendations for future studies.

Recommended for heads of school clubs school educational institutions, teachers, schools, students of higher educational institutions.

55. Павх С. П. Техніки оздоблення пасхальних яєць : навч.-метод. посіб. / С. П. Павх, Г. М. Мамус, О. В. Бурбан. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 84 с.

Анотація. Посібник призначено для керівників гуртків позашкільних навчальних закладів, учителів загальноосвітніх шкіл, студентів вищих педагогічних закладів освіти. Він містить навчальну програму гуртка «Техніки оздоблення пасхальних яєць», яка розрахована на два роки навчання. Програмою гуртка передбачено вивчення як традиційних технік оздоблення пасхальних яєць, так і нових оригінальних напрямків їх декорування. У посібнику висвітлено рекомендації щодо організації і планування гуртка, окремі методичні аспекти вивчення технологій оздоблення пасхальних яєць різними техніками та запропоновано розробки занять.

Аннотация. Пособие предназначено для руководителей кружков внешкольных учебных заведений, учителей общеобразовательных школ, студентов высших педагогических учебных заведений. Он содержит учебную программу кружка «Техники отделки пасхальных яиц», которая рассчитана на два года обучения. Программой кружка предусмотрено изучение как традиционных техник отделки пасхальных яиц, так и новых оригинальных направлений их декорирования. В пособии освещены рекомендации по организации и планированию кружка, отдельные методические аспекты изучения технологий отделки пасхальных яиц различными техниками и предложены разработки занятий.

Annotation. The manual is intended for managers circles extracurricular educational institutions, teachers, schools, students of higher educational

establishments. It contains curriculum group «Techniques decoration Easter eggs», which lasts two years of study. The program provides group study of traditional Easter eggs decoration techniques and new directions of their original decoration. The guide covers recommendations for organizing and planning group, some methodological aspects of technology decoration Easter eggs different techniques and proposed development activities.

56. Корнієнко С. М. Сім'я і дитячий садочок – одна родина : [навч.-метод. посіб.] / Софія М. Корнієнко, Сергій М. Корнієнко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 180 с.

Анотація. Сім'я – найважливіший винахід цивілізації. Дошкільний заклад, діти і батьки – єдине ціле. Сучасне життя вимагає оновлення та урізноманітнення форм роботи колективу дитячого навчального закладу з родиною. Цей посібник допоможе у проведенні батьківських зборів, родинних виховних заходів і забезпечить нетрадиційними підходами в цьому напрямку.

Посібник адресовано працівникам дитячих навчальних закладів, учителям початкових класів, практичним психологам, студентам навчальних закладів, батькам.

Аннотация. Семья – важнейшее изобретение цивилизации. Дошкольное учреждение, дети и родители – единое целое. Современная жизнь требует обновления и разнообразия форм работы коллектива детского учебного заведения с семьей. Это руководство поможет в проведении родительских собраний, семейных воспитательных мероприятий и обеспечит нетрадиционными подходами в этом направлении.

Пособие адресовано работникам детских учебных заведений, учителям начальных классов, практическим психологам, студентам учебных заведений, родителям.

Annotation. Family – the most important invention of civilization. Preschool, children and parents – together. Modern life requires updating, and the diversity of the work group of children with a family institution. This guide will assist parents' meetings, family, educational activities, and non-traditional approaches in this area.

The manual is addressed to employees of children's education, primary school teachers, practical psychologists, students, schools and parents.

57. Корчевська О. П. Навчаємо математики : методика роботи над задачами : метод. посіб. для вчителів і студ. спец. «Початкова освіта» / О. П. Корчевська. – Тернопіль : [б. в.], 2012. – 160 с.

Анотація. У посібнику автор пропонує способи розбору задач від числових даних і від запитання з повним і неповним аналізом; зразки організації диференційованої та творчої роботи над задачами; шляхи активізації розумової діяльності учнів; індивідуальні підходи у навчанні учнів самостійно розв'язувати задачі тощо.

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів, батьків.

Аннотация. В пособии автор предлагает способы разбора задач от числовых данных и от вопроса с полным и неполным анализом; образцы организации дифференцированной и творческой работы над задачами; пути

активизации мыслительной деятельности учащихся; индивидуальные подходы в обучении учеников самостоятельно решать задачи и др.

Для учителей начальных классов, студентов педагогических учебных заведений, родителей.

Annotation. In a manual an author offers the methods of analysis of tasks from numeric data and from a question with a thorough and incomplete analysis; standards of organization of the differentiated and creative prosecution are of tasks; ways of activation of intellection of students; individual approaches in the studies of students independently deciding tasks and others like that.

For the teachers of initial classes, students of pedagogical educational establishments, parents.

58. Кушнерчук І. І. Танцювальні вправи на уроках фізичної культури як засіб різнобічного розвитку учнів : [метод. посіб. для вчителів фіз. культури] / І. І. Кушнерчук. – Тернопіль : [Вектор], 2012. – 114 с.

Анотація. Цінність танцювальних вправ у шкільних програмах зумовлена їхньою гармонійною дією на розвиток організму школярів. Вони сприяють формуванню правильної постави, гарної ходи, розвитку ритмічності, координації, легкості й пластичності рухів. Перелічені якості потрібні людині так само, як її сила, швидкість, витривалість. Танцювальні вправи урізноманітнюють уроки фізичної культури, підвищують їх естетично виховне значення.

У посібнику викладено методику навчання учнів загальноосвітніх шкіл танцювальних вправ та їх вплив на різнобічний розвиток школярів.

Аннотация. Ценность танцевальных упражнений в школьных программах обусловлена их гармоничным действием на развитие организма школьников. Они способствуют формированию правильной осанки, красивой походки, развитию ритмичности, координации, легкости и пластичности движений. Перечисленные качества нужны человеку так же, как ее сила, скорость, выносливость. Танцевальные упражнения разнообразят уроки физической культуры, повышают их эстетически воспитательное значение.

В пособии изложена методика обучения учащихся общеобразовательных школ танцевальных упражнений и их влияние на разностороннее развитие школьников.

Annotation. The value of dance exercises in school programs due to their effect on the harmonious development of the body of students. They contribute to forming a correct posture, good moves, developing rhythm, coordination, ease of movement and plasticity. Listed as a person needs as well as its strength, speed and endurance. Dancing Lessons physical exercise diversify crops, increase their aesthetic educational value.

In manual outlines methods of teaching secondary school students dance exercises and their impact on the comprehensive development of students.

59. Наумчук В. І. Навчаємо писати літери : [навч.-метод. посіб.] / В. І. Наумчук, М. М. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2012. – 196 с.

Анотація. Навчально-методичний посібник містить матеріали, які передбачають назви основних і додаткових елементів великих і малих букв, назви ліній на сторінці зошита для письма, методику пояснення письма великих і

малих рукописних літер, знаків пунктуації, а також дидактичні матеріали до кожної літери.

Матеріали посібника можуть бути використані як на уроках письма, так і на уроках (заняттях) навчання грамоти (читання).

Для вчителів початкових класів, вихователів дитячих садків, студентів педагогічних закладів I - IV рівнів акредитації.

Аннотация. Учебно-методическое пособие содержит материалы, которые предусматривают названия основных и дополнительных элементов больших и малых букв, названия линий на странице тетради для письма, методику объяснения письма больших и малых рукописных букв, знаков препинания, а также дидактические материалы к каждой буквы.

Материалы пособия могут быть использованы как на уроках письма, так и на уроках (занятиях) обучения грамоте (чтения).

Для учителей начальных классов, воспитателей детских садов, студентов педагогических заведений I - IV уровней аккредитации.

Annotation. Educational manual contains materials that include the names of major and minor elements of large and small letters, the names of the lines on the page notebooks for writing letters to explain the methodology of large and small handwriting, punctuation, and educational materials to each letter.

Material benefits can be used in class writing, and in the classroom (classroom) literacy (reading).

For primary school teachers, kindergarten teachers, students, educational institutions I - IV accreditation levels.

60. Степанюк А. В. Уроки природознавства. 1 клас : посіб. для вчителів / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 260 с.

Анотація. Посібник містить навчальний матеріал, який відповідає новій навчальній програмі МОН молоді та спорту України та Державному стандарту початкової загальної освіти. Є засобом організації навчання школярів через дослідництво, формування емоційно-ціннісного ставлення один до одного та до об'єктів живої природи, встановлення перспективних міжпредметних зв'язків вивчення природознавства.

Аннотация. Содержание пособия соответствует новой учебной программе МОН молодежи и спорту Украины с природоведения и Государственному стандарту начального общего образования. Есть средством организации обучения учащихся через исследование, формирования эмоционально-ценностного отношения друг к другу и к объектам живой природы, реализации перспективных межпредметных связей изучения естествознания.

Annotation. It contains the learning materials corresponding to the new Natural Science Syllabus of Ministry Education and Science, Youth and Sports of Ukraine and the Primary General Education State Standard. It is the means of organizing student learning via exploration, forming emotional and valuable attitude to each other and to the nature objects, determining the perspective intersubject connections of Natural Science learning.

Фізкультура і спорт

61. Васірук М. С. Відбір та тренування у бігу на короткі дистанції : навч.-метод. посіб. [для студ. ф-тів фіз. виховання, тренерів-викл. ДЮСШ та спец. в галузі легкої атлетики] / М. С. Васірук. – Пробне вид. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 60 с.

Анотація. У навчально-методичному посібнику розглянуто варіанти відбору дітей для занять легкою атлетикою. Проаналізовано сучасні погляди на періодизацію тренування та техніку спринтерського бігу. Навчально-методичний посібник розраховано на тренерів ДЮСШ, спортсменів, студентів вищих навчальних закладів.

Аннотація. Учебное пособие посвящено вариантам отбора детей для занятий легкой атлетикой. Анализируются современные представления о периодизации подготовки и техники спринтерского бега. Учебник рекомендуется для тренеров детских спортивных школ, спортсменов, студентов высших учебных заведений.

Annotation. Educational textbook is dedicated to variants of children's selection for track and field athletics. Modern views on training periodization and sprint technique are analyzed. Textbook is recommended for children sport school coaches, sportsmen, students of higher educational establishments.

62. Єднак В. Д. Легка атлетика : навч.-метод. посіб. для студ. II курсу ф-тів фіз. виховання. Ч. 2 / В. Д. Єднак. – Вид. 2, допов. і переробл. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 172 с.

Анотація. Навчально-методичний посібник «Легка атлетика» (частина II) підготовлено відповідно до Галузевого стандарту вищої освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, напрямку фізичне виховання і спорт та навчальної програми з курсу «Основи легкої атлетики» для студентів факультету фізичного виховання ТНПУ ім. В. Гнатюка. У ньому висвітлено питання, що стосуються історії розвитку, класифікації видів легкої атлетики, техніки, правил змагань та методики навчання видів, що вивчаються на II курсі. Розглянуто ряд питань, пов'язаних із підготовкою легкоатлетів відповідно до їх спеціалізації.

Аннотація. Учебно-методическое пособие «Легкая атлетика» (часть II) подготовлено в соответствии с Отраслевым стандартом высшего образования Министерства образования и науки, молодежи и спорта Украины, направления физическое воспитание и спорт, а также учебной программы по курсу «Основы легкой атлетики» для студентов факультета физического воспитания ТНПУ им. В. Гнатюка. В нем раскрываются вопросы, касающиеся истории развития, классификации видов легкой атлетики, техники, правил соревнований и методики обучения видов, изучаемых на II курсе. Рассмотрены вопросы, связанные с подготовкой легкоатлетов в соответствии с их специализацией.

Annotation. Educational and methodological textbook «Athletics» (Part II) prepared in accordance with industry standards Higher Education, Ministry of Education, Youth and Sports of Ukraine, in physical education and sports training program in the course «Fundamentals of Athletics» for students physical education TNPU them. V. Gnatyuk. It covers issues of history and classification of athletics,

technology, competition rules and methods of teaching species studied at the II course. We consider a number of issues related to the preparation of athletes according to their specialization.

63. Кічук С. Ф. Волейбол : навчання техніки та технологія суддівства : [навч.-метод. посіб.] / С. Ф. Кічук, О. В. Сопотницька. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 104 с.

Анотація. У навчально-методичному посібнику запропоновані поради щодо наступності у навчанні техніки гри, комплекс методичних засобів та методичних прийомів, перелік вправ та тестів для самоконтролю засвоєння програмового матеріалу, висвітлені обов'язки і повноваження суддів, технічного делегата федерації волейболу України, співпраця та взаємодія суддів під час гри відповідно до чинних офіційних волейбольних правил.

Посібник рекомендовано для студентів факультету фізичного виховання, тренерам та суддям з волейболу.

Аннотация. В учебно-методическом пособии предложены советы по преемственности в обучении технике игры, комплекс методических средств и методических приемов, перечень упражнений и тестов для самоконтроля усвоения программного материала, освещены обязанности и полномочия судей, технического делегата федерации волейбола Украины, сотрудничество и взаимодействие судей под время игры в соответствии с действующими официальными волейбольными правилами.

Пособие рекомендовано для студентов факультета физического воспитания, тренерам и судьям по волейболу.

Annotation. In teaching aids offered tips for continuity in learning playing techniques, a set of methodological tools and instructional techniques, a list of exercises and tests for self-assimilation program material, highlighted the duties and powers of a judge, technical delegate Volleyball Federation Ukraine, cooperation and interaction between judges under the game according to the current official volleyball rules.

Guidelines recommended for students of physical education, coaches and judges in volleyball.

64. Кузишин А. Регіональна географія України : курс лекцій / А. Кузишин. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 340 с.

Анотація. В пропонованому навчальному посібнику на основі регіонально-компонентного підходу розкриваються сучасний стан, тенденції розвитку та проблеми і перспективи функціонування суспільно-географічних районів України на сучасному етапі. Дано комплексну характеристику господарського розвитку регіонів України – їх населенської системи, природо-ресурсного потенціалу, соціально-економічних передумов розвитку, функціонально-галузевої та територіальної структури і ключових проблем розвитку в сучасних умовах. Видання розраховане на студентів вищих навчальних закладів географічних спеціальностей для вивчення курсу «Регіональна географія України».

Аннотация. В предлагаемом учебном пособии на основе регионально-компонентного подхода раскрываются современное состояние, тенденции

развития и проблемы и перспективы функционирования общественно-географических районов Украины на современном этапе. Дана комплексная характеристика хозяйственного развития регионов Украины – их системы расселения, природно-ресурсного потенциала, социально-экономических предпосылок развития, функционально-отраслевой и территориальной структуры, а также ключевых проблем развития в современных условиях. Издание рассчитано на студентов высших учебных заведений географических специальностей для изучения курса «Региональная география Украины».

Annotation. This tutorial is based on regionally-component approach. It reveals the current status, trends, problems and future possibilities of the functioning of the socio-geographical regions of Ukraine nowadays. Here is give a comprehensive description of the economic development of the Ukrainian regions– their population system, the natural resources, socio-economic conditions of development, functional, functional industry and territorial structure and most important problems of the modern conditions. Publication is intended for of the university students, who deeply study geography, especially for the course «Regional Geography of Ukraine».

65. Наумчук В. І. Теоретико-методичні основи навчання спортивним іграм : [навч.-метод. посіб.] / В. І. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2012. – 144 с.

Анотація. У навчально-методичному посібнику розкрито значення гри для всебічного й гармонійного розвитку особистості, визначено спеціалізовані вимоги до професійної діяльності вчителя фізичної культури, висвітлено теоретико-методичні засади навчання спортивним іграм, представлено технологію підготовки та проведення предметного ігрового уроку фізичної культури.

Посібник адресовано студентам і викладачам вищих навчальних закладів, учителям середніх загальноосвітніх шкіл, може бути корисним аспірантам, тренерам, методистам, усім, хто цікавиться спортивними іграми.

Аннотация. В учебно-методическом пособии раскрыто значение игры для всестороннего и гармоничного развития личности, определены специализированные требования к профессиональной деятельности учителя физической культуры, описаны теоретико-методические основы обучения спортивным играм, представлено технологию подготовки и проведения предметного игрового урока физической культуры.

Пособие адресовано студентам и преподавателям высших учебных заведений, учителям средних общеобразовательных школ, может быть полезно аспирантам, тренерам, методистам, всем, кто интересуется спортивными играми.

Annotation. The educational-methodical manual disclosed value of the game for the full and harmonious development of the individual, identified specialized requirements for professional teacher of physical culture, highlight the theoretical and methodological bases of training sports games, the technologies of training and the game object lesson of physical culture.

The manual is addressed to students and teachers of higher educational institutions, teachers of secondary schools may benefit graduate students, coaches, Methodists, all who are interested in sports.

66. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : підруч. для студ. ВНЗ ф-тів фіз. виховання і спорту. Ч. 2 / Б. М. Шиян, І. О. Омеляненко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 247 с.

Анотація. У підручнику викладено основні поняття теорії і методики фізичного виховання, його мету і завдання, засоби, принципи і методи, загальні основи навчання та методику вдосконалення фізичних якостей.

На основі вивчення сучасного стану фізичного виховання у школі розглянуто шляхи формування національної системи фізичного виховання школярів, виходу на новий рівень їхньої фізкультурної освіти.

Аннотация. В учебнике изложены основные понятия теории и методики физического воспитания, его цели и задачи, средства, принципы и методы, общие основы обучения и методика совершенствования физических качеств. На основе изучения современного состояния физического воспитания в школе рассмотрены пути формирования национальной системы физического воспитания школьников, выхода на новый уровень их физкультурного образования.

Annotation. The textbook presents the basic concepts of the theory and methodology of physical education, its purpose and objectives, tools, principles and techniques, general principles of education and methods of improving the physical qualities.

On the basis of the current state of physical education in schools considered ways of creating a national system of physical education in schools, reaching a new level of their physical education.

Мовознавство

67. Бабій І. М. Морфеміка і словотвір сучасної української мови. Самостійна та індивідуальна робота : навч.-метод. посіб. [для студ. філол. ф-тів вищ. навч. закл.] / І. М. Бабій, Н. О. Свистун. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 136 с.

Анотація. Навчальний посібник підготовлено на допомогу викладачам і студентам. Він носить практичний характер і передбачає поглиблення та закріплення набутих теоретичних знань шляхом самоперевірки та самооцінювання.

У посібнику вміщено тексти самостійних робіт, індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ), тести з курсу «Морфеміка і словотвір». Подані самостійні роботи можуть бути підсумковими, заліковими та екзаменаційними. Запропоновані завдання складено відповідно до чинної програми з курсу сучасної української літературної мови для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів.

Для студентів філологічних та нефілологічних спеціальностей, викладачів, учителів, учнів.

Аннотация. Учебное пособие практического характера подготовлено в помощь преподавателям и студентам, предназначено для углублённого изучения и закрепления имеющихся теоретических знаний путём самоконтроля и самооценки.

В пособии представлены тексты самостоятельной работы, индивидуальные научно-исследовательские задания (ИНИЗ), тесты предмета «Морфемика и словообразование». Самостоятельная работа может быть итоговой, зачётной и экзаменационной. Предлагаемые задания составлены в соответствии с действующей программой курса современного украинского литературного языка для студентов филологических факультетов высших учебных заведений.

Для студентов филологических и нефилологических специальностей, преподавателей, учителей, учеников.

Annotation. The training handbook prepared to help teachers and students. He has a practical nature and provides deepening and consolidation of acquired the theoretical knowledge through self-testing and self-assessment.

In the handbook published the texts of independent work, individual scientific research tasks, tests for the course «Morfemika and derivation». Submitted independent work can be final, assessed and examination. These proposed tasks prepared in accordance with current program of course modern Ukrainian literary language for students of Philological Faculties of higher educational institutions.

For students of philological and non-philological specialties, teachers and students.

68. Дідук-Ступ'як Г. І. Тести з методики викладання української мови. Державний іспит (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»): [навч.-метод. посіб.] / Г. І. Дідук-Ступ'як. – Тернопіль: РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 60 с.

Анотація. Посібник укладено відповідно до програми з методики викладання української мови (2010 р.) для студентів філологічних факультетів. У тестових завданнях охоплено матеріал з усіх розділів методики викладання української мови, які необхідно знати майбутньому вчителю-словеснику. Вони диференційовані за трьома рівнями, котрі вимагають від студентів виявити набуті професійні уміння і навички аналізувати й узагальнювати лінгводидактичні явища і процеси теоретичного та практично-творчого характеру.

Пропоновані тести допоможуть студентам систематизувати одержані у ході навчання фахові знання; сприятимуть активній підготовці до державного екзамену з методики викладання української мови за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

Аннотация. Пособие составлено в соответствии с программой по методике преподавания украинского языка (2010 г.) для студентов филологических факультетов. Тестовые задания включают материал со всех разделов методики преподавания украинского языка, которые необходимо знать будущим учителям-словесникам. Эти задания дифференцированы по трём уровням, которые требуют от студентов проявления наработанных и приобретённых профессиональных умений и навыков анализировать и обобщать лингводидактические явления и процессы теоретического и практически-творческого характера.

Предложенные тесты помогут студентам систематизировать полученные в процессе обучения профессиональные знания, а также способствуют их

активної підготовке к государственному экзамену по методике преподавания украинского языка за образовательно-квалификационным уровнем «бакалавр».

Annotation. The book has been compiled according to the Programme of the Ukrainian language teaching methodology (2010) for philology departments students. The test tasks include the material of all the parts of the Ukrainian language teaching methodology to be known by a future language teacher. They are classified into three levels that presuppose the students' acquired professional skills and abilities to analyze and generalize about the linguodidactic phenomena and processes of theoretical as well as practical and creative character.

The suggested tests will help students systematize the acquired professional knowledge and assist in their active preparation for the state examination in the Ukrainian language teaching methodology for the Bachelor Degree education level.

69. Криськів М. Й. Диференційовані завдання з української мови для самостійного опрацювання студентами юридичного профілю : [навч. посіб.] / М. Й. Криськів. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 102 с.

Анотація. Добірка «Диференційовані завдання з української мови для самостійного опрацювання студентами юридичного профілю» є додатком до посібника «Практичні заняття з української мови для студентів юридичних спеціальностей». Вона містить стислий виклад теоретичного матеріалу до кожної теми практичних занять та завдання на основі аналізу тексту для тих студентів, які самостійно мають долати прогалини у знаннях та мовленнєвих уміннях. Вміщений теоретичний матеріал має на меті нагадати студентові основні положення теми, що вивчається.

Аннотация. Подбор «Дифференцированные задания по украинскому языку для самостоятельного изучения студентами юридического профиля» является дополнением к пособию «Практические занятия по украинскому языку для студентов юридических специальностей». Она содержит краткое изложение теоретического материала по каждой теме практических занятий и задания на основе анализа текста для тех студентов, которые самостоятельно должны заполнять проблемы в знаниях и речевых умениях. Предложенный теоретический материал поможет напомнить студенту основные положения изученной темы.

Annotation. The collection «Differentiated tasks in Ukrainian Language for law students' independent study» is the manual «Seminars in Ukrainian Language for law students» appendix. It contains condensed theoretical information for each seminar theme and tasks based on text analysis for those students who have to bridge the gaps in their knowledge and skills independently. Theory included in the collection is aimed at reminding students the main points of the theme under study.

70. Мельничайко О. І. Навчально-тренувальні вправи з синтаксису простого речення і з інших тем шкільної програми : [навч. посіб.] / О. І. Мельничайко, М. Й. Криськів. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 96 с.

Анотація. Добірка навчально-тренувальних вправ із синтаксису простого речення призначена для учнів старших класів, абітурієнтів та студентів, які

опановують навчальну дисципліну «Українська мова (за професійним спрямуванням)», і для майбутніх журналістів – тих, хто хоче закріпити свої знання з синтаксису та пунктуації і принагідно повторити інші питання граматики.

Посібник може стати у пригоді вчителям-словесникам при підготовці до уроку.

Аннотація. Подбор учебно-тренировочных упражнений по синтаксису простого предложения предназначен для учащихся старших классов, абитуриентов и студентов, которые изучают учебную дисциплину «Украинский язык (с профессиональным уклоном)», и для будущих журналистов – тех, кто хочет закрепить свои знания по синтаксису и пунктуации и попутно повторить другие вопросы грамматики.

Пособие может быть использовано учителями-словесниками при подготовке к уроку.

Annotation. A collection of self-study exercises in the simple sentence syntax is intended for senior secondary schools' students, university entrants, university students mastering the subject "Ukrainian Language for Specific Purposes", future journalists and all those wishing to consolidate their knowledge of syntax as well as to revise other grammar questions. These exercises can also be used by Ukrainian language teachers preparing for their lessons.

71. Панцьо С. Є. Навчальна практика з української діалектології : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / С. Є. Панцьо, М. Я. Наливайко. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 122 с.

Анотація. У навчальному посібнику подано методичні рекомендації до проходження навчальної практики з української діалектології. Наявні програма-питальник, яка охоплює 26 тематичних груп лексики, термінологічний словник та зразки оформлення зібраних матеріалів.

Для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів.

Аннотація. В учебном пособии предлагаются методические разработки к учебной практике с украинской диалектологии. Подаются программа-вопросник, которая объединяет 26 тематических групп лексики, терминологический словарь и образцы оформления собранного материала.

Для студентов филологических факультетов высших учебных заведений.

Annotation. In the training handbook submitted the methodological recommendations to undergo the educational practice of the Ukrainian dialectology. Available a program-questionnaire, which include 26 thematic groups of lexic, terminological dictionary and examples processing of collected materials.

For students of Philological Faculties of higher educational institutions.

72. Палихата Е. Я. Відповіді на тестові завдання до державних іспитів з методики викладання української мови (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр») : [навч.-метод. посіб.] / Е. Я. Палихата. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 35 с.

Анотація. Матеріали посібника розроблено відповідно до тестових завдань для державного екзамену з методики викладання української мови (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»). Тестові завдання складаються з

трьох рівнів. Завдання першого рівня – із перелічених відповідей вибрати правильні. Відповіді на 125 тестових завдань першого рівня подано двома варіантами: 1) правильні відповіді у тексті кожного завдання виділено жирним шрифтом; 2) до кожного завдання подається перелік правильних відповідей.

Аннотация. Материалы пособия разработаны соответственно к тестовым заданиям для государственного экзамена по методике преподавания украинского языка (образовательно-квалификационный уровень «бакалавр»). Тестовые задания состоят из трёх уровней. Задания первого уровня – из перечисленных ответов выбрать правильные. Ответы на 125 тестовых заданий первого уровня предложены двумя вариантами: 1) правильные ответы выделены жирным шрифтом в тексте каждого задания; 2) к каждому заданию предложен перечень правильных ответов.

Annotation. The materials used in this textbook were developed according to the test tasks for the state examination in methods of teaching Ukrainian language (educational and qualification level bachelor). Test tasks consist of three levels. It is given answers to 125 test tasks of the first level in two ways: the correct answers are given in bold type in the text of each task; it is given to each task the enumeration of the correct answers.

73. Палихата Е. Я. Тестові завдання для державного екзамену з методики викладання української мови (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр») : [метод. посіб.] / Е. Я. Палихата. – 3-є вид., випр. й допов. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 43 с.

Анотация. Материалы пособия разработаны соответственно к программе с методики преподавания украинского языка. Тестовые задания состоят из трёх уровней. Мета заданий первого уровня – из предложенных ответов выбрать правильные, второго – дать ответы на поставленные вопросы, третьего – проявить креативность в процессе демонстрации полученных знаний, сформированных умений и навыков. Использование предложенных тестовых заданий поможет активной подготовке студентов к государственному экзамену по методике преподавания украинского языка (образовательно-квалификационный уровень «бакалавр»).

Аннотация. Материалы пособия разработаны в соответствии с программой по методике преподавания украинского языка. Тестовые задания состоят из трёх уровней. Цель заданий первого уровня – из предложенных ответов выбрать правильные, второго – дать ответы на поставленные вопросы, третьего – проявит креативность в процессе демонстрации приобретённых знаний, сформированных умений и навыков. Использование предложенных тестовых заданий будет способствовать активной подготовке студентов к государственному экзамену по методике преподавания украинского языка (образовательно-квалификационный уровень «бакалавр»).

Annotation. The materials used in this textbook were developed according to the program methods of teaching Ukrainian language. Tests consist of three levels. The purpose of the tasks of the first level is to choose the correct answers from the options. The purpose of the tasks of the second level is to answer the questions. The purpose of the tasks of the third level is to show creativity in the course of demonstration of the received knowledge, abilities and skills. Use of the offered test tasks will help active preparation for the state examination in methods of teaching

Ukrainian language (educational and qualification level bachelor). For students of philological faculties of higher educational pedagogical establishments.

74. Струганець Л. В. Культура мови. Модульний курс : [навч. посіб.] / Л. В. Струганець. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 112 с.

Анотація. Навчальний посібник укладено відповідно до кредитно-трансферної системи навчання. Він включає в себе навчальну програму курсу «Культура мови», систему оцінювання навчальних досягнень студентів, перелік індивідуальних навчально-дослідних завдань, лекційний матеріал, плани практичних і лабораторних занять, приклади виконання завдань, завдання для модульного контролю, для самоконтролю, для підсумкового контролю, перелік літератури та Інтернет-джерел із проблематики дисципліни.

Для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Аннотация. Учебное пособие составлено согласно кредитно-трансферной системе обучения. Оно включает в себя учебную программу курса, систему оценивания учебных достижений студентов, перечень индивидуальных учебно-исследовательских заданий, лекционный материал, планы практических и лабораторных занятий, примеры выполнения заданий, задания для модульного контроля, для самоконтроля, для итогового контроля, перечень литературы и Интернет-источников по проблематике дисциплины.

Для студентов филологических специальностей высших учебных заведений.

Annotation. The study guide is composed according to credit-transfer system of education. It consists of syllabus «Language Culture», system of estimation of students' progress, list of individual research tasks, lectures, plans for practical and laboratory classes, examples of realization exercises, module tasks, tasks for individual control, final test, list of literature and Internet-sources for the course.

It can be used by students of Philology Department of higher education establishments.

75. Штонь О. П. Стилїстика української мови. Модульний курс : [навч.-метод. посіб.] / О. П. Штонь. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 156 с.

Анотація. Навчально-методичний посібник укладено відповідно до кредитно-модульної системи навчання. Він включає в себе програму курсу, лекційний матеріал, плани практичних і лабораторних занять, завдання для самостійної роботи, схему виконання індивідуальної навчально-дослідної роботи, перелік літератури. До кожної теми запропоновано завдання, які сприятимуть виробленню у студентів передбачених програмою стилістичних умінь та навичок. У додатках подано класифікацію помилок, зразки тестів для підсумкового контролю, а також приклад виконання індивідуальної навчально-дослідної роботи.

Для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Аннотация. Учебно-методическое пособие составлено согласно с кредитно-модульной системой обучения. Оно включает в себя программу курса, лекционный материал, планы практических и лабораторных занятий, задания для самостоятельной работы, схему выполнения индивидуальной учебно-исследовательской работы, перечень литературы. К каждой теме предложены

завдання, що сприяють розвитку у студентів передбачених програмою стилістических умінь і навчків. В додатках дані класифікація помилок, образці тестів для кінцевого контролю, а також приклад виконання індивідуальної навчно-дослідницької роботи.

Для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Annotation. The study guide is composed according to credit transfer system. It consists of the course curriculum, plans for practical and laboratory classes, tasks for individual work, the instruction for individual research projects, the list of literature. The tasks are given to each theme, which will help students to develop stylistic skills and knowledge. The classification of errors, samples for final test and example for individual research project is given in appendices.

It can be used by students of Philology Department of higher education establishments.

Іноземні мови

76. Бубняк Г. М. La France et les pays francophones : [посіб. для студ.] / Г. М. Бубняк, Р. А. Бубняк, І. В. Яблонська-Юсик. – Тернопіль : [б. в.], 2012. – 132 с.

Анотація. Посібник з країнознавства Франції укладений згідно вимог кредитно-модульної системи навчання студентів IV-V курсів факультету іноземних мов. Він містить тексти з географії, історії та сьогодення Франції, які супроводжуються тематичним словником та різнорівневими тестовими і контрольними завданнями для закріплення знань.

Аннотация. Пособие по страноведению Франции составлено согласно требованиям кредитно-модульной системы обучения студентов IV-V курсов факультета иностранных языков. Он содержит тексты по географии, истории и современности Франции, которые сопровождаются тематическим словарем и разной степени сложности тестовыми и контрольными заданиями для закрепления знаний.

Annotation. The text-book of French regional ethnography is written according to the credit-modular system for IV-V year students of foreign languages department. It contains texts on geography, history and present of France, accompanied by thematic vocabulary and multilevel test and control assignments to consolidate the gained knowledge.

77. Гінка Б. І. Die Deutschen: ein soziokulturelles Bild des Volkes : [навч. посіб. для студ.-германістів старш. курсів] / Б. І. Гінка. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 288 с.

Анотація. Посібник присвячений лінгвокраїнознавству (людиназнавству) Німеччини і висвітлює програмні положення курсу: менталітет німецького народу, національний характер, національні герої і символи, сприйняття німцями простору і часу, норми та поведінкові стереотипи німецького способу життя, «типово німецьке» тощо. Він покликаний розвивати у студентів-германістів орієнтацію в культурі (у широкому розумінні) німецького народу та виховувати в них «міжкультурну особистість».

Аннотація. Посobie посвящено лінгвострановеденню (чоловековеденню) Германії і раскриває програмні положення курсу: менталітет німецького народу, національний характер, національні герої і символи, сприйняття німцями простору і часу, норми і поведінкові стереотипи німецького образу життя, «типично німецьке» і пр. Він призначений розвивати у студентів-германістів орієнтацію в культурі (в широкому розумінні) німецького народу і виховувати у них «міжкультурну особистість».

Annotation. The manual is dedicated to culture-oriented linguistics (study of human nature) of Germany and elicits the program theses of the course: mentality of the German people, national character, national heroes and symbols, perception of space and time by the German, norms and behavioural stereotypes of German lifestyle, “typically German” etc. Is aimed at developing orientation in culture of the German people (in broader context) and bringing up students-specialist in German studies in terms of «multiculturally-oriented personality».

78. Лаврієнко Т. Я. The Secret of Happiness : [нач.-метод. посіб. для домашнього читання студ. філол. ф-тів] / Т. Я. Лаврієнко, О. П. Плавуцька. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 70 с.

Анотація. Навчально-методичний посібник включає в себе духовно-зорієнтовані і наповнені фразовими дієсловами тексти притч, які супроводжуються аудіоматеріалами і тренувальними вправами.

Рекомендується для використання на практичних заняттях та як матеріал для домашнього читання для студентів філологічних факультетів, учнів старших класів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв та гімназій, а також усіх, хто прагне успішно підготуватися до зовнішнього незалежного оцінювання.

Аннотація. Учебно-методическое пособие содержит в себе духовно сориентированные и насыщенные фразовыми глаголами тексты притч, которые сопровождаются аудио материалами и тренировочными упражнениями.

Рекомендованный для использования на практических занятиях и как материал для домашнего чтения для студентов филологических факультетов, учеников старших классов общеобразовательных школ, лицеев и гимназий, а также всех, кто стремится успешно подготовиться к внешнему независимому оцениванию.

Annotation. The manual contains moral, educational and methodical issues. Spiritually motivating parables are enriched with phrasal verbs and accompanied by drills with audio and video materials. The manual is recommended to be used at home reading practical classes for philological faculty, senior school pupils, lyceums and gymnasiums and for those who want to prepare to school-leaving examination.

79. Левчик І. Ю. Курс англійської мови для майбутніх психологів : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / І. Ю. Левчик. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 120 с.

Анотація. Посібник розроблений з метою сприяння розвитку усного монологічного та діалогічного мовлення, збагачення словникового запасу з психологічної тематики, підготовки студентів для подальшого вивчення англомовної фахової літератури.

Аннотація. Посobie розроблено с целью стимулювання розвитку усної монологічної і діалогічної речі, обогачення словарного запасу по психологічній тематикі, підготовки студентів к дальнішому изученію англоязычної професіональної літератури.

Annotation. The manual is worked out with the aim to stimulate the development of the oral monologue and dialogue speech, enrichment of the vocabulary in the sphere of Psychology, preparation the students to the further learning of the professional literature written in English.

80. Методичний посібник для домашнього читання за оповіданням Bernhard Hagemann «Johnny schweigt» / уклад. В. Я. Ломакович. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012р. – 88 с.

Анотація Навчально-методичний посібник для домашнього читання «Джоні мовчить» призначений для студентів німецького відділення факультетів іноземних мов, студентів англійського відділення, німецька мова для яких є другою іноземною мовою, а також для всіх бажаючих самостійно вивчити німецьку мову. Він розглядає домашнє читання як один із невід’ємних інтегрованих компонентів при вивченні «Практичного курсу німецької мови», складений відповідно до програми цієї дисципліни і може бути використаний у роботі з будь-яким підручником.

Аннотація. Учебно-методическое пособие по домашнему чтению «Джони молчит» предназначено для студентов немецкого отделения факультетов иностранных языков, студентов английского отделения, немецкий язык для которых является вторым иностранным языком, а также для всех желающих выучить немецкий язык. Пособие рассматривает домашнее чтение как один из неотъемлемых интегрированных компонентов при изучении практики речи немецкого языка, подготовлен в соответствии с программой этой дисциплины и может быть использован в работе с любым учебником.

Annotation. The manual under consideration is a textbook for Home-Reading under the title «Silent Johnny». It is intended for students of Foreign Languages Faculties majoring in German and those studying German as a second foreign language. The manual is assigned for anybody who studies German independently as well. The manual regards Home Reading as an integral component of the German Language Practice Course. It is composed in accordance with the syllabus of the above mentioned subject and can be used while working with other educational accessories.

81. Шонь О. Б. Countrystudy through Video : навч.-метод. посіб. / О. Б. Шонь. – Вид. 2-е, допов. і переробл. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 96 с.

Анотація. Навчально-методичний посібник містить завдання для роботи з художніми фільмами країнознавчого спрямування. Він призначений для використання на заняттях із практичного курсу англійської мови, на практичних заняттях з країнознавства, для самостійної та індивідуальної роботи студентів факультетів іноземних мов та студентів, для яких англійська мова є додатковою спеціальністю, для методистів і вчителів.

Аннотация. Учебно-методическое пособие содержит задания для работы с художественными фильмами страноведческого содержания. Оно предназначено для использования на занятиях по практическому курсу английского языка, на практических занятиях по страноведению, для самостоятельной и индивидуальной работы студентов факультетов иностранных языков и студентов, для которых английский язык является дополнительной специальностью, для методистов и учителей.

Annotation. The manual contains tasks for work with country-study-oriented feature films. It is intended for use at the lessons in practical course of English, practical lessons in Country Studies, for independent and individual work of students of Foreign languages departments, students for whom English is the additional speciality, for educators and teachers.

82. Deutsche Grammatik ohne Problem : навч. посіб. для студ. немовних спец. з нім. мови (граматичний аспект) / уклад.: О. М. Кашуба, Т. О. Маньковська. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 296 с.

Анотація. Посібник призначений для комплексної роботи над німецькою граматику (морфологія і синтаксис). Книга складається з трьох частин. У першій частині подаються ретельно підібрані за принципом від простого до складного вправи, а також контрольні завдання. Друга частина становить собою граматичний довідник, що містить правила по всіх темах, викладені українською мовою. У третій частині подано тестові завдання, які допомагають перевірити вивчений граматичний матеріал.

Навчальний посібник може бути використаний студентами вищих навчальних закладів на аудиторних та факультативних заняттях, учнями шкіл із поглибленим вивченням німецької мови, а також тими, хто вивчає німецьку мову на мовних курсах або самостійно.

Аннотация. Пособие предназначено для комплексной работы над немецкой грамматикой (морфология и синтаксис). Книга состоит из трех частей. В первой части подаются тщательно подобранные по принципу от простого к сложному упражнения, а также контрольные задания. Вторая часть представляет собой грамматический справочник, содержащий правила по всем темам, изложенные на украинском языке. В третьей части представлены тестовые задания, которые помогают проверить изученный грамматический материал.

Учебное пособие может быть использовано студентами высших учебных заведений на аудиторных и факультативных занятиях, учащимися школ с углубленным изучением немецкого языка, а также теми, кто изучает немецкий язык на языковых курсах или самостоятельно.

Annotation. The manual is designed for the complex work at German grammar (morphology and syntax). The book consists of three parts. The carefully selected exercises according to the principle from the simple to complicated and control tasks are given in the first part. The second part is represented with the grammar reference material containing the rules explanation in Ukrainian, which are covered by all topics. The test assignments are offered in the third part of the book in order to help students to check the learnt grammar material.

The manual can be used by the students of higher educational establishments during practical and extracurricular activities, by the school students with advanced study of German, as well as by those who study German at language courses or independently.

83. Rokiz'ka N. Gesundheit : навч.-метод. посіб. / N. Rokiz'ka, A. Katerynjak, I. Schymkiw. – [пробне вид.]. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 76 с.

Анотація. Навчально-методичний посібник має на меті забезпечити комплексне оволодіння студентами, які вивчають німецьку мову як основну та другу мову, мовною та мовленнєвою компетенцією по темі «Gesundheit».

Запропонований матеріал призначений для аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи. У першій частині подано 14 тематично пов'язаних текстів, які допомагають студентам поглибити свої знання, розширити словниковий запас.

Друга частина містить автентичні тексти, що поглиблюють соціокультурні знання, є мотивуючим фактором для ведення дискусій із даної проблематики.

Аннотация. Учебно-методическое пособие ставит своей целью обеспечение комплексного овладения студентами, которые изучают немецкий язык как основной и второй иностранный, устной речью и её усовершенствие по теме «Gesundheit».

Предлагаемый материал предназначен для аудиторной, самостоятельной и индивидуальной работы. Первая часть содержит 14 тематически объединённых текстов. Их задача – помочь студентам усовершенствовать свои знания, расширить словарный запас.

Вторая часть – автентические тексты, позволяющие углубить социокультурные знания, что является мотивирующим фактором для проведения дискуссий по данной проблематике.

Annotation. An educational-methodological text-book is aimed at providing a complex acquisition by students, who learn the German language as the main one and the second language, of language and linguistic competence on the topic «Gesundheit».

Offered material is intended for classroom, independent and individual work. The first part comprises 14 thematically related texts that help the students to deepen their knowledge and expand the vocabulary.

The second part contains the authentic texts that deepen the socio-cultural knowledge, is a motivating factor for leading discussions on this subject.

Літературознавство

84. Довбуш О. І. Література Англії : навч.-метод. посіб. : 3 курс / О. І. Довбуш. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 112 с.

Анотація. Посібник призначений для студентів 3 курсу факультету іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету. Його метою є ознайомлення студентів із староанглійською літературою, літературними надбаннями періоду Середньовіччя, Відродження, Просвітництва та Романтизму, формуванням літературних жанрів у ці історичні епохи, впливом

різноманітних культурних та історичних явищ на літературу, а також сучасною літературною критикою. Логіка його побудови полягає в поєднанні хронологічного принципу з тематичним, де основний акцент робиться на найзнаковіших для цієї літератури постатях, творах, жанрах.

Аннотація. Посібник призначено для студентів 3 курсу факультета іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету. Його метою є ознайомлення студентів з давньоанглійською літературою, літературними текстами періоду Середньовіччя, Відродження, Просвіщення і Романтизму, формуванням літературних жанрів в ці історичні епохи, впливом різноманітних культурних і історичних явищ на літературу, а також сучасною літературною критикою. Логіка його побудови полягає в поєднанні хронологічного принципу з тематичним, де основний акцент робиться на найбільш знакових для цієї літератури фігурах, творах, жанрах.

Annotation. The manual is intended for the students of 3 year of studying of the Faculty of foreign languages of Ternopil National Pedagogical University. It aims at acquaintance of the students with Old English literature, literary texts of the period of Middle Ages, Renaissance, Enlightenment and Romanticism, with formation of literary genres during these historical epochs, with the influence of various cultural and historical phenomena on literature, and also with modern literary criticism. Logic of its structure consists in combination of chronologic principle with thematic one, where the main stress is made on the most interesting literary figures, works and genres.

85. Довбуш О. І. Література Англії : навч.-метод. посіб. : 4 курс / О. І. Довбуш. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 143 с.

Анотація. Посібник призначений для студентів 4 курсу факультету іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету. Його метою є ознайомлення студентів із літературними надбаннями Вікторіанської епохи, періоду Модернізму, Постмодернізму та здобутками сучасної англійської літератури, формуванням літературних жанрів у ці історичні періоди, впливом різноманітних культурних та історичних явищ на літературу, а також сучасною літературною критикою. Його структура полягає в поєднанні хронологічного принципу з тематичним, де основний акцент робиться на найзнаковіших для цієї літератури постатях, творах, жанрах.

Аннотація. Посібник призначено для студентів 4 курсу факультета іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету. Його метою є ознайомлення студентів з літературними надбаннями Вікторіанської епохи, періоду Модернізму, Постмодернізму і досягненнями сучасної англійської літератури, формуванням літературних жанрів в ці історичні періоди, впливом різноманітних культурних і історичних явищ на літературу, а також сучасною літературною критикою. Його структура полягає в поєднанні хронологічного принципу з тематичним, де основний акцент робиться на найбільш знакових для цієї літератури фігурах, творах, жанрах.

Annotation. The manual is intended for the students of 4 year of studying of the Faculty of foreign languages of Ternopil National Pedagogical University. It aims at acquaintance of the students with literary texts of Victorian period, Modernism,

Postmodernism and Contemporary literature, with formation of literary genres during these historical epochs, with the influence of various cultural and historical phenomena on literature, and also with modern literary criticism. Its structure consists in combination of chronologic principle with thematic one, where the main stress is made on the most significant literary figures, works and genres.

86. Ємчук Т. Б. Тестові завдання з літератури Англії : [посіб. для студ.-філологів та вчителів] / Т. Б. Ємчук. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 65 с.

Анотація. Посібник для студентів, викладачів та вчителів спеціалізованих шкіл. Призначений для використання при вивченні курсу «Література Англії». Тут подано перелік тем та питань із запропонованого курсу, а також перелік художніх творів, які формували канон англійської літератури. Тестові завдання згруповані у шість розділів, кожен з яких спрямований на перевірку окремого аспекту курсу, що вивчається, а саме: «Жанри», «Тексти», «Ідеї», «Дати», «Автори», «Епохи».

У посібнику подається короткий словник літературознавчих термінів та понять, а також перелік джерел, які будуть корисними при вивченні курсу.

Аннотация. Пособие для студентов, преподавателей, а также учителей специализированных школ. Предназначено для использования при изучении курса «Литература Англии». Здесь предлагается перечень тем и вопросов, которые рассматриваются на лекциях по этому курсу, а также список художественных произведений, формирующих канон английской литературы. Тестовые задания представлены в шести разделах, каждый нацелен на проверку отдельного аспекта изучаемого курса, а именно: «Жанры», «Тексты», «Идеи», «Даты», «Авторы», «Эпохи».

К пособию прилагается краткий словарь литературоведческих терминов и понятий, а также список источников, полезных при изучении курса.

Annotation. Student's, university teacher's and specialized school teacher's manual is aimed at being used during the course of English literature. The book contains the list of topics and questions suggested for discussion on lectures in the course, as well as the list of fiction writings forming the canon of the English literature. The tests have been grouped into six chapters, each chapter being focused on checking a separate aspect of the course, i.e. «Genres», «Texts», «Ideas», «Dates», «Authors», «Epochs».

Here also a short vocabulary of literary terms and notions is attached, as well as the list of useful sources to be referred to while doing the course.

87. Ткачук М. Текст. Система. Поетика жанру : навч. посіб. / М. Ткачук, М. Зимомря, Г. Семенюк. – Вид. друге. – К. ; Дрогобич : [б. в.], 2012. – 463 с.

Анотація. Пропонований навчальний посібник розроблено відповідно до змісту програм навчальних дисциплін «Вступ до літературознавства» та «Теорія літератури» напряму підготовки 0305 «Філологія» вчителів англійської, німецької, французької, польської мов та зарубіжної літератури загальноосвітньої школи I – III ступенів, а також перекладачів з англійської, німецької, французької мов. У посібнику висвітлено літературознавчі аспекти

внутрішньої та зовнішньої структури тексту, розглянуто його системність, проаналізовано поетику жанру драматичних, ліричних і прозових творів із творчого доробку німецьких, австрійських, англійських, угорських і українських авторів. На основі літературознавчих аналізів драми Г. Гауптмана, О. Вайлда, Б. Шоу, І. Франка, В. Винниченка, прози Т. Бернгарда, П. Гальдерліна П. Гандке, Л. Балли, А. Шніцлера, лірики Ф. Гельдерліна з'ясовано стрижієві текстові структури, їхню характеристику подано з урахуванням літературознавчого досвіду, зокрема, із залученням низки праць, присвячених теоретичним аспектам увиразненої проблематики.

Для студентів філологічних спеціальностей, магістрів, викладачів вищих навчальних закладів, дослідників тексту як системи, поетики жанру і всіх зацікавлених проблемами перекладознавства, культурознавства, зарубіжного та українського літературознавства.

Annotation. This tutorial is designed in accordance to the content of education programs of «Introduction to literature» and «Literature theory» of training direction 0305 «Philology» for teachers of English, German, French, Polish and Foreign Literature of secondary schools of I-III levels and for translators from English, German and French. This tutorial explores literature aspects of internal and external text structure, its systemacy, genre poetics of dramatic, lyrical and prose works of German, Austrian, English, Hungarian and Ukrainian authors. There are found out core textual structures, their characteristic is viewed from the point of view of literature criticism theory with involvement of works dedicated to certain aspects of these topics. There were analyzed works by H. Hauptman, O. Wild, B. Show, I. Franko, V. Vinnichenko, P. Handke, L. Balla, A. Schnizler and F. Helderling's lyrics.

This manual is addressed to students with philology major, masters, teachers of higher educational establishments, researchers of the text as system, genre poetics and all interests in problems of translation, culture, foreign and Ukrainian literature studies.

88. Ткачук О. М. Інтертекст поеми «Кавказ» Тараса Шевченка: прометеїзм в орієнтальному дискурсі : навч. посіб. / О. М. Ткачук. – Тернопіль : Медобори, 2012. – 131 с.

Анотація. У посібнику в широкому контексті прометеїзму розглядається текстуальне поле поеми Т. Шевченка «Кавказ» крізь оптику орієнтального дискурсу, пов'язаного з осмисленням інтеграції Кавказу в російську імперію. Простежуються антиколоніальні мотиви в творі, критика просвітницького виправдання імперської політики. Аналізується суб'єктна організація поеми-інвективи. Окрему увагу приділено концепції прометеїзму Шевченка, його інтертексту та семантиці образу Прометея в українській літературі після Шевченка.

Посібник адресується студентам, учителям та старшокласникам.

Annotation. The author explores the textual field of Taras Shevchenko's poem «Kavkaz» [the Caucasus] in the context of Prometheism from the point of view of oriental discourse, which is related to the Caucasus integration into the Russian Empire. The article deals with the tracing anticolonial motifs in the poem and it also gives the critique of the educational imperial politics justification. The author analyses subjective organization of invective poem and pays special attention to Shevchenko's,

Prometheism his intertext and semantic of Prometheus' image in Ukrainian literature after Taras Shevchenko.

This manual is addressed to students, teachers and undergraduates.

Психологія

89. Адамська З. М. Соціально-психологічний тренінг професійно-особистісного самовизначення майбутніх психологів : [навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / З. М. Адамська. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 106 с.

Анотація. Посібник підготовлено для викладачів, студентів спеціальності «Психологія», «Практична психологія», а також фахівців, які працюють у сфері практичної психології. У ньому представлено програму та зміст соціально-психологічного тренінгу, метою якого є розвиток суб'єктності майбутніх психологів. Запропоновані заняття можуть бути включеними у тематично-змістові програми навчальних курсів, орієнтованих на професійно-особистісне становлення майбутніх психологів, також можуть застосовуватися як методичне забезпечення діяльності психологічної служби у вищих навчальних закладах.

Аннотация. Пособие для преподавателей, студентов специальности «Психология», «Практическая психология», а также специалистов, работающих в сфере практической психологии. В нем представлены программа и содержание социально-психологического тренинга, целью которого является развитие субъектности будущих психологов. Предложенные занятия могут быть включены в тематически-содержательные программы учебных курсов, ориентированных на профессионально-личностное развитие будущих психологов, также могут применяться как методическое обеспечение деятельности психологической службы в высших учебных заведениях.

Annotation. Guide for teachers, students majoring in «Psychology», «Practical Psychology», as well as professionals working in the field of practical psychology. It contains the program and content of socio-psychological training whose purpose is the development of subjectness future psychologists. Proposed studies may be included in the contextual content of the program of training courses focused on professional and personal development of future psychologists may also be used as a methodological support of psychological services in higher education.

90. Психологія мас : навч. посіб. / авт.-упоряд. Я. Є. Кальба. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 208 с.

Анотація. Посібник розроблено на основі авторського курсу та програми «Психологія мас. Спеціальність: 6.030200 Журналістика» для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів. Посібник рекомендовано студентам для вивчення навчальної дисципліни «Психологія мас»; викладачам вищих навчальних закладів, які читають курси психолого-педагогічного спрямування; працівникам соціальної сфери; практичним психологам та усім зацікавленим проблемою формування психології мас. Посібник синтезує матеріали праць соціальних та політичних психологів-науковців і практиків, а також узагальнює власний досвід автора-упорядника як практичного психолога й викладача психології мас вищих навчальних закладів.

Аннотация. Пособие разработано на основе авторского курса и программы «Психология масс. Специальность: 6.030200 Журналистика» для студентов филологических факультетов высших учебных заведений. Пособие рекомендовано студентам для изучения учебной дисциплины «Психология масс»; преподавателям высших учебных заведений, которые читают курсы психолого-педагогического направления; работникам социальной сферы; практическим психологам и всем интересующимся проблемой формирования психологии масс. Пособие синтезирует материалы трудов социальных и политических психологов-ученых и практиков, а также обобщает собственный опыт автора-составителя как практического психолога и преподавателя психологии масс высших учебных заведений.

Annotation. The manual is developed on the basis of the author's course and program «Psychology of the masses. Speciality: 6.030200 Journalism» for the students of philological faculties of higher educational institutions. Recommended allowance to the students to study the discipline «Psychology of the masses»; teachers of higher educational institutions, who read a course of psychological-pedagogical direction; social workers; a practical psychologists and all interested in the problem of formation of the psychology of the masses. The manual synthesizes the materials of the works of social and political psychologists scientists and practitioners, as well as summarizes the own experience of the author-compiler as a practical psychologist, teacher of psychology of the masses of higher educational institutions.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

1. **Балик Н. Р.** Формування ключових компетенцій під час проведення комп'ютерної практики / Н. Р. Балик, Г. П. Шмигер. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 24 с.
2. **Бармак М. В.** Історія державного управління в Україні : програма навч. спецкурсу для магістрантів істор. ф-ту / М. В. Бармак. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 28 с.
3. **Бармак М. В.** Історія державного управління України (XIX – XX ст.) (за вимогами кредитно-модульної системи) : програма навч. курсу для студ. істор. ф-ту / М. В. Бармак. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 20 с.
4. **Бармак М. В.** Історія України (кінець XVII – XVIII ст.) : навч.-метод. посіб. для студ. істор. ф-ту, підготовлений за вимогами кредитно-трансферної системи / М. В. Бармак. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка. – 2012. – 32 с.
5. **Бармак М. В.** Теорія держави і права : навч.-метод. посіб. для студ. істор. ф-ту, підгот. за вимогами кредитно-трансферної системи / М. В. Бармак. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 36 с.
6. **Барна І. М.** Екологічна експертиза : метод. вказівки до викон. практ. робіт / І. М. Барна. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 114 с.
7. **Боротьба та методика її викладання** : комплекс програмно-методичного забезпечення / авт.-розроб. В. І. Шандригось. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 44 с.
8. **Варакута О. М.** Методичні рекомендації з педагогічної практики : (для студ. геогр. ф-ту) / О. М. Варакута. – Вид. переробл. і допов. – Тернопіль : Тайп, 2012. – 44 с.
9. **Виробнича педагогічна практика з біології, екології та основ здоров'я** (за кредитно-трансферною системою організації навчання) : метод. рек. для студ. ОКР «спеціаліст» напрямів підготовки 7.040102 Біологія та 7.040101 Хімія) / [А. В. Степанюк, Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська, Л. С. Барна, О. С. Троцька]. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 54 с.
10. **Вихрущ В. О.** Педагогіка. Теорія навчання : зошит для індивід. роботи з друкованою основою / В. О. Вихрущ. – Тернопіль : ТАЙП, 2012. – 72 с.
11. **Вихрущ В. О.** Перші дні дитини у школі : пед. практика / В. О. Вихрущ. – Тернопіль : ТАЙП, 2012. – 20 с.

12. **Дідук-Ступ'як Г. І.** Методика викладання української мови : метод. рек. для студ. філол. ф-тів з другою спец. «іноземна мова» вишів України / Г. І. Дідук-Ступ'як. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 104 с.

13. **Довбуш О. І.** Методичні рекомендації до написання курсових, дипломних та магістерських робіт для студентів факультету іноземних мов / О. І. Довбуш, Т. Б. Ємчук. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 54 с.

14. **Дудін О. В.** Математичні обчислення в середовищі MathCad : завдання для самост. роботи / О. В. Дудін, В. І. Галан. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 32 с.

15. **Дудін О. В.** Методичні вказівки на тему «Проведення багатофакторного експерименту» з дисципліни «Математична статистика» / О. В. Дудін. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 32 с.

16. **Збірник навчальних програм з дисциплін кафедри теорії і методики олімпійського та професійного спорту Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка** / В. Д. Єднак, П. І. Ладика, С. М. Іваськів, М. С. Васірук, Ю. С. Кузь, С. Т. Сапрун, І. Д. Клапоушак, І. С. Данилюк, В. І. Бучок ; під заг. ред. В. Д. Єднака. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 210 с.

17. **Історія Стародавньої Греції і Риму** : навч.-метод. комплекс для студ. денної і заоч. форм навч. / підг. О. І. Шама. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 336 с.

18. **Історія української журналістики** : метод. рекомендації для студ. спец. «Журналістика» / [уклад. О. В. Кушнір]. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 140 с.

19. **Комунікаційні технології** : метод. рек. для студ. спец. «Журналістика» / уклад. Н. М. Фурманкевич. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 68 с.

20. **Конончук О. Б.** Практикум з ґрунтознавства : [навч. посіб.] : для студ. біол. напрямку підготов. / О. Б. Конончук. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 59, [1] с.

21. **Кравець В. П.** Гендерна освіта : теорія та практика : навч. прогр. з інтегрованого курсу для студ. пед. ВНЗ / В. П. Кравець // Програма розвитку ПРООН в Україні. Гендерні стандарти сучасної освіти / Т. Говорун, О. Кікінежді, В. Кравець. – К., 2012. – Ч. 3. – 60 с.

22. **Кузишин А. В.** Історія туризму : метод. рек. для проведення практик. занять для студ. спец. «Туризм» / А. В. Кузишин. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 42 с.

23. **Курсові роботи** : метод. рек. для студ. спец. «Професійна освіта. Комп'ютерні технології» / Р. М. Горбатюк, Ю. Я. Петрикович, Б. В. Струганець, В. П. Матвійків, Ю. М. Чайківська. – Вид. 2-ге, переробл., допов. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 41 с.

24. **Лопатка Г. Ф.** Самостійне опрацювання тем з курсу «Теорія і методика викладання основ здоров'я» / Г. Ф. Лопатка. – Тернопіль : [б. в.], 2012. – 15 с.

25. **Лопатка Г. Ф.** Теорія і методика викладання основ здоров'я : метод. рек. до проведення практ. занять / Г. Ф. Лопатка. – Тернопіль : [б. в.], 2012. – 26 с.

26. **Методика навчання біології** : прогр. навч. дисципліни для підгот. фахівців ОКР «бакалавр» напряму 6.040102 Біологія у вищ. навч. закл. III–IV рівнів акредитації Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України / уклад.: І. В. Мороз, А. В. Степанюк, Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська, Л. С. Барна, О. Д. Гончар, О. А. Цуруль. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 28 с.

27. **Миколенко Т.** Програма курсу історії української літературної мови : для студ. філол. ф-тів вищ. навч. закл. / Т. Миколенко. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 36 с.

28. **Міщук Н. Й.** Методика навчання природознавству : робочий зошит за кредитно-трансферною системою організації навч. / Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 92 с.

29. **Навчальна педагогічна практика [з біології, екології та основ здоров'я]** (за кредитно-трансферною системою організації навчання) : метод. рек. для студ. ОКР «Бакалавр» напрям підготовки 6.040102 Біологія та 6.040101 Хімія / [А. В. Степанюк, Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук, Л. С. Барна, О. С. Троцька]. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 52 с.

30. **Орієнтовні завдання для комп'ютерного тестування державної атестації з фізичного виховання** : (для студ. центру післядипломної освіти) / В. Д. Єднак, А. В. Огнистий, Я. Б. Боднар, В. Г. Омеляненко, П. І. Ладика. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 128 с.

31. **Оцінювання навчальних досягнень студента з біології** / В. В. Грубінко, Н. М. Дробик, О. І. Боднар, О. С. Волошин, А. І. Герц, Г. Б. Гуменюк, Ю. В. Синюк, І. Б. Чень ; за ред. В. В. Грубінка. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 120 с.

32. **Павх І. І.** Деталі машин і основи конструювання : опорний конспект лекцій / І. І. Павх, Я. П. Замора. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 156 с.

33. **Павх С. П.** Основи фізіології та гігієни харчування : метод. рек. для студ. : для бакалаврів за спец.01.01.00 «Технологічна освіта» / С. П. Павх. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 28 с.

34. **Пагут О. С.** Das Satzgefüge (Subjekt-, Prädikativ-, Objekt-, Attributsätze und weiterführende Nebensätze) : метод. рек. з практ. граматики нім. мови для студ.-германістів / О. С. Пагут. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 54 с.

35. **Палихата Е. Я.** Типи і структура уроків з української мови : метод. рек. для студ. і викладачів пед. навч. закл. / Е. Я. Палихата. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 30 с.

36. **Парасін Н. Д.** Історія української літературної мови : робоча програма для студ. філол. ф-тів вищ. навч. закл. / Н. Д. Парасін, Т. М. Миколенко. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 68 с.

37. **Педагогіка вищої школи** : програма навч. курсу (за вимогами кредитно-модульної системи) / розроб. В. М. Чайка. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 21 с.

38. **Пермякова О. Г.** Педагогічна практика : метод. рек. та настанови (на допомогу студ. 4–5 курсів ф-ту інозем. мов) / О. Г. Пермякова. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 94 с.

39. **Постановка голосу** : метод. рекомендації для студ. спец. «Журналістика» / уклад. О. В. Кушнір. – Пробне вид. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 44 с.

40. **Програма вступних випробувань з загальної фізичної підготовленості та обраного виду спорту** : для абітурієнтів факультету фіз. виховання / В. Д. Єднак, С. Ф. Кічук, С. М. Іваськів, П. І. Ладика, А. В. Огністий, В. Г. Омеляненко, В. І. Шандригось. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 14 с.

41. **Програма фахового вступного випробування з географії** : для вступників за напрямами підготовки 7.04010401 «Географія», 8.04010401 «Географія» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / [уклад. О. Заставецька, Б. Заблоцький, П. Дем'янчук]. – Тернопіль : [б. в.], 2012. – 12 с.

42. **Ревуцький М. П.** Методичні розробки з історії української культури / М. П. Ревуцький. – Тернопіль : [б. в.], 2012. – 20 с.

43. **Ревуцький М. П.** Методичні розробки з релігієзнавства / М. П. Ревуцький. – Тернопіль : [б. в.], 2012. – 20 с.

44. **Рудакевич І. Р.** Історія туризму : метод. рек. для проведення практ. занять / І. Р. Рудакевич. – Тернопіль : Економічна думка, 2012. – 31 с.

45. **Сапрун С. Т.** Зошит з основ олімпійської освіти та спорту / С. Т. Сапрун. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 37 с.
46. **Серняк О. М.** Педагогічна практика : метод. поради для студ. ф-ту інозем. мов / О. М. Серняк. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 56 с.
47. **Синоруб Г. П.** Аналітична журналістика : навч.-метод. комплекс / Г. П. Синоруб, Н. М. Поплавська. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 66 с.
48. **Спортивні споруди і обладнання** : комплекс програмно-метод. забезпечення / авт.-розроб. В. І. Шандригось. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 44 с.
49. **Спортивно-педагогічне удосконалення (вільна боротьба)** : комплекс програмно-метод. забезпечення / авт.-розроб. В. І. Шандригось. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 96 с.
50. **Степанюк А. В.** Асистентська педагогічна практика (за кредитно-трансферною системою організації навчання) : метод. рек. для магістрів напрямів підготовки 7.040102 Біологія / А. В. Степанюк, М. М. Гладюк. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 38 с.
51. **Степанюк А. В.** Біоетика : програма та метод. рек. навч. курсу для студ. вищ. пед. закл. освіти / А. В. Степанюк, О. С. Троцька. – Вид. 3-тє, переробл. й допов. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 48 с.
52. **Стецько Н. П.** Екологія : метод. рек. для семінарських занять і контролю знань студ. / Н. П. Стецько – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 32 с.
53. **Стецько Н. П.** Рекреаційна географія : навч.-метод. посіб. для студ. геогр. ф-ту стаціонарної форми навч., які навчаються за спец. «Географія» / Н. П. Стецько. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 75 с.
54. **Таранова Н. Б.** Метеорологія і кліматологія в завданнях і запитаннях : метод. рек. для студ. 1 курсу геогр. спец. вузів / Н. Б. Таранова. – Переробл. і допов. вид. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 130 с.
55. **Таранова Н. Б.** Новітні методи метеорологічних спостережень : метод. рек. до спецкурсу : для студ. 5 курсу геогр. ф-ту / Н. Б. Таранова. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 119 с.
56. **Таранова Н. Б.** Робочий зошит з методів польових географічних досліджень : завдання та метод. рек. для студ. 2 курсу / Н. Б. Таранова. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 88 с.

57. **Теорія і методика викладання атлетизму** : комплекс програмно-метод. забезпечення / авт.-розроб. В. І. Шандригось. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 56 с.

58. **Теорія масової комунікації** : метод. рек. для студ. спец. «Журналістика» / уклад. Н. М. Фурманкевич. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 78 с.

59. **Топорівська Я. В.** Музична інформатика : навч. програма курсу / Я. В. Топорівська. – Тернопіль : [б. в.], 2012. – 21 с.

60. **Худа Н. С.** Граматика англійської мови. Синтаксис : (завдання для самост. роботи з практ. граматики англ. мови для студ. 3 курсу ф-ту інозем. мов) : навч.-метод. посіб. / Н. С. Худа, Л. М. Хрущ. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 72 с.

61. **Чорний В. З.** Методичні вказівки на тему: «Розв'язування звичайних диференціальних рівнянь першого порядку із використанням комп'ютера. Основні поняття» з дисципліни «Диференціальні рівняння» / В. З. Чорний, О. В. Дудін. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 28 с.

62. **Щоденник пропедевтичної педагогічної практики** (за кредитно-трансферною системою організації навчання) : метод. рек. для студ. / [А. В. Степанюк, Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська, Л. С. Барна, О. С. Троцька]. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 52 с.

ПІДРУЧНИКИ І ПОСІБНИКИ ДЛЯ ШКОЛИ

1. Березняк М. В. Математика. Державна підсумкова атестація. 9 клас : вказівки та розв'язки : [навч. посіб.] / М. В. Березняк. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 96 с.

Анотація. У посібнику подано відповіді до всіх завдань ДПА з математики, яка в 2012 р. проводиться за збірником «Істер О. С., Глобін О. І., Комаренко О. В. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з математики. 9 клас. – К. : Центр навчально-методичної літератури, 2012».

Посібник буде корисним учням 9 класів у процесі їх підготовки до державної підсумкової атестації з математики.

Аннотация. В пособии предложены ответы ко всем заданиям ГИА по математике, которая в 2012 году проводится по сборнику «Истер А. С., Глобин А. И., Комаренко Е. В. Сборник заданий для государственной итоговой аттестации по математике. 9 класс. – К. : Центр учебно-методической литературы, 2012».

Пособие будет полезным учащимся 9 классов в процессе их подготовки к ГИА по математике.

Annotation. The handbook contains answers to all tasks for the state final examination in mathematics, which is conducted according to Ister O. S., Globin O. I., Komarenko O. V. Collection of tasks for the state final examination in mathematics. 9th form. – K. : Center of educational materials, 2012 book in 2012.

The handbook will be helpful to pupils of the 9th form during their preparation for the state final examination in mathematics.

2. Березняк М. В. Математика. Державна підсумкова атестація. 11 клас : вказівки та розв'язки : [навч. посіб.] / М. В. Березняк. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 96 с.

Анотація. У посібнику подано відповіді до всіх завдань ДПА з математики, яка в 2012 році проводиться за збірником «Істер О. С., Глобін О. І., Панкратова І. Є. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з математики. 11 клас. – К. : Центр навчально-методичної літератури, 2012».

Посібник буде корисним учням 11 класів у процесі їх підготовки до державної підсумкової атестації з математики.

Аннотация. В пособии предложены ответы ко всем заданиям ГИА по математике, которая в 2012 году проводится по сборнику «Истер А. С., Глобин А. И., Панкратова И. Е. Сборник заданий для государственной итоговой аттестации по математике. 11 класс. – К. : Центр учебно-методической литературы, 2012».

Пособие будет полезным учащимся 11 классов в процессе их подготовки к ГИА по математике.

Annotation. The handbook contains answers to all tasks for the state final examination in mathematics, which is conducted according to Ister O. S., Globin O. I., Pankratova I. Y. Collection of tasks for the state final examination in mathematics. 11th form. – K.: Center of educational materials, 2012 book in 2012.

The handbook will be helpful to pupils of the 11th form during their preparation for the state final examination in mathematics.

3. Будій Н. Д. Вивчаємо букви, навчаємось читати / Н. Д. Будій. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 64 с.

Анотація. У зошиті запропоновано матеріал для підготовки дітей до вивчення літер, які розміщені за принципом частотності їх уживання в українському писемному мовленні. Дібрано загадки, цікаві вірші українських поетів, у яких зустрічаються слова з виучуваною буквою. Подано різноманітні вправи аналітико-синтетичного характеру, які допоможуть дітям легко запам'ятати абетку, усвідомити основні принципи читання.

Аннотация. В тетради изложен материал для подготовки детей к изучению букв, расположенных по принципу частотности их употребления в украинской письменной речи. Подобраны загадки, интересные стихи украинских поэтов, в которых встречаются слова с изучаемой буквой. Предложены разнообразные упражнения аналитико-синтетического характера, которые помогут детям легко запомнить алфавит, осознать основные принципы чтения.

Annotation. The copybook contains some material for the preparation of children to learn letters, based on the principle of their usage frequency in the Ukrainian written language. It consists of selected puzzles, interesting Ukrainian poetry, which contains the words with the learnt letter. It contains the variety of exercises of the analytical and synthetic character that will help children to easily memorize the alphabet, to understand the basic principles of reading.

4. Будна Н. О. Основи здоров'я. 1 клас : дидактичні картки / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 44 с.

Анотація. Запропоновано дидактичні картки з творчими завданнями з основ здоров'я для учнів 1-го класу відповідно до навчальної програми МОНмолодьспорту України. Поданий матеріал забезпечить комплексне розв'язання багатьох аспектів навчальної діяльності: засвоєння, повторення і закріплення навчального матеріалу; розвиток спостережливості, творчої уяви, практичних навиків і умінь; активізація мислення; розширення кола творчих можливостей кожного учня. Учитель може використовувати картки для організації інтерактивних форм роботи на різних етапах уроку.

Аннотация. Предложены дидактические карточки с оригинальными творческими заданиями по «Основам здоровья» для учеников 1-го класса согласно учебной программе МОНмолодьспорта Украины. Представленный материал обеспечит комплексное решение многих аспектов учебной деятельности: усвоение, повторение и закрепление учебного материала; развитие наблюдательности, творческого воображения, практических навыков и умений; активизация мышления; расширение круга творческих возможностей каждого ученика. Учитель может использовать карточки для организации интерактивных форм работы на разных этапах урока.

Annotation. It has been proposed the didactical cards with creative tasks in Health Basis for the first grade students according to the Health Basis Syllabus of Ministry Education and Science, Youth and Sports of Ukraine. Proposed learning recourse will provide the complex realization of many learning activity aspects: mastering, revising and consolidating knowledge; the development of observation

power, imagination, practical skills; activation of thinking; expanding creative possibilities of each pupil. The teacher can use these cards to organize the interactive forms of learning in the different stages of the lesson.

5. Будна Н. О. Природознавство. 1 клас : зошит-тренажер для самот. та практ. робіт / Н. О. Будна, Т. В. Гладюк, А. В. Степанюк. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 64с.

Анотація. Зошит-тренажер із природознавства укладено відповідно до навчальної програми МОНмолодьспорту України, Державного стандарту початкової загальної освіти та підручника «Природознавство. 1 клас» (авт. Гільберг Т. Г., Сак Т. В.). Посібник містить вправи для самотійної роботи, завдання проблемного та пошукового характеру, практичні роботи, дослідницькі практикуми, міні-проекти та запитання до природи. Пропоновані завдання сприятимуть формуванню в учнів уявлення про цілісність природи та вихованню гуманної, творчої особистості, здатної екологічно мислити і дбайливо ставитися до природи. Для учнів 1-го класу.

Аннотация. Тетрадь-тренажер по природоведению составлена соответственно учебной программе МОНмолодьспорт Украины, Государственного стандарта начального общего образования и учебника «Природоведение. 1класс» (авт. Гильберг Т. Г., Сак Т. В.). Пособие содержит упражнения для самостоятельной работы, задания проблемного и поискового характера, практические работы, исследовательские практикумы, мини-проекты и вопросы к природе. Предложенные задания будут способствовать формированию в учащихся знаний о целостности природы, формированию гуманной, творческой личности, которая способна экологически мыслить и заботливо относится к природе. Для учащихся 1-го класса.

Annotation. The writing-book simulator for natural study is made according to the initial program MonmolodspportUkrainy, State standard of the primary general education and the textbook «Pryrodoznavstvo. 1 klas» (bus Gilberg T. G., Sak T. V.). The grant contains exercises for independent work, a task of problem and search character, practical works, research practical works, mini-projects and questions to the nature. The offered tasks will promote formation in pupils of knowledge of integrity of the nature, to formation of the humane, creative person who is capable to think ecologically and carefully treats the nature. For pupils of the 1st class.

6. Будна Н. О. Основи здоров'я. 1 клас : зошит-тренажер для самот. та практ. робіт / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 64 с.

Анотація. Зошит-тренажер містить навчальний матеріал, який відповідає новій навчальній програмі МОНмолодьспорту України, Державному стандарту початкової загальної освіти та підручнику «Основи здоров'я. 1 клас» (авт. Бех І. Д., Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Страшко С. В.). У зошиті використані різноманітні завдання для індивідуальної, групової, диференційованої роботи з першокласниками. Значна частина вправ і завдань має практичну спрямованість, спирається на життєвий досвід дітей.

Аннотация. Тетрадь-тренажер содержит учебный материал, который соответствует новой учебной программе МОНмолодьспорта Украины,

Государственному стандарту начального общего образования и учебнику «Основы здоровья. 1 класс» (авт. Бех И. Д., Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Страшко С. В.). В тетради использованы разнообразные задания для индивидуальной, групповой, дифференцированной работы с первоклассниками. Значительная часть упражнений и заданий имеет практическую направленность, опирается на жизненный опыт детей.

Annotation. The training workbook contains the learning materials corresponding to the new Health Basis Syllabus of Ministry Education and Science, Youth and Sports of Ukraine, the Primary General Education State Standard and the textbook «Health Basis». 1st Grade (written by Beh I. D., Vorontsova T. V., Ponomarenko V. S., Strashko S. V.). The different tasks for the individual, group and differential work with the first grade learners have been used in the workbook. The significant portion of exercises and tasks is practically directed and based on the students' life experience.

7. Будна Н. О. Природознавство. 1 клас : зошит-тренажер для самост. та практ. робіт / Н. О. Будна, А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 64 с.

Анотація. Зошит-тренажер з природознавства укладено відповідно до навчальної програми МОНмолодьспорту України, Державного стандарту початкової загальної освіти та підручника «Природознавство. 1 клас» (авт. Грущинська І. В.). Посібник містить вправи для самостійної роботи, завдання проблемного та пошукового характеру, практичні роботи, дослідницькі практикуми, міні-проекти та запитання до природи. Пропоновані завдання сприятимуть формуванню в учнів уявлення про цілісність природи та вихованню гуманної, творчої особистості, здатної екологічно мислити і дбайливо ставитися до природи. Для учнів 1-го класу.

Аннотация. Тетрадь-тренажер по природоведению составлена соответственно учебной программе МОНмолодьспорт Украины, Государственного стандарта начального общего образования и учебника «Природоведение. 1 класс» (авт. Грущинская И. В.). Пособие содержит упражнения для самостоятельной работы, задания проблемного и поискового характера, практические работы, исследовательские практикумы, мини-проекты и вопросы к природе. Предложенные задания будут способствовать формированию в учащихся знаний о целостности природы, формированию гуманной, творческой личности, которая способна экологически мыслить и заботливо относится к природе. Для учащихся 1-го класса.

Annotation. The writing-book simulator for natural study is made according to the initial program MonmolodspportUkrainy, State standard of the primary general education and the textbook «Pryrodoznavstvo. 1 klas» (bus Grushchinsky I. V.).The grant contains exercises for independent work, a task of problem and search character, practical works, research practical works, mini-projects and questions to the nature.The offered tasks will promote formation in pupils of knowledge of integrity of the nature, to formation of the humane, creative person who is capable to think ecologically and carefully treats the nature. For pupils of the 1st class.

8. Будна Н. О. Основи здоров'я. 1 клас : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 120 с.

Анотація. Зміст підручника відповідає новій навчальній програмі МОНмолодьспорт України з предмета «Основи здоров'я» та Державному стандарту початкової загальної освіти. Текст подано від імені героїв Здоров'яток. Підручник містить багато ілюстрацій, завдань пошукового і творчого характеру, цікаві рубрики: «Пам'ятка здоров'я», «Скарбничка здоров'я», «Віночок народних традицій» тощо.

Аннотация. Содержание учебника соответствует новой учебной программе МОН молодёжь спорт Украины по предмету «Основы здоровья» и Государственному стандарту начального общего образования. Текст представлен от лица героев Здоровьяток. Учебник содержит много иллюстраций, заданий поискового и творческого характера, интересные рубрики: «Памятка здоровья», «Копилка здоровья», «Венчик народных традиций» и т.п..

Annotation. The textbook content is in accordance with the new Health Basis Syllabus of Ministry Education and Science, Youth and Sports of Ukraine and the Primary General Education State Standard. The text is presented on behalf of Zdoroviatkos' heroes. The textbook contains a lot of illustrations, searching and creative tasks, interesting rubrics:»List of Health Instruction», «Health Treasury», «Wreath of Folk Customs».

9. Будна Н. О. Основи здоров'я. 1 клас : робочий зошит / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді. – Вид. 2-ге, переробл. і допов. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 64 с.

Анотація. Містить навчальний матеріал, який відповідає новій навчальній програмі МОНмолодьспорту України та Державному стандарту початкової загальної освіти. У зошиті використані різноманітні завдання для індивідуальної, групової, диференційованої роботи з першокласниками. Значна частина вправ і завдань має практичну спрямованість, спирається на життєвий досвід дітей.

Аннотация. Содержит учебный материал, который соответствует новой учебной программе МОНмолодьспорта Украины и Государственному стандарту начального общего образования. В тетради использованы разнообразные задания для индивидуальной, групповой, дифференцированной работы с первоклассниками. Значительная часть упражнений и заданий имеет практическую направленность, опирается на жизненный опыт детей.

Annotation. It contains the learning materials corresponding to the new Health Basis Syllabus of Ministry Education and Science, Youth and Sports of Ukraine and the Primary General Education State Standard. The different tasks for the individual, group and differential work with first grade learners have been used in the workbook. The significant portion of exercises and tasks is practically directed and based on the students' life experience.

10. Будна Н. О. Природознавство в таблицях. 1 клас / Н. О. Будна, Т. В. Гладюк, А. В. Степанюк. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 68 с.

Анотація. Навчальний посібник у таблицях «Природознавство» для 1 класу – елемент дидактико-методичного комплексу, який рекомендується використовувати на уроках під час пояснення, закріплення, узагальнення знань, умінь та навичок учнів. Зміст посібника відповідає навчальній програмі МОНмолодьспорту України «Природознавство. 1-4 класи» (автори: Гільберг Т. Г., Сак Т. В., Біда Д. Д.).

Аннотация. Учебное пособие в таблицах «Природоведение» для 1 класса – элемент дидактико-методического комплекта, который рекомендуется использовать на уроках во время объяснения, закрепления, обобщения знаний, умений и навыков учащихся. Содержание пособия отвечает учебной программе МОНмолодьспорт Украины «Природоведение. 1 класс» (авт. Гильберг Т. Г., Сак Т. В., Бида Д. Д.).

Annotation. The manual in the tables «Pryrodoznavstvo» for 1 class – an element of a didaktiko-methodical set which is recommended to be used at lessons during an explanation, fixing, generalization of knowledge, skills of pupils. The maintenance of a grant answers the initial program MonmolodsportUkrainy «Pryrodoznavstvo. 1-4 klas.» (bus Gilberg T. G., Sak T. V., Bida D. D.).

11. Варакута О. Географія : тестові завдання для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / О. Варакута, І. Дітчук, О. Заставецька. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2012. – 240 с.

Анотація. У посібнику подано тестові завдання різних типів, які допоможуть учням, що прагнуть стати студентами вищих навчальних закладів, ґрунтовно підготуватися до незалежного зовнішнього оцінювання та іспитів з географії.

12. Варакута О. Географія материків і океанів. 7 клас : тест-контроль / О. Варакута, І. Дітчук, О. Заставецька. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 84 с.

Анотація. Тестові завдання посібника розроблено відповідно до чинної програми з географії (рівень стандарту) для учнів 6-11 класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Вони містять завдання закритого типу з вибором однієї правильної відповіді, завдання на встановлення відповідності та завдання на встановлення послідовності. тести спрямовані на перевірку, контроль і корекцію засвоєння курсу «Географія материків і океанів».

Для вчителів географії та учнів середніх загальноосвітніх закладів.

Аннотация. Тестовые задания пособия разработаны в соответствии с действующей программой по географии (уровень стандарта) для учащихся 6-11 классов средних общеобразовательных учебных заведений. Они содержат задания закрытого типа с выбором одного правильного ответа, задания на установление соответствия и задания на установление последовательности. тесты направлены на проверку, контроль и коррекцию усвоения курса «География материков и океанов».

Для учителей географии и учащихся средних общеобразовательных учреждений.

Annotation. Tests Manual developed under the current program in geography (level standard) for students 6-11 grade secondary schools. They contain task Closed choose one correct answer, the task of establishing compliance and tasks set poslidoavnosti.testy aimed at verifying, monitoring and correction during the course «Geography of continents and oceans».

For teachers of geography and secondary schools.

13. Варакута О. Географія України. 8 клас : тест-контроль / О. Варакута, І. Дітчук, О. Заставецька. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 80 с.

Анотація. Тестові завдання посібника розроблено відповідно до чинної програми з географії (рівень стандарту) для учнів 6-11 класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Вони містять завдання закритого типу з вибором однієї правильної відповіді, завдання на встановлення відповідності та завдання на встановлення послідовності.тести спрямовані на перевірку, контроль і корекцію засвоєння курсу «Географія України».

Для вчителів географії та учнів середніх загальноосвітніх закладів.

Аннотация. Тестовые задания пособия разработан в соответствии с действующей программой по географии (уровень стандарта) для учащихся 6-11 классов средних общеобразовательных учебных заведений. Они содержат задания закрытого типа с выбором одного правильного ответа, задания на установление соответствия и задания на установление послидовности.тесты направлены на проверку, контроль и коррекцию усвоения курса «География Украины».

Для учителей географии и учащихся средних общеобразовательных учреждений.

Annotation. Tests Manual developed under the current program in geography (level standard) for students 6-11 grade secondary schools. They contain task Closed choose one correct answer, the task of establishing compliance and tasks set poslidoavnosti.testy aimed at verifying, monitoring and correction during the course «Geography of Ukraine».

For teachers of geography and secondary schools.

14. Варакута О. Географія України. 9 клас : тест-контроль / О. Варакута, І. Дітчук, О. Заставецька.. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 94 с.

Анотація. Тестові завдання посібника розроблено відповідно до чинної програми з географії (рівень стандарту) для учнів 6-11 класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Вони містять завдання закритого типу з вибором однієї правильної відповіді, завдання на встановлення відповідності та завдання на встановлення послідовності.тести спрямовані на перевірку, контроль і корекцію засвоєння курсу «Географія України».

Для вчителів географії та учнів середніх загальноосвітніх закладів.

Аннотация. Тестовые задания пособия разработан в соответствии с действующей программой по географии (уровень стандарта) для учащихся 6-11 классов средних общеобразовательных учебных заведений. Они содержат задания закрытого типа с выбором одного правильного ответа, задания на установление соответствия и задания на установление послидовности.тесты

направлены на проверку, контроль и коррекцию усвоения курса «География Украины».

Для учителей географии и учащихся средних общеобразовательных учреждений.

Annotation Tests Manual developed under the current program in geography (level standard) for students 6-11 grade secondary schools. They contain task Closed choose one correct answer, the task of establishing compliance and tasks set poslidoavnosti.testy aimed at verifying, monitoring and correction during the course «Geography of Ukraine».

For teachers of geography and secondary schools.

15. Варакута О. Економічна і соціальна географія України. 9 клас : зошит для практичних робіт / О. Варакута, Є. Швець. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2012. – 40 с.

Анотація. Зошит містить практичні роботи, завдання яких розроблені відповідно до чинної навчальної програми з географії. Вони спрямовані на формування вмінь учнів застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності, на створення основи для адаптації школяра до навколишньої географічної дійсності, сприяння розвитку його загальної культури.

У зошиті вміщені всі необхідні контурні карти.

16. Варакута О. Загальна географія. 6 клас : зошит для практичних робіт / О. Варакута, Є. Швець. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 72 с.

Анотація. Зошит містить практичні роботи, завдання яких розроблені відповідно до чинної навчальної програми з географії. Вони спрямовані на формування вмінь учнів застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності, на створення основи для адаптації школяра до навколишньої дійсності, сприяння розвитку його загальної культури.

У зошиті вміщені усі необхідні контурні карти.

17. Варакута О. Загальна географія. 6 клас : тест-контроль / О. Варакута, І. Дітчук, О. Заставецька. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 80 с.

Анотація. Тестові завдання посібника розроблено відповідно до чинної програми з географії (рівень стандарту) для учнів 6-11 класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Вони містять завдання закритого типу з вибором однієї правильної відповіді, завдання на встановлення відповідності та завдання на встановлення послідовності.тести спрямовані на перевірку, контроль і корекцію засвоєння курсу «Загальна географія».

Для вчителів географії та учнів середніх загальноосвітніх закладів.

Аннотация. Тестовые задания пособия разработаны в соответствии с действующей программой по географии (уровень стандарта) для учащихся 6-11 классов средних общеобразовательных учебных заведений. Они содержат задания закрытого типа с выбором одного правильного ответа, задания на установление соответствия и задания на установление послідовности.тесты направлены на проверку, контроль и коррекцию усвоения курса «Общая география».

Для учителей географии и учащихся средних общеобразовательных учреждений.

Annotation. Tests Manual developed under the current program in geography (level standard) for students 6-11 grade secondary schools. They contain task Closed choose one correct answer, the task of establishing compliance and tasks set poslidovnosti.testy aimed at verifying, monitoring and correction during the course «General Geography».

For teachers of geography and secondary schools.

18. Варакута О. Фізична географія України. 8 клас : зошит для практичних робіт / О. Варакута, Є. Швець. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 32 с.

Анотація. Зошит містить практичні роботи, завдання яких розроблені відповідно до чинної навчальної програми з географії Міністерства освіти і науки України. Вони спрямовані на формування вмінь учнів застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності, на створення основи для адаптації школяра до навколишньої дійсності, сприяння розвитку його загальної культури.

У зошиті вміщені усі необхідні контурні карти.

19. Варакута О. Фізична географія України. 8 клас : тест-контроль / О. Варакута, І. Дітчук, О. Заставецька. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 80 с.

Анотація. У посібнику подано тестові завдання різних типів, які можна використовувати для контролю і корекції знань після вивчення кожної з тем програмного матеріалу навчального курсу.

20. Гап'юк Я. Ф. Усі домашні завдання. Алгебра. 7 клас : [навч. посіб.] / Я. Ф. Гап'юк, О. М. Довгань, С. В. Мартинюк. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 224 с. – (Моя домашка).

Анотація. У посібнику подано розв'язання всіх вправ і завдань підручника О. С. Істера «Алгебра. 7 клас».

Для учнів 7 класу, які вивчають алгебру за вказаним підручником, та їхніх батьків.

Аннотация. В пособии предложены решения всех упражнений и заданий учебника А. С. Истера «Алгебра. 7 класс».

Для учащихся 7 класса, которые изучают алгебру по указанному учебнику, и их родителей.

Annotation. The handbook contains solutions to all tasks and exercises from the book by Ister O. S. «Algebra. 7th form».

For the pupils of the 7th form who study algebra from the given schoolbook and for their parents.

21. Гап'юк Я. Ф. Усі домашні завдання. Алгебра. 9 клас : [навч. посіб.] / Я. Ф. Гап'юк, О. М. Мартинюк, С. В. Мартинюк. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 320 с. – (Моя домашка).

Анотація. У посібнику подано розв'язання всіх вправ і завдань підручника В. Р. Кравчука, М. В. Підручної, Г. М. Янченко «Алгебра. 9 клас».

Для учнів 9 класу, які вивчають алгебру за вказаним підручником, та їхніх батьків.

Аннотация. В пособии предложены решения всех упражнений и заданий учебника В. Р. Кравчука, М. В. Пидручной, Г. М. Янченко «Алгебра. 9 класс».

Для учащихся 9 класса, которые изучают алгебру по указанному учебнику, и их родителей.

Annotation. The handbook contains solutions to all tasks and exercises from the book by Kravchuk V. R., Pidruchna M. V., Yanchenko G. M. «Algebra. 9th form».

For the pupils of the 9th form who study algebra from the given schoolbook and for their parents.

22. Гап'юк Я. Ф. Усі домашні завдання. Геометрія. 7 клас : [навч. посіб.] / Я. Ф. Гап'юк, О. М. Мартинюк, С. В. Мартинюк. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 128 с. – (Моя домашка).

Анотація. У посібнику подано розв'язання всіх вправ і завдань підручника О. С. Істера «Геометрія. 7 клас».

Для учнів 7 класу, які вивчають геометрію за вказаним підручником, та їхніх батьків.

Анотация. В пособии предложены решения всех упражнений и заданий учебника А. С. Истера «Геометрия. 7 класс».

Для учащихся 7 класса, которые изучают геометрию по указанному учебнику, и их родителей.

Annotation. The handbook contains solutions to all tasks and exercises from the book by Ister O. S. «Geometry. 7th form».

For the pupils of the 7th form who study geometry from the given schoolbook and for their parents.

23. Гнатківська О. М. Математика. 1 клас : поточний бліц-контроль знань / О. М. Гнатківська, Н. Р. Хребтова. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 112 с.

Анотація. Запропонований посібник відповідає новій базовій програмі з математики та Державному стандарту початкової освіти. Він містить картки із завданнями з математики для учнів першого класу, призначені для індивідуальної роботи у класі або вдома. Систематичне використання карток на уроці дасть можливість учителю перевірити якість засвоєння знань, уміння самостійно виконувати завдання.

Для вчителів початкових класів, учнів 1 класу та батьків.

Аннотация. Данное пособие отвечает новой базовой программе по математике и Государственному стандарту начального образования. Он содержит карточки с заданиями по математике для учеников первого класса, предназначенные для индивидуальной работы в классе или дома. Систематическое использование карточек на уроке даст возможность учителю проверить качество усвоения знаний, умения самостоятельно выполнять задания.

Для учителей начальных классов, учеников 1 класса и родителей.

Annotation. This manual answers the new kernel program from mathematics and State standard of primary education. He contains cards with tasks from mathematics for the students of the first class, intended for individual work in a class or at home. The systematic use of cards on a lesson will give an opportunity to the teacher to check quality of mastering of knowledge, ability independently to execute a task.

For the teachers of initial classes, students of a 1 class and parents.

24. Давиденко Л. М. Англійська мова : довідник мол. школяра / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012.

Анотація. Довідник з англійської мови адресований учням молодших класів. У ньому в доступній формі пояснено фонетичні, лексичні, граматичні особливості англійської мови. Це допоможе учням молодших класів засвоїти навчальний матеріал з шкільних підручників англійської мови.

Аннотация. Справочник по английскому языку предназначен ученикам младших классов. В нем в доступной форме объясняются фонетические, лексические и грамматические особенности английского языка. Это поможет ученикам младших классов лучше усвоить учебный материал из школьных учебников по английскому языку.

Annotation. This manual is addressed to the junior pupils. In this manual phonetic, lexical, grammatical peculiarities of the English language are explained in a simple way. These peculiarities help junior pupils to learn educational material of the English language from the school textbooks.

25. Давиденко Л. М. Англійська мова : довідник школяра / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 288 с.

Анотація. Довідник з англійської мови адресований учням старших класів, а також широкому колу людей, які вивчають англійську мову та прагнуть систематизувати свої знання і перевірити рівень сформованості мовленнєвих вмінь та навичок. У ньому пояснено фонетичні, лексичні, граматичні та орфографічні особливості англійської мови, які спричиняють труднощі у практичному використанні.

Аннотация. Справочник по английскому языку предназначен ученикам старших классов, а также широкому кругу людей, изучающих английский язык и которые хотят систематизировать свои знания, проверить уровень сформированности языковых умений и навыков. В нем рассматриваются фонетические, лексические, грамматические и орфографические особенности английского языка, которые представляют трудности в практическом использовании.

Annotation. This manual is addressed to senior pupils of secondary schools and also to the wide range of people who learn English and want to systematize the knowledge and examine the level of formation of speech skills. It explains phonetic, lexical, grammatical and spelling peculiarities of the English language which cause the difficulties in practical usage.

26. Давиденко Л. М. English Reader, 3. / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 64 с.

Анотація. Книга для читання англійською мовою для учнів 3 класів загальноосвітніх шкіл. Вона містить казки, оповідання, адаптовані тексти для формування навичок читання на початковому рівні.

Аннотация. Книга для чтения на английском языке для учащихся 3 классов средних школ. Она состоит из сказок, рассказов, адаптированных текстов для формирования навыков чтения на начальном уровне.

Annotation. This manual for reading is addressed to pupils of the 3rd forms of secondary schools. It consists of fairy-tales, stories and adapted texts for the formation of reading skills on the elementary level.

27. Давиденко Л. М. English Reader, 4 / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 64 с.

Анотація. Книга для читання англійською мовою для учнів 4-их класів загальноосвітніх шкіл. Вона містить 14 фабульних текстів (казки, оповідання), а також вірші, загадки, прислів'я, кросворди для формування навичок читання на початковому рівні.

Аннотация. Книга для чтения на английском языке для учащихся 4 классов средних общеобразовательных школ. Она состоит из 14 фабульных текстов (сказки, рассказы), а также стихов, загадок, пословиц, кроссвордов для формирования навыков чтения на начальном уровне.

Annotation. This manual for reading in English is addressed to pupils of the 4th forms of secondary schools. It consists of 14 fable texts (fairy-tales and stories) and also verses, riddles, proverbs, crosswords on the elementary level.

28. Давиденко Л. М. English reader, 5 / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 80 с.

Анотація. Книга для читання англійською мовою для учнів 5-их класів загальноосвітніх шкіл містить 15 текстів (казки, оповідання), а також комплекс вправ, систематизованих за рубриками, що сприяє кращому розумінню прочитаних текстів, засвоєнню складних граматичних явищ англійської мови, розвитку творчих здібностей учнів.

Аннотация. Книга для чтения на английском языке для учащихся 5-ых классов общеобразовательных школ состоит из 15 текстов (сказки, рассказы), а также из комплекса упражнений, систематизированных за рубриками, что способствует лучшему усвоению трудных грамматических явлений английского языка, развитию творческих способностей учащихся.

Annotation. This manual for reading in English is addressed to pupils of the 5th forms of secondary schools. It consists of 15 texts (fairy-tales and stories) and also the complex of exercises, which are grouped by special rubrics, which help to comprehend the texts better and learning the difficult grammatical notions of the English language, and the development of the creative skills of pupils.

29. Давиденко Л. М. English reader, 6 / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 144 с.

Анотація. Книга для читання англійською мовою для учнів 6-их класів загальноосвітніх шкіл складається із 15 уроків. Кожен урок містить оригінальний текст (казки, оповідання), словниковий коментар та комплекс вправ і завдань, а також 5 додаткових текстів з посторінковим коментарем для самостійного читання англійською мовою.

Аннотация. Книга для чтения на английском языке для учащихся 6-ых классов средних общеобразовательных школ. Он состоит из 15 уроков. Каждый урок состоит из оригинального текста (сказки, рассказы), словарных комментариев и комплекса упражнений и заданий, а также пяти дополнительных текстов с постраничными комментариями для самостоятельного чтения на английском языке.

Annotation. This manual for reading is addressed for pupils of the 6th forms of secondary schools. It consists of 15 lessons. Each lesson includes the original text (fairy-tales, stories), the vocabulary commentaries and complex of exercises and tasks. Also it includes 5 additional texts with the page commentaries for individual reading.

30. Давиденко Л. М. English reader, 7 / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 144 с.

Анотація. Книга для читання англійською мовою для учнів 7-их класів загальноосвітніх шкіл містить 20 українських народних казок, а також вірші, загадки, прислів'я для формування навичок читання на середньому рівні. Повторюваність англійської лексики і граматичних конструкцій сприятиме формуванню сталих лексичних навичок читання, а також кращому закріпленню навчального матеріалу підручника англійської мови для учнів 7 класу.

Аннотация. Книга для чтения на английском языке для учащихся 7 классов средних школ состоит из 20 украинских народных сказок, а также стихов, загадок, пословиц для формирования навыков чтения на среднем этапе. Повторение английской лексики и грамматических конструкций способствует формированию устойчивых лексических навыков чтения, и лучшему усвоению учебного материала из учебника английского языка для учеников 7-ых классов.

Annotation. This manual for reading is addressed to pupils of the 7th forms of secondary schools and includes the texts of 20 Ukrainian fairy tales, verses, riddles and proverbs for the development of reading skills on the average level. The repetition of the English lexis and grammatical structures is favorable to formulate the stable lexical skills in reading and better fastening of the given teaching material of the English textbook for the pupils of the 7th form.

31. Давиденко Л. М. English reader, 8 / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 128 с.

Анотація. Книга для читання англійською мовою для учнів 8-их загальноосвітніх шкіл містить 10 оригінальних англійських легенд про короля Артура та його славних лицарів. Посібник допоможе сформувати в учнів навички читання на середньому рівні.

Аннотація. Книга для читання на англійському мові для учнів 8 класів середніх шкіл складається з 10 оригінальних англійських легенд про короля Артура і його славних лицарів. Посібник допоможе сформувати в учнів навички на середньому етапі навчання.

Annotation. This manual for reading is addressed to pupils of the 8th forms of secondary schools. It includes the texts of 10 original English legends about King Arthur and his noble knights. This manual helps the pupils to formulate the reading skills of pupils on the intermediate level.

32. Давиденко Л. М. English reader, 9 / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 128 с.

Анотація. Книга для читання англійською мовою для учнів 9-их класів загальноосвітніх шкіл містить оповідання шотландського письменника Р. Балантайна «The Coral Island». Посібник допоможе сформулювати в учнів навички читання англійською мовою. Книга містить довідку про автора, словник незнайомих слів, виділених у тексті, комплекс після текстових вправ.

Аннотація. Книга для читання на англійському мові для учнів 9 класів середніх шкіл складається з розповіді шотландського письменника Р. Балантайна «The Coral Island». Посібник допоможе сформувати у учнів навички читання на англійському мові. В книзі є справочні матеріали про автора, словник незнайомих слів виділених в тексті, а також комплекс після текстових вправ.

Annotation. This manual for reading is addressed to pupils of the 9th forms of secondary schools and includes the story «The Coral Island» by writer Scottish writer R. Balantaine. This manual will help to develop in pupils the reading skills in English. The manual includes reference information about the author, the vocabulary of unknown words highlighted in the text and the complex of after text exercises.

33. Давиденко Л. М. English reader, 10 / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 128 с.

Анотація. Книга для читання англійською мовою для учнів 10-их класів загальноосвітніх шкіл. Вона містить оповідання сучасного американського письменника Р. Натана «Lend After Summer». Мета посібника – допомогти учням старших класів, а також усім бажаючим краще вивчити англійську мову, краще розуміти оригінальний художній твір і на його основі розвинути власні практичні мовні вміння і навички. Посібник також містить комплекс вправ, спрямованих на опанування лексики оповідання; текстові завдання на розуміння прочитаного; питання для обговорення подій, дійових осіб, проблематики оповідання, авторського стилю; завдання для розвитку писемного мовлення.

Аннотація. Книга для читання на англійському мові для учнів 10 класів середніх шкіл. Вона складається з розповіді сучасного американського письменника Р. Натана «Lend After Summer». Мета посібника – допомогти учням старших класів, а також усім бажаючим вивчати англійський мову на продвинутому етапі, краще розуміти оригінальне художественне произведение и на его основе развивать собственные практические языковые умения и навыки. Посібник також містить комплекс вправ,

направленных на овладение лексикой произведения; текстовые задания на понимание прочитанного; вопросы для обсуждения событий, главных персонажей, проблематики рассказа, авторского стиля; задания для развития письменной речи.

Annotation. This manual for reading is addressed for pupils of the 10th form of secondary school and includes the story «Lend after Summer» writer by modern American writer R. Nathan. The purpose of his manual is to help the pupils of senior forms and all the people who want to improve their English skills and to comprehend better the literary work and on its basis to develop their own practical English speech skills. This manual also includes a complex of exercises created for the acquirement of lexical units in the text; texts tasks on comprehension; the items for discussion of events in the story, main characters, the problems of the story; the peculiarities of the author's style; and the tasks for writing essays.

34. Давиденко Л. М. Start with English. Вивчаємо англійську. Ч. 1 / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб. : Сорока-білобока, 2012. – 48 с.

Анотація. Навчальний посібник призначений для навчання англійської мови учнів 6-9 років. Він складається із 10 тем-розділів. Кожен розділ містить малюнки до теми, ілюстровані мікротексти, діалоги, адаптовані казки, римівки, вірші та пісні. На ком пакт-диску представлена комп'ютерна програма з комплексом вправ до кожної теми для розвитку мовних навичок, аудіювання, читання та письма, а також окремо, у форматі MP3, озвучені тексти, діалоги, вірші, римівки та пісні.

Аннотация. Учебное пособие предназначено для обучения английскому языку учащихся 6-9 лет. Оно состоит из 10 тем-разделов. Каждый раздел вмещает рисунки к теме, иллюстрированные микротексты, диалоги, адаптированные сказки, речевки, стихи и песни. На компакт-диске представлена компьютерная программа с комплексом упражнений к каждой теме для развития речевых навыков, аудирования, чтения и письма, а также отдельно, в формате MP3, озвученные тексты, диалоги, стихи, речевки и песни.

Annotation. The given manual is addressed to junior pupils (6-9 years) who study English. It consists of 10 thematic chapters. Each chapter includes pictures for the illustration of each theme, illustrated microtexts, dialogues, adapted fairy tales, English rhymes, verses and songs. The disk includes computer program with a complex of exercises for each theme for the development of speaking, listening, reading and writing skills. The texts of dialogues, verses, rhymes and songs are recorded in the format MP3.

35. Давиденко Л. М. Start with English. Вивчаємо англійську. Ч. 2 / Л. М. Давиденко. – Тернопіль : Підруч. і посіб. : Сорока-білобока, 2012. – 54 с.

Анотація. Навчальний посібник призначений для навчання англійської мови учнів 6-9 років. Він складається із 10 тем-розділів. Кожен розділ містить малюнки до теми, ілюстровані мікротексти, діалоги, адаптовані казки, римівки, вірші та пісні. На компакт-диску представлена комп'ютерна програма з комплексом вправ до кожної теми для розвитку мовних навичок, аудіювання,

читання та письма, а також окремо, у форматі MP3, озвучені тексти, діалоги, вірші, римівки та пісні.

Аннотація. Учебное пособие предназначено для обучения английскому языку учащихся 6-9 лет. Оно состоит из 10 тем-разделов. Каждый раздел вмещает рисунки к теме, иллюстрированные микротексты, диалоги, адаптированные сказки, речевки, стихи и песни. На компакт-диске представлена компьютерная программа с комплексом упражнений к каждой теме для развития речевых навыков, аудирования, чтения и письма, а также отдельно, в формате MP3, озвученные тексты, диалоги, стихи, речевки и песни.

Annotation. The given manual is addressed to junior pupils (6-9 years) who study English. It consists of 10 thematic chapters. Each chapter includes pictures for the illustration of each theme, illustrated microtexts, dialogues, adapted fairy tales, English rhymes, verses and songs. The disk includes computer program with a complex of exercises for each theme for the development of speaking, listening, reading and writing skills. The texts of dialogues, verses, rhymes and songs are recorded in the format MP3.

36. Жаркова І. Бліц-контроль : картки для поурочного письмового опитування з курсу «Я і Україна» : 2 клас / І. Жаркова, Л. Сталена. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 96 с.

Анотація. Посібник містить картки для індивідуального поурочного опитування учнів, які допоможуть учителю в організації поточного контролю знань учнів. Для вчителів, батьків, учнів.

Аннотація. Пособие содержит карточки для индивидуального поурочного опроса учащихся, которые помогут учителю в организации текущего контроля знаний учащихся. Для учителей, родителей, учеников.

Annotation. The book contains the cards for individual survey of pupils on the lessons, which will help teacher to organize the current control of pupils' knowledge. For teachers, parents, pupils.

37. Жаркова І. Бліц-контроль : картки для поурочного письмового опитування з курсу «Я і Україна» : 3 клас. Ч. 1 / І. Жаркова, А. Дуліба. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 80 с.

Анотація. Посібник містить картки для індивідуального поурочного опитування учнів із курсу «Я і Україна. Громадянська освіта», які допоможуть учителю в організації поточного контролю знань учнів. Для вчителів, батьків, учнів.

Аннотація. Пособие содержит карточки для индивидуального поурочного опроса учащихся из курса «Я и Украина. Гражданское образование», которые помогут учителю в организации текущего контроля знаний учащихся. Для учителей, родителей, учеников.

Annotation. The book contains the cards for individual survey of pupils on the lessons «I and Ukraine. Civic Education», which will help teacher to organize the current control of pupils' knowledge. For teachers, parents, pupils.

38. Жаркова І. Бліц-контроль : картки для поурочного письмового опитування з курсу «Я і Україна» : 3 клас. Ч. 2 / І. Жаркова, А. Дуліба. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 96 с.

Анотація. Посібник містить картки для індивідуального поурочного опитування учнів із курсу «Я і Україна. Природознавство», які допоможуть учителю в організації поточного контролю знань учнів. Для вчителів, батьків, учнів.

Аннотация. Пособие содержит карточки для индивидуального поурочного опроса учащихся из курса «Я и Украина. Природоведение», которые помогут учителю в организации текущего контроля знаний учащихся. Для учителей, родителей, учеников.

Annotation. The book contains the cards for individual survey of pupils on the lessons «I and Ukraine. Pryrodoznavstvo», which will help teacher to organize the current control of pupils' knowledge. For teachers, parents, pupils.

39. Жаркова І. Бліц-контроль : картки для поурочного письмового опитування з курсу «Я і Україна» : 4 клас. Ч. 1 / І. Жаркова, Л. Генсюрівська. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 80 с.

Анотація. Посібник містить картки для індивідуального поурочного опитування учнів із курсу «Я і Україна. Громадянська освіта», які допоможуть учителю в організації поточного контролю знань учнів. Для вчителів, батьків, учнів.

Аннотация. Пособие содержит карточки для индивидуального поурочного опроса учащихся из курса «Я и Украина. Гражданское образование», которые помогут учителю в организации текущего контроля знаний учащихся. Для учителей, родителей, учеников.

Annotation. The book contains the cards for individual survey of pupils on the lessons «I and Ukraine. Civic Education», which will help teacher to organize the current control of pupils' knowledge. For teachers, parents, pupils.

40. Жаркова І. Бліц-контроль : картки для поурочного письмового опитування з курсу «Я і Україна» : 4 клас. Ч. 2 / І. Жаркова, Л. Генсюрівська. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 80 с.

Анотація. Посібник містить картки для індивідуального поурочного опитування учнів із курсу «Я і Україна. Природознавство», які допоможуть учителю в організації поточного контролю знань учнів. Для вчителів, батьків, учнів.

Аннотация. Пособие содержит карточки для индивидуального поурочного опроса учащихся из курса «Я и Украина. Природоведение», которые помогут учителю в организации текущего контроля знаний учащихся. Для учителей, родителей, учеников.

Annotation. The book contains the cards for individual survey of pupils on the lessons «I and Ukraine. Pryrodoznavstvo», which will help teacher to organize the current control of pupils' knowledge. For teachers, parents, pupils.

41. Жаркова І. І. Основи здоров'я. 1 кл : підруч. для учнів загальноосвітн. навч. закл. / І. І. Жаркова, Л. А. Мечник, Л. Б. Коненко. – Тернопіль : Астон, 2012. – 112 с.: іл.

Анотація. Підручник містить навчальний матеріал, передбачений чинною програмою Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України з предмета «Основи здоров'я» освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» для 1 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Для учнів перших класів, учителів, студентів педагогічних навчальних закладів.

Аннотация. Учебник содержит учебный материал, предусмотренный действующей программой Министерства образования и науки, молодежи и спорта Украины по предмету «Основы здоровья» образовательной области «Здоровье и физическая культура» для 1 класса общеобразовательных учебных заведений. Для учащихся первых классов, учителей, студентов педагогических учебных заведений.

Annotation. Textbook contains educational material provided for the valid programme of the Ministry of Education, Science, Youth and Sports of Ukraine on subject «Osnovy Zdorovja» of educational field «Zdorovja i fizychna kuljtura» for the first form of secondary school. For the first form pupils, teachers and students of pedagogical universities.

42. Жаркова І. Природознавство. 1 клас : робочий зошит / І. Жаркова, Л. Мечник ; за ред. Т. Гільберг. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 64 с.

Анотація. Робочий зошит із друкованою основою складений відповідно до нової навчальної програми з предмета «Природознавство», укладеної за Державним стандартом 2011 року, та підручника Гільберг Т. Г. «Природознавство. 1 клас». Зошит містить завдання для відтворення та закріплення знань учнів, творчі завдання та практичні роботи. Для учнів 1 класу, вчителів, батьків.

Аннотация. Рабочая тетрадь с печатной основой составлена в соответствии с новой учебной программой по предмету «Естествознание», составленной по Государственному стандарту 2011 года, и учебника Гильберг Т. Г. «Естествознание. 1 класс». Тетрадь содержит задания для воспроизведения и закрепления знаний учащихся, творческие задания и практические работы. Для учащихся 1 класса, учителей, родителей.

Annotation. Workbook is prepared according to the new curriculum on subject «Pryrodoznavstvo» concluded in accordance with the State standard of 2011 and the schoolbook «Pryrodoznavstvo. 1 klas» by Hiljberg T.H. Workbook contains tasks for pupils' knowledge reproduction and consolidation, creative and practical tasks. For the first form pupils, teachers and parents.

43. Жаркова І. Я і Україна. 2 клас : зошит / І. Жаркова, Л. Мечник. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 64 с.

Анотація. Робочий зошит із друкованою основою складений відповідно до чинної програми та підручника Т. М. Байбари, Н. М. Бібік,

Н. С. Коваль «Я і Україна: Підручник для 2 класу». Зошит містить завдання для закріплення знань учнів, творчі завдання і практичні роботи. Для учнів 2 класу, вчителів початкової школи та батьків.

Аннотація. Рабочая тетрадь с печатной основой составлена в соответствии с действующей программой и учебником Т. М. Байбара, Н. М. Бирик, Н. С. Коваль «Я и Украина: Учебник для 2 класса». Тетрадь содержит задания для закрепления знаний учащихся, творческие задания и практические работы. Для учащихся 2 класса, учителей начальной школы и родителей.

Annotation. Workbook with printed base prepared according to the current curriculum and schoolbook T. N. Baybara, N. M. Bibik, N. S. Koval «I and Ukraine: Schoolbook for pupils of 2-nd form». Workbook contains task for pupils' knowledge consolidation, creative and practical tasks. For pupils of 2-nd form of elementary school, teachers and parents.

44. Жаркова І. Я і Україна. Громадянська освіта. Природознавство. 3 клас : зошит / І. Жаркова, Л. Мечник, М. Жук. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 112 с.

Анотація. Робочий зошит із друкованою основою складений відповідно до чинної програми та підручника Т. М. Байбара, Н. М. Бірик «Я і Україна: Підручник для 3 класу». Зошит містить завдання для закріплення знань учнів, творчі завдання і практичні роботи. Для учнів 3 класу, вчителів початкової школи та батьків.

Аннотація. Рабочая тетрадь с печатной основой составлена в соответствии с действующей программой и учебником Т. М. Байбара, Н. М. Бирик «Я и Украина: Учебник для 3 класса». Тетрадь содержит задания для закрепления знаний учащихся, творческие задания и практические работы. Для учащихся 3 класса, учителей начальной школы и родителей.

Annotation. Workbook with printed base prepared according to the current curriculum and schoolbook T. N. Baybara, N. M. Bibik «I and Ukraine: Schoolbook for pupils of 3-th form». Workbook contains task for pupils' knowledge consolidation, creative and practical tasks. For pupils of 3-th form of elementary school, teachers and parents.

45. Жаркова І. Я і Україна. Громадянська освіта. Природознавство. 4 клас : зошит / І. Жаркова, Л. Мечник, М. Жук. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 96 с.

Анотація. Робочий зошит із друкованою основою складений відповідно до чинної програми та підручника Т. М. Байбара, Н. М. Бірик «Я і Україна: Підручник для 4 класу». Зошит містить завдання для закріплення знань учнів, творчі завдання і практичні роботи. Для учнів 4 класу, вчителів початкової школи та батьків.

Аннотація. Рабочая тетрадь с печатной основой составлена в соответствии с действующей программой и учебником Т. М. Байбара, Н. М. Бирик «Я и Украина: Учебник для 4 класса». Тетрадь содержит задания

для закрєплення знань учащихся, творческие задания и практические работы. Для учащихся 4 класса, учителей начальной школы и родителей.

Annotation. Workbook with printed base prepared according to the current curriculum and schoolbook T. N. Baybara, N. M. Bibik «I and Ukraine: Schoolbook for pupils of 4-th form». Workbook contains task for pupils' knowledge consolidation, creative and practical tasks. For pupils of 4-th form of elementary school, teachers and parents.

46. Корчевська О. П. Зошит з математики. 2 клас : навч. посіб. для почат. шк. / О. П. Корчевська, Н. С. Кордуба. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 64 с.

Анотація. Зошит призначений для формування в учнів 2 класу уміння працювати самостійно на уроках математики. Завдання зошита спрямовані на формування навичок обчислень і вмінь розв'язувати основні види програмових задач. Цікава, нестандартна форма подання завдань сприятиме активізації розумової діяльності учнів.

Для учнів 2 класу і вчителів початкової школи.

Аннотация. Тетрадь предназначена для формирования в учеников 2 класса умения работать самостоятельно на уроках математики. Задания тетради направлены на формирование навыков вычислений и умений решать основные виды программных задач. Интересная, нестандартная форма подачи задач будет способствовать активизации умственной деятельности учащихся.

Для учеников 2 класса и учителей начальной школы.

Annotation. A notebook is intended for forming for the students of 2 classes of ability to work independently on the lessons of mathematics. The tasks of notebook are sent to forming of skills of calculations and abilities to decide the basic types of programmatic tasks. The interesting, non-standard form of presentation of tasks will assist activation of intellection of students.

For the students of 2 classes and teachers of initial school.

47. Корчевська О. П. Зошит з математики. 3 клас : навч. посіб. для поча. шк. / О. П. Корчевська, Н. С. Кордуба. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 64 с.

Анотація. Зошит призначений для формування в третьокласників уміння працювати самостійно на уроках математики. Завдання зошита спрямовані на формування навичок обчислень і вмінь розв'язувати основні види програмових задач. Цікава, нестандартна форма подання завдань сприятиме активізації розумової діяльності учнів.

Для учнів 3 класу і вчителів початкової школи.

Аннотация. Тетрадь предназначена для формирования в третьеклассников умения работать самостоятельно на уроках математики. Задания тетради направлены на формирование навыков вычислений и умений решать основные виды программных задач. Интересная, нестандартная форма подачи задач будет способствовать активизации умственной деятельности учащихся.

Для учеников 3 класса и учителей начальной школы.

Annotation. A notebook is intended for forming for the students of 3 classes of ability to work independently on the lessons of mathematics. The tasks of notebook are sent to forming of skills of calculations and abilities to decide the basic types of programmatic tasks. The interesting, non-standard form of presentation of tasks will assist activation of intellection of students.

For the students of 3 classes and teachers of initial school.

48. Кіндзерська Ю. Англійська мова. 9 клас : відповіді на завдання держ. підсумкової атестації / Ю. Кіндзерська, І. Скорейко-Свірська, О. Денисюк. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 160 с.

Анотація. Посібник призначений для учнів 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, гімназій та ліцеїв. Посібник містить орієнтовні зразки відповідей на білети збірника завдань для державної підсумкової атестації з англійської мови для 9 класу.

Аннотация. Пособие предназначено для учащихся 9 классов общеобразовательных учебных заведений, гимназий и лицеев. Пособие содержит ориентировочные образцы ответов на билеты сборника заданий для государственной итоговой аттестации по английскому языку для 9 класса.

Annotation. The manual is intended for pupils of the 9th form of the secondary schools, gymnasiums and lyceums. The manual contains samples of answers to the tasks for the state final certification in English for the 9th form.

49. Кравчук В. Алгебра. 9 клас : підручник / В. Кравчук, М. Підручна, Г. Янченко. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012 – 256 с.

Анотація. Зміст підручника відповідає чинній програмі з математики. У ньому збережено основні концептуальні засади підручників з алгебри для 7 та 8 класів цих же авторів.

В підручнику диференційовано подано теоретичний матеріал, виділено опорні положення та опорні вправи, узагальнюючі схеми, запропоновано систему вправ трьох рівнів складності, подано історичні відомості, завдання підвищеної складності.

Аннотация. Содержание учебника соответствует действующей программе по математике. В нем сохранены основные концептуальные принципы учебников по алгебре для 7 и 8 классов этих же авторов.

В учебнике дифференцированно представлен теоретический материал, выделены опорные положения и опорные упражнения, обобщающие схемы, предложена система упражнений трех уровней сложности, представлены исторические сведения, задачи повышенной сложности.

Annotation. The content of this textbook corresponds to the current program in mathematics. It has basic conceptual principles of algebra textbooks for 7 and 8 forms by the same authors.

In textbook is differentially presented theoretical material, are selected basic principles and exercises, generalizing schemes, is proposed the system of exercises that has three levels of difficulty, is given historical information, tasks of increased complexity.

50. Кузишин А. Географія на 200 балів [Електронне видання] : тестовий контроль навчальних досягнень / А. Кузишин, М. Заячук, 2012. – Тернопіль : Сорока-Білобока, 2012.

Анотація. Електронний посібник (тренінг-програма) «Географія на 200 балів. Тестовий контроль навчальних досягнень» укладений відповідно до навчальної програми загальноосвітньої школи з географії. Призначений для учнів, випускників загальноосвітніх навчальних закладів, вчителів та всіх, хто бажає використати тестовий контроль для перевірки навчальних досягнень з географії. Посібник включає тестові завдання за основними темами шкільного курсу географії, що сприяють формуванню географічних компетенцій учнів відповідно до вимог Державного стандарту. Суттєву допомогу при перевірці знань забезпечить довідник, який включений у електронний посібник.

Налаштування програми дозволяє вмикати підказки, повторно виконувати тести, оцінювати ефективність виконання тестів. Тестування можна проходити або за темами, або за варіантами тесту, який формується випадково.

Комп'ютерну програму можна використовувати для контролю знань з географії, поточного, підсумкового контролю учнів у кабінетах, обладнаних комп'ютерною або інтерактивною дошкою, а також для самостійної роботи.

Дана версія містить редактор тестів, який дозволяє створювати власні тести. В комп'ютерному класі власні тести можна перенести на інший комп'ютер.

Анотація. Электронное пособие (тренинг-программа) «География на 200 баллов. Тестовый контроль знаний» сформирован в соответствии с учебной программы общеобразовательной школы по географии. Предназначен для учащихся, выпускников общеобразовательных учебных заведений, учителей и всех, кто желает использовать тестовый контроль для проверки знаний по географии. Пособие включает тестовые задания по основным темам школьного курса географии, способствующих формированию географических компетенций учащихся в соответствии с требованиями Государственного стандарта. Существенную помощь при проверке знаний обеспечит справочник, который включен в электронное пособие.

Настройка программы позволяет включать подсказки, повторно выполнять тесты, оценивать эффективность выполнения тестов. Тестирование можно проходить либо по темам, или по вариантам теста, который формируется случайно.

Компьютерную программу можно использовать для контроля знаний по географии, текущего, итогового контроля учащихся в кабинетах, оборудованных компьютерной или интерактивной доской, а также для самостоятельной работы.

Данная версия содержит редактор тестов, который позволяет создавать собственные тесты. В компьютерном классе собственные тесты можно перенести на другой компьютер.

Annotation. Electronic benefits (training program) «Geography by 200 points. Test control of knowledge» is formed in accordance with the curriculum of secondary school geography. Designed for students, graduates of secondary schools, teachers, and anyone who wishes to use the test control to test the knowledge of geography. The manual includes tests covering the main topics of school course geography, contributing to the formation of geographical competences of students in accordance

with the requirements of the standard. Substantial assistance in testing knowledge will provide a directory that is included in the e-book.

Setup program allows you to include tips, re-run tests, to evaluate the effectiveness of the tests. Testing can take place either by topic or by variants of the test, which is formed by chance.

Computer program can be used to control the knowledge of geography, current, final control of students in classrooms equipped with computers and interactive whiteboards, as well as independent work.

This version contains the test editor, which allows you to create new ones. In the computer lab own tests can be transferred to another computer.

51. Математика. 10 клас : підруч. для учнів загальноосвіт. навч. закл. : рівень стандарту / Я. Ф. Гап'юк, Я. Т. Гринчишин, А. М. Капіносов, І. В. Лов'янова, С. В. Мартинюк. – Вид. друге, допов. й переробл. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 320 с.

52. Мечник Л. Основи здоров'я. 1 клас : робочий зошит / Л. Мечник, І. Жаркова. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 48 с.

Анотація. Робочий зошит із друкованою основою складений відповідно до нової навчальної програми з предмета «Основи здоров'я» та підручника І. Д. Бега, Т. В. Воронцової та ін. «Основи здоров'я. 1 клас». Зошит містить завдання для відтворення та закріплення знань учнів, творчі завдання та практичні роботи. Для учнів 1 класу, вчителів, батьків.

Аннотация. Рабочая тетрадь с печатной основой составлена в соответствии с новой учебной программой по предмету «Основы здоровья» и учебником И. Д. Бега, Т. В. Воронцовой и др. «Основы здоровья. 1 класс». Тетрадь содержит задания для воспроизведения и закрепления знаний учащихся, творческие задания и практические работы. Для учащихся 1 класса, учителей, родителей.

Annotation. Workbook is prepared according to the new curriculum on subject «Osnovy Zdorovja» and the schoolbook «Osnovy Zdorovja. 1 klas» by I. D. Beh, T. V. Vorontsova. Workbook contains tasks for pupils' knowledge reproduction and consolidation, creative and practical tasks. For the first form pupils, teachers and parents.

53. Мечник Л. Основи здоров'я. 5 клас : робочий зошит / Л. Мечник, І. Жаркова. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 48 с.

Анотація. Робочий зошит із друкованою основою складений відповідно до чинної програми та підручника Т. Є. Бойченко та ін. «Основи здоров'я: Підручник для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів». Зошит містить завдання на відтворення та закріплення знань учнів, творчі завдання і практичні роботи. Для учнів 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів, вчителів.

Аннотация. Рабочая тетрадь с печатной основой составлена в соответствии с действующей программой и учебником Т. Е. Бойченко и др. «Основы здоровья: Учебник для 5 класса общеобразовательных учебных заведений». Тетрадь содержит задания на воспроизведение и закрепление знаний

учащихся, творческие задания и практические работы. Для учащихся 5 класса общеобразовательных учебных заведений, учителей.

Annotation. Workbook with printed base is prepared according to the current curriculum and the schoolbook Т. Е. Boychenko et al. «Osnovy Zdorovja: Schoolbook for the pupils of 5-th form of secondary schools». Workbook contains task for pupils' knowledge reproduction and consolidation, creative and practical tasks. For the pupils of 5-th form of secondary school, teachers.

54. Мечник Л. Основи здоров'я, 6 клас : робочий зошит / Л. Мечник, І. Жаркова. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 32 с.

Анотація. Робочий зошит із друкованою основою складений відповідно до чинної програми та підручника Т. Є. Бойченко та ін. «Основи здоров'я: Підручник для 6 класу загальноосвітній навчальних закладів». Зошит містить завдання на відтворення та закріплення знань учнів, творчі завдання і практичні роботи. Для учнів 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів, вчителів.

Аннотация. Рабочая тетрадь с печатной основой составлена в соответствии с действующей программой и учебником Т. Е. Бойченко и др. «Основы здоровья: Учебник для 6 класса общеобразовательных учебных заведений». Тетрадь содержит задания на воспроизведение и закрепление знаний учащихся, творческие задания и практические работы. Для учащихся 6 класса общеобразовательных учебных заведений, учителей.

Annotation. Workbook with printed base is prepared according to the current curriculum and the schoolbook Т. Е. Boychenko et al. «Osnovy Zdorovja: Schoolbook for the pupils of 6-th form of secondary schools». Workbook contains task for pupils' knowledge reproduction and consolidation, creative and practical tasks. For the pupils of 6-th form of secondary school, teachers.

55. Мечник Л. Основи здоров'я. 7 клас : робочий зошит / Л. Мечник, І. Жаркова. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 32 с.

Анотація. Робочий зошит із друкованою основою складений відповідно до чинної програми та підручника Т. Є. Бойченко та ін. «Основи здоров'я: Підручник для 7 класу загальноосвітній навчальних закладів». Зошит містить завдання на відтворення та закріплення знань учнів, творчі завдання і практичні роботи. Для учнів 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів, вчителів.

Аннотация. Рабочая тетрадь с печатной основой составлена в соответствии с действующей программой и учебником Т. Е. Бойченко и др. «Основы здоровья: Учебник для 7 класса общеобразовательных учебных заведений». Тетрадь содержит задания на воспроизведение и закрепление знаний учащихся, творческие задания и практические работы. Для учащихся 7 класса общеобразовательных учебных заведений, учителей.

Annotation. Workbook with printed base is prepared according to the current curriculum and the schoolbook Т. Е. Boychenko et al. «Osnovy Zdorovja: Schoolbook for the pupils of 7-th form of secondary schools». Workbook contains task for pupils' knowledge reproduction and consolidation, creative and practical tasks. For the pupils of 7-th form of secondary school, teachers.

56. Мечник Л. Природознавство. 1 клас : робочий зошит / Л. Мечник, І. Жаркова. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 64 с.

Анотація. Робочий зошит із друкованою основою складено відповідно до нової навчальної програми з предмета «Природознавство» та підручника Грущинської І. В. «Природознавство. 1 клас». Зошит містить завдання для відтворення та закріплення знань учнів, творчі завдання та практичні роботи. Для учнів 1 класу, вчителів, батьків.

Аннотация. Рабочая тетрадь с печатной основой составлена в соответствии с новой учебной программой по предмету «Естествознание» и учебника Грущинской И. В. «Естествознание. 1 класс». Тетрадь содержит задания для воспроизведения и закрепления знаний учащихся, творческие задания и практические работы. Для учащихся 1 класса, учителей, родителей.

Annotation. Workbook is prepared according to the new curriculum on subject «Pryrodoznavstvo» and the schoolbook «Pryrodoznavstvo. 1 klas» by Hruschynska I. V. Workbook contains tasks for pupils' knowledge reproduction and consolidation, creative and practical tasks. For the first form pupils, teachers and parents.

57. Основи здоров'я. 1 клас : конспекти уроків : посіб. для вчителя / Н. О. Будна, Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежді, І. М. Шульга. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 120 с.

Анотація. У посібнику подано розгорнуті конспекти уроків з курсу «Основи здоров'я», структура яких відповідає новій навчальній програмі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та Державному стандарту початкової загальної освіти. Пропонуються зразки бесід під час вивчення нового матеріалу, таблиці, схеми, система практичних робіт, цікаві завдання, ігри, інсценізації.

Аннотация. В пособии представлены развернутые конспекты уроков по курсу «Основа здоровья» для 1 класса, структура которых соответствует новой учебной программе Министерства образования и науки, молодежи и спорта Украины и Государственному стандарту начального общего образования. Предлагаются образцы бесед во время изучения нового материала, таблицы, схемы, система практических работ, интересные задания, игры, инсценировки.

Annotation. It contains the expanded lesson plans in the course of Health Basis, the structure of which is in accordance with the new Health Basis Syllabus of Ministry Education and Science, Youth and Sports of Ukraine and the Primary General Education State Standard. The samples of conversations which can be used during learning new materials, tables, schemes, the system of practical works, interesting tasks, games and dramatizations have been proposed.

58. Підручна М. В. Алгебра. 7 клас : тест-контроль : самост. та контрольні роботи / М. В. Підручна, Т. Г. Іванюк, В. І. Кулешко, О. В. Моховик. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 80 с.

Анотація. Посібник призначений для поточного і тематичного контролів навчальних досягнень учнів 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Він

містить 14 самостійних і 9 контрольних робіт, які охоплюють усі теми курсу алгебри 7 класу.

Анотація. Пособие предназначено для текущего и тематического контролей учебных достижений учеников 7 класса общеобразовательных учебных заведений. Оно содержит 14 самостоятельных и 9 контрольных работ, которые охватывают все темы курса алгебры 7 класса.

Annotation. Guide is intended for current and thematic control of academic achievements of 7th class pupils of general education schools. It contains 14 independent and 9 tests that cover all the topics of the Algebra course of 7 classes. For mathematics teachers and students 7th class

59. Підручна М. В. Геометрія. 7 клас : тест-контроль : самост. та контрол. роботи / М. В. Підручна, Т. Г. Іванюк, В. І. Кулешко, О. В. Моховик. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 48 с.

Анотація. Посібник призначений для поточного і тематичного контролів навчальних досягнень учнів 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Він містить 9 самостійних і 6 контрольних робіт, які охоплюють усі теми курсу геометрії 7 класу.

Анотація. Пособие предназначено для текущего и тематического контролей учебных достижений учеников 7 класса общеобразовательных учебных заведений. Оно содержит 9 самостоятельных и 6 контрольных работ, которые охватывают все темы курса геометрии 7 класса.

Annotation. Guide is intended for current and thematic control of academic achievements of 7th class pupils of general education schools. It contains 9 independent and 6 tests that cover all the topics of the Geometria course of 7 classes.

60. Решетуха Т. В. Основи здоров'я, 2 клас : навч. посіб. / Т. В. Решетуха. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 48 с. – (Навчання грамоти).

Анотація. Посібник для учнів складений відповідно до чинної навчальної програми. У ньому пропонуються завдання до уроків з дисципліни «Основи здоров'я» у 2 класі шкіл з українською мовою викладання.

Різноманітні завдання посібника мають на меті інтенсифікувати роботу учнів на уроці, вони укладені з урахуванням вікових особливостей другокласників.

Анотація. Пособие для учеников составлено в соответствии с действующей учебной программой. В нём предлагаются задания для уроков из дисциплины «Основы здоров'я» для 2 класса школ с украинским языком обучения.

Разнообразные задания пособия призваны интенсифицировать работу учащихся на уроке, они составлены с учётом возрастных особенностей второклассников.

Annotation. Student Manual prepared in accordance with the current curriculum. It offers job for lessons of discipline «Health Basics» in Class 2 schools with Ukrainian as the language of instruction.

Diverse tasks handbook intended to intensify the work of students in the classroom, they concluded with age-appropriate second-graders.

61. Решетуґа Т. В. Основи здоров'я. 3 клас : навч. посіб. / Т. В. Решетуґа. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 48 с. – (Навчання грамоти).

Анотація. Посібник для учнів складений відповідно до чинної навчальної програми. У ньому пропонуються завдання до уроків з дисципліни «Основи здоров'я» у 3 класі шкіл з українською мовою викладання.

Різноманітні завдання посібника мають на меті інтенсифікувати роботу учнів на уроці, вони укладені з урахуванням вікових особливостей третьокласників.

Аннотація. Пособие для учеников составлено в соответствии с действующей учебной программой. В нём предлагаются задания для уроков из дисциплины «Основы здоровья» для 3 класса школ с украинским языком обучения.

Разнообразные задания пособия призваны интенсифицировать работу учащихся на уроке, они составлены с учётом возрастных особенностей третьеклассников.

Annotation. Student Manual prepared in accordance with the current curriculum. It offers job for lessons of discipline «Health Basics» in Class 3 schools with Ukrainian as the language of instruction.

Diverse tasks handbook intended to intensify the work of students in the classroom, they concluded with age-appropriate third graders.

62. Решетуґа Т. В. Основи здоров'я. 4 клас : навч. посіб. / Т. В. Решетуґа. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 48 с. – (Навчання грамоти).

Анотація. Посібник для учнів складений відповідно до чинної навчальної програми. У ньому пропонуються завдання до уроків з дисципліни «Основи здоров'я» у 4 класі шкіл з українською мовою викладання.

Різноманітні завдання посібника мають на меті інтенсифікувати роботу учнів на уроці, вони укладені з урахуванням вікових особливостей четвертокласників.

Аннотація. Пособие для учеников составлено в соответствии с действующей учебной программой. В нём предлагаются задания для уроков из дисциплины «Основы здоровья» для 4 класса школ с украинским языком обучения.

Разнообразные задания пособия призваны интенсифицировать работу учащихся на уроке, они составлены с учётом возрастных особенностей четвертоклассников.

Annotation. Student Manual prepared in accordance with the current curriculum. It offers job for lessons of discipline «Health Basics» in Class 4 schools with Ukrainian as the language of instruction.

Diverse tasks handbook intended to intensify the work of students in the classroom, they concluded with age-appropriate fourth-graders.

63. Степанюк А. В. Природознавство. 1 клас : бліц-контроль знань та умінь / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 80 с.

Анотація. У посібнику запропоновано 62 картки, зміст яких відповідає новій навчальній програмі МОНмолодьспорту України та Державному стандарту початкової загальної освіти. Їх використання допоможе вчителю оперативно перевірити засвоєння навчального матеріалу учнями, урізноманітнити роботу на уроці та пробудити інтерес до вивчення природознавства. Для учнів та вчителів перших класів.

Аннотация. В пособии предлагается 62 картки, содержания которых отвечает новой учебной программе МОНмолодьспорт Украины и Государственному стандарту начального общего образования. Их использование поможет учителю оперативно проверить усвоение учебного материала учащимися, разнообразить работу на уроке и возбудит интерес к изучению природоведения. Для учащихся и учителей первого класса.

Annotation. In a grant 62 kartka which contents Monmolodsport Ukrainy and to State standard of the primary general education answers the new training program are offered. Their use will help the teacher to check quickly assimilation of a training material by pupils, to diversify work at a lesson and to raise interest to natural study studying. For pupils and teachers of the first class.

64. Степанюк А. В. Природознавство. 1 клас : бліц-контроль знань та умінь / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 80 с.

Анотація. Містить навчальний матеріал, який відповідає новій навчальній програмі МОНмолодьспорту України та Державному стандарту початкової загальної освіти. У зошиті використані різноманітні завдання для індивідуальної, групової, диференційованої роботи з першокласниками. Значна частина вправ і завдань має практичну спрямованість, спирається на життєвий досвід дітей.

Аннотация. Содержит учебный материал, который соответствует новой учебной программе МОНмолодьспорта Украины и Государственному стандарту начального общего образования. В тетради использованы разнообразные задания для индивидуальной, групповой, дифференцированной работы с первоклассниками. Значительная часть упражнений и заданий имеет практическую направленность, опирается на жизненный опыт детей.

Annotation. It contains the learning materials corresponding to the new Health Basis Syllabus of Ministry Education and Science, Youth and Sports of Ukraine and the Primary General Education State Standard. The different tasks for the individual, group and differential work with first grade learners have been used in the workbook. The significant portion of exercises and tasks is practically directed and based on the students' life experience.

65. Степанюк А. В. Природознавство. 1 клас : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 144 с.

Анотація. Зміст підручника відповідає новій навчальній програмі МОНмолодьспорт України з «Природознавства» та Державному стандарту початкової загальної освіти. Дозволяє організувати навчання через дослідництво. Використані засоби подачі інформації у формі діалогу та полілогу, завдання на формування емоційно-ціннісного ставлення до об'єктів живої природи.

Аннотация. Содержание учебника соответствует новой учебной программе МОНмолодьспорта Украины по «Природоведению» и Государственному стандарту начального общего образования. Способствует организации обучения через исследование. Используются средства изложения информации в форме диалога и полилога, задания на формирование эмоционально-ценностного отношения к объектам живой природы.

Annotation. The textbook content is in accordance with the new «Pryrodoznavstvo» Syllabus of Ministry Education and Science, Youth and Sports of Ukraine and the Primary General Education State Standard. It allows organizing learning via exploration. The means of presenting information in the form of a dialogue and a polylogue, the tasks forming emotional and valuable attitude to the nature objects have been used.

66. Степанюк А. В. Природознавство. 1 клас : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 128 с.

Анотація. Зміст підручника відповідає новій навчальній програмі МОНмолодьспорт України з «Природознавства» та Державному стандарту початкової загальної освіти. Дозволяє організувати навчання через дослідництво. Використані засоби подачі інформації у формі діалогу та полілогу, завдання на формування емоційно-ціннісного ставлення до об'єктів живої природи.

Аннотация. Содержание учебника соответствует новой учебной программе МОНмолодьспорта Украины по природоведению и Государственному стандарту начального общего образования. Способствует организации обучения через исследование. Используются средства изложения информации в форме диалога и полилога, задания на формирование эмоционально-ценностного отношения к объектам живой природы.

Annotation. The textbook content is in accordance with the new Natural Science Syllabus of Ministry Education and Science, Youth and Sports of Ukraine and the Primary General Education State Standard. It allows organizing learning via exploration. The means of presenting information in the form of a dialogue and a polylogue, the tasks forming emotional and valuable attitude to the nature objects have been used.

67. Степанюк А. В. Уроки природознавства. 1 клас : посіб. для вчителя / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 260 с. – (Бібліотека вчителя).

Анотація. У посібнику подано конспекти уроків з природознавства для 1-го класу, зміст яких відповідає навчальній програмі МОНмолодьспорту України та Державному стандарту початкової загальної освіти. Пропонуються зразки бесід на етапі вивчення нового матеріалу, хвилинки фенологічних спостережень, досліди, міні-проекти, дослідницькі практикуми, практичні завдання у кутку живої природи та під час екскурсій, інтерактивні форми роботи, ігровий та цікавий додатковий матеріал.

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів.

Аннотація. Пособие содержит конспекты уроков по природоведению для 1 класса, содержания которых отвечает учебной программе МОНмолодьспорта Украины и Государственному стандарту начального общего образования. Предлагаются примеры бесед на этапе изучения нового материала, минутки фенологических наблюдений, опыты, мини-проекты, исследовательские практикумы, практические задание в уголке живой природы и во время экскурсий, интерактивные формы работы, игровой и интересный дополнительный материал.

Для учителей начальных классов, студентов педагогических учебных заведений.

Annotation. The grant contains abstracts of lessons of natural study for 1 class which contents Monmolodsport Ukrainy and to State standard of the primary general education answers the training program. Examples of conversations at a stage of studying of a new material, minute of phenological supervision, experiences, mini-projects, research practical works, practical a task in a corner of wildlife are offered and during excursions, interactive forms of work, a game and interesting additional material.

For elementary school teachers, students of pedagogical educational institutions.

68. Степанюк А. В. Природознавство. 1 клас : робочий зошит / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 64 с.+ 8 с. вкл.

Анотація. Зошит з природознавства укладено відповідно до навчальної програми МОНмолодьспорту України та Державного стандарту початкової загальної освіти. Посібник містить вправи для самостійної роботи, завдання проблемного та пошукового характеру, практичні роботи, дослідницькі практикуми, міні-проекти. Пропоновані завдання сприятимуть формуванню в учнів уявлення про цілісність природи та вихованню гуманної, творчої особистості, здатної екологічно мислити і дбайливо ставитися до природи. Для учнів 1-го класу.

Аннотація. Тетрадь по природоведенню составлена соответственно начальной программе МОНмолодьспорта Украины и Государственного стандарта начального общего образования. Пособие содержит упражнения для самостоятельной работы, задания проблемного и поискового характера, практические работы, исследовательские практикумы, мини-проекты. Для учащихся 1-го класса.

Annotation. The writing-book on natural study is made according to the initial program Monmolodsport Ukrainy and State standard of the primary general education. The grant contains exercises for independent work, a task of problem and search character, practical works, research practical works, mini-projects. For pupils of the 1st class.

69. Степанюк А. В. Природознавство. 1 клас : робочий зошит / А. В. Степанюк, Т. В. Гладюк, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 58 с.

Анотація. Містить навчальний матеріал, який відповідає новій навчальній програмі МОНмолодьспорту України та Державному стандарту початкової загальної освіти. Є засобом організації навчання школярів через дослідництво, формування емоційно-ціннісного ставлення один до одного та до об'єктів живої природи, встановлення перспективних міжпредметних зв'язків вивчення природознавства.

Анотация. Содержание пособия соответствует новой учебной программе МОНмолодьспорт Украины с природоведения и Государственному стандарту начального общего образования. Есть средством организации обучения учащихся через исследование, формирования эмоционально-ценностного отношения друг к другу и к объектам живой природы, реализации перспективных межпредметных связей изучения естествознания.

Annotation. It contains the learning materials corresponding to the new Natural Science Syllabus of Ministry Education and Science, Youth and Sports of Ukraine and the Primary General Education State Standard. It is the means of organizing student learning via exploration, forming emotional and valuable attitude to each other and to the nature objects, determining the perspective intersubject connections of Natural Science learning.

70. Тадесв В. О. Геометрія. Геометричні тіла. Векторно-координатний метод у стереометрії : підруч. для навч. математиці на академ. та проф. рівнях в 11-х кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. О. Тадесв. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 384 с.: іл.

Анотація. Підручник відповідає державному стандарту і чинній програмі з математики для навчання на академічному і профільному рівнях в 11-х класах загальноосвітніх навчальних закладів. Крім програмового матеріалу містить також додатковий, який відповідає практиці навчання у спеціалізованих фізико-математичних школах, ліцеях та гімназіях. Навчальний матеріал усіх рівнів чітко розмежований, але подається паралельно. Відтак кожен учень при користуванні підручником може вибирати для себе той рівень засвоєння кожної теми, який відповідає його прагненням та можливостям. У підручнику значна увага

приділяється питанням історичного, світоглядного та методологічного характеру.

Анотація. Данный учебник соответствует государственному стандарту и действующей программе по математике для обучения на академическом и профильном уровнях в 11-х классах общеобразовательных учебных заведений. Кроме программного материала содержит также дополнительный, отвечающий практике обучения в специализированных физико-математических школах, лицеях и гимназиях. Учебный материал всех уровней четко разграничен, но излагается параллельно. Вследствие этого каждый ученик при пользовании учебником может выбирать для себя тот уровень усвоения каждой темы, который соответствует его стремлениям и возможностям. В учебнике значительное внимание уделяется вопросом исторического, мировоззренческого и методологического характера.

Annotation. The textbook corresponds with state standard and the program on the mathematics for training at the academic and profile levels in 11 grades of general school education. Except a program material contains also additional, answering to training practice in specialised physical and mathematical schools. The teaching material of all levels is accurately differentiated, but stated in parallel. Thereof each pupil at using the textbook can choose for itself that level of mastering of each theme which corresponds to its aspirations and possibilities. The considerable attention is given by a question of historical, world outlook and methodological character.

71. Фізика: Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання / уклад.: Н. Струж, В. Мацюк, С. Остап'юк. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 464 с.

Анотація. Посібник містить довідковий матеріал, тестові завдання та задачі різних рівнів складності з фізики. Зміст матеріалів відповідає вимогам чинної Програми зовнішнього незалежного оцінювання та чинних навчальних програм з фізики.

Для абітурієнтів, учнів 11 класу, учителів фізики.

Анотація. Пособие содержит справочный материал, тестовые задания и задачи разных уровней сложности по физике. Содержание материалов соответствует требованиям действующей Программы внешнего независимого оценивания и действующих учебных программ по физике.

Для абитуриентов, учеников 11 класса, учителей физики.

Annotation. The manual contains reference material, test items and tasks of different levels of complexity in physics. Content of materials meets the requirements of the current Program of external independent evaluation and current training programs in physics.

For university entrants, students in grade 11, teachers of physics.

72. Яблонська-Юсик І. В. Lire avec plaisir = Читаємо залюбки : [посіб. для учнів 3 кл.] / І. В. Яблонська-Юсик. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 48 с.

Анотація. Посібник складений відповідно до чинної програми навчання читання та письма у середній школі. У ньому пропонуються короткі оповідання на побутову тематику для розвитку навиків читання учнів молодших класів. Розробки текстів містять завдання в ігровій формі, які сприяють кращому засвоєнню лексики, граматики та орфографії французької мови.

Книга для читання розроблена відповідно до підручника « Français 3» (другий рік навчання) Н. П. Чумак, Т. В. Голуб (К. : Перун, 2003), однак запропоновані тексти можуть бути використані для позакласного читання та аудіювання на уроках французької мови.

Аннотация. Пособие составлено в соответствии с программой обучения чтению и письму в средней школе. В нем предлагаются короткие рассказы на бытовые темы для развития навыков чтения учащихся младших классов. Разработки текстов содержат задания в игровой форме, которые способствуют лучшему усвоению лексики, грамматики и орфографии французского языка.

Книга для чтения разработана в соответствии с учебника «Français 3» (другий рік навчання) Н. П. Чумак, Т. В. Голуб (К. : Перун, 2003), однако предложенные тексты могут быть использованы для внеклассного чтения и аудирования на уроках французского языка.

Annotation. The text-book is compiled according to the current teaching program of reading and writing in the junior high school. It offers the short stories on the everyday topics to develop the reading skills of the primary school pupils. The text's elaborations contain the tasks in the form of games that promote to learn better the French vocabulary, grammar and spelling.

The book to read is worked according to the textbook « Français 3» (другий рік навчання) Н. П. Чумак, Т. В. Голуб (К. : Перун, 2003), however the proposed texts can be used for home reading and listening to French lessons.

НАУКОВІ ПРАЦІ, ОПУБЛІКОВАНІ В ЗАРУБІЖНИХ ВИДАННЯХ

1. Балацька Л. В. Психологічні проблеми ліворуких дітей у школі / Л. В. Балацька // DNI VEDY 2012 : materialy VIII Mezinarodni Vedecko-praktika conference, 27 brezen – 05 dubna 2012 roku. Psychologie a sociologie. – Praha, 2012. – Dil 60. – С. 7–10.

2. Балацька Л. В. Психофізіологічна основа виникнення ліворукості у дітей / Л. В. Балацька // DNI VEDY 2012 : materialy VIII Mezinarodni Vedecko-praktika conference, 27 brezen – 05 dubna 2012 roku. Pedagogika. – Praha, 2012. – Dil 29. – С. 5–8.

3. Безпалько У. І. Науково-богословська спадщина Володимира Соловійова в контексті формування концептуальних основ унійного руху / У. І. Безпалько // Rozwój nauk humanistycznych : materialy Miedzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji (Poznán, 27.02.2012 – 29.02.2012). – Poznán, 2012. – Część 1. – S. 96–99.

4. Вільчинська Т. Концепція Бога у творчій спадщині Григорія Сковороди / Т. Вільчинська // Філософія в контексте культури : сб. тр. Третьей Междунар. заоч. науч.-практ. конф. / редкол.: А. А. Веремьев [и др.]. – Брянск, 2012. – С. 144–151.

Анотація. Стаття присвячена розгляду мовної особистості українського письменника-філософа Григорія Сковороди. На прикладі того, як у його творчій спадщині реалізується концепція Бога, здійснено аналіз релігійно-філософських поглядів видатного мислителя епохи Бароко. Встановлено, що вони значною мірою були сформовані під впливом мовно-культурного контексту епохи, барокових традицій, староукраїнської літературно-писемної традиції тощо.

Ключові слова: концептуалізація, Бог, культура бароко, Григорій Сковорода, мовна особистість.

Vilchynskaya T. Konceptsiya Boga v tvorcestve Grigoriya Skovorody.

Анотація. Стаття посвящена аналізу мовної особистості українського письменника-філософа Григорія Сковороди. На прикладі концептуалізації образу Бога в роботі розглянуті релігійно-філософські погляди видатного мислителя епохи Бароко. Встановлено, що вони сформувалися під впливом мовно-культурного контексту епохи, барокових традицій, староукраїнської літературно-писемної традиції.

Ключевые слова: концептуализация, Бог, культура барокко, Григорий Сковорода, языковая личность.

Vilchynska T. The conception of God in the creative legacy of Gregory Scovoroda

The article presents the linguistic personality of the Ukrainian writer-philosopher Gregory Scovoroda. On the example of how the conception of God is realized in his creative legacy, the analysis of the religious and philosophical views of the outstanding thinker of the Baroque is accomplished. It has been found that they

were largely formed under the influence of linguistic and cultural context of the era, the Baroque traditions, the old Ukrainian literary and written tradition etc.

Keywords: conceptualization, God, culture of Baroque, Gregory Skovoroda, language personality.

5. Вознюк Л. В. Дефисные, отдельные и слитные написания наречий: лингводидактический аспект / Л. В. Вознюк // Русская словесность как основа возрождения русской школы: сб. ст. по материалам III Междунар. науч.-практ. конф.: в 2 т. / ЛГПУ. – Липецк, 2012. – Т. 2. – С. 191–195.

Аннотация. Дана методика преподавания орфографии наречий в школе.

Ключевые слова: лингводидактика, грамматические омонимы, орфограмма, класс наречий.

Анотація. Подано методику викладання орфографії прислівників у школі.

Ключові слова: лінгводидактика, граматичні омоніми, орфограма, клас прислівників.

Annotation. The Methodology of teaching of adverbs' orthography in school is given.

Keywords: linguo didactics, grammatical homonyms, orthogram, class of adverbs.

6. Вознюк Л. В. Изучение школьником общих сведений о языке с опорой на словарь В. Даля / Л. В. Вознюк // Русский язык в коммуникативном пространстве современного мира: сб. материалов Междунар. конф., 24–26 ноября 2010 г. / под ред. Н. Д. Котовчичиной, Р. Б. Сабаткоева; отв. ред. Е. В. Гетманская. – М., 2012. – С. 478–482.

Аннотация. Раскрыта методическая прагматичность словаря В. Даля для преподавания русского языка в школах Украины.

Ключевые слова: социокультура, компонент словаря, языковое общение, языковая личность, учебная социолінгвістика.

Анотація. Розкрито методичну прагматичність словника В. Даля для викладання російської мови у школах України.

Ключові слова: соціокультура, компонент словника, мовне спілкування, мовна особистість, навчальна соціолінгвістика.

Annotation. The methodical pragmatism of dictionary of Dahl for teaching of Russian language in Ukrainian schools is disclosed.

Keywords: social culture, a component of the dictionary, linguistic communication, language personality, educational sociolinguistics.

7. Вознюк Л. В. Лингводидактическая основа обобщающих занятий по изучению наречия в школе / Л. В. Вознюк // Русский мир в языковом и культурном пространстве Европы и мира: человек, сознание, коммуникация, интернет: электронный сб. докл. Междунар. науч. конф. – Варшава, 2012. – С. 382–387.

Аннотация. Лингвометодическое описание систематизации морфологии на обобщающих занятиях по наречию в школе.

Ключевые слова: учебное обобщение, степень обобщения, объект обучения, самостоятельные части речи.

Анотація. Лінгвометодичний опис систематизації морфології на узагальнювальних заняттях з прислівника у школі.

Ключові слова: навчальне узагальнення, ступінь узагальнення, об'єкт навчання, самостійні частини мови.

Annotation. Linguo methodological description of systematisation of morphology on the generalizing lessons of adverb in school.

Keywords: teaching generalization, degree of generalization, an object of the teaching, independent parts of speech.

8. Горбатюк Р. М. Тенденции информатизации образовательного пространства высшей школы Украины [Электронный ресурс] / Р. М. Горбатюк // Информационно-технологическое обеспечение образовательного процесса государств-участников СНГ : междунар. интернет-конф. (Республика Беларусь, 27–30 ноября 2012 г.) / Белорус. гос. ун-т. – Режим доступа: <http://ito.bsu.by/mod/forum/discuss.php?d=5>.

9. Задорожна О. М. Функціонування часономена день у поетичній мові Бориса Олійника / О. М. Задорожна // Rozwoj Nauk Humanistycznych : Materiały Międzynarodowej Naukowi-Praktycznej Konferencji Rozwoj nauk humanistycznych.. – Poznań, 2012. – Cz. 3. – S. 109–114.

Анотація. У статті на матеріалі поетичної мови Бориса Олійника продемонстровано семантичний потенціал українського часономена «день». Описано лексичну сполучуваність цієї мовної одиниці, з'ясовано узуальні та оказіональні для мовомислення українства значення аналізованої лексеми, що функціонують у поетичному дискурсі письменника.

Ключові слова: темпоральна лексема, семантика, мовний знак української культури, лексична сполучуваність.

Zadorozhna A. M. Функционирование временной лексемы «день» в поэтической речи Бориса Олейника.

Анотація. В статті на матеріалі поетичної мови Бориса Олейника продемонстровано семантичний потенціал української тимчасової лексеми день. Описано лексичну сполучуваність цієї мовної одиниці, визначено узуальні та окказіональні для мовомислення українців значення аналізованої лексеми, які функціонують у поетичному дискурсі письменника.

Ключевые слова: темпоральная лексема, языковой знак украинской культуры, лексическая сочетаемость.

Zadorozhna O. M. Operation temporal lexeme «day» in Boris Oleinik's poetic language.

Annotation. In the article on the material of poetic speech Borys Olijnyk demonstrated semantic potential of the Ukrainian temporary word day. Described lexical compatibility of this language units of usual and occasional defined for linguistic thinking Ukrainians values analyzed tokens that function in the poetic language of the writer.

Keywords: temporal lexeme, paradigm relations, lexicographic describing, language sign Ukrainian culture.

10. Заморока А. М. Каталог жуків-вусачів східного Поділля, Україна (Coleoptera: Cerambycidae) / А. М. Заморока, Р. Ю. Панін, Я. І. Капелюх, С. С. Подобівський // Мюн. Ент. Зоол. – 2012. – Ч. 7, № 2. – С. 1145–1177.

Анотація. Зібрано дані про поширення на території західного Поділля 141 виду жуків із 6 підродин родини Вусачі (Cerambycidae). Вказано місця зборів жуків на частині території Тернопільської, Львівської, Івано-Франківської, Хмельницької, Чернівецької областей. Наведено дані щодо біотопічного і зоогеографічного поширення вказаних видів жуків-вусачів.

Анотация. Собрано данные о распространении на территории восточного Подолья 141 вида жуков из 6 подсемейств семейства Усачи (Cerambycidae). Указаны места сборов жуков на части территории Тернопольской, Львовской, Ивано-Франковской, Хмельницкой, Черновицкой областей. Представлены данные о биотопическом и зоогеографическом распространении указанных видов жуков-усачей.

Annotation. In this manual all the possible data concerning distribution of 141 species of beetles from, subfamily Cerambycidae are given. The places of beetles picking on the territory of Ternopil, L'viv, Ivano-Frankivs'k, Khmelnytskyu and Chernivtsi regions are pointed out. The data concerning biotopical and zoogeographical distribution of Cerambycidae are proposed.

11. Кондрацька Л. А. Doświadczenie epistemologicznego wymiar edukacji muzycznej: idee i rzeczywistość / Л. А. Кондрацька // UMCS. – 2012.

Praca zajmuje się badaniami sposobów stosowania edukacji zawodowej jako środka poznania prawdy, w szczególności relegational Zdolności artystyczne i epistemiczna doświadczenie jako czynnik formacji duchowej przyszłego nauczyciela muzyki była badana. Zasadnicze, strukturalne i funkcjonalne Zawartość tej integralnej formacji pedagogicznej nowym został zdefiniowany, szczególnie jej elementy, takie jak zamiar epistemicznej self-korekty, refleksyjnej, wartość i sens i acmeologic kompetencji (i ich zmienne). Psychologiczne mechanizmy i algorytm zrozumieć trójwymiarową episteme artystycznej wiedzy zostały ujawnione. Zostały one teoretycznie uzasadnione ciągu elementów pedagogicznej technologii formacji artystycznej i epistemiczna doświadczenia i kolejnych praktycznego zastosowania w całej jego etapach.

Słowa kluczowe: epistemologiczny wymiar edukacji muzycznej, technologia Model semasiological koncepcja.

Kondracka L. Experience of epistemological dimension of music education: ideas and realities.

Annotation. The thesis deals with the research of the ways of application of professional education as a means of learning the truth; in particular, the relegational abilities of artistic and epistemic experience as a factor of spiritual formation of the future music teacher have been studied. The essential, structural and functional content of this integral pedagogical new formation has been defined, particularly its components, such as intention of epistemic self-correction, reflective, value and sense

and acmeologic competence (and their variables). Psychological mechanisms and the algorithm of understanding three-dimensional episteme of artistic knowledge have been revealed. They have been theoretically substantiated within the components of the pedagogic technology of formation of the artistic and epistemic experience and consecutive practical application throughout its stages.

Keywords: epistemological dimension of music education, the model technology semasiological concept.

Кондрацька Л. А. Досвід епістемологічного вимір музичної освіти: ідеї та реальність.

Анотація. Робота присвячена дослідженню способів застосування професійної освіти як засіб пізнання істини, зокрема, художніх здібностей та епістемічного досвіду як фактор духовного становлення майбутнього вчителя музики. Істотно, структурного та функціонального змісту цієї інтегрально педагогічної нової формації були визначені, зокрема, його компоненти, такі як намір епістемічної самокорекції, що відображає, значення і сенс, і акмеологічних компетенцій (і їх змінними). Психологічні механізми і алгоритм розуміння тривимірної епістемі художніх знань не виявлено. Вони були теоретично обгрунтовані в рамках компонентів педагогічної технології формування художнього і епістемологічного досвіду і послідовне практичне застосування у всіх його етапах.

Ключові слова: епістемологічні виміри музичної освіти, моделі технології семасіологічний концепції.

12. Кузь Ю. Взаємодія дітей з навколишнім середовищем у процесі фізичного виховання / Ю. Кузь // Молода людина з Європи на перехресті культур : матер. наук. конф. – Пйотрков-Трибунальський, 2012. – С. 78–86.

Анотація. У статті розглянуто ставлення людини до природного середовища і проаналізовано вплив природних факторів на людський організм. А також визначено шляхи збереження й примноження природних багатств у процесі фізичного виховання дітей.

Ключові слова: фізичне виховання, навколишнє середовище, природні фактори.

Кузь Ю. Взаимодействие детей с естественной средой в процессе физического воспитания.

Аннотация: В статье рассмотрено отношение человека к окружающей среде и проанализировано влияние естественных факторов на человеческий организм. А также определено пути сохранения природных богатств в процессе физического воспитания.

Ключевые слова: физическое воспитание, естественная среда, природные факторы.

Kuz Y. Co-Operating Of Children Is With An Environment In The Process Of Physical Education.

Abstract. In the article attitude is considered toward environment and influence of natural factors is analysed on a human organism. And also certainly ways of maintainance and increase of natural riches in the process of physical education of children.

Keywords: physical education, environment, natural factors.

13. Куций І. Польща в українській історіографії Галичини ХІХ ст.: міф про цивілізаційну зраду слов'янства / І. Куций // *Mify i stereotypy w dziejach Polski i Ukrainy w ХІХ i ХХ wieku.* – Warszawa ; Lodz, 2012. – S. 79–87.

14. Луцьк І. Б. Решение проблемы энергосбережения в задачах хранения зерна [Электронный ресурс] / И. Б. Луцьк // *Научно-технический прогресс в сельскохозяйственном производстве : материалы междунар. науч.-практ. конф. (Республика Беларусь, Минск, 10–11 октября 2012 г.).* – Режим доступа: http://belagromech.basnet.by/publications/scientific_conferences.

15. Мешко Г. М. Формирование психотерапевтической позиции будущих учителей как основы реализации валеологических технологий педагогического взаимодействия / Г. М. Мешко // *Новые технологии в образовании : сб. науч. тр. / науч. ред. И. А. Рудакова.* – М., 2012. – С. 316–320.

16. Мешко О. И. Психологические аспекты становления профессиональной позиции учителя / О. И. Мешко // *Новые технологии в образовании : сб. науч. тр. / науч. ред. И. А. Рудакова.* – М., 2012. – С. 321–327.

Анотация. В статье обосновано влияние профессионального самопознания будущего учителя на становление его профессиональной позиции. Раскрыта сущность понятий «самопознание» и «профессиональное самопознание будущего учителя», их связь с самосознанием человека. Изучена роль профессионального самопознания в формировании у будущих учителей таких показателей профессиональной позиции как ценностно-смысловое отношение к учительской профессии и к себе как субъекту будущей педагогической деятельности.

Ключевые слова: педагогическая позиция, профессиональное самопознание, самосознание личности, будущий учитель.

Мешко О. І. *Психологічні аспекти становлення професійної позиції вчителя.*

Анотація. У статті обґрунтовано вплив професійного самопізнання майбутнього вчителя на становлення його професійної позиції. Розкрито сутність понять «самопізнання» та «професійне самопізнання майбутнього вчителя», їх зв'язок із самосвідомістю людини. Вивчено роль професійного самопізнання у формуванні в майбутніх учителів таких показників професійної позиції як ціннісно-сміслові ставлення до вчительської професії і до себе як суб'єкта майбутньої педагогічної діяльності.

Ключові слова: педагогічна позиція, професійне самопізнання, самосвідомість особистості, майбутній учитель.

Meshko O. I. *Psychological aspects of becoming a professional teacher position.*

Annotation. The importance of professional actualization of teachers-to be as a factor of their pedagogical attitude is grounded in the article. The essence and main definitions of such notions as «actualization», «professional actualization» of teachers-to be are studied. The influence of professional actualization in terms of establishing

with teachers-to be of such determinants of professional attitude as ethical and meaningful approach towards their teaching career and oneself as pedagogical activity in future is investigated in the article.

Keywords: pedagogical attitude, professional actualization, the identity of personality, teacher-to be.

17. Мешко О. И. Развитие профессионально-педагогической позиции учителя в процессе творческой самореализации его личности / О. И. Мешко // Профессиональная компетентность современного руководителя в системе образования : сб. науч. тр. / Санкт-Петербургская акад. постдипломного пед. образования. – СПб., 2012. – С. 201–207.

Аннотация. В статье рассмотрена проблема развития ценностно-смысловых аспектов профессионально-педагогической позиции учителя в процессе творческой самореализации его личности. Показано, что характеристики ценностно-смыслового отношения учителя к профессии и место, которое занимает это отношение в системе его смысложизненных ориентаций, лежат в основе развития и проявлений его профессионально-педагогической позиции, наполняя ее особым содержанием и направлением. Эмпирически доказано, что качество формирования профессионально-педагогической позиции выступает важным условием творческой самореализации личности учителя.

Ключевые слова: личность учителя, творческая самореализация личности учителя, ценностно-смысловое отношение к профессии, смысложизненные ориентации личности, профессионально-педагогическая позиция личности.

Мешко О. І. Розвиток професійно-педагогічної позиції вчителя у процесі творчої самореалізації його особистості.

Анотація. У статті розглянуто проблему розвитку ціннісно-смыслових аспектів професійно-педагогічної позиції вчителя у процесі творчої самореалізації його особистості. Показано, що характеристики ціннісно-смыслового ставлення вчителя до професії та місце, яке займає це ставлення в системі його смысложиттєвих орієнтацій, лежать в основі розвитку та проявів його професійно-педагогічної позиції, наповнюючи її особливим змістом і спрямуванням. Емпірично доведено, що якість формування професійно-педагогічної позиції виступає важливою умовою творчої самореалізації особистості вчителя.

Ключові слова: особистість учителя, творча самореалізація особистості вчителя, ціннісно-смыслові ставлення до професії, смысложиттєві орієнтації особистості, професійно-педагогічна позиція особистості.

Meshko O. I. Creative selfrealization of the personality of a teacher and certain aspects of the development of his professional and pedagogical position.

Annotation. The article deals with the problem of creative selfrealization of teacher's personality concerning value and sense aspects of his professional and pedagogical position. It has been outlined, that characteristics of teacher's value and sense attitude toward the profession and the place it has in the system of its sense and vital orientations, lie in the basis of development and display of his professional and pedagogical position, filling it with special contents and direction. It has been proved empirically, that the quality of formation of professional and pedagogical position is an important condition for the creative selfrealization.

Keywords: teacher's personality, creative selfrealization of teacher's personality, value and sense attitude toward the profession, sense and vital orientations of a personality, professional and pedagogical position of a personality.

18. Одинцова Г. С. Атрибутивні словосполучення в інформаційному тексті / Г. С. Одинцова // *Prední vedecke novinky–2012 : materialy VIII mezinarodni vedecko-prakticka konference. Dil 7. Filologicke vedy. Filosofie.* – Praga, 2012.

19. Окаринський В. Перша спроба українського бунту молоді: «Балагульщина» 1830-х–1850-х років / В. Окаринський // *Український Альманах-2012 : щорічник Об'єднання Українців у Польщі / ред. Р. Крамар.* – Варшава, 2012. – С. 210–226.

20. Окаринський В. Формування польського народолюбного українофільства як нонконформістської соціокультурної течії (початок ХІХ ст. – середина 1860-х рр.) / В. Окаринський // *Матеріали VIII конф. молодих славістів / Карлів університет.* – Прага, 2012.

21. Омеляненко І. О. Фізичне виховання школярів на освітньому етапі / І. О. Омеляненко // *Pedagogika zdrowia i wychowania fizycznego: teoria i praktyka : praca zbiorowa / pod redakcja Wojciecha A. Turskiego.* – Piotrikow Trybunalski, 2012. – S. 101–107.

22. Онишків З. М. Ознайомлення майбутніх учителів з особливостями роботи різних типів сільських початкових шкіл / З. М. Онишків // *Dny vedy–2012 : materialy VIII mezinarodni vedecko-prakticka konference. Dil 26 : Pedagogika.* – Praga, 2012. – S. 44–48.

23. Петришин Л. Й. Методологія аналізу формування креативності майбутніх соціальних педагогів. / Л. Й. Петришин // *Стратегии качества в промышленности и образовании : сб. материалов 8 Междунар. конф.* – Варна, 2012. – Т. 2. – С. 300–304.

Анотація. У статті розглядаються різні методологічні підходи до формування креативності особистості; структурована проблема креативності з точки зору наукової методології.

Ключові слова: креативність, творчість, креативна особистість, соціальний педагог.

Петришин Л. И. Методология анализа формирования креативности будущих социальных педагогов.

Аннотация. В статье рассматриваются различные методологические подходы к формированию креативности личности; структурирована проблема креативности с точки зрения научной методологии.

Ключевые слова: креативность, творчество, креативная личность, социальный педагог.

Petryshyn L. Y. Methodology for analysis of formation creativity of future social workers.

Annotation. The article rozhdya dayutsya various methodology scientific approaches to creativity, personality, considered the notion of creative personality, structured problem of creativity in terms of scientific methodology.

Keywords: creativity, creative personality, social pedagogue.

24. Сипко Л. М. «Любви душа открыта...»: поэтический почерк Галины Талановой / Л. М. Сипко // Вертикаль. XXI век : лит.-художеств. журн. – Нижний Новгород, 2012. – Вып. 37. – С. 173–178.

Анотація. У статті здійснено аналіз збірки віршів Галини Таланової «Любові душа відкрита». Встановлено особливості поетичного стилю автора книги, головними з яких можна вважати фрагментарність творів, а також їх щоденникове та сповідальне начало. Розкрито своєрідність композиції збірки, простежені його наскрізні мотиви, вивчені особливості образів ліричної героїні та ліричного героя.

Ключові слова: любовна лірика, індивідуальний стиль, поетичний почерк, фрагментарність композиції, психологізм, філософічність, метафора, порівняння, віршовий розмір.

Аннотация. В статье проведен анализ сборника стихов Галины Талановой «Любви душа открыта». Установлены особенности поэтического стиля автора книги, главными из которых можно считать фрагментарность произведений, а также их дневниковое и исповедальное начало. Раскрыто своеобразие композиции сборника, прослежены его сквозные мотивы, изучены особенности образов лирической героини и лирического героя.

Ключевые слова: любовная лирика, индивидуальный стиль, поэтический почерк, фрагментарность композиции, психологизм, философичность, метафора, сравнение, стихотворный размер.

Annotation. The article analyzes the collection of poems by Galina Talanova “Soul is open for love”. The peculiarities of poetic style of the author of the book are set, the main of which is fragmentation of the works and also their diary and confessional beginning. The originality of composition of the collection is revealed, its cross-cutting motives are traced, and the main features of images of lyrical heroes are studied.

Keywords: love lyrics, personal style, poetic writing, fragmentation of the composition, psychology, philosophic comprehension, metaphor, simile, poetic dimension.

25. Смільський В. В. Масштабный эффект в механике почв / В. В. Смільський, О. В. Сидорчук // Материалы Междунар. науч.-практ. конф. (9–11 октября 2012 г.) : в 3 т. – Минск, 2012. – Т. 1. – С. 99–105.

26. Ткачук О. М. «Гайдамаки» Т. Шевченка в контексті розвитку поеми (Дж. Байрон, О. Пушкін) // Беларуская і руская літаратуры: тыпалогія ўзаемасувязей і нацыянальнай самаідэнтыфікацыі : матэрыялы Міжнароднай навуковай канферэнцыі (Мінск, 18–19 красавіка 2012 года) / Інстытут мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі. – Мінск, 2012. – С. 317–325.

Анотація. У статті простежується вплив романтичної поеми на художню структуру поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». Аналізується «вершинна» композиція твору, роль ліричного оповідача, функціонування романтичних мотивів та засобів творення характерів у зв'язку з епічною складовою, а також вплив поезики поеми на читацьку рецепцію.

Ключові слова: романтизм, «байронічна» поема, оповідач, композиція, епопея.

Аннотация. В статье прослеживаются влияние романтической поэмы на художественную структуру поэмы Шевченко «Гайдамаки». Анализируется «вершинная» композиция произведения, роль лирического рассказчика, функционирования романтических мотивов и средств создания характеров в связи с эпической составляющей, а также влияние поэтики поэмы на читательскую рецепцию.

Ключевые слова: романтизм, «байроническая» поэма, рассказчик, композиция, эпопея.

Tkachuk O. Romantic narrative of lyro-epic poem «Haydamaky» by T. Shevchenko.

Annotation. The article traces the influence of romantic poems on art structure of Shevchenko's poem «Haydamaky». There are analyzed the «vertex» composition, the role of the lyrical narrator, functioning of romantic motives, the creation of characters in connection with the epic element and the influence of the poetics of the poem on reader's reception.

Keywords: romantic discourse, Byronic poem, the narrator, composition and epic.

27. Токарська Л. М. Изучение семантики междометий (на фольклорной основе) / Л. М. Токарська // Интеграционные технологии в преподавании филологических дисциплин : сб. материалов V Междунар. науч.-практ. конф., 25–27 апреля 2012 г. : в 3 т. / науч. ред. Н. Ю. Русова ; сост. и техн. ред. Д. М. Шевцова. – Н. Новгород, 2012. – Т. 3. – С. 55–60.

Аннотация. Описана работа над семантикой междометий на фольклорном материале при изучении русского языка в школах Украины.

Ключевые слова: междометие, семантика, значение, разряды междометий, дидактический материал, фольклорные произведения.

Анотація. Описано роботу над семантикою вигуків на фольклорному матеріалі в процесі вивчення російської мови в школах України.

Ключові слова: вигук, семантика, значення, розряди вигуків, дидактичний матеріал, фольклорні твори.

Annotation. The work describes the semantics of interjections on folk material in the study of Russian language in Ukrainian schools.

Keywords: exclamation, semantics, meaning, discharges of exclamations, didactic material, folklore works.

28. Шиян Б. Оценка физического состояния студенческой молодежи западного региона Украины / Б. Шиян, О. Дрозд // *Pedagogika zdrowia wychowania fizycznego – teoria i praktyka : praca zbiorowa / pod redakcją Wojciecha A. Turskiego.* – Piotrikow Trybunalski, 2012. – S. 169–178.

29. Grubinko V. V. Structural Changes in the Cellular Membranes of the Aquatic Plants under the Impact of Toxic Substances / V. V. Grubinko, K. V. Kostyuk // *Hydrobiol. J.* – 2012. – Vol. 48, no 2. – P. 40–54.

Annotation. The article shows data of effects of toxic factors in the aquatic environment on plasma membranes of water freshwater plants and their role in the processes of reaktion. The mechanisms of adaptation of algae are first considered due to induced formation of the double concentric membran.

Грубінко В. В., Костюк К. В. Структурні зміни в клітинних мембранах водяних рослин за дії токсичних речовин.

Анотація. У статті наведено дані про вплив металів і нафтопродуктів водного середовища на мембраногенез в клітинах водяних рослин – хлорели, елодеї та ряски. Вперше описано механізм реакції водяних рослин на дію хімічних речовин за рахунок індукції утворення в їх клітинах вторинних концентрических мембран.

Грубинко В. В., Костюк К. В. Структурные изменения в клеточных мембранах водных растений при действии токсических веществ.

Аннотация. В статье рассматриваются изменение мембран клеток пресноводных растений при влиянии ионов цинка, свинца и дизельного топлива. Впервые описан механизм реакции водных растений к химическим веществам за счет индукции образования в их клетках вторичных концентрических мембран.

30. Horbatiuk R. M. Graphic training of the computer profile's future engineer-teachers / R. M. Horbatiuk, H. R. Havryshchak // *Efektivní nástroje ved-2012 : materiály VIII mezinárodní vedecko-praktická konference (27.04. – 05.05.2012 r.).* Díl 17 : *Pedagogika.* – Praga : Education and Science. – S. 43–46.

31. Jankowycz O. Realizacja technologii edukacyjnych jako jeden ze sposobów poprzedzenia uzależnienia od czynników psychoaktywnych / O. Jankowycz // *Patalogie w cyberświecie* / S. Bębas, J. Plis, J. Bednarek. – Radom : Wyższa Szkoła handlowa, 2012. – С. 485–492.

Анотація. Висвітлено причини виникнення залежності від віртуального світу. Аналізуються способи її подолання. Реалізація освітніх технологій у закладах освіти розглядається як один із чинників гармонізації «Я-концепції» особистості. Рекомендуються орієнтовні інноваційні методики виховання школярів.

Аннотация. Освещаются причины возникновения зависимости от виртуального мира. Анализируются способы ее устранения. Реализация образовательных технологий в образовательных заведениях рассматривается как один из факторов гармонизации «Я-концепции» личности. Рекомендуются ориентировочные инновационные методики воспитания школьников.

Annotation. The monograph deals with causes of origination the dependence on the virtual world. It is analyzed the methods of its overcoming. The realization of educational technologies in educational institutions is considered as one of factors of harmonization the personality's I-conception. It is recommended tentative innovative methods for pupils' upbringing.

32. Karyology of European species of genus *Gentiana* L. / N. M. Drobyk, V. M. Mel'nyk, M. O. Twardovska, V. A. Kunakh // *The Gentianaceae* / ed. by Jan J. Rybczyński, Michael R. Davey and A. Mikula. – Berlin ; Heidelberg ; New York, 2012. – V. 1 : Characterization and Ecology, chap. 8. – P. 315–335.

Annotation. The chapter summarizes the data on chromosome numbers of European *Gentiana* species. Karyological details are considered for some sections and individual genus members in the context of their propagation. Based on a comparison of the results of our own studies with those in the literature chromosome numbers were confirmed in *G. lutea*, *G. punctata*, *G. acaulis*, *G. verna*, *G. cruciata* and *G. pneumonanthe*, as well as those of one race of *G. asclepiadea*. The necessity is discussed for further karyological investigations to elucidate the evolution of *Gentiana* species and the classification of individual taxons.

*Дробик Н. М., Мельник В. М., Твардовська М. О., Кунах В. А. Кариологія європейських видів роду *Gentiana* L.*

Анотація. Узагальнено літературні дані про хромосомні числа європейських видів роду *Gentiana*. Розглянуто кариологічні особливості секцій і окремих представників роду у зв'язку з їх поширенням. Порівняння результатів власних кариологічних досліджень з літературними даними підтверджує отримані раніше хромосомні числа видів *G. lutea*, *G. punctata*, *G. acaulis*, *G. verna*, *G. cruciata*, *G. pneumonanthe*, а також наявність однієї з цитологічних рас *G. asclepiadea*. Обговорюється необхідність їх подальших кариологічних досліджень для з'ясування еволюції видів роду *Gentiana* і класифікації його окремих таксонів.

*Дробык Н. М., Мельник В. Н., Твардовская М. О., Кунах В. А. Кариология европейских видов рода *Gentiana* L.*

Аннотация. Обобщены литературные данные о хромосомных числах европейских видов рода *Gentiana*. Рассмотрены кариологические особенности секций и отдельных представителей рода в связи с их распространением. Сравнение результатов собственных кариологических исследований с литературными данными подтверждает полученные ранее хромосомные числа видов *G. lutea*, *G. punctata*, *G. acaulis*, *G. verna*, *G. cruciata*, *G. pneumonanthe*, а также наличие одной из цитологических рас *G. asclepiadea*. Обсуждается необходимость дальнейших кариологических исследований для выяснения эволюции видов рода *Gentiana* и классификации его отдельных таксонов.

33. Lutsiv A. Concentrational and temporal characteristics of the absorption of ions Zn, Mn, Pb and Cu by cells of *Chlorella vulgaris* Beijer / A. Lutsiv, V. Grubinko / Plants in hydrosystems: from functional ecology to weed research. – Poznań (Poland), 2012. – P. 26.

Annotation. The intensity of the process depends on their concentration in the environment, their ability of ions to interact with the components of the membranes and the intracellular molecules metal affinity. There are 4 stages: the stage of cells protective isolation as a result of the primary stress response, the stage of the active accumulation (decrease in resistance and destruction of outer membrane), the stage of inhibition of the accumulation (formation the secondary concentric membrane), the stage of uncontrolled accumulation (destruction of secondary concentric membrane). Kinetic indices of accumulation (K_m , V_{max} , E_{act} .) show that the process of ions absorption Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} and Pb^{2+} occur by the mixed type of inhibition and is determined by the affinity to ions metal-binding proteins, the process becomes uncontrolled after saturation of their binding sites.

*Луців А. І., Грубінко В. В. Особливості поглинання іонів Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} і Pb^{2+} клітинами *Chlorella vulgaris* Beijer.*

Анотація. Накопичення іонів Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} та Pb^{2+} клітинами *Ch. vulgaris* Beijer. визначається концентрацією іону у середовищі та часом дії на клітини і є флуктуаційним. Виділяємо 4 його етапи: захисна самоізоляція клітин як результат первинної стрес-реакції; активне накопичення іонів у результаті зниження опірності і руйнування клітинної оболонки; пригнічення накопичення у результаті формування вторинної концентричної мембрани [8]; неконтрольоване накопичення у результаті руйнування вторинної мембрани. Поглинання Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} і Pb^{2+} відбувається за змішаним типом інгібування та визначається спорідненістю до іонів метал-зв'язуючих компонентів мембран і цитоплазми.

*Луців А. И., Грубинко В. В. Особенности поглощения ионов Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} и Pb^{2+} клетками *Chlorella vulgaris* Beijer*

Аннотация. Накопление ионов Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} и Pb^{2+} клетками *Ch. vulgaris* Beijer. определяется концентрацией иона в среде и временем действия на клетки и является флуктуационным. Выделяем 4 его этапы: защитная самоизоляция клеток как результат первичной реакции на стресс; активное накопление ионов в результате снижения сопротивляемости и разрушения клеточной оболочки; уменьшение накопления в результате формирования вторичной концентрической мембраны; неконтролируемое накопление в результате разрушения вторичной мембраны. Поглощение Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} и Pb^{2+} происходит по смешанному типу ингибирования и определяется сродством к ионам металл-связывающих компонентов мембран и цитоплазмы.

34. Meszko H. Działalność pedagogiczna jako determinant zdrowia zawodowego nauczyciela / H. Meszko // *Połrocznik Problemy profesjologii / Uniwersytet Zielonogorski, Instytut Edukacji Techniczno-Informatycznej*. – Zielona Gora, 2012. – S. 32–41.

Мешко Г. М. Педагогічна діяльність як детермінанта професійного здоров'я вчителя.

35. Meszko O. Zawodowo-pedagogiczna pozycja nauczyciela w wymiarze jego wartościowo-pojęciowego stosunku do zawodu / O. Meszko // *Połrocznik Problemy profesjologii / Uniwersytet Zielonogorski, Instytut Edukacji Techniczno-Informatycznej*. – Zielona Gora, 2012. – S. 42–53.

Мешко О. Професійно-педагогічна позиція вчителя у вимірі його ціннісно-сислового ставлення до професії.

Анотація. У статті розглянуто особливості ціннісно-сислового ставлення вчителя до педагогічної професії та її місця в системі його смисложиттєвих орієнтацій. Показано, що перетворення ціннісно-сислового ставлення вчителя до своєї професії у компоненти ієрархії сенсу життя стає важливим фактором і складником його професійно-педагогічної позиції, наповнюючи її особливим змістом і спрямуванням.

Ключові слова: особистість учителя, ціннісно-сислове ставлення вчителя до педагогічної професії, смисложиттєві орієнтації особистості вчителя, професійно-педагогічна позиція особистості.

Аннотация. В статье рассмотрены особенности ценностно-смыслового отношения учителя к педагогической профессии и ее места в системе его смысложизненных ориентаций. Показано, что преобразование ценностно-смыслового отношения учителя к своей профессии у компоненты иерархии смысла жизни становится важным фактором и составной частью его профессионально-педагогической позиции, наполняя ее особым содержанием и направленностью.

Ключевые слова: личность учителя, ценностно-смысловое отношение учителя к педагогической профессии, смысложизненные ориентации личности учителя, профессионально-педагогическая позиция личности.

Meshko O. Professional and pedagogical position of a teacher in terms of valued and sense attitude toward the profession.

Annotation. The article deals with the peculiarities of the valued and significative teacher's attitude toward the pedagogical profession and its place in the system of its sense and vital orientations. It is shown that the transformation of the valued and significative teacher's attitude toward the pedagogical profession into the hierarchy components of the sense of life becomes an important factor and component of the professional and pedagogical position fulfilling it with the special maintenance and direction.

Keywords: teacher' personality, valued and significative teacher's attitude toward the pedagogical profession, sense and vital orientations of teacher' personality, professional and pedagogical position of personality.

36. Orap M. The methodological basis of psychological studies of personality's speech organisation / M. Orap // Intellectual Archive. – Toronto, 2012. – Vol. 1, n 6. – P. 42–48.

Annotation. Article is devoted to the definition of the methodological foundations of the study of personality's speech organization. The content of system-structural and system-functional approach to the creation of a theoretical model of speech organization is revealed. The general system theory makes it possible to consider speech organization as an ordered set of elements which are characterized by specific structural and functional connections.

Keywords: speech, personality's speech organization, system-structural and system-functional approach.

37. Stoliar O. B. Environmental pollution and oxidative stress in fish [Electronic resources] / O. B. Stoliar, V. I. Lushchak // Oxidative Stress – Environmental Induction and Dietary Antioxidants / ed. Dr. V. Lushchak. – 2012. – P. 131–166. – Access mode : <http://www.intechopen.com/books/oxidative-stress-environmental-induction-and-dietary-antioxidants/environmental-pollution-and-oxidative-stress-in-fish>.

Annotation. Living systems encounter a variety of stresses during their continuous interaction with environment. Environmentally-induced stresses frequently activate the endogenous production of reactive oxygen species, most of which are generated as side products of tissue respiration. Increased number of agricultural and industrial wastes enter aquatic environment and being taken up by aquatic organisms induce plural changes. The use of sentinel species in biomonitoring needs to be discussed due to different level of their vulnerability by environmental toxicants. The practical use of oxidative stress markers in fish is also connected to significant difficulties, because of their considerable seasonal variation. Moreover, animals can adapt to low pollution conditions and, under these circumstances, seasonal factors might affect biomarker responses to a greater extent than pollution variations. Therefore, with the aim to standardize the results and avoid the effect of adaptation to chronically polluted environment, caged organisms, including fish are used for biomonitoring. However, for fish, the responses of caged specimens are studied sparsely. This chapter summarizes current knowledge on oxidative stress responses of fish in field conditions and their potential for environmental toxicology studies and biomonitoring. The integrated approach with the appreciation of balance between prooxidant manifestations and antioxidant defences in biological systems needs to be a control point to assess toxic effects under stressful environmental conditions.

Анотація. Живі системи зазнають різноманітних стресів протягом їх тривалої взаємодії з довкіллям. Індуковані довкіллям стреси часто активують ендогенне утворення активних форм кисню, більшість з яких є побічними продуктами тканинного дихання. Зростаюча кількість сільськогосподарських та індустриальних забруднень потрапляє у водне середовища і вбирається водними організмами індукуючи множинні зміни. У зв'язку із різним рівнем чутливості до токсикантів слід виявити індикаторні види для використання у біомоніторингу. Практичне використання маркерів оксидативного стресу риб пов'язане із суттєвими складнощами у зв'язку із впливом сезонного чинника.

Більше того, тварини можуть адаптуватись до низького рівня забруднення, і у цих умовах сезонні чинники можуть впливати на реакції біомаркерів більшою мірою, ніж зміни вмісту забруднювачів. Тому, з метою, стандартизувати результати та уникнути ефекту адаптації у хронічно забрудненому середовищі, у біомоніторингу використовуються організми, у тому числі і риби, поміщені у клітки. Разом з тим, відповіді «ув'язнених» риб вивчені вкрай недостатньо. Ця глава підсумовує сучасні знання про відповідь по типу оксидативного стресу у риб в польових умовах та про їх потенціал у екотоксикологічних дослідженнях та біомоніторингу. Наголошується на необхідності застосування інтегрованого підходу із оцінкою балансу між прооксидантними проявами і антиоксидантним захистом в біологічних системах як об'єктивного індикаторного показника для оцінки токсичних ефектів за стресорних умов середовища.

Аннотація. Живые системы подвергаются разнообразным стрессам на протяжении их длительного взаимодействия со средой. Индуцированные средой стрессы часто активируют эндогенное образование активных форм кислорода, большинство которых являются побочными продуктами тканевого дыхания. Увеличивающееся количество сельскохозяйственных и промышленных загрязнений попадает в водную среду и аккумулируется водными организмами. В связи с разным уровнем чувствительности к токсикантам следует выявить индикаторные виды для использования в биомониторинге. Практическое использование маркеров оксидативного стресса рыб связано с существенными сложностями, обусловленными сезонным фактором. Более того, животные могут адаптироваться к низкому уровню загрязнения, и в этих условиях сезонные факторы могут приобретать доминирующее значение над содержанием загрязнителей. Потому, с целью стандартизировать результаты та избежать эффект адаптации в хронически загрязненной среде, в биомониторинге используются организмы, в том числе и рыбы, заключенные в клетки. Вместе с тем, реакции заключенных рыб изучены крайне недостаточно. Эта глава подытоживает современные знания про реакции по типу оксидативного стресса у рыб в полевых условиях и про их потенциал в экотоксикологических исследованиях и биомониторинге. Акцентируется на необходимости использования интегрального подхода с оценкой баланса между прооксидантными проявлениями и антиоксидантной защитой в биологических системах как объективного индикаторного показателя для оценки токсических эффектов в стрессорных условиях среды.

38. Variability of metallothionein forms in feral freshwater mussels
[Electronic resources] / H. I. Falfushynska, L. L. Gnatyshyna, O. O. Turta, O. B. Stoliar // ScienceJet. – 2012. – Vol. 1, n 23. – P. 1–6. – Access mode : <http://www.simplex-academic-publishers.com/abstracts/114637234.aspx>.

**ПУБЛІКАЦІЇ В ПЕРІОДИЧНИХ НАУКОВИХ ВИДАННЯХ, ЩО
ВВІЙШЛИ ДО БАЗИ ДАНИХ SCOPUS ТА ІНШИХ БІОМЕТРИЧНИХ
БАЗ ДАНИХ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

1. Костюк К. В. Изменение состава клеточных мембран водных растений при воздействии токсических веществ / К. В. Костюк, В. В. Грубинко // Гидробиол. журн. – 2012. – Т. 48, № 2. – С. 77–96.

Анотація. В статті розглядається зміна якості та кількості складу мембран клітин водних рослин під впливом іонів цинку, свинцю та дизельного палива. Описано механізм адаптації водних рослин до хімічних речовин шляхом утворення в їх клітинах вторичних концентричних мембран з одночасною зміною ліпідного та білкового складу в процесі їх формування.

Костюк К. В., Грубінко В. В. Зміна складу клітинних мембран водних рослин за дії токсичних речовин.

Анотація. У статті наведено дані про вплив іонів цинку та свинцю і дизельного палива водного середовища на мембраногенез в клітинах водних рослин – хлорели, елодеї та ряски. Вперше описано механізм їх адаптації до хімічних речовин за рахунок утворення в їх клітинах подвійної концентричної мембранної системи, що супроводжується зміною ліпідного і білкового складу мембран.

Kostyuk K. V, Grubinko V. V. Change of composition of cellular membranes of water plants during the action of toxic substances.

Annotation. The article shows data of effects of toxic factors in the aquatic environment on plasma membranes of freshwater plants and their role in the processes of adaptation. The mechanisms of adaptation of algae are first considered due to induced formation of the double concentric membranes and also changes, which are accompanied during this reaction at biochemical level and affecting mainly of lipids and proteins.

2. Фальфушинська Г. І. Популяційні особливості стану молекулярних стрес-респонсивних систем двостулкового молюска за дії тетразинового пестициду / Г. І. Фальфушинська, Л. Л. Гнатишина, О. Б. Столяр // Укр. біохім. журн. – 2012. – Т. 84, № 1. – С. 90–97.

3. Bodnar D. I. Generalization of continued fractions. I / D. I. Bodnar, R. A. Zators'kyi // Journal of Mathematical Sciences. – 2012. – Vol. 183, no 1, May. – P. 54–64.

Анотація. Побудовано новий алгебраїчний об'єкт – рекурентні дроби n -го порядку, які є n -вимірним узагальненням неперервних дробів. Для зображення та дослідження цих дробів використовуються параперманенти і трикутні матриці

Ключові слова: рекурентні дроби n -го порядку, параперманенти, трикутні матриці.

Аннотация. Построен новый алгебраический объект – рекуррентные дроби n -го порядка, являющийся n -мерным обобщением непрерывных дробей. Для изображения и исследования этих дробей используются парапермананты и треугольные матрицы

Ключевые слова: рекуррентные дроби n -го порядка, парапермананты, треугольные матрицы.

Annotation. A new algebraic object, namely, recursion fractions of the n -th order being the n -th generalization of continued fractions has been constructed. Parapermanents and triangular matrices are used for representation and investigation of these fractions.

Keywords: recursion fractions of the n -th order, parapermanents, triangular matrices/

4. Bodnar D. I. Generalization of continued fractions. II / D. I. Bodnar, R. A. Zators'kyi // Journal of Mathematical Sciences. – 2012. – Vol. 183, no. 1, July. – P. 46–55.

Анотація. Робота є продовженням дослідження рекуррентних дробів. В ній будуються алгоритми для обчислення значення виразу $P_k Q_n - P_n Q_k$, де $\frac{P_k}{Q_k}$ і $\frac{P_n}{Q_n}$ – відповідно k -те та n -те раціональні вкорочення деякого рекуррентного дробу. За значеннями цього виразу робиться ряд висновків про характер та швидкість збіжності раціональних вкорочень рекуррентного дробу до його значення.

Ключові слова: рекуррентні дроби n -го порядку, раціональні вкорочення.

Аннотация. Работа является продолжением исследования рекуррентных дробей. В ней строится алгоритм вычисления значения выражения $P_k Q_n - P_n Q_k$, где $\frac{P_k}{Q_k}$ и $\frac{P_n}{Q_n}$ – соответственно k -ое и n -ое рациональные приближения некоторой рекуррентной дроби. За значениями этого выражения делается ряд выводов о характере и скорости сходимости рациональных приближений рекуррентной дроби к её значению.

Ключевые слова: рекуррентные дроби n -го порядка, рациональные приближения.

Annotation. This research is continuing of the study of recurrent fractions is beginning in [1]. It built algorithms to calculate the value of the expression $P_k Q_n - P_n Q_k$, where $\frac{P_k}{Q_k}$ and $\frac{P_n}{Q_n}$ – appropriate k and n are rational approximants some recurrent fractions. By the value of this expression about the nature and rate of convergence of rational approximants the recurrent fractions for its value.

Keywords: recursion fractions of the n -th order, rational approximants.

5. Evaluation of biotargeting and ecotoxicity of Co²⁺-containing nanoscale polymeric complex by applying multi-marker approach in bivalve mollusk *Anodonta cygnea* / H. Falfushynska, L. Gnatyshyna, O. Stoliar, N. Mitina, T. Skorokhoda, Y. Filyak, A. Zaichenko, R. Stoika // *Chemosphere*. – 2012. – Vol. 88, № 8. – P. 925–936.

6. Falfushynska H. I. Population-related molecular responses on the effect of pesticides in *Carassius auratus gibelio* / H. I. Falfushynska, L. L. Gnatyshyna, O. B. Stoliar // *Comp. Biochem. Physiol.* – 2012. – Vol. 155 C, № 2. – P. 396–406.

7. Grubinko V. V. Structural Changes in the Cellular Membranes of the Aquatic Plants under the Impact of Toxic Substances / V. V. Grubinko, K. V. Kostyuk // *Hydrobiol. J.* – 2012. – Vol. 48, no 2. – P. 40–54.

Annotation. The article shows data of effects of toxic factors in the aquatic environment on plasma membranes of water freshwater plants and their role in the processes of reaktion. The mechanisms of adaptation of algae are first considered due to induced formation of the double concentric membran.

Грубінко В. В., Костюк К. В. Структурні зміни в клітинних мембранах водяних рослин за дії токсичних речовин.

Анотація. У статті наведено дані про вплив металів і нафтопродуктів водного середовища на мембраногенез в клітинах водяних рослин – хлорели, елодеї та ряски. Вперше описано механізм реакції водяних рослин на дію хімічних речовин за рахунок індукції утворення в їх клітинах вторинних концентрических мембран

Грубинко В. В., Костюк К. В. Структурные изменения в клеточных мембранах водных растений при действии токсических веществ.

Аннотация. В статье рассматриваются изменение мембран клеток пресноводных растений при влиянии ионов цинка, свинца и дизельного топлива. Впервые описан механизм реакции водных растений к химическим веществам за счет индукции образования в их клетках вторичных концентрических мембран.

8. Main partitioning criteria for the characterization of the health status in the freshwater mussel *Anodonta cygnea* from spontaneously polluted area in Western Ukraine / H. I. Falfushynska, L. L. Gnatyshyna, A. P. Golubev, O. B. Stoliar // *Environ. Toxicol.* – 2012. – Vol. 27, issue 8. – P. 485–494.

9. Metallothionein and glutathione in *Lymnaea stagnalis* determine the specificity of responses to the effects of ionising radiation / L. Gnatyshyna, H. Falfushynska, O. Bodilovska, O. Oleynik, A. Golubev, O. Stoliar // *Radioprotection*. – 2012. – Vol. 47, № 2. – P. 231–242.

10. Mott-Hubbard localization in a model of the electronic subsystem of doped fullerenes // Yu. Dovhopyaty, L. Dudukh, O. Kramar, Yu. Skorenkyu, Yu. Drohobitskyu // Ukr. J. Phys. – 2012. – Vol. 57, no. 9. – P. 920–928.

Анотація. Досліджено конфігураційне представлення мікроскопічної моделі електронної підсистеми легованого фулериду з урахуванням трикратного орбітального виродження електронних станів. З використанням методу функцій Гріна розраховано енергетичний спектр моделі при заповненні зони $n=1$, що відповідає сполукам AC_{60} . Обговорено можливий кореляційно індукований перехід діелектрик-метал у рамках даної моделі.

Ключові слова: фулериди, перехід метал-діелектрик, конфігураційне представлення, енергетичний спектр.

Аннотация. Исследовано конфигурационное представление микроскопической модели электронной подсистемы легированного фулериды с учётом трёхкратного орбитального вырождения электронных состояний. С использованием метода функций Грина рассчитано энергетический спектр модели при заполнении зоны $n=1$ отвечающем соединениям AC_{60} . Обсуждено возможный корреляционно-индуцированный переход метал-диэлектрик в рамках данной модели.

Ключевые слова: фулериды, переход метал-диэлектрик, конфигурационное представление, энергетический спектр.

Annotation. A microscopical model of doped fulleride electronic subsystem taking the triple orbital degeneracy of energy states into account is considered within the configurational-operator approach. Using the Green function method, the energy spectrum at the integer band filling $n=1$ corresponding to AC_{60} compounds is calculated. A possible correlation-driven metal-insulator transition within the model is discussed.

Keywords: fulleride, metal-insulator, , the configurational-operator approach, energy spectrum.

11. Stoliar O. B. Metallothionein of aquatic animals as a biomarker. Coverage of vulnerability / O. B. Stoliar, H. I. Falfushynska // Global J. Environ. Sci. Technol. – 2012. – Vol. 2, № 5. – P. 1–15.

СЛОВНИКИ, ДОВІДНИКИ ТА ІНШІ ВИДАННЯ

1. Бармак М. В. Основи права : кишеньковий довідничок / М. В. Бармак, О. Я. Бармак. – Вид. 8-е, допов. і переробл. – Тернопіль : Астон, 2012. – 394 с.

Анотація. У довіднику подано короткий виклад теорії права, основних положень конституційного, цивільного, господарського, трудового, житлового, сімейного, адміністративного та кримінального законодавства України.

Аннотация. В справочнике представлены основные положения конституционного, гражданского, хозяйственного, трудового, жилищного, семейного, административного и уголовного законодательства Украины.

Annotation. The handbook presents the main provisions of the constitutional, civil, commercial, labor, housing, family, administrative and criminal law of Ukraine.

2. Бочар І. Й. Словник термінів і визначень основних понять технології швейного виробництва : словник / І. Й. Бочар, Г. М. Мамус. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 56 с.

Анотація. Відібрано та систематизовано терміни та їх визначення, які використовують на заняттях технології виготовлення швейних виробів, конструювання та моделювання одягу відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів та спеціалістів напрямку «Технологічна освіта України подано загальні поняття». Подано терміни та визначення основних документів; обладнання та найважливіших етапів виготовлення виробів. Відібрано терміни і визначення деталей та елементів швейних виробів, необхідні для вивчення проектування, пошиття та оздоблення моделей одягу.

Рекомендовано для студентів денної, заочної та дистанційної форм навчання інженерно-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів. Словник можуть використовувати учителі технологій, викладачі та навчальні майстри професійно-технічних училищ швейного спрямування.

Аннотация. В словаре отобраны и систематизированы термины и их определения, используемые на занятиях технологии изготовления швейных изделий, конструирования и моделирования одежды в соответствии с учебным планом подготовки бакалавров и специалистов направления «Технологическое образование». Согласно с требованиями государственных стандартов Украины подано общие понятия технологии швейного производства, сроки и определения основных документов, оборудование и важнейших этапов изготовления изделий. Отобраны термины и определения деталей и элементов швейных изделий, необходимые для изучения проектирования, пошив и отделка моделей одежды.

Рекомендовано для студентов дневной, заочной и дистанционной форм обучения инженерно-педагогических факультетов высших учебных заведений. Словарь могут использовать учителя технологий, преподаватели и учебные мастера профессионально-технических училищ швейного направления.

Annotation. The dictionary contains selected and systematized terms and their definitions that are used during lessons of technology of clothes sewing, designing and modeling according to the curriculum for bachelors and specialists in «Technological education» course.

According to the state standards of Ukraine the general concepts of clothing manufacture technology are presented, the terms and definitions of key documents, equipment and most important stages in sewing goods production. Terms and definitions of parts and elements of sewing goods needed for studying of designing, sewing and decoration are selected.

It is recommended for full-time, part-time and distance learning students of engineering pedagogical departments of higher educational establishments. Dictionary can be used by teachers of technology, lecturers and assistants of vocational schools of sewing direction.

3. Витоки : матеріали фольклорної експедиції. Вип. 4 / упоряд.: Г. Ф. Ступінська, Т. М. Скуратко, В. Я. Ступінський, М. М. Данилевич, Л. І. Царик. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2012. – 192 с.

Анотація. Представлено зразки календарно-обрядової та родинно-обрядової творчості, соціально-побутової та родинно-побутової лірики, жартівливих пісень, казкової та неказкової прози, дитячого фольклору, народної пареміографії, зібрані студентами в селах Тернопільської, Івано-Франківської, Хмельницької, Закарпатської областей.

Для викладачів, студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів, а також поціновувачів фольклору.

4. Геологічний музей Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка : путівник / [авт.-уклад. Й. Свинко, П. Дем'янчук]. – Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – 52 с.: іл.

Анотація. Путівник містить відомості про експозиції, в яких представлені зразки мінералів, гірських порід, корисних копалин та викопної фауни. Висвітлені палеогеографічні умови на Поділлі у минулі геологічні періоди.

Аннотация. Путеводитель содержит сведения об экспозициях, в которых представлены образцы минералов, горных пород, полезных ископаемых и ископаемой фауны. Освещены палеогеографические условия на Подолии в прошлые геологические периоды.

Annotation. A guide-book contains information about displays, which the presented standards of minerals, mountain breeds, minerals and fossil fauna are in. The terms of paleogeography are described on Podillya in past geological periods.

5. Львів : комплексний атлас / І. Рудакевич, О. Шаблій, С. Маяковський, О. Вісьтак [та ін.]. – К. : Картографія, 2012. – 192 с.

Анотація. Комплексний атлас Львова є картографічним виданням, яке містить інформацію про географічне положення, природні умови та ресурси, історичний розвиток, населення, економіку, соціальну, ринкову та виробничу інфраструктуру Львова. У ньому поданий Генеральний план розвитку міста до 2025 року.

6. Наумчук М. М. Я вчуся вчитися : великий універсальний довідник : [навч. посіб.] / М. М. Наумчук, В. І. Наумчук, Л. М. Давиденко. – Тернопіль: Підруч. і посіб., 2012. – 240 с.

Анотація. Великий універсальний довідник містить синтезовані матеріали з основних навчальних дисциплін (рідної мови, математики, природознавства, екології, музики, образотворчого мистецтва, англійської мови), які вивчають учні 1–5 класів. Він також включає словники літературознавчих, мовознавчих, природознавчих та образотворчих термінів.

Посібник структурований за енциклопедичним принципом і розрахований на школярів 1–5 класів, учителів, вихователів груп продовженого дня, батьків, студентів зі спеціальності «початкова освіта».

Аннотация. Большой универсальный справочник содержит синтезированные материалы из основных учебных дисциплин (родного языка, математики, естествознания, экологии, музыки, изобразительного искусства, английского языка), которые изучают ученики 1-5 классов. Он также включает словари литературоведческих, языковедческих, естественных и изобразительных терминов.

Пособие структурировано по энциклопедическому принципу и рассчитано на школьников 1-5 классов, учителей, воспитателей групп продленного дня, родителей, студентов по специальности «начальное образование».

Annotation. Great universal directory contains synthetic materials of the major disciplines (the native language, math, science, ecology, music, art, English) who study schoolchildren 1-5 classes. It also includes a dictionary of literary, linguistic, natural, and visual terms.

The manual is structured on the principle of the encyclopedic and is designed for schoolchildren 1-5 classes, teachers, educators, extended-day groups, parents, and students majoring in «primary education».

7. Огнистий А. В. Атлас загальнорозвиваючих вправ / А. В. Огнистий. – Тернопіль : ТАЙП, 2012. – 88 с.

Аннотация. У атласі подаються найбільш поширені положення з яких складаються загальнорозвиваючі вправи з предметами. Пропонується більше ста вихідних положень і рухів та варіантів вправ. Запропоновані положення і вправи можуть служити орієнтиром для подальшої творчості у напрямку складання комплексів загальнорозвиваючих вправ різної спрямованості.

Аннотация. В атласе подаются наиболее распространенные положения из которых состоят общеразвивающие упражнения с предметами. Предлагается больше ста исходных положений, движений и вариантов упражнений. Предложены положение и упражнения могут служить ориентиром для последующего творчества в направлении составления комплексов общеразвивающих упражнений разной направленности.

Annotation. In an atlas the most widespread positions are given of which exercises consist with objects. Offered more than one hundred initial positions, motions and variants of exercises. Position and exercises is offered can serve as landmark for subsequent creation in the direction of drafting of complexes of exercises of different orientation.

8. Огнистий А. В. Короткий гімнастичний термінологічний довідник (загальнорозвиваючі вправи) / А. В. Огнистий, І. М. Ференчук, Р. А. Власюк. – Тернопіль : ТАЙП, 2012. – 60 с.

Анотація. У короткому гімнастичному термінологічному довіднику пропонується класифікація найбільш поширених термінів загальнорозвиваючих вправ, дається їх графічне зображення і методичні зауваження щодо використання у практичній діяльності.

Рекомендується для студентів, викладачів, всім кому не байдуже власне здоров'я і виконання професійних обов'язків на належному високому рівні.

Аннотация. В кратком гимнастическом терминологическом справочнике предлагается классификация наиболее распространенных терминов общеразвивающих упражнений, дается их графическое изображение и методические замечания относительно использования в практической деятельности.

Рекомендуется для студентов, преподавателей, всех кому не безразлично собственное здоровье и выполнения профессиональных обязанностей на должном высоком уровне.

Annotation. In short gymnastic terminology handbook proposed classification most common terms of general exercise, given their graphic and methodological concerns regarding use in practice.

Recommended for students, teachers and everyone who cares about their health and performance of professional duties at the proper level.

9. Паркова скульптура Тернополя : каталог / Л. Б. Берник (ред., упоряд.), В. М. Окаринський (упоряд., вст. ст.), Є. Т. Удін (худ. ред.). – Тернопіль : Крок, 2012. – 72 с.: іл.

Анотація. У каталозі репрезентовано декоративно-паркову скульптуру Тернополя, висвітлено історію її створення, зокрема Міжнародні симпозиуми монументальної пластики «Медобори» (Тернопіль, 1989, 1990), представлено її творців-скульпторів, відображено сучасний стан скульптур.

Видання розраховане на широке коло читачів.

Парковая скульптура Тернополя : каталог.

Аннотация. В каталоге представлена декоративно-парковая скульптура Тернополя, отражена история ее создания, в частности Международные симпозиумы монументальной пластики «Медоборы» (Тернополь, 1989, 1990), представлены ее создатели-скульпторы, показано современное состояние скульптур.

Издание рассчитано на широкий круг читателей.

Park sculpture of Ternopil : catalog.

Annotation. Catalogue represents decorative sculptures of Ternopil, reflects the history of its creation, including International Symposium of monumental sculpture «Medobory» (Ternopil, 1989, 1990), introduces its creators, sculptors, displays the current state of sculptures.

The publication is intended for a wide circle of readers.

10. Словник української ономастичної термінології / уклад. Д. Г. Бучко, Н. В. Ткачова. – Харків : Ранок–НТ, 2012. – 256 с.

Анотація. Словник української ономастичної термінології містить понад 2000 реєстрових слів. Усі реєстрові слова подано в алфавітному порядку у формі називного відмінка однини (рідко множини), враховані взаємозалежність і взаємна підпорядкованість окремих термінів, зокрема показані родово-видові зв'язки між ними. Коли між конкретними термінами існують родові та видові поняття, словникова стаття будується за гніздовим способом.

Аннотация. Словарь украинской ономастической терминологии включает свыше 2000 реестровых слов. Все реестровые слова расположены в алфавитном порядке в форме именительного падежа единственного (изредка множественного) числа, учтены взаимозависимость и взаимная подчинённость отдельных терминов, в частности указаны родово-видовые связи между ними. Если между конкретными терминами существуют родовые и видовые понятия, словарная статья строится по гнездовому способу.

Annotation. Dictionary of Ukrainian onomastic terminology has registered over 2000 words. All Registered words are given in alphabetical order in the form of nominative singular (often plural), considered the interdependence and mutual subordination of certain terms, such as shown Tribal-specific connections between them. When between specific terms are generic and specific concepts dictionary entry based on the cluster method.

11. Смоляк О. Микола Миколайович Шамлі : творчий портрет / О. Смоляк. – Тернопіль : Астон, 2012. – 100 с.

Анотація. Розповідь про життєвий і творчий шлях відомого українського композитора, аранжувальника, керівника оркестрових груп ансамблів танцю «Надзбручанка», «Червона калина», «Сонечко», заслуженого діяча мистецтв України Миколи Миколайовича Шамлі.

Видання адресоване викладачам та студентам різного типу навчальних мистецьких закладів, а також широкому колу любителів музичного мистецтва.

12. Ткачова Н. Зошит-шаблон з польської мови / Н. Ткачова. – Харків : Ранок-НТ, 2012. – 48 с.

13. Ткачова Н. Польсько-український, українсько-польський словник / Н. Ткачова. – К. : Літера ЛТД, 2012.– 144 с.

14. Фразеологія творів Бориса Харчука : словник-довідник / [авт.-укл. І. М. Бабій, Т. П. Вільчинська, Н. І. Лісняк, Т. М. Миколенко, М. Я. Наливайко, Н. Д. Парасін, Н. О. Свистун] ; за ред. С. Є. Панцьо. – Тернопіль : Джура, 2012. – 700 с.

Пропонований словник-довідник – перша в історії української лексикографії спроба подати фразеологічні одиниці, прислів'я, приказки, традиційні побажання, клятви та ін., засвідчені у мові творів відомого українського письменника Бориса Харчука. До словникового реєстру внесено близько 5 тисяч фразеологізмів, паремій, усталених порівнянь

тощо. Видання розраховане на широкий читацький загал – мовознавців, літераторів, учителів, студентів, аспірантів, усіх, хто цікавиться культурою українського народу, шанує рідне слово.

Предлагаемый словарь-справочник – первая в истории украинской лексикографии попытка представить фразеологические единицы, пословицы, поговорки, традиционные пожелания, клятвы и др., найденные в языке произведений известного украинского писателя Бориса Харчука. В словарный реестр внесено около 5 тысяч фразеологизмов, паремий, устоявшихся сравнений и т. п. Издание рассчитано на широкий круг читателей – языковедов, литераторов, учителей, студентов, аспирантов, всех, кто интересуется культурой украинского народа, уважает родное слово.

This proposed dictionary-directory it is the first attempt in the history of Ukrainian lexicography submit the phraseological units, proverb, sayings, traditional wishes, oath, etc., certified in the language work of famous Ukrainian writer Boris Kharchuk. To dictionary register introduced about 5000 phraseology, paremias, established comparisons, etc. The edition is intended for a wide readership – linguists, writers, teachers, students and graduate students, anyone interested in culture of Ukrainian people, honored a native word.

ПЕРЕЛІК ПАТЕНТІВ ТА АВТОРСЬКИХ СВДОЦТВ, ОТРИМАНИХ У 2012 РОЦІ

1. Пат. 68806 Україна, МПК H02P1/26 (2006.01). Спосіб адаптивного частотного керування асинхронним двигуном / В. С. Федорейко, М. І. Рутило, І. Б. Луцик, Ю. Я. Петрикович, І. С. Іскерський ; заявник і власник Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка. – № u201111786; заявл. 06. 10. 2011 ; опубл. 10. 04. 2012, Бюл. № 7.

Анотація. Корисна модель відноситься до галузі електротехніки і може бути використана в технологічних процесах у випадку застосування частотно-регульованого електропривода. У запропонованому адаптивному способі частотного керування асинхронним двигуном оптимальна величина напруги, прикладеної до статора електродвигуна, підтримується в залежності від його механічного навантаження. та направлена на ефективне керування що забезпечує енергоефективне керування асинхронним електроприводом технологічних установок.

Федорейко В. С., Рутыло М. И., Луцык И. Б., Петрикович Ю. Я., Искерский И. С. Способ адаптивного частотного управления асинхронным двигателем : [патент на полезную модель].

Аннотация. Полезная модель относится к области электротехники и может быть использована в технологических процессах в случае применения частотно-регулируемого электропривода. В предложенном адаптивном способе частотного управления асинхронным двигателем оптимальная величина напряжения, приложенного к статору электродвигателя, поддерживается в зависимости от его механической нагрузки, что обеспечивает энергоэффективное управления асинхронным электроприводом технологических установок

Fedoreyko V. S., Rutylo M. I., Lutsyk I. B., Petrikovich Y. Y., Iskersky I. S. Adaptive frequency control method of Induction Motor. [Patent for useful model].

Annotation. The invention relates to the field of electrical engineering and can be used in industrial processes in the case of the variable-frequency drive. The adaptive method of frequency control of induction motor a proposed: optimum value of the voltage applied to the stator of the motor is maintained according to it's of mechanical load. This provides the energy-efficient control asynchronous electric of process plants

2. Пат. 68874 Україна, МПК (2012.01) G06F 15/00 G05B 23/02 (2006.01). Пристрій для контролю роботи технологічного об'єкту / В. М. Гладюк, Я. М. Николайчук, Н. Г. Ширмовська ; заявник і власник Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – № u201112604 ; заявл. 27.10.2011; опубл. 10.04.2012, Бюл. №7.

3. Пат. 69293 Україна, МПКН02Р 1/26 (2006.01). Система резервного електропостачання на базі паливних елементів / В. С. Федорейко, А. О. Пальчик, Ю. Я. Петрикович, І. В. Головка ; заявник і власник Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка. – № u201111786 ; заявл. 06.10.2011 ; опубл. 10.04.2012, Бюл. № 7.

4. Пат. 69293 України МПКН01М 16/00. Система резервного електропостачання на базі паливних елементів / В. С. Федорейко, А. О. Пальчик, Ю. Я. Петрикович, І. В. Головка ; заявник і власник Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка. – № u201111783 ; заявл. 06.10.2011; опубл. 25.04.2012, Бюл. №8.

5. Пат. 69293 Україна, МПКН02Р 1/26 (2006.01). Система резервного електропостачання на базі паливних елементів / В. С. Федорейко, А. О. Пальчик, Ю. Я. Петрикович, І. В. Головка ; заявник і власник Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка. – № u201111786 ; заявл. 06.10.2011 ; опубл. 10.04.2012, Бюл. № 7.

6. Пат. 73475 Україна, МПК С10L 5/06 (2006.01) С10L 5/08 (2006.01) С10L 5/44 (2006.01). Спосіб приготування багатокомпонентного твердого біопалива / В. С. Федорейко, Ю. Я. Петрикович, І. С. Іскерський ; заявник і власник Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка. – № u201202803 ; заявл. 12.03.2012 ; опубл. 25.09.2012, Бюл. № 18.

7. Пат. 73756 України МПК Н04W 4/00 17/15(2011/01). Безпроводна сенсорна мережа / В. М. Гладюк, Я. М. Николайчук, А. Р. Воронич ; заявник і власник Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу – № u201202606; заявл. 05.03.2012; опубл. 10.10.2012, Бюл. №19.

СТАТТІ У ФАХОВИХ ВИДАННЯХ

Інститут мистецтв

Кафедра інструментального виконавства

1. Гринчук І. Мистецька освіта: теоретико-методичні підходи / І. Гринчук // Наукові записки Вінниць. держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія / редкол.: В. І. Шахов, М. І. Сметанський, Г. С. Тарасенко. – Вінниця, 2012. – Вип. 36. – С. 355–358.

Анотація. У статті аналізуються сучасні теоретико-методичні засади мистецької освіти. Висвітлено нові підходи до формування музичного пізнання на прикладі організації роботи в класі музичного інструменту і розроблених авторських курсів.

Ключові слова: фахова підготовка вчителя, теоретико-методичні засади, авторські курси.

Гринчук И. Педагогика искусства: теоретико-методические подходы.

Аннотация. В статье анализируются современные теоретико-методические основы педагогики искусства. Освещены новые подходы к формированию музыкального познания на примере организации работы в классе музыкального инструмента и разработанных авторских курсов.

Ключевые слова: специальная подготовка учителя музыки, теоретико-методические основы, авторские курсы.

Гринчук I. Artistic pedagogy: theoretical and methodological principles.

Annotation. This article outlines modern theoretical and methodological principles of the artistic pedagogy. This article describes the new approach to forming music perception on the basis of organization of work with students in the music instrument class and specialized courses developed by the author.

Keywords: professional preparation of the teacher of music, theoretical and methodological principles, the courses developed by the author.

2. Гринчук І. Родина Василевичів у музичній культурі України (XX – початок XXI ст.) / І. Гринчук, В. Гойсак // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 229–235.

Анотація. У статті представлено родину Василевичів – видатних діячів музичного мистецтва України. Проаналізовано творчий шлях В. Василевича як диригента, педагога, українського патріота. Представлено творчу постать Ю. Василевича як виконавця, педагога, фундатора київської школи кларнета і саксофона, постать Р. Василевич як бандуристки, популяризаторки українського мистецтва у діаспорі.

Ключові слова: культура України, музичне мистецтво, видатні персоналії – вихідці з Тернопільщини.

Гринчук И., Гойсак В. Семья Василевич в музыкальной культуре Украины (XX – начало XXI ст.).

Аннотація. В статті представлено сім'ю Василевич – видатні діячі музичного мистецтва України. Проаналізовано творчий шлях В. Василевича як дирижера, педагога, українського патріота. Представлено творчу особистість Ю. Василевича як виконавця, педагога, засновника київської школи кларнета та саксофону, особистість Р. Василевича як бандуриста, популяризатора українського мистецтва в діаспорі.

Ключові слова: мистецтво України, музичне мистецтво, видатні особистості – представники Тернопільщини.

Hryncuk I., Hoysak V. The family of Vasylevych in the musical culture of Ukraine (late XX – early XXI century).

Annotation. The purpose of the article is to represent the family of Vasylevych as prominent figures in the musical arts of Ukraine. The article depicts the life history of V. Vasylevych as a conductor, pedagogue and Ukrainian patriot. It highlights the artistic personality of Y. Vasylevych as a musician, teacher and the founder of Kyiv music school of clarinet and saxophone. Similarly, the article introduces R. Vasylevych as bandura player and the populator of the Ukrainian Arts in diaspora.

Keywords: culture of Ukraine, musical arts, eminent personalities born in Ternopil Region, Ukraine.

3. Губ'як Д. В. Імпровізація, як складова традиційного та академічного бандурного виконавства / Д. В. Губ'як // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 174–178.

Анотація. У статті зроблено спробу розкрити імпровізацію, як невід'ємний компонент гри на традиційній бандурі, а також використання її під час виконання думового епосу у класах бандури. Звернено увагу на історію становлення і розвитку традиційного кобзарського виконавства з урахуванням його імпровізаційних елементів. Зроблено акцент на засвоєння імпровізації на заняттях бандури у різного типу навчальних музичних закладах.

Ключові слова: імпровізація, традиційне бандурне виконавство, академічне бандурне виконавство, думовий епос.

Губ'як Д. В. Импровизация, как составная традиционного и академического бандурного исполнительства.

Аннотація. В статті совершена попытка раскрыть импровизацию, как неотъемлемый компонент игры на традиционной бандуре, а также использование ее во время исполнения думного эпоса в классах бандуры. Обращено внимание на историю становления и развития традиционного кобзарского исполнительства с учетом его импровизационных элементов. Сделано акцент на усвоение импровизации на занятиях бандуры в разного типа музыкальных учебных заведениях.

Ключевые слова: импровизация, традиционное бандурное исполнительство, академическое бандурное исполнительство, думный эпос.

Hubiak D. V. Improvisation as a component of traditional and academic bandura performance.

Annotation. The article explores the improvisation as an integral component of playing the traditional bandura and its usage during the performances of duma (a sung epic poem) epics in bandura classes. The attention has been paid to the history of

formation and development of traditional kobzar performance taking into account its improvisational elements. The emphasis has been made on mastering improvisation during bandura classes in music educational establishments of different types.

Keywords: improvisation, traditional bandura performance, academic bandura performance, дума epics.

**Кафедра музикознавства,
методики музичного виховання та
вокально-хорових дисциплін**

4. Водяний Б. Народні музичні інструменти в системі мистецької освіти: історико-регіональні аспекти проблеми / Б. Водяний // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Ін-т пед. НАПН України ; голов. ред. П. С. Каньоса. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 12. – С. 70–76.

Анотація. Стаття присвячена проблемі вивчення і функціонування українських народних музичних інструментів у різних типах навчальних закладів та художній самодіяльності. Історико-регіональні аспекти піднятої проблеми розглядаються на матеріалі західноподільського регіону.

Ключові слова: музичні інструменти, народна інструментальна музика, система освіти, західноподільський регіон.

Водяний Б. Народные музыкальные инструменты в системе художественного образования: историко-региональные аспекты проблемы.

Аннотация. Статья посвящена проблеме изучения и функционирования украинских народных инструментов в различных типах учебных заведений и художественной самодетельности. Историко-региональные аспекты поднятой проблемы рассматриваются на материале западноподольского региона.

Ключевые слова: музыкальные инструменты, народная инструментальная музыка, система образования, западноподольский регион.

Vodyanjy B. Folk musical instruments in the arts education: historical and regional aspects of problems.

Annotation. The article deals with the study and operation of Ukrainian folk musical instruments in different types of schools and amateur performances. Historical and regional aspects raised issues considered at the material traditional instrumental music of the Westen Podillja.

Keywords: musical instruments, folk instrumental music, education system, region western podillya.

5. Гиса О. Краківська та Львівська музикологічні школи: до 100-літнього ювілею / О. Гиса // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 167–174.

Анотація. У статті висвітлено історію встановлення та діяльності кафедр музикології Львівського та Ягеллонського університетів. Проаналізовано діяльність їхніх завідувачів кафедр Адольфа Хибінського та Здіслава Яхімецького. Висвітлено їхню роль у встановленні та розвитку європейських музикологічних шкіл.

Ключові слова: кафедра музикології Львівського університету, кафедра музикології Ягеллонського університету, європейська академічна освіта.

Гуса О. Краковская и Львовская музикологични школы: к 100-летнему юбилею.

Аннотация. В статье отражена история установления и деятельности кафедр музикологии Львовского и Ягеллонского университетов. Проанализирована деятельность их заведующих кафедр Адольфа Хибинського и Здислава Яхимецького. Освещены их роль в установлении и развитии европейских музикологичних школ.

Ключевые слова: кафедра музикологии Львовского университета, кафедра музикологии Ягеллонского университета, европейская академическое образование.

Husa O. Krakow and Lviv musicological schools: the 100-year anniversary.

Annotation. The history of the establishment and activity of musicology departments of Lviv and Jagiellonian universities have been elucidated in this article. Besides the activity of Adolf Hybinsky and Zdislav Yahimetsky - chairmans of these departments, their role in the establishment and development of European musicological schools have been analyzed in this article as well.

Keywords: musicology department of the Lviv National University, musicology department of the Jagiellonian University, European academic education.

6. Кондрацька Л. Антропологічні основи естетичної самокорекції сучасного підлітка: методика реалізації / Л. Кондрацька // Наукові записки Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 590 : Педагогіка та психологія. – С. 93–103.

Анотація. У статті зумовлена актуальність і обґрунтовано зміст основних положень методики естетичної самокорекції сучасного підлітка та етапів її реалізації у процесі формування його художньо-рефлексивної, ціннісно-сислової і акмеологічної компетенцій. Автором окреслено коло завдань, необхідних для вирішення даної педагогічної проблеми.

Ключові слова: методика естетичної самокорекції підлітка, художньо-рефлексивна, ціннісно-сислова і акмеологічна компетенції.

Кондрацька Л. Антропологични основи естетичной самой коррекции современного подростка: методика реализации.

Аннотация. В статье предопределена актуальность и обосновано содержание основных положений методики эстетичной самокоррекции современного подростка и этапов ее реализации в процессе формирования его художественно-рефлексивной, ценностно-смысловой и акмеологической компетенций. Автором очерчено круг заданий, необходимых для решения данной педагогической проблемы.

Ключевые слова: методика эстетичной самокоррекции подростка, художественно-рефлексивная, ценностно-смысловая и акмеологическая компетенции.

Kondracka L. Antropologichni bases of aesthetically beautiful correction of modern teenager: method of realization.

Annotation. The predefined actuality and grounded maintenance of substantive provisions of method of aesthetical selfcorrection of modern teenager and its implementation phases in the process of forming of artistik and reflective, valued-semantic and akhmeological competences. By an author outlined circle of tasks, necessary for the decision of this pedagogical problem.

Keywords: method of the aesthetical selfcorrection of modern teenager, artistik and reflective, value and sensetive, akhmeological competences.

7. Кондрацька Л. Проблема ціннісної орієнтації сучасного підлітка: сотеріологічна спрямованість / Л. Кондрацька // Педагогічний альманах : зб. наук. пр. / голов. ред. В. В. Кузьменко. – Херсон, 2012. – Вип. 13. – С. 6–17.

Анотація. У статті розглядається методологічний зміст сотеріологічної спрямованості формування ціннісних орієнтацій сучасного підлітка. Вона висвітлює питання понятійно-категоріального моделювання, закономірностей, принципів і педагогічних умов її реалізації.

Ключові слова: сотеріологічна спрямованість, християнсько-антропологічна парадигма, ціннісні орієнтації, понятійно-категоріальне моделювання.

Кондрацька Л. Проблема ценностной ориентации современного подростка: сотериологична направленность.

Аннотация. В статье рассматривается методологическое содержание сотериологичной направленности формирования ценностных ориентаций современного подростка. Она освещает вопрос понятийно-категориального моделирования, закономерностей, принципов и педагогических условий ее реализации.

Ключевые слова: сотериологична направленность, христианско-антропологическая парадигма, ценностные ориентации, понятийно-категориальное моделирование.

Kondracka L. Problema the valued orientation of modern teenager: soteriologichna orientation.

Annotation. Methodological maintenance of soteriologichnoy orientation of forming of the valued orientations of modern teenager is examined in the article. It lights up a question concept-category design, conformities to law, principles and pedagogical terms of its realization.

Keywords: soteriologichna orientation, christian-anthropological paradigm, valued orientations, concept-category design.

8. Кондрацька Л. Християнсько-антропологічна парадигма формування ціннісних орієнтацій підлітка: методологічний зміст / Л. Кондрацька // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ; за ред. І. А. Зязюна. – К., 2012. – С. 127–139.

Анотація. Стаття присвячена проблемі з'ясування концептуальних засад християнсько-антропологічна парадигма формування ціннісних орієнтацій підлітка, у ній здійснена спроба обґрунтування ефективних шляхів технологічної реалізації означеної парадигми.

Ключові слова: християнсько-антропологічна парадигма, технологія епістемологічної самокорекції, ціннісні орієнтації сучасного підлітка.

Кондрацка Л. Християнсько-антропологічна парадигма формування ціннісних орієнтацій подростка: методологічне содержание.

Анотація. Стаття посвящена проблемі виявлення концептуальних принципів християнсько-антропологічної парадигми формування ціннісних орієнтацій подростка, в ній здійснена спроба обґрунтування ефективних шляхів технологічної реалізації зазначеної парадигми.

Ключевые слова: християнсько-антропологічна парадигма, технологія епістемологічної самокорекції, ціннісні орієнтації сучасного подростка.

Kondracka L. Khristiyansko-antropologichna paradigm of forming of the valued orientations of teenager: methodological maintenance.

Annotation. The article is devoted the problem of finding out of conceptual principles christian-anthropological paradigm of forming of the valued orientations of teenager, there is a realizable attempt of ground of effective ways of technological realization of the noted paradigm in it.

Keywords: christian-anthropological paradigm, technology of epistemologichnoy correction, valued orientations of modern teenager.

9. Ороновська Л. Динаміка дитячого хорового руху в контексті культурно-мистецького життя України II половині XX ст. / Л. Ороновська // Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. І. Франка; голов. ред. М. Вачевський. – Дрогобич, 2012. – № 10 (93). – С. 76–81.

Анотація. У статті висвітлюються особливості розвитку дитячого хорового виконавства в контексті суспільно-політичного та культурно-мистецького життя України II пол. XX ст., узагальнюються основні принципи організації музично-естетичного виховання учнівської молоді, аналізуються форми концертно-хорового виконавства, вивчається репертуар найяскравіших дитячих хорових колективів досліджуваного періоду.

Ключові слова: дитяче хорове мистецтво, концертне виконавство, репертуар, музично-естетичне виховання, хорові колективи.

Анотація. В статті освітаються особливості розвитку дитячого хорового виконавства в контексті суспільно-політичного та культурно-художественної життя України II пол. XX в., узагальнюються основні принципи організації музично-естетичного виховання учнівської молоді, аналізуються форми концертно-хорового виконавства, вивчається репертуар яскравих дитячих хорових колективів досліджуваного періоду.

Ключевые слова: дитяче хорове мистецтво, концертне виконавство, репертуар, музично-естетичне виховання, хорові колективи.

Annotation. The article highlights the features of the development of children's choral performance in the context of socio-political and cultural life of Ukraine II half of the XX century., Summarizes the basic principles of musical and aesthetic education of students, analyzes the form of concert and choral performance, we study the repertoire of the brightest children's choirs period studied.

Keywords: children's choral art, concert performance, repertoire, musical and aesthetic education, choral groups.

10. Ороновський А. Співацька освіта в навчальних закладах південно-західного поділля в ХІХ ст. / А. Ороновський, Н. Палій // Молодь і ринок : щомісячний науково-педагогічний журнал / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. І. Франка ; голов. ред. М. Вачевський. – Дрогобич, 2012. – № 10 (93). – С. 53–58.

Анотація. У статті висвітлюються основні тенденції становлення й розвитку музичної співацької освіти та специфіка її функціонування в навчальних закладах Подільської губернії впродовж ХІХ ст. Визначаються структура освіти, особливості навчальних програм, репертуар співаків і хористів.

Ключові слова: освітня система, співацька освіта, духовні навчальні заклади, Західне Поділля, регент, співацький репертуар.

Аннотация. В статье освещаются основные тенденции становления и развития музыкального образования певцов и специфика его функционирования в учебных заведениях Подольской губернии на протяжении ХІХ в. При этом определяются структура образования, особенности учебных программ, репертуар певцов и хористов.

Ключевые слова: образовательная система, образование певца, духовные учебные заведения, Западное Подолье, регент, репертуар певца.

Annotation. The paper highlights the main trends in the formation and development of music education singers and specificity of its operation in schools Podolia during the ХІХ century. Calculated structure of education, especially education programs, the repertoire of singers and choristers.

Keywords: educational system, singers education, religious schools, Western skirts, regent, singers repertoire.

11. Смоляк О. Мистецтво виконання на цитрі в Галичині у кінці ХІХ – першій третині ХХ століть (на прикладі концертної діяльності Євгена Купчинського) / О. Смоляк // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Ін-т пед. НАПН України ; голов. ред. П. С. Каньоса. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 12. – С. 37–42.

Анотація. У статті висвітлюються соціокультурні умови, в яких формувалося цитрове виконавство Галичини в кінці ХІХ – першій третині ХХ століття. Звернено увагу на концертну діяльність відомого галицького цитриста Євгена Купчинського та його внесок у формування репертуару, виконуваного на цитрі.

Ключові слова: Євген Купчинський, цитрове виконавство, Галицька музична культура, концертна діяльність.

Смоляк. О. Искусство выполнения на цитре в галичине в конце хіх – первой трети хх веков (на примере концертной деятельности Евгения Купчинского).

Аннотация. В статье освещаются социокультурные условия, в которых формировалось цитрове исполнительство Галичины в конце ХІХ – первой трети

XX века. Обращено внимание на концертную деятельность известного галицкого цитриста Евгения Купчинского и его взнос в формирование репертуара, выполняемого на цитре.

Ключевые слова: Евгений Купчинский, цитрове исполнительство, Галицкая музыкальная культура, концертная деятельность.

Smolyak O. The art of zither playing in halychyna at the end of the 19th beginning of the 20th century (based on the example of the concert activity of Yevhen Kupchynskiy).

Annotation. The article deals with the sociocultural conditions in which zither playing has been formed at the end of 19th first third of 20th century. The attention was paid to the concert activity of the famous halytskyi zither player Yevhen Kupchynskiy and his contribution in forming repertoire performed on zither.

Keywords: Yevhen Kupchynskiy, zither playing, Halytska musical culture, the concert activity.

12. Смоляк О. Фольклорні засади творчості композитора Євгена Купчинського / О. Смоляк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 122–127

Анотація. У статті висвітлюються соціокультурні умови, в яких відбувалося творче становлення композитора і виконавця на цитрі Євгена Купчинського. Звертається увага на фольклорні джерела, з яких композитор черпав музичний матеріал і перевтілював його в авторські композиції. Зроблено музикознавчий аналіз збірки музичних творів Є. Купчинського «Руський цитрист».

Ключові слова: Євген Купчинський, композитор, цитра, фольклорне джерело, музичний твір.

Смоляк О. Фольклорные принципы творчества композитора Евгения Купчинского.

Аннотация. В статье отражены социокультурные условия, в которых происходило творческое становление композитора и исполнителя на цитре Евгения Купчинского. Обращено внимание на фольклорные источники, из которых композитор черпал музыкальный материал и перевоплощал его в авторские композиции. Сделан музыковедческий анализ сборника музыкальных произведений Е. Купчинского «Руський цитрист».

Ключевые слова: Евгений Купчинский, композитор, цитра, фольклорный источник, музыкальное произведение.

Smolyak O. Folklore basics of composer Yevhen Kupchynskiy's creative work.

Annotation. The article deals with the sociocultural conditions that influenced creative growth of the composer and zither performer Yevhen Kupchynskiy. The attention is paid to the folklore sources from which he obtained music material and transformed it into author's compositions. The article represents musicological analysis of the collection of compositions «Rus zitherist» by Ye. Kupchynskiy.

Keywords: Yevhen Kupchynskiy, composer, zither, folklore source, composition.

13. Смоляк С. Музична стилістика гаївок з села Богдана Лепкого (с. Поручин Бережанського району Тернопільської області) / С. Смоляк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / за ред. М. П. Ткачука. – Тернопіль, 2012. – Вип. 36. – С. 83–88.

Анотація. У статті зроблено стильову характеристику гаївок, записаних в с. Поручин Бережанського району Тернопільської області, де в юні роки проживав видатний український письменник Богдан Лепкий. Проаналізовано тематичний склад пісень весняного календарно-обрядового циклу, ритмічну форму вірша і мелодії, народномузичну форму, ладозвукорядні парадигми та виконавські особливості.

Ключові слова: Богдан Лепкий, музична стилістика, ритмічна форма вірша і мелодії, народнопісенна форма, ладозвукоряд, виконавські особливості.

Смоляк О. Музыкальная стилистика гаивок из села Богдана Лепкого (с. Поручин Бережанского района Тернопольской области).

Аннотація. В статье сделана стилевая характеристика гаивок, записанных в с. Поручин Бережанского района Тернопольской области, где в юные годы проживал величайший украинский писатель Богдан Лепкий. Проанализирован тематический состав песен весеннего календарно-обрядового цикла, ритмическая форма стиха и мелодии, народномузикальная форма, ладозвукорядные парадигмы и исполнительские особенности.

Ключевые слова: Богдан Лепкий, музыкальная стилистика, ритмичная форма стиха и мелодии, народнопесенная форма, ладозвукоряд, исполнительские особенности.

Smolyak O. Musical stylistics of easter songs (hayivka) from Bohdan Lepky's village (the village of Poruchyn of Berezhany district of Ternopil region).

Annotation. The article develops style characteristics of Easter songs (hayivka) recorded in the village of Poruchyn of Berezhany district of Ternopil region, where a prominent Ukrainian writer Bohdan Lepky spent his youth. We have analyzed the thematic composition of the songs of spring calendar ritual cycle, the rhythmical form of verse and melody, a folk music form, mode and scale paradigms and performance peculiarities.

Keywords: Bohdan Lepky, musical stylistics, rhythmical form of verse and melody, folk song form, mode and scale, performance peculiarities.

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

14. Вербіцька І. О. Лялька-мотанка – художній оберіг у декоративно-прикладному мистецтві України / І. О. Вербіцька // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 184–188.

Анотація. У статті розглянуто ляльку-мотанку як художній оберіг, частку культури, важливе мистецьке явище й водночас самобутній вид декоративно-прикладного мистецтва України. Простежено способи формотворення та декорування ляльок за регіональними ознаками mid місцини, де їх виготовлено.

Ключові слова: декоративно-прикладне мистецтво, лялька-мотанка, художній оберіг, традиції, символ, декор.

Вербицкая И. О. Кукла-мотанка – художественный оберег в декоративно-прикладном искусстве Украины.

Аннотация. В статье рассмотрено куклу-мотанку как художественный оберег, часть культуры, важное художественное явление и в то же время самобытный вид декоративно-прикладного искусства Украины. Прослежены способы формообразования и декорирования кукол по региональным признакам того места, где они изготовлены.

Ключевые слова: декоративно-прикладное искусство, кукла-мотанка, художественный оберег, традиции, символ, декор.

Verbitska I. O. Doll «Motanka» – an artistic talisman in the decorative-applied art of Ukraine.

Annotation. This article examines doll-motanka as an artistic talisman, a part of culture, an important artistic phenomenon and at the same time an original kind of Ukrainian decorative-applied art. The author also observes the ways of making and decorating these dolls according to the regional signs of the locality where they are made.

Keywords: decorative-applied art, doll-motanka, artistic talisman, traditions, symbol, decor.

15. Дячок В. Ю. Творчий внесок Михайла Нетриб'яка в архітектурний простір Тернопільщини / В. Ю. Дячок // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 177–180.

Анотація. У статті досліджується творчий шлях відомого українського архітектора Михайла Нетриб'яка і його вклад в архітектуру Тернопільщини.

Ключові слова: архітектура, стиль в архітектурі, храмобудування, історична спадщина.

Дячок В. Ю. Творческий вклад Михаила Нетрибяка в архитектурное пространство Тернопольщины.

Аннотация. В статье исследуется творческий путь известного украинского архитектора Михаила Нетрибяка и его вклад в архитектуру Тернопольщины.

Ключевые слова: архитектура, стиль в архитектуре, храмостроение, историческое наследство.

Diachok V. U. Creative donation into Ternopil's architectural space of Mikhail Netribyak.

Annotation. In this publication investigates the creative way of a famous Ukrainian architect Mikhail Netribiak and his donation in the architecture of Thermopile's region.

Ключевые слова: architecture, steles into architecture, church buildings, historical speaking.

16. Пацалюк І. І. Можливості образотворчого мистецтва у формуванні художньо-естетичної культури молодших школярів / І. І. Пацалюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 3.

Анотація. У статті розкрито ціннісно-орієнтаційні, комунікативно-психологічні, інформаційно-пізнавальні та організаційно-діяльнісні можливості

образотворчого мистецтва у розвитку художньо-естетичної культури учнів молодшого шкільного віку, а також проаналізовано теперішній стан художньо-естетичного виховання у початкових школах.

Ключові слова: художньо-естетична культура, образотворче мистецтво, молодший школяр.

Пацалюк И. И. Возможности изобразительного искусства в формировании художественно-эстетической культуры младших школьников.

Аннотация. В статье раскрыты ценностно-ориентационные, коммуникативно-психологические, информационно-познавательные и организационно-деятельные возможности изобразительного искусства в развитие художественно-эстетической культуры учеников младшего школьного возраста, а так же проанализировано уровень художественно-эстетического воспитания в начальных классах.

Ключевые слова: художественно-эстетическая культура, изобразительное искусство, младший школьник.

Patsalyuk I. Possibilities art in generating artistic and aesthetic culture junior schoolchildren.

Annotation. The role of excursions as means of formation and broadening knowledge about art. The essence and peculiarities of excursion activity are analyzed in the article. It is stated excursions function and methodical to implementation.

Key words: aesthetic culture, art, junior schoolchildren.

17. Рублевська Н. В. Образотворче мистецтво на виставках у Тернопільському обласному художньому музеї в перші роки його діяльності (1991-1992 роки) / Н. В. Рублевська // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 204-209.

Анотація. У статті досліджено особливості образотворчого мистецтва в контексті експозицій музею, простежено творчість українських та зарубіжних майстрів.

Ключові слова: образотворче мистецтво, живопис, графіка, виставка, екслібрис.

Рублевська Н. В. Изобразительное искусство на выставках в Тернопольском областном художественном музее в первые годы его деятельности (1991-1992 годы).

Аннотация. В статье исследованы особенности визуальных искусств в контексте экспозиций музея, прослежено творчество украинских и зарубежных мастеров.

Ключевые слова: изобразительное искусство, живопись, графика, выставка, экслибрис.

Rublevska N. V. Fine art is on exhibitions in Ternopil regional artistic museum in the first years of his activity (1991-1992).

Annotation. In the article the features of fine art are investigational in the context of displays of museum, work of Ukrainian and foreign masters is traced.

Keywords: fine art, painting, graphic arts, exhibition, book-plate.

18. Станкевич М. Є. Протодизайн – міф чи реальність? / М. Є. Станкевич // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»: [зб. наук. пр.] / відп. ред. Б. С. Черкес. – Львів, 2012. – № 728 : Архітектура. – С. 184–189.

Анотація. Розглянуто проблемне поняття „протодизайну”, важливе для дослідження історії та теорії дизайну середовища, промислового та графічного. Запропоновано тернарну морфологію напрямів проектної творчості середини ХХ ст. замінити на семизначну, характерну для початку ХХІ століття.

Ключові слова: дизайн, протодизайн, промисловий дизайн, дизайн середовища, графічний дизайн, морфологія.

Станкевич М.Е. Протодизайн – миф или реальность?

Аннотация. Рассмотрено проблемный вопрос «протодизайна», важное для исследования истории и теории дизайна среды, промышленного и графического. Предложено тернарную морфологию направлений проектного творчества середины ХХ в. заменить на семизначную, характерную для начала ХХІ века.

Stankevych M. Protodyzayn – Myth or Reality?

Annotation. The article discussed the main concept "protodesign", topical for research of history and theory of architecture-design, industrial-design and graphic-design. Proposed to change a ternary morphology of directions of creative projects in the mid of 20 century to the seven sections morphology indicative for the beg. of 21 century.

Key words: design, protodesign, architecture-design, industrial-design, graphic-design, morphology.

19. Теслюк І. С. Природнича тематика в оздобі українського вибійчаного текстилю / І. С. Теслюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 194–199.

Анотація. У статті розглянуто специфіку творення візерунків на природничу тематику для вітчизняних вибійчаних тканин у контексті культурологічних процесів другої половини ХХ ст. Охарактеризовано яскраві індивідуальні манери у створенні квітково-рослинних візерунків та виявлено основні тенденції: звернення до естетики натурстилю і фольклоризму.

Ключові слова: квіткові мотиви, натурстиль, вибійчані тканини, орнамент.

Теслюк И. С. Естественная тематика в украшении украинского набойного текстиля.

Аннотация. В статье рассмотрено специфику создания узоров на естественную тематику для отечественных набойных тканей в контексте культурологических процессов второй половины ХХ в. Охарактеризовано яркие индивидуальные манеры создания цветочно-растительных узоров и найдено главные тенденции: обращение к эстетике натурстиля и фольклоризма.

Ключевые слова: цветочные мотивы, натурстиль, набойные ткани, орнамент.

Tesliuk I. S. Natural themes in Ukrainian printed textile decoration.

Annotation. The specificity of creating the patterns with natural themes for the domestic printed fabrics are considered in the context of the culturological processes

of the second half of the XX s. The impressive individual manners in the invention of the flower and vegetable patterns are characterized in the article and the main tendencies are found out: approaching to the aesthetics of naturstyle and folklore.

Keywords: flower motives, naturstyle, printed fabrics, pattern.

20. Тобілевич Г. М. Вплив декоративної пластики на формування художнього образу сучасного міста / Г. М. Тобілевич // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 199–204.

Анотація. У статті розглянуто вплив декоративної пластики на формування художнього образу сучасного урбаністичного середовища, міських площ та вулиць. На прикладі творчих робіт зарубіжних митців продемонстровано нові, нетрадиційні матеріали, використані в декоративній пластиці.

Ключові слова: декоративна пластика, міський простір.

Тобілевич Г. М. Влияние декоративной пластики на формирование художественного образа современного города.

Аннотация. В статье рассмотрено влияние декоративной пластики на формирование художественного образа современной урбанистической среды, городских площадей и улиц. На примере творческих работ зарубежные художники продемонстрированы новые, нетрадиционные материалы, использованные в декоративной пластике.

Ключевые слова: декоративная пластика, городское пространство.

Tobilevych H. Influence of decorative plastic arts on forming of modern city image.

Annotation. In the article influence of decorative the plastic arts is considered on forming of image of modern urbanism environment, city areas and streets. On the example of creative works foreign artists are shown new, untraditional materials, used in decorative the plastic arts.

Keywords: decorative plastic arts, city space.

21. Тобілевич Г. М. Роль декоративної пластики в історичних спорудах та архітектурних комплексах / Г. М. Тобілевич // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 2. – С. 228–234.

Анотація. У статті розглянуто значення декоративної пластики в історичних спорудах та архітектурних комплексах, проаналізовано епоху українського бароко та узагальнено історичний досвід плідної співпраці архітекторів та художників.

Ключові слова: декоративна пластика, архітектурно-просторове середовище, XVII – початок XX ст.

Тобілевич Г. М. Роль декоративной пластики в исторических сооружениях и архитектурных комплексах.

Аннотация. В статье рассмотрено значение декоративной пластики в исторических сооружениях и архитектурных комплексах, проанализирована эпоха украинского барокко и обобщенно исторический опыт плодотворного сотрудничества архитекторов и художников.

Ключевые слова: декоративная пластика, архитектурно пространственное среда, XVII – начало XX ст.

Tobilevych H. A role of decorative the plastic arts is in historical buildings and architectural complexes.

Annotation. In the article the value of decorative the plastic arts is considered in historical buildings and architectural complexes, the epoch of the Ukrainian baroque and generalized historical experience of fruitful collaboration of architects and artists is analysed.

Keywords: decorative the plastic arts, architectonically spatial environment, XVII is beginning of XX age.

22. Троцька О. С. Біоестетична характеристика флористичних елементів в дизайні інтер'єрів / О. С. Троцька // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 234–238.

Анотація. У статті розглянуто істотні особливості біоестетичної характеристики флористичних елементів дизайну інтер'єрів. Висвітлено основні фактори, що впливають на кольоросприйняття фітокомпозицій в умовах штучного освітлення. Проаналізовано групи рослин за функціональним та естетичним призначенням в приміщенні.

Ключові слова: фітодизайн, фітокомпозиція, пропорція, масштабність, симетрія, асиметрія, контраст, нюанс, гармонія.

Троцкая Е. С. Биоэстетическая характеристика флористических элементов в дизайне интерьера.

Аннотация. В статье рассмотрено существенные особенности биоэстетической характеристики флористических элементов дизайна интерьеров. Выделены основные факторы, влияющие на цветовосприятие фитокомпозиций в условиях искусственного освещения. Проанализированы группы растений по функциональным и эстетическим назначением в помещении.

Ключевые слова: фитодизайн, фитокомпозиция, пропорция, масштабность, симметрия, асимметрия, контраст, нюанс, гармония.

Trotska O. S. Bioesthetic characteristic of floral elements in interior design.

Annotation. In article it is considered features of specifications of bioesthetic characteristic of floral elements interior design. Singled out the main factors affecting of color under artificial lighting of plants composition in interior design. Groups of plants according to functional and aesthetic purpose in the room has been analyzed.

Keywords: phytodesign, plants composition, proportion, scale, symmetry, asymmetry, contrast, nuance, harmony.

23. Тютюнник І. С. Особливості оздоблення вітчизняного ексклюзивного вбрання другої половини ХХ століття / І. С. Тютюнник // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. – Тернопіль, 2012. – № 2. – С. 219–222.

Анотація. У статті розглянуто місце ручного оздоблення вітчизняних тканин – вишивки, вибійки, розпису – у створенні ексклюзивного вбрання у

контексті моделювання одягу другої половини ХХ ст. Охарактеризовано особистий внесок модельєрів та художників текстилю у розвиток української моди з її прагненням до фольклоризму, тематичності, театралізації образів. Висвітлено творчу манеру київського модельєра Лідії Авдєєвої.

Ключові слова: вишивка, ручний розпис, ручна вибійка, декорування одягу.

Тютюнник И. С. Особенности декорирования отечественной эксклюзивной одежды второй половины ХХ века.

Аннотация. В статье рассмотрено место ручного декорирования отечественных тканей – вышивки, набойки, росписи – в создании эксклюзивной одежды в контексте моделирования одежды второй половины ХХ ст. Охарактеризован личный вклад модельеров и художников текстиля в развитие украинской моды с ее стремлением к фольклоризму, тематичности, театраллизации образов. Освещена творческая манера киевского модельера Лидии Авдеевой.

Ключевые слова: вышивка, ручная роспись, ручная набойка, декорирование одежды.

Tiutiunnyk I. S. Peculiarities of the national exclusive clothes of the late XX-th century.

Annotation. The place of the manual decoration of the national clothes are lighted out in the article -embroidery, printed fabrics, painting - in the creation of exclusive clothes in the context of the clothes modeling in the late XX s. The personal contribution of the modelers and fabric artists in the development of the Ukrainian mode inclined to the folklore motifs, thematic series, show of the models are characterized. The article describes the artistic style of the Kiev designer Lidiia Avdeeva.

Keywords: embroidery, manual decoration, manual printed fabrics, clothes' decoration.

Інститут педагогіки і психології

Кафедра педагогіки та гендерної рівності

24. Винничук О. Т. Теоретичні та практичні проблеми реалізації потенціалу особистості в процесі формування професіоналізму / О. Т. Винничук, А. В. Васильченко // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки / уклад.: А. В. Цьось, С. П. Козіброцький. – Луцьк, 2012. – № 4 (20). – С. 67–72.

Анотація. У статті розглянуто актуальну проблему формування особистості професіонала в процесі професійної підготовки. Предметом дослідження обрано теоретичні та практичні аспекти професіоналізму як психологічного феномену й засоби та проблеми його формування. На основі наявних теоретичних аспектів реалізовано низку теоретичних й емпіричних завдань, зокрема проаналізовано роль суспільних впливів на процес професійного становлення особистості; окреслено основні наукові позиції та структурні компоненти професіоналізму; створено психологічний портрет фахівця освітянської сфери. Висвітлено питання інформаційної просвіти стосовно

психолого-педагогічної проблеми професіоналізму, виділено його основні компоненти та необхідні якості для сучасного конкурентоспроможного фахівця. За результатами емпіричного дослідження виокремлено основні складові компоненти професіоналізму: почуття професійної гордості, професійна самоідентифікація, компетентність і креативність, емоційна та інтелектуальна обдарованість, фізична активність, фахова підготовка, психологічна надійність, рефлексія й рівень домагань, професійне зростання та наставництво, суб'єктність, мотивація професійної діяльності. На підставі вивчення компонентів професіоналізму сформовано психологічний портрет сучасного фахівця освітянської сфери.

Ключові слова: професіоналізм, кваліфікованість, креативність, компетентність, професійна ідентифікація, суб'єктність.

Винничук О., Васильченко А. Теоретические и практические проблемы развития и реализации потенциала личности в процессе формирования профессионализма.

Аннотация. В статье рассмотрены актуальные проблемы формирования личности профессионала в процессе профессиональной подготовки. Предметом исследования являются теоретические и практические аспекты профессионализма как психологического феномена, а также способы и проблемы его формирования. На основе существующих теоретических аспектов реализован ряд теоретических и эмпирических заданий: проанализирована роль социальных влияний на процесс профессионального формирования личности; дана характеристика основных научных подходов к пониманию феномена профессионализма и его структурных компонентов; создан психологический портрет работника сферы образования. Раскрыт вопрос о необходимости информационного просвещения относительно психолого-педагогической проблемы профессионализма, охарактеризованы его основные компоненты и качества. На основе результатов эмпирического исследования обозначены основные составляющие профессионализма: чувство профессиональной гордости, профессиональная самоидентификация, компетентность и креативность, эмоциональная и интеллектуальная одаренность, физическая активность, учебная профильная подготовка, психологическая надежность, рефлексивность и уровень притязаний, профессиональный рост, субъектность, мотивация профессиональной деятельности. В статье сформирован и описан психологический портрет профессионала сферы высшего и среднего специального образования.

Ключевые слова: профессионализм, квалификация, креативность, компетентность, профессиональная идентификация, субъектность.

Vynnychuk O., Vasilchenko A. Theoretical and Practical Issues of Development and Realization of Personal Potential in the Process of Professionalism Formation.

Annotation. The article covers an urgent issue of personal formation in the process of professional training. The subjects of research are theoretical and practical aspects of professionalism as a psychological phenomenon and means and issues of its formation. Based on the present theoretical aspects, a few theoretical and empirical tasks were carried out, in particular: the role of social influence on the process of professional personal formation has been analysed; the main scientific approaches to

the understanding of professionalism phenomenon and its structural components have been explained. Authors reveal the issue of the need of informational education about the psychological and pedagogical issue of professionalism; its main components and qualities have been characterized. The main components of professionalism have been distinguished according to results of empirical research: a feeling of professional pride, professional self-identification, creativity and competence, emotional and intellectual talent, physical activity, learning preparation, psychological reliability, professional growth, professional motivation. The article creates and depicts the psychological portrait of a professional of the higher education.

Keywords: professionalism, skills/qualifications, creativity, competence, emotional gift/talent, professional identification, subjectivity.

25. Вихор С. Т. Гендерна автобіографія як метод вивчення процесів гендерної соціалізації / С. Т. Вихор // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 206–213.

Анотація. Висвітлено зміст, аспекти, складові та етапи процесу гендерної соціалізації. Метою статті є дослідження механізмів та засобів гендерної соціалізації студентства за допомогою методу гендерної автобіографії.

Ключові слова: гендерна соціалізація, гендерна автобіографія.

Вихор С. Т. Гендерная автобиография как метод изучения процессов гендерной социализации.

Аннотация. Исследовано содержание, аспекты, составляющие и этапы процесса гендерной социализации. Целью статьи является изучение механизмов и средств гендерной социализации студентов с помощью метода гендерной автобиографии.

Ключевые слова: гендерная социализация, гендерная автобиография.

Vykhor S. Gender autobiography as a method of gender socialization processes study.

Annotation. The meaning, aspects, components and stages of the process of gender socialization are examined. The aim of the article is to investigate the mechanisms and means of students' gender socialization by means of gender autobiography method.

Keywords: gender socialization, gender autobiography.

26. Вихрущ В. О. Науково-психологічне обґрунтування М. М. Ланге дидактичного концепту вітчизняної педології (кінець XIX – 20-ті роки XX століття) / В. О. Вихрущ, Л. І. Ковальчук // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 620 : Педагогіка і психологія. – С. 17–27.

Анотація. У статті охарактеризовано систему психолого-педагогічних поглядів українського вченого М. Ланге, які дозволяють виявити передумови і сутність дидактичного концепту педологічної науки в Україні (поняття «психосфера», теорія вольової уваги, види уваги, поняття «перцепція», необхідність використання експерименту у педології для визначення ефективності навчального процесу, закони сприймання). Розгляд спадщини М. Ланге у педологічній площині здійснено вперше.

Вихрущ В. А., Ковальчук Л. И. Научно-психологическое обоснование Н. Н. Ланге дидактического концепта отечественной педологии (конец XIX – 20-е годы XX столетия).

Аннотация. В статье охарактеризована система психолого-педагогических взглядов украинского ученого Н. Ланге, которые позволяют выявить условия формирования и сущность дидактического концепта педологической науки в Украине (понятие «психосфера», теория волевого внимания, виды внимания, понятие «перцепция», необходимость использования эксперимента в педологии для определения эффективности процесса обучения, законы восприятия). Рассмотрение наследия М. Ланге в педологической плоскости осуществлено впервые.

Vykhruhch V., Kovalchuk L. Scientifically-psychological explanation by M. M. Lange of didactical part of blighty pedology (the end of XIX – 20 years of XX century).

Annotation. At the given article was characterized the system of psychologically-pedagogical views ukrainian scientist M. Lange. They help to recognize the conditions and essence of didactical concept of pedology science in Ukraine (the notion “psychosphere”, the theory of intensified attention, kinds of attention, the notion “perception”, the necessity of usage an experemet in pedology for determination of effectiveness of studying process, laws of perception). At first was made a consideration of M. Lange’s scientific heritage.

27. Вихрущ В. О. Проблема дитячого читання у рецесії вітчизняних педагогів та громадських діячів другої половини XIX – початку XX століття / В. О. Вихрущ // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 619 : Педагогіка і психологія. – С. 14–25.

Анотація. У статті проаналізовано погляди на зміст, функції та специфіку дитячої художньої літератури другої половини XIX – початку XX століття у спадщині видатних вітчизняних педагогів та громадських діячів, виявлено тенденції у її розвитку.

Вихрущ В. А. Проблема детского чтения в рецепции отечественных педагогов и общественных деятелей второй половины XIX – начала XX столетия.

Аннотация. В статье проанализированы взгляды на содержание, функции и специфику детской художественной литературы второй половины XIX – начала XX столетия в наследии известных отечественных педагогов и общественных деятелей, выявлены тенденции в ее развитии.

28. Вихрущ В. О. Проблема наступності у жанрових особливостях дитячого читання: психолого-дидактичний аспект / В. О. Вихрущ, Л. М. Шумінська // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 618 : Педагогіка і психологія. – С. 31–39.

Анотація. У статті пропонується аналіз взаємозв'язку між жанровими особливостями кола дитячого читання у дошкільному і молодшому шкільному віці та їх впливу на формування особистості дитини, її соціалізації засобами художнього тексту. Вперше прослідковано об'єктивні причини та психолого-

дидактичні основи зміни жанрових уподобань дітей в залежності від їх вікових характеристик.

Выхрущ В. А., Шуминская О. Н. Проблема преемственности в жанровых особенностях детского чтения: психолого-дидактический аспект.

Аннотация. В статье предлагается анализ взаимосвязи между жанровыми особенностями круга детского чтения в дошкольном и младшем школьном возрасте и его влияния на формирование личности ребенка, ее социализации средствами художественного текста. Впервые выявлены объективные причины и психолого-дидактические основы смены жанровых предпочтений детей в зависимости от их возрастных характеристик.

Vykhruhch V. O., Shuminska O. M. The problem of continuity in genre peculiarities of kids reading: psychologically- didactical aspect.

Annotation. At the given article is suggested an analysis of connection between genre peculiarities of kids reading circle in preschool and primary school age and their influence on formation of child person, its socialization by means of fiction. For the first time were followed objective reasons and psychologically-didactical bases of change in genre preferences of children according to their age characteristics.

29. Вихрущ В. О. Прогностична спрямованість педагогічної практики майбутніх учителів початкової школи: теоретико-методологічні основи / В. О. Вихрущ, Л. М. Романишина // Науковий вісник Чернів. ун-ту: зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 616 : Педагогіка і психологія. – С. 8–19.

Анотация. У статті проаналізовано зміст, функції та специфіку організації педагогічної практики студентів відділення «Початкова освіта», шляхи забезпечення її прогностичного спрямування на педагогічну професію, представлено основні педагогічні чинники впливу на адаптаційні процеси, пов'язані із ознайомленням студента-практиканта із майбутньою професійною діяльністю.

Выхрущ В. А., Романишина Л. М. Прогностическая направленность педагогической практики будущих учителей начальной школы: теоретико-методологические основы.

Аннотация. В статье проанализировано содержание, функции и специфика организации педагогической практики студентов отделения «Начальное образование», пути обеспечения ее прогностической направленности на педагогическую профессию, представлены основные педагогические факторы влияния на адаптационные процессы, связанные с ознакомлением студента-практиканта с будущей профессиональной деятельностью.

Annotation. Integration of modern teaching technologies into pedagogical process brings up formation and future teachers technological competency development problem. Content of "prognostical competence" concept and pedagogical practice are being treated by the author as one of effective technological competence becoming conditions, and also justifies practicability of future teachers step-by-step involvement into professional activity by means of practice.

Keywords: prognostical competence, education effectiveness, pedagogical practice and its steps.

30. Вихрущ В. Прогностична спрямованість професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в процесі педагогічної практики: методологія проблеми / В. Вихрущ, Л. Романишина // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 617 : Педагогіка і психологія. – С. 9–23.

Анотація. У статті розглянуто питання про прогностичну компетенцію майбутніх учителів початкової школи. Прогностичне обґрунтування педагогічної практики розглянуто через визначення змісту, методів, засобів і організаційні форми на рівні початкової школи. Студент-педагог має створювати педагогічно зорієнтоване середовище.

Ключові слова: майбутні вчителі початкових класів, педагогічна практика, прогностична діяльність, методи підготовки, професійне становлення, діагностика.

Вихрущ В., Романишина Л. В статье рассмотрены вопросы о прогностической компетенции будущих учителей начальной школы.

Аннотация. Прогностическое обоснование педагогической практики рассмотрен через определение содержания, методов, средств и организационные формы на уровне начальной школы. Студент-педагог должен создавать педагогически ориентированную среду.

Ключевые слова: будущие учителя начальных классов, педагогическая практика, прогностическая деятельность, методы подготовки, профессиональное становление, диагностика.

Vyhrusch V., Romanyshyna L. The questions about the predictive competence of primary school teachers.

Annotation. Prognostic study of pedagogical practices considered by determining the content, methods, tools and organizational forms at the primary school. Student-teacher has to create pedagogically oriented environment.

Keywords: future teachers of elementary school, teaching practice, predictive work, methods of training, professional development, diagnostics.

31. Гречин І. М. Просвітницька робота позашкільних установ з підготовки учнівської молоді до батьківства у Німеччині / І. М. Гречин // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 4. – С. 124–130.

Анотація. Розкрито специфіку позашкільної німецької системи підготовки учнівської молоді до виконання батьківських обов'язків, показано її вертикально-горизонтальний характер. Охарактеризовано стратегічні напрямки державної політики, зміст і структуру підготовки школярів до майбутнього відповідального батьківства у позашкільних установах Німеччини, впровадження варіативних курсів, модулів і тем з батьківства, методи інтерактивного навчання, особливості використання навчальних програм у просвітницькій роботі з учнівською молоддю.

Ключові слова: відповідальне батьківство, позашкільна система підготовки до батьківства, учнівська молодь, інтерактивні методи навчання.

Гречин И. М. Просветительская работа внешкольных учреждений по подготовке ученической молодежи к родительству в Германии.

Аннотация. Раскрыта специфика внешкольной немецкой системы подготовки ученической молодежи к выполнению родительских обязанностей, показан ее вертикально-горизонтальный характер. Охарактеризованы стратегические направления государственной политики, содержание и структура подготовки школьников, к будущему ответственного родительства во внешкольных учреждениях Германии, внедрения вариативных курсов, модулей и тем по родительству, методы интерактивной учебы особенности использования учебных программ в просветительской работе с ученической молодежью.

Ключевые слова: ответственное родительство, внешкольная система подготовки к родительству, ученическая молодежь, интерактивные методы учебы.

Grechyn I. M. Educational work of German non school institutions in preparing schoolchildren for parenthood.

Annotation. The author analyses specific features of German system of preparing school youth for parenthood, its vertical-horizontal character is shown. Main directions of state policy, content and structure of preparation of students for responsible parenthood, implementation of variable courses, interactive methods, specific usage of different programmes in educational work is defined.

Keywords: responsible parenthood, non-school system of preparing for parenthood, school youth, interactive teaching methods.

32. Груць Г. М. Теоретичні засади розвитку суспільного дошкільного виховання у педагогічній спадщині С. Ф. Русової / Г. М. Груць // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 2. – С. 55–59.

Анотація. У статті проаналізовано теоретичні засади розвитку суспільного дошкільного виховання у педагогічній спадщині видатного українського педагога, державного і громадського діяча Софії Федорівни Русової; охарактеризовано систему засадних принципів, розроблених ученою для наукової організації роботи дошкільних закладів; з'ясовано сутність використання цих принципів у роботі дошкільних закладів освіти.

Ключові слова: суспільне дошкільне виховання, принципи дошкільного виховання, національна освіта, дошкільна освіта, родинне виховання.

Груць Г. М. Теоретические основы развития общественного дошкольного воспитания в педагогическом наследии С. Ф. Русовой.

Аннотация. В статье проанализировано основы развития общественного дошкольного воспитания в педагогическом наследии известного украинского педагога, просветителя Софьи Федоровны Руссовой; дана характеристика системе основополагающих принципов, разработанных С. Ф. Русовой для организации работы в дошкольных учреждениях.

Ключевые слова: общественное дошкольное воспитание, принципы дошкольного воспитания, дошкольное воспитание.

Gruts H. M. Theoretic foundations of social preschool education development in the pedagogical legacy of S. F. Rusova.

Annotation. The article analyses the theoretical foundations of the development of social preschool education in the pedagogical legacy of the outstanding Ukrainian pedagogue and teacher Sofiya Fedorivna Rusova, characterizes the system of basic principles elaborated by the scientist for the scientific organization of preschool educational institutions' activities, ascertains the essence of these principles in the functioning of preschool institutions.

Keywords: social preschool education, principles of preschool education, national education, preschool education, family upbringing.

33. Ковальчук Л. І. Проблеми організації навчального процесу в педологічній науці України / Л. І. Ковальчук // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : зб. наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини ; [редкол.: Н. С. Побірченко (голов. ред.) та ін.]. – Умань, 2012. – Вип. 40. – С. 263–269.

Анотація. Стаття присвячена проблемі форм організації навчання у вітчизняній школі в першій третині ХХ століття. Проаналізовано основні переваги і недоліки студійної системи, Дальтон-плану, методу проєктів та класно-урочної системи. Акцентовано увагу на ідеях провідних педологів, щодо психологічних особливостей навчання в молодшому шкільному віці та особливостях уроків у відповідності до вікових категорій дітей. Розкрито потенціал уроку як основної форми організації навчання та провідної ролі вчителя.

Ключові слова: педологія, форми організації навчання, урок, класно-урочна система.

Ковальчук Л. И. Проблемы организации учебного процесса в педологической науке Украины (первая треть XX века).

Аннотация. Статья посвящена проблеме форм организации учебного процесса в отечественной школе первой трети XX века. Проанализированы основные преимущества и недостатки студийной системы, Дальтон-плана, метода проектов и классно-урочной системы. Акцентируется внимание на идеях ведущих педологов, относительно психологических особенностей учебы в младшем школьном возрасте и особенностях уроков в соответствии с вековыми категориями детей. Раскрыт потенциал урока как основной формы организации учебы и ведущей роли учителя.

Ключевые слова: педология, формы организации учебы, урок, классно-урочная система.

Kovalchuk L. I. Problems of organization of educational process in science of pedology of Ukraine (first third of XX age).

Annotation. The article is devoted the problem of forms of organization of studies at domestic school in first third of XX age. Basic advantages and lacks of the studio system, Dalton, are analysed – to the plan, to the method of projects and class – the fixed system. Attention is accented on the ideas of leading pedology, in relation to

the psychological features of studies in a midchildhood and features of lessons in accordance with the age-old categories of children. Potential of lesson is exposed as a basic form of organization of studies and leading role of teacher.

Keywords: pedology, forms of organization of studies, lesson, class the fixed system.

34. Кравець В. П. Актуальні проблеми сексуальної освіти учнівської молоді / В. П. Кравець // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 4. – С. 70–77.

Анотація. На тлі трансформації шлюбно-сімейних цінностей і сексуальних стосунків в Україні аналізується актуальність сексуальної освіти учнів. Розглянуто стан сексуальної освіченості школярів різної статі та джерела інформації, різні підходи до сексуальної освіти у вітчизняній педагогіці. Охарактеризовано обсяг бажаних знань учнів зі сексуальної проблематики, вказані фактори, що гальмують розвиток сексуальної освіти в школах. Визначено основні завдання сексуальної освіти учнівської молоді, шляхи адаптації зарубіжних програм до вітчизняної педагогічної практики, традицій та особливостей культури українського суспільства.

Ключові слова: сексуальність, сексуальна освіта, міжстатеві стосунки, сексуальна культура.

Кравець В. П. Актуальные проблемы сексуального образования учащейся молодежи.

Аннотация. На фоне трансформации брачно-семейных ценностей и сексуальных отношений в Украине анализируется актуальность сексуального образования учащихся. Рассмотрено состояние сексуальной образованности школьников разного пола и источники информации, различные подходы к сексуальному просвещению в отечественной педагогике. Охарактеризован объем желательных знаний учащихся по сексуальной проблематике, указаны факторы, тормозящие развитие сексуального просвещения в школах. Определены основные задачи сексуального образования учащейся молодежи, пути адаптации зарубежных программ к отечественной педагогической практике, традициям и особенностям культуры украинского общества.

Ключевые слова: сексуальность, сексуальное образование, межполовые отношения, сексуальна культура.

Kravets V. P. Actual problems of school youths' sexual education.

Annotation. On the background of matrimonial values and sexual relations transformations in Ukraine the actuality of pupils' sexual education is analyzed. The state of sexual education of pupils of different genders and the sources of information, different approaches to sexual education in the national pedagogics are investigated. The scope of desirable pupils' knowledge of sexual issues are characterized, the factors which make slow the development of sexual education in schools are emphasized. The main tasks of school youths' sexual education, the ways of adaptation of the foreign programs to the national pedagogical practice, traditions and cultural peculiarities of Ukrainian society are determined.

Keywords: sexuality, sexual education, gender roles, relationships, sexual culture.

35. Кравець В. П. Проблеми модернізації вищої освіти України в умовах глобалізації / В. П. Кравець // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжнар. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 10. – С. 15–24.

Анотація. У статті проаналізовано проблеми стану й модернізації вищої освіти в Україні в сучасних умовах, зацентровано увагу на розвитку історичної освіти у контексті викликів XXI ст.

Ключові слова: Україна, вища освіта, історична освіта, модернізація, глобалізаційні процеси.

Кравець В. Проблемы модернизации высшего образования Украины в условиях глобализации.

Аннотация. В статье проанализированы проблемы состояния и модернизации высшего образования в Украине в современных условиях, акцентируется внимание на развитии исторического образования в контексте вызовов XXI в.

Ключевые слова: Украина, высшее образование, историческое образование, модернизация, глобализационные процессы.

Kravets V. The problems of modernization of the higher education of Ukraine in the conditions of globalization.

Annotation. In the article the problems of the state and the higher education of Ukraine in modern conditions are analyzed, the development of historical education in the context of challenges of the 21st century is emphasized.

Keywords: Ukraine, higher education, historical education, modernization, processes of globalization.

36. Кравець В. П. Статеве виховання учнівської молоді у педагогіці та шкільній практиці країн Євросоюзу / В. Кравець // Збірник наукових праць учених НАПН України, присвячений 20-річчю Академії / голов. ред. О. В. Сухомлинська. – К., 2012.

Анотація. У статті зроблена спроба проаналізувати основні напрямки статевого виховання школярів у країнах Євросоюзу. Розглядаються як позитивні, так і негативні сторони зарубіжного досвіду, обґрунтовується доцільність використання його в Україні. Використані матеріали досліджень науковців науково-дослідного центру з проблем гендерної освіти і виховання учнівської та студентської молоді, створеного Національною Академією педагогічних наук України та Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка.

Ключові слова: статево виховання, статева соціалізація, контрацептивна культура, сексуальна просвіта.

Кравець В. П. Половое воспитание ученической молодежи в педагогике и школьной практике стран Евросоюза.

Аннотация. В статье анализируются основные направления полового воспитания школьников в странах Евросоюза. Рассмотрены как положительные, так и отрицательные стороны зарубежного опыта, обоснована целесообразность применения его в Украине. Используются материалы исследований ученых научно-исследовательского центра по проблемам гендерного образования и

воспитания ученической и студенческой молодежи, созданного Национальной Академией педагогических наук Украины и Тернопольским национальным педагогическим университетом имени Владимира Гнатюка.

Ключевые слова: половое воспитание, половая социализация, контрацептивная культура, сексуальное просвещение.

Kravets V. Sex education of the school youth in a pedagogic and school practice in the countries of European Union.

Annotation. In the article the main courses of pupils' sex education in the countries of European Union are analyzed. Both positive and negative aspects of foreign experiences are investigated, and suitability of the usage of its elements in Ukraine is proved. The materials of the investigations of the scientists of the research centre for the problems of the students' and pupils' sex education which was founded by the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine and by Ternopil V. Hnatiuk National Pedagogical University are used for the article.

Keywords: sex education, sex socialization, contraceptive culture.

37. Kravets V. P. The ways of gender and familistic competence formation of the future teachers / V. P. Kravets // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 5.

Annotation. The article is about the actuality of gender and familistic competence formation of the future teachers, about its structural components, ways and methods of pedagogical university work on training the students – pedagogues to gender education and formation of the future family man or woman.

Keywords: gender, familistics, competence, training of a teacher.

Кравець В. П. Шляхи формування гендерно-фамілістичної компетенції майбутніх учителів.

Анотація. У статті розглянуто актуальність формування гендерно-фамілістичної компетентності майбутніх учителів, структуру цієї компетентності, шляхи та методи її формування в педагогічних університетах, а також підготовки студентів-педагогів до гендерної освіти та формування майбутнього сім'янина.

Ключові слова: гендер, сім'я, компетенція, підготовка вчителя.

Кравець В. Пути формирования гендерно-фамелистической компетенции будущих учителей.

Аннотация. В статье рассмотрены актуальность формирования гендерно-фамелистической компетенции будущих учителей, структура этой компетентности, пути и методы ее формирования в педагогических университетах, а также подготовки студентов-педагогов к гендерному образованию и формированию будущего семьянина.

Ключевые слова: гендер, семья, компетенция, подготовка учителя.

38. Мешко Г. М. Збереження та зміцнення професійного здоров'я вчителів як сучасна теоретична, методологічна й практична проблема / Г. М. Мешко // Науковий вісник Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Педагогічні науки / голов. ред. І. О. Смолюк. – Луцьк, 2012. – № 7 (232). – С. 91-96.

Анотація. У статті конкретизовано сутність понять «збереження здоров'я», «зміцнення здоров'я», «відновлення здоров'я», «підтримання здоров'я», «формування здоров'я». Проаналізовано і систематизовано підходи до збереження і зміцнення здоров'я вчителів, заходи з профілактики й усунення професійного стресу і професійного вигорання. Визначено психолого-педагогічні засоби, що сприяють збереженню і зміцненню професійного здоров'я вчителів.

Ключові слова: професійне здоров'я вчителів, шляхи збереження і зміцнення професійного здоров'я, психопрофілактичні заходи, комплексна програма збереження і зміцнення здоров'я вчителів.

Мешко Г. М. Сохранение та укрепление здоровья учителей как современная теоретическая, методологическая та практическая проблема.

Аннотация. В статье конкретизирована сущность понятий «сохранение здоровья», «укрепление здоровья», «восстановление здоровья», «поддержание здоровья», «формирование здоровья». Проанализированы и систематизированы подходы к сохранению и укреплению здоровья учителей, мероприятия по профилактике и преодолению профессионального стресса и профессионального выгорания. Определены психолого-педагогические средства, способствующие сохранению и укреплению профессионального здоровья учителей.

Ключевые слова: профессиональное здоровье учителей, пути сохранения и укрепления профессионального здоровья, психопрофилактические мероприятия, комплексная программа сохранения и укрепления здоровья учителей.

Meshko G. M. Preservation and strengthening of professional teachers' health as a modern theoretical, methodological and practical problem.

Annotation. The article concretizes the intensions of «health preservation», «strengthening of health», «recovery of health», «health support», and «health formation». There are analyzed and systematized approaches to teachers' health preservation and strengthening, preventive measures and elimination of professional stress and exhaustion. Psychological and pedagogical means favoring preservation and strengthening of professional teachers' health are determined.

Key words: professional teachers' health, ways of professional health preservation and strengthening, psycho-preventive measures, integrated program for preservation and strengthening of teachers' health.

39. Мешко Г. М. Шляхи гармонізації особистості майбутнього вчителя в системі підготовки до збереження і зміцнення професійного здоров'я / Г. М. Мешко // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. / КПІ ДВНЗ «КНУ» ; за ред. З. П. Бакум. – Кривий Ріг, 2012. – Вип. 36. – С. 139–146.

Анотація. У статті здійснено аналіз шляхів гармонізації особистості майбутнього вчителя у контексті підготовки його до збереження і зміцнення професійного здоров'я (формування індивідуального стилю педагогічної діяльності; формування позитивного, саногенного мислення; актуалізація духовно-творчого потенціалу).

Ключові слова: гармонія і дисгармонія особистості, гармонізація особистості майбутнього вчителя, шляхи гармонізації особистості.

Мешко Г. М. Пути гармонизации личности будущего учителя в системе подготовки к сохранению и укреплению профессионального здоровья.

Аннотация. В статье осуществлен анализ путей гармонизации личности будущего учителя в контексте подготовки его к сохранению и укреплению профессионального здоровья (формирование индивидуального стиля педагогической деятельности; формирование позитивного, саногенного мышления; актуализация духовно-творческого потенциала).

Ключевые слова: гармония и дисгармония личности, гармонизация личности будущего учителя, пути гармонизации личности.

Meshko G. M. Ways of harmonizing the identity of future teachers in the training system to maintain and enhance professional health.

Annotation. The analysis of personality harmonization ways in future teacher in the context of her preparation to saving and improvement of professional health (the formation of individual style of pedagogical activity; the formation of positive and sanogenic thinking; actualization of spiritual and creative potential) has been carried out in the article.

Keywords: harmony and disharmony of a personality, harmonization of a future teacher's personality, the ways of personality harmonization.

40. Нестайко І. М. Польський досвід впровадження Інтерактивного навчання / І. М. Нестайко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : зб. наук. праць / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини ; [редкол.: Н. С. Побірченко (голов. ред.) та ін.]. – Умань, 2012. – Вип. 42, ч. 2. – С. 109–114.

Анотація. Розкрито значення і вплив інтерактивного навчання на школярів, визначено, від чого залежить успіх сучасної школи, зроблено порівняльний аналіз уроку у звичайному комп'ютерному класі і уроку із застосуванням інтерактивної таблиці, висвітлено інформаційно-комунікативні технології, які використовують вчителі на уроках, визначено роль і місце інтерактивної таблиці в навчальному процесі, визначено завдання, які зацікавлюють учнів і розвивають в них креативність мислення, визначено позитивні сторони інтерактивного навчання і їх вплив на учня.

Ключові слова: інтерактивне навчання, учень, вчитель, інтерактивна таблиця, урок, сучасна школа.

Нестайко И. Н. Польский опыт внедрения интерактивного обучения.

Аннотация. Рассмотрено значение и влияние интерактивного обучения на школьников, определено, от чего зависит успех современной школы, сделан сравнительный анализ урока в обыкновенном компьютерном классе и урока с применением интерактивной таблицы, рассмотрены информационные технологии, которые используют учителя на уроках, показана роль и место интерактивной таблицы в учебном процессе, определены задания, которые являются интересными для учеников и способствуют развитию у них креативного мышления, указаны позитивные стороны интерактивного обучения, а также их влияние на ученика.

Ключевые слова: интерактивное обучение, ученик, учитель, интерактивная таблица, урок, современная школа.

Nestayko I. Polish experience in implementing interactive learning.

Annotation. The article explores the significance and impact of interactive learning for students, defined, on which depends the success of the modern school, the comparative analysis of the lesson in the usual computer class and lesson using interactive table covers information and communication technologies that teachers use in class, defined the role and place of interactive tables in the learning process defined tasks that motivates students and develop creativity in their thinking, identified positive aspects of interactive learning and their impact on students.

Keywords: interactive learning, student, teacher, an interactive table, lesson, modern school.

41. Нестайко І. М. Співпраця сім'ї з дошкільним навчальним закладом – запорука всебічного розвитку дітей / І. М. Нестайко // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Ін-т пед. НАПН України ; голов. ред. П. С. Каньоса. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 12. – С. 231–236.

Анотація. Зосереджено увагу на співпраці сім'ї із дошкільним навчальним закладом, показано цікаві форми співпраці навчального закладу з батьками, висвітлено права батьків у виховному процесі дошкільного навчального закладу, представлено інформацію, яку повинен здобути вчитель з метою пізнання сімейного середовища дитини.

Ключові слова: сім'я, школа, діти, дошкільний навчальний заклад, сімейне середовище, навколишнє середовище, спілкування, дитяча поведінка.

Нестайко И. Н. Сотрудничество семьи с дошкольными учебными заведениями – залог всестороннего развития детей.

Аннотация. Сосредоточено внимание на сотрудничестве семьи с дошкольным учебным заведением и школой, описано интересные формы сотрудничества учебного заведения с родителями, рассматриваются права родителей в воспитательном процессе дошкольного учебного заведения, представлено информацию, которую должен получить учитель с целью познания семейной среды ребенка.

Ключевые слова: семья, школа, дети, дошкольное учебное заведение, семейная среда, окружающая среда, общение, детское поведение.

Nestayko I. Working families with preschool educational institutions – pledge Comprehensive Child Development

Annotation. The article focuses on the cooperation of the family of preschool educational institutions and schools, show interesting forms of cooperation with school parents, highlighted the rights of parents in the educational process kindergarten, presented information that should gain knowledge of the teacher to the family environment of the child.

Keywords: family, school, children's, pre-school, family environment, environment, communication, children's behavior.

42. Nestayko I. The role of school teacher in the educational process of Polish school / I. Nestayko // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 5.

Annotation. The article focuses on the problem of school teacher in modern Polish school, shows the leading role of school teacher in raising the level of educational therapy at school, considers the concept of the teacher's functions, outlines the purpose of methodic groups of school teachers, presents the main challenges that must be implemented by the teacher in all the areas of activities, identifies various forms of training, with the help of which the put tasks are realized, identifies some personal teacher's characteristics that are important in the educational process.

Keywords: school teacher, school youth, modern school educational process, education, teaching culture.

Нестайко І. М. Роль шкільного педагога у виховному процесі польської школи.

Анотація. Розглянуто проблему роботи шкільного педагога у сучасній польській школі. Показано роль шкільного педагога у піднесенні рівня педагогічної терапії в школі, розкрито концепції виконання функцій педагога. Окреслено мету діяльності методичних колективів шкільних педагогів. Вказано головні завдання, які повинен реалізовувати педагог на всіх напрямках своєї діяльності, визначено форми занять, за допомогою яких реалізуються поставлені завдання. Виокремлено деякі особистісні риси педагога, які важливі у виховному процесі.

Ключові слова: шкільний педагог, учнівська молодь, сучасна школа, виховний процес, виховання, педагогічна культура.

Нестайко И. М. Роль школьного педагога в воспитательном процессе польской школы.

Аннотация. Рассмотрена проблема работы школьного педагога в современной польской школе. Показана роль школьного педагога в поднесении уровня педагогической терапии в школе, раскрыты концепции исполнения функций педагога. Определена цель деятельности методических коллективов школьных педагогов. Указаны главные задания, которые должен реализовать педагог во всех направлениях своей деятельности, определены формы занятий, которые помогут реализовать определенные задания. Обозначены некоторые личностные черты педагога, которые важные в воспитательном процессе.

Ключевые слова: школьный педагог, ученическая молодежь, воспитание, современная школа, процесс воспитания, воспитание, педагогическая культура.

43. Радченко О. Я. Організація роботи з ілюстративним матеріалом підручника / О. Я. Радченко // Імідж сучасного педагога. – 2012. – № 7 (126). – С. 25–28.

Анотація. Стаття присвячена організації роботи з ілюстративним матеріалом підручника. У роботі розкрито дидактичні основи використання ілюстративного матеріалу в навчальній книзі, запропоновано систему завдань та запитань, що допоможуть вчителю організувати роботу з цим структурним компонентом підручника.

Ключові слова: підручник для початкової школи, організація роботи з підручником, ілюстративний матеріал, молодші школярі.

Радченко О. Организация работы с иллюстративным материалом учебника.

Анотація. Стаття посвящена організації роботи с ілюстративним матеріалом учебника. В работе обоснованы и охарактеризованы дидактические основы использования иллюстративного материала в учебной книге, предусмотрена система заданий и вопросов, которые помогут учителю организовать работу с этим структурным компонентом учебника.

Ключевые слова: учебник для начальной школы, организация работы с учебником, иллюстративный материал, младшие школьники.

Radchenko O. The organization of work with illustrative material of a text-book.

Annotation. The article is devoted to the organization of work with illustrative material of a text-book. Didactic basics of using illustrative material in an educational text-book are discovered, a system of tasks and answers, which may help a teacher to organize work with this structural component of a text-book, is proposed in this article.

Keywords: text-book for junior pupils, the organization of work with a text-book, illustration material, junior pupils.

44. Сеньовська Н. Л. Гендерний підхід у середній освіті (на матеріалі вивчення драматургії Лесі Українки в 10 класі) / Н. Л. Сеньовська // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. / КПІ ДВНЗ «КНУ» ; за ред. З. П. Бакум. – Кривий Ріг, 2012. – Вип. 36. – С. 439–444.

Анотація. У статті характеризується гендерний підхід у середній освіті, що полягає як у тиражуванні наявних гендерних стереотипів, так і в просуванні ідей гендерної рівності. Описано гендерний аналіз драматичних поем Лесі Українки як один із засобів корекції процесу соціалізації молоді залежно від статі.

Ключові слова: гендер, гендерні стереотипи, гендерний підхід в освіті, гендерний аспект вивчення драматичних творів.

Сеньовская Н. Л. Гендерный подход в среднем образовании.

Анотація. В статье характеризуется гендерный подход в среднем образовании, который заключается как в тиражировании имеющихся гендерных стереотипов, так и в продвижении идей гендерного равенства. Описан гендерный анализ драматических поэм Лесии Украинки как одно из средств коррекции процесса социализации юношества в зависимости от пола.

Ключевые слова: гендер, гендерные стереотипы, гендерный подход в образовании, гендерный аспект изучения драматических произведений.

Seniovska N. L. The gender approach in the secondary education.

Annotation. In the article gender approach is characterized in secondary education that consists both in circulating of present gender stereotypes and in advancement of ideas of gender equality. The gender analysis of dramatic poems of Lesia Ukrainian as one of facilities of correction of process of socialization is described youth depending on sex.

Keywords: gender, gender stereotypes, gender approach in education, gender aspect of study of dramatics.

45. Сеньовська Н. Л. Характеристика професійної саморегуляції вчителя-словесника / Н. Л. Сеньовська // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка , Ін-т

пед. НАПН України ; голов. ред. П. С. Каньоса. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 10. – С. 81–85.

Анотація. У статті аналізується феномен професійної саморегуляції вчителя-словесника. Описані його структура (компоненти та функції), рівні сформованості, шляхи розвитку основних механізмів. Наведено результати емпіричного дослідження ролі професійної саморегуляції у фаховій діяльності вчителів мови та літератури.

Ключові слова: професійна саморегуляція вчителя, структура, компоненти, функції, рівні сформованості, механізми професійної саморегуляції вчителя.

Сеньовська Н. Л. Характеристика профессиональной саморегуляции учителя-словесника.

Аннотация. В работе анализируется феномен профессиональной саморегуляции учителя языка и литературы. Описаны его структура (компоненты и функции), уровни формирования, пути развития основных механизмов. Приведены результаты эмпирического исследования роли профессиональной саморегуляции в деятельности учителей-словесников.

Ключевые слова: профессиональная саморегуляция учителя, структура, компоненты, функции, уровни формирования, механизмы профессиональной саморегуляции учителя .

Seniovska N. L. The characteristic of professional self-regulation of teacher-philologist.

Annotation. The article analyzes the phenomenon professional self-regulation of teacher-philologist. We describe its structure (components and functions), levels of formation, ways to develop the basic mechanisms. The results of empiric research of role of professional self-regulation in professional activity of teachers of language and literature are resulted.

Keywords: professional self-regulation of teaches, structure, functions and components, levels of formation, mechanisms of teachers professional self-regulation.

46. Удич З. І. Модель психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів до організації самовиховання старшокласників / З. І. Удич // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Ін-т пед. НАПН України ; голов. ред. П. С. Каньоса. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 10. – С. 92–98.

Анотація. У статті розглядаються основи моделювання процесу підготовки майбутніх учителів до організації самовиховання учнів старших класів; визначено основні елементи моделі; проаналізовано етапи впровадження запропонованої моделі.

Ключові слова: моделювання, модель підготовки учителів, самовиховання.

Удич З. И. Модель психолого-педагогической подготовки будущих учителей к организации самовоспитания старшеклассников.

Аннотация. В статье рассматриваются основы моделирования процесса подготовки будущих учителей к организации самовоспитания учеников старших классов; определены основные элементы этой модели; осуществлен анализ этапов реализации данной модели.

Ключевые слова: моделирование, модель подготовки учителей, самовоспитание.

Udych Z. I. Model psycho-pedagogical training of teachers to pupils self-organization.

Annotation. The article considers the fundamentals of modeling the process of future teachers' preparation to organization of high school students' self-education, identifies key elements of the model, and analyzes the stages of the suggested model implementation.

Keywords: modeling, model of teacher trainings, self-education.

47. Удич З. І. Підготовка майбутніх учителів до організації самовиховання / З. І. Удич // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 2. – С. 8–15.

Анотація. Обґрунтовано необхідність підготовки майбутніх учителів до організації самовиховання старшокласників. Окреслено функції вчителя-наставника учнів старших класів у самовихованні. Визначено та охарактеризовано визначальні елементи в структурі готовності майбутніх учителів організувати самовиховне середовище для старшокласників: критерії, компоненти, показники та рівні.

Ключові слова: наставник, старшокласник, самовиховання.

Удыч З. И. Подготовка будущих учителей к организации самовоспитания.

Аннотация. Обоснована необходимость подготовки будущих учителей к организации самовоспитания старшеклассников. Обусловлены функции учителя-наставника учащихся старших классов в самовоспитании. Определены и охарактеризованы основные элементы структуры готовности будущих учителей к организации среды для самовоспитания старшеклассников: критерии, компоненты, показатели и уровни.

Ключевые слова: наставник, старшеклассник, самовоспитание.

Udych Z. I. Preparing teachers to self-organization.

Annotation. The necessity of preparing future teachers to self-education of high-schoolchildren. Defined the functions of a teacher-mentor high school student in the self. Defined and described criteria, components, indicators and level of future teachers organize self-education environment for high-schoolchildren.

Keywords: mentor, high-schoolchild, self-education.

48. Чайка В. М. Проблема формування іміджу менеджера соціально-педагогічної сфери / В. М. Чайка, І. Є. Остапівський // Науковий вісник Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Педагогічні науки / голов. ред. І. О. Смолюк. – Луцьк, 2012. – № 17. – С. 108–111.

Анотація. У статті розкрито актуальність проблеми формування позитивного іміджу менеджера в соціально-педагогічній сфері. Дано визначення іміджу. Розкрито його типологію. Обґрунтовано складники іміджу менеджера соціальної роботи. Визначено механізми його формування.

Ключові слова: імідж, менеджмент, соціальний менеджмент, менеджер, технологія формування іміджу, соціальний педагог.

Чайка В. М., Остапівський І. Е Проблема формирования имиджа менеджера социально-педагогической сферы.

Аннотация. В статье раскрывается актуальность формирования имиджа менеджера социально-педагогической сферы. Дается определение имиджа, его типология. Обосновываются составные имиджа менеджера социальной работы, а также особенности его формирования.

Ключевые слова: имидж, менеджмент, социальный менеджмент, менеджер, технология формирования имиджа, социальный педагог.

Chaika V. M., Ostapovskiy I. Je. The Problem of Image Formation of the Social Manager and Educational Spheres.

Annotation. In the article the relevance of creating a positive image of the manager in the socio-educational sphere. The definition of the image is done. Reveals his typology. Parts substantiates the image of social work manager are reasonable. A mechanism of its formations is determined.

Keywords: image, management, social management, manager, image formation technology, social pedagog.

49. Чайка В. М. Проблеми змісту підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до інноваційної педагогічної діяльності / В. М. Чайка // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 2. – С. 33–39.

Анотація. На основі аналізу наукової літератури, з'ясування специфіки діяльності вихователя дошкільного закладу визначено основні теоретичні підходи до структурування змісту його підготовки. Охарактеризовано основні принципи структурування навчального матеріалу дисциплін психолого-педагогічного циклу (системності, цілеспрямованості, прогностичності, технологічності, діагностичності, ранжування). Обґрунтовано підсистему методологічних, загальнотеоретичних, психолого-педагогічних і дидактико-технологічних знань і вмінь, які забезпечують здійснення інноваційної діяльності.

Ключові слова: інноваційна педагогічна діяльність, підготовка майбутніх вихователів, дошкільний навчальний заклад, зміст підготовки.

Чайка В. М. Проблемы содержания подготовки будущих воспитателей дошкольных учебных заведений к инновационной педагогической деятельности.

Аннотация. На основе анализа научной литературы, выяснения специфики деятельности воспитателя дошкольного учреждения определены основные теоретические подходы к структурированию содержания его подготовки. Охарактеризованы основные принципы структурирования учебного материала дисциплин психолого-педагогического цикла (системности, целеустремленности, прогнозируемости, технологичности, диагностичности, ранжирования). Обоснована подсистема методологических, общетеоретических, психолого-педагогических и дидактико-технологических знаний и умений, которые обеспечивают осуществление инновационной деятельности.

Ключевые слова: инновационная педагогическая деятельность, подготовка будущих воспитателей, дошкольное учебное заведение, содержание подготовки.

Chaika V. M. The problems of content of the future kindergarten teachers' training to implement innovational pedagogical activity.

Annotation. Analysis of scientific literature and specifics of kindergarten teachers' activity has led to determining major theoretical approaches to structuring of kindergarten teachers' training. The main principles of structuring of courses in Pedagogy and Psychology have been characterized. The subsystem of methodological, theoretical, psychological and pedagogical, didactic and technological subskills and skills to conduct innovational activity has been grounded.

Keywords: innovational pedagogical activity, future kindergarten teachers' training, kindergarten, training content.

50. Чайка В. М. Саморегуляція діяльності вчителя початкової школи як фактор його професійного саморозвитку / В. М. Чайка // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. праць / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 568 : Педагогіка і психологія. – С. 173–181.

Анотація. На основі аналізу наукової літератури, з'ясування специфіки діяльності вчителя початкової школи визначено особливості (універсальність, системність, суб'єктність, комплексність) і функції (загальні і специфічні) саморегуляції як фактора його професійного саморозвитку. Узагальнено причини низького рівня саморегулятивної діяльності вчителя початкової школи.

Ключові слова: професійний саморозвиток, учитель початкової школи, саморегуляція педагогічної діяльності, загальні і специфічні функції саморегуляції.

Чайка В. М. Саморегуляція деятельности учителя начальной школы как фактор его профессионального саморазвития.

Аннотация. На основе анализа научной литературы, выяснения специфики деятельности учителя начальной школы определены особенности (универсальность, системность, субъектность, комплексность) и функции (общие и специфические) саморегуляции как фактора его профессионального саморазвития. Обобщены причины низкого уровня саморегулятивной деятельности учителя начальной школы.

Ключевые слова: профессиональное саморазвитие, учитель начальной школы, саморегуляция педагогической деятельности, общие и специфические функции саморегуляции.

Chaika V. M. Self-control of primary school teacher's activity as the factor of his professional development.

Annotation. Having analysed scientific literature, clarified the specificity of primary school teacher's activity, the peculiarities (universality, systemic approach, subjectivity, integrity) and functions (general and specific) of self-control as the factor of his professional development have been defined. The reasons for the low level of primary school teacher's self-control activity have been generalized.

Keywords: professional self-development, primary school teacher, self-control of pedagogic activity, general and specific functions of self-control.

51. Chaika V. The methodology of didactics as a basic invariant of the theory of professional education / V. Chaika // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 5.

Annotation. We characterize the methodology of modern didactics as a basic invariant theory of professional education in the process of analysis of the general scientific, activity and individual-oriented approaches. The features of the system and synergistic approaches, theoretical aspects of activity, praxeological, humanistic, cultural, axiological, subjective, akmeologic and competent approach to the problems of professional education.

Keywords: methodology of didactics theory of professional education, general, student-centered, activity-methodological approaches.

Чайка В. М. Методологія дидактики як базовий інваріант теорії професійної освіти.

Анотація. Охарактеризовано методологію сучасної дидактики як базовий інваріант теорії професійної освіти в процесі аналізу загальнонаукових, діяльнісних та особистісно-орієнтованих підходів. Визначено особливості системного і синергетичного підходів, висвітлено теоретичні аспекти діяльнісного, праксеологічного, гуманістичного, культурологічного, аксіологічного, суб'єктного, акмеологічного і компетентнісного підходів до вивчення проблем професійної освіти.

Ключові слова: методологія дидактики, теорія професійної освіти, загальнонаукові, особистісно-орієнтовані, діяльнісні методологічні підходи.

Чайка В. М. Методология дидактики как базовый инвариант теории профессионального образования.

Аннотация. Дана характеристика методологии современной дидактики как базового инварианта теории профессионального образования в процессе анализа общенаучных, деятельностных и личностно-ориентированных подходов. Определены особенности системного и синергетического подходов, освещены теоретические аспекты деятельностного, праксеологического, гуманистического, культурологического, аксиологического, субъектного, акмеологического и компетентностного подходов к изучению проблем профессионального образования.

Ключевые слова: методология дидактики, теория профессионального образования, общенаучные, личностно-ориентированные, деятельностные методологические подходы.

52. Чайка І. А. Критерії і показники визначення рівнів готовності майбутніх педагогів до самостійної навчально-пізнавальної діяльності в інформаційно-освітньому середовищі наукової бібліотеки / І. А. Чайка // Наукові записки Вінниць. держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія / редкол.: В. І. Шахов, М. І. Сметанський, Г. С. Тарасенко. – Вінниця, 2012. – № 38. – С. 275–280.

Анотація. Виокремлено компоненти готовності до самостійної навчально-пізнавальної діяльності (інтелектуальний, ціннісний, пізнавально-операційний). Конкретизовано критерії (когнітивний, мотиваційно-ціннісний, процесуальний) та показники визначення рівнів готовності майбутніх педагогів до самостійної навчально-пізнавальної діяльності в інформаційно-освітньому середовищі наукової бібліотеки.

Ключові слова: критерії, показники, рівні готовності, самостійна навчально-пізнавальна діяльність, інформаційно-освітнє середовище.

Чайка И. А. Критерии и показатели определения уровней готовности будущих учителей к самостоятельной учебно-познавательной деятельности в информационно-образовательной среде научной библиотеки.

Аннотация. Определены компоненты готовности к самостоятельной учебно-познавательной деятельности (интеллектуальный, ценностный, познавательно-операционный). Конкретизированы критерии (когнитивный, мотивационно-ценностный, процессуальный) и показатели определения уровней готовности будущих учителей к самостоятельной учебно-познавательной деятельности в информационно-образовательной среде научной библиотеки.

Ключевые слова: критерии, показатели, уровни готовности, самостоятельная учебно-познавательная деятельность, информационно-образовательная среда.

Chaika I. The criteria and indices of determination of the readiness levels of the future teachers for an independent educational and cognitive activity in the informational and educational environment of the scientific library.

Annotation. The components (intellectual, evaluative, cognitive and operational) of the readiness for the independent educational and cognitive activity are distinguished. The criteria (cognitive, motivational and evaluative, procedural) and indices of determination of the readiness levels of the future teachers for the independent educational and cognitive activity in the informational and educational environment of the scientific library are concretized.

Keywords: criteria, indices, readiness levels, independent educational and cognitive activity, informational and educational environment.

53. Чайка І. А. Методика реалізації організаційно-педагогічних умов професійної підготовки майбутнього педагога засобами інформаційно-освітнього середовища наукової бібліотеки педагогічного ВНЗ / І. А. Чайка // Педагогічний дискурс : зб. наук. праць / голов. ред. І. М. Шоробура. – Хмельницький, 2012. – Вип. 12. – С. 330–336.

Анотація. Розроблено методику реалізації організаційно-педагогічних умов професійної підготовки майбутнього педагога засобами інформаційно-освітнього середовища наукової бібліотеки ВНЗ. Охарактеризовано зміст основних етапів експериментальної роботи, загальнодидактичні та специфічні методи і форми навчання.

Ключові слова: організаційно-педагогічні умови підготовки, методика реалізації умов, інформаційно-освітнє середовище наукової бібліотеки, методи і форми навчання, майбутній педагог.

Чайка И. А. Методика реализации организационно-педагогических условий профессиональной подготовки будущего педагога средствами информационно-образовательной среды научной библиотеки педагогического вуза.

Аннотация. Разработана методика реализации организационно-педагогических условий профессиональной подготовки будущего педагога средствами информационно-образовательной среды научной библиотеки педагогического вуза. Дана характеристика содержанию основных этапов экспериментальной работы, общедидактическим и специфическим методам обучения.

Ключевые слова: организационно-педагогические условия подготовки, методика реализации условий, информационно-образовательная среда научной библиотеки, методы и формы обучения, будущий педагог.

Chaika I. Methods of realization of organization-pedagogical conditions of professional preparation of a future pedagogue by means of information- educational environment of scientific library of higher pedagogical educational institution.

Annotation. The methods of realization of organizational-pedagogical conditions of professional preparation of a future pedagogue by means of information-educational environment of scientific library of higher pedagogical educational institution are worked out. The characteristics of the content of the basic periods of experimental work, general didactic and specific methods of teaching are given.

Keywords: organizational-pedagogical conditions of professional preparation, methods of conditions realization, information-educational environment of scientific library, methods and forms of teaching, future pedagogue.

54. Чайка І. А. Моделювання професійної підготовки майбутнього педагога в умовах інформаційно-освітнього середовища наукової бібліотеки педагогічного ВНЗ / І. А. Чайка // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / наук. ред. І. С. Руснак. – Чернівці, 2012. – Вип. 617 : Педагогіка та психологія. – С. 189–198.

Анотація. Розроблено педагогічну модель професійної підготовки майбутнього педагога засобами інформаційно-освітнього середовища наукової бібліотеки педагогічного ВНЗ. Обґрунтовано загально-дидактичні і специфічні принципи підготовки, структурні компоненти середовища, змодельовано технології навчання (кредитно-модульна, комп'ютерна, бібліотечно-інформаційна), етапи (пропедевтичний, базовий, рефлексивно-корегувальний), організаційно-педагогічні умови.

Ключові слова: педагогічна модель, професійна підготовка майбутнього педагога, інформаційно-освітнє середовище, технології навчання.

Чайка И. А. Моделирование профессиональной подготовки будущего педагога в условиях информационно-образовательной среды научной библиотеки педагогического вуза.

Аннотация. Разработана педагогическая модель профессиональной подготовки будущего педагога с помощью информационно-образовательной среды научной библиотеки педагогического вуза. Обоснованы общедидактические и специфические принципы подготовки, структурные компоненты среды, смоделированы технологии обучения (кредитно-модульная, компьютерная, библиотечно-информационная), этапы (пропедевтический, базовый, рефлексивно-корректирующий), организационно-педагогические условия.

Ключевые слова: педагогическая модель, профессиональная подготовка будущего педагога, информационно-образовательная среда, технологии обучения.

Chaika I. Modeling of professional training the future teachers with means of information-educational environment of the scientific library of the pedagogical universities.

Annotation. It was treated the pedagogical model of professional training the future teachers with means of information-educational environment of the scientific library of the pedagogical universities. It was grounded general didactic and specific training principles, the structural components of the environment, developed training technologies (credit-modular technologies, computer technologies, library-information technologies), stages (propaedeutical, basic, reflexive-corrective), organizational-pedagogical terms.

Keywords: pedagogical model, professional training of future teachers, information-educational environment, training. technologies.

55. Чайка І. А. Принципи реалізації потенціалу інформаційно-освітнього середовища ВНЗ в контексті особистісних вимірів підготовки майбутніх педагогів / І. А. Чайка // Науковий вісник Ужгород. нац. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – Вип. 24. – С. 194–197.

Анотація. З'ясовано сутність інформаційно-освітнього середовища ВНЗ. Визначено принципи реалізації потенціалу інформаційно-освітнього середовища: активності і самостійності, доступності, рефлексивності, інтегрованості, інтерактивності, індивідуалізації, надлишковості, сензитивності, різнобічності, оновлюваності, педагогічної доцільності застосування потенціалу ІОС.

Ключові слова: інформаційно-освітнє середовище, особистісні виміри підготовки, принципи реалізації потенціалу інформаційно-освітнього середовища.

Чайка И. А. Принципы реализации потенциала информационно-образовательной среды вуза в контексте личностных измерений подготовки будущих педагогов.

Анотация. Выяснена сущность информационно-образовательной среды вуза. Определены принципы реализации потенциала информационно-образовательной среды: активности и самостоятельности, доступности, рефлексивности, интегрированности, интерактивности, индивидуализации, избыточности, сензитивности, разносторонности, обновляемости, педагогической целесообразности применения потенциала ИОС.

Ключевые слова: информационно-образовательная среда, личностные измерения подготовки, принципы реализации потенциала информационно-образовательной среды.

Chaika I. The principles of realization of the potential of informational and educational environment at higher educational establishments in terms of personal criteria of future teachers' training.

Annotation. The essence of information and educational environment at higher educational establishments has been clarified. The principles of realization of the potential of information and educational environment have been defined, namely activeness and independence, accessibility, reflexiveness, integration, interactivity, personalization, abundance, sensitivity, versatility, renewal, and pedagogical appropriateness of application of information and educational environment.

Keywords: information and educational environment, the personal dimension of training, principles to realize the potential of information and educational environment.

Кафедра педагогічної майстерності та освітніх технологій

56. Вихрущ В. Прогностична спрямованість професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в процесі педагогічної практики: методологія проблеми / В. Вихрущ, Л. Романишина // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 617 : Педагогіка і психологія. – С. 9–23.

Анотація. У статті розглянуто питання про прогностичну компетенцію майбутніх учителів початкової школи. Прогностичне обґрунтування педагогічної практики розглянуто через визначення змісту, методів, засобів і організаційні форми на рівні початкової школи. Студент-педагог має створювати педагогічно зорієнтоване середовище.

Ключові слова: майбутні вчителі початкових класів, педагогічна практика, прогностична діяльність, методи підготовки, професійне становлення, діагностика.

Вихрущ В., Романишина Л. В статье рассмотрены вопросы о прогностической компетенции будущих учителей начальной школы.

Аннотация. Прогностическое обоснование педагогической практики рассмотрено через определение содержания, методов, средств и организационные формы на уровне начальной школы. Студент-педагог должен создавать педагогически ориентированную среду.

Ключевые слова: будущие учителя начальных классов, педагогическая практика, прогностическая деятельность, методы подготовки, профессиональное становление, диагностика.

Vyhrusch V., Romanushyna L. The questions about the predictive competence of primary school teachers.

Annotation. Prognostic study of pedagogical practices considered by determining the content, methods, tools and organizational forms at the primary school. Student-teacher has to create pedagogically oriented environment.

Keywords: future teachers of elementary school, teaching practice, predictive work, methods of training, professional development, diagnostics.

57. Кодлюк Я. П. Мій учитель / Я. П. Кодлюк // Початкова школа. – 2012. – № 4. – С. 6.

Анотація. У статті йдеться про наукові та людські якості відомого українського вченого, доктора педагогічних наук, професора, академіка НАПН України Олександри Яківни Савченко (автор ділиться враженнями від багаторічної співпраці з цією багатогранною людиною – з часів роботи над кандидатською і докторською дисертаціями до сьогоднішнього дня).

Ключові слова: Олександра Яківна Савченко, наукова діяльність, відомий учений, наукове керівництво, кандидатські й докторські дисертації, підручникомознавство.

Кодлюк Я. П. Мой учитель.

Аннотация. В статье описаны научные и человеческие качества известного украинского ученого, доктора педагогических наук, профессора, академика НАПН Украины Александры Яковлевны Савченко (автор делится впечатлениями от многолетнего сотрудничества с этим разносторонним человеком – со времен работы над кандидатской и докторской диссертациями по сегодняшний день).

Ключевые слова: Александра Яковлевна Савченко, научная деятельность, известный ученый, научное руководство, кандидатские и докторские диссертации, учебниковедение.

Kodliuk Y. My teacher.

Annotation. This article is about scientific and human features of Oleksandra Yakivna Savchenko. She is a Ukrainian scientist, Doctor of Education, a professor, a member of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (the author expresses her opinion about longstanding cooperation (from master's thesis and PhD thesis to nowadays) with such a many-sided person).

58. Кодлюк Я. П. Початкова освіта в умовах особистісно орієнтованої парадигми навчання / Я. П. Кодлюк // Сучасна початкова освіта: вектори розвитку : зб. наук. праць Бердянського держ. пед. ун-ту : (спец. вип., присвячений 80-річчю університету) / [голов. ред. І. Т. Богданов]. – Бердянськ, 2012. – С. 110–119.

Анотація. У статті наведено авторське тлумачення поняття «особистісно орієнтована початкова освіта»; розкрито шляхи її реалізації на різних рівнях формування змісту початкової освіти – загального теоретичного уявлення, навчального предмета, навчального матеріалу, процесу навчання та рівня, на якому зміст освіти стає надбанням кожного школяра.

Ключові слова: початкова школа, зміст початкової освіти, молодші школярі, особистісно орієнтоване навчання, особистісно орієнтована початкова освіта, Державний стандарт початкової загальної освіти, навчальний план, навчальна програма, підручник для початкової школи.

Кодлюк Я. П. Начальное образование в условиях личностно ориентированной парадигмы обучения.

Аннотация. В статье наведено авторское формулирование понятия «личностно ориентированное начальное образование»; раскрыты пути его реализации на разных уровнях формирования содержания начального образования – общего теоретического представления, учебного предмета, учебного материала, процесса обучения и уровня, на котором содержание образования становится достоянием школьника.

Ключевые слова: начальная школа, содержание начального образования, младшие школьники, личностно ориентированное обучение, личностно ориентированное начальное образование, Государственный стандарт начального общего образования, учебный план, учебная программа, учебник для начальной школы.

Kodliuk Y.P. Elementary education in the context of personally oriented paradigm of the learning process.

Annotation. In the article author's formulation of the concept of «learner-oriented elementary education» is analyzed, revealed the way of its implementation at various levels for the contents of elementary education – general theoretical

presentation, school subject, material for learning, process of learning and the level at which educational content becomes the property of pupil.

Keywords: primary school, the content of primary education, pupils of elementary school, student-oriented teaching, learner-oriented primary education, the State standard of elementary general education, curriculum, education program, textbook for elementary school.

59. Кодлюк Я. Теоретико-методичні засади формування дидактичної компетентності майбутніх учителів початкової школи / Я. Кодлюк // Імідж сучасного педагога. – 2012. – № 6. – С. 13–16.

Анотація. У статті проаналізовано теоретико-методичні підходи до з'ясування сутності дидактичної компетентності; розкрито зміст її структурних компонентів – змістового, процесуального та мотиваційного; охарактеризовано шляхи формування дидактичної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Ключові слова: вчитель початкової школи, компетентність і компетенція, професійна компетентність, дидактична компетентність майбутнього вчителя початкової школи, структурні компоненти дидактичної компетентності (змістовий, процесуальний, мотиваційний), засоби діагностики дидактичної компетентності.

Кодлюк Я. Теоретико-методические основы формирования дидактической компетентности будущих учителей начальной школы.

Аннотация. В статье проанализировано теоретико-методические подходы к уяснению сущности дидактической компетентности; раскрыто содержание ее структурных компонентов – содержательного, процессуального и мотивационного; охарактеризовано пути формирования дидактической компетентности будущих учителей начальной школы.

Ключевые слова: учитель начальной школы, компетентность и компетенция, профессиональная компетентность, дидактическая компетентность будущего учителя начальной школы, структурные компоненты дидактической компетентности (содержательный, процессуальный, мотивационный), средства диагностики дидактической компетентности.

Kodliuk Y. Theoretical and methodological foundations of didactic competence formation of primary school teachers.

Annotation. Theoretical and methodological approaches to clarify the nature of didactic competence and the content of structural components – semantic, procedural and motivational – are analyzed in this article; ways of creating didactic competence of primary school teachers are described.

Keywords: elementary (primary) school teacher, competence and adequacy, professional competence, didactic competence of a primary school teacher, structural components of didactic competence (semantic, procedural, motivational), diagnostic tools of didactic competence.

60. Кодлюк Я. П. Технологічність підручника для початкової школи / Я. П. Кодлюк, М. В. Самогіс // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. пр. / наук. ред. О. М. Топузов. – К., 2012. – Вип. 12. – С. 432–438.

Анотація. У статті розкрито сутність технологічності підручника для початкової школи та обґрунтовано її структурні компоненти: підручник як стратегічна і тактична модель процесу навчання, підручник як самовчитель, функціональність навчальної книги, узгодженість підручника з технологіями навчання, технічність навчальної книги.

Ключові слова: молодший школяр, підручник для початкової школи, технологічність підручника, структурні компоненти технологічності підручника для початкової школи.

Кодлюк Я. П., Самотис М. В. Технологичность учебника для начальной школы.

Аннотация. В статье раскрыта сущность технологичности учебника для начальной школы и обоснованы ее структурные компоненты: учебник как стратегическая и тактическая модель процесса обучения, учебник как самоучитель, функциональность учебной книги, согласованность учебника с технологиями обучения, техничность учебной книги.

Ключевые слова: младший школьник, учебник для начальной школы, технологичность учебника, структурные компоненты технологичности учебника для начальной школы.

Kodliuk Y. P., Samotys M. V. Technological side of a primary school book.

Annotation. The essence of the concept of adaptability of a book is analyzed in the article. Its structural components are proved: a pupil as a strategic and structural model of studying process, a pupil as a self-teacher, functionality of a book, coherence of book and teaching technologies, technical side of a book.

Keywords: a primary school pupil, a primary school book, technological structure, structural components of a primary school book.

61. Kodliuk Y. Theoretical approaches to analyses of technological structure of a primary school book./ Y. Kodliuk // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 5.

Annotation. The essence of the concept of «adaptability of a book» is analyzed in the article. Its structural components are proved: a pupil as a strategic and structural model of studying process, a pupil as a self-teacher, functionality of a book, coherence of book and teaching technologies, technical side of a book.

Keywords: a primary school pupil, a primary school book, technological structure of a school book, structural components of a primary school book.

Кодлюк Я. Теоретичні підходи до аналізу технологічності підручника для початкової школи.

Анотація. У статті обґрунтовано структурні компоненти технологічності підручника для початкової школи (підручник як стратегічна і тактична модель процесу навчання, підручник як самовчитель, функціональність навчальної книги, узгодженість підручника з певними технологіями навчання, технічність навчальної книги) та визначено критерії аналізу цієї характеристики навчальної книги.

Ключові слова: молодший школяр, підручник для початкової школи, технологічність підручника, структурні компоненти технологічності підручника для початкової школи, критерії аналізу технологічності.

Кодлюк Я. Теоретические подходы к анализу технологичности учебника для начальной школы.

Аннотация. В статье обоснованы структурные компоненты технологичности учебника для начальной школы (учебник как стратегическая и тактическая модель процесса обучения, учебник как самоучитель, функциональность учебной книги, согласованность учебника с определенными технологиями обучения, техничность учебной книги) и определены критерии анализа этой характеристики учебной книги.

Ключевые слова: младший школьник, учебник для начальной школы, технологичность учебника, структурные компоненты технологичности учебника для начальной школы, критерии анализа технологичности.

62. Онишків З. М. Мультимедіа в початковій школі / З. М. Онишків // Початкова школа. – 2012. – № 5. – С. 48–51.

Анотація. У статті розкрито види мультимедійних матеріалів, що використовуються в практиці початкового навчання, охарактеризовано їхні навчальні можливості та особливості використання на уроках і в позаурочний час.

Ключові слова: мультимедіа-презентація, мультимедіа-тренажер, електронні навчальні комплекти, мультимедійні ресурси інтернету.

Онышкив З. М. Мультимедиа в начальной школе.

Аннотация. В статье раскрыто виды мультимедийных материалов, что используются в практике начального обучения, охарактеризовано их учебные возможности и особенности использования на уроках и во внеурочное время.

Ключевые слова: мультимедиа-презентация, мультимедиа-тренажер, электронные учебные комплекты, мультимедийные ресурсы интернета.

Onyshkiv Z. M. Multimedia in primary school.

Annotation. The article explores the types of multimedia materials used in primary education practice. Their educational possibilities and peculiarities of their usage in class and after classes are characterized.

Keywords: multimedia presentation, multimedia simulator, e-learning kits, multimedia Internet resources.

63. Онишків З. М. Організація виховної роботи в сільській початковій школі / З. М. Онишків // Початкова школа. – 2012. – № 12. – С. 58–60.

Анотація. Показано роль початкової школи в сільській місцевості, розкрито форми організації виховної роботи з учнями, способи залучення батьків до проведення позакласної виховної роботи, принципи та форма складання плану виховної роботи з учнівським колективом.

Ключові слова: сільська початкова школа, виховна робота, форми виховної роботи.

Онышкив З. М. Организация воспитательной работы в сельской начальной школе.

Аннотация. Показана роль начальной школы в сельской местности, раскрыто формы организации воспитательной работы с учащимися, способы привлечения родителей к проведению внеурочной воспитательной работы, принципы и формы составления плана воспитательной работы с ученическим коллективом.

Ключевые слова: сельская начальная школа, воспитательная работа, формы воспитательной работы.

Onyshkiv Z. M. The organization of educational work in a rural primary school.

Annotation. The role of primary schools in rural areas is shown, forms of organization of educational work with pupils, ways of involving parents in conducting extracurricular educational work and the principles and the form of setting a plan of educational work with pupils are revealed.

Keywords: rural primary school, educational work, forms of educational work.

64. Онишків З. М. Середовищний підхід в організації навчально-виховного процесу в сільській початковій школі / З. М. Онишків // Імідж сучасного педагога. – 2012. – № 5. – С. 62–64.

Анотація. У статті розглядається вплив різних типів середовища на організацію навчально-виховного процесу в сільській початковій школі. Автор розкриває передовий педагогічний досвід з даної проблеми, а також наводить рекомендації щодо оформлення навчального приміщення для учнів початкових класів, створення сприятливого емоційного мікроклімату на уроці.

Ключові слова: середовище, типи середовищ, виховний простір, екологічний простір, центри діяльності.

Онышкив З. М. Средовой подход в организации учебно-воспитательного процесса в сельской начальной школе.

Аннотация. В статье рассматривается влияние различных типов среды на организацию учебно-воспитательного процесса в сельской начальной школе. Автор раскрывает передовой педагогический опыт по данной проблеме, а также наводит рекомендации по оформлению учебных помещений для учащихся начальных классов, создание благоприятного эмоционального микроклимата на уроке.

Ключевые слова: среда, типы среды, воспитательное пространство, экологическое пространство, центры деятельности.

Onyshkiv Z. M. Environment-based approach to the educational process in rural.

Annotation. The article discusses the impact of different types of environment on organizing educational process in rural primary school. The author shows the best educational experience on the issue and provides recommendations for designing of educational facilities for pupils of elementary school, creating auspicious emotional climate during lessons.

Keywords: environment, types of environment, educational space, activity centers.

65. Онишків З. М. Стан готовності майбутніх учителів до роботи в сільській початковій школі / З. М. Онишків // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 4. – С. 9–17.

Анотація. Розкрито зміст поняття «готовності до педагогічної діяльності». Дано визначення поняття «готовності майбутніх учителів до роботи в сільській початковій школі». Наведено програму вивчення краєзнавчого аспекту досліджуваної проблеми, готовності майбутніх учителів до роботи в умовах сільської початкової школи, їх ставлення до розробки питань, пов'язаних з

роботою сільської початкової школи. Проаналізовано результати констатувального дослідження, сформульовано відповідні висновки.

Ключові слова: готовність до педагогічної діяльності, готовність до роботи в сільській початковій школі.

Онишків З. М. Состояние готовности будущих учителей к работе в сельской начальной школе.

Аннотація. Раскрыто содержание понятия «готовности к педагогической деятельности». Дано определение понятия «готовности будущих учителей к работе в сельской начальной школе». Приведена программа изучения краеведческого аспекта исследуемой проблемы, готовности будущих учителей к работе в условиях сельской начальной школе, их отношение к разработке вопросов, связанных с работой сельской начальной школы. Проанализировано результаты констатирующего исследования, сформулированы соответствующие выводы.

Ключевые слова: готовность к педагогической деятельности, готовность к работе в сельской начальной школе.

Onyshkiv Z. M. The level of readiness of future teachers to working in a rural primary school.

Annotation. The article reveals the concept of «readiness for teaching activities». The article provides the definition to «readiness of teachers to work in rural primary schools». An application of the study of the regional aspects of the problem, willingness of teachers to work in a rural primary school, their attitude to development issues associated with working in rural primary schools are given. The results of the primary research is analyzed and the proper conclusions are formulated.

Keywords: willingness to teaching activities, willingness to work a in rural primary school.

66. Паламарчук Л. Використання програмного засобу SpeechAnalyzer для комплексної діагностики якостей мовлення майбутніх учителів / Л. Паламарчук, О. Паламарчук // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. праць / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 605 : Педагогіка і психологія. – С. 127–132.

Анотація. У статті розглядаються основні проблеми діагностики рівня сформованості якостей мовлення у майбутніх учителів. Пропонується до розгляду розроблена авторами комп'ютерна програма SpeechAnalyzer, що орієнтована на автоматизацію процесу діагностики якостей мовлення, та розкриваються переваги її застосування у навчальному процесі ВНЗ.

Ключові слова: діагностика якостей мовлення, комп'ютерна діагностична програма, автоматизований аналіз, SpeechAnalyzer.

Паламарчук Л., Паламарчук О. Использование программного средства SpeechAnalyzer для комплексной диагностики качеств речи будущих учителей.

Аннотація. В статье рассматриваются основные проблемы диагностики уровня сформированности речевых качеств у будущих учителей. Предлагается к рассмотрению разработанная авторами компьютерная программа SpeechAnalyzer, которая сориентирована на автоматизацию процесса диагностики качеств речи, и раскрываются преимущества ее использования в учебном процессе ВУЗа.

Ключевые слова: диагностика качеств речи, компьютерная диагностическая программа, автоматизированный анализ, SpeechAnalyzer.

Palamarchyk L., Palamarchyk O. Using the software SpeechAnalyzer for complex diagnostic qualities broadcasting future teachers.

Annotation. The article analyzes the basic problems of the level of formation of the future teachers speaking qualities diagnostics. The authors suggest their own computer program SpeechAnalyzer, which is focused on the automation of speaking qualities diagnostics. The benefits of its use during the process of education in higher educational establishments are revealed.

Keywords: speaking qualities diagnostics, computer diagnostics program, automated analysis, SpeechAnalyzer.

Кафедра практичної психології

67. Адамська З. М. Особливості розвитку рефлексивних компонентів у структурі суб'єктності майбутніх психологів / З. М. Адамська // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 17. – С. 15–24.

Анотація. У статті висвітлюється проблема професійно-особистісного становлення майбутніх психологів; суб'єктність розглядається визначальною властивістю, завдяки якій стає зрозумілішою сутнісна логіка особистісного та професійного становлення майбутнього психолога; увага акцентується на результатах експериментального дослідження особливостей розвитку рефлексивних компонентів у структурі суб'єктності майбутніх психологів, які свідчать про недостатній рівень розвитку досліджуваних показників.

Ключові слова: професійно-особистісне становлення, суб'єктність майбутніх психологів, суб'єктні якості, рефлексивність, самооцінка, самоставлення, професійна самооцінка, самооцінка професійно значущих якостей.

Адамская З. М. Особенности развития рефлексивных компонентов в структуре субъектности будущих психологов.

Аннотация. В статье освещается проблема профессионально-личностного становления будущих психологов; субъектность рассматривается определяющим свойством, благодаря которому раскрывается сущностная логика личностного и профессионального становления будущего психолога; внимание акцентируется на результатах экспериментального исследования особенностей развития рефлексивных компонентов в структуре субъектности будущих психологов, которые свидетельствуют об недостаточном уровне развития исследуемых показателей.

Ключевые слова: профессионально-личностное становление, субъектность будущих психологов, субъектные качества, рефлексивность, самооценка, самоотношение, профессиональная самооценка, самооценка профессионально важных качеств.

Adamska Z. Features of development of reflective components in the structure subjectness future psychologists.

Annotation. The article deals with the problem of professional and personal development of future psychologists; subjectness is considered a defining feature through which it becomes easier to understand the essential logic of personal and professional development of future psychologist, focuses on the results of the experimental study the characteristics of reflective components in the structure subjectness future psychologists show underdevelopment of the studied parameters.

Keywords: professional and personal development, subjectness future psychologists subjective quality, reflexivity, self-esteem, professional self-esteem, self-esteem professionally significant qualities.

68. Адамська З. М. Особливості самоактуалізації особистості майбутніх психологів у контексті вищої професійної освіти / З. М. Адамська // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 15. – С. 19–28.

Анотація. У статті представлені результати дослідження самоактуалізації як інтегративного показника суб'єктності майбутніх психологів. Проаналізовано динаміку показників самоактуалізації в процесі навчання у виші, особливості взаємозв'язку рівня самоактуалізації з показниками осмисленості життя.

Ключові слова: суб'єктність, суб'єктність майбутніх психологів, рівень самоактуалізації, особистість майбутніх психологів.

Адамская З. М. Особенности самоактуализации личности будущих психологов в контексте высшего профессионального образования.

Аннотация. В статье представлены результаты исследования самоактуализации как интегрального показателя субъектности будущих психологов. Осуществлен анализ динамики показателей самоактуализации в процессе обучения в вузе, особенности взаимосвязей уровня самоактуализации с показателями осмысленности жизни.

Ключевые слова: субъектность, субъектность будущих психологов, уровень самоактуализации, личность будущих психологов.

Adamska Z. Features of the self-actualization of future psychologists in the context of higher professional education.

Annotation. The article presents the results of self-actualization as an integrative indicator subjectness future psychologists. The dynamics of indicators of self-actualization in learning at the university, especially the level of self-actualization connected with indicators meaningfulness of life.

Keywords: subjectness, subjectness future psychologists, level of actualization of personality of future psychologists, personality future psychologists.

69. Андрійчук І. Особливості взаємозв'язку Я-концепції та професійного самовизначення старшокласників / І. Андрійчук // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки : зб. наук. пр. / голов. ред. В. П. Андрущенко. – К., 2012. – Вип. 39 (63). – С. 63–69.

Анотація. У статті розглянуто сутність понять Я-концепція, особистісне і професійне самовизначення старшокласників. Акцентується увага на важливості встановлення взаємозв'язку між смисловими характеристиками Я-концепції та

професійним самовизначенням в ранньому юнацькому віці. Представлено результати емпіричного дослідження, які підтверджують той факт, що розвиток Я-концепції і становлення професійного самовизначення протікають в єдиному контексті функціонування самосвідомості особистості.

Ключові слова: Я-концепція, особистісне самовизначення, професійне самовизначення, старшокласник.

Андрійчук І. П. Особенности взаимосвязи Я-концепции и профессионального самоопределения старшеклассников.

Аннотация. В статье рассмотрена сущность понятий Я-концепция, личностное и профессиональное самоопределение старшеклассников. Акцентируется внимание на важность установления взаимосвязи между смысловыми характеристиками Я-концепции и профессиональным самоопределением в раннем юношеском возрасте. Представлены результаты эмпирического исследования, которые подтверждают тот факт, что развитие Я-концепции и становления профессионального самоопределения протекают в едином контексте функционирования самосознания личности.

Ключевые слова: Я-концепция, личностное самоопределение, профессиональное самоопределение, старшеклассник.

Andriychuk I. P. Features of the relationship of self-concept and professional self.

Annotation. The paper considers the essence of the concepts I-concept, personal and professional self seniors. The central importance of establishing meaningful relationships between the characteristics of self-concept and professional self-determination in early adolescence. The results of empirical studies that confirm the fact that the development of self-concept and professional self development occurring in the context of a single functioning identity of the individual.

Keywords: self-concept, personal self, professional identity, a senior.

70. Борисюк С. О. Визначення рівня клієнта як важливий аспект консультування у соціально-педагогічній сфері / С. О. Борисюк, Н. М. Пеньковська // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. О. Костюка НАПН України / голов. ред. С. Д. Максименко. – К., 2012. – Т. 11 : Психологія особистості. Психологічна допомога особистості, вип. 6. – С. 82–91.

Анотація. У статті акцентується увага на необхідності врахування індивідуальних особливостей клієнта у взаємодії з психологом. Аналізуються модальності суб'єктивної реальності та рівень розвитку клієнта як важливі показники його внутрішнього світу. Описуються навички уважної поведінки та методи впливу на клієнта, які інтегровано використовуються в роботі консультанта з клієнтами різних рівнів розвитку.

Ключові слова: консультування, модальності внутрішньої реальності, уважна поведінка, методи впливу.

Борисюк С. А., Пеньковская Н. М. Определение уровня клиента как важный аспект консультирования в социально-педагогической сфере.

Аннотация. В статье акцентируется внимание на необходимости учета индивидуальных особенностей клиента во взаимодействии с психологом. Анализируются модальности субъективной реальности и уровень развития

клиента как важные показатели его внутреннего мира. Описываются навыки внимательного поведения и методы воздействия на клиента, которые интегрировано используются в работе консультанта с клиентами разных уровней развития.

Ключевые слова: консультирование, модальности внутренней реальности, внимательное поведение, методы воздействия.

Borisyuk S. O., Penkovska N. M. Determining the level of client as an important aspect of counseling in social and educational spheres.

Annotation. The article focuses on the need to take into account the individual characteristics of the client in conjunction with a psychologist. Modality of subjective reality and the level of development as important indicators of his inner world are analyzed. The skills of attentive behavior and methods of influence on a client that is integrated used in consulting work with clients at various levels of development are described.

Keywords: counseling, modalities of the inner reality, attentive behavior, influence methods.

71. Кормило О. М. Програма формування позитивного ставлення дітей до школи / О. М. Кормило // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 8. – С. 4–21.

Анотація. У статті запропонована розвивально-корекційна програма оптимізації емоційно-ціннісного ставлення молодших школярів до учіння. Застосування програми дозволить актуалізувати суб'єктний потенціал школярів, знизить рівень тривожності, узгодить ціннісні орієнтації у структурі Я-бажаного і Я-реального.

Ключові слова: емоційна сфера, молодші школярі, навчання.

Kormilo O. M. Программа формирования позитивного отношения детей к школе.

Аннотация. В статье предложена развивательно-коррекционная программа оптимизации эмоционально-ценностного отношение младших школьников к учению. Применение программы позволит актуализировать субъектный потенциал школьников, снизит уровень тревожности, согласует ценностные ориентации в структуре Я-желательного и Я-реального.

Ключевые слова: эмоциональная сфера, младшие школьники, учеба.

Kormilo O. M. Program of forming of positive relation of children to school

Annotation. In the article is offered the program of optimization emotionally valued attitude of junior schoolboys toward studies. The use of the program will allow to normalize subject potential of schoolboys, reduce the level of anxiety, co-ordinate the valued orientations in the structure of I – desired and I real

Keywords: emotional sphere, junior schoolboys, studies.

72. Радчук Г. К. Герменевтичні аспекти сучасного освітнього середовища / Г. К. Радчук // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. О. Костюка НАПН України / голов. ред. С. Д. Максименко. – К., 2012. – Т. 12 : Психологія творчості, вип. 14. – С. 217–223.

Анотація. Стаття присвячена психолого-педагогічному аналізу герменевтичних аспектів сучасного освітнього середовища. Проаналізовано основні поняття герменевтики у контексті освіти. Обґрунтовано, що герменевтика дозволяє зрозуміти сутнісні засади процесу гуманітаризації освіти, допомагає глибше осягнути механізми становлення особистості у процесі пізнання, який охоплює культурні, моральні та інші аспекти..

Ключові слова: герменевтика, освіта, суб'єкт освіти, інтерпретація, герменевтичне коло, смисл.

Радчук Г. К. Герменевтические аспекты современной образовательной среды.

Аннотация. Статья посвящена психолого-педагогическому анализу герменевтических аспектов современной образовательной среды. Проанализированы основные понятия герменевтики в контексте образования. Обосновано, что герменевтика позволяет понять сущностные основы процесса гуманитаризации образования, помогает глубже понять механизмы становления личности в процессе познания, который охватывает культурные, моральные и другие аспекты.

Ключевые слова: герменевтика, образование, субъект образования, интерпретация, герменевтический круг, смысл.

Radchuk G. Hermeneutic aspects of modern educational environment.

Annotation. Article addresses psychological and pedagogical analysis of hermeneutic aspects in modern educational environment. The main notions of hermeneutics are being analyzed in the educational context. It is substantiated that hermeneutics provides for understanding of essential principles of humanitarization process and profound comprehension of personality development principles within the cognition process that incorporates cultural, ethical and other constituents.

Keywords: hermeneutics, education, education actor, interpretation, hermeneutic circle, sense.

73. Радчук Г. К. Діалогізація освітнього змісту як психолого-педагогічна проблема сучасної вищої школи / Г. К. Радчук // Науковий вісник Миколаїв. держ. ун-ту ім. В. Сухомлинського : зб. наук. пр. / за ред. С. Д. Максименка, Н. О. Євдокимової. – Миколаїв, 2012. – Т.2, вип. 8. – С. 207–212.

Анотація. Стаття присвячена проблемі діалогізації навчального матеріалу, що пов'язана з конструюванням таких освітніх ситуацій, які б активізували смислопошукову активність студентів. Обґрунтовано, що основними характеристиками конструювання освітніх ситуацій можуть виступати: контекстуальність, відкритість, метафоричність предметного змісту навчального матеріалу, смислотворчі інтенції педагогічного мовлення, ігрові форми навчальної взаємодії.

Ключові слова: освітній діалог, освітні ситуації, метафоричність, контекстуальність, відкритість знання, смислопошукова активність студента.

Радчук Г. К. Диалогизация образовательного содержания как психолого-педагогическая проблема современного высшего образования.

Аннотація. Стаття посвящена проблемі диалогізації учебного матеріала, що пов'язано з конструюванням таких освітніх ситуацій, які б активізували смислопошукову активність студентів. Обґрунтовано, що основними характеристиками конструювання освітніх ситуацій можуть виступати: контекстуальність, відкритість, метафоричність предметного змісту учебного матеріала, смислотворчі інтенції педагогічної мови, ігрові форми учебного взаємодіяння.

Ключові слова: освітній діалог, освітні ситуації, метафоричність, контекстуальність, відкритість знання, смислопошукова активність студентів.

Radchuk G. Transforming educational content into a dialog form as a current pedagogical and psychological issue of higher education.

Annotation. The article addresses the issue of introducing dialog into curriculum and training material as a result of construction of educational situations that would trigger sense searching activity in students. It is argued that among the main characteristics of educational situations construction may be context relatedness, openness, metaphorical content of training material, sense formation intentions of pedagogic speech, plays as forms of educational interactions.

Keywords: educational dialog, educational situations, metaphor, context relatedness, knowledge openness, sense searching activity.

74. Радчук Г. К. Особистісне та професійне самовизначення як чинник професійного становлення особистості [Електронний ресурс] / Г. К. Радчук // Вісник Нац. акад. Держ. прикордонної служби України : електронне наук. фахове вид. / голов. ред. О. В. Діденко. – Хмельницький, 2012. – Вип. 6. – Режим доступу до журн.: www.nduv.gov.ua/ejournals/Vnadps/2012_6/10soaddv.pdf. – Назва з екрану.

Анотація. Стаття присвячена проблемі професійного становлення особистості. Обґрунтовано, що успішність даного процесу визначається єдністю професійного та особистісного самовизначення. З'ясовано, що необхідну основу цілісності професійно-особистісного самовизначення особистості становить взаємодія та взаємозбагачення процесів персоналізації та персоніфікації, тобто визначення себе на основі набуття індивідуального способу існування у професії та водночас відкриття та збагачення свого Я через можливості професійної діяльності.

Ключові слова: професійне становлення, особистісне самовизначення, професійне самовизначення, персоналізація, персоніфікація.

Radchuk G. K. Личностное и профессиональное самоопределение как фактор профессионального становления личности.

Аннотація. Стаття посвящена проблемі професійного становлення личности. Обґрунтовано, що успішність даного процесу визначається єдністю професійного і личностного самоопределения. Проаналізовано, що необхідним основою цілісності професійно-личностного самоопределения личности является взаємодіяння і взаємозбагачення процесів персоналізації і персоніфікації, то єсть определение себя на основі овладения

индивидуального способа существования в профессии и в то же время открытие и обогащение своего Я через возможности профессиональной деятельности.

Ключевые слова: профессиональное становление, личностное самоопределение, профессиональное самоопределение, персонализация, персонификация.

Radchuk G. Personal and professional self-determination as a factor of personal professional development.

Annotation. The article addresses an issue of personal professional development. The success of such training is defined by the unity of professional and personal self-determination. Interaction and mutual enrichment of personalization and personification processes are analyzed to be the core components of integrity of professional and personal self-determination. Self-determination based on acquisition of individual way of existence within a profession as well as discovery and enrichment of the Self through the possibilities of professional activities are among the main results of such interaction.

Keywords: professional development, personal self-determination, professional self-determination, personalization, personification.

75. Радчук Г. К. Особливості діалогізації освітнього змісту в контексті вищої школи / Г. К. Радчук // Вісник Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка: Психологічні науки / [редкол.: Г. К. Радчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 4. – С. 161–168.

Анотація. Стаття присвячена проблемі діалогізації навчального матеріалу, що пов'язана з конструюванням таких освітніх ситуацій, які б активізували смислопошукову активність студентів. Обґрунтовано, що основними характеристиками конструювання освітніх ситуацій можуть виступати: контекстуальність, відкритість, метафоричність предметного змісту навчального матеріалу, смислотворчі інтенції педагогічного мовлення, ігрові форми навчальної взаємодії.

Ключові слова: освітній діалог, освітні ситуації, метафоричність, контекстуальність, відкритість знання, смислопошукова активність студента.

Радчук Г. К. Особенности диалогизации образовательного содержания в контексте высшей школы.

Аннотация. Статья посвящена проблеме диалогизации учебного материала, что связано с конструированием таких образовательных ситуаций, которые б активизировали смыслопоисковую активность студентов. Обосновано, что основными характеристиками конструирования образовательных ситуаций могут выступать: контекстуальность, открытость, метафоричность предметного содержания учебного материала, смысловые интенции педагогической речи, игровые формы учебного взаимодействия.

Ключевые слова: образовательный диалог, образовательные ситуации, метафоричность, контекстуальность, открытость знания, смыслопоисковая активность студентов.

Radchuk G. Features of introducing dialogue into the educational context of higher educational institutions.

Annotation. The article addresses the issue of introducing dialog into curriculum and training material as a result of construction of educational situations that would trigger sense searching activity in students. It is argued that among the main characteristics of educational situations construction may be context relatedness, openness, metaphorical content of training material, sense formation intentions of pedagogic speech, plays as forms of educational interactions.

Keywords: educational dialog, educational situations, metaphor, context relatedness, knowledge openness, sense searching activity

76. Радчук Г. К. Психологія аксіогенезу особистості в контексті вищої професійної освіти Психологія особистості / Г. К. Радчук // Науковий теоретико-методологічний і прикладний психологічний журнал. – 2012. – № 1 (3). – С. 170–181.

Анотація. Дослідження присвячене теоретико-методологічному обґрунтуванню та емпіричному вивченню механізмів, закономірностей, структурно-динамічних показників та психолого-педагогічних умов аксіогенезу особистості студентів у процесі вищої професійної освіти.

Обґрунтовано концептуальні основи професійно-особистісного аксіогенезу майбутнього фахівця як неперервного процесу ціннісно-цільового трансцендування в контексті цілісного життєздійснення; розроблено функціонально-динамічну модель аксіогенезу особистості; виокремлено смислове переживання як екзистенційно-феноменологічну основу професійно-особистісного аксіогенезу в освітньому середовищі ВНЗ; емпірично виявлено структурно-динамічні особливості аксіогенезу особистості студентів у процесі здобуття вищої професійної освіти. Розроблено та апробовано психолого-педагогічну програму гармонізації аксіогенезу майбутніх фахівців, основою якої виступив освітній діалог як смислонасичена процесуально-цілісна форма активного навчання.

Ключові слова: аксіогенез, цінність, смисл, вища професійна освіта, суб'єктна позиція, смислове переживання, особистісний ціннісний досвід, освітній діалог.

Радчук Г. К. Психология аксиогенеза личности в контексте высшего профессионального образования.

Аннотация. Исследование посвящено теоретико-методологическому обоснованию и эмпирическому изучению психологических механизмов, закономерностей, структурно-динамических показателей и психолого-педагогических условий аксиогенеза личности студентов в процессе высшего профессионального образования. Обоснованы концептуальные основы профессионально-личностного становления будущего специалиста как непрерывного процесса ценностно-целевого трансцендирования в контексте целостного жизнеосуществления; разработана функционально-динамическая модель аксиогенеза личности; выделено смысловое переживание как экзистенциально-феноменологическое основание профессионально-личностного аксиогенеза в образовательной среде вуза; эмпирически выявлены структурно-динамические особенности аксиогенеза личности студентов в процессе получения высшего профессионального образования. Разработана и апробирована психолого-педагогическая программа гармонизации аксиогенеза

будущих специалистов, основой которой выступил образовательный диалог как смыслонасыщенная процессуально-целостная форма активного обучения.

Ключевые слова: аксиогенез, ценность, смысл, высшее профессиональное образование, субъектная позиция, смысловое переживание, образовательный диалог.

Radchuk G. K. Psychology of personality axiogenesis in the context of professional higher education.

Annotation. The article analyses paradigmatic foundations of the modern higher education system and defines its main characteristics within a broad social and cultural context. Professional higher education is considered to be an original chronotopos of cultural and phenomenological construction of authentic and genuine meanings, a personal contribution to mental educational environment performed by the subjects of educational dialog. In the dissertation the grounds were given to educational dialog as a procedural and integral form of active learning which aims at acquisition of professional knowledge at an axiological and sense level. The level, dynamic and content characteristics of an educational dialog were explicated here. Methodical means of educational dialog implementation into practice of professional training were defined and evaluated.

Keywords: axiogenesis, value, sense, higher professional education, subjective attitude, sense experience, personal value experience, educational dialog.

77. Радчук Г. К. Психолого-педагогічні засади впровадження освітнього діалогу як інноваційної форми навчання студентів / Г. К. Радчук // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 1. – С. 1–5.

Анотація. У статті актуалізується необхідність упровадження інноваційних форм навчання майбутніх педагогів з метою зміни стереотипів у сфері сімейного виховання, розвитку діалогічного спілкування як необхідної умови активізації суб'єктного потенціалу дитини. Розкриваються теоретико-методичні аспекти освітнього діалогу як інноваційної форми навчання студентів з питань сімейного.

Ключові слова: сімейне виховання, стереотипи сімейного виховання, особистість дитини, освітній діалог, змістовий рівень діалогу, формальний рівень діалогу.

Радчук Г. К. Психолого-педагогические основания внедрения образовательного диалога как инновационной формы обучения студентов.

Аннотация. В статье актуализируется необходимость внедрения инновационных форм обучения будущих педагогов с целью изменения стереотипов в сфере семейного воспитания, развития диалогического общения как необходимого условия активизации субъектного потенциала ребенка. Раскрываются теоретико-методические аспекты образовательного диалога как инновационной формы обучения студентов по вопросам семейного воспитания.

Ключевые слова: семейное воспитание, стереотипы семейного воспитания, личность ребенка, образовательный диалог, содержательный уровень диалога, формальный уровень диалога.

Radchuk G. Psychological and pedagogical foundations for introduction of educational dialogue as an innovational students training method.

Annotation. The article deals with the necessity of introduction of innovational instructional methods in teachers training. Such training aims at changing stereotypes of future teachers in the domain of family education and development of communication based on dialogue being a prerequisite for activation of subjective potential of a child. Theoretical and methodological aspects of educational dialogue as an innovational instruction method for students training in the domain of family education are addressed.

Keywords: family education, stereotypes of family education, child's personality, educational dialogue, content level of a dialogue, formal level of a dialogue.

78. Радчук Г. К. Смысловірна активність як чинник аксіогенезу особистості в контексті засвоєння соціального досвіду в сучасній освіті / Г. К. Радчук // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 15. – С. 256–262.

Анотація. У статті здійснений теоретичний аналіз процесів смислоутворення у міждисциплінарному дискурсі та виокремлено структурно-динамічні особливості аксіогенезу у процесі освіти у зв'язку із смисловірною активністю особистості.

Радчук Г. К. Смыслообразовательная активность как фактор аксиогенезе личности в контексте усвоения социального опыта в современном образовании.

Аннотация. В статье осуществлен теоретический анализ процессов смыслообразования в междисциплинарном дискурсе и выделено структурно-динамические особенности аксиогенеза в процессе образования в связи с смыслообразовательной активностью личности.

Radchuk G. Sense formation activity factor in axiogenesis of personality in the context of adoption of social experience in modern educational environment.

Annotation. The article analyses a sense formation process from an interdisciplinary point of view and defines structural and dynamic features of axiogenesis in education in a realm of an individual sense formation.

Keywords: sense, axiogenesis, personal experience, sense formation activity.

79. Сіткар В. Дитяча субкультура в системі соціогенезу: групова ідентичність чи колективний символізм (соціально-психологічний аспект) / В. Сіткар // Психологічні перспективи / відп. ред. М. М. Слюсаревський. – 2012. – Спец. вип.: Актуальні проблеми психології малих, середніх та великих груп. – С. 132–143.

Анотація. В статті наголошується, що субкультура формує у дітей групову солідарність. Вона їх об'єднує в одну групу та виключає з групи тих, хто не знає її «мови». Пошук групової ідентичності відбувається під впливом соціальних груп з якими ідентифікують себе діти та молодь. Основні культурні цінності дитячої субкультури передаються з покоління в покоління однолітків усно. Субкультура дітей при переході з однієї вікової групи в іншу зазнає змін.

Ключові слова: дитяча субкультура, соціогенез, групова ідентичність, колективний символізм, соціальна психологія

Ситкар В. И. Детская субкультура в системе социогенеза: групповая идентичность или коллективный символизм (социально-психологический аспект).

Аннотация. В статье указывается, что детская субкультура формирует у детей групповую солидарность. Она их объединяет в одну группу и исключает из группы тех, кто не знает ее «языка». Поиск групповой идентичности происходит под влиянием социальных групп с которыми идентифицируют себя дети и молодежь. Основные культурные ценности детской субкультуры передаются из поколения в поколение сверстников устно. Субкультура детей при переходе из одной возрастной группы в другую претерпевает изменений.

Ключевые слова: детская субкультура, социогенез, групповая идентичность, коллективный символизм, социальная психология.

Sitkar V. I. Child's subculture in the system of sociogenesis: group identity or collective symbolism (social psychological aspect).

Annotation. The article specifies that the subculture creates the group solidarity in children. It unites them in one group and excludes those who do not know its «language». The search of group identity occurs under the influence of social groups with which children and young people identify themselves. The basic cultural values of child's subculture have been transmitting orally from generation to generation. The subculture of children undergoes changes while transferring from one age group to another.

Keywords: child's subculture, sociogenesis, group identity, collective symbolism, social psychology.

80. Сіткар В. Дитяча субкультура в умовах системних змін / В. Сіткар // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2012. – Т. 14, ч. 3. – С. 190–199.

Анотація. На прикладі дитячих ігор, іграшки та друкованої продукції, як складових дитячої субкультури, розглядаються деякі тенденції розвитку соціокультурної ситуації сучасного дитинства.

Ключові слова: дитинство, соціалізація, дитяча субкультура, гра, іграшка, дитяча книга, системні зміни.

Ситкар В. Детская субкультура в условиях системных изменений.

Аннотация. На примере детских игр, игрушек и печатной продукции, как составляющих детской субкультуры, рассматриваются некоторые тенденции развития социокультурной ситуации современного детства.

Ключевые слова: детство, социализация, детская субкультура, игра, игрушка, детская книга, системные изменения.

Sitkar V. I. The children's subculture under system changes condition by way of toy and game material example.

Annotation. Some trends of socio-cultural situation of contemporary childhood on the example of children's games, toys and printed products as the components of children's subculture have been examined.

Keywords: childhood, socialization, children's subculture, game, toy, children's book, systemic changes.

81. Сіткарь В. І. Пустощі як супутник дитинства та форма субкультури: погляд психолога / В. І. Сіткарь // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 9. – С. 11–14.

Анотація. Пропонується психологічне дослідження дитячих пустощів як прояву не адаптивної поведінки, над ситуативної активності, форми індивідуальної творчості, що може загрожувати в кінцевому результаті деструктивною активністю, асоціальними антисуспільними проявами при умові помилкової інтерпретації їх вчителями, вихователями, батьками

Ключові слова: діти, пустощі, субкультура, психологія

Ситкарь В. И. Шалости как спутник детства и форма субкультуры: взгляд психолога.

Аннотация. Предлагается всерьез заняться психологическим исследованием детских шалостей как проявления неадаптивного поведения, надситуативной активности, своеобразной формы индивидуального творчества, грозящей, однако, перерасти в деструктивную активность, асоциальные, антиобщественные проявления при условии ошибочной интерпретации их учителями, воспитателями, родителями.

Ключевые слова: дети, шалости, субкультура, психология.

Annotation. The authors propose to start the serious psychological study of children pranks as a specific form of individual creativity, as a manifestation of non-adaptive behaviour and supersituationat activity/ this can, however? Become destructive in the cases of parents and teachers erroneous inter-pretating of children behaviour and non-adequate reacting to it.

Keywords: children, prank, subculture, psychology.

82. Сіткарь В. Соціалізація дітей та молоді. Субкультурний аспект / В. Сіткарь // Вісник Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Психологія. Педагогіка. Соціальна робота / відп. ред. Л. Ф. Бурлачук. – К., 2012. – № 3. – С. 39-43.

Анотація. У статті аналізуються субкультурні особливості соціалізації дітей та молоді. Наведено дані анкетного дослідження.

Annotation. The article examines the subcultural features of socialization of children and youth. The data questionnaire survey are presented.

83. Тіунова О. Робота з масками як процес індивідуації / О. Тіунова // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 4 (59). – С. 40–45.

Анотація. Описано теоретичні аспекти використання маскотерапії у психологічній практиці. Обґрунтовано та описано зміст психологічного тренінгу, спрямованого на розвиток самопізнання, усвідомлення різних аспектів Я. Узагальнені результати впровадження арт-терапевтичних технологій, пов'язаних із створенням архетипічних масок.

Ключові слова: архетип, індивідуація, особистісний розвиток, самосвідомість, маска.

Тиунова Е. Работа с масками как процесс индивидуации.

Аннотация. Описаны теоретические аспекты использования маскотерапии в психологической практике. Обосновано и описано содержание психологического тренинга, направленного на развитие самопознания, осознания разных аспектов Я. Обобщены результаты внедрения арт-терапевтических технологий, связанных с изготовлением архетипических масок.

Ключевые слова: архетип, индивидуация, личностное развитие, самосознание, маска.

Тiuнова О. V. Work with masks as the process of individuation.

Annotation. The research paper discovers theoretical aspects of mask therapy in psychological practice. The content of psychological training is substantiated and described, as aim of self-awareness development and different aspects of "I". The adoption results are generalized in art-therapeutic technologies and connected with creation of archetypical masks.

Keywords. Archetype, individuation, self-development, self-awareness, mask.

84. Чіп Р. С. Ціннісні орієнтації як механізми регуляції поведінки особистості / Р. С. Чіп // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 18. – С. 808–818.

Анотація. У статті аналізуються різноманітні підходи вітчизняних і зарубіжних вчених до дослідження проблеми цінностей та ціннісних орієнтацій особистості. Зосереджується увага на психологічних особливостях і функціях ціннісних орієнтацій як механізму регуляції поведінки особистості. Розглядаються наукові позиції сучасних дослідників щодо взаємозв'язку цінностей та ціннісних орієнтацій, їх місця у структурі особистості.

Ключові слова: цінності, ціннісні орієнтації, мотиви, особистість, механізми регуляції.

Чип Р. С. Ценностные ориентации как механизмы регуляции поведения личности.

Аннотация. В статье анализируются различные подходы отечественных и зарубежных ученых, которые исследуют проблему ценностей и ценностных ориентаций личности. Сосредоточивается внимание на психологических особенностях и функциях ценностных ориентаций как механизмах регуляции поведения личности. Рассматриваются научные позиции современных исследователей относительно взаимосвязи ценностей и ценностных ориентаций, их места в структуре личности.

Ключевые слова: ценность, ценностные ориентации, мотивы, личность, механизмы регуляции.

Chip R. S. Valued orientations as to the mechanism of adjusting of conduct of personality.

Annotation. In the article the various going of domestic and foreign scientists is analyzed near research of problem of values and valued orientations of personality. Attention is concentrated on psychological features and functions of the valued orientations as to the mechanism of adjusting of conduct of personality. Scientific

positions of modern researchers are examined in relation to intercommunication of values and valued orientations, their place, in the structure of personality.

Keywords: values, valued orientations, reasons, personality, mechanisms.

85. Чопик С. В. Розвиток рівня домагань як передумова становлення особистості молодшого школяра / С. В. Чопик // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 15. – С. 760–770.

Анотація. У статті здійснено теоретичний аналіз проблеми розвитку рівня домагань молодшого школяра, визначено основні фактори, які на нього впливають. Обґрунтовано актуальність програми розвитку рівня домагань молодших школярів, представлено її структуру, описано особливості впровадження та основні результати. Відзначено необхідність комплексного підходу до розвитку рівня домагань молодших школярів, яка передбачає роботу з вчителями та батьками. Доведено ефективність програми розвитку рівня домагань молодших школярів. Намічено перспективи подальших досліджень проблеми розвитку рівня домагань молодших школярів.

Ключові слова: рівень домагань, особистість, молодший шкільний вік, самооцінка, мотивація, особистісний розвиток, навчальна мотивація, самосвідомість.

Чопык С. В. Развитие уровня притязаний как предпосылки становления личности младшего школьника.

Аннотация. В статье осуществлен теоретический анализ проблемы развития уровня притязаний младших школьников, определены основные факторы, которые на него влияют. Обоснована актуальность программы развития уровня притязаний младших школьников, представлена её структура, описаны особенности внедрения и основные результаты. Отмечена необходимость комплексного подхода к развитию уровня притязаний младших школьников, которая предусматривает работу с учителями и родителями. Доказана эффективность программы развития уровня притязаний младших школьников. Намечено перспективы дальнейших исследований проблемы развития уровня притязаний младших школьников.

Ключевые слова: уровень притязаний, личность, младший школьный возраст, самооценка, мотивация, личностное развитие, учебная мотивация, самосознание.

Chopyk S. V. The development level of aspiration as a condition of personality becoming younger pupils.

Annotation. In this paper presents a theoretical analysis of the problem of harassment of junior-level student, identified key factors that affect it. Actuality program development level of aspirations young pupils, represented by its structure, implementation and describes the features of the main results. Noted need for an integrated approach to development level of aspiration younger pupils, which involves working with teachers and parents. The efficiency of program development level of aspiration of young pupils is edvidence. Scheduled prospects of further research the problem of the level of harassment of young pupils.

Keywords: level of aspiration, personality, junior high school age, self-esteem, motivation, personal development, academic motivation, self-awareness.

86. Шевченко О. М. Взаємозв'язок між рівнем розвитку компонентів особистісної компетентності та психологічними особливостями її становлення у старшокласників / О. М. Шевченко // Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2012. – Т. 14, ч. 4. – С. 270–277.

Анотація. Стаття присвячена дослідженню особливостей розвитку компонентів особистісної компетентності старшокласників. Розглянуто суть, структуру та рівні розвитку особистісної компетентності. Визначено рівень розвитку особистісної компетентності та її компонентів у досліджуваних старшокласників. Названо чинники, що впливають на рівень розвитку компетенцій, що наповнюють досліджувану компетентність. Проаналізовано кореляційні взаємозв'язки між рівнем розвитку компетенцій мотиваційно-ціннісного, когнітивного, емоційно-вольового компонентів особистісної компетентності та психологічними особливостями її становлення у старшокласників.

Ключові слова: компетенція, компетентність, особистісна компетентність.

Шевченко О. М. Взаимосвязь между уровнем развития компонентов личностной компетентности и психологическими особенностями ее становления у старшеклассников.

Анотація. Стаття посвящена исследованию особенностей развития компетенций личностной компетентности старшеклассников. Рассматривается суть, структура и уровни развития личностной компетентности и ее компонентов в исследуемых старшеклассников. Определены факторы, влияющие на уровень развития компетенций, наполняющих исследуемую компетентность. Проанализированы корреляционные взаимосвязи между уровнем развития компетенций мотивационно - ценностного, когнитивного, эмоционально - волевого компонентов личностной компетентности и психологическими особенностями ее становления у старшеклассников.

Ключевые слова: компетенция, компетентность, личностная компетентность.

Shevchenko O. N. Interconnection between the level of development of the components of personal competence and psychological peculiarities of its becoming in seniors.

Annotation. This article is devoted to the analysis of the peculiarities of the development of senior pupils' personality competence. The components of the personality competence are defined and named. The essence, structure and level of personal competence. Named the factors that affect the level of competence that filled investigated competence.

Keywords: competence, personality competence.

87. Шпак М. М. Емоційна компетентність як чинник ефективності професійної діяльності майбутніх вчителів / М. М. Шпак // Гуманітарний вісник : зб. наук. пр. / відп. ред. І. П. Маноха. – К., 2012. – Т. 5 (38) : Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. – С. 528–535.

Анотація. У статті аналізується проблема дослідження емоційної компетентності особистості. Розкрито теоретичні підходи до розуміння та забезпечення емоційної компетентності майбутніх учителів.

Ключові слова: емоційна компетентність, емоційний інтелект, компетентнісний підхід у сучасній освіті.

Шпак М. М. Эмоциональная компетентность как фактор эффективности профессиональной деятельности будущих учителей.

Аннотация. В статье анализируется проблема исследования эмоциональной компетентности личности. Раскрыты теоретические подходы к пониманию и обеспечению эмоциональной компетентности будущих учителей.

Ключевые слова: эмоциональная компетентность, эмоциональный интеллект, компетентносный подход в современном образовании.

Shpak M. M. Emotional competence as effectiveness factor of professional activities of future teachers.

Annotation. In this article analyzes the problem of research of the emotional competence of the person. Disclosures theoretical approaches to understanding and providing emotional competence to future teachers.

Keywords: emotional competence, emotional intelligence, competence approach in modern education.

88. Шпак М. М. Структурно-феноменологічні характеристики емоційного інтелекту / М. М. Шпак // Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Сер. Психологічні науки : зб. наук. пр. / ред. кол. Л. Ф. Бурлачук [та ін.]. – Чернігів, 2012. – Вип. 95. – С. 35–42.

Анотація. У статті здійснено аналіз теоретичних концепцій та моделей емоційного інтелекту особистості, розроблених у вітчизняній та зарубіжній психології. Виділено та охарактеризовано структурні компоненти і функції емоційного інтелекту.

Ключові слова: емоційний інтелект, структурні компоненти, функції.

Шпак М. М. Структурно-феноменологические характеристики эмоционального интеллекта.

Аннотация. В статье анализируются теоретические концепции и модели эмоционального интеллекта личности, разработанные в отечественной и зарубежной психологии. Выделены и охарактеризованы структурные компоненты и функции эмоционального интеллекта.

Ключевые слова: эмоциональный интеллект, структурные компоненты, функции.

Shpak M. M. Structural phenomenological characteristics of emotional intelligence.

Annotation. The analysis of theoretical conceptions and models of emotional intellect of personality, developed in internal and foreign psychology, is carried out in the article. Structural components and functions of emotional intellect are distinguished and described.

Keywords: emotional intelligence, structural components, functions.

Кафедра природничих і математичних дисциплін початкового навчання

89. Гладюк Т. Природничонаукова підготовка майбутніх учителів початкової школи в умовах упровадження нового Державного стандарту початкової освіти / Т. Гладюк // Імідж сучасного педагога. – 2012. – № 5 (124). – С. 3-6.

Анотація. У статті з'ясовується сутність, проблеми та шляхи забезпечення якості природничонаукової підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах упровадження нового змісту початкової освіти.

Ключові слова: природничонаукова підготовка, майбутні учителі початкової школи, якість освіти, шляхи забезпечення якості природничонаукової підготовки, зміст початкової освіти.

Гладюк Т. Естественнонаучная подготовка будущих учителей начальной школы в условиях введения нового Государственного стандарта начального образования.

Аннотация. В статье определена сущность, проблемы и пути обеспечения качества естественнонаучной подготовки будущих учителей начальной школы в условиях введения нового содержания начального образования.

Ключевые слова: естественнонаучная подготовка, будущие учителя начальной школы, качество образования, пути обеспечения качества естественнонаучной подготовки, содержания начального образования.

Hladyuk T. Natural science training of primary school teachers in introducing the new State standard of primary education.

Annotation. The article deals with the essence, problems and ways of quality assurance of primary school teachers' natural science training in introducing the new content of primary education.

Keywords: natural science training, primary school teachers, quality of education, ways of quality assurance in natural-science training, content of primary education.

90. Гнатківська О. М. Особливості набуття студентами готовності до формування в учнів початкової школи вмінь конструювати задачі з математики / О. М. Гнатківська // Імідж сучасного педагога. – 2012. – № 5 (124). – С. 17–19.

Анотація. Висвітлені складові готовності майбутніх учителів початкової школи до формування в учнів вмінь конструювати математичні задачі і подана динаміка змін рівнів її показників у студентів за роками навчання в педагогічному ВНЗ.

Ключові слова: творчі вміння, конструювання математичних задач, складові і показники готовності студентів.

Гнатківська О. М. Особенности приобретения студентами готовности к формированию в учеников начальной школы умений конструировать задачу с математики.

Аннотация. Освещены составные готовности будущих учителей начальной школы к формированию у учащихся умений конструировать математические задачи и дана динамика изменений уровней её показателей у студентов по годам обучения в педагогическом вузе.

Ключевые слова: творческие умения, конструирование математических задач, составные и показатели готовности студентов.

Hnatkivska O. M. Features of acquisition by students of readiness for formation at pupils of elementary school of abilities to design tasks on mathematics.

Annotation. The paper describes components of readiness of future elementary teachers to formation of pupils' skills in construction of mathematical problems and shows dynamics of changes in the degree of students' readiness by years of study at pedagogical higher educational institution.

Keywords: artistic skills, construction of mathematical problems, components and degrees of students' readiness.

91. Жаркова І. Підготовка майбутніх учителів початкової школи шляхом використання технологій інтерактивного навчання / І. Жаркова // Імідж сучасного педагога. – 2012. – № 6. – С. 33–35.

Анотація. В статті розглянуто теоретичні засади та практичні питання реалізації технологій інтерактивного навчання під час підготовки майбутніх учителів початкової школи, розкрито специфіку організації занять у вищій школі із використанням інтерактивного навчання.

Ключові слова: інтерактивне навчання, технології інтерактивного навчання, професійна підготовка.

Жаркова И. И. Подготовка будущих учителей начальной школы путем использования технологий интерактивного обучения.

Аннотация. В статье рассмотрено теоретические принципы и практические вопросы реализации технологий интерактивного обучения в процессе подготовки будущих учителей начальной школы, раскрыто специфику организации занятий в высшей школе с использованием интерактивного обучения.

Ключевые слова: интерактивное обучение, технологии интерактивного обучения, профессиональная подготовка.

Annotation. The article considers theoretical principles and practical aspects of interactive learning technologies in the preparation of primary school teachers, disclosed the specifics of training in higher education using interactive learning.

Keywords: interactive learning, interactive technologies, professional training.

92. Писарчук О. Т. Особливості формування освітньо-розвивального середовища дошкільних освітніх закладів / О. Т. Писарчук // Наукові записки Терноп. нац. пед. у-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 2. – С. 44–51.

Анотація. У статті досліджено чинники, умови та особливості організації освітньо-розвивального середовища дошкільних освітніх закладів; визначено

компоненти освітньо-розвивального середовища дошкільних освітніх закладів, виокремлено умови забезпечення його результативності; обґрунтовано можливості цілеспрямованого формування освітньо-розвивального середовища сучасних дошкільних навчальних закладів.

Ключові слова: середовище, освітньо-розвивальне середовище, дошкільний навчальний заклад, дошкільники.

Писарчук О. Т. Особенности формирования образовательно-развивающей среды дошкольных образовательных учреждений.

Аннотация. В статье исследованы особенности и условия организации образовательно-развивающей среды дошкольных образовательных учреждений; выделено компоненты образовательно-развивающей среды дошкольных образовательных учреждений, показано условия обеспечения ее результативности; обоснованы возможности целенаправленного формирования образовательно-развивающей среды современных дошкольных образовательных учреждений.

Ключевые слова: среда, образовательно-развивающая среда, дошкольное образовательное учреждение, дошкольники.

Pysarchuk O. T. The features of educational and developmental environment of preschool educational institutions.

Annotation. This article explores the features and conditions of educational and developmental environment of preschool educational institutions, selected components of the educational and developmental environment of preschool education, provided that shows its effectiveness, and proved the possibility of purposeful formation of educational and developmental environment of modern pre-school educational institutions.

Keywords: environment, educational and developmental environment, preschool educational institution, pre-schoolers.

93. Постолюк М. Особливості формування дослідницьких умінь в процесі вивчення біологічних дисциплін / М. Постолюк // Науковий вісник Ужгород. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – Вип. 25. – С. 166–167.

Анотація. В статті проаналізовано сутність поняття «дослідницькі уміння», їх структура та класифікація. Запропоновано методика формування дослідницьких умінь учнів школи в процесі вивчення біологічних дисциплін.

Ключові слова: дослідницькі уміння, формування, модель, методика формування.

Постолюк М. И. Особенности формирования исследовательских умений в процессе изучения биологических дисциплин.

Аннотация. В статье проанализировано сущность понятия «исследовательские умения», их структура и классификация. Предложена методика формирования исследовательских умений учащихся в процессе изучения биологических дисциплин.

Ключевые слова: исследовательские умения, формирование, модель, методика формирования.

Postolyk M. I. Features of research skills in the study of biological sciences.

Annotation. The author of article has considered the essence of the notion «research skills», its structure and classification. The model of formation of research skills in pupils of the main school in the process of studying of biology had been proposed, which is based on the structural-functional model of research skills.

Key words: research skills, formation, model, methods of formation.

94. Постолюк М. Професійне самовиховання у контексті проблеми удосконалення професійної підготовки фахівців / М. Постолюк // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 566 : Педагогіка і психологія. – С. 135–139.

Анотація. В статті розкрито основні поняття професійного самовиховання, стадії розвитку особистості, визначено структуру професійного самовиховання.

Ключові слова: професійне самовиховання, професійна підготовка, самопізнання, самооцінка.

Постолюк М. И. Профессиональное самовоспитание в контексте проблемы усовершенствования профессиональной подготовки специалистов.

Аннотация. В статье раскрыты основные понятия профессионального самовоспитания, стадии развития личности, определена структура профессионального самовоспитания.

Ключевые слова: профессиональное самовоспитание, профессиональная подготовка, самопознание, самооценка.

Postolyk M. I. Professional self-education in the context of the problem of specialists professional trainings improvement.

Annotation. Self-education is a complex process. The aspects of professional upbringing definite features of personality, formation of professional skills.

Keywords: professional self-education, professional training.

95. Степанюк А. Концептуальні засади конструювання змісту шкільних підручників з природознавства / А. Степанюк, Т. Гладюк, І. Кучеров // Науковий часопис нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи / [за ред. В. Д. Сиротюка]. – К., 2012. – Вип. 33. – С. 158–163.

Анотація. Запропоновано підхід до структурування змісту навчального матеріалу, який дозволяє реалізувати принцип «навчання через дослідництво». Розкрито засоби організації особистісно-орієнтованої моделі навчання. Конкретизований поза текстовий компонент підручників, який забезпечує формування як предметних, так і міжпредметних умінь та навичок, а також формування емоційно-ціннісного ставлення до природи, один до одного.

Ключові слова: початкова школа, підручник, природа, діяльність

Степанюк А., Гладюк Т., Кучеров И. Концептуальные основы конструирования содержания школьных учебников с естествознания.

Аннотация. Предложен подход к структурированию содержания учебного материала, который разрешает реализовать принцип «обучение через исследование». Раскрыто средства организации личностно-ориентированной

моделі обучения. Конкретизирован поза текстовой компонент учебника, который обеспечивает формирование как предметных, так и межпредметных умений и навыков, а также формирование эмоционально-ценностного отношения к природе, своим товарищам.

Ключевые слова: начальная школа, учебник, природа, деятельность.

Stepanuk A, Hladyk T., Kycherov I. Theoretical Principles of Designing the School Textbooks Content on Natural Science.

Annotation. It has been suggested an approach to educational material compiling, which helps to realize «learning through research activities» principle. Means of organization of personality-oriented training model have been revealed. Textbooks outside the text component which ensures formation of both subject and intersubject abilities and skills, as well as formation of emotional and valuable attitude to the nature and to one another has been concretized.

Keywords: primary school, textbook, nature, activities.

96. Хребтова Н. Р. Врахування пізнавальних інтересів учнів у змісті підручників для початкової школи – важлива умова реалізації їх мотиваційної функції / Н. Р. Хребтова // Імідж сучасного педагога. – 2012. – № 7. – С. 5–8.

Анотація. У статті проаналізовано чинні підручники для початкової школи з точки зору наявності в них творів різних жанрів та розкриття особистісно значущих для молодших школярів тем як засобу реалізації мотиваційної функції навчальних книг; запропоновано методичні рекомендації стосовно посилення мотиваційної спрямованості підручників для початкової ланки освіти.

Хребтова Н. Р. Учет познавательных интересов учеников в содержании учебников для начальной школы – важнейшее условие реализации их мотивационной функции.

Анотация. В статье анализируются действующие учебники для начальной школы с точки зрения наличия у них произведений разных жанров и раскрытия личностно значимых для младших школьников тем как средства реализации мотивационной функции учебных книг; предлагаются методические рекомендации относительно усиления мотивационной направленности учебников для начального образования.

Khrebtova N. R. Considering cognitive interests of students in choosing textbook materials as an important condition of realizing their motivational function.

Annotation. The article analyses current elementary school textbooks in terms of availability of texts of different genres and utilization of personally significant topics for students to realize motivational function of a textbook; offers methodological recommendations regarding the amplification of the motivational component of elementary school textbooks.

97. Чайковська Г. Б. Екологічне виховання майбутніх вчителів початкової школи в умовах упровадження нового змісту початкової освіти / Г. Б. Чайковська // Імідж сучасного педагога. – 2012. – № 5 (124). – С. 32–34.

Анотація. Обґрунтовано основні вимоги щодо екологічного виховання майбутніх вчителів в умовах впровадження нового змісту початкової освіти. Висвітлено труднощі щодо ефективного формування екологічної компетентності студентів спеціальності «Початкова освіта» в контексті сучасних освітніх реформ. Запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: екологічне виховання, зміст освіти, екологічна компетентність.

Чайковская Г. Б. Экологическое воспитание будущих учителей начальной школы в условиях внедрения нового содержания начального образования.

Аннотация. Обоснованы основные требования относительно экологического воспитания будущих учителей в условиях внедрения нового содержания образования. Освещены трудности для эффективного формирования экологической компетентности студентов специальности «Начальное образование» в контексте современных образовательных реформ. Предложены пути их решения.

Ключевые слова: экологическое образование, содержание образования, экологическая компетентность.

Chaikovska H. B Environmental education of future elementary school teachers in implementing the new content of primary education.

Annotation. The basic requirements for the environmental education of future teachers in implementing the new curriculum. Deals with the difficulties of effectively forming ecological competence of students in "Primary Education" in the context of current educational reforms. The ways to solve them.

Keywords: environmental education, educational content, environmental competence.

Кафедра психології

98. Дідора М. І. Соціально-психологічний тренінг як засіб підготовки магістрантів до розв'язання конфліктів у вищій школі / М.І. Дідора // Актуальні проблеми психіології: зб. наук. пр. Ін-ту психології України ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2012. – Т. 2. – С. 188–193.

Анотація. Проаналізовано п'ятирічний досвід тренінгової роботи зі студентами-магістрантами Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка та обґрунтовано необхідність їх залучення до даного виду діяльності з метою підготовки до якісного вирішення професійних завдань, зокрема, розв'язання конфліктів у вищій школі.

Ключові слова: соціально-психологічний тренінг, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, педагогічне спілкування, зворотний зв'язок.

Дидора М. И. Социально-психологический тренинг как средство подготовки магистрантов к разрешению конфликтов в высшей школе.

Аннотация. Проанализирован пятилетний опыт тренинговой работы со студентами-магистрантами Тернопольского национального педагогического университета им. В. Гнатюка и обоснована необходимость их вовлечения в данный вид деятельности с целью подготовки к качественному решению профессиональных задач, в частности, разрешения конфликтов в высшей школе.

Ключевые слова: социально-психологический тренинг, субъект-субъектное взаимодействие, педагогическое общение, обратная связь.

Didora M. I. Socially psychological training as a way of preparation undergraduates to the solving of conflicts in high school.

Annotation. Five years experience of the training work of graduate students of Ternopil National Pedagogical University. V. Hnatiuk is analyzed and the necessity of their involvement in this type of activity to prepare for the best response of professional problems is substantiated.

Keywords: Socially psychological training, subject-subject interaction, pedagogical communication, feedback.

99. Жирська Г. Концептуальні засади побудови курсу «Основи здоров'я» для загальноосвітніх навчальних закладів / Г. Жирська, О. Кікінежді, Н. Будна // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 111–117.

Анотація. Представлено концепцію побудови курсу «Основи здоров'я» для загальноосвітніх навчальних закладів на основі впровадження здоров'язбережувальної технології навчання. Розкрито особливості гуманістичного, особистісно орієнтованого та гендерного підходів її реалізації. Обґрунтовано роль оздоровчої функції загальноосвітньої школи, що передбачає створення екологічно безпечного, творчо розвивального, емоційно сприятливого середовища за умови суб'єкт-суб'єктної взаємодії вчителів, учнів та батьків.

Ключові слова: концепція, здоров'язбережувальна компетентність, здоров'язбережувальна технологія навчання.

Жирская Г. Я., Кикинежди О. М., Будная Н. А. Концептуальные принципы содержания предмета «Основы здоровья» для общеобразовательных учебных заведений.

Аннотация. Представлена концепция построения курса «Основы здоровья» для общеобразовательных учебных заведений на основе внедрения здоровьесберегательной технологии обучения. Раскрыты особенности гуманистического, личностно ориентированного и гендерного подходов ее реализации. Обоснована роль оздоровительной функции общеобразовательной школы, которая предусматривает создание экологически безопасной, творчески развивающей, эмоционально благоприятной среды при условии субъект-субъектного взаимодействия учителей, учеников и родителей.

Ключевые слова: концепция, здоровьесберегательная компетентность, здоровьесберегательная технология обучения.

Zhyrska H. Y., Kikinezhdi O. M., Budna N. O. The conceptual principles of the content of the discipline «Health foundations» for the secondary educational establishments.

Annotation. A concept for construction of the course «Fundamentals of health» for general educational establishments through the introduction of health saving training technology has been introduced. The features of humanistic, learner-centered and gender-based approaches for its implementation have been revealed. The role of health-improvement function of a secondary school that provides formation of the

ecologically safe, creative developing, emotionally supportive environment provided subject-to-subject interaction of teachers, students and parents has been substantiated.

Keywords: concept, health saving competence, health saving training technology.

100. Кальба Я. Сім'я як осередок формування душевно-духовних потенцій дитини дошкільного віку / Я. Кальба // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 2.. – С. 39–44.

Анотація. Досліджено особливості сучасної сім'ї як осередку душевно-духовного виховання дитини дошкільного віку; з'ясовано суть понять «душевне» «духовне»; виокремлено психолого-педагогічні особливості розвитку душевно-духовної сфери батьків та дітей.

Ключові слова: сімейне виховання, душевно-духовний потенціал сім'ї, дошкільник.

Кальба Я. Семья как ячейка формирования душевно-духовных потенций ребенка дошкольного возраста.

Анотація. Исследовано особенности современной семьи как центра душевно-духовного воспитания ребенка дошкольного возраста; определено суть понятия «душевное» «духовное»; выделено психолого-педагогические особенности развития душевно-духовной сферы родителей и детей.

Ключевые слова: семейное воспитание, душевно-духовный потенциал семьи, дошкольник.

Kalba I. The family as a cell formation of the emotional-spiritual potencies of the child of pre-school age.

Annotation. The features of a modern family as a cell of sincerely spiritual education of the child of preschool age are investigated; the essence of concepts «sincere» «spiritual» is found out; psychology-pedagogical features of development of sincerely spiritual sphere of parents and children are allocated.

Keywords: family education, sincerely spiritual potential of a family, the preschool child.

101. Кікінежді О. М. Гендерний розвиток молодшого школяра: соціалізаційний аспект / О. М. Кікінежді // Гуманітарний вісник ДНУВЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди»: зб. наук. пр. / голов. ред. В. П. Коцур. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 25. – С.343–349.

Анотація. У статті розглядаються чинники гендерної соціалізації молодших школярів. Аналізується прихований соціалізаційний план підручників початкової школи на основі проведеної гендерної експертизи. Показані шляхи інтегрування гендерного підходу в систему початкової освіти в контексті галітарної парадигми та особистісно орієнтованого навчання та виховання.

Ключові слова: соціалізація, гендерна соціалізація, прихований соціалізаційний план, молодший школяр, гендер, гендерний підхід, егалітарна парадигма, особистісно орієнтоване навчання та виховання.

Кикинежди О. М. Гендерный развитие младших школьников: социализационный аспект.

Аннотация. В статье рассматриваются факторы гендерной социализации младших школьников. Анализируется скрытый социализационный план учебников начальной школы на основе проведенной гендерной экспертизы. Показаны пути интеграции гендерного подхода в систему начального образования в контексте эгалитарной парадигмы и личностно ориентированного обучения и воспитания.

Ключевые слова: социализация, гендерная социализация, скрытый социализационный план, младший школьник, гендер, гендерный подход, эгалитарная парадигма, личностно ориентированный подход.

Kikinezhdhi O. M. Gender development of a younger schoolchild: aspect of socialization.

Annotation. In the article the aspects of gender socialization of pupils of Primary school are discussed. The hidden socializing plan of the textbooks of Primary school the gender expertise is analyzed. The ways of integration of the gender approach to system of primary-school education in the context of the egalitarian paradigm, personality-oriented education and upbringing are displayed in the article.

Keywords: socialization, gender socialization, the hidden socializing plan, young schoolchild, gender, gender approach, egalitarian paradigm, personality-orientation approach.

102. Колінець Г. Г. Психологічні особливості мотивації потреби досягнень у школярів / Г. Г. Колінець // Актуальні проблеми психіології : зб. наук. пр. Ін-ту психології України ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2012. – Т. 2. – С. 43–46.

Анотація. У статті проаналізовано проблему суті, формування мотивації у вітчизняній та зарубіжній психології. Представлено результати дослідження мотивації потреби досягнень школярів, кількісний та якісний аналізи отриманих даних.

Ключові слова: мотивація, мотив, потреба досягнень.

Колінець А. Г. Психологические особенности мотивации потребности достижений у школьников.

Аннотация. В статье рассматривается проблема сущности, формирования мотивации в отечественной и зарубежной психологии. Представлены результаты исследования мотивации потребности достижений школьников, количественный и качественный анализы полученных данных.

Ключевые слова: мотивация, мотив, потребность достижения.

Kolinec A. G. Psychological peculiarities of motivation needs advances in school children.

Annotation. A problem of essence, forming a motivation in the home and foreign psychology, is considered in article. Results of research of motivation of necessity of achievements of schoolboys, quantitative and quality finding analyses are presented.

Keywords: motivation, reason, achievement necessity.

103. Орап М. О. Програма емпіричного дослідження мовленнєвої організації дітей / М. О. Орап // Психолінгвістика : зб. наук. пр. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди» / голов. ред. О. О. Селіванова. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 9. – С. 95–103.

Анотація. Стаття присвячена проблемі теоретичного обґрунтування програми емпіричного дослідження мовленнєвого розвитку дітей молодшого шкільного віку. Рівень розвитку структурних компонентів мовленнєвої організації виявляється через системно-описові характеристики. У статті з'ясовується зміст та показники системно-описових характеристик, котрі підлягають емпіричному вивченню.

Ключові слова: мовленнєва організація, мовленнєва генеза, мовленнєва компетентність, мовна картина світу, мовленнєва культура.

Аннотація. Стаття посвящена проблеме теоретического обоснования программы эмпирического исследования речевого развития детей младшего школьного возраста. Уровень развития структурных компонентов речевой организации проявляется через системно-описательные характеристики. В статье обозначается содержание и показатели системно-описательных характеристик, которые подлежат эмпирическому изучению.

Ключевые слова: речевая организация, речевой генезис, речевая компетентность, речевая картина мира, речевая культура.

Annotation. The article is dedicated to the problem of the theoretical ground of the empirical research program of the pupil's speech development. The level of the development of the speech organization components shows up through the systematic and descriptive characteristics. The contents and indexes of the characteristics, that can be investigational are designated in the article.

Keywords: speech organization, speech development, speech competence, language image of the world, speech culture.

104. Орап М. О. Психологічний аналіз поняття «мовленнєва організація особистості» / М. О. Орап // Психолінгвістика : зб. наук. пр. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди» / голов. ред. О. О. Селіванова. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 11. – С. 95–104.

Анотація. Стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню психологічного змісту поняття «мовленнєва організація особистості». Визначено і проаналізовано системні параметри мовленнєвої організації, її структурно – функціональні характеристики.

Ключові слова: мовлення, мовленнєва система, мовленнєва організація.

Аннотація. Стаття посвящена теоретическому обоснованию психологического содержания понятия «речевая организация личности». Выделены и проанализированы системные параметры речевой организации, ее структурно-функциональные характеристики.

Ключевые слова: речь, речевая система, речевая организация.

Annotation. The article is devoted to the theoretical analysis of the psychological table of contents of concept «personality's speech organization». System parameters of the speech organization and its structural-functional descriptions have been marked and analyzed.

Keywords: speech, speech system, personality's speech organization.

105. Ширококордюк Л. Профілактично-корекційна робота з вчителями по гуманізацій мовленнєвої взаємодії з учнями / Л. Ширококордюк // Актуальні проблеми психології: зб. наук. пр. Ін-ту психології України ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2012. – Т. 2. – С. 344–353.

Анотація. В статті піднімається проблема засилля лихослів'я у мовленні наших сучасників, особливо підростаючого покоління. Робиться акцент на тому, що робота з подолання цієї вади морального розвитку у школярів можлива у результаті реалізації комплексного підходу із залученням до роботи найближчого соціального оточення, а саме – вчителів і батьків. І пропонується опис профілактично-корекційної роботи з вчителями по гуманізації взаємостосунків з учнями.

Ключові слова: лихослів'я, учні, вчителі, профілактично-корекційна робота.

Ширококордюк Л. Профилактико-коррекционная работа с учителями по гуманизации речевого взаимодействия с учениками.

Аннотация. В статье поднимается проблема засилья сквернословия в речи подрастающего поколения. Делается акцент на том, что работа по преодолению этого недостатка морального развития, возможна в результате реализации комплексного подхода с привлечением к работе учителей и родителей школьников. С целью реализации этого задания предлагается описание профилактико-коррекционной работы с учителями по гуманизации взаимоотношений с учениками.

Ключевые слова: сквернословие, ученики, учителя, профилактико-коррекционная работа.

Shirokoradyuk L. Preventive and corrective work with teachers in humanizing relationships with pupils.

Annotation. In this article is raised the problem of ribaldry dominance in broadcasting our contemporaries, especially the younger generation. Emphases that work to overcome this defect of moral evolution in pupils is available as a result of an integrated approach with involving to work close social environment - namely, teachers and parents. I offer a description of preventive and corrective work with teachers in humanizing relationships with pupils.

Keywords: ribaldry, students, teachers, preventive and corrective work.

Кафедра соціальної педагогіки

106. Калаур С. М. Самореалізація майбутнього фахівця у процесі навчання у вищих навчальних закладах як педагогічна проблема / С. М. Калаур, Н. І. Бамбурак // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 619 : Педагогіка і психологія. – С. 9–16.

Анотація. Стаття присвячена проблемі самореалізації майбутнього фахівця під час навчання. Проаналізовано основні підходи до сутності та змісту наукової дефініції «самореалізація». Проведено аналіз причин низького рівня самореалізації. Основна увага зосереджена на аналізі акмеологічного підходу як вагомого важеля у процесі самореалізації.

Ключові слова: самореалізація, види самореалізації, професійна самореалізація, акмеологічний підхід.

Аннотация. Статья посвящена проблеме самореализации будущего специалиста во время учебы. Проанализированы основные подходы к сущности и содержания научной дефиниции «самореализация». Проведен анализ причин низкого уровня самореализации. Основное внимание сосредоточено на анализе акмеологического подхода как весомого рычага в процессе самореализации.

Ключевые слова: самореализация, виды самореализации, профессиональная самореализация, акмеологический подход.

Annotation. The article deals with the problem of self-realization of the future specialist during the study. Analyzed the main approaches to the nature and content of the scientific definition of «self-actualization». The analysis of the causes of low self-realization. It focuses on the analysis of acmeological approach as a meaningful leverage in the process of self-realization.

Keywords: self-realization, self-views, professional self-realization, acmeological approach.

107. Калаур С. М. Теоретичні підходи до необхідності формування універсальних (базових) компетентностей у студентів під час навчання / С. М. Калаур // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 620 : Педагогіка і психологія. – С. 98–106.

Анотація. У статті висвітлено теоретичні підходи до сутності наукової категорії компетентність. Охарактеризовано зміст компетентності. Головна увага зосереджена висвітлені універсальних компетентностей та необхідності їх формування у студентів під час навчання.

Ключові слова: компетентність, компетентнісний підхід, універсальні компетентності.

Калаур С. Н. Теоретические подходы к необходимости формирования универсальных (базовых) компетентностей у студентов во время учебы.

Аннотация. В статье рассматриваются теоретические подходы к сущности научной категории компетентность. Охарактеризовано содержания компетентности. Главное внимание сосредоточено на универсальных компетенций и необходимости их формирования у студентов во время учебы.

Ключевые слова: компетентность, компетентностный подход, универсальные компетентности.

Kalaur S. N. Theoretical approaches to the need to form a universal (basic) skills in students while studying.

Annotation. The paper examines the theoretical approaches to the nature of scientific category expertise. Described the content of competence. The main focus is on universal jurisdiction and the need to form the students during their studies.

Keywords: competence, competence approach, universal competence.

108. Лещук Г. Соціалізація підлітків у процесі дозвіллевої діяльності / Г. Лещук // Науковий вісник Ужгород. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – Вип. 25. – С. 112–115.

Анотація. На сучасному етапі проблема соціалізації підлітків у різних видах позашкільної діяльності, зокрема в дозвіллевій, та характеру їх впливу на успішність соціалізації в підлітковому віці залишається недостатньо вивченою, а отже, актуальною. У статті проаналізовано суть дозвіллевої діяльності як фактора соціалізації підлітків, розкрито шляхи оптимізації процесу соціалізації підлітка в процесі дозвілля.

Ключові слова: соціалізація, підліток, дозвілля, вільний час.

Лещук Г. Социализация подростков в процессе досуговой деятельности.

Аннотация. На современном этапе проблема социализации подростков в разных видах внешкольной деятельности, в частности, в досуговой, и характера их влияния на успешность социализации в подростковом возрасте, остается недостаточно изученной, а следовательно, актуальной. В статье проанализирована сущность досуговой деятельности как фактора социализации подростков, раскрыты пути оптимизации процесса социализации подростка в процессе досуга.

Ключевые слова: социализация, подросток, досуг, свободное время.

Leshchuk G. Socialization of teenagers is in the process of leisure's activity.

Annotation. On the modern stage a problem of socialization of teenagers is in the different types of out-of-school activity, in particular in leisure, and to character of their influence on progress of socialization in teens remains not enough studied and consequently, actual. Essence of leisure activity is analysed in the article, as a factor of socialization of teenagers, the ways of optimization of process of socialization of teenager are exposed in the process of leisure.

Keywords: socialization, teenager, leisure, spare time.

109. Олексюк Н. С. Основні ресурси соціального супроводу сімей військовослужбовців в умовах реформування Збройних Сил України / Н. С. Олексюк // Зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Сер. соціально-педагогічна / за ред. Л. П. Мельник, В. І. Співака. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 18. – С. 154–162.

Анотація. У статті проаналізовано основні види ресурсів соціального супроводу сімей військовослужбовців в умовах реформування ЗСУ – офіційні та неофіційні, внутрішні та зовнішні, реальні та потенційні і охарактеризовано можливості їх використання соціальним працівником/педагогом.

Ключові слова: сім'я військовослужбовця, життєдіяльність, соціальний супровід, ресурси, соціальний працівник/педагог.

Анотація. В статті проаналізовані основні види ресурсів соціального супроводження сімей військовослужбовців в умовах реформування ВСУ – офіційні та неофіційні, внутрішні та зовнішні, реальні та потенціальні та визначені можливості їх використання соціальним працівником/педагогом.

Ключевые слова: семья военнослужащего, жизнедеятельность, социальное сопровождение, ресурсы, социальный работник/педагог.

Annotation. In the article are analysed the basic types of resources of social accompaniment of families of servicemen – official and unofficial, internal and external, real and potential and possibilities of their use are described by a social worker/teacher.

Keywords: families of serviceman, vital functions, social accompaniment, resources, social worker/teacher.

110. Петришин Л. Й. Дидактико-психологічні основи креативності майбутніх соціальних педагогів / Л. Й. Петришин // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Сер.16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики / відп. ред. Андрущенко. – К., 2012. – Вип. 17 (27). – С. 234–242.

Анотація. У статті аналізуються різноманітні наукові підходи до формування креативності особистості; розглянуто поняття креативна особистість; охарактеризовано основні складові креативної особистості; визначено основні чинники, що забезпечують творчу активність людини, введено в науковий обіг нове поняття - креативізація.

Ключові слова: креативність, особистість, творчість, особистісний розвиток, креативізація.

Петришин Л. И. Дидактико-психологические основы креативности будущих социальных педагогов.

Анотація. В статті аналізуються різні наукові підходи до формування креативності особистості; розглянуто поняття креативна особистість; охарактеризовано основні складові креативної особистості, визначено основні фактори, що забезпечують творчу активність людини, введено в науковий обіг нове поняття - креативізація.

Ключевые слова: креативность, личность, творчество, личностное развитие, креативизация.

Petryshyn L. Y. Didactic and psychological basis of creativity, future social workers.

Annotation. The article analyzed various scientific approaches to creativity, personality, considered the notion of creative personality, and described the main components of the creative personality, the main factors that provide human creativity, put into circulation a new concept of equally-kreatyvizatsiya.

Keywords: creativity, person, creation, personality development, kreatyvizatsiya.

111. Петришин Л. Й. Особливості моделювання процесу формування креативності майбутніх соціальних педагогів і вищому навчальному закладі / Л. Й. Петришин // Науковий вісник Ужгород. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – Вип. 24. – С. 125–128.

Анотація. У статті на основі проведеного теоретико-методичного аналізу проблеми дослідження обґрунтовано особливості моделювання процесу формування креативності майбутніх соціальних педагогів у вищому навчальному закладі; охарактеризовано компоненти моделі ФКМСП; визначено мету та ціннісно-мотиваційне її забезпечення.

Ключові слова: формування, креативність, процес формування, модель, майбутні соціальні педагоги.

Петришин Л. Й. Особенности моделирования процесса формирования креативности будущих социальных педагогов в вузе.

Аннотация. В статье на основе проведенного теоретико-методического анализа проблемы исследования обоснованы особенности моделирования процесса формирования креативности будущих социальных педагогов в высшем учебном заведении; охарактеризованы компоненты модели ФКМСП, определены цели и ценностно-мотивационное ее обеспечения.

Ключевые слова: формирование, креативность, процесс формирования, модель, будущие социальные педагоги.

Petryshyn L. Features modeling the process generating future creativity social pedahohov in vuze.

Annotation. The article on the basis of the theoretical and methodological analysis of research problems proved especially modeling the formation of creativity of future social workers in higher education; characterized components of the model FKMSPP, defined the purpose and value-motivational its software.

Keywords: formation, creativity, the process of formation, model, future social workers.

112. Петришин Л. Й. Творча активність особистості як основа розвитку креативного потенціалу / Л. Й. Петришин // Новые технологии обучения : науч.-метод. сб. / Ин-т инновационных технологий и содерж. образования МОНМС Украины, Академия междунар. сотрудничества по креативной педагогике. – К., 2012. – Вып. 71. – С. 179-185.

Петришин Л. И. Творческая активность личности как основа развития креативного потенциала.

Аннотация. В статье рассмотрена особенность формирования креативного потенциала у студентов высших учебных заведений; выделены основные подходы к определению креативности; охарактеризовано основные типы одаренности как основы формирования креативного потенциала; охарактеризована личностная черта, присуща творческой личности; описана особенность и условия формирования креативного потенциала студентов в процессе учебной деятельности.

Ключевые слова: креативность, личность, творческая активность, креативный потенциал.

Petryshyn L. Y. The creative activity of the individual as the basis for the development of creative potential.

Annotation. In the article the feature of forming of creative potential is considered for the students of higher educational establishments; the basic going is selected near determination of creative; characterized basic types of gift as basis of forming of creative potential; determined the personal line is inherent creative personality; a feature and terms of forming of creative potential of students is described in the process of educational activity.

Keywords: creativity, personality, creative activity, creative potential.

113. Петришин Л. Й. Теоретико-аналітичний підхід до проблеми креативності як прояву творчого особистісного розвитку / Л. Й. Петришин // Молодь і ринок : щомісячний науково-педагогічний журнал / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. І. Франка ; голов. ред. М. Вачевський. – Дрогобич, 2012. – № 5 (88). – С. 94–99.

Анотація. У статті подається теоретико-аналітичний аналіз проблеми креативності та творчості як проявів нестандартного особистісного розвитку особистості; аналізується проблема креативності і творчості як прояву творчого формування особи; висвітлює основні напрями розвитку творчості в педагогіці та психології; подається структурована схема поняття креативність і його складових.

Ключові слова: креативність, особистість, творчість, особистісний розвиток.

Петришин Л. Й. Теоретико-аналитический подход к проблеме креативности как проявления творческого личностного развития.

Аннотация. В статье подается теоретико-аналитический анализ проблемы креативности и творчества как проявлений нестандартного личностного развития личности; анализируется проблема креативности и творчества как проявления творческого формирования личности; освещает основные направления развития творчества в педагогике и психологии; подается структурированная схема понятие креативность и его составляющих.

Ключевые слова: креативность, личность, творчество, личностное развитие.

114. Петришин Л. Й. Формування креативності майбутніх соціальних педагогів в умовах професійної підготовки / Л. Й. Петришин // Наукові записки. Сер. Психолого-педагогічні науки / Ніжинський держ. ун-т ім. М. Гоголя ; [за ред. Є. І. Коваленка]. – Ніжин, 2012. – № 34. – С. 154–162.

Анотація. У статті аналізується поняття креативного педагогічного процесу; розглянуто поняття креативна особистість; охарактеризовано основні якості майбутнього фахівця соціальної сфери; проаналізовано особливості процесу формування креативності майбутніх соціальних педагогів в умовах професійної підготовки.

Ключові слова: креативність, особистість, творчість, майбутні соціальні педагоги, креативний педагогічний процес, креативна компетентність.

Петришин Л. И. Формирования креативности будущих социальных педагогов в условиях профессиональной подготовки.

Аннотация. В статье анализируется понятие креативного педагогического процесса; рассмотрено понятие креативная личность; охарактеризованы основные качества будущего специалиста социальной сферы; проанализированы особенности процесса формирования креативности будущих социальных педагогов в условиях профессиональной подготовки.

Ключевые слова: креативность, личность, творчество, будущие социальные педагоги, креативный педагогический процесс, креативная компетентность.

Petryshyn L. Y. Formation creativity of future social workers in training.

Annotation. This article analyzes the concept of creative teaching process; Concepts creative personality, described as a major future specialist social sphere, the peculiarities of the process of formation creativity of future social workers in training.

Keywords: creativity, personality, creativity, future social workers, teaching creative process, creative competence.

115. Сорока О. В. Адаптація студентів-першокурсників до вищого навчального закладу за допомогою арт-терапевтичних технологій / О. В. Сорока // Проблеми сучасної педагогічної освіти / РВНЗ «Крим. гуманіт. ун-т»; голов. ред. О. В. Глузман. – Ялта, 2012. – Вип. 36, ч. 1. – С. 187–195.

Анотация. Стаття присвячена вивченню особливостей адаптації студентів-першокурсників до вищого навчального закладу. Розкрито зміст і суть понять «адаптація», «соціально-психологічна адаптація». Визначено основні труднощі адаптаційного періоду. Представлено програму тренінгу адаптації студентів-першокурсників до вищого навчального закладу.

Ключові слова: арт-терапія, студенти-першокурсники, вищий навчальний заклад, тренінг.

Сорока О. Адаптация студентов-первокурсников к высшему учебному заведению с помощью арт-терапевтических технологий.

Аннотация. Статья посвящена изучению особенностей адаптации студентов-первокурсников к высшему учебному заведению. Раскрыто содержание и суть понятий «адаптация», «социально-психологическая адаптация». Определены основные трудности адаптационного периода. Представлено программу тренинга адаптации студентов-первокурсников к высшему учебному заведению.

Ключевые слова: арт-терапия, студенты-первокурсники, высшее учебное заведение, тренинг.

Soroka O. Adaptation of the first-year students to higher education through art therapy technologies.

Annotation. The article is devoted to the study of adaptation features the first-year students to university. The content and nature of the concepts of «adaptation», «social-psychological adaptation». The main difficulties of the adaptation period. The program of training the first-year students adapt to university.

Keywords: art therapy, the first-year students, university, training.

116. Сорока О. В. Арт-терапія як фактор збагачення творчості вчителя початкової школи / О. В. Сорока // Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка / голов. ред. П. Ю. Саух.. – Житомир, 2012. – Вип. 64. – С. 145–151.

Анотація. Стаття присвячена вивченню особливостей арт-терапевтичної роботи з молодшими школярами. Розкрито зміст і суть поняття «арт-терапія», визначено її можливості. Представлено поетапну структуру проведення арт-терапевтичного заняття з дітьми. Охарактеризовано умови щодо підбору прийомів створення художніх зображень. Описано арт-терапевтичні техніки для дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова: арт-терапія, молодші школярі, творчість, учитель початкової школи.

Сорока О. В. Арт-терапия как фактор обогащения творчества учителя начальной школы.

Аннотація. Стаття посвящена изучению особенностей арт-терапевтической работы с младшими школьниками. Раскрыто содержание и сущность понятия «арт-терапия», определены ее возможности. Представлена поэтапная структура проведения арт-терапевтического занятия с детьми. Охарактеризованы условия по подбору приемов создания художественных изображений. Описаны арт-терапевтические техники для детей младшего школьного возраста.

Ключевые слова: арт-терапия, младшие школьники, творчество, учитель начальной школы.

Soroka O. Art-therapy as a factor of enrichment of creativity an elementary school teacher.

Annotation. Article is devoted characteristics of the art-therapy work with younger schoolchildren. Disclosure of and essence of the concept of «art-therapy», identified by its possibilities. Is represented stepwise structure of the art-therapy sessions with children. We characterize the conditions on the selection of techniques to create artistic images. Describes art-therapy techniques for children of primary school age.

Keywords: art-therapy, younger schoolchildren, creativity, an elementary school teacher.

117. Сорока О. В. Використання ігрової терапії у роботі з гіперактивними дітьми молодшого шкільного віку / О. В. Сорока // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 619 : Педагогіка і психологія. – С. 152–161.

Анотація. У статті розкрито зміст понять «гіперактивність», «гіперактивний розлад та дефіцит уваги». Охарактеризовано поведінкові особливості гіперактивних дітей молодшого шкільного віку. Проаналізовані можливості ігрової терапії у роботі з гіперактивними молодшими школярами. Визначені техніки ігрової терапії для гіперактивних школярів: рольові ігри, психогімнастика, театралізовані ігри.

Ключові слова: гіперактивність, ігрова терапія, психогімнастика, рольові ігри.

Сорока О. Использование игровой терапии в работе с гиперактивными детьми младшего школьного возраста.

Аннотация. В статье раскрыто содержание понятий «гиперактивность», «гиперактивное расстройство и дефицит внимания». Охарактеризованы поведенческие особенности гиперактивных детей младшего школьного возраста. Проанализированы возможности игровой терапии в работе с гиперактивными младшими школьниками. Определены техники игровой терапии для гиперактивных школьников: ролевые игры, психогимнастика, театрализованные игры.

Ключевые слова: гиперактивность, игровая терапия, психогимнастика, ролевые игры.

Soroka O. The use of play therapy in working with hyperactive children of primary school age.

Annotation. In the article the content of the concepts of «hyperactivity», «hyperactivity and attention deficit disorder». Characterized by behavioral features of hyperactive children. The possibilities of play therapy in working with hyperactive younger students. Defined techniques of play therapy for hyperactive younger students: role playing, psihogimnastika, theatrical games.

Keywords: hyperactivity, play therapy, psihogimnastika, role play.

Кафедра соціальної роботи

118. Поліщук В. А. Пошуково-дослідні технології навчання у процесі підготовки соціальних працівників / В. А. Поліщук // Науковий вісник Ужгород. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – Вип. 25. – С. 157–160.

Анотація. У статті розкрито досвід роботи викладачів кафедри соціальної роботи інституту педагогіки і психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка щодо упровадження інноваційних технологій навчання майбутніх соціальних працівників. Проаналізовано технологію побудови процесу професійної підготовки майбутніх соціальних працівників на основі їх залучення до активної пошуково-дослідної діяльності з використанням їх власного життєвого досвіду.

Ключові слова: соціальний працівник, процес навчання, процес професійної підготовки, інноваційні технології навчання, готовність до професійної діяльності, пошуково-дослідна діяльність, власний життєвий досвід.

Аннотация. В статье раскрыт опыт работы преподавателей кафедры социальной работы института педагогики и психологии Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка по внедрению инновационных технологий обучения будущих социальных работников. Проанализировано технологию построения процесса профессиональной подготовки будущих социальных работников на основе их привлечения к активной поисково-исследовательской деятельности с использованием их собственного жизненного опыта.

Ключевые слова: социальный работник, процесс обучения, процесс профессиональной подготовки, инновационные технологии обучения, готовность к профессиональной деятельности, поисково-исследовательская деятельность, собственный жизненный опыт.

Annotation. The article deals with exposed experience of teachers of the department of social work of Pedagogical Psychological Faculty of Ternopil National University as to introduction of innovative technologies of studies. The author analyzed the technology of construction the process of professional preparation of future social workers on the basis of their active searching-experience activity with the use of their own vital experience.

Keywords: social worker, process of study, process of professional preparation, innovative technologies of studies, readiness to professional activity, searching-experience activity, own vital experience.

119. Поліщук В. А. Професійно-етичні цінності соціальної роботи в сучасному суспільстві / В. А. Поліщук // Науковий вісник Ужгород. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – Вип. 23. – С. 129–132.

Анотація. У статті розкрито генезу професійно-етичних цінностей соціальної роботи, які слугують основою професійної субкультури і сприяють реалізації професійних норм і принципів. Обґрунтовано, що основою формування професійно-етичних цінностей соціальної роботи є філософія.

З'ясовано, що цінності професійної соціальної роботи на мета рівні трактуються в контексті глобальних цивілізаційних цілей і завдань. Макрорівень філософських цінностей соціальної роботи зумовлений корпоративними принципами і нормами взаємодії, відносинами і системою колективної відповідальності. Мезорівень цінностей соціальної роботи пов'язаний з ціннісними орієнтаціями окремих груп клієнтів і зумовлений необхідністю їх урахування. Мікрорівень філософських цінностей соціальної роботи відображає ціннісний спектр професійної взаємодії соціального працівника і клієнта. Обґрунтовано, що найвищою цінністю є життя кожної конкретної людини. Цей концептуальний постулат є універсальним у визначенні суті соціальної роботи.

Ключові слова: соціальна робота, цінності соціальної роботи, філософія соціальної роботи.

Аннотация. В статье раскрыто генезис профессионально-этических ценностей социальной работы, которые являются основой профессиональной субкультуры и содействуют реализации профессиональных норм и принципов. Обосновано, что основой формирования профессионально-этических ценностей социальной работы является философия.

Обосновано, что ценности профессиональной социальной работы на метауровне обосновываются в контексте глобальных цивилизационных целей и задач. Макроуровень философских ценностей социальной работы обусловлен корпоративными принципами и нормами взаимодействия, отношениями и системой коллективной ответственности. Мезоуровень ценностей социальной работы обусловлен ценностными ориентациями отдельных групп клиентов. Микроуровень философских ценностей социальной работы отображает ценностный спектр профессионального взаимодействия социальных работников

и клиентов. Обосновано, что наивысшей ценностью является жизнь каждого конкретного человека. Этот концептуальный постулат является универсальным в определении сущности социальной работы.

Ключевые слова: социальная работа, ценности социальной работы, философия социальной работы.

Annotation. The genesis of professional and ethical values of social work that are the foundation of professional subculture and facilitate the implementation of professional standards and principles has been described in the article. It has been substantiated that the basis for professional and ethical values of social work is its philosophy. It has been found that the values of professional social work at the aim-level are interpreted in the context of global civilization goals and objectives; the macro level of philosophical values of social work are caused by corporate principles and norms of interaction, relationships and the system of collective responsibility. Meso level of social work values are associated with the value orientation of individual customer groups and caused by the necessity of taking them into account. At the micro level of philosophical values of social work reflects the high value range of professional interaction between social worker and client. It has been substantiated that the highest value is the life of every individual. This postulate is a universal concept in determining the nature of social work.

Keywords: social work, social work values, philosophy of social work.

120. Поліщук В. А. Удосконалення професійної підготовки соціальних працівників : виклики сучасності / В. А. Поліщук // Науковий вісник Ужгород. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – Вип. 22. – С. 121–125.

Анотація. Розкрито суть модернізації професійної підготовки соціальних працівників в Україні як об'єктивної необхідності і реальності, що зумовлено зростанням вимог до професійної діяльності соціальних педагогів і соціальної освіти у світі. Модернізація соціальної освіти в Україні передбачає приведення її у відповідність міжнародним стандартам, подальший розвиток допрофесійної, різнорівневої вищої та післядипломної освіти; пошук альтернативних шляхів здобуття професійної кваліфікації у сфері соціальної роботи.

Ключові слова: професійна підготовка соціальних працівників, міжнародні стандарти соціальної освіти, модернізація соціальної освіти, міжнародна співпраця.

Аннотация. Раскрыта сущность модернизации профессиональной подготовки социальных работников в Украине как объективной необходимости и реальности, обусловленной возрастанием требований к профессиональной деятельности социальных педагогов и социального образования в мире. Модернизация социального образования в Украине предполагает ее соответствие международным стандартам, дальнейшее развитие разных уровней высшего и последипломного образования; поиск альтернативных путей овладения профессиональной квалификацией в сфере социальной работы.

Ключевые слова: профессиональная подготовка социальных работников, международные стандарты социального образования, модернизация социального образования, международное сотрудничество.

Annotation. It has been shown the essence of modernization of professional training of social workers in Ukraine as an objective necessity and reality due to the expansion of functions and roles of social work and social education in the world. The modernization of social education in Ukraine plans to bring it into line with international standards, further development of pre-professional, higher and postgraduate education, finding alternative ways of obtaining a professional qualification in social work.

Keywords: professional training of social workers, international standards of social education, modernization of social education, international cooperation.

121. Турчин-Кукаріна І. В. Визначення змісту та обсягу цивільно-процесуального оціночного поняття «розумний строк» / І. В. Турчин-Кукаріна // Право України. – 2012. – № 7. – С. 294–301.

Анотація. У статті на основі аналізу цивільно-процесуального оціночного поняття права «розумність строку» у єдності логічних, філософських, мовних та юридичних теоретичних і практичних аспектів сформульовано визначення поняття «розумний строк», визначено елементи його змісту та обсягу, окреслено шляхи оптимізації цивільного процесу у контексті досліджуваного правового явища.

Ключові слова: оціночне поняття, цивільний процес, цивільно-процесуальне оціночне поняття, розумність строку, судові рішення, зміст та обсяг оціночного поняття.

Турчин-Кукаріна І. В. *Определение содержания и объема гражданско-процессуального оценочного понятия «разумный срок».*

Аннотация. В статье на основе анализа гражданско-процессуального оценочного понятия «разумность срока» в единстве логических, философских, языковых и юридических теоретических и практических аспектов сформулировано определение понятия «разумный срок», определены элементы его содержания и объема, намечены пути оптимизации гражданского процесса в контексте исследуемого правового явления.

Ключевые слова: оценочное понятие, гражданский процесс, гражданское процессуальное оценочное понятие, разумность срока, судебное решение, содержание и объем оценочного понятия.

Turchin-Kukarina I. *Determination of the content and scope of the civil procedural evaluation concept «reasonable time».*

Annotation. In the article based on analysis of the civil procedural evaluation concept «reasonable time» in the unity of logic, philosophy, language and legal theoretical and practical aspects is formulated a definition of «reasonable time», defined the elements of its content and scope, the ways of civil procedure optimization.

Keywords: evaluation concept, civil procedure, civil procedural evaluation concept, reasonable time, judgment, content and scope of evaluation concept.

122. Турчин-Кукаріна І. В. Оціночне поняття «винятковість випадку» у цивільному процесі / І. В. Турчин-Кукаріна // Право України. – 2012. – № 11.

Анотація. У статті на основі аналізу цивільно-процесуального оціночного поняття права «винятковість випадку» сформульовано визначення цього поняття, визначено елементи його змісту та обсягу, що сприяє створенню умов для більш ефективного та одноманітного застосування вказаного цивільно-процесуального оціночного поняття права на практиці. Наголошено на важливості якісного мотивування судових рішень для правильного застосування цивільно-процесуальних оціночних понять права.

Ключові слова: оціночне поняття права, цивільно-процесуальне оціночне поняття права, винятковість випадку, судове правозастосування, судове рішення.

Турчин-Кукаріна І.В. Оценочное понятие «исключительность случая» в гражданском процессе.

Аннотация. В статье на основе анализа гражданско-процессуального оценочного понятия права «исключительность случая» сформулировано определение этого понятия, определены элементы его содержания и объема, что способствует созданию условий для более эффективного и единообразного применения указанного гражданско-процессуального оценочного понятия права на практике. Подчеркнута важность качественного мотивирования судебных решений для правильного применения гражданско-процессуальных оценочных понятий права.

Ключевые слова: оценочное понятие права, гражданско-процесуальное оценочное понятие права, исключительность случая, судебное правоприменение, судебное решение.

Turchin-Kukarina I. Evaluation concept «exceptional case» in civil proceedings.

Annotation. In the article based on analysis of the civil procedural evaluation concept «exceptional case» proposed the definition of this concept, defined the elements of its content and scope, which helps to create conditions for more effective and consistent application of civil procedural evaluation concept of law in practice. Emphasized the importance of qualitative reasoning of judgments for the correct application of civil procedural evaluation concept.

Keywords: evaluation concept of law, civil procedural evaluation concept of law, exclusivity case, judicial enforcement, judgment.

123. Турчин-Кукаріна І. В. Цивільно-процесуальне оціночне поняття «загальновідомі обставини» та його судове застосування / І. В. Турчин-Кукаріна // Вісник Академії адвокатури України / голов. ред. Н. С. Кузнєцова. – 2012. – Вип. 3/4.

Анотація. У статті на основі аналізу цивільно-процесуального оціночного поняття «загальновідомість обставин» в єдності логічних, філософських, мовних і юридичних теоретичних і практичних аспектів сформульована дефініція цього поняття, визначені елементи його змісту та обсягу, шляхи оптимізації цивільного процесу в контексті досліджуваного правового явища.

Ключові слова: оціночне поняття, цивільний процес, цивільно-процесуальне оціночне поняття, загальновідомість обставин, судові рішення, зміст та обсяг оціночного поняття.

Турчин-Кукарина И.В. Гражданско-процессуальное оценочное понятие «общеизвестные обстоятельства» и его судебное применения».

Аннотация. В статье на основе анализа гражданско-процессуального оценочного понятия «общеизвестность обстоятельств» в единстве логических, философских, языковых и юридических теоретических и практических аспектов сформулирована дефиниция этого понятия, определены элементы его содержания и объема, пути оптимизации гражданского процесса в контексте исследуемого правового явления.

Ключевые слова: оценочное понятие, гражданский процесс, гражданское процессуальное оценочное понятие, общеизвестность обстоятельств, судебное решение, содержание и объем оценочного понятия.

Turchin-Kukarina I. Civil procedural evaluation concept «known circumstances» and its judicial application.

Annotation. The article is based on an analysis of civil procedural evaluation concept «known circumstances» in the unity of logic, philosophy, language and legal theoretical and practical aspects formulated definition of this concept, defined the elements of its content and scope, ways to optimize civil process in the context of the phenomenon.

Keywords: value-concept, civil procedure, civil procedural evaluation concept «known circumstances», the judgment, the content and scope of the evaluation concept.

Кафедра філологічних дисциплін початкового навчання

124. Васильківська Н. В. Ознайомлення молодших школярів із спільнокореневими морфемними повторами як засобами вираження зв'язності тексту / Н. В. Васильківська // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 34–39.

Анотація. У статті розкрито нові резерви розвитку зв'язного мовлення молодших школярів на основі функціонально-комунікативного підходу. Охарактеризовано методичну систему роботи над засобами зв'язності тексту, а саме: ознайомлення учнів початкових класів із спільнокореневими морфемними повторами в ролі засобів міжфразового зв'язку. Викладено науково-теоретичні засади та методичні рекомендації опрацювання згаданого лексичного засобу вираження зв'язності тексту.

Ключові слова: лінгвістика тексту, засоби міжфразового зв'язку, спільнокореневі морфемні повтори.

Васильковская Н. В. Ознакомление младших школьников с однокоренными морфемными повторами как средствами выражения связности текста.

Аннотація. В статті розкриті нові резерви розвитку зв'язної мови молодших школярів на основі функціонально-комунікативного підходу. Охарактеризовано методическу систему роботи над засобами зв'язності мови, а саме: ознайомлення учасних початкових класів з однокоренними морфемними повторами в ролі засобів міжфразової зв'язі. Изложено науко-теоретическі основи і методическі рекомендації изучення указанного засобу вираження зв'язності мови.

Ключевые слова: лінгвістика мови, засоби міжфразової зв'язі, однокоренні морфемні повтори.

Vasylykivska N. A. The introduction of morphological repetitions of related words as means of expressing text coherence to the junior classes pupils.

Annotation. The article reveals new ways of development of coherent speech of junior classes pupils based on the functional and communicational approach. The methodological system of work with the means of expressing coherence such as the introduction of morphological repetitions of related words as means of interphrasal relations is characterized. Theoretical basis and methodological recommendations for practicing the given means of expressing text coherence are presented.

Keywords: text linguistics, means of interphrasal relations, morphological repetitions of related words.

125. Гузар О. В. Типологія змін у сучасних правописних системах / О. В. Гузар // Наукові записки НаУКМА / ред. кол.: В. С. Брюховецький [та ін.]. – К. 2012. – Т. 137 : Філологічні науки. – С. 58–62.

Анотація. У статті проаналізовано типологію змін у сучасних правописних системах європейських мов. Зроблено порівняльний аналіз процесу стандартизації української та італійської мов. Визначено актуальні проблеми удосконалення й усталення національних орфографій різних мов.

Ключові слова: типологія змін, сучасні правописні системи, європейські мови, орфографія, стандартизація мови.

Гузар О. В. Типология изменений в современных орфографических системах.

Аннотація. В статті проаналізовано типологію змін у сучасних правописних системах європейських мов. Зроблено порівняльний аналіз процесу стандартизації української та італійської мов. Визначено актуальні проблеми удосконалення й усталення національних орфографій різних мов.

Ключевые слова: типологія змін, сучасні правописні системи, європейські мови, орфографія, стандартизація мови.

Olena Huzar. Typology of changes in modern spelling systems.

Annotation. In this article the typology of changes in modern spelling systems of European languages has been analysed; the contrastive analysis of the standartization process of the Ukrainian and Italian languages has been made; the actual problems of improvement and elaboration of national spelling systems of different languages have been determined.

Key words: typology of changes, modern spelling systems, European languages, orthography, standartization of language.

126. Кодлюк Я. П. Звідки книжка до нас прийшла / Я. П. Кодлюк, Г. С. Одинцова // Перша вчителька. – 2012. – № 3/4. – С. 62–65.

Анотація. У статті проаналізовано історичний шлях виникнення і розвитку книги і книгодрукування, описано засоби і технології виготовлення найдавніших книг.

Ключові слова: книжка, письмо, папір, рукописна книга, бібліотека.

Кодлюк Я., Одинцова Г. Откуда книга к нам пришла: лингвистический рассказ.

Аннотация. В статье проанализированы исторический путь возникновения и развития книги и книгопечатания, описаны средства и технологии изготовления древнейших книг.

Ключевые слова: книга, письмо, бумага, рукописная книга, библиотека.

Kodliuk Y., Odyntsova H.. Where from book has come to us: linguistic story.

Annotation. In the article the historical path of the origin and development of books and publishing has been analyzed. The means and technologies of making ancient books have been described.

Keywords: book, writing, paper, manuscript, library.

127. Яцук О. В. Виразальні засоби реалізації художньо-образної функції напівпредикативних апозитивних одиниць (на матеріалі української прози кінця ХХ – поч. ХХІ ст.) / О. В. Яцук // Наукові праці Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філологічні науки / наук. ред. Л. М. Марчук. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 31. – С. 193–199.

Анотація. У статті проаналізовано виразальні засоби відокремлених компонентів речення, зокрема напівпредикативних апозитивних; їхні стилістичні можливості, зумовлені художньо-образною функцією. Дослідження здійснено на матеріалі творів українських прозаїків кінця ХХ – поч. ХХІ ст.

Ключові слова: напівпредикативна апозитивна одиниця, виразальні засоби, художньо-образна функція, лінгвостилістична парадигма, семантико-синтаксичний аспект.

Яцук О. В. Выразительные средства реализации художественно-образной функции полупредикативных аппозитивных единиц (на материале украинской прозы конца ХХ – нач. ХХІ вв.).

Аннотация. В статье проанализировано выразительные средства обособленных компонентов предложения, в частности полупредикативных аппозитивных, их стилистические возможности, которые обусловлены художественно-образной функцией. Исследование базируется на материале произведений украинских прозаиков конца ХХ – нач. ХХІ вв.

Ключевые слова: полупредикативная аппозитивная единица, выразительные средства, художественно-образная функция, лингвостиллистическая парадигма, семантико-синтаксический аспект.

Yatsuk O. V. Expressive means of realization of artistically-figurative function of halfpredicative appositive units (based on the Ukrainian prose texts of the end of the 20th – beginning of the 21st centuries).

Annotation. The article analyzes the expressive means of dangling sentence components, in particular halfpredicative appositive units; it deals with their stylistic

possibilities caused by artistically-figurative function. The research was based on the works of Ukrainian prose writers of the end of the 20th – beginning of the 21st centuries.

Keywords: halfpredicative appositive unit, expressive means, artistically-figurative function, linguostylistic paradigm, semantic-syntactic aspect.

128. Яцук О. В. Лінгвосемантичні особливості ідентифікаційної та ототожнювальної функцій напівпредикативних апозитивних одиниць в українських прозових текстах кінця ХХ – поч. ХХІ / О. В. Яцук // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Мовознавство / редкол.: Д. Г. Бучко, В. В. Грещук, В. В. Німчук [та ін.]. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2 (21) 2011 – 1 (22) 2012. – С. 205–214.

Анотація. У статті проаналізовано виражальні засоби стилістичного маркування ідентифікаційної та ототожнювальної функцій відокремлених компонентів речення, зокрема напівпредикативних апозитивних, які побутують у художніх прозових текстах кінця ХХ – поч. ХХІ ст.

Ключові слова: напівпредикативна апозитивна одиниця, виражальні засоби, ідентифікаційна функція, ототожнювальна функція.

Яцук О. В. Лингвосемантические особенности идентификационной и отождествляемой функций полупредикативных аппозитивных единиц в украинских прозаических текстах конца ХХ – нач. ХХІ вв.

Аннотация. В статье проанализированы выразительные средства стилистической маркировки идентификационной и отождествляемой функций обособленных компонентов предложения, в частности полупредикативных аппозитивных, которые бытуют в художественных прозаических текстах конца ХХ – нач. ХХІ вв.

Ключевые слова: полупредикативная аппозитивная единица, выразительные средства, идентификационная функция, отождествляемая функция.

Yatsuk O. V. Linguo-semantic peculiarities of identifying and unifying functions of halfpredicative appositive units in Ukrainian prose texts of the end of the 20th – beginning of the 21st centuries.

Annotation. The article analyzes the expressive means of stylistic marking of identifying and unifying functions of dangling sentence components, in particular of halfpredicative appositive units which are commonly used in Ukrainian prose texts of the end of the 20th – beginning of the 21st centuries.

Keywords: halfpredicative appositive unit, expressive means, identifying function, unifying function.

129. Яцук О. В. Лінгвостилістичне представлення аксіологічної функції напівпредикативних апозитивних одиниць у художньому текстотворенні української прози кінця ХХ – поч. ХХІ ст. / О. В. Яцук // Слов'янський збірник : зб. наук. пр. / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова ; наук. ред. Н. В. Кондратенко. – К., 2012. – Вип. 17, ч. 2. – С. 562–568.

Анотація. У статті проаналізовано лінгвостилістичні виражальні засоби аксіологічної функції відокремлених компонентів речення, зокрема напівпредикативних апозитивних, які побутують у художніх прозових текстах кінця ХХ – поч. ХХІ ст.

Ключові слова: напівпредикативна апозитивна одиниця, виражальні засоби, аксіологічна функція, мовотворчість.

Яцук О. В. Лингвостилистическое представление аксиологической функции полупредикативных аппозитивных единиц в художественном текстообразовании украинской прозы конца XX – нач. XXI в.

Аннотация. В статье проанализированы лингвостилистические средства аксиологической функции обособленных компонентов предложения, в частности полупредикативных апозитивных, которые используются в художественных прозаических текстах конца XX – нач. XXI в.

Ключевые слова: полупредикативная апозитивная единица, выразительные средства, аксиологическая функция, языкотворчество.

Yatsuk O. V. Linguostylistic presentation of axiological function of halfpredicative appositve units in the Ukrainian prose texts of the end of the 20th – beginning of the 21st centuries.

Annotation. The article deals with the analysis of linguostylistic expressive means of axiological function of halfpredicative sentence components, mainly halfpredicative appositve units, which are very common in the Ukrainian prose texts of the end of the 20th – beginning of the 21st centuries.

Keywords: halfpredicative appositve unit, expressive means, axiological function, language creativity.

Географічний факультет

Кафедра географії України і туризму

130. Дударчук К. Д. Історико-культурний потенціал стародавніх містечок як чинник розвитку туризму у Тернопільській області / К. Д. Дударчук // Географія та туризм : наук. зб. / КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2012. – № 17. – С. 137–141.

Анотація. Завдання дослідження – оцінити наявність історико-культурних об'єктів у стародавніх містах Тернопільської області, стан їх збереження та визначити перспективи їх залучення до туристичної діяльності. На основі оцінки окремих поселень за наявністю історико-культурних пам'яток, а також близькістю до основних шляхів сполучення, виділено населені пункти, придатні для розвитку різних видів туризму.

Ключові слова: туризм, замки, фортеці, пам'ятки історії, пізнавальний туризм, сакральний туризм, археологічний туризм, гомогенні туристичні ресурси.

Аннотация. Объединение историко-культурного потенциала старинных городков региона как усилительный стимул развития туризма. В докладе акцентировано внимание на проблеме использования историко-культурных памятников отдельных селений, на состоянии их сохранения и на перспективах их привлечения к туристической деятельности. На основе оценки старинных селений за наличием историко-культурных памятников, а также близостью к основным путям сообщения, выделены населенные пункты, пригодные для развития различных видов туризма.

Ключевые слова: туризм, замки, крепости, познавательный туризм, сакральный туризм, археологический туризм, гомогенные туристические ресурсы.

Annotation. Combination of historical and cultural potential of ancient settlement with other tourist attractions as enhancement effect of tourism development. The aim of the investigation is to estimate an amount of historic and culture objects of ancient settlements of Ternopil region. The process of using of historic and cultural resources of separate cities and the problems connected with their exploitation are depicted in this work. On the base of estimation of separate settlements as the areas of placing of historic resources, that are close to basic roadways, there were marked some villages that are perspective for development of different types of tourism. In the article there are offered some ways of popularisation of not popular historic and cultural objects among tourists.

Keywords: tourism, castles, historical memories, tourism of mutual development, sacral tourism, archeological tourism, homogenic tourist resources.

131. Дударчук К. Д. Историко-культурні пам'ятки Придністров'я як об'єкти туристичної атракційності / К. Д. Дударчук // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 1 (31). – С. 155–161.

Анотація. Акцентовано увагу на проблемі використання історико-культурних об'єктів у Придністров'ї, стані їх збереження та на перспективах їх залучення до туристичної діяльності. На основі оцінки окремих поселень за наявністю історико-культурних пам'яток, а також близькістю до основних шляхів сполучення, виділено населені пункти, придатні для розвитку різних видів туризму. Запропоновано також деякі шляхи популяризації маловідомих історико-культурних об'єктів серед споживачів туристичного продукту.

Ключові слова: туризм, замки, фортеці, пам'ятки історії, пізнавальний туризм, сакральный туризм, археологічний туризм.

Аннотация. Историко-культурные объекты Приднестровья – аттрактивные туристические ресурсы. В докладе акцентировано внимание на проблеме использования историко-культурных памятников Приднестровья, на состоянии их сохранения и на перспективах их привлечения к туристической деятельности. На основе оценки отдельных поселений за наличием историко-культурных памятников, а также близостью к основным путям сообщения, выделены населенные пункты, пригодные для развития различных видов туризма. Предложены также некоторые пути популяризации малоизвестных историко-культурных точек среди потребителей туристического продукта.

Ключевые слова: туризм, замки, крепости, достопримечательности истории, познавательный туризм, сакральный туризм, археологический туризм.

Annotation. Historic and cultural objects of Dniester region as attractive tourist resources. The process of using of historic and cultural resources in Dniester area and the problems connected with their reservation and exploitation are depicted in this work. On the base of estimation of separate settlements as the areas of placing of historic resources, that are close to basic roadways, there were marked some villages that are perspective for development of different types of tourism. In the article there

are offered some ways of popularisation of not popular historic and cultural objects among tourists.

Keywords: tourism, castles, historical memories, tourism of mutual development, sacral tourism, archeological tourism.

132. Заставецька Л. Б. Обласні територіальні спільності – основа формування і розвитку обласних систем розселення / Л. Б. Заставецька // Часопис соціально-економічної географії. – Харків, 2012. – Вип. 14 (2). – С. 67–76.

Анотація. В статті проаналізовано особливості формування та функціонування обласних територіальних спільностей як основи для формування обласних систем розселення, виділено основні риси, які характеризують ці спільності, як от: розміри території, тип та рівень її освоєності, тощо. Подано класифікацію областей України за величиною території, показниками економіко-географічного положення, рівнем освоєності території, за величиною і видовим складом природно-ресурсного потенціалу. Охарактеризовано основні фактори, які впливають на розміщення і розвиток окремих поселень.

Ключові слова: область, регіон, система розселення, територія, природно-ресурсний потенціал, виробничий потенціал, соціальний потенціал.

Заставецькая Л. Б. Областные территориальные общности – основа формирования и развития областных систем расселения.

Аннотация. В статье проанализированы особенности формирования и функционирования областных территориальных общностей как основы для формирования областных систем расселения, выделены основные черты, характеризующие эти общности, как: размеры территории, тип и уровень ее освоенности и т.д.. Представлена классификация областей Украины по величине территории, показателям экономико-географического положения, уровнем освоенности территории, по величине и видовому составу природно-ресурсного потенциала. Охарактеризованы основные факторы, влияющие на размещение и развитие отдельных поселений.

Ключевые слова: область, регион, система расселения, территория, природно-ресурсный потенциал, производственный потенциал, социальный потенциал.

Regional territorial community - the basis of the formation and development of regional settlement systems.

Annotation. The paper analyzes the features of the formation and functioning of regional territorial communities as the basis for the formation of regional settlement systems, the basic features that characterize these communities, such as: size of the type and level of development of it, and so on. Filed classification of regions of Ukraine on a large area, indicators of the geographical position, the level of development of the territory, the magnitude and species composition of natural resource potential. The basic factors that influence the deployment and development of individual settlements.

Keywords: area, region, settlement system, territory, natural resources potential, production potential, social potential.

133. Заставецька Л. Б. Основні риси сучасної територіальної організації Тернопільської обласної системи розселення / Л. Б. Заставецька // Історія української географії. – 2012. – № 23. – С. 28–36.

Анотація. Висвітлено основні засади риси сучасної територіальної організації Тернопільської обласної системи розселення. Проаналізовано особливості формування і функціонування первинних, районних та міжрайонних систем розселення, здійснено огляд структури таких систем та особливостей їх функціонування у регіоні. Показано зміни, які відбуваються у територіальній організації цих систем в період трансформації суспільства.

Ключові слова: система розселення, населення, територіальна організація розселення, локальні системи розселення, розселенські зв'язки, ядра системоутворення.

Заставецкая Л. Б. Основные черты современной территориальной организации Тернопольской областной системы расселения.

Аннотация. Освещены основные принципы черты современной территориальной организации Тернопольской областной системы расселения. Проанализированы особенности формирования и функционирования первичных, районных и межрайонных систем расселения, осуществлен обзор структуры таких систем и особенностей их функционирования в регионе. Показаны изменения, которые происходят в территориальной организации этих систем в период трансформации общества.

Ключевые слова: система расселения, населения, территориальная организация расселения, локальные системы расселения, розселенські зв'язки, ядра системоутворення.

The main features of the modern territorial organization of Ternopil regional settlement systems.

Annotation. The basic principles of modern features of the territorial organization of Ternopil regional settlement system. The features of formation and functioning of primary, district and inter-settlement systems, by review of the structure of such systems and the peculiarities of their functioning in the region. Show changes that occur in the territorial organization of these systems during the transformation of society.

Keywords: system of settlement, population, territorial organization of the settlement, the local system of settling, the links in the settlement, the nucleus formation systems.

134. Заставецька Л. Б. Порівняльний аналіз схем адміністративно-територіального устрою України і Франції / Л. Б. Заставецька // Часопис соціально-економічної географії. – Харків, 2012. – Вип. 11 (2). – С. 48–51.

Анотація. Досліджено сучасний стан функціонування та основні параметри одиниць адміністративно-територіального устрою України, здійснено порівняльний аналіз схеми такого устрою із схемами устрою європейських країн, здійснена розробка головних напрямів реалізації адміністративно-територіальної реформи в нашій країні. Охарактеризовано основні принципи та проблеми з проведення адміністративно-територіальної реформи в нашій країні.

Ключові слова: адміністративно-територіальний устрій, адміністративно-територіальна реформа, населення, територія, район, регіон.

Аннотация. Сравнительный анализ схем административно-территориального устройства Украины и Франции (статья). Исследовано современное состояние функционирования и основные параметры единиц административно-территориального устройства Украины, осуществлен сравнительный анализ схемы такого устройства со схемами устройства европейских стран, осуществлена разработка основных направлений реализации административно-территориальной реформы в нашей стране. Охарактеризованы основные принципы и проблемы по проведению административно-территориальной реформы в нашей стране.

Ключевые слова: административно-территориальное устройство, административно-территориальная реформа, население, территория, район, регион.

Annotation. Comparative analysis of patterns of administrative territorial system of Ukraine and France. Studies sovremennoe state of functioning and the basic parameters of units of administrative and territorial Devices Ukraine, osuschestvlen sravnytelnyy analysis scheme of the social schemes Device Device European countries, osuschestvlena Creative directed the realization of major administrative and territorial reform in our country. Oхарактерызованы Basic Principles and problems on the holding of administrative and territorial reform in our country.

Keywords: administrative and territorial device, administrative and territorial reform, population, Territory, district, region.

135. Заставецька Л. Б. Сучасні процеси в регіональному розселенні України / Л. Б. Заставецька // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 2 (32). – С. 64–69.

Анотація. Висвітлено проблему сучасної трансформації територіальної організації суспільства в Україні. Особливу увагу звернено на зміни, які відбулися в локальних і регіональних системах розселення. Охарактеризовано існуючі схеми організації територіальних систем розселення різних таксономічних рівнів в нашій країні. Проаналізовано основні чинники та принципи, які безпосередньо впливають на формування сучасних регіональних систем розселення. Показано особливості формування міжрегіональних систем розселення, їх місце в загальнодержавній системі розселення.

Ключові слова: система розселення, населення, населений пункт, розселення населення, територія, регіон.

Заставецькая Л. Б. Современные процессы в региональном расселении украины.

Аннотация. Освещена проблема современной трансформации территориальной организации общества в Украине. Особое внимание обращено на изменения, которые произошли в локальных и региональных системах расселения. Охарактеризованы существующие схемы организации территориальных систем расселения различных таксономических уровней в нашей стране. Проанализированы основные факторы и принципы, которые непосредственно влияют на формирование современных региональных систем расселения. Показаны особенности формирования межрегиональных систем расселения, их место в общегосударственной системе расселения.

Ключевые слова: система расселения, населения, населенный пункт, расселения населения, территория, регион.

Modern processes in the regional dispersal of ukraine.

Annotation. Creation of an independent Ukrainian state, changes in its socio-economic and demographic development led to the transformation of the territorial organization of society, especially its system of settlement. Changing industrial relations, social and economic changes in the region and certain areas influenced the structure of territorial settlement systems, especially the intensity and orientation dispersal links to species. The problem of the modern transformation of the territorial organization of society in Ukraine. Particular attention is paid to the changes in local and regional systems of settlement. The characteristic of the existing schemes of territorial settlement systems of different taxonomic levels in our country. The basic factors and principles that directly influence the formation of modern regional settlement systems. The features of the formation of inter-settlement systems, their place in the national settlement system.

Keywords: system of settlement, population, settlement, resettlement of population, territory, region.

136. Заставецька О. Функціональний розвиток міських поселень Тернопільської області в умовах трансформації суспільства / О. Заставецька, І. Ілляш // Стратегія розвитку сучасного міста : зб. наук. праць / Кримський інститут бізнесу УГУ. – Сімферополь, 2012. – С. 52–57.

Анотація. Висвітлено особливості функціонування міських поселень агропромислового регіону в сучасний період. Подано структуру зайнятості працівників у різних галузях господарства, виявлено тенденції зміни функціональної структури міст та селищ міського типу, їх вплив на людність поселень.

Ключові слова: функціональний розвиток, кореляційна залежність, бальна оцінка функцій, містоформувальні галузі.

Аннотация. Освещены особенности функционирования городских поселений агропромышленного региона в современный период. Подано структуру занятости работников в различных отраслях хозяйства, выявлены тенденции изменения функциональной структуры городов и поселков городского типа, их влияние на население поселений.

Ключевые слова: функциональное развитие, корреляционная зависимость, балльная оценка функций, мистоформуваальни отрасли.

Annotation. The peculiarities of the functioning of urban settlements agricultural region in the modern period. Filed structure of employment in different sectors of the economy, the tendencies of changes in the functional structure of cities and towns, and their impact on humanity settlements.

Keywords: functional development, correlation, numerical score functions mistoformuvalni industry.

137. Кузишин А. В. Геопросторова оцінка парламентських виборів 2012 року в Тернопільській області / А. В. Кузишин // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 135–140.

Анотація. Стаття присвячена геопросторовому аналізу формування та нарізки виборчих округів в Тернопільській області за результатами виборів 2007, 2009 та 2012 рр. та визначено особливості територіальної змінності їх наповнення. Також проаналізовано особливості електоральної активності на виборах 2012 року як в територіальному, так і в часовому вимірі. Відмічено адміністративні одиниці області з максимальними та мінімальними показниками електоральної активності та зроблено спробу обґрунтування таких показників. Основну увагу приділено оцінці електоральної прихильності населення області в розрізі адміністративних районів та визначено ідеологічні уподобання виборців. Такий аналіз дає змогу сформулювати бачення майбутньої прихильності населення до політичних об'єднань певного ідеологічного спрямування.

Ключові слова: вибори, електоральна прихильність, виборчі округи, виборчі дільниці, територіальна організація виборчого процесу, нарізка виборчих округів.

Kuzyshyn A. V. Geospace assessment of parliamentary elections in 2012 in Ternopol'skoy oblasti.

Анотація. Стаття посвящена геопространственному анализу формирования и нарезки избирательных округов в Тернопольской области по результатам выборов 2007, 2009 и 2012 гг и представлены особенности территориальных изменений их наполнения. Также проанализированы особенности электоральной активности на выборах 2012 года как в территориальном, так и во временном измерении. Отмечены административные единицы области с максимальными и минимальными показателями электоральной активности и сделана попытка обоснования таких показателей. Основное внимание уделено оценке электоральной привязанности населения области в разрезе административных районов и определены идеологические предпочтения избирателей. Такой анализ позволяет сформировать видение будущего предрасположения населения к политическим объединениям определенного идеологического направления.

Ключевые слова: выборы, электоральная привязанность, избирательные округа, избирательные участки, территориальная организация избирательного процесса, нарезка избирательных округов.

Kuzyshyn A. V. Geospatial assessment of the parliamentary elections in 2012 in Ternopil region.

Annotation. Article is devoted to geospatial analysis of formation and cutting constituencies in the Ternopil region as a result of elections in 2007, 2009 and 2012 and peculiarities of territorial variability of their content. Also peculiarities of electoral activity in the 2012 election as the territorial and in the time dimension. Administrative units marked area with the maximum and minimum rates of electoral activity and attempts to justify these indicators. The main attention is paid to assessing the electoral affection population in administrative regions and defined the ideological preferences of voters. This analysis allows us a vision of the future population of commitment to political associations definite ideological orientation.

Keywords: elections, electoral commitment constituencies, polling, territorial organization of the electoral process, cutting constituencies.

138. Поплавська І. Методологічні аспекти аналізу готельного господарства / І. Поплавська // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 1 – С. 150–155.

Анотація. У статті подано методику суспільно-географічного дослідження готельного господарства, яка включає застосування низки загальнонаукових, конкретно-наукових методів дослідження, методологічні напрацювання географії послуг.

Ключові слова: готельне господарство, системно-структурний аналіз, системний та процесуальний підходи, територіальна організація, регіональний розвиток, економічна ефективність.

Поплавская И. *Методологические аспекты анализа гостиничного хозяйства.*

Аннотация. В статье представлена методика общественно-географического исследования гостиничного хозяйства, которая включает применение ряда общенаучных, конкретно-научных методов исследования, методологические наработки географии услуг.

Ключевые слова: гостиничное хозяйство, системно-структурный анализ, системный и процессуальный подходы, территориальная организация, региональное развитие, экономическая эффективность.

Poplavskaya I. *Methodological aspects of analysis hotel management.*

Annotation. The article presents a method of social and geographical study hotel management, which includes the use of a number of general, specific scientific research methods, researching geography of services.

Keywords: hotel management, system-structural analysis, system and procedural approaches, territorial organization, regional development, economic efficiency

139. Рудакевич І. Р. Геопросторові аспекти розвитку туристичної інфраструктури Івано-Франківської області / І. Р. Рудакевич // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – Вип. 3. – С. 107–113.

Анотація. Розглянуто геопросторові аспекти розвитку туристичної інфраструктури Івано-Франківської області. Охарактеризовано наукові підходи до визначення інфраструктури туризму регіону. Проаналізовано сучасні особливості розвитку головних компонентів туристичної інфраструктури Івано-Франківської області. Розглянуто головні проблеми функціонування складових туристичної інфраструктури регіону. Визначено перспективні напрямки її розвитку та модернізації.

Ключові слова: заклади розміщення, інфраструктура, курорт, регіон, транспортна система, туризм, туристична інфраструктура.

Рудакевич И. Р. *Территориальные аспекты развития туристической инфраструктуры Ивано-Франковской области.*

Аннотация. Рассмотрены территориальные аспекты развития туристической инфраструктуры Ивано-Франковской области. Охарактеризованы научные подходы к определению инфраструктуры туризма региона.

Проанализированы особенности развития главных компонентов туристической инфраструктуры Ивано-Франковской области. Также рассмотрены главные проблемы функционирования составляющих туристической инфраструктуры региона. Выделены перспективные направления ее развития и модернизации.

Ключевые слова: заведения размещения, инфраструктура, курорт, регион, транспортная система, туризм, туристическая инфраструктура.

Rudakevich I.R. Geospatial aspects of the preparation of tourism infrastructure in Ivano-Frankivsk region.

Annotation. Geospatial in publications aspects of development of tourist infrastructure of the Ivano-Frankivsk area are considered. Modified need to study the characteristics of tourism infrastructure in the Ivano-Frankivsk region. An description of the latest research of tourism infrastructure in the region. Formed purpose of scientific research tourism infrastructure Ivano-Frankivsk region. Scientists analyzed approaches to the definition of tourism infrastructure and the composition of its components. Researched key infrastructure components tourism Ivano-Frankivsk region. In the region there are well-developed network of hotel facilities, which are located mainly in cities and resort centers. Increases each year as the number of estates eco-tourism and other private accommodation of tourists. A similar trend is observed in the distribution of restaurant companies in the Ivano-Frankivsk region. In the region there are more than ten spa facilities, which are located mainly in the Carpathians. The region has developed a network of railway and road transport. Is the international airport in Ivano-Frankivsk, which requires reconstruction and modernization. The main problem in the development of transport infrastructure Ivano-Frankivsk region is insufficient funding for this sector of the regional economy. In Ivano-Frankivsk region there are more than hundreds of travel companies, which are located mainly in urban areas. Cultural institutions and leisure are more evenly, but also they are more in urban areas. In recent years, the field created several shopping and entertainment facilities. These are also the main problems and perspectives of the development of tourist infrastructure in Ivano-Frankivsk region. Prospects for the development of tourism infrastructure in the Ivano-Frankivsk region is to attract investment for its development and construction of resort areas and transport routes.

Keywords: establishments of placing, infrastructure, region, resort, transport system, tourism, tourism infrastructure.

140. Царик Л. Геооекологічні аспекти організації території НПП «Дністровський каньйон» в межах Монастирської ділянки / Л. Царик, П. Царик, М. Шкільнюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 187–193.

Анотація. В матеріалах публікації вперше висвітлено поділ Монастирської ділянки НПП «Дністровський каньйон» на функціональні зони, проведено аналіз структури земельних угідь кожної із зон, оцінено ступінь антропо-генної трансформації ландшафтів, проаналізовано наявні і перспективні заповідні об'єкти та території, створено серію картографічних і математичних моделей, які відображають сутнісні явища і процеси.

Ключові слова: НПП «Дністровський каньйон», функціональні зони, структура земельних угідь, ступінь антропогенної перетвореності ландшафтів, заповідні об'єкти та території.

Царик Л., Царик П., Шкільнюк М. Геоэкологические аспекты организации территории НПП «Днестровский каньон» в пределах Монастирского участка.

Аннотация. В материалах публикации впервые рассмотрено деление Монастирского участка НПП на функциональные зоны, проведен функциональный анализ структуры земельных угодий каждой из зон, оценена степень антропогенной трансформации ландшафтов, проанализированы действующие и перспективные заповедные объекты и территории, создано серию картографических и математических моделей, отображающих сущностные явления и процессы.

Ключевые слова: НПП «Днестровский каньон», функциональные зоны, структура земельных угодий, степень антропогенной преобразованности ландшафтов, заповедные объекты и территории.

Tsaryk L., Tsaryk P., Shkilnyuk M. Geoenvironmental aspects of the territory of NP «Dniester canyon» within Monastyrisky plots.

Annotation. In the materials first publication highlights the peculiarities of the territory Monastyrisky areas NP «Dniester Canyon», held in its allocation within functional areas: conservation, economic zones and mass recreation, by functional analysis of the structure of land each of the zones, estimated degree of anthropogenic transformation of landscapes both within village councils, and areas generally analyzed existing protected areas in terms of representativeness of their species and varieties of landscape area, prospective protected areas and areas which will enhance the creation of the protected area and properly represent biodiversity, created a series of cartographic and mathematical models reflecting land use structure, structure of functional areas, the degree of anthropogenic changing of landscapes and conclusions for future approaches of the study area, conducting restorations of nature and environmental protection, regulation of anthropogenic recreational activity.

Keywords: NP «Dniester Canyon» functional areas, land structure, the degree of human-induced changing of landscapes, protected areas and areas, biotic and landscape diversity.

141. Царик Л. Ландшафтне різноманіття Поділля: еколого- і ландшафтно-географічні аспекти збереження і відновлення / Л. Царик, П. Царик // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 2. – С. 154–160.

Анотація. Проведено аналіз ступеня збереженості ландшафтного різноманіття Поділля в розрізі таксонів фізико-географічного і адміністративно-територіального поділу території, обґрунтовано заходи еколого- і ландшафтно-екологічного спрямувань (створення нових і реорганізація існуючих заповідних територій, оптимізація функціонально-просторової структури заповідної мережі, оптимізація структури земельних угідь) задля збереження і відновлення ландшафтного різноманіття регіону.

Ключові слова: ландшафтне різноманіття, Поділля, таксономічні одиниці, оптимізація, функціональна структура, просторова структура, землекористування.

Царик Л., Царик П. Ландшафтное разнообразие Подолья: эколого- и ландшафтно-географические аспекты сохранения и возобновления.

Аннотація. Проведено аналіз ступеня збереженості ландшафтного різноманіття Подолля в разрізі таксонов фізико-географічного і адміністративно-територіального районування, обґрунтована система заходів еколого- і ландшафтно-екологічного напрямку (створення нових і реорганізація діючих заповідних територій, оптимізація функціонально-просторової структури заповідної мережі, оптимізація структури земельних угоди) з метою збереження і відновлення ландшафтного різноманіття регіону.

Ключові слова: ландшафтне різноманіття, Подолля, оптимізація, функціональна структура, просторова структура, землепольовання.

Tsaryk L., Tsaryk P. Landscape diversity podillya: eco-and landscape-geographical aspects of conservation and restoration.

Annotation. Prove relevance of landscape diversity in much of the natural and administrative units skirts at the present stage of development. Considered ecological and geographical approaches to conservation of landscape diversity within taxa skirts physical and geographic zoning and administrative and territorial division. Creation of protected areas (categories is below reserve and natural reserves) in the most problematic group of eighteen physiographic regions with lowest level of protection (0.04 -0.99%), which includes the five physiographic regions: Central -Podolsk region plateau broadleaf forests and 4-steppe zone areas. Plays the part of the land resources of skirts is 41.4%. The unsatisfactory state of protection is due to the absence of purposeful strategy of Protected Areas subject to the availability of potential protected areas.

Restoring landscape diversity seems to the authors in carrying out measures for landscape and ecological optimization of the territory, the first stage which supports optimization of land (sustainable and environmentally unstable) according to balancing environmental, and production functions antropo-ecology geosystems. In particular, optimization of land use aimed at reducing the unproductive and degraded arable land on average by 17% and putting them in the creation of meadows and afforestation, which will facilitate the restoration of meadow and forest man-made landscapes and the implementation of their sustainable and protection (buffer) functions within the main structural elements of the regional ecological networks.

Keywords: landscape diversity, skirts, taxonomic units, optimization, functional structure, spatial structure, land use.

142. Царик Л. Оцінка природно-техногенної безпеки адміністративних районів Тернопільської області / Л. Царик, П. Царик, О. Кашик // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 135–140.

Анотація. Проаналізовано підходи щодо оцінки природно-техногенної безпеки в Україні, створено картографічну модель просторової приуроченості еколого-небезпечних об'єктів, проведено їх групування за адміністративними районами, оцінено ступінь природно-техногенної безпеки за такими критеріями: кількість небезпечних об'єктів, кількість надзвичайних ситуацій за останні 9 років, кількість загиблих в них і збитки нанесені господарству за досліджуваний період. Проведено рангування районів за даними критеріями та виділено зведений індекс оцінки ступеня природно-техногенної безпеки.

Ключові слова: природно-техногенна безпека, потенційно-небезпечні об'єкти, надзвичайні ситуації (НС), матеріальні збитки, оцінка ступеня природно-техногенної безпеки.

Царик Л., Царик П., Кашик О. Оцінка природно-техногенної безпеки административних районів Тернопільської області.

Анотація. Проаналізовано підходи к оцінці природно-техногенної безпеки в Україні, створено картографічну модель просторової належності еколого-небезпечних об'єктів, проведено їх групування по административним районам, дана оцінка ступеня природно-техногенної безпеки по таким критеріям: кількість небезпечних об'єктів, кількість надзвичайних ситуацій за останні 9 років, кількість загиблих в них, і втрати, нанесені господарству за дослідований період. Проведено ранжування районів по даним критеріям і виділено сводний індекс оцінки ступеня природно-техногенної безпеки.

Ключевые слова: природно-техногенная безопасность, небезопасные объекты, чрезвычайные ситуации, материальный ущерб, оценка степени природно-техногенной безопасности.

Tsaryk L., Tsaryk P., Kashyk O. Assessment of natural and technogenic safety administrative district of Ternopil region.

Annotation. In the dissertation it is analysed approaches to assess of the natural technological safety in Ukraine, created mapping model spatial confines of environmental hazardous objects, conducted its grouping by administrative districts. General rating of natural and industrial security within the administrative areas for the period 2003-2011 years, made a possibility to calculate a combined index rated four key indicators: number of dangerous objects, the number of emergency for the last 9 years, the number of dead people in it and damage inflicted by the household study period; carried out ranking of areas according to the criteria and selected composite index of the degree assess of natural and technogenic safety (NTS), by which the administrative units were rated. The given analysis showed an overall assessment of the natural and technogenic safety according the administrative districts. The Shumsky region belongs to the first typological group with the high level of the natural and technogenic safety. Pidhaytsi, Lanivtsi, Zboriv and Berezhany administrative districts have relatively high level of the natural and technogenic safety. Husyatyn, Kozova, Monastyrisk and Pidvolochysk administrative districts form a third typological group by average level of NTS. Borshchiv, Zhalishchyky, Zbarazh and Terebovlya typological areas assigned to the fourth group with low NTS. The highest natural and manmade hazard falls into Ternopil, Buchatskiy, Kremenets and Chortkiv administrative districts. Comparative analysis of the natural and technogenic safety degree and environmental favorable geographical districts showed a close relationship of these results.

Keywords: natural and anthropogenic safety, dangerous objects, emergencies, property damage, evaluation of natural and technological safety.

143. Царик Л. Суперечливі тенденції розвитку заповідної справи на Тернопіллі в період 2000-2011 років / Л. Царик, П. Царик // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 205–210.

Анотація. Розглянуто проблемні сторони розвитку заповідної справи на Тернопіллі в період становлення екомережної концепції, проаналізовано і оцінено зміни структури заповідних територій, проблеми щодо обґрунтування локальних елементів екомереж і відведення до їх складу земельних угідь на місцевості, окреслено перспективи розвитку заповідання на найближчі 10 років.

Ключові слова: екомережна концепція, заповідна мережа, динаміка чисельності і площ заповідних об'єктів, категорії заповідних територій, тенденції заповідання, перспектива розвитку.

Царик Л., Царик П. Противоречивые тенденции развития заповедного дела на тернопольщине в период 2000-2011 годов.

Анотація. Рассмотрены проблемные стороны развития заповедного дела на Тернопольщине в контексте концепции экосетей, проанализированы изменения структуры заповедных территорий в условиях противоречивых подходов к ее реализации, отсутствие инициативы местных органов власти в вопросах разработки локальных элементов экосети и отвода земельных угодий на местности в их состав, поданы перспективы развития заповедного дела на ближайшие 10 лет.

Ключевые слова: концепция экосети, заповедная сеть, динамика численности и площадей заповедных объектов, категории заповедных территорий, тенденции заповедного дела, перспектива развития.

Tsaryk L., Tsaryk P. Contradictory trends in nature conservation in the ternopil region in the period 2000-2011 years.

Annotation. The problem of development of reserves in the Ternopil region in the context of the concept of ecological networks are considered, the changes in the structure of protected areas in terms of conflicting approaches to its implementation, the lack of initiative of local authorities in the development of local elements of the ecological network and the removal of land on the ground in their composition are analyzed, the prospects of the reserve case for the next 10 years are given.

Keywords: the concept of ecological networks, a protected network, dynamics of the number and of area of protected sites, categories of protected areas, conservation trends, the prospect of development.

144. Царик Л. П. Шацький національний природний парк в системі панєвропейської і національної екомереж / Л. П. Царик, П. Л. Царик, О. Б. Греськів // Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр. – Луцьк, 2012. – С. 133–140.

Анотація. Проведено ретроспективний аналіз становлення і вивчення природи, розглянуто унікальність природних комплексів Шацького НПП, обґрунтовано його роль і місце у функціонально-просторовій структурі національної і пан-європейської екомереж, висвітлено рекреаційний потенціал території і вклад НПП у функціонування Західноукраїнського рекреаційного регіону.

Ключові слова: Шацький НПП, біосферний резерват «Західне Полісся», екомережа, Західноукраїнський рекреаційний регіон.

Анотація. Проведен ретроспективний аналіз становлення і изучения природи, рассмотрено уникальность природы Шацкого НПП, раскрыто его роль и место у функционально-пространственной структуре национальной и

общеевропейской экосетей, освещено рекреационный потенциал территории и роль НПП у функционировании Западноукраинского рекреационного регион.

Ключевые слова: Шацкий НПП, биосферный резерват «Западное Полесье», экосеть, Западноукраинский рекреационный регион.

Annotation. A retrospective analysis of the formation and study of nature, is considered unique natural complexes Shatsky NNP, grounded its role and place in the functional-spatial structure of national and pan-European ecological network, covered recreation area and potential contribution to NPP operation in West-Ukraine recreational area.

Keywords: Shatsky national parks, biosphere reserve «Western Polissya» econet, West-Ukraine recreation area.

Кафедра геоекології і методики викладання екологічних дисциплін

145. Гінзула М. Я. Геоекологічні аспекти впливу технологічного процесу Збараського цукрового заводу на навколишнє середовище / М. Гінзула // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – №3 (33). – С. 169–175.

Анотація. У статті проаналізовано спектр наукових праць, що стосуються досліджень цукрової промисловості та її впливу на стан компонентів довкілля, проведено детальне дослідження виробничого процесу конкретного промислового об'єкту, охарактеризовано структуру і динаміку джерел забруднення атмосфери підприємства. За обраною методикою опрацьовано розрахунок ареалів забруднення промислового підприємства ТОВ «Цукровий завод Збараж», отримані результати оформлено в картосхему.

Ключові слова: цукровий завод, забруднення повітряного басейну, відходи виробництва цукру, викиди цукрового заводу, ареал забруднення.

Гинзула М. Оценка ареалов загрязнения воздушного бассейна выбросами ооп «Сахарный завод Збараж».

Аннотация. В статье проанализированы спектр научных работ, касающихся исследований сахарной промышленности и ее влияния на состояние компонентов окружающей среды, проведено детальное исследование производственного процесса конкретного промышленного объекта, охарактеризованы структуру и динамику источников загрязнения атмосферы предприятия. По выбранной методике обработано расчет ареалов загрязнения промышленного предприятия ООП «Сахарный завод Збараж», за полученные результаты сделано картосхему.

Ключевые слова: сахарный завод, загрязнение воздушного бассейна, отходы производства сахара, выбросы сахарного завода, ареал загрязнения.

Hinzula M. Score ranges of air pollution emissions ltd «Sugar Factory Zbarazh».

Annotation. The paper explores the food industry and in particular the sugar industry Ternopil region, identified problems and prospects. The analysis of the sector of scientific papers related to research sugar industry and its impact on the components of the environment, taking into account historical periodization. As part of the

application carried out a detailed study of the production process of a particular industrial facility with the allocation of specific parts of the process that most affect the components of the environment. We characterize the dynamics and structure of the emission sources of air pollution enterprises over the past twenty years. The analysis of the problems associated with waste sugar industry, presents recommendations for minimizing losses during storage are presented promising options for recycling of valuable substances. For the chosen calculation method worked habitat pollution industrial enterprise LLD «Sugar Factory Zbarazh» results issued in mapped schemes, whereby decorated conclusions.

Keywords: sugar plant, air pollution, waste production of sugar, sugar factory emissions, the area of contamination.

146. Лісова Н. О. Екологічні групи рослин за відношенням до абіотичних факторів природно-заповідних територій Опільсько-Кременецького округу / Н. О. Лісова // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 1 (31). – С. 219–226.

Анотація. Початковий етап формування флори Опільсько-Кременецького округу вірогідно належить до середини міоценової епохи неогенового періоду, коли води Сарматського моря цілком відступили з даної території і вона почала розвиватись як суша. Флора та рослинність досліджуваних територій значною мірою автохтонна за характером, але має риси гетерогенності та гетерохронності. Вона зберегла значну кількість стародавніх елементів – реліктів, а також елементів формування основних палеокомплексів. Основне ядро провідних комплексів флори склалося уже до кінця пліоцену і початку плейстоцену: неморальнофітон, кальцеопетрофітон, псамофітон, гідрофітон, саваноїдно-лугово-степовий гербафітон та ін.

Ключові слова: елементи флори, ареал, клімат, релікт, раса.

Лисовая Н. О. Экологические группы растений по отношению к абиотическим факторам природно-заповедных территорий Опольско-Кременецкого округа.

Аннотация. Важными показателями экологической характеристики фитоценозов природно-заповедных территорий Опольского-Кременецкого округа, является их отношение к абиотическим факторам среды - света, температуры, влажности и почвы, которые имеют важное значение для жизни растений, поскольку они влияют на их жизненные процессы. В растительном покрове обследованных участков обнаружено богатство аутоэкологични видовых групп, однако в флоре преобладают факультативные гелиофиты, мезофиты, мезотроф и мезотермные растения, что характерно для лесостепной зоны.

Ключевые слова: национальный парк, заказник, вид, экологические группы растений, свет, температура, влага, почва.

Lisova N. O. Environmental groups of plants in relation to abiotic factors of the territories of natural reserves of Opilly-Kremenets region.

Annotation. Important indicators of the ecological characteristics of plant communities of the territories of natural reserves of Opilly-Kremenets region is their relation to abiotic environmental factors - light, temperature, moisture and soil that are essential for plant life, as affecting their life processes. In vegetation plots surveyed

found wealth autekolohichnyh species groups, but in the flora is dominated by facultative heliophy, mesophyte, mezotrofy and mesotermni plants typical forest-steppe zone.

Keywords: national park, reserve, view, ecological group of plants, light, temperature, humidity, soil.

147. Лісова Н. О. Еколого-історичні умови формування рослинного покриву Опільсько-Кременецького округу / Н. О. Лісова // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 3 (33). – С. 3–7.

Анотація. Початковий етап формування флори Опільсько-Кременецького округу вірогідно належить до середини міоценової епохи неогенового періоду, коли води Сарматського моря цілком відступили з даної території і вона почала розвиватись як суша. Флора та рослинність досліджуваних територій значною мірою автохтонна за характером, але має риси гетерогенності та гетерохронності. Вона зберегла значну кількість стародавніх елементів – рестанців, а також елементів формування основних палеокомплексів. Основне ядро провідних комплексів флори склалося уже до кінця пліоцену і початку плейстоцену: неморальнофітон, кальцеопетрофітон, псамофітон, гідрофітон, саваноїдно-лугово-степовий гербафітон та ін.

Ключові слова: елементи флори, ареал, клімат, релікт, раса.

Лисовая Н. О. Эколого-исторические условия формирования растительного покрова Опольско-Кременецкого округа.

Аннотация. Начальный этап формирования флоры Опольско-Кременецкого округа вероятно относится к середине миоценовой эпохи неогенового периода, когда воды Сарматского моря полностью отступили с данной территории и она начала развиваться как суша. Флора и растительность исследуемых территорий в значительной мере автохтонна по характеру, но имеет черты гетерогенности и гетерохронности. Она сохранила значительное количество древних элементов - рестанцев, а также элементов формирования основных палеокомплексов. Основное ядро ведущих комплексов флоры сложилось уже к концу плиоцена и начала плейстоцена: неморальнофитон, кальцеопетрофитон, псамофитон, гидрофитон, саваноидно-лугово-степной гербафитон и др.

Ключевые слова: элементы флоры, ареал, климат, реликт, раса.

Lisova N. O. Ecological and historical conditions formation of vegetation of Opilly-Kremenets region.

Annotation. Due to the long and deep anthropogenic transformation of the environment becomes important assessment of the current status of territories, many rare and endangered plant species, to determine the degree of degradation and the conservation and restoration of natural resources. But any assessment that the current state is impossible without installation ecological and historical conditions of formation of vegetation. In areas rich in valuable fitobiota belongs Opilsko-Kremenets district, including national park "Kremenets Mountains" and Holytskyj Botanical Conservation Area.

Initial formation of the flora of Opilly-Kremeneta region probably belongs to the middle Miocene era Neogene period when water Sarmatian Sea completely retreated from this area and it began to develop as land. Flora and vegetation of the study area is largely autochthonous in character, but has the features of heterogeneity

and heterochrony. It preserved many ancient elements - relicts and elements forming the basic paleokompleks. The nucleus of leading complex flora formed by the end of the Pliocene and early Pleistocene: nemoralnofiton, kaltseopetrofiton, psamofiton, hidrofiton, savanoyidno-meadow-steppe herbafiton et al.

Keywords: elements of flora, areal, climate, relict, race.

148. Лісова Н. О. Екосозологічні засади збереження рослинного покриву природно-заповідних територій опільсько-кременецького округу / Н. О. Лісова // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 2 (32). – С. 198–201.

Анотація. Заповідні території мають особливе біоконсерваційне значення. Це їх основне призначення, яке полягає у збереженні на генетичному, видовому і популяційному рівнях усього біотичного різноманіття. Досліджувані території – національний природний парк Кременецькі гори та Голицький ботанічний заказник. У національному парку «Кременецькі гори» нами виявлено 37 видів (4,5%) зарахованих до Червоної книги України, 51 вид (6,2%) регіонально-рідкісних, а з флори Голицького ботанічного заказника відповідно – 23 види (8,1%) та 27 видів (9,5%). У зв'язку з цим запропоновані созологічні заходи щодо його їх збереження та охорони.

Ключові слова: національний парк, заказник, вид, охорона, рослини.

Лісова Н. О. Экозологические основы сохранения растительного покрова природно-заповедных территорий опольско-кременецкого округа.

Аннотація. Заповедные территории имеют особое биоконсервационное значение. Это их основное назначение, которое заключается в сохранении на генетическом, видовом и популяционном уровнях всего биотического разнообразия. Исследуемые территории - национальный парк Кременецкие горы и Голицький ботанический заказник. В национальном парке «Кременецкие горы» нами выявлено 37 видов (4,5%) зачисленных в Красную книгу Украины, 51 вид (6,2%) регионально-редких, а из флоры Голицького ботанического заказника соответственно - 23 вида (8,1%) и 27 видов (9,5%). В связи с этим предложены созологические меры по их сохранения и охране.

Ключевые слова: национальный парк, заказник, вид, охрана, растения

Lisova N. O. Ekosozologicheskie basis for conservation of the plants cover of the territories of natural reserves of opilly-kremenets region.

Annotation. Protected areas are of particular importance biokonservatsionnoe. This is their main purpose, which is to preserve the genetic, species and population levels of biotic diversity. The test area - National Park «Kremenets Mountains» and Golitsky botanical reserve. The national park "Kremenets mountains" we found 37 species (4,5%) enrolled in the Red book of Ukraine, 51 species (6,2%) regionally rare, and from the flora Golitsky botanical reserve, respectively - 23 species (8,1%) and 27 species (9,5%). In connection with this proposed sozoologicheskie measures for their conservation and protection.

Unfortunately, with the local residents are not conducted in accordance with work, as a consequence of the mountains Divochi skeli, Straxova, Maslyatyn, Chercha they destroy trade marks and information sold out, reserved seats, graze cattle and clogged area. In this regard, it should generally achieve strict compliance with

protected mode in areas that are protected. Follow tearing flowering plants, dig their underground organs (rhizomes, bulbs, tubers) for transfer of homestead land, in flower gardens. Worth to highlight in reserve places for tourists and for rendering the gene pool, access to which is strictly limited.

Keywords: national park, reserve, species, conservation, plants/

149. Царик Л. П. Досвід підготовки студентів географічних факультетів на засадах сталого розвитку / Л. П. Царик, Л. В. Янковська // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 178-182.

Анотація. Описано досвід впровадження доктрини сталого розвитку у підготовку студентів спеціальностей «Екологія, охорона навколишнього середовища і збалансоване природокористування» та «Географія» ТНПУ ім. В. Гнатюка. Розкрито особливості теоретичної підготовки студентів, зокрема представлена структура авторського курсу «Основи сталого розвитку». Охарактеризовано підходи до формування методичних навиків майбутніх педагогів. Описано заходи із виховної роботи серед студентів факультету, спрямованих на формування екологічно орієнтованих світоглядних позицій.

Ключові слова: сталий розвиток, педагогіка «емпауермент», інтерактивні методи.

Царык Л. П., Янковская Л. В. Опыт подготовки студентов географических факультетов на основах устойчивого развития

Аннотация. Описан опыт внедрения доктрины устойчивого развития в подготовку студентов специальностей «Экология, охрана окружающей среды и сбалансированное природопользование», «География» ТНПУ им. В. Гнатюка. Раскрыты особенности теоретической подготовки студентов, в частности представлена структура авторского курса «Основы устойчивого развития». Охарактеризованы подходы к формированию методических навыков будущих педагогов. Описаны мероприятия с воспитательной работы среди студентов факультета, которые направлены на формирование экологически ориентированных мировоззренческих позиций.

Ключевые слова: устойчивое развитие, педагогика «емпауермент», интерактивные методы.

Tsaryk L. P., Yankovs'ka L. V. The experience of the training of the students of the geographical department's on the sustainable development's principles.

Annotation. The experience of implementing of the sustainable development's principles into the training of the students by the specialty of «Ecology and environmental protection» and «Geography» is described. The specific of the theoretic training of the students, particularly the structure of the author's course such as «The basis of the sustainable development» is presented. The approach to the formation of the methodical competence by future teaches is characterized. The measures of the deductive work among the students of the geographical department that are directed on the formation of the ecological position are described.

Keywords: sustainable development, «empowerment» pedagogic, interactive methods.

150. Янковська Л. В. Оцінка рекреаційного потенціалу природних ресурсів Буцацького району / Л. В. Янковська // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – Спец. вип., № 2 (32). – С. 193–197.

Анотація. Охарактеризовано природні рекреаційні ресурси Буцацького району. Оцінено ступінь рекреаційної привабливості природних ресурсів району, виконано зонування території за цим критерієм. Визначено першочергові заходи, що дозволили б певною мірою вирішити проблеми розвитку туризму на даній території.

Ключові слова: природні рекреаційні ресурси, рекреаційний потенціал, туризм, зонування території.

Янковская Л. В. Оценка рекреационного потенциала природных ресурсов Буцацкого района.

Аннотация. Дана характеристика природных рекреационных ресурсов Буцацкого района. Оценен уровень рекреационной привлекательности природных ресурсов района, исполнено зонирование территории за названным критерием. Определены первостепенные мероприятия, которые позволят в некоторой степени решить проблему развития туризма на исследованной территории.

Ключевые слова: природные рекреационные ресурсы, рекреационный потенциал, туризм, зонирование территории.

Yankovs'ka L. V. The evaluation of the recreation potential of the natural recourses of the Buchach region.

Annotation. The natural recreation recourses of the Buchach region are characterised. The level of the natural recourse's attraction for recreation's development at the region is evaluated, the regionalization of the territory is proposed. The main tasks for decision problems of the tourism's development at the region are analysed.

Keywords: natural recreation recourses, recreation potential, tourism, regionalization.

Кафедра економічної та соціальної географії

151. Глібчук П. Населені пункти Тернопільської області на стародавніх картах / П. Глібчук, Т. Крестинич, М. Потокій // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – Спец. вип., № 2 (32). – С. 3–9.

Анотація. Розглядаються питання зображення населених пунктів теперішньої Тернопільської області на стародавніх картах, виданих у Західній Європі від початку XVI до середини XVII століття, їхня повторюваність, щільність, статус, зміни у найважливіших показниках. Двадцять три сучасні населені пункти показані на цих картах. Найчастіше там зустрічаються Кременець, Вишнівець, Залізці, Збараж, Тернопіль, Червоноград (Нирків), Підгайці, Теремовля, Язловець, Ягільниця, Скала-Подільська. Більшість з цих поселень володіли магдебурзьким правом.

Ключові слова: населені пункти, Тернопільська область, стародавні карти, статус, щільність, повторюваність.

Глибчук П., Крестинич Т., Потокій М. Населенные пункты Тернопольской области на старинных картах (к середине XVII столетия).

Аннотация. Рассматриваются вопросы изображения населенных пунктов нынешней Тернопольской области на древних картах, изданных в Западной Европе с начала XVI до середины XVII столетия, их повторяемость, плотность, статус, изменения у наиболее важных показателей. Двадцать три современные населенные пункты изображены на этих картах. Чаще всего встречаются Кременец, Вышневец, Залезцы, Збараж, Тернополь, Червоноград (Нырков), Подгайцы, Теремовля, Язловец, Ягольница, Скала-Подольская. Большинство их этих населенных пунктов имело магдебургское право.

Ключевые слова: населенные пункты, Тернопольская область, старинные карты, статус, плотность, повторяемость.

Glibchuk P., Krestinich T., Potokiy M. Settlements of Ternopil region on ancient maps (to the middle of XVII-th century).

Annotation. The article highlights the questions of settlements of today's Ternopil region on ancient maps settlement of today's Ternopil region on ancient maps published in Western Europe from the beginning of the XVI-th to the middle of the XVII-th centuries are concerned as well as their repetition, closeness, status, changes in major indicators.

Human settlement on the territory of Ternopil region for the first time shown on the map that was created by Martin Velzemyulleron in 1513 and was based on the Bernard Vapovsky's map that was published in Strasburg. The town Scala Vyshnivets are situated on that map.

Twenty three settlements of modern Ternopil region were shown placed on the maps that had been published in the Western Europe before mid XVII century and belong to the Lvov scientific library collections. There are seven cities, six towns and ten villages among them. Kremenets and Buchach are most often shown while Vishnives, Zalitzsi, Zbaras, Ternopil, Nyrkiv (Chervonogorod), Pidhaytsi, Terebovlia, Yazlovets, Yahilnitsa, Scala-Podilska are depicted a little less on these maps. Majority part of these settlements owned a Magdeburg right.

The article describes developed by ancient maps and density of urban settlement.

The reasons of changes in the statuses are analyzed. High indications of urban settlement density were common to Ternopil region, especially in northern, western and southern parts, where the important trade roads ran from the East to the West, from Black Sea to Lvov and further to the Western Europe.

The information about settlements on ancient maps is important in terms of settlement, urbanization, economic development, the emergence and development of the transport network (mainly of roads).

Keywords: settlements, Ternopil region, ancient maps, status, density, frequency.

Кафедра фізичної географії

152. Алексієвець М. Охорона навколишнього природного середовища в системі національно-державних пріоритетів незалежної України / М. Алексієвець // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини: міжнар. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 10. – С. 145–148.

Анотація. Досліджено актуальні проблеми охорони довкілля в контексті національно-державної політики Української держави на сучасному етапі.

Ключові слова: Україна, природне середовище, охорона природи, екологія, політика, екологічний рух, соціально-природна адаптація, урбанізація.

Алексиевец М. Охрана окружающей природной среды в системе национально-государственных приоритетов независимой Украины.

Аннотация. Исследуются актуальные проблемы охраны окружающей среды в контексте национально-государственной политики Украинского государства на современном этапе.

Ключевые слова: Украина, природная среда, охрана природы, экология, политика, экологические движения, социально-природная адаптация, урбанизация.

Alexiyevets M. Environmental Protection in the System of the National-and-State Priorities of Independent Ukraine

Annotation. In the paper, the author studies the current environmental protection problems in the context of the Ukrainian national policy at present stage.

Keywords: Ukraine, natural environment, nature protection, ecology, politics, ecological movement, social-and-natural adaptation, urbanization.

153. Гавришок Б. Ретроспективний аналіз поселенського навантаження рифової зони Подільських Товтр і прилеглих територій (в межах Тернопільської області) / Б. Гавришок // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 1 (31). – С. 30–35.

Анотація. На основі картометричних досліджень різночасових великомасштабних топографічних карт проаналізовано динаміку поселенського навантаження Подільських Товтр і прилеглих територій за період з 1880 р. до сучасності. Виокремлено території з позитивною та негативною тенденцією зміни поселенського навантаження. Виявлено зникнення низки поселень (сіл та хуторів). Запропоновано окремі заходи для збереження селитебних ландшафтів регіону.

Ключові слова: поселення, поселенське навантаження, забудова території, поселенське природокористування, Подільські Товтри.

Гавришок Б. Ретроспективный анализ поселенческой нагрузки рифовой зоны Подольских Толтр и прилегающих территорий (в пределах Тернопольской области).

Аннотация. На основании картометрических исследований разновременных крупномасштабных топографических карт проанализирована

динамика поселенческой нагрузки Подольских Толтр и прилегающих территорий за период с 1880 г. до современности. Выделены территории с позитивной и негативной тенденцией изменения поселенческой нагрузки. Обнаружено исчезновение ряда поселений (сел и хуторов). Предложены некоторые меры для сохранения селитебных ландшафтов региона.

Ключевые слова: поселения, поселенческая нагрузка, застройка территории, поселенческое природопользование, Подольские Товтры.

Havryshok B. The retrospective analysis of the settlement load of the Podilski Tovtry reef area and adjoined territories (within the limits of Ternopil'ska region).

Annotation. The dynamics of the settlement load of the Podilski Tovtry and adjoined territories from 1880 to the present day has been analysed on the basis of the cartographic investigations of large-scale topographical maps of different times. The disappearance of a range of settlements (villages and small villages) has been discovered. The particular measures to save the region's landscapes for settlement have been offered.

Keywords: settlement, settlement load, territory building-up, settlement nature use, the Podilski Tovtry.

154. Свинко Й. Ярослав Окуневський – адмірал, очільник медичної служби військово-морського флоту Австро-Угорщини, мандрівник, письменник / Й. Свинко // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 1 (31). – С. 3–9.

Анотація. Охарактеризовано життєвий шлях, професійну, громадсько-політичну і благодійну діяльність та опис подорожей Я. Окуневського по Європі, Азії, Африці. Наголошується на необхідності перевидання його творів. Вони будуть корисними для студентів-географів, вчителів, туристів.

Ключові слова: Коломийська гімназія, товариство «Січ», Віденський університет, Пула, Західно-Українська Народна Республіка.

Свинко И. Ярослав Окуневский – адмирал, начальник медицинской службы военно-морского флота Австро-Угорщины, путешественник, писатель.

Аннотация. Дана характеристика жизненного пути, профессиональной, общественно-политической, благотворительной деятельности и описание путешествий Я. Окуневского по Европе, Азии, Африке. Подчеркивается необходимость переиздания его творчества. Оно будет полезным для студентов-географов, учителей, туристов.

Ключевые слова: Коломыйская гимназия, общество «Сич», Венский университет, Пула. Западно-Украинская Народная Республика.

Svinko J.. Jaroslav Okunevsky – admiral, chief of the medical service in the navy of Austria-Hungary, traveller, writer.

Annotation. The life, professional, public and charity activity of J.Okunevsky have been traced; his trips to Europe, Asia and Africa have been described. The necessity to publish his works has been emphasized. They will be useful for the students majoring in Geography, teachers, tourists.

Keywords: Kolomyia gymnasium, society "Seach", Vena university, Pula, Western Ukrainian republic.

155. Семеген О. О. Оцінка гідрографічних рекреаційно-туристських ресурсів Хмельницької області / О. О. Семеген // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 3 (33). – С. 119–124.

Анотація. Запропоновано здійснювати оцінку гідрографічних рекреаційно-туристських ресурсів регіону за двома параметрами: 1) часткою площі рекреаційно-туристських акваторій та актуальних смуг (рік, водосховищ, ставків); 2) мірою гідрографічного різноманіття. Проведеним оцінюванням встановлено найвищий гідрографічний потенціал у Летичівському, Волочиському, Кам'янець-Подільському, Красилівському, Славутському та Хмельницькому районах, найнижчий – у Дунаєвецькому та Ярмолинецькому районах.

Ключові слова: гідрографічні ресурси, рекреаційно-туристські акваторії та актуальні смуги, гідрографічне різноманіття.

Семеген О.О. Оценка гидрографических рекреационно-туристских ресурсов Хмельницкой области.

Аннотация. Предложено осуществлять оценку гидрографических рекреационно-туристских ресурсов Хмельницкой области по двум показателям: 1) долей площади рекреационно-туристских акваторий и актуальных полос (рек, водохранилищ, прудов), 2) степени гидрографического разнообразия. Проведенным оцениванием установлено высокий гидрографический потенциал в Летичевском, Волочискском, Каменец-Подольском, Красиловском, Славутском и Хмельницком районах, самый низкий - в Дунаевецком и Ярмолинецком районах.

Ключевые слова: гидрографические ресурсы, рекреационно-туристские акватории и актуальные полосы, гидрографическое разнообразие.

Semegen O. O. Evaluation of hydrographic recreational and tourist resources in Khmelnytsky region.

Annotation. Proposed to assess the hydrographic recreational and tourist resources of Khmelnytsky region on two factors: 1) the part of the area of recreation and tourism areas and actual bands (rivers, reservoirs, ponds), 2) the extent of hydrographic diversity. The current research identify the preference of river component within each district, spreading ponds everywhere, absence of reservoirs in Bilogirsky, Derazhnyansky, Dunayevetsky and Yarmolynetsky regions. Revealed uneven distribution of hydrographic recreational and tourist resources in Khmelnytsky region. The highest concentration of hydrographic potential was found in the far north of the region (Slavutsky district), in the central part (Volochnytsky, Krasylivsky, Khmelnytsky, Starokostyantynovsky, Starosynavsky, Letychivsky regions) and in the extreme south (Kamyanetz-Podilsky district), because within these areas both appraisals (share of common areas of recreation and tourism areas and actual river bands, reservoirs, ponds of the region area and the degree of hydrographic diversity) reached the highest values. The lowest hydrographic potential was found in Dunayevetsky and Yarmolynetsky regions. To outline the clear prospects of the development of certain types of recreational and tourist activities at the district level was offered to assess hydrographic resources in scope types of districts, groups of tracts, separate tracts.

Keywords: hydrographic resources, recreation and tourism area and actual bands, hydrographic diversity.

156. Сивий М. До проблеми утилізації гірничопромислових відходів у Вінницькій області / М. Сивий // Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування : науково-технічний журнал / Івано-Франк. нац. техн. ун-т нафти і газу ; голов. ред. Я. О. Адаменко. – Івано-Франківськ, 2012. – № 2. – С. 84–89.

Анотація. Проаналізовано стан гірничопромислових відходів на основних підприємствах-забруднювачах Вінницької області, запропоновано низку першочергових заходів, спрямованих на вирішення проблеми утилізації відходів, загальне покращання екологічної ситуації у регіоні.

Ключові слова: гірничопромислові відходи, будівельні матеріали, техногенне навантаження, каолиновий концентрат, фосфогіпс, золошлаки, відсів.

Сивый М. Я. До проблемы утилизации горнопромышленных отходов в Винницкой области.

Аннотация. Проанализировано состояние горнопромышленных отходов на основных предприятиях-загрязнителях Винницкой области, предложен ряд первоочередных мероприятий, направленных на решение проблемы утилизации отходов, общее улучшение экологической ситуации в регионе.

Ключевые слова: горнопромышленные отходы, строительные материалы, техногенная нагрузка, каолиновый концентрат, фосфогипс, золошлаки.

Syuyj M. The problem of disposal of mining waste in Vinnytsia region.

Annotation. The state of mining waste in major enterprises-pollutants in Vinnytsya region were analyzed, a number of priority measures were proposed to solve the problem of waste disposing, general improvement of ecological situation in the region.

Keywords: mining waste, building materials, technogenic load, kaolin concentrate, ash, eliminations.

157. Сивий М. Перспективи розширення мінерально-сировинної бази та заходи щодо оптимізації структури мінерально-сировинного комплексу Поділля : [стаття 1] / М. Сивий // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – Спец. вип., № 2 (32). – С. 135–140.

Анотація. В статті розглянуто перспективи мінеральної сировини (металічної, агрохімічної, технологічної), яка на даний час не знайшла належного (чи достатньо ефективного) застосування в умовах Поділля з різних причин – браку інвестицій, недостатньої розвіданості, незначних запасів, обмеженості областей використання, несприятливої ринкової кон'юнктури тощо.

Ключові слова: мінеральні ресурси, металічна мінеральна сировина, агрохімічна сировина, технологічна сировина, ресурсний потенціал, прогнозні ресурси, балансові запаси.

Сивий М. Я. Перспективы расширения минерально-сырьевой базы и мероприятия по оптимизации структуры минерально-сырьевого комплекса Подолья [статья 1].

Аннотация. В статье рассмотрены перспективы минерального сырья (металлического, агрохимического, технологического), которое на данное время не нашло надлежащего (или достаточно эффективного) применения в условиях Подолья в силу разных обстоятельств – отсутствия инвестиций, недостаточной разведанности, незначительных запасов, ограниченности областей применения, неблагоприятной рыночной конъюнктуры и пр.

Ключевые слова: минеральные ресурсы, металлическое минеральное сырье, агрохимическое сырье, технологическое сырье, ресурсный потенциал, прогнозные ресурсы, балансовые запасы.

Syvij M. Prospects for mineral resources expansion and measures for structure of mineral complex of Podillya optimizing.

Annotation. The article considers the prospects of mineral raw materials (metal, agrochemical, technological) that has not currently found good (or sufficiently effective) use in the conditions of Podillya for different reasons - lack of investment, lack of exploration, small stocks, limited applications, unfavorable market conjuncture and other.

The concrete proposals and ideas on the prospects of different classes and types of mineral resources, opportunities for increasing their reserves, expanding (or decreasing) the volume of production, optimizing the structure of the mineral resources of the region were given.

The conclusions about the possibility of creating a powerful raw materials base in Podillya for the production of environmentally friendly fertilizer and feed applications for livestock and poultry were made, the necessity of management solutions of the technological raw sugar refineries problems, creation of raw material source of strategic raw materials for industry - fluorspar, increasing reserves and improving technology of enrichment high-quality Podillya kaolin and others.

Keywords: mineral resources, metal raw materials, agrochemical raw materials, technological materials, resource potential, inferred resources, balance reserves.

158. Сивий М. Перспективи розширення мінерально-сировинної бази та заходи щодо оптимізації структури мінерально-сировинного комплексу Поділля : [стаття 2] / М. Сивий // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 193–199.

Анотація. У статті 2, яка є продовженням однойменної статті, надрукованої в попередньому випуску часопису, запропоновано шляхи й напрямки забезпечення ефективного функціонування підприємств промисловості будівельних матеріалів Подільського регіону за рахунок нарощування ресурсів власної традиційної сировинної бази, використання альтернативних видів сировини, в тім числі відходів гірничодобувного й переробного виробництв.

Ключові слова: будівельна сировина, цементна сировина, каміння будівельне, тесове каміння, пісок будівельний, керамзитова сировина, видобуток, балансові запаси, ресурси.

Сывый М. Я. Перспективы расширения минерально-сырьевой базы и мероприятия по оптимизации структуры минерально-сырьевого комплекса Подолья [статья 2].

Аннотация. В статье 2, которая является продолжением одноименной статьи, напечатанной в предыдущем выпуске журнала, предлагаются пути и направления обеспечения эффективного функционирования предприятий промышленности строительных материалов Подольского региона за счет наращивания ресурсов собственной традиционной сырьевой базы, использования альтернативных видов сырья, в том числе отходов горнодобывающего и перерабатывающего производств.

Ключевые слова: строительное сырье, цементное сырье, камень строительный, пильный камень, песок строительный, керамзитовое сырье, добыча, балансовые запасы, ресурсы.

Syvuj M. Prospects for mineral resources expansion and measures for structure of mineral complex of Podillya optimizing [the second article].

Annotation. In the second article, which is the continuation of the material published in the previous number of the magazine, ways of effective functioning of building materials industry enterprises of Podillya region, due to increasing the resources of their own traditional raw materials and the use of alternative raw materials, including waste mining and processing industries are suggested.

It is concluded that building materials and primarily deposits of circular saw stones, sand and other will remain the leading group among mineral resources in determining the near-term development of the mining industry in the region.

The specificity of each Podillya area mineral resources (even in the absence of proven reserves of valuable, strategic raw materials in their depths) allows to expect substantial replenishment of local budgets through deductions from profits of mining and processing enterprises, basis for the operation of which are raw materials, on condition to attract appropriate investment to study estimated deposits, commissioning reserve deposits, complex use of raw materials to the functioning quarries.

Keywords: building materials, cement raw materials, building stone, sawing stone, building sand, expanded clay raw materials, production, balance resources, resources.

159. Сивий М. Торфові ресурси України: сучасний стан, перспективи використання / М. Сивий // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Географія / голов. ред. Л. П. Царик – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 81–86.

Анотація. Охарактеризовано закономірності територіального зосередження в Україні покладів торфу, сучасний стан запасів, загальний енергетичний потенціал торфу, забезпеченість торфовими ресурсами адміністративних областей, проаналізовано реальний стан та потенційні можливості використання торфів України.

Ключові слова: торфові ресурси, енергетичний потенціал, забезпеченість запасами, ефективність використання.

Сывый М. Торфовые ресурсы Украины: современное состояние, перспективы использования.

Аннотация. Охарактеризованы закономерности территориального сосредоточения в Украине залежей торфа, современное состояние запасов, энергетический потенциал торфа, обеспеченность торфовыми ресурсами административных областей, проанализировано реальное состояние и потенциальные возможности использования торфов в Украине.

Ключевые слова: торфовые ресурсы, энергетический потенциал, обеспеченность ресурсами, эффективность использования.

Suvuj M. Peat resources of Ukraine: modern state and prospects use.

Annotation. The particularities of territorial concentration of peat resources are described, peat supplies in the administrative areas of Ukraine, peat use in the countries of European Union and Ukraine is analyzed.

Keywords: peat resources, supplies, rational use.

Інженерно-педагогічний факультет

Кафедра комп'ютерних технологій

160. Горбатюк Р. М. Визначення готовності майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю до професійної діяльності / Р. М. Горбатюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / редкол.: І. А. Зязюн (голова) [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2012. – Вип. 32. – С. 279–284.

Анотація. У статті досліджено проблеми підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю, розкрито механізм визначення рівнів їх готовності до професійної діяльності. Установлено, що цілеспрямована підготовка студентів є ефективною у випадку використання у навчальному процесі інтегративного підходу та інформаційних технологій.

Ключові слова: професійна підготовка, інформаційні технології, рівні готовності, компетентності, мотивація, інтегративний підхід.

Горбатюк Р. М. Определение готовности будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля к профессиональной деятельности.

Аннотация. В статье исследованы проблемы подготовки будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля, раскрыт механизм определения уровней их готовности к профессиональной деятельности. Установлено, что целенаправленная подготовка студентов является эффективной в случае использования в учебном процессе интегративного подхода и информационных технологий.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, информационные технологии, уровни готовности, компетентности, мотивация, интегративный подход.

Horbatiuk R. M. Determination of readiness future engineers of computer-pedahohov Profiles k professionalnoy activities.

Annotation. The problems of future engineer-teacher's training and the mechanism of determined their preparational levels to professional activity are investigated in this article. It's established that the purposeful training of students is

effective using the integrative approach and informational technologies in their studying process.

Keywords: professional training, informational technologies, prepared-ness' levels, competences, motivation, integrative approach.

161. Горбатюк Р. М. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі підготовки вчителів технологій / Р. М. Горбатюк, Ю. О. Туранов // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук.пр. / за ред. З. П. Бакум. – Кривий Ріг, 2012. – Вип. 36. – С. 19–25.

Анотація. Окреслено важливість застосування у навчальному процесі підготовки майбутніх учителів технологій сучасних інформаційних технологій. Встановлено, що застосування комп'ютерних засобів робить процес навчання технологічнішим і результативнішим. Зосереджено увагу на впровадженні в освітній процес елементів системи автоматизованого проектування.

Ключові слова: учитель технологій, професійна підготовка, інформаційні технології, освітній процес, компетентності, комп'ютерні засоби.

Горбатюк Р. М., Туранов Ю. О. Использование современных информационных технологий в процессе профессиональной подготовки учителей технологии.

Аннотация. В статье обозначена важность применения в учебном процессе подготовки будущих учителей технологий современных информационных технологий. Установлено, что применение компьютерных средств делает процесс обучения технологичнее и результативнее. Сосредоточено внимание на внедрении в образовательный процесс элементов системы автоматизированного пр.

Ключевые слова: учитель технологий, профессиональная подготовка, информационные технологии, образовательный процесс, компетентности, компьютерные средства.

Horbatiuk R. M., Turanov Y. O. The using of the modern information technologies in the training of teachers of the technologies.

Annotation. The article indicated the importance of training in the preparation of future teachers of technology of modern information technology. Established that the application of computer tools makes the learning process smarter and more effective. Focused attention on the implementation of the educational process elements of computer aided design.

Keywords: teacher technology training, information technology, educational process, expertise, computer facilities.

162. Горбатюк Р. М. До проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій у самостійній підготовці майбутніх інженерів-педагогів / Р. М. Горбатюк // Наукові записки Вінниць. держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія / редкол.: В. І. Шахов, М. І. Сметанський, Г. С. Тарасенко. – Вінниця, 2012. – № 37. – С. 79–84.

Анотація. Висвітлено теоретичні аспекти самостійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю в умовах педагогічного університету засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Встановлено

основну характеристику навчання – самостійне набуття студентами знань, умінь, навичок і професійних якостей.

Ключові слова: інформаційні технології, самостійна робота, професійні компетентності, інженер-педагог, педагогічна система.

Горбатюк Р. М. К проблеме использования информационно-коммуникационных технологий в самостоятельной подготовке будущих инженеров-педагогов.

Аннотация. В статье освещаются теоретические аспекты самостоятельной подготовки будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля в условиях педагогического университета средствами информационно-коммуникационных технологий. Установлено основную характеристику обучения – самостоятельное приобретение студентами знаний, умений, навыков и профессиональных качеств.

Ключевые слова: информационные технологии, самостоятельная работа, профессиональные компетентности, инженер-педагог, педагогическая система.

Horbatiuk R. M. The problem of information and communication technologies in the self-training of future engineers and educators.

Annotation. The article explores the theoretical aspects of self-training of future engineers, computer profile of teachers in university teaching by means of information and communication technologies. The main characteristic of self – education students acquiring the knowledge, skills and professional qualities.

Keywords: information technology, independent work, professional competence, engineer-teacher, pedagogical system.

163. Горбатюк Р. М. Інтегративний підхід як основа професійної підготовки майбутніх учителів технології / Р. М. Горбатюк // Збірник наук. пр. Бердянського держ. пед. ун-ту. Педагогічні науки / голов. ред. І. Т. Богданов. – Бердянськ, 2012. – № 1. – С. 60–67.

Анотація. У статті сформульовано основні завдання підготовки майбутніх учителів технології до професійної діяльності та визначено напрями інтеграції загальноосвітніх і професійно-орієнтованих дисциплін. Встановлено, що поетапне інтегрування загальноосвітніх, психолого-педагогічних, загальнотехнічних і спеціальних (комп'ютерних) знань дає змогу максимально використати прикладні можливості навчального матеріалу та виробити в майбутніх учителів технології науково-технічний підхід до вирішення професійних завдань.

Ключові слова: інтеграція, учителі технології, навчання, фахові знання, інформаційні технології, освіта.

Горбатюк Р. М. Интегративный подход как основа профессиональной подготовки будущих учителей технологии.

Аннотация. Сформулированы основные задачи подготовки будущих учителей технологии к профессиональной деятельности и определены направления интеграции общеобразовательных и профессионально-ориентированных дисциплин. Установлено, что поэтапное интегрирование общеобразовательных, психолого-педагогических, общетехнических и специальных (компьютерных) знаний позволяет максимально использовать

прикладные возможности учебного материала и выработать у будущих учителей технологии научно-технический подход к решению профессиональных задач.

Ключевые слова: интеграция, учителя технологии, обучение, профессиональные знания, информационные технологии, образование.

Horbatiuk R. M. The integrative approach as the basis in the future teachers of the technology's professional training.

Annotation. This article presents the main tasks in the future teachers of the technology's professional training which are determined in it also the integrational ways of general educational and professional educational subjects are formulated. It's established that the phased integration of general educational, psychological pedagogical, general engineering and special (computer) knowledges allows the maximum using of the studying material's application capabilities. Besides, it develops the scientific-technical approach in order to solve the future teacher's professional tasks.

Keywords: integration, teachers of the technologies, training, professional knowledges, informational technologies, education.

164. Горбатюк Р. М. Інтерпретаційна компетентність як компонент професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю [Електронний ресурс] / Р. М. Горбатюк // Вісник Нац. акад. Держ. прикордонної служби України : електронне наук. фахове вид. / голов. ред. О. В. Діденко. – Хмельницький, 2012. – Вип. 2. – Режим доступу до журн.: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Vnadsps/2012_2/zmist.html.

Анотація. Обґрунтовано основні характеристики компетентності майбутніх фахівців комп'ютерного профілю. Встановлено, що їх діяльність передбачає ідентифікацію проблеми, диверсифікаційне прогнозування, вибір і верифікацію рішення, представлення рішень у вигляді формальної системи, транспортування рішень і моніторинг результатів. Виділено низький, середній і високий рівні сформованості інтерпретаційної компетентності інженерів-педагогів.

Ключові слова: інтерпретація, компетентність, професійна діяльність, компоненти, рівні сформованості, функціональна модель.

Горбатюк Р. М. Интерпретационная компетентность как компонент профессиональной подготовки будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля.

Аннотация. Обоснованы основные характеристики интерпретационной компетентности будущих специалистов компьютерного профиля. Установлено, что их деятельность предусматривает идентификацию проблемы, диверсификационное прогнозирование, выбор и верификацию решения, представление решения в виде формальной системы, транспортировку решений и мониторинг результатов. Выделено низкий, средний и высокий уровни сформированности интерпретационной компетентности инженеров-педагогов.

Ключевые слова: интерпретация, компетентность, профессиональная деятельность, компоненты, уровни сформированности, функциональная модель.

Horbatiuk R. M. Interpretive competence as a component of professional training training of the future computer profile's engineer-teachers.

Annotation. The main characteristics of the interpretive competence of future computer profile's specialists. It is determined that their activity includes problem's identification, diversificational prediction, solution's selection and verification, solution's transportation and results' monitor. The low, medium and high levels of the engineer-teachers' interpretative competence.

Keywords: interpretation, competence, professional activity, components, formational levels, functional model.

165. Горбатюк Р. М. Інформатизація освітнього процесу у вищих навчальних закладах України в сучасних умовах / Р. М. Горбатюк, Я. В. Семеляк // Гуманітарний вісник ДНУЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди»: зб. наук. пр. / голов. ред. В. П. Коцур. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – № 24. – С. 63–68.

Анотація. Окреслено основні тенденції інформатизації освітньої галузі в сучасних умовах. Виявлено основні проблеми, які перешкоджають застосуванню інформаційних технологій у навчальному процесі ВНЗ. Обґрунтовано доцільність використання електронних навчально-методичних комплексів для підготовки висококваліфікованих фахівців з вищою освітою.

Ключові слова: інформатизація, електронний навчально-методичний комплекс, Moodle, професійні компетентності, інформаційні технології, програмне середовище, взаємодія «викладач-студент».

Горбатюк Р. М., Семеляк Я. В. *Информатизация образовательного процесса у высших учебных заведениях Украины в современных условиях.*

Анотація. Обозначены основные тенденции информатизации сферы образования в современных условиях. Виявлены основные проблемы, препятствующие использованию информационных технологий в учебном процессе ВУЗа. Обоснована целесообразность использования электронных учебно-методических комплексов для подготовки высококвалифицированных специалистов.

Ключевые слова: информатизация, электронный учебно-методический комплекс, Moodle, профессиональные компетентности, информационные технологии, программная среда, взаимодействие «преподаватель-студент».

Horbatiuk R. M., Semeliak Y. V. *Informatization of the educational process the Ukrainian higher schools today.*

Annotation. The main trends of the educational process's informatization in the modern are indicated in this article. The basic problems that prevent to using the informational technologies in the teaching process are determined. It's grounded that the using of electronic training-methodical packages is very reasonable point in the teaching process in the higher school.

Keywords: informatization, e-training-methodical packages, Moodle, professional competences, informational technologies, software environment, the interaction of «teacher-student».

166. Горбатюк Р. М. Комп'ютерне моделювання як ефективний метод підготовки фахівців у галузі інформаційно-комунікаційних технологій / Р. М. Горбатюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / редкол.: І. А. Зязюн (голова) [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2012. – Вип. 30. – С. 20–26.

Анотація. Обґрунтовано необхідність використання інформаційно-комунікаційних технологій в підготовці майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю. Розроблено схему реалізації методу комп'ютерного моделювання, яка відображає його розвиток в системі професійної освіти. Визначено основні етапи створення тривимірних моделей засобами комп'ютерних технологій.

Ключові слова: комп'ютерне моделювання, інформаційно-комунікаційні технології, педагогічна система, професійна підготовка, інженер-педагог.

Горбатюк Р. М. Компьютерное моделирование как эффективный метод подготовки специалистов в области информационно-коммуникационных технологий.

Аннотация. Обоснована необходимость использования информационно-коммуникационных технологий в подготовке будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля. Разработана схема реализации метода компьютерного моделирования, которая отражает его развитие в системе профессионального образования. Определены основные этапы создания трехмерных моделей средствами компьютерных технологий.

Ключевые слова: компьютерное моделирование, информационно-коммуникационные технологии, педагогическая система, профессиональная подготовка, инженер-педагог.

Horbatiuk R. M. Computer simulation as an effective method of training the information-communication technologies's specialists.

Annotation. The necessity of using information-communication technologies in the training process of future computer profile's engineer-teachers is grounded in this article. The realization scheme of computer simulation's method is treated and it reflects the development in the vocational educational system. The main steps for three-dimensional model's creating by means of computer technologies are determined.

Keywords: computer simulation, information-communication technologies, pedagogical system, vocational training, an engineer-teacher.

167. Горбатюк Р. М. Науково-теоретичне підґрунтя технології колективно-групового навчання майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю / Р. М. Горбатюк, Т. В. Омелянчук // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : збірник наукових праць Класичного приватного університету / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя, 2012. – Вип. 23 (76). – С. 328–335.

Анотація. Розглянуто й обґрунтовано інтерактивну технологію колективно-групового навчання майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю. Встановлено, що її реалізація в навчально-виховному процесі є

ефективною, якщо дотримуватися певних вимог до суб'єктів навчання, функціональності завдань і засобів комунікації. Наведено приклад практичної реалізації колективно-групового навчання на основі інформаційно-комунікаційних технологій у вищому навчальному педагогічному закладі.

Ключові слова: інтерактивна технологія, колективно-групове навчання, синергетика, засоби комунікації, навчальні цілі, інноваційні процеси.

Горбатюк Р. М., Омелянчук Т. В. Научно-теоретические основы технологии коллективно-группового обучения будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля.

Аннотация. Рассмотрена и обоснована интерактивная технология коллективно-группового обучения будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля. Установлено, что ее реализация в учебно-воспитательном процессе является эффективной, если соблюдать определенные требования к субъектам обучения, функциональности заданий и средств коммуникации. Приведен пример практической реализации коллективно-группового обучения на основе информационно-коммуникационных технологий в высшем учебном педагогическом учреждении.

Ключевые слова: интерактивная технология, коллективно-групповое обучение, синергетика, средства коммуникации, учебные цели, инновационные процессы.

Horbatiuk R. M., Omelianchuk T. V. Research and theoretical foundation of technology of collaborative learning of future engineer-teachers computer profile.

Annotation. The interactive technology of collaborative learning of computer profile's future engineer-teachers is considered in the article. It's determined that its implementation in the educational process will be effective if you follow special requirements to learning subjects, tasks' practical using and means of communication. The example of practical realization of the collaborative learning based on mentioned technologies is presented according pedagogical higher school.

Keywords: interactive technology, collaborative learning, synergetic, means of communication, learning goals, innovative processes.

168. Горбатюк Р. М. Підготовка майбутніх інженерів-педагогів до використання інформаційно-комунікаційних технологій / Р. М. Горбатюк // Педагогічний дискурс : зб. наук. праць / голов. ред. І. М. Шоробура. – Хмельницький, 2012. – Вип. 11. – С. 43–49.

Анотація. У статті обґрунтовано підготовку майбутніх інженерів-педагогів до використання інформаційно-комунікаційних технологій. Розроблено модель для корекції робочих програм загальноосвітніх і професійно-орієнтованих дисциплін, різних форм навчальної діяльності з урахуванням професійної спрямованості фахівців. Визначено дидактичні умови підготовки студентів до використання ІКТ у професійній діяльності.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, інженер-педагог, інформатизація, освіта, навчання, модель, дидактичні умови.

Горбатюк Р. М. Подготовка будущих инженеров-педагогов к использованию информационно-коммуникационных технологий.

Аннотация. В статье обоснована подготовка будущих инженеров-педагогов к использованию информационно-коммуникационных технологий.

Разработана модель для коррекции рабочих программ общеобразовательных и профессионально-ориентированных дисциплин, разных форм учебной деятельности с учетом профессиональной направленности специалистов. Определены дидактические условия подготовки студентов к использованию ИКТ в профессиональной деятельности.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, инженер-педагог, информатизация, образование, обучение, модель, дидактические условия.

Horbatiuk R. M. Future engineer-teachers' training for using information-communicational technologies.

Annotation. The future engineer-teachers' training for using information-communicational technologies is investigated in this article. The model in order to correct the general and vocational-oriented subjects' study programs, different forms of study activities taking into account their professional aspect. The didactic conditions of student's preparation are determined.

Keywords: information-communicational technologies, engineer-teacher, informatization, education, studying, model, didactic conditions.

169. Горбатюк Р. М. Проектування педагогічної системи підготовки інженерів-педагогів комп'ютерного профілю / Р. М. Горбатюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / редкол.: І. А. Зязюн (голова) [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2012. – Вип. 33. – С. 7–14.

Анотація. У статті зроблено спробу моделювання педагогічної системи, яка б дозволила здійснювати підготовку майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю нового типу. Досягненню цієї мети підпорядковані всі компоненти моделі педагогічної системи професійної освіти. Її практична цінність полягає у відображенні основних вимог, що пред'являються до сучасного фахівця в галузі системи професійно-технічної освіти.

Ключові слова: педагогічна система, професійна підготовка, інженер-педагог, інформаційні технології, модель.

Горбатюк Р. М. Проектирование педагогической системы подготовки инженеров-педагогов компьютерного профиля.

Аннотация. В статье сделана попытка моделирования педагогической системы, которая бы позволила осуществлять подготовку будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля нового типа. Достижению этой цели подчинены все компоненты модели педагогической системы профессионального образования. Ее практическая ценность заключается в отображении основных требований, которые предъявляются к современному специалисту в отрасли системы профессионально-технического образования.

Ключевые слова: педагогическая система, профессиональная подготовка, инженер-педагог, информационные технологии, модель.

Horbatiuk R. M. Teacher training system design engineers and educators computer profile.

Annotation. The design of the pedagogical system in order to prepare future computer type's engineers-teachers in new conditions is done in this article. All of the

model's tools of such pedagogical system are inferior to achieve this purpose. It's practical value consists in the reflection of the basic requirements which are determined to the modern specialists in the professional-technical education system.

Keywords: educational system, vocational training, engineer-teachers', information technologies, model.

170. Горбатюк Р. М. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у самостійній підготовці майбутніх учителів / Р. М. Горбатюк // Трудова підготовка в сучасній школі : науково-методичний журнал. – К., 2012. – № 4. – С. 38–41.

Анотація. Висвітлено теоретичні аспекти самостійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю в умовах педагогічного університету засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Встановлено основну характеристику навчання –самостійне набуття студентами знань, умінь, навичок і професійних якостей.

Ключові слова: інформаційні технології, самостійна робота, професійні компетентності, інженер-педагог, педагогічна система.

Горбатюк Р. М. Роль информационно-коммуникационных технологий в самостоятельной подготовке будущих учителей.

Аннотация. Освещаются теоретические аспекты самостоятельной подготовки будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля в условиях педагогического университета средствами информационно-коммуникационных технологий. Установлено основную характеристику обучения – самостоятельное приобретение студентами знаний, умений, навыков и профессиональных качеств.

Ключевые слова: информационные технологии, самостоятельная работа, профессиональные компетентности, инженер-педагог, педагогическая система.

Horbatiuk R. M. Role of ICT in independent preparation of future teachers.

Annotation. The article explores the theoretical aspects of self-training of future engineers, computer profile of teachers in university teaching by means of information and communication technologies. The main characteristic of self – education students acquiring the knowledge, skills and professional qualities.

Keywords: information technology, independent work, professional competence, engineer-teacher, pedagogical system.

171. Горбатюк Р. М. Теоретичні основи моделювання системи професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю / Р. М. Горбатюк // Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Ін-т пед. НАПН України; голов. ред. П. С. Каньоса. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 11. – С. 184–190.

Анотація. Зроблено спробу моделювання педагогічної системи, яка б дозволила здійснювати підготовку майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю нового типу. Досягненню цієї мети підпорядковані всі компоненти моделі педагогічної системи професійної освіти. Її практична цінність полягає у відображенні основних вимог, що пред'являються до сучасного фахівця в галузі системи професійно-технічної освіти.

Ключові слова: педагогічна система, професійна підготовка, інженер-педагог, інформаційні технології, модель.

Горбатюк Р. М. Теоретические основы моделирования системы профессиональной подготовки будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля.

Аннотация. Сделана попытка моделирования педагогической системы, которая позволила бы осуществлять подготовку будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля нового типа. Достижению этой цели подчинены все компоненты модели педагогической системы профессионального образования. Ее практическая ценность состоит в отражении основных требований, предъявляемых к современному специалисту в области системы профессионально-технического образования.

Ключевые слова: педагогическая система, профессиональная подготовка, инженер-педагог, информационные технологии, модель.

Horbatiuk R. M. Theoretical modeling framework of vocational training of future engineers and educators computer profile.

Annotation. The design of the pedagogical system in order to prepare future computer type's engineers-teachers in new conditions is done in this article. All of the model's tools of such pedagogical system are inferior to achieve this purpose. It's practical value consists in the reflection of the basic requirements which are determined to the modern specialists in the professional-technical education system.

Keywords: educational system, vocational training, engineer-teachers', information technologies, model.

172. Горбатюк Р. М. Формування вмінь і навичок у майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю засобами інформаційно-комунікаційних технологій / Р. М. Горбатюк, Ю. Я. Петрикович // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво / Луцьк. нац. техн. ун-т ; голов. ред. В. Д. Рудь. – Луцьк, 2012. – № 8. – С. 198–203.

Анотация. Обгрунтовано процес формування вмінь і навичок у майбутніх фахівців комп'ютерного профілю засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Встановлено, що для ефективної підготовки студентів необхідно модернізувати існуючі форми організації навчального процесу, методи та дидактичні принципи, а також розробляти нові. Важливим чинником покращення якості професійної підготовки інженерів-педагогів є використання комп'ютерного моделювання в навчальному експерименті.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, комп'ютерне моделювання, навчальний процес, пізнавальна діяльність, принципи, методи.

Горбатюк Р. М., Петрикович Ю. Я. Формирование умений и навыков у будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля средствами информационно-коммуникационных технологий.

Аннотация. Обоснован процесс формирования умений и навыков у будущих специалистов компьютерного профиля средствами информационно-коммуникационных технологий. Установлено, что для эффективной подготовки студентов необходимо модернизировать существующие формы организации учебного процесса, методы и дидактические принципы, а также разрабатывать

новые. Важным фактором улучшения качества профессиональной подготовки инженеров-педагогов является использование компьютерного моделирования в учебном эксперименте.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, компьютерное моделирование, учебный процесс, познавательная деятельность, принципы, методы.

Horbatiuk R., Petrikovich Y. Skills formation of future computer profile's engineers teachers by means of informational-communicational technologies.

Annotation. The skills forming process in the future computer profile's engineer teachers by means of informational-communicational technologies is founded in the article. It is determined that it is necessary for effective preparation to upgrade the existing organizational forms of educational process, teaching methods and principles as well as develop new ones. The using of computer simulation in the learning experiment is the important factor of improving quality in the professional training.

Keywords: informational-communicational technologies, computer simulation, teaching process, cognitive activity, principles, methods.

173. Горбатюк Р. М. Формування творчих здібностей майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю у педагогічному вищому навчальному закладі / Р. М. Горбатюк // Молодь і ринок : щомісячний науково-педагогічний журнал / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. І. Франка ; голов. ред. М. Вачевський. – Дрогобич, 2012. – № 4 (87). – С. 30–34.

Анотація. Обґрунтовано модель формування творчих здібностей майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю та визначено основні її компоненти. Встановлено, що ефективність запропонованої моделі досягається на основі взаємопов'язаних компонентів: цільового, стимулювально-мотиваційного, змістовного, проектувально-організаційного, процесуально-діяльнісного й оцінювально-критеріального.

Ключові слова: моделювання, творчі здібності, інженер-педагог, компоненти, закономірності, принципи, умови, системний підхід.

Горбатюк Р. М. Формирование творческих способностей будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля в педагогическом вузе.

Аннотация. Обоснована модель формирования творческих способностей будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля и определены основные ее компоненты. Установлено, что эффективность предложенной модели достигается на основе взаимосвязанных компонентов: целевого, стимулирующе-мотивационного, содержательного, проектно-организационного, процессуально-деятельностного и оценочно-критериального.

Ключевые слова: моделирование, творческие способности, инженер-педагог, компоненты, закономерности, принципы, условия, системный подход.

Horbatiuk R. M. Formation of creative abilities of the future engineers and educators computer profile in pedagogical high school.

Annotation. The model of creative abilities forming in the future computer profile's engineer-teachers is determined and its basic components are also defined in this article. It is established that the efficiency of proposed model is achieved through

cooperating of inter-related components: trust, stimulative-motivational, informative, designed-organized, procedural-actional, estimation-criterion.

Keywords: modeling, creative abilities, engineer-teacher, components, principles, conditions, systematic approach.

174. Матвійків В. П. Аналіз області застосування відео цифрових систем контролю якості зернових / В. П. Матвійків // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво / Луцьк. нац. техн. ун-ту; голов. ред. В. Д. Рудь. – Луцьк, 2012. – Вип. 9. – С. 85–90.

Анотація. Здійснено аналіз систем визначення якості зернових, що базуються на використанні методів теорії розпізнавання образів. Визначено основні особливості їх побудови та надано рекомендації щодо їх використання і впровадження.

Ключові слова: неруйнівний контроль якості зернових, експрес-аналіз зерна, відеоцифровий контроль якості.

Матвийкив В. П. Анализ области применения видеоцифровых систем контроля качества зерновых.

Аннотация. Представлен анализ систем определения качества зерновых, что базируются на использовании методов теории распознавания образов. Определены основные особенности их построения, предоставлено рекомендации по их использованию и внедрению.

Ключевые слова: неразрушительный контроль качества зерновых, экспрес-анализ зерна, видеоцифровой контроль качества

Matviykviv V. The analysis of fieldofapplication of computer vision systems of grain quality control evaluation.

Annotation. There is presented the analysis of grain quality evaluation systems based on computer vision technologies in this article. Also there is determined basic development features, presented recommendations for using and application.

Keywords: non-destructive grain quality control, grain express-analysys, grain quality control evaluation.

175. Тимошенко Л. Захист веб-сценаріїв від несанкціонованого копіювання і модифікації / Л. Тимошенко, Ю. Чайківська // Інформатика та математичні методи в моделюванні : зб. наук. пр. / Одес. нац. політехн. ун-т ; голов. ред. Г. О. Оборський. – Одеса, 2012. – Т. 2, № 1. – С. 87–93.

Анотація. Розглянуто системи захисту веб-сценаріїв, що дозволяють виявити зловмисні коди і захистити веб-сайти від копіювання інформації шляхом фільтрації даних. Побудовані інструменти з використанням механізму ВЕЕР в браузерах дозволяють простити застосування політики безпеки у веб-сценаріях, причому зміна мережевих сервісів вимагає мінімальних зусиль.

Ключові слова: політика безпеки, веб-сценарій, механізм ВЕЕР, функція відслідковування.

Тимошенко Л. М., Чайковская Ю. М. Защита веб-сценариев от несанкционированного копирования и модификации.

Аннотация. Рассмотрены системы защиты веб-сценариев, которые дают возможность обнаружить злоумышленные коды и защитить веб-сайты от

копирования информации путем фильтрации данных. Разработанные инструменты с использованием механизма ВЕЕР в браузерах позволяют упростить применение политики безопасности в веб-сценариях, причем смена сетевых сервисов требует минимальных усилий.

Ключевые слова: политика безопасности, веб-сценарий, механизм ВЕЕР, функция отслеживания.

Tymoshenko L., Chaikivska Y. Protection of web scripts from unauthorized copying and modification.

Annotation. We consider the protection systems of web scripts that allow detecting malicious code and making possible protection websites from unauthorized copying information by filtering the data. The developed tools (with the use of ВЕЕР in browsers) allow to simplify the application of security policies in a web scripts. In addition, changes of network services for using proposed methods require minimal effort.

Keywords: security policy, web script, ВЕЕР, tracking feature.

176. Цідило І. М. Взаємозв'язок теорії ймовірності та нечіткої логіки в педагогічних дослідженнях / І. М. Цідило // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології : зб. наук. праць / Херсон. нац. техн. ун-т ; голов. ред. В. Г. Бутенко. – Херсон, 2012. – № 2 (7). – С. 416–420.

Анотація. Розглянуто проблему вимірювань різноманітних властивостей педагогічних явищ та процесів. Зокрема, проведено аналіз взаємозв'язку теорії ймовірності та нечіткої логіки в процесі обробки експериментальних даних. Визначено, що основною відмінністю між нечіткою логікою та теорією ймовірності є різниця між поняттям ймовірності і ступенем належності. Серед існуючих видів невизначеності виділено стохастичну невизначеність і лексичну невизначеність.

Ключові слова: педагогічні дослідження, теорія ймовірності, нечітка логіка, невизначеність.

Цидыло И. Взаимосвязь теории вероятности разнообразных свойств педагогических явлений и процессов.

Аннотация. Рассмотрена проблема измерений разнообразных свойств педагогических явлений и процессов. В частности, проведен анализ взаимосвязи теории вероятности и нечеткой логики в процессе обработки экспериментальных данных. Определено, что основным отличием между нечеткой логикой и теорией вероятности есть разница между понятием вероятности и степенью принадлежности. Среди существующих видов неопределенности выделено стохастическую неопределенность и лексическую неопределенность.

Ключевые слова: педагогические исследования, теория вероятности, нечеткая логика, неопределенность.

Tsidylo I. In of the article it is considered problem of measuring various properties of the pedagogical phenomena and processes.

Annotation. In of particular, the analysis of intercommunication probability and fuzzy logic theory is conducted in the process of processing of experimental data. Certainly, that by the basic difference of between fuzzy logic and probability theory there is a difference between the concept of probability by the i degree of belonging.

Among of the existent types of vagueness a stochastic vagueness and lexical vagueness are distinguished.

Keywords: pedagogical researches, probability theory, fuzzy logic, vagueness.

177. Цідило І. М. Логіко-лінгвістичний підхід в педагогічному прогнозування / І. М. Цідило // Молодь і ринок : щомісячний науково-педагогічний журнал / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. І. Франка ; голов. ред. М. Вачевський. – Дрогобич. – 2012. – № 9 (92). – С. 98–103.

Анотація. Розглянуто проблему аналізу і обробки вхідних даних, що представлені в якісній формі. Доведено, що завдання вимірювання певних сторін навчально-виховного процесу залежить від того, як розуміє сам дослідник проблему переходу від якісного суб'єктивного опису педагогічних явищ і процесів до опису строгого, кількісного. При цьому проведено пошук залежностей, які зв'язують нечітко задані вхідні і вихідні дані та впливають на отримання випереджаючої інформації про імовірні перспективи побудови прогностичних професійних моделей фахівців та відбору навчального матеріалу.

Ключові слова: лінгвістична змінна, нечітка множина, нечітке поняття, педагогічне прогнозування.

Цидыло И. Н. Логико-лингвистический подход в педагогическом прогнозировании.

Аннотация. Рассматривается проблема анализа и обработки входных данных, которые представлены в качественной форме. Доказано, что задание измерения определенных сторон учебно-воспитательного процесса зависит от того, как понимает сам исследователь проблему перехода от качественного субъективного описания педагогических явлений и процессов к описанию строгому, количественному. При этом проведен поиск зависимостей, которые связывают нечетко заданные входные и исходные данные и влияют на получение опережающей информации о вероятных перспективах построения прогностических профессиональных моделей специалистов и отбора учебного материала.

Ключевые слова: лингвистическая переменная, нечеткое множество, нечеткое понятие, педагогическое прогнозирование.

Tsidylo I. Logical-Linguistical approach in pedagogical prognostication.

Annotation. The article deals with the problem of analysis and processing of entrance data that is presented in a quality form. It is proved that the task of measuring of certain parties of educational-educator process depends on that, how a researcher understands a transition problem from quality subjective description of the pedagogical phenomena and processes to description strict, quantitative. The research of dependences that connect the unclearly set entrance and initial data and influence on the receipt of passing ahead information about the credible prospects of construction of the prognostical professional models of specialists and selection of educational material.

Keywords: linguistic variable, fuzzy set, unclear concept, pedagogical prognostication.

178. Цідило І. М. Нечіткість та невизначеність: опис, вимірювання і способи вирішення в моделюванні педагогічних явищ [Електронний ресурс] / І. М. Цідило // Інформаційні технології і засоби навчання / Ін-т інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України; Ун-т менеджменту освіти НАПН України; голов. ред. В. Ю. Биков. – 2012. – № 5 (31). – Режим доступу до журн.: <http://www.journal.iitta.gov.ua>.

Анотація. Розглянуто проблему представлення знань в дослідженні педагогічних явищ. Наведені схеми представлення неясності або невизначеності, приведена класифікація їх основних властивостей. Відмічено, що для деяких класів підхід, орієнтований на теорії нечітких множин та штучному інтелекті. Що стосується завдання фактичного вимірювання різноманітних характеристик педагогічного явища, запропоновано застосування експертних систем, які побудовані на нечіткій базі знань предметної області. Підведено підсумки про переваги та недоліки розглянутих технологій експертних систем, що розроблені на основі: правил, моделей, досвіду та гібридних систем.

Ключові слова: невизначеність, нечіткість, випадковість, неточність, штучний інтелект, експертні системи.

Цидыло И. Н. Нечеткость и неопределенность: описание, измерение и способы решения в моделировании педагогических явлений.

Аннотация. Рассматривается проблема представления знаний в исследовании педагогических явлений. Приведенные схемы представления неясности или неопределенности, приведенная классификация их основных свойств. Отмечено, что для некоторых классов подход, ориентированный на теории нечетких множеств и искусственном интеллекте. Что касается задания фактического измерения разнообразных характеристик педагогического явления, предложено применения экспертных систем, построенных на нечеткой базе знаний предметной области. Подведены итоги о преимуществах и недостатках рассмотренных технологий экспертных систем разработанных на основе: правил, моделей, опыта и гибридных систем.

Ключевые слова: неопределенность, нечеткость, случайность, неточность, искусственный интеллект, экспертные системы.

Tsidylo I. fuzziness and vagueness: description, measuring and methods of decision in the designing of pedagogical phenomena.

Annotation. The problem of representation of knowledge is examined in research of the pedagogical phenomena. The schemes of fuzziness and vagueness are represented in the article. It is mentioned, that for some classes the approach oriented to the theory of fuzzy sets and artificial intelligence. According to the task of actual measuring of various parts of the pedagogical phenomenon, it was suggested to use the applications of consulting models, that are built on the unclear base of knowledge of subject domain. It was summed up the advantages and disadvantages of the considered technologies of consulting models that is worked out on basis: rules, models, experience and hybrid systems.

Keywords: vagueness, fuzziness, chance, inaccuracy, artificial intelligence, consulting models.

179. Цідило І. М. Педагогічне прогнозування засобами інтелектуальних технологій у професійній діяльності інженера-педагога / І. М. Цідило // Зб. наук. праць Уман. держ. пед. ун-ту ім. П. Тичини / [голов. ред.: М. Т. Мартинюк]. – Умань, 2012. – Ч. 2. – С. 328–334.

Анотація. Обґрунтовано актуальність формування прогностичних умінь інженера-педагога та розглянуто структуру прогнозування змісту навчання як основу для моделювання його майбутньої фахової підготовки. Враховуючи інтеграційний характер інженерно-педагогічної професійної діяльності запропоновано застосування інтелектуальних технологій управління прийняття рішень з метою прогнозування змісту навчання.

Ключові слова: прогнозування змісту навчання, інженер-педагог, інтелектуальні технології.

Цидыло И. Педагогическое прогнозирование средствами интеллектуальных технологий в профессиональной деятельности инженера-педагога.

Аннотация. Обоснована актуальность формирования прогностических умений инженера-педагога и рассмотрена структура прогнозирования содержания обучения как основа для моделирования его будущей профессиональной подготовки. Учитывая интеграционный характер инженерно-педагогической профессиональной деятельности предложено применение аппарата нечеткой логики с целью прогнозирования содержания обучения.

Ключевые слова: прогнозирование содержания обучения, инженер-педагог, интеллектуальные технологии.

Tsidylo I. Pedagogical prognostication by means of intellectual technologies in professional activity of engineer-teacher.

Annotation. The article deals with the forming of prognostic abilities of engineer-teacher, and it is also reviewed the structure of prognostication of maintenance of studies as basis for the designing of his future professional preparation. Taking into consideration integration character engineer-pedagogical professional activity application of vehicle of fuzzy logic is offered with the purpose of prognostication of maintenance of studies.

Keywords: prognostication of maintenance of studies, engineer-teacher, intellectual technologies.

180. Цідило І. М. Прийняття рішень в педагогічних дослідженнях / І.М. Цідило // Проблеми сучасної педагогічної освіти / РВНЗ «Крим. гуманіт. ун-т»; голов. ред. О. В. Глузман. – Ялта, 2012. – Вип 35, ч. 2–С. 416–420.

Анотація. Розглянуто проблему прийняття рішень в педагогічних дослідженнях на основі застосування методів математичної статистики. Наведено загальні риси штучного інтелекту в процесі практичного використання в різних галузях. Для прийняття рішень в педагогічних дослідженнях, з позицій об'єкту прикладення знань, умінь та навичок у контексті конкретного об'єкту, запропоновано застосувати інтелектуальні технології управління прийняття рішень. Проаналізовано проблему прийняття рішень за наявності великої кількості вхідних та вихідних даних. Обґрунтовано можливість та доцільності

розробки експертних систем на основі нечіткого логічного висновку Мамдані в педагогічних дослідженнях.

Ключові слова: прогнозування змісту навчання, інженер-педагог, інтелектуальні технології.

Цидыло И. Принятие решений в педагогических исследованиях.

Аннотация. Рассматривается проблема принятия решений в педагогических исследованиях на основе применения методов математической статистики. Приведены общие черты искусственного интеллекта в процессе практического использования в разных отраслях. Для принятия решений в педагогических исследованиях, с позиций объекта приложения знаний, умений и навыков в контексте конкретного объекта, предложено применить интеллектуальные технологии управления принятия решений. Проанализирована проблема принятия решений при наличии большого количества входных и исходных данных. Обосновано возможность и целесообразности разработки экспертных систем на основе нечеткого логического вывода Мамдани в педагогических исследованиях.

Ключевые слова: прогнозирование содержания обучения, инженер-педагог, интеллектуальные технологии.

Tsidylo I. Making decision in pedagogical researches.

Annotation. The problem of making decision is examined in pedagogical researches on the basis of application of methods of mathematical statistics. General lines over of artificial intelligence are brought in the process of the practical use in different industries. For making decision in pedagogical researches, from positions of object of appendix of knowledge, abilities and skills in the context of concrete object, it is suggested to apply intellectual technologies of management of making decision. The problem of making decision is analysed at presence of plenty of entrance and initial data. The cognation possibility and to expediency of development of consulting models on the basis of unclear inferencing of Mamdani in pedagogical researches.

Keywords: prognostication of maintenance of studies, engineer-teacher, intellectual technologies.

181. Чайківська Ю. М. Моделювання динаміки глюкози в крові у хворих на цукровий діабет II типу / Ю. М. Чайківська // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. – Луцьк, 2012. – Вип. 9. – С. 120–124.

Анотація. Розглянуто необхідність прогнозування кінетики глюкози в крові у хворих на цукровий діабет. Розроблено математичну модель динаміки глюкози та інсуліну, що дозволить регулювати глікемічний індекс. Запропоновано структуру системи прогнозування введення необхідної кількості інсуліну при відомій кінетиці глюкози в крові.

Ключові слова: глюкоза, інсулін, автоматизована система, глікемічний індекс.

Чайковская Ю. М. Моделирование динамики глюкозы в крови у больных на сахарный диабет II типа.

Аннотация. Рассмотрена необходимость прогнозирования кинетики глюкозы в крови в больных на сахарный диабет. Разработано математическую модель динамики глюкозы та инсулину, что позволит регулировать

гликемический индекс. Предложено структуру системы прогнозирования введения необходимого количества инсулина при известной кинетики глюкозы в крови.

Ключевые слова: глюкоза, инсулин, автоматизированная система, гликемический индекс.

Chaikivska Y. Modelling dynamic the glucose of blood in diabetic pacient of II type.

Annotation. In this paper described improvement control dynamics glucose in the blood of diabets pacient. The mathematical model of dynamics glucose and insulin was realized. That allow to stability the index of glykemia. Proposed the structure of control system for input dose of insulin when known dynamic of glucose in blood.

Keywords: glucose, insulin, automatic system, glycemic index.

Кафедра машинознавства та транспорту

182. Вплив гідридоутворення на константу магнітострикції сплавів на основі рідкоземельних металів / Р. І. Іваницький, І. В. Наговська, В. А. Прокоп'юк, А. В. Тростянчин, Я. П. Замора // Науковий вісник Херсонської держ. морської акад. / голов. ред. В. Ф. Ходаковський. – Херсон, 2012. – № 1 (6). – С. 243–252.

Анотація. У роботі проаналізовано плив водню на магнітострикцію нікелю, кобальту та ферромагнітних сплавів на їх основі з рідкісноземельними металами (РЗМ). Встановлено, що воднева обробка приводить до зростання константи магнітострикції, при цьому процес гідридоутворення може як погіршувати, так і поліпшувати магнітні характеристики.

Ключові слова: магнітострикція сплавів, рідкісноземельні метали.

Иваницкий Р. И., Наговская И. В., Прокопюк В. А., Тростянчин А. В., Замора Я. П. Влияние гидридообразования на константу магнитострикции сплавов основе редкостноземельных металлов.

Аннотация. В работе проанализировано влияние водорода на магнитострикцию никеля, кобальта и ферромагнитных сплавов на их основе с редкостноземельными металлами (РЗМ). Установлено, что водородная обработка приводит к увеличению константы магнитострикции, при этом процесс гидридообразования может как ухудшать, так и улучшать магнитные характеристики.

Ключевые слова: магнитострикция сплавов, редкостноземельные металлы.

Ivanitskij R., Nagovskaja I., Prokopiuk V., Trostianchin A., Zamora Ya. Hydrogenation effect on magnetostriction constant of alloys on the basis of rare earth metals.

Annotation. Hydrogenation effect on the magnetostriction Ni, Co and ferromagnetic alloys from this transition metals and rare earth metals has been investigated. The hydrogen treatment can cause both degreasing and increasing of the magnetostriction constant of the studied materials.

Keywords: magnetostriction of alloys, rare earth metals.

183. Луцик І. Б. Енергооптимальні швидкісні режими роботи електроприводу вентиляційних установок [Електронний ресурс] / І. Б. Луцик // Енергетика і автоматика: електронне наукове фахове видання. – К., 2012. – № 2 (12). – Режим доступу до журн.: http://chwww.nbuiv.gov.ua/e-journals/eia/2012_2/2liiacd.pdf

Анотація. Проаналізовано методи забезпечення енергоощадних режимів роботи вентиляційних установок та запропоновано адаптивний спосіб керування асинхронним двигуном доповнити засобами інтелектуальних технологій, зокрема – fuzzy-регулятором.

Ключові слова: електропривод, адаптивні алгоритми керування, вентиляційні установки, fuzzy-регулятор.

Луцик И. Б. Энергооптимальные скоростные режимы работы электропривода вентиляционных установок.

Аннотация. Проанализированы методы обеспечения энергосберегающих режимов работы вентиляционных установок. Предложено оптимизировать адаптивный способ управления асинхронным двигателем средствами интеллектуальных технологий, в частности - fuzzy-регулятором.

Ключевые слова: электропривод, адаптивные алгоритмы управления, вентиляционные установки, fuzzy-регулятор.

Lutsyk I. B. Energy-optimal speed modes of electric drive of ventilation systems.

Annotation. The methods of energy-saving modes of ventilation systems a analyzed; an optimize adaptive control method induction motor by means of intelligent technologies (in particular - by means fuzzy-regulator) is suggested.

Keywords: electric, adaptive control algorithms, ventilation units, fuzzy-controller.

184. Саньцький А. М. Оцінка ефективності роботи і методи щодо підвищення коефіцієнта корисної дії сферо-глобоїдного сухарного синхронного карданного шарніра / А. М. Саньцький, М. І. Пилипець // Зб. наук. пр. Вінницького нац. аграрного ун-ту. Сер. Технічні науки / відпов. ред. І. П. Паламарчук. – Вінниця, 2012. – Вип. 11, т. 1 (65). – С. 51–56.

Анотація. Запропоновано метод розрахунку коефіцієнта корисної дії сферо-глобоїдного сухарного синхронного карданного шарніра при наявності тертя-ковзання в спряжених парах з умови балансу потужностей, що передаються шарнірним механізмом і запропоновано шляхи його підвищення в процесі проектування шляхом зменшення кутового відхилення між валами і коефіцієнта тертя, а також збільшення кута охоплення сферичних кулачків глобоїдної поверхні сухаря до максимально можливого.

Ключові слова: сферо-глобоїдний сухарний синхронний карданний шарнір, коефіцієнт корисної дії, баланс потужностей, тертя-ковзання, кутова швидкість, кут повороту ведучої ланки, коефіцієнт тертя, апроксимація.

Саньцький А. М., Пилипець М. И. Оценка эффективности работы и методы повышения коэффициента полезного действия сферо-глобоидного сухарного синхронного карданного шарнира.

Аннотація. Предложен метод расчета коэффициента полезного действия сферо-глобоидного сухарного синхронного карданного шарнира при наличии трения-скольжения в сопряженных парах из условия баланса мощностей, передаваемых шарнирным механизмом и предложены пути его повышения в процессе проектирования путем уменьшения углового отклонения между валами и коэффициента трения, а также увеличение угла охвата сферических кулачков глобоидной поверхности сухаря до максимально возможного.

Ключевые слова: сферо-глобоидный сухарный синхронный карданный шарнир, коэффициент полезного действия, баланс мощностей, трения-скольжения, угловая скорость, угол поворота ведущего звена, коэффициент трения, аппроксимация.

Sanotskyu A. M., Pilipets M. I. Performance appraisal and methods to improve the efficiency of sphere-globoid key synchronous cardan joint.

Annotation. The method of calculating the efficiency of sphere-globoid key synchronous cardan joint in the presence of friction, sliding in conjugate pairs with condition of balance power, transmitted hinged mechanism and the ways of its increase in the design process by reducing the angular deviation between the shafts and the coefficient of friction and increased angle of coverage cams globoid spherical surface rusk to the maximum possible.

Keywords: sphere-globoid key synchronous cardan joint, efficiency, balance of power, friction, angular velocity, angle of leading executives, friction factor approximation.

185. Система керування процесом виробництва двохкомпонентного твердого біопалива / В. С. Федорейко, В. З. Чорний, М. І. Рутило, І. С. Іскерський // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. Техніка та енергетика АПК / відп. ред. Д. О. Мельничук. – К., 2012. – Вип. 174, ч. 2. – С. 93–98.

Анотація. Розроблено структурну схему системи керування технологічним процесом виробництва твердого біопалива, створено імітаційні моделі режимів роботи та визначені основні характеристики розробки.

Ключові слова: дозатор, тверде біопаливо, продуктивність, вологість, дисперсія, імітаційна модель, швидкість електродвигуна.

Аннотація. Разработана структурная схема системы управления технологическим процессом производства твердого биотоплива, созданы имитационные модели режимов работы и определены основные характеристики разработки.

Ключевые слова: дозатор, твердое биотопливо, производительность, влажность, дисперсия, имитационная модель, скорость электродвигателя.

Annotation. The block diagram of a process control system of production of solid biofuels are created simulations of basic modes of operation and the main features of development.

Keywords: dispenser, solid biofuel, performance, humidity, variance, simulation model, the motor speed.

186. Сіткар С. В. Технологія підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі транспорту до організації педагогічного діагностування: аналіз моделі / С. В. Сіткар // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка / голов. ред. В. О. Пащенко. – Полтава, 2012. – Вип. 9 – С. 250–256.

Анотація. Розроблено освітню технологію підготовки інженерів-педагогів до організації педагогічного діагностування та відображено її у моделі. Показано взаємозв'язок концептуально-цільового, змістового, процесуального, результативно-аналітичного компонентів із принципами, організаційно-педагогічними умовами формування готовності до здійснення педагогічного діагностування. Обґрунтовано необхідність створення нової структури – центру моніторингу та діагностики.

Ключові слова: освітня технологія, технологія підготовки, модель, педагогічна діагностика, технічна діагностика, інженер-педагог.

Sitkar S. V. Technology of preparation of future engineers-teachers in industry of transport to organization of the pedagogical diagnosing: analysis of model.

Анотація. Разработана образовательная технология подготовки инженеров-педагогов к организации педагогического диагностирования которая отображена в модели. А также показана взаимосвязь концептуально-целевого, содержательного, процессуального, результативно-аналитического компонентов с принципами, организационно-педагогическими условиями формирования готовности к осуществлению педагогического диагностирования. Обосновано необходимость создания новой структуры - центру мониторинга и диагностики.

Ключевые слова: образовательная технология, технология подготовки, модель, педагогическая диагностика, техническая диагностика, инженер-педагог.

Sitkar S. V. Technology of preparation of future engineers-teachers is in industry of transport to organization of the pedagogical diagnosing: analysis of model.

Annotation. The article deals with the developed educational technology training of engineers-educators for organizing of pedagogical diagnostics and its representation in the model. The interrelation of conceptual-target, semantic, procedural, efficient and analytical components with the principles, organizational and pedagogical conditions of formation of the preparedness for educational diagnostics has been represented. The necessity of creating a new structure - monitoring and diagnostics center has been analyzed.

Keywords: educational technology, training technology, model, educational diagnostics, technical diagnostics, engineer-educator.

187. Смільський В. Градієнтний аналіз фізичного стану агроґрунтів / В. Смільський // Вісник Львівського державного аграрного університету. Агроінженерні дослідження. – Львів., 2012. – № 12. – С. 112–115.

Анотація. Розглянуто причини прояву масштабного ефекту в дослідженнях властивостей ґрунтового масиву. Складність впливу

морфологічних і структурних елементів ґрунтових горизонтів на прояв масштабного ефекту у характеристиках властивостей ґрунтів вимагає зміни діючих методик їх дослідження і розробки комплексної методики моделювання ґрунтових структур.

Ключові слова: ґрунт, масштабний ефект, градієнт, щільність.

Смильский В. Градиентный анализ физического состояния почв.

Аннотация. Рассмотрены причины проявления масштабного эффекта в исследованиях свойств почвенного массива. Сложность влияния морфологических и структурных элементов почвенных горизонтов на проявление масштабного эффекта требует изменения действующих методик исследований, и разработки комплексной методики моделирования почвенных структур.

Ключевые слова: почва, масштабный эффект, градиент, плотность.

Smilskyi V. Gradient analysis of physical condition of soils

Annotation. The reasons for the manifestation of size effect in studies of soil properties of the array. The complexity of the influence of the morphological and structural elements of the soil horizons in the manifestation of size effect requires a change in existing methods of research and focus on the development of integrated modeling techniques of soil structures.

Keywords: soil, the scale effect, gradient, density.

188. Стан дослідження силових характеристик ґрунтообробних робочих органів / Я. П. Замора, В. В. Камишанов, А. Ю. Ліннік, І. І. Семенів, В. П. Курка // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. Техніка та енергетика АПК / відп. ред. Д. О. Мельничук. – К., 2012. – Вип. 170, ч. 1. – С. 340–345.

Анотація. Проведено аналіз методів та конструкцій існуючих пристроїв для дослідження силових характеристик сільськогосподарських знарядь при обробітці ґрунту та шляхів підвищення точності вимірювання.

Ключові слова: силові характеристики, тяговий опір, обробіток ґрунту.

Замора Я. П., Камышанов В. В., Линник А. Ю., Семенов И. И., Курка В. П. Состояние исследования силовых характеристик почвообрабатывающих рабочих органов.

Аннотация. Проведен анализ методов и конструкций существующих устройств для исследования силовых характеристик сельскохозяйственных орудий при обработке почвы и путей повышения точности измерения.

Ключевые слова: силовые характеристики, тяговое сопротивление, обработка почвы.

Zamora Ya., Kamyshanov V., Linnik A., Semeniv I., Kurka V. State of research strength characteristics of tillage work.

Annotation. The analysis methods and design of existing devices for study of power characteristics of agricultural implements for soil tillage and ways to improve measurement accuracy.

Keywords: power characteristics, traction resistance, tillage.

189. Стан розвитку пристроїв для вимірювання твердості ґрунту / Я. П. Замора, В. В. Камишанов, А. Ю. Ліннік, І. І. Семенів // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. Техніка та енергетика АПК / відп. ред. Д. О. Мельничук. – К., 2012. – Вип. 170, ч. 1. – С. 345–349.

Анотація. Проведено аналіз методів та конструкцій пристроїв, які використовуються при дослідженні твердості ґрунту для встановлення шляхів підвищення точності вимірювання і спрощення конструкції приладу даного типу.

Ключові слова: властивості ґрунту, твердість, польові дослідження.

Замора Я. П., Камышанов В. В., Линник А. Ю., Семенов И. И. Состояние развития устройств для измерения твердости почвы.

Аннотация. Проведен анализ методов и конструкций устройств, которые используются при исследовании твердости почвы для установления путей повышения точности измерения и упрощения конструкции прибора данного типа.

Ключевые слова: свойства почвы, твердость, полевые исследования.

Zamora Ya., Kamyshanov V., Linnik A., Semenov I. Stage of development of devices for measuring the hardness of the soil.

Annotation. The analysis methods and design of devices that are used in study of hardness of soil to determine ways to improve measurement accuracy and simplify the design of device of this type.

Keywords: properties of the soil, hardness, field studies.

Кафедра технологічної освіти

190. Горбатюк Р. М. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі підготовки вчителів технологій / Р. М. Горбатюк, Ю. О. Туранов // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць / за ред. З. П. Бакум. – Кривий Ріг, 2012. – Вип. 36. – С. 19–25.

Анотація. Окреслено важливість застосування у навчальному процесі підготовки майбутніх учителів технологій сучасних інформаційних технологій. Встановлено, що застосування комп'ютерних засобів робить процес навчання технологічнішим і результативнішим. Зосереджено увагу на впровадженні в освітній процес елементів системи автоматизованого проектування.

Ключові слова: учитель технологій, професійна підготовка, інформаційні технології, освітній процес, компетентності, комп'ютерні засоби.

Горбатюк Р. М., Туранов Ю. О. Использование современных информационных технологий в процессе профессиональной подготовки учителей технологии.

Аннотация. В статье обозначена важность применения в учебном процессе подготовки будущих учителей технологий современных информационных технологий. Установлено, что применение компьютерных средств делает процесс обучения технологичнее и результативнее.

Сосредоточено внимание на внедрении в образовательный процесс элементов системы автоматизированного пр.

Ключевые слова: учитель технологий, профессиональная подготовка, информационные технологии, образовательный процесс, компетентности, компьютерные средства.

Horbatiuk R. M., Turanov Y. O. The using of the modern information technologies in the training of teachers of the technologies.

Annotation. The article indicated the importance of training in the preparation of future teachers of technology of modern information technology. Established that the application of computer tools makes the learning process smarter and more effective. Focused attention on the implementation of the educational process elements of computer aided design.

Keywords: teacher technology training, information technology, educational process, expertise, computer facilities.

191. Мамус Г. М. Використання персонального комп'ютера у процесі проектування та виготовлення виробів на уроках технологій / Г. М. Мамус, А. Я. Бомок // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 2. – С. 118–122.

Анотація. Проаналізовано можливості та проблеми використання комп'ютерів у процесі проектування та виготовлення виробів на уроках технологій. Запропоновано поєднання традиційних методик навчання та впровадження в навчальний процес інформаційних технологій (мультимедійних телекомунікаційних технологій, презентацій та тестування). Підсумовано умови доцільності застосування інформаційних технологій на уроках трудового навчання.

Ключові слова: підготовка вчителя, комп'ютер, інформаційні технології

Мамус Г. М., Бомок А. Я. Использование персонального компьютера в процессе проектирования и изготовления изделий на уроках технологий.

Аннотация. Проанализированы возможности и проблемы использования компьютеров в процессе проектирования и изготовления изделий на уроках технологии. Предложено сочетание традиционных методик обучения и внедрение в учебный процесс информационных технологий (мультимедийных телекоммуникационных технологий, презентаций и тестирования). Подитожены условия целесообразности применения информационных технологий на уроках трудового обучения.

Ключевые слова: подготовка учителя, компьютер, информационные технологии.

Mamus H. M., Bomok A. Ya. The use of the personal computer is in the process of planning and making of wares on the lessons of technologies.

Annotation. In the article the opportunities and problems of the usage of informational technologies in the process of study of designing and technology of producing the goods are analyzed. The combining of the traditional methods of study and introduction of computer technologies (multimedia telecommunication technologies, presentation and testing) in the educational process is suggested.

Summarizes the conditions of efficient use of information technology usage in the classroom of labor studies.

Keywords: trainings for teachers, computer, informational technologies.

192. Мамус Г. М. Шляхи оптимізації змісту навчання у процесі підготовки вчителів технологій до занять / Г. М. Мамус, О. Ю. Пінаєва // Наукові записки Вінниць. держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія / редкол.: В. І. Шахов, М. І. Сметанський, Г. С. Тарасенко. – Вінниця, 2012. – Вип. 38. – С. 115–126.

Анотація. Здійснено спробу проаналізувати проблему оптимізації змісту навчання учнів з предмету «Технології». Викладено етапи вдосконалення проектно-технологічної діяльності та організаційні методи побудови навчального процесу.

Ключові слова: зміст проектного навчання, оптимізація навчання, методи навчання.

Мамус Г. М., Пінаєва О. Ю. Пути оптимизации содержания обучения в процессе подготовки учителей технологии к урокам.

Аннотация. Осуществлена попытка проанализировать проблему оптимизации содержания обучения учеников предмету «Технологии». Изложены этапы совершенствования проектно-технологической деятельности и организационные методы построения процесса обучения.

Ключевые слова: содержание проектного обучения, оптимизация обучения, методы обучения.

Mamus H. M., Pinayeva O. Yu. Ways to optimize the learning content in the preparation of teachers of technology for lessons.

Annotation. An attempt was made to analyze the problem of optimizing content for students with subject «Technology». Expounded stages to improve design and technological activities and organizational methods of the learning process.

Keywords: project-based learning content, optimization training, training methods.

193. Павх С. П. Вивчення технологічних особливостей оздоблення одягу вишивкою стрічками у загальноосвітній школі / С. П. Павх, Г. М. Мамус // Науковий часопис НПУ ім. М. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи / редкол. В. П. Андрущенко (голова) [та ін.]. – К., 2012. – Вип. 31. – С. 174–180.

Анотація. Розглянуто питання навчання учнів загальноосвітніх шкіл оздобленню виробів одягового призначення вишивкою атласними стрічками. Доведено необхідність вивчення технологічних особливостей оздоблення одягу вишивкою атласними стрічками з метою вироблення навичок трудової творчої діяльності та виховання культури праці. Запропоновано окремі методичні аспекти вивчення технології вишивки атласними стрічками та залучення учнів до активної предметно-перетворювальної й трудової діяльності.

Ключові слова: вишивка, оздоблення, одяг, атласні стрічки, технологічні особливості.

Павх С. П. Изучение технологических особенностей отделки одежды вышивкой лентами в общеобразовательной школе.

Аннотація. Рассмотрены вопросы обучения учащихся общеобразовательных школ отделке одежды вышивкой атласными лентами. Предложены отдельные методические аспекты изучения технологии вышивки атласными лентами и привлечения учащихся к активной предметно-преобразовательной и трудовой деятельности.

Ключевые слова: вышивка, отделка, одежда, атласные ленты, технологические особенности.

Annotation. The questions of training pupils finishing products of odyahovoho purpose embroidered satin ribbons. A specific methodological aspects of technology embroidery satin ribbons and the active involvement of students in subject-converting and employment.

Keywords: embroidery, decoration, clothing, satin ribbons, technological features.

194. Terechuk G. Proces dydaktyczny jako srodowisko nowych sprecznosci i problemow w kontekscie innowacyjnych zmian w szkole wyzszej / G. Terechuk, M. Łuczko // Україна–Європа–Світ. Серія: Історія, міжнародні відносини : міжнарод. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 9. – С. 333–339.

Історичний факультет

Кафедра історії України

195. Бармак М. В. Особливості російської системи судочинства на Правобережній Україні наприкінці XVIII ст. / М. В. Бармак // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 12–17.

Анотація. Розглянуто питання впровадження російської системи судочинства та судоустрою на землях Правобережної України наприкінці XVIII ст., описано найхарактерніші риси судової системи Речі Посполитої, розкрито політику Катерини II та Павла I у цій галузі.

Ключові слова: судоустрій, судочинство, Річ Посполита, Російська імперія

Бармак Н. В. Особенности российской системы судопроизводства на Правобережной Украине в конце XVIII в.

Аннотація. Рассмотрены вопросы внедрения российской системы судопроизводства и судоустройства на землях Правобережной Украины в конце XVIII в., Описано характерные черты судебной системы Речи Посполитой, раскрыто политику Екатерины II и Павла I в этой области.

Ключевые слова: судоустройство, судопроизводство, Речь Посполитая, Российская империя.

Barmak M. Features of the Russian justice system in the Ukraine at the end of the XVIII century.

Annotation. The question of the introduction of the Russian judiciary and the judicial system on the land-bank Ukraine at the end of the XVIII century, Described the most characteristic features of the judicial system of the Commonwealth, disclosed policies of Catherine II and Paul I in this area.

Keywords: judiciary, justice, the Commonwealth, the Russian Empire.

196. Брославський В. Л. Форми землеволодіння та землекористування Речі Посполитої на Правобережній Україні в другій половині XVIII ст. / В. Л. Брославський // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 1. – С. 4–7.

Анотація. Досліджено форми землеволодіння та землекористування, поширені в Речі Посполитій в другій половині XVIII ст. На прикладі використання різних форм землеволодіння та землекористування показано соціально-економічне становище Правобережної України у досліджуваний період.

Ключові слова: Річ Посполита, Правобережна Україна, землеволодіння, землекористування, соціально-економічне становище.

Брославский В. Л. Формы землевладения и землепользования Речи Посполитой на Правобережной Украине во второй половине XVIII ст.

Аннотация. Исследуются формы землевладения и землепользования, распространенные в Речи Посполитой во второй половине XVIII в. На примере землевладения и землепользования показано социально-экономическое положение Правобережной Украине в исследуемый период.

Ключевые слова: Речь Посполитая, Правобережная Украина, землевладения, землепользование, социально-экономическое положение.

Broslavskyy V. L. The forms of landowning and land use of Rzeczpospolita in Right-Bank Ukraine in the second half of the XVIII century.

Annotation. The forms of land owning and land use, widespread in Rzeczpospolita in the second half of the XVIII century, are investigated in this article. The social-economic position of Right-bank Ukraine during the mentioned period is described on the basis of landowning and land use.

Keywords: Rzeczpospolita, Right-bank Ukraine, landowning, land use, social-economic position.

197. Буяк Б. Б. Виховний потенціал та становлення особистості в органах студентського самоврядування / Б. Б. Буяк // Гілея : науковий вісник : зб. наук. праць / голов. ред. В. М. Вашкевич. – К., 2012. – Вип. 62 (№ 7). – С. 111–115.

Анотація. Проаналізовано світоглядно-філософські аспекти виховного потенціалу студентського самоврядування та становлення особистості молодшої людини в органах студентського самоврядування в умовах розвитку сучасного українського державотворення.

Ключові слова: студент, самоврядування, освіта, виховання, виховний потенціал, світогляд, політична освіта, політичне виховання, філософія освіти, молодь.

Буяк Б. Б. Воспитательный потенциал и становление личности в органах студенческого самоуправления.

Аннотация. Проанализированы мировоззренческо-философские аспекты воспитательного потенциала студенческого самоуправления и становления

личности молодого человека в органах студенческого самоуправления в условиях развития современного украинского государствовроения.

Ключевые слова: студент, самоуправление, образование, воспитание, воспитательный потенциал, мировоззрение, политическое образование, политическое воспитание, философия образования, молодёжь.

Buyak B. V. Educational potential and formation of personality in the students' self-government bodies.

Annotation. The article analyzes outlook-philosophical aspects of educational potential of students' self-government and formation of personality of a young in the students' self-government bodies in terms of development of modern Ukrainian state creation.

Keywords: student, self-government, education, upbringing, educational potential, outlook, political education, political upbringing, philosophy of education, youth.

198. Буяк Б. Освітньо-філософська концептуалізація агентів сучасного політичного виховання молоді / Б. Буяк // Мандрівець. – 2012. – № 2 (98), березень-квітень. – С. 72–80.

Анотація. Проаналізовано і систематизовано інформацію щодо агентів політичного виховання сучасної української молоді в контексті освітньо-філософських підходів.

Ключові слова: освіта, політична освіта, політичне виховання, агенти політичного виховання, політична культура, філософія освіти, молодь.

Буяк Б. Образовательно-философская концептуализация агентов современного политического воспитания молодёжи.

Аннотация. Проанализировано и систематизировано информацию об агентах политического воспитания современной украинской молодёжи в контексте образовательно-философских подходов.

Ключевые слова: образование, политическое образование, политическое воспитание, агенты политического воспитания, политическая культура, философия образования, молодёжь.

Buyak B. Educational – philosophical conceptualization of the agents of modern political upbringing of youth.

Annotation. In the article the analysis and systematization of the information about the agents of political upbringing of modern Ukrainian youth in terms of educational – philosophical approaches are carried out.

Keywords: education, political education, political upbringing, agents of political upbringing, political culture, philosophy of education, youth.

199. Буяк Б. Б. Роль сім'ї у формуванні світоглядної складової політичного виховання молоді / Б. Б. Буяк // Вісник СевНТУ : зб. наук. пр.. Сер. Філософія / голов. ред. Є. В. Пашков ; наук. ред. О. О. Чемшит. – Севастополь, 2012. – Вип. 126. – С. 7–13.

Анотація. Здійснено спробу проаналізувати вплив сімейно-родинних стосунків на процес формування світоглядних аспектів становлення молоді людини в контексті політичного виховання.

Ключові слова: сім'я, родина, політична освіта, політичне виховання, сімейно-родинні стосунки, світоглядна складова, філософія освіти, молодь.

Буяк Б. Б. Роль семьи в формировании мировоззренческой составляющей политического воспитания молодёжи.

Аннотація. Осуществлена попытка проанализировать влияния семейно-родственных отношений на процесс формирования мировоззренческих аспектов становления молодых людей в контексте политического воспитания.

Ключевые слова: семья, родня, политическое образование, политическое воспитание, семейно-родственные отношения, мировоззренческая составляющая, философия образования, молодёжь.

Buyak B. B. The role of family in formation of the outlook constituent of the political upbringing of youth.

Annotation. In the article the attempt is made to analyze the influence of familiar – relative relations on the process of formation of outlook aspects of making up of a youngster in terms of political upbringing.

Keywords: family, relatives, political education, political upbringing, familiar – relative relations, outlook constituent, philosophy of education, youth.

200. Буяк Б. Б. Світоглядна складова розвитку студентства в контексті формування молодіжного середовища / Б. Б. Буяк // Вісник Національного технічного ун-ту України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка : зб. наук. пр. / редкол.: Б. В. Новіков (голов. ред.) [та ін.] – К., 2012. – № 1 (34). – С. 11–17.

Анотація. Проаналізовано світоглядно-філософські аспекти реального стану і перспектив студентства в умовах розвитку сучасного молодіжного середовища.

Ключові слова: світогляд, студент, студентство, освіта, політична освіта, політичне виховання, молодь, молодіжне середовище.

Аннотація. Проанализированы мировоззренческо-философские аспекты реального состояния и перспектив студенчества в условиях развития современной молодёжной среды.

Ключевые слова: мировоззрение, студент, студенчество, образование, политическое образование, политическое воспитание, молодёжь, молодёжная среда.

Annotation. In the article analysis is carried out as to the outlook-philosophical aspects of real state and prospects of the students in terms of development of the present Ukrainian state establishment.

Keywords: education, political education, political upbringing, youth.

201. Буяк Б. Світоглядно-філософська складова національно патріотичного виховання сучасної української молоді / Б. Буяк // Гуманітарний вісник ДНУЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди» : зб. наук. пр. / голов. ред. В. П. Коцур. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Вип. 26. – С. 400–405.

Анотація. Проаналізовано світоглядно-філософські аспекти реального стану і перспектив національно-патріотичного виховання молоді в умовах розвитку сучасного українського державотворення.

Ключові слова: освіта, політична освіта, політичне виховання, філософія освіти, моральні і патріотичні цінності, національна ідея, громадянин-патріот, молодь.

Буяк Б. Б. Мировоззренческо-философская составляющая национально-патриотического воспитания современной украинской молодежи.

Аннотация. Проанализированы мировоззренческо-философские аспекты реального состояния и перспектив национально-патриотического воспитания молодёжи в условиях развития современного украинского государствообразования.

Ключевые слова: образование, политическое образование, политическое воспитание, философия образования, моральные и патриотические ценности, национальная идея, гражданин-патриот, молодёжь.

Buyak B. B. Outlook-philosophical constituent of the national-patriotic upbringing of the modern Ukrainian youth.

Annotation. In the article analysis is carried out as to the outlook-philosophical aspects of real state and prospects of the national-patriotic upbringing of youth in terms of development of the present Ukrainian state establishment.

Keywords: education, political education, political upbringing, philosophy of education, moral and patriotic values, national idea, citizen-patriot, youth

202. Буяк Б. Філософські ідеї щодо національно-патріотичного виховання молоді у творчій спадщині Григорія Ващенка / Б. Буяк // Гілея : науковий вісник : зб. наук. пр. / голов. ред. В. М. Вашкевич. – К., 2012. – Вип. 59 (№ 4). – С. 577–582.

Анотація. Здійснено спробу проаналізувати наукову спадщину Г. Ващенка стосовно експлікації його філософських ідей з метою визначення позиції вченого. Встановлено, що Г. Ващенко не був професійним філософом у строгому розумінні цього слова, проте в його творах містяться цікаві філософські інтенції, які становлять інтерес для дослідника світоглядної складової політичної освіти та виховання молоді.

Ключові слова: Г. Ващенко, молодь, політична освіта, політичне виховання, національно-патріотичне виховання.

Буяк Б. Б. Философские идеи касательно национально-патриотического воспитания молодёжи в творческом наследии Григория Ващенко.

Аннотация. Осуществлена попытка проанализировать научное наследие Г. Ващенко относительно экспликации его философских идей с целью определения позиции ученого. Установлено, что Г. Ващенко не был профессиональным философом в строгом понимании этого слова, однако в его работах есть интересные философские интенции, которые становятся интересом для исследователя мировоззренческой составляющей политического образования и воспитания молодёжи.

Ключевые слова: Г. Ващенко, молодёжь, политическое образование, политическое воспитание, национально-патриотическое воспитание.

Buyak B. B. Philosophical ideas as to national-patriotic upbringing of youth in the works legacy of Grygoriy Vashchenko.

Annotation. In the article an attempt is made to analyze scientific legacy of Grygoriy Vashchenko in terms of explication of philosophical ideas to determine the position of the scientist. It is ascertained that, on the one hand, G. Vashchenko was not a professional philosopher in the strict meaning of this words, but, on the other hand, his works contain interesting philosophical intentions, which are a subject of study for a researcher of the outlook constituent of political education and upbringing of youth.

Keywords: G. Vashchenko, youth, political education, political upbringing, national-patriotic upbringing.

203. Зуляк М. Співпраця Антона Крушельницького з «Життям і знанням» / М. Зуляк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2. – С. 160–165.

Анотація. Проаналізовано співпрацю Антона Крушельницького з часописом товариства «Просвіта» – «Життя і знання». Досліджено публікації, надруковані у виданні у 1928 р., присвячені «Дитячому віку Івана Франка», «Іван Франко в час своїх університетських студій», «Памяті Михайла Коцюбинського (з портретом)» та «Громадський Друг» у житті й творчості Ів. Франка».

Ключові слова: Антін Крушельницький, «Життя і знання», співпраця, «Просвіта», культурницька діяльність.

Зуляк М. Сотрудничество Антона Крушельницкого с «Жизнью и знанием».

Аннотация. Проанализировано сотрудничество Антона Крушельницкого с журналом общества «Просвита» – «Жизнь и знание». Исследованы публикации, напечатанные в издании в 1928 г., посвященные «Детскому возрасту Ивана Франка», «Иван Франко во время своих университетских студий», «Памяти Михаила Коцюбинского (с портретом)» и «Громадский Друг» в жизни и творчестве Ив. Франко».

Ключевые слова: Антон Крушельницкий, «Жизнь и знание», сотрудничество, «Просвита», культурная деятельность.

Zulyak M. Cooperation Anton Krushelnytsky from «Life and knowledge».

Annotation. The article analyzes the collaboration with Anton Krushelnytskyi Society journal «Prosvita» – «Life and knowledge». Researched publication, printed in the publication in 1928, dedicated to the «Childhood Franko», «Ivan Franco during the university studies», «Memory of Michael Kotsyubinskogo (with portrait)» and «Public Friend» in the life and work of Iv. Franko».

Keywords: Anton Krushelnytsky, «Life and Knowledge» cooperation, «Prosvita», cultural activities.

204. Москалюк М. Економічна політика державних інституцій у галузях обробної промисловості українських губерніях Російської імперії в другій половині XIX – на початку XX ст. / М. Москалюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2. – С. 32–38.

Анотація. Стаття присвячена ключовим проблемам державного регулювання галузей обробної промисловості українських губерній Російської імперії у другій половині XIX – на початку XX століття.

Ключові слова: економічна політика, владні інституції, держава, обробна промисловість, Російська імперія, українські губернії.

Москалюк Н. Экономическая политика государственных институций в отраслях отделочной промышленности украинских губерний Русской империи во второй половине XIX – начале XX века.

Аннотация. Статья посвящена ключевым проблемам государственного регулирования отраслей отделочной промышленности украинских губерний Русской империи во второй половине XIX – начале XX века.

Ключевые слова: экономическая политика, властные институции, государство, отделочная промышленность, Русская империя, украинские губернии.

Moskalyuk M. Economic policy of state instituciy in industries of finishing industry the Ukrainian provinces of the Russian empire in the second half XIX – at the beginning of XX item.

Annotation. The article is dedicated to the key problems of the state adjustment of manufacturing industry in the Ukrainian provinces of the Russian Empire in the second half of the XIX early XX century.

Keywords: economic policy, state institutions, state, manufacturing industry, Russian Empire, Ukrainian provinces.

205. Москалюк М. Забезпечення обробної промисловості українських губерній Російської імперії інженерно-технічними фахівцями у другій половині XIX – на початку XX ст. / М. Москалюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 1. – С. 54–60.

Анотація. Досліджено систему підготовки та забезпечення технічних кадрів для обробної промисловості українських губерній Російської імперії у другій половині XIX – на початку XX ст. та ряд інших питань досліджуваної проблематики.

Ключові слова: промисловість, технічні кадри, губернія, промисловці, Україна.

Москалюк Н. Обеспечение отделочной промышленности украинских губерний Русской империи инженерно-техническими специалистами во второй половине XIX – в начале XX ст.

Аннотация. Исследуется система подготовки и обеспечения технических кадров для отделочной промышленности украинских губерний Русской империи во второй половине XIX – в начале XX ст. и ряд других вопросов исследуемой проблематики.

Ключевые слова: промышленность, технические кадры, губерния, промышленники, Украина.

Moskalyuk M. Obespechenie otdelochnoy promyshlennosti ukrainskikh guberniy of Russkoy of imperii inzhenerno-tekhnicheskimi specialistami vo vtoroy polovine XIX – in nachale of XX item.

Annotation. The system of preparation and providing of technical shots for finishing industry of the Ukrainian provinces of Russian empire in the second half XIX – at the beginning of XX is probed in the article and some other questions of this theme.

Keyword: promyshlennost', tekhnicheskie kadry, guberniya, promyshlenniki, Ukraina.

206. Москалюк М. Обробна промисловість українських губерній Російської імперії другої половини XIX – початку XX століття: історіографічний та економічний аналіз / М. Москалюк // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжнар. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 10. – С. 310-318.

Анотація. Стаття присвячена ключовим проблемам історіографічного аналізу дослідження обробних галузей промисловості українських губерній Російської імперії у працях українських та зарубіжних дослідників.

Ключові слова: історіографія, література, обробна промисловість, губернія, імперія, промислова продукція.

Москалюк Н. Отделочная промышленность украинских губерний Русской империи второй половины XIX – началу XX века: историографический и экономический анализ.

Аннотация. Статья посвящена ключевым проблемам историографического анализа исследования отделочных отраслей промышленности украинских губерний Русской империи в трудах украинских и зарубежных исследователей.

Ключевые слова: историография, литература, отделочная промышленность, губерния, империя, промышленная продукция.

Moskalyuk M. Finishing industry of the Ukrainian provinces of the Russian empire of the second half XIX – to beginning of XX age: historiography and economic analysis.

Annotation. The article is dedicated to the key problems of historiography analysis of manufacturing industry investigation in the Ukrainian provinces of the Russian Empire in the works of Ukrainian and foreign researchers.

Keywords: historiography, literature, manufacturing industry, province, empire, industrial products.

207. Москалюк М. Стационарна торгівля в українських губерніях Російської імперії у другій половині XIX – на початку XX ст.: становище, проблеми та перспективи розвитку / М. Москалюк // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжнар. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 9. – С. 66–72.

Анотація. Стаття присвячена ключовим проблемам стаціонарної торгівлі в українських губерніях Російської імперії у другій половині XIX – на початку XX ст. та іншим питанням досліджуваної теми.

Ключові слова: торгівля, продукція, промисловість, губернія, імперія.

Москалюк Н. Стационарная торговля в украинских губерниях Русской империи во второй половине XIX – в начале XX в.: положение, проблемы и перспективы развития.

Аннотация. Статья посвящена ключевым проблемам стационарной торговли в украинских губерниях Русской империи во второй половине XIX – в начале XX века и другим вопросам исследуемой темы.

Ключевые слова: торговля, продукция, промышленность, губерния, империя.

Moskalyuk M. Stationary trade in the Ukrainian provinces of the Russian empire in the second half XIX – at the beginning of XX st.: position, problems and prospects of development.

Annotation. The article is devoted the key problems of stationary trade in the Ukrainian provinces of the Russian Empire in the second half of XIX – at the beginning XX century.

Keywords: trade, products, industry, province, empire.

208. Окаринський В. Українська проблематика на сторінках міжнародних наукових збірників щорічних конференцій молодих славістів у Празі / В. Окаринський // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжнар. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 10. – С. 455–460.

209. Окаринський В. Формування українолюбного напрямку в середовищі нонконформістських течій в українсько-польському соціокультурному просторі (до кінця 1850-х рр.) / В. Окаринський // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжнар. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 9. – С. 35–55.

Анотація. Розглянуто проблематику виникнення й розвитку українофільських парадигм у середовищі нонконформістських польських і українських субкультур у спільному соціокультурному просторі двох сусідніх народів.

Ключові слова: нонконформізм, субкультура, контркультура, українофільство, українолюбство, козакофільство, балагульщина, хлопомани, громади, народолюбство.

Окаринский В. Формирование украинолюбческого направления в среде нонконформистских течений в украинско-польском социокультурном пространстве (к концу 1850-х гг.).

Аннотация. Рассмотрена проблематика возникновения и развития украинофильских парадигм в среде нонконформистских польских и украинских субкультур в совместном социокультурном пространстве двух соседних народов.

Ключевые слова: нонконформизм, субкультура, контркультура, украинофильство, украинолюбство, казакофильство, балагульщина, хлопоманство, громады, народолюбие.

Okaryns'kyi V. Formation of ukrainophile direction among Nonconformist currents in the Ukrainian-Polish social and cultural space (till the end of 1850s)

Annotation. The article considers the problems of the origin and development of Ukrainophile paradigms among nonconformist Polish and Ukrainian subcultures in common sociocultural space of two neighboring nations.

Keywords: nonconformism, subculture, counterculture, Ukrainophilism, kozakofilstvo (kozakophilia), balagulschyna, khlopomany, hromadas, populism.

210. Саранча Г. В. Соціальна адаптація четвертої хвилі української еміграції у Сполучених Штатах Америки та участь її представників у громадсько-культурному житті діаспори / Г. В. Саранча // Київська Старовина : науковий історико-філологічний журнал. – К, 2012. – № 1/2. – С. 132–169.

Анотація. Досліджено причини еміграції четвертої хвилі українців до Сполучених Штатах Америки, особливості їх пристосування до умов проживання в чужій країні. Розглянута проблема участі українців у діаспорних громадсько-культурних організаціях США.

Ключові слова: четверта хвиля еміграції, діаспора, імміграція.

Sarancha G. V. Социальная адаптация четвертой волны украинской эмиграции в Соединенные Штаты Америки и участие ее представителей в общественно-культурных организациях США.

Аннотация. Исследуются причины эмиграции четвертой волны украинцев в Соединенные Штаты Америки, особенности их приспособления к условиям проживания в чужой стране. Рассматривается проблема участия украинцев в диаспорных общественно-культурных организациях США.

Ключевые слова: четвертая волна эмиграции, диаспора, иммиграция

Sarancha H. V. Social adaptation of the fourth wave of immigration in the United States and part of its representatives in the socio-cultural life of the diaspora.

Annotation. In the article the reasons of emigration are explored 4-th waves of Ukrainians to the United States of America, features of their adaptation to the terms of residence in a stranger country Considered the issue of participation of Ukrainian diaspora in socio-cultural organizations throughout the United States.

Keywords: the fourth wave of emigration, Diaspora, immigration.

211. Старка В. Опір східногалицького селянства становленню радянської тоталітарної системи у 1944–1953 рр. / В. Старка // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 1. – С. 117–121.

Анотація. На основі аналізу опублікованих архівних документів та історіографії здійснено спробу характеристики форм опору східногалицького селянства становленню радянської тоталітарної системи у повоєнні роки. Становлення радянської тоталітарної системи в східногалицькому селі супроводжувалося радикальною зміною адміністративної та політичної системи, переходом від ринкової до планової державної економіки, сваволею місцевого адміністративного апарату та масовими арештами місцевого населення. Становлення тоталітаризму в східногалицькому селі загострило і так непросту суспільно-політичну ситуацію в згаданому регіоні, що переросла у неоголошену громадянську війну.

Ключові слова: Східна Галичина, радянська тоталітарна система, політичний терор, активний та пасивний спротив, селянство.

Старка В. Сопротивление восточногалицкого крестьянства становлению советской тоталитарной системы в 1944–1953 гг.

Аннотация. На основе анализа опубликованных архивных документов и историографии предпринята попытка характеристики форм сопротивления восточногалицкого крестьянства становлению советской тоталитарной системы в послевоенные годы. Становление советской тоталитарной системы в восточногалицком селе сопровождалось радикальным изменением административной и политической системы, переходом от рыночной к плановой государственной экономики, произволом местного административного аппарата и массовыми арестами местного населения. Становление тоталитаризма в восточногалицком селе обострило и без того непростую общественно-политическую ситуацию в упомянутом регионе, переросло в необъявленную гражданскую войну.

Ключевые слова: Восточная Галичина, советская тоталитарная система, политический террор, активное и пассивное сопротивление, крестьянство.

Starka V. Resistance of Eastern Galychyna peasantry formation of soviet totalitarian system in 1944–1953.

Annotation. In the article on the basis of analysis of the published archives files and historiography was made an attempt of describing the forms of resistance of the peasantry of Eastern Galychyna to establishment of the Soviet totalitarian system in the post-war years. The establishment of the Soviet totalitarian system in the country of Eastern Galychyna was being accompanied by radical changing in administrative and political system, conversion from planning to market state economic system, arbitrariness of the local administrative personnel and mass arrests of the citizens. The establishment of the totalitarian system in the country of Eastern Galychyna emphasized the social and political situation in the mentioned region, which was complicated enough before, and overgrew into unannounced civil war.

Keywords: Eastern Galychyna, Soviet totalitarian system, political terror, active and passive forms of resistance, peasantry.

212. Старка В. Рух опору на території східної Галичини в роки другої світової війни: вибрані проблеми історіографії / В. Старка // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжнар. зб. наук. праць / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 9: Україна–Європа–Світ: творимо історію разом : присвячується Євро 2012. – С. 296–306.

Анотація. Здійснено історіографічний огляд праць українських та зарубіжних дослідників, котрі висвітлюють питання Руху Опору на території Східної Галичини в роки Другої світової війни. Обґрунтовано їх значимість для комплексного й цілісного аналізу форм активного та пасивного спротиву діям нацистської окупаційної влади.

Ключові слова: історіографія, Східна Галичина, Рух Опору, нацистський окупаційний режим, активний та пасивний опір.

Старка В. Движение сопротивления на территории Восточной Галичины в годы Второй мировой войны: избранные проблемы историографии.

Аннотація. Осуществлен историографический обзор трудов украинских и зарубежных исследователей, которые освещают вопрос Движения Сопротивления на территории Восточной Галичины в годы Второй мировой войны. Обоснованно их значимость для комплексного и целостного анализа форм активного и пассивного сопротивления действиям нацистской оккупационной власти.

Ключевые слова: историография, Восточная Галичина, Движение Сопротивления, нацистский оккупационный режим, активное и пассивное сопротивление.

Starka V. Resistance movement on the territory of eastern halychyna during world war II: selected problems of historiography.

Annotation. The article deals with historiographical survey of Ukrainian and foreign reserchers' works concerning the issue of Resistance Movement on the territory of Eastern Halychyna during the years of World War II. The importance of these works for complex and thorough analysis of forms of active and passive resistance to Nazi occupation authority's actions.

Keywords: histography, Esatern Halychyna, Resistance Movement, Nazi occupation regime, active and passive resistance.

213. Терещенко В. Д. Економічне становище західноукраїнських земель у складі Польщі напередодні Другої світової війни / В. Д. Терещенко // Волинь і волиняни у Другій світовій війні : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; упоряд. М. М. Кучерепа. – Луцьк, 2012. – С. 107–112.

Анотація. Проаналізовано основні тенденції економічного розвитку західноукраїнських земель в кінці 30-х рр. ХХ ст. Розглянуто основні напрямки аграрного реформування і його вплив на становище західноукраїнського села напередодні Другої світової війни. Вивчаються причини слабого промислового розвитку регіону у міжвоєнний період.

Ключові слова: парцеляція, осадники, кооперація, аграрна реформа, економічна дискримінація.

Терещенко В. Д. Экономическое положение западноукраинских земель в составе Польши накануне Второй мировой войны

Аннотація. Проанализированы основные тенденции экономического развития западноукраинских земель в конце 30-х гг. ХХ в. Рассмотрены главные направления аграрного реформирования и его влияние на положение западноукраинского села накануне Второй мировой войны. Изучаются причины слабого экономического развития региона в междувоенный период.

Ключевые слова: парцеляция, осадники, кооперация, аграрная реформа, экономическая дискриминация.

Tereshenko V. D. The economic situation of the Western lands in Poland before World War II.

Annotation. In the article the main tendencies of economic development of the West-Ukrainian lands in late 30-s of XX century are analysed. The principal directions of agrarian reforming and its influence on condition of the West-Ukrainian country before World War II are considered. The reasons of poor industrial development of the region during the interwar period are being studied.

Keywords: parceliacia, osadnyku, cooperation, agrarian reform, economic discrimination.

214. Терещенко В. Д. Західноукраїнський кооперативний рух 20-30-х рр. ХХ ст. у сучасній вітчизняній історіографії / В. Д. Терещенко // Україна-Європа-Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжнар. зб. наук. праць / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 9. – С. 290–296

Анотація. Проаналізовано основні тенденції розвитку сучасної вітчизняної історіографії західноукраїнської кооперації 20-30-х рр.

Ключові слова: історіографія, кооперація, «Маслосоюз», «Центробанк», «Просвіта»

Терещенко В. Д. Западноукраинский кооперативное движение 20-30-х гг. в современной отечественной историографии.

Аннотация. Анализируются главные тенденции развития современной отечественной историографии западноукраинской кооперации 20-30-х гг.

Ключевые слова: историография, кооперация, «Маслосоюз», «Центробанк». «Просвіта».

Tereshenko V. D. Western Cooperative Movement 20-30-ies of XX century in modern national historiography

Annotation. In the article the main tendencies of development of the modern Ukrainian historiography are analysed.

Keywords: historiography, cooperation, Maslosous, Centrobank, Proswita

Кафедра стародавньої та середньовічної історії

215. Бистрицька Е. Консолідація православних церков країн Східної Європи навколо Московського патріархату як чинник геополітичних планів Кремля (1944–1948 рр.) / Е. Бистрицька // Волинь і волиняни у Другій світовій війні : зб. наук. пр. / упоряд. М. М. Кучерепа. – Луцьк, 2012.

Анотація. На основі архівних документів з'ясовано окремі аспекти політики радянського керівництва, пов'язані з планами перетворення Московського патріархату на центр Вселенського православ'я та шляхи встановлення канонічних зв'язків Російської православної церкви з православними церквами Східної Європи.

Ключові слова: Російська православна церква, Рада у справах Російської православної церкви, Московський патріархат, Ватикан, східні патріархи.

Быстрицкая Э. Консолидация православных церквей стран Восточной Европы вокруг Московского патриархата как фактор геополитических планов Кремля (1944–1948 гг.).

Аннотация. На основе архивных документов проанализированы некоторые аспекты политики советского руководства, связанные с планами превращения Московского патриархата в центр Вселенского православия и пути

восстановления канонических связей Российской православной церкви с православными церквями Восточной Европы.

Ключевые слова: Русская православная церковь, Совет по делам Русской православной церкви, Московский патриархат, Ватикан, восточные патриархи.

Bystrytska E. The Consolidation of the Orthodox Churches in Eastern Europe Around the Moscow Patriarchate as a Factor in the Geopolitical Plans of Kremlin (1944–1948).

Annotation. On the basis of archival documents might some aspects of the Soviet leadership associated with the transformation plans of the Moscow Patriarchate at the center of the Ecumenical Orthodox and procedures for the establishment of canonical relations of the Russian Orthodox Church with the Orthodox churches of Eastern Europe.

Keywords: Russian Orthodox Church, Council for Russian Orthodox Church, Moscow patriarchy, Vatican, the Eastern Patriarchs.

216. Бистрицька Е. В. Встановлення дипломатичних відносин між Росією та Святим Престолом за понтифікату Лева XIII (1878 – 1903 рр.): від конфронтації до діалогу / Е. В. Бистрицька // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжнар. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 9: Україна–Європа–Світ: творимо історію разом : присвячується Євро–2012. – С. 113–120.

Анотація. З'ясовано особливості розвитку дипломатичних відносин між Російською імперією і Святим Престолом, їх мета і перебіг. Проаналізовано сукупність внутрішньо- і зовнішньополітичних причин, які вплинули на динаміку домовленостей.

Ключові слова: нунціатура, Російська імперія, Святий Престол, Ватикан, Лев XIII

Быстрицкая Э. В. Установление дипломатических отношений между Россией и Святым Престолом во время понтификата Льва XIII (1878 - 1903 гг): от конфронтации к диалогу.

Аннотация. В статье выясняются особенности развития дипломатических отношений между Российской империей и Святым Престолом, их цель и течение. Анализируется совокупность внутри- и внешнеполитических причин, которые повлияли на динамику договоренностей.

Ключевые слова: нунциатура, Российская империя, Святой Престол, Ватикан, Лев XIII

Bystrytska E. The establishment of diplomatic relations between Russia and the Holy See at pontificate Leo XIII (1878 – 1903 years): from confrontation to dialogue.

Annotation. The article might features of the diplomatic relations between the Russian Empire and the Holy See, their purpose and flow. Analyzed a set of internal and external reasons, which influenced the dynamics of the agreements

Keywords: nunciature, The Russian Empire, Holy See, Vatican, Leo XIII/

217. Гонтар Т. М. Листування Богдана Лепкого з Іваном Белеєм / Т. М. Гонтар // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / за заг. ред. М. П. Ткачука. – Тернопіль, 2012. – Вип. 36. – С. 50–53.

Анотація. Стаття присвячена тій частині епістолярної спадщини Богдана Лепкого, де відображені його відносини з редактором газети «Діло» Іваном Белеєм. Це були відносини письменника з видавцем, в яких поруч з творчим співробітництвом знайшли вияв взаємні оцінки, творчі амбіції і риси характеру.

Ключові слова: лист, епістолярна спадщина, редактор, творча інтелігенція, письменник.

Гонтар Т. М. Переписка Богдана Лепкого с Иваном Белеем

Аннотация. Статья посвящена той части эпистолярного наследия Богдана Лепкого, где отражены его отношения с редактором газеты «Дело» Иваном Белеем. Это были отношения писателя с издателем, в которых наряду с творческим сотрудничеством проявились взаимные оценки, творческие амбиции и черты характера.

Ключевые слова: письмо, эпистолярное наследие, редактор, творческая интеллигенция, писатель.

Hontar T. M. The correspondens Bohdan Lepkyi with Ivan Belej.

Annotation. This article is devoted so much epistolary heritage Bogdan Lepky, which reflects his relationship with an editor the newspaper «Delo» Ivan Belej. It was the writer's relationship with the publisher, which along with creative cooperation found expression of mutual evaluation, creative ambitions and traits.

Keywords: letter, epistolary heritage, Editor, intellectuals, the writer.

218. Зуляк І. Агентурно-оперативна діяльність радянських органів держбезпеки у Західній Україні в 1939 році / І. Зуляк // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність / НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича; [голов. редкол. М. Литвин; упоряд. О. Седляр, Н. Кобрин]. – Львів, 2012. – Вип. 21 : Scripta manent : ювіл. зб. на пошану Богдана Якимовича. – С. 331–338.

Анотація. Проаналізовано агентурно-оперативну діяльність радянських органів держбезпеки у Західній Україні у 1939 р. Визначено її вплив на процеси, пов'язані з радянізацією, пошуком ідеологічних противників, «ворогів народу». Доведено, що основна увага радянських органів держбезпеки скеровувалася на боротьбу з агентами іноземних розвідок, православним, греко-католицьким і римо-католицьким духовенством, колишніми членами націоналістичних структур, культурно-просвітніх інституцій, політичних партій, спортивно-руханкових організацій, вояками УГА, офіцерами австро-угорської і польської армії.

Ключові слова: Західна Україна, агентурно-оперативна діяльність, радянські органи держбезпеки, підпілля, репресивна система.

Зуляк И. Агентурно-оперативная деятельность советских органов госбезопасности в Западной Украине в 1939 году.

Аннотация. Проанализирована агентурно-оперативная деятельность советских органов госбезопасности в Западной Украине в 1939 г. Определены ее

влияние на процессы, связанные с советизацией, поиском идеологических противников, «врагов народа». Доказано, что основное внимание советских органов госбезопасности направлялась на борьбу с агентами иностранных разведок, православным, греко-католическим и римо-католическим духовенством, бывшими членами националистических структур, культурно-просветительных учреждений, политических партий, спортивно-спортивное организаций, воинами УГА, офицерами австро-венгерской и польской армии.

Ключевые слова: Западная Украина, агентурно-оперативная деятельность, советские органы госбезопасности, подполья, репрессивная система.

Zulyak I. Intelligence-operational activities of the Soviet security organs in Western Ukraine in 1939.

Annotation. The article analyzes intelligence-operational activities of the Soviet security organs in western Ukraine in 1939, determining its impact on processes related to Sovietization, seeking ideological opponents, "enemies". It is proved that the focus of the Soviet security organs skerovuvavlasya to combat foreign intelligence agents, Orthodox, Greek Catholic and Roman Catholic clergy, former members of nationalist organizations, cultural and educational institutions, political parties, sports rukankovyh organizations UGA soldiers, officers Austrian -Hungarian and Polish armies.

Keywords: Western Ukraine, intelligence-operational activities, the Soviet security organs, underground, repressive system.

219. Зуляк І. Листування Богдана Лепкого з Олександром Барвінським / І. Зуляк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / за ред. М. П. Ткачука. –Тернопіль, 2012. – Вип. 36. – С. 61–65.

Анотація. Проаналізовано важливий аспект епістолярної спадщини – листування Б. Лепкого, талановитого поета, прозаїка і публіциста, критика і літературознавця, видавця-текстолога, перекладача, професора Ягеллонського університету, сенатора польського сейму з О. Барвінським, відомим громадсько-політичним діячем, істориком літератури, мемуаристом та публіцистом.

Ключові слова: Олександр Барвінський, Богдан Лепкий, листування, епістолярна спадщина, товариські взаємини.

Зуляк И. Переписка Богдана Лепкого с Александром Барвинским.

Аннотация. Проанализированы важный аспект эпистолярного наследия - переписка Лепкого, талантливого поэта, прозаика и публициста, критика и литературоведа, издателя-текстолог, переводчика, профессора Ягеллонского университета, сенатора польского сейма с А. Барвинским, известным общественно-политическим деятелем, историком литературы, мемуаристом и публицистом.

Ключевые слова: Александр Барвинский, Богдан Лепкий, переписки, эпистолярное наследие, товарищеские отношения.

Zulyak I. Correspondence Bogdan Lepky with Alexander Barvinska.

Annotation. The article analyzes the important aspect of epistolary heritage - correspondence Lepko, a talented poet, novelist and essayist, critic and literary critic and publisher-tekstoloha, translator, professor of Jagiellonian University, Senator

Polish Sejm with O. Barvinska known public figures, literary historian, memoirist and journalist.

Keywords: Alexander Barvinsky, Bogdan Lepky, correspondence, epistolary heritage, friendly relationship.

220. Зуляк І. Розвиток обробної промисловості українських губерній Російської імперії в другій половині XIX – на початку XX століття / І. Зуляк, М. Москалюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 1. – С. 273–278.

Анотація. У рецензованій монографії на основі аналізу праць, значної кількості архівних джерел, періодики досліджено розвиток обробної промисловості українських губерній Російської імперії окресленого періоду.

Ключові слова: Російська імперія, реформи, українські губернії, обробна промисловість, друга половина XIX – початок XX ст.

Zulyak I., Moskaliuk N. Развитие обрабатывающей промышленности украинских губерний Российской империи во второй половине XIX - начале XX века.

Аннотация. В рецензируемой монографии на основе анализа трудов, значительного количества архивных источников, периодики исследовано развитие обрабатывающей промышленности украинских губерний Российской империи очерченного периода.

Ключевые слова: Российская империя, реформы, украинские губернии, обрабатывающая промышленность, вторая половина XIX - начало XX в.

Zulyak I., Moskaliuk N. Development of manufacturing Ukrainian provinces of the Russian Empire in the second half of the nineteenth - early twentieth century.

Annotation. In the monograph under review by analyzing works of the archival sources, periodicals examined development of manufacturing Ukrainian provinces of the Russian Empire, the above mentioned period.

Keywords: Russian Empire, the reforms, the Ukrainian province's manufacturing sector, the second half of the nineteenth - early twentieth century.

221. Зуляк І. С. Становлення «Просвіти» в Західній Україні в повоєнний період / І. С. Зуляк // Збірник наукових праць. Сер. Історія та географія / Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2012. – Вип. 46. – С. 136–142.

Анотація. Досліджено вплив наслідків Першої світової війни на становлення «Просвіти» у Західній Україні в міжвоєнний період, проаналізовано особливості відновлення товариства, складність відбудовчих процесів у повоєнний період.

Ключові слова: Перша світова війна, Західна Україна, повоєнна відбудова, «Просвіта», культурно-просвітний рух.

Zulyak I. S. Становление «Просвоты» в Западной Украине в послевоенный период

Аннотация. Исследовано влияние последствий Первой мировой войны на становление «Просвещения» в Западной Украине в межвоенный период,

проанализированы особенности восстановления общества, сложность восстановительных процессов в послевоенный период.

Ключевые слова: Первая мировая война, Западная Украина, послевоенное восстановление, «Просвита», культурно-просветительное движение.

Zulyak I. S. Formation of «Prosvita» in Western Ukraine in the postwar period.

Annotation. The article examines the impact of the consequences of World War I on the formation of «Prosvita» in western Ukraine in the interwar period, an analysis of restoration company vidbudovchych complexity of processes in the post-war period.

Keywords: First World War, Western Ukraine, postwar reconstruction, «Prosvita», cultural and educational movement.

222. Зуляк І. Стипендійні фонди і стипендії «Просвіти» у Західній Україні міжвоєнного періоду / І. Зуляк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2.

Анотація. Досліджено стипендійні фонди і стипендії «Просвіти» у Західній Україні міжвоєнного періоду. З'ясовано джерела їх формування, охарактеризовано надходження від жертводавців, висвітлено складність ситуації, у якій опинилася «Просвіта» після завершення Першої світової війни. Встановлено перелік осіб, які отримували стипендію, однак матеріальна допомога не носила масового характеру і кардинально змінити і покращити ситуацію не змогла.

Ключові слова: «Просвіта», Західна Україна, стипендійні фонди, стипендії, матеріальна допомога.

Зуляк И. Стипендии «Просвиты» в Западной Украине межвоенного периода.

Аннотация. Исследованы стипендиальные фонды и стипендии «Просвещения» в Западной Украине межвоенного периода. Выяснено источники их формирования, охарактеризованы поступления от жертвователей, освещены сложность ситуации, в которой оказалась «Просвещения» после завершения Первой мировой войны. Установлен перечень лиц, получавших стипендию, однако материальная помощь не носила массовый характер и кардинально изменить и улучшить ситуацию не смогла.

Ключевые слова: «Просвита», Западная Украина, стипендиальные фонды, стипендии, материальная помощь.

Zulyak I. Scholarships «Prosvita» in Western Ukraine interwar period.

Annotation. The article examines scholarship funds and grants «Prosvita» in Western Ukraine interwar period. It was found the source of their formation, characterized receipts from donors, highlights the complexity of the situation, which was "Enlightenment" after the First World War. Established a list of people who received scholarships, but financial aid is not wearing massive and dramatically change and improve the situation failed.

Keywords: «Prosvita», Western Ukraine, scholarship funds, scholarships, financial aid.

223. Зуляк І. Участь органів НКВС (МВС) у проведенні колективізації в УРСР у 1946 р. / І. Зуляк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 1. – С. 132–137.

Анотація. Проаналізовано участь органів НКВС (МВС) у проведенні колективізації в УРСР у 1946 р. Визначено їх вплив на процеси, пов'язані з радянізацією, пошуком ідеологічних противників, «ворогів народу». Доведено, що такі факти не були окремим явищем, а носили системний характер і стосувалися практично усіх областей УРСР.

Ключові слова: УРСР, НКВС, МВС, колективізація, радянська репресивна система.

Зуляк И. Участие органов НКВД (МВД) в проведении коллективизации сельского хозяйства в УССР в 1946 г.

Аннотация. Проанализированы участие органов МВД в проведении коллективизации в УССР в 1946 г. Определены их влияние на процессы, связанные с советизацией, поиском идеологических противников, «врагов народа». Доказано, что такие факты не были отдельным явлением, а носили системный характер и касались практически всех областей УССР.

Ключевые слова: УССР, НКВД, МВД, коллективизация, советская репрессивная система.

Zulyak I. Participation of the NKVD (MVD) providing collectivization in the USSR in 1946.

Annotation. The article analyzes the participation of the NKVD (MVD) in the conduct of collectivization in the USSR in 1946 determined their influence on the processes associated with sovietization, finding ideological opponents, «enemies». It is proved that such facts were not a separate phenomenon, as were systemic in nature and related to virtually all regions of the USSR.

Keywords: USSR, the NKVD, MVD, collectivization, the soviet repressive system.

224. Кліш А. Греко-католицька церква та суспільно-християнські організації у зміцненні кооперативного руху у Східній Галичині (кінець XIX – 30-ті рр. XX ст.): сучасна українська історіографія / А. Кліш // Вісник Львівської комерційної академії. Сер. Гуманітарні науки : зб. наук. пр. / голов. ред. С. Д. Гелей. – Львів, 2012. – Вип. 11.

Анотація. Проаналізовано історіографічний комплекс праць українських учених, присвячених проблемам ролі греко-католицької церкви та суспільно-християнських організацій у Східній Галичині кінця XIX – 30-х рр. XX ст. у зміцненні кооперативного руху, з'ясовано перспективи подальшого вивчення окресленої наукової проблеми.

Ключові слова: історіографія, кооперація, греко-католицька церква, суспільно-християнські організації, Східна Галичина.

Клиш А. Греко-католическая церковь и общественно-христианские организации в укреплении кооперативного движения в Восточной Галичине (конец XIX - 30-е гг.): современная украинская историография.

Аннотация. Проанализирован историографический комплекс работ украинских ученых, посвященных проблемам роли греко-католической церкви и общественно-христианских организаций в Восточной Галичине конца XIX - 30-х гг. в укреплении кооперативного движения, выяснено перспективы дальнейшего изучения обозначенной научной проблемы.

Ключевые слова: историография, кооперация, греко-католическая церковь, общественно-христианские организации, Восточная Галичина.

Klish A. Greek catholic church and socio-christian organizations in strengthening cooperative movement in the Eastern Galychyna (the end of the 19th century – 30s of the 20th century): modern ukrainian historiography.

Annotation. The article embraces the analysis of the historiographic complex of works written by Ukrainian scientists and dedicated to the part Catholic Church and socio-christian organizations played in strengthening the cooperative movement in Eastern Galychyna at the end of the 19th century – 30s of the 20th century, and explicates the further course of the above stated scientific subject study.

Keywords: historiography, cooperation, Greek Catholic church, socio-christian organizations, Eastern Galychyna.

225. Кліш А. Діяльність Української католицької народної партії (Української народної обнови) в Східній Галичині в інтерпретації сучасних українських дослідників / Андрій Кліш // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини: міжнар. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 10. – С. 343–346.

Анотація. Проаналізовано історіографічний комплекс праць сучасних українських учених, присвячених проблемам політичної, національно-культурної діяльності Української католицької народної партії (Української народної обнови) у Східній Галичині в 30-і рр. ХХ ст., з'ясовано перспективи подальшого вивчення окресленої наукової проблеми.

Ключові слова: Українська католицька народна партія (Українська народна обнова), суспільно-християнський рух, історіографічні джерела, українська історіографія, Східна Галичина.

Klish A. Деятельность Украинской католической народной партии (Украинской народной обновы) в Восточной Галичине в интерпретации современных украинских исследователей.

Аннотация. Анализируется историографический комплекс работ украинских ученых, посвященных проблемам политической, национально-культурной деятельности общественно-христианского движения в Восточной Галичине межвоенного периода, выяснено перспективы дальнейшего изучения научной проблемы.

Ключевые слова: общественно-христианское движение, историографические источники, украинская историография, Восточная Галичина, межвоенный период.

Klish A. Ukrainian catholic people's party (Ukrainian people's obnova) in Eastern Galychyna in interpretation of modern ukrainian researchers.

Annotation. In the article analyzes the complex historiographical works of Ukrainian scientists on the problems of the political, national and cultural of the social-christian movement in Eastern Galychyna interwar period, found the prospect of further study outlined scientific problem.

Keywords: Ukrainian Catholic People's Party (Ukrainian People's obnova), social-christian movement, historiography sources, Ukrainian historiography, Eastern Galychyna.

226. Кліш А. Ідейні засади Українського католицького союзу в Східній Галичині (30-ті роки ХХ ст.) / Андрій Кліш // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2.

Анотація. Проаналізовано ідейні засади, культурно-просвітню діяльність Українського католицького союзу в Східній Галичині у 30-х рр. ХХ ст., охарактеризовано його діяльність у сфері національного виховання молоді, співпраці з просвітніми організаціями.

Ключові слова: ідейні засади, культурно-просвітня діяльність, Український католицький союз, суспільно-християнський рух, Східна Галичина.

Klish A. Идеиные основы Украинского католического союза в Восточной Галичине (30-е годы ХХ в.).

Аннотация. Проанализированы идейные основы, культурно-просветительную деятельность Украинского католического союза в Восточной Галичины в 30-х гг., охарактеризованы его деятельность в сфере воспитания молодежи, сотрудничество с просветительскими организациями.

Ключевые слова: идейные основы, культурно-просветительная деятельность, Украинский католический союз, общественно-христианское движение, Восточная Галичина.

Klish A. Ideological foundations Ukrainian catholic union activities in Eastern Galychyna (30-ies of XX century).

Annotation. The paper explores ideological foundations, the cultural and educational activities of the Ukrainian Catholic Union in Eastern Galychyna in the 30-ies of XX century, described his work in youth education, cooperation with educational institutions.

Keywords: ideological foundations, cultural and educational activities, the Ukrainian Catholic alliance, a public-Christian movement, Eastern Galychyna.

227. Кліш А. Б. Роль представників суспільно-християнського руху в спробах заснування українського університету у Львові (кінець ХІХ – початок ХХ ст.) / А. Б. Кліш // Гілея : науковий вісник : зб. наук. пр. / голов. ред. В. М. Вашкевич. – К., 2012. – Вип.58. – С. 98–104.

Анотація. Проаналізовано ставлення представників суспільно-християнської течії у спробах заснування українського університету в Львові наприкінці ХІХ – початку ХХ ст.

Ключові слова: Львів, Східна Галичина, суспільно-християнська течія, український університет, колонізація.

Клиш А. Б. Роль представителей общественно-христианского движения в попытках основания украинского университета во Львове (конец XIX – начало XX ст.)

Аннотация. Проанализированы отношения представителей общественно-христианского течения в попытках создания украинского университета во Львове в конце XIX – начале XX вв.

Ключевые слова: Львов, Восточная Галичина, общественно-христианское течение, украинский университет, полонизация.

Klish A. B. Role of members of social-christian movement in an attempt establishing ukrainian university in Lviv (end of XIX – beginning of XX century).

Annotation. Analyzed the attitude of the social-christian currents in trying to establishment of a Ukrainian university in Lviv late XIX - early XX century.

Keywords: Lviv, Eastern Galychyna, the social-christian current, Ukrainian university, polonization.

228. Кліш А. Суспільно-християнський рух у Східній Галичині (20–30-ті рр. XX ст.): сучасна українська історіографія / А. Кліш // Збірник наукових праць. Сер. Історія та географія / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; відп. ред. Л. М. Плиско. – Харків, 2012. – Вип. 46. – С. 236–241.

Анотація. Проаналізовано історіографічний комплекс праць українських учених, присвячених проблемам політичної, національно-культурної діяльності суспільно-християнського руху у Східній Галичині міжвоєнного періоду, з'ясовано перспективи подальшого вивчення окресленої наукової проблеми.

Ключові слова: суспільно-християнський рух, історіографічні джерела, українська історіографія, Східна Галичина, міжвоєнний період.

Клиш А. Общественно-христианское движение в Восточной Галичины (20–30-е гг. XX ст.): современная украинская историография.

Аннотация. Анализируется историографический комплекс работ украинских ученых, посвященных проблемам политической, национально-культурной деятельности общественно-христианского движения в Восточной Галичины межвоенного периода, выяснено перспективы дальнейшего изучения научной проблемы.

Ключевые слова: общественно-христианское движение, историографические источники, украинская историография, Восточная Галичина, межвоенный период.

Klish A. Social-christian movement in Eastern Galychyna (20-30-es. XX century): modern ukrainian historiography.

Annotation. In the article analyzes the complex historiographical works of Ukrainian scientists on the problems of the political, national and cultural of the social-christian movement in Eastern Galychyna interwar period, found the prospect of further study outlined scientific problem.

Keywords: social-christian movement, historiography sources, Ukrainian historiography, Eastern Galychyna, interwar period.

229. Кліш А. Українська християнська організація: структура, форми та методи діяльності (1925–1930 рр.) / А. Кліш // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжнар. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 9: Україна–Європа–Світ: творимо історію разом : присвячується ЄВРО-2012. – С. 323–327.

Анотація. Проаналізовано становлення, форми та методи діяльності Української християнської організації. На основі архівних та опублікованих матеріалів розглянуто організаційну сітку, охарактеризовано мету, завдання та основні напрями діяльності організації упродовж 1925–1930 рр.

Ключові слова: Українська християнська організація, суспільно-християнський рух, організаційна структура, Східна Галичина.

Клиш А. Украинские христианская организация: структура, формы и методы деятельности (1925-1930 гг.).

Аннотация. Проанализированы становления, формы и методы деятельности украинской христианской организации. На основе архивных и опубликованных материалов рассмотрена организационная сеть, охарактеризованы цель, задачи и основные направления деятельности организации на протяжении 1925-1930 гг.

Ключевые слова: украинская христианская организация, общественно-христианское движение, организационная структура, Восточная Галичина.

Klish A. Ukrainian christian organization: structure, forms and methods of activity (1925-1930).

Annotation. The article analyzes the formation, forms and methods of Ukrainian Christian organization. Based on archival and published materials are considered organizational network, described the purpose, objectives and main activities of the organization during the 1925-1930.

Keywords: Ukrainian Christian organization, social-christian movement, organizational structure, Eastern Galychna.

230. Кліш А. Християнський молодіжний рух Східної Галичини міжвоєнного періоду: сучасна українська історіографія / Андрій Кліш // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 1. – С. 262–265.

Анотація. Проаналізовано історіографічний комплекс праць українських учених, присвячених проблемам політичної, національно-культурної діяльності молодіжних організацій християнського спрямування у Східній Галичині міжвоєнного періоду, з'ясовано перспективи подальшого вивчення окресленої наукової проблеми.

Ключові слова: християнський молодіжний рух, історіографічні джерела, українська історіографія, Східна Галичина, міжвоєнний період.

Клиш А. Христианское молодежное движение в Восточной Галичины межвоенного периода: современная украинская историография.

Аннотация. Анализируется историографический комплекс работ украинских ученых, посвященных проблемам политической, национально-культурной деятельности молодежных организаций христианского толка в

Восточной Галичины межвоенного периода, выяснено перспективы дальнейшего изучения научной проблемы.

Ключевые слова: христианское молодежное движение, историографические источники, украинская историография, Восточная Галичина, межвоенный период.

Klish A. Christian youth movement in Eastern Galychyna the interwar period: modern ukrainian historiography.

Annotation. In the article analyzes the complex historiographical works of Ukrainian scientists on the problems of the political, national and cultural of youth organizations of the Christian orientation in Eastern Galychyna interwar period, found the prospect of further study outlined scientific problem.

Keywords: Christian youth movement, historiography sources, Ukrainian historiography, Eastern Galychyna, interwar period.

231. Мазурок О. Особливості структурної організації української студентської профспілкової організації «Профорус» / О. Мазурок // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Історія / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2.

Анотація. Проаналізовано структуру української студентської профспілкової організації «Профорус», що діяла впродовж 1921–1926 рр. на західних землях України.

Ключові слова: «Профорус», українська крайова студентська рада, ревізійна комісія, студентський суд, комісія бойкоту.

Мазурок О. Особенности структурной организации украинской студенческой профсоюзной организации «Профорус».

Аннотация. Проанализирована структура украинской студенческой профсоюзной организации «Профорус», действовавшей на протяжении 1921–1926 гг. на западных землях Украины.

Ключевые слова: «Профорус», украинский краевой студенческий совет, ревизионная комиссия, студенческий суд, комиссия бойкотирования.

Mazurok O. Features structure of ukrainian students union organization «Proforus».

Annotation. The article analyzed the structure of Ukrainian student union organization «Proforus» that operated during 1921–1926 years in the western part of Ukraine.

Keywords: «Proforus», Ukrainian National Student Council, the audit committee, student court, commission on boycott.

232. Чернописька В. Новаторська ідеологія Климентія Шептицького у розвитку студитських монастирів у Східній Галичині (20–30 рр. ХХ ст.) / В. Чернописька // Збірник наукових праць. Сер. Історія та географія / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. ; відп. ред. Л. М. Плиско. – Харків, 2012. – Вип. 43. – С. 8–15.

Анотація. Розглянуто новаторську ідеологію Климентія Шептицького у розвитку чернечої спільноти та розбудові студитських монастирів, аналізується вплив ігумена на релігійний розвиток монахів-студитів.

Ключові слова: ідеологія, Климентій Шептицький, студитське чернецтво, монастир, монахи.

Чорнопыская В. Новаторская идеология Климентия Шептицкого в развитии студитских монастырей в Восточной Галиции (20-30 гг. XX века).

Аннотация. Рассматривается новаторская идеология Климентия Шептицкого в развитии монашеской общины и развитии студитских монастырей, анализируется влияние игумена на религиозное развитие монахов-студитов.

Ключевые слова: идеология, Климентий Шептицкий, студитские монашество, монастырь, монахи.

Chornopyska V. The innovational ideology of Clymentiy Sheptytsky in the development of studit monasteries in the East of Halychyna (20-30 years of the XX centuries).

Annotation. In the article is considering an innovational ideology of Clymentiy Sheptytsky in the development of monk association and Studit monasteries, is analysed the influence of Igumen on religious development monk-studits.

Keywords: innovation, Clymentiy Sheptytsky, Studit monasteries, monastery, monks.

233. Чорнописька В. Останній період життя архимандрита Климентія Шептицького (1947–1951 рр.) / В. Чорнописька // Чорноморський Літопис : науковий журнал / Чорноморський держ. ун-т ім. П. Могили. – Миколаїв, 2012. – Вип. 6. – С. 47–53.

Анотація. На основі архівних документів, що перебували до останнього часу під грифом «цілком таємно», висвітлюється останній період життя архимандрита Климентія Шептицького. Аналізуються насильницькі дії органів МДБ, моральна та фізична шкода завдана ними К. Шептицькому. Оцінюється приклад його твердої позиції у питаннях віри, відстоюванні прав вірних.

Ключові слова: Климентій Шептицький, архимандрит, органи МДБ, допити, постанова, в'язниця.

Чорнопыская В. Последний период жизни архимандрита Климентия Шептицкого (1947–1951 гг.)

Аннотация. На основе архивных документов, находящихся до последнего времени под грифом «совершенно секретно», освещается последний период жизни архимандрита Климентия Шептицкого. Анализируются насильственные действия органов МГБ, моральная и физическая ущерб причинен ими К. Шептицькому. Оценивается пример его твердой позиции в вопросах веры, отстаивании прав верующих.

Ключевые слова: Климентий Шептицкий, архимандрит, органы МГБ, допросы, постановление, тюрьма.

Chornopyska V. The last period of life archimandrite Clymentiy Sheptytsky (1947–1951 years).

Annotation. Based on archival documents, which were until recently classified as "top secret" and highlighted the last period of life Archimandrite Clement Sheptytsky. Analyzes the violence of the MGB, moral and physical harm caused to

them K. Sheptytsky. Evaluated example of its firm position in matters of faith, defending the rights of believers.

Keywords: Clement Sheptytsky, Archimandrite, MGB bodies, questioning, ruling, prison.

Кафедра філософії та економічної теорії

234. Григорук А. А. Політико-економічні чинники формування сучасних відносин в системі міжнародної торгівлі / А. А. Григорук, Б. О. Тустанівський // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжнар. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль, 2012. – Вип. 9. – С. 85–91.

Анотація. Досліджено взаємну залежність політичних та економічних факторів в умовах зовнішньої торгівлі. Подаються особливості сучасного співвідношення між країнами, як у сфері торгівлі, так і у геополітиці. Аналізується структура та особливості регіоналізації економіки та основних міжнародних економіко-торговельних інститутів.

Ключові слова: зовнішня торгівля, абсолютна конкурентна перевага, відкритість економіки, фіскальна політика, трансатлантичні економіки, зони вільної торгівлі.

Григорук А. А., Тустанівський Б. О. Политико-экономические факторы формирования современных отношений в системе международной.

Аннотація. Исследуется взаимная зависимость политических и экономических факторов в условиях внешней торговли. Представлены особенности современного соотношения между странами, как в сфере торговли, так и в геополитике. Анализируется структура и особенности регионализации экономики и основных международных экономико-торговых институтов.

Ключевые слова: внешняя торговля, абсолютное конкурентное преимущество, открытость экономики, фискальная политика, трансатлантические экономики, зоны свободной торговли.

Hryhoruk A. A., Tustanivskiy B. O. Political and economic factors shaping modern relationships in international trade.

Annotation. The mutual dependence of political and economic factors in terms of foreign trade is investigated. The features of the modern relationship between the countries are given, both in trade and in geopolitics. The structure and features of economy regionalism and basic international economic and trade institutions are analyzed.

Keywords: foreign trade, absolute competitive advantage, openness of the economy, fiscal policy, transatlantic economy, free trade area.

235. Грушко В. С. Формування соціологічного мислення у майбутніх педагогів: теоретичний аспект / В. С. Грушко // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 194–199.

Анотація. Обґрунтовано необхідність формування соціологічного мислення в майбутніх педагогів під час навчання у вузі. Розкрито сутність поняття «соціологічне мислення», показано його роль в сучасній педагогічній діяльності.

Ключові слова: соціологія, педагогіка, соціологічне мислення, соціологічна освіта.

Грушко В. С. Формирование социологического мышления у будущих педагогов: теоретический аспект.

Аннотация. Обоснована необходимость формирования социологического мышления у будущих педагогов во время обучения в вузе. Раскрыта сущность понятия «социологическое мышление», показана его роль в современной педагогической деятельности.

Ключевые слова: социология, педагогика, социологическое мышление, социологическое образование.

Grushko V. S. Formation of the sociological thinking in the future teachers: theoretical aspect.

Annotation. The necessity to form the sociological thinking in the future teachers during the study in the higher educational establishments is proved. The meaning of the term «sociological thinking» is revealed, its role in the modern pedagogical activity is shown.

Keywords: sociology, pedagogics, sociological thinking, sociological education.

236. Кондратюк Л. Р. *Обов'язок життя: філософсько-антропологічне есе на тему етосно-естезисного становища людини у світі / Л. Р. Кондратюк, В. М. Цвіркун // Філософські обрії : науково-теоретичний журнал ін-ту філософії ім. Г. Сковороди НАН України та Полтавського нац. пед. університету ; редкол.: А. М. Колодний, П. А. Кравченко [та ін.]. – К. ; Полтава, 2012. – Вип. 27. – С. 111–117.*

Анотація. Досліджено етосно-естезисний стан розвитку особистості в умовах сучасного глобального суспільства під кутом зору філософської антропології. Акцентовано увагу на морально-естетичних цінностях людського життя та обов'язку особистості реалізувати у ньому ідеали істини (правди), добра і краси.

Ключові слова: життя, обов'язок, етос, естезис, цінності, істина (правда), добро, краса.

Кондратюк Л. Р., Цвиркун В. М. Долг жизни: философско-антропологическое эссе на тему этосно-эстетического состояния человека в мире

Аннотация. Исследуется этосно-эстетическое состояние развития личности в условиях современного глобального общества под углом зрения философской антропологии. Акцентируется внимание на морально-эстетических ценностях человеческой жизни и долга личности реализовать в ней идеалы истины (правды), добра и красоты.

Ключевые слова: жизнь, долг, этос, эстетизм, ценности, истина (правда), добро, красота.

Kondrutjuk L. R., Tsvirkun V. M. Duty of life: the philosophical-antropological essay by theme of ethos and aesthesis status of person in the world.

Annotation. In this article investigating ethos and aesthesis status of development of person in conditions of modern global society by philosophical antropology point of view. Attention stressing on a moral and aesthetical values of human life and duty of person to realize in it ideals of truth, goodness and beauty.

Keywords: life, duty, ethos, aesthesis, values, truth, goodness, beauty.

237. Литвин Л. М. Фіскальний та фінансовий аспект торговельних відносин між США та ЄС / Л. М. Литвин, Б. О. Тустанівський // Економіка ринкових відносин. – 2012. – № 9. – С. 68–75.

Аноотація. Розглянуто окремі параметри фіскальної та фінансової політики США та ЄС в контексті їхньої зовнішньої торгівлі. Проведено аналіз показників торгівлі та ВВП, платіжного балансу та ключових зовнішньоторговельних індексів. Досліджено співвідношення покриття державного боргу та бюджетного дефіциту країнами ЄС та США.

Ключові слова: торгівля, фіскальна політика, експорт, імпорт, платіжний баланс.

Литвин Л. М., Тустанівський Б. О. Фискальный и финансовый аспект торговых отношений между США и ЕС.

Аннотація Рассматриваются отдельные параметры фискальной и финансовой политики США и ЕС в контексте их внешней торговли. Проведен анализ показателей торговли и ВВП, платежного баланса и ключевых внешнеторговых индексов. Исследовано соотношение покрытия государственного долга и бюджетного дефицита странами ЕС и США.

Ключевые слова: торговля, фискальная политика, экспорт, импорт, платёжный баланс.

Lytvyn L. M., Tustanivskyi B. O. Fiscal and financial aspects of trade relations between EU and the USA.

Annotation. Separate settings of fiscal and financial policies of the U.S. and EU are considered in the context of their foreign trade. An analysis of trade and GDP, balance of payments and foreign key indexes is conducted. The ratio of coverage of public debt and budget deficit of EU countries and the USA are researched.

Keywords: foreign trade, foreign relations, absolute competitive advantage, openness of the economy, fiscal policy, transatlantic economy, free trade area.

238. Поперечна Г. А. Авсенєв і Карпов: два проекти психології / Г. А. Поперечна // Політологічний вісник: зб. наук. пр. / відп. ред. Ф. М. Кирилук. – К, 2012. – Вип. 58. – С. 28–36.

Анотація. Стаття присвячена розгляду поглядів П. Авсенєва та В. Карпова на сутність, предмет і структуру психології, її мету та практичні завдання.

Ключові слова: психологія, антропологія, самопізнання, внутрішній досвід, душа, свідомість, умогляд, форми морального життя.

Поперечная Г. А. Авсенев и Карпов: два проекта психологии.

Аннотація. В статті розглянуті погляди П. Авсенева і В. Карпова на сутність, предмет і структуру психології, її мету і практичні задачі.

Ключові слова: психологія, антропологія, самопізнання, внутрішній досвід, душа, свідомість, уявлення, форми морального життя.

Poperechna N. Avseniev and Karpov: two projects of psychology.

Annotation. The article is dedicated to the scrutiny of P. Avseiev's and V. Karpov's points of view on essence, subject and structure of psychology, its purpose and practical meaning.

Key words: psychology, anthropology, self-knowledge, inner experience, soul, consciousness, speculation, forms of moral life.

239. Поперечна Г. А. Давньогрецька філософія в оцінці Й. Міхневича / Г. А. Поперечна // Політологічний вісник : зб. наук. пр. / відп. ред. Ф. М. Кирилюк. – К., 2012. – Вип. 60. – С. 67–76.

Анотація. У статті розглянуто аналіз та оцінку Й. Міхневичем основних проблем давньогрецької філософії, їх місце та роль у розвитку європейської філософської думки.

Ключові слова: давньогрецька філософія, Бог, людина, природа, душа, тілесне, духовне, релігія, мораль.

Поперечная Г. А. Древнегреческая философия в оценке И. Михневича.

Аннотація. В статті раскрыто аналіз і оцінку Й. Міхневичем основних проблем древнегреческой філософії, їх місце і роль в розвитку європейської філософської думки.

Ключевые слова: древнегреческая философия, Бог, человек, природа, душа, телесное, духовное, религия, мораль.

Poperechna N. Ancient Greek philosophy in J. Mihnevych's assessment.

Annotation. J. Mihnevych's analysis and assessment of the basic problems of Ancient Greek philosophy, their place and role in the development of philosophic opinion of Europe are viewed in the article.

Key words: Ancient Greek philosophy, God, human being, nature, soul, physical, spiritual, religion, morality.

240. Поперечна Г. А. До характеристики безособових станів душі в філософії П. Авсенева / Г. А. Поперечна // Вісник Національного авіаційного університету. Сер. Філософія. Культурологія : зб. наук. пр. / голов. ред. Л. Г. Дротянко. – К., 2012. – Вип. 1 (15). – С. 32–36.

Анотація. Стаття присвячена розгляду поглядів П. Авсенева на співвідношення сну і активного стану в життєдіяльності людини, значенні сновидінь у процесі самопізнання, а також на причини й сутність божевілля та можливості гіпнотичного стану.

Ключові слова: душа, серце, бадьорість, сон, сновидіння, божевілля, магнетизм.

Поперечная Г. А. К характеристике безличностных состояний души в философии П. Авсенева.

Аннотація. Стаття посвящена рассмотрению взглядов П. Авсенева на соотношение сна и активного состояния в жизнедеятельности человека,

значенні сновидення в процесі самопознання, а також на причини і сутності сумашествія і можливості гіпнотического стання.

Ключевые слова: душа, серце, бодрість, сон, сновидення, сумашествие, магнетизм.

Poperechna H. For the characteristics of the unconscious states of the soul in P. Avseniev's philosophy.

Annotation. The article is dedicated to analysis of P. Avseniev's points of view on the correlation of sleep and wake of a soul in human's livelihoods, to the meaning of dreams in the process of self-knowledge, and also to the causes and essence of insanity and possibilities of the hypnotic state.

Keywords: soul, heart, wake, sleep, dream, insanity, magnetism.

241. Поперечна Г. А. В. Карпов і Й. Міхневич: спроба побудови нової філософії / Г. А. Поперечна // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. – Чернівці, 2012. – Вип. 621/622 : Філософія. – С. 144–149.

Анотація. Стаття присвячена розгляду поглядів В. Карпова і Й. Міхневича на специфіку філософії, її предмет, метод, структуру та основні завдання філософського знання.

Ключові слова: філософія, система, свідомість, психологія, логіка, естетика, етика, метафізика.

Поперечная Г. А. В. Карпов и И. Михневич: попытка построения новой философии.

Аннотация. Статья посвящена рассмотрению взглядов В. Карпова и И. Михневича на специфику философии, ее предмет, метод, структуру и основные задачи философского знания.

Ключевые слова: философия, система, сознание, психология, логика, эстетика, этика, метафизика.

Poperechna H. V. Karpov and Mihnevich: the attempt to create a new philosophy.

Annotation. The article is dedicated to the scrutinization of V. Karpov's and J. Mihnevich's points of view on the specific of philosophy, its subject, method, structure and basic tasks of the philosophic knowledge.

Keywords: philosophy, system, consciousness, psychology, logics, aesthetics, ethics, metaphysics.

242. Супрун Н. А. М. Х. Бунге: педагог, організатор та новатор освітнянського процесу / Н. А. Супрун, Л. М. Литвин // Історія народного господарства та економічної думки України : зб. наук. пр. / Ін-т екон. та прогнозів. НАН України / відп. ред. В. В. Небрат. – К., 2012. – Вип. 45. – С. 246–257.

Анотація. Представлено основні віхи наукової біографії М. Бунге в контексті його педагогічної та організаторської діяльності в освітнянській галузі; визначено умови та чинники формування педагогічного та наукового авторитету вченого.

Ключові слова: М. Бунге, педагогічна діяльність, наукова школа, університетська освіта.

Супрун Н. А., Литвин Л. М. М. Х. Бунге: педагог, організатор і новатор освітнього процесу.

Анотація. Представлены основные вехи научной биографии М. Бунге в контексте его педагогической и организаторской деятельности в сфере образования, определены условия и факторы формирования педагогического и научного авторитета ученого.

Ключевые слова: Н. Бунге, педагогическая деятельность, научная школа, университетское образование.

Suprun N. A., Lytvyn L. M. M. Kh. Bunge: pedagogue, organizer and innovator of educational process.

Annotation. The main aspects of the scientific biography of M. Bunge in the context of his pedagogical and organizational activity in the educational sphere are offered in this article. The conditions and factors of formation of the pedagogical and scientific authority of a scholar are defined.

Keywords: M. Bunge, pedagogical activity, scientific school, university education.

243. Тустанівський Б. О. Аналіз структури зовнішньої торгівлі між США та ЄС / Б. О. Тустанівський // Інноваційна економіка. – 2012. – № 10. – С. 292–295.

Анотація. Здійснено аналіз структури зовнішньої торгівлі між США та ЄС. Виділено основні тенденції та закономірності процесів взаємної зовнішньої торгівлі між США та ЄС у розрізі товарних груп. Сформовано узагальнення щодо структури торгівлі за рівнем технологічності галузей.

Ключові слова: фіскальна політика, експорт, імпорт, торговельний баланс.

Tustanivskiy B. O. Analysis of the structure of foreign trade between the U.S. and the E.S.

Анотація. Осуществлен анализ структуры внешней торговли между США и ЕС. Выделены основные тенденции и закономерности процессов взаимной внешней торговли между США и ЕС в разрезе товарных групп.

Ключевые слова: фискальная политика, экспорт, импорт, торговый баланс.

Tustanivskiy B. O. Analysis of the structure of foreign trade between the U.S. and the EU.

Annotation. The article analyzes the structure of foreign trade between the U.S. and the EU. The basic trends and laws of mutual trade between the U.S. and the EU in terms of product groups are allocated. Generalizations about the structure of trade in terms of technological industries are formed.

Keywords: stores, fiskalnaya politics, exports, imports, payment balance.

244. Тустанівський Б. О. Конкурентні переваги у взаємній торгівлі США та ЄС / Б. О. Тустанівський // Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 10. – С. 290–293.

Анотація. Розглянуто методичні підходи до оцінки абсолютних і порівняльних переваг у міжнародній торгівлі. Проведено їх аналіз по відношенню до США та ЄС, визначено основні тенденції динаміки конкурентних переваг в розрізі трансатлантичних партнерів.

Тустанивский Б. О. Конкурентные преимущества во взаимной торговле США и ЕС.

Аннотация. Рассмотрены методические подходы к оценке абсолютных и сравнительных преимуществ в международной торговле. Проведен их анализ по отношению к США и ЕС, определены основные тенденции динамики конкурентных преимуществ в разрезе трансатлантических партнеров.

Tustanivskiy B. O. The competitive advantages in mutual U.S. and EU trade.

Annotation. The article considers the methodological approaches to the assessment of absolute and comparative advantage in international trade. An analysis in relation to the U.S. and the EU, the main trends in competitive advantages in the context of transatlantic partners.

Keywords: foreign trade, foreign relations, absolute competitive advantage, openness of the economy, fiscal policy, transatlantic economy, free trade area.

245. Тустанівський Б. О. Обґрунтування потенціалу поглиблення трансатлантичної торгової інтеграції [Електронний ресурс] / Б. О. Тустанівський // Ефективна економіка. – 2012. – № 10. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.iid=1450>.

Анотація. Розкрито сутність та особливості трансатлантичної торгової інтеграції між США та ЄС. Подано мотиваційні складові переговорів по трансатлантичній зоні вільної торгівлі, встановлено їх сучасний стан. Обґрунтовано потенціальні ефекти від поглиблення торгової інтеграції між США та ЄС.

Тустанивский Б. О. Обоснование потенциала углубления трансатлантичной торговой интеграции.

Аннотация. Раскрыта сущность и особенности трансатлантической торговой интеграции между США и ЕС. Подано мотивационные составляющие переговоров по трансатлантической зоне свободной торговли, установлено современное состояние. Обосновано потенциальные эффекты от углубления торговой интеграции между США и ЕС.

Tustanivskiy B. O. Justification of the transatlantic trade integration potential deepening.

Annotation. The article reveals the essence and features of the transatlantic trade integration between the U.S. and the EU. Filed motivational components of talks on transatlantic free trade area, established their current state. Substantiated potential effects of deepening trade integration between the U.S. and the EU.

Keywords: foreign trade, foreign relations, absolute competitive advantage, openness of the economy, fiscal policy, transatlantic economy, free trade area.

Хіміко-біологічний факультет

Кафедра ботаніки

246. Барна М. М. Гербарій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: становлення, сьогодення та перспективи / М. М. Барна, Н. В. Москалюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія / голов. ред. М. М. Барна. – Тернопіль, 2012. – № 1 (50). – С. 5–15.

Анотація. Встановлено, що початок гербарної справи в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка тісно пов'язаний із заснуванням у 1805 р. в м. Кременці Волинської вищої гімназії. Гербарій, як необхідний науковий та начальний матеріал у Волинській гімназії, а пізніше в Кременецькому ліцеї створив викладач природничої історії гімназії, директор ботанічного саду Віллібальд Бессер. Закриття Кременецького ліцею у 1833 р. та перевезення його матеріальних цінностей, в т. ч. і гербарію в Університет святого Володимира (м. Київ) призупинило гербарну справу в Кременці майже на 120 років. Відродження гербарної справи в м. Кременці тісно пов'язане з утворенням у 1950 р. Кременецького державного педагогічного інституту і створенням в цьому ж році кафедри ботаніки, хоча ще в 1940 р. на бувшій базі Кременецького ліцею був відкритий Кременецький державний учительський інститут, але ні кафедри ботаніки, ні гербарію в ньому не було. Вагомий внесок у гербарну справу в Кременецькому державному педагогічному інституті зробили викладачі кафедри ботаніки В. О. Шиманська, Б. В. Заверуха, С. В. Зелінка. Гербарій кафедри ботаніки як структурний підрозділ університету (виділено кімнату площею 36 м² та введено у штатний розпис посаду – зав. гербарієм) заснований у 1977 р., коли інститут було перебазовано в новий адміністративно-навчальний корпус. Нині навчальна лабораторія морфології та систематики рослин - гербарій налічує близько 35 000 гербарних аркушів. Створена комп'ютерна база даних гербарного матеріалу. Гербарій включений в Index Herbariorum Ucrainicum (TERN*).

Ключові слова: педагогічний університет, кафедра ботаніки, гербарій, електронна база даних

Барна М. М., Москалюк Н. В. Гербарій Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка: создание, функционирование и перспективы.

Аннотация. В статье приведены данные относительно создания, функционирования и перспектив развития одного из структурных подразделений Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка – гербария кафедры ботаники. Проанализировано вложение многих ученых, в частности Виллибальда Бессера, Бориса Заверухи, Валентины Шиманской, Степана Зелинки, Наталии Мшанецкой в сборе гербария растений Подолья, Полесья, Карпат, Приднестровья, Кременецких гор, Товтров, что составило основу фондов гербария, которые сегодня насчитывают свыше 35 000 образцов гербарных листов. Создана компьютерная база данных гербарного материала. Гербарий включен в Index Herbariorum Ucrainicum (TERN*).

Гербарное дело имеет свою историю. Её истоки приходится на 1805 г., когда в Кременце была основана Волынская высшая гимназия. Гербарий как необходимый научный и учебный материал у Волынской гимназии, а позже в Кременецком лицее создал преподаватель естественной истории гимназии и директор ботанического сада Виллибальд Бессер. Он собрал большой гербарий флоры Австрии, Галиции и других территорий и вывез его в Киев, заняв у 1834 г. должность директора Ботанического сада и профессора кафедры ботаники новосозданного Университета святого Владимира. После смерти В. Бессера гербарий приобрел Университет. У 1920 г. при участии академика А.В.Фомина гербарий В. Бессера передано Академии наук Украины, где он хранится по сегодняшний день в Институте ботаники имени Н. Г. Холодного НАН Украины и служит ученым-ботаникам для исследования флоры и растительности Украины. Закрытие Кременецкого лицея у 1833 г. и перебазирование его материальных ценностей, в т. ч. и гербария в Университет святого Владимира (Киев), приостановило гербарное дело в Кременце почти на 120 лет.

У 1940 г. в г. Кременце на бывшей базе Кременецкого лицея был открыт Кременецкий государственный учительский институт. Возрождение гербарного дела приходится на 1950 г., когда Кременецкий государственный учительский институт был переименован в Кременецкий государственный педагогический институт, в котором была создана кафедра ботаники. Гербарное дело у названных учебных заведений развивалось благодаря таким преподавателям-ботаникам, как В. Е. Шиманская, Б. В. Заверуха, С. В. Зелинка, Н. В. Мшанецкая и др.

Сегодня гербарий кафедры ботаники Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка – один из структурных подразделений университета, включающий такие разделы: научный гербарий; учебный гербарий; обменный фонд. В январе 2010 г. гербариию надано статус – учебная лаборатория морфологии и систематики растений -гербарий, насчитывающий около 35 000 гербарных листов. Создана комп'ютерная база данных гербарного материала. Гербарий включен в Index Herbariorum Ucrainicum (TERN*).

Ключевые слова: педагогический университет, кафедра ботаники, гербарий, электронная база данных, гербарные листы, учебная лаборатория морфологии и систематики растений – гербарий

Barna M. M., Moskalyuk N. V. The herbarium of the Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University: development, present and prospects.

Annotation. The article presents data on the establishment functioning and development prospects of one of the structural units of the TNPU named after Volodymyr Hnatiuk - the herbarium of the department of Botany. The contribution of many scientists, including Wilibald von Besser, Valentyna Shymanska, Borys Zaveruha, Stepan Zelinko, Nataliya Mshanetska, into she collecting of plants of the herbarium of Podillay, Polissya, the Carpathians, Pridnistrovyia, the Kremenssk Mountains, Tovtry, which formed the basis of herbarium funds, which today have more than 35000 herbarium specimens is analyzed. The computer database of the herbarium material is established. The herbarium is included into the Index Herbariorum Ucrainicum (TERN*).

The herbarium has its own history. Its origin dates back to 1805, when the Higher Volyn Gymnasium was founded in Kremenets. The herbarium as the

necessary scientific and educational material in the Volyn gymnasium, and later in the Kremenetsk Lyceum, has created a high school History teacher and director of the Botanical Garden Willibald Besser. He collected a large herbarium of the flora of Austria, Galicia, and other areas and brought it to Kiev, where in 1834 he held the position of the director of the Botanical Garden and the professor of botany at the newly created University of St. Vladimir. After the death of V. Besser the University gained the herbarium. In 1920, with the participation of academician A.V. Fomin V. Besser's herbarium was transferred to the Academy of Science of Ukraine, where it is kept until today in the Institute of Botany named after N.G. Holodniy NAS of Ukraine and it is used by the botanists to discover the flora and vegetation of Ukraine. Closing of the Kremenets Lyceum in 1833 and relocation of its material assets, including the herbarium, into the University of St. Vladimir (Kiev), stopped the herbarium in Kremenets for nearly 120 years.

In 1940 in Kremenetsk, on the basis of the former Kremenets Lyceum the Kremenetsk State Teacher Institute was opened. The revival of the herbarium began in 1950, when the Kremenetsk State Teacher Institute was renamed into the Kremenetsk State Pedagogical Institute, in which the Department of Botany was founded. The Herbarium at the above mentioned establishments developed thanks to such botanists as V.E. Shimanskaya, B.V. Zaveruha, S.V. Zelinka, N.V. Mshanetskaya.

Today, the herbarium of the Department of Botany in Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk is one of the structural units of the university that includes the following sections: the Scientific Herbarium, educational herbarium, exchange fund. In January 1910 the herbarium was given a status of the educational laboratory of plant morphology and systematics, a herbarium, numbering about 35,000 herbarium sheets. Computer database of herbarium material is created. The herbarium is included in the Index Herbariorum Ucrainicum (TERN*).

Keywords: pedagogical university, the department of Botany, the herbarium, electronic database, laboratory of plant morphology and systematics, a herbarium

247. Barna M. M. Peculiarities of biology of flowering of protandrous and protogenic *Juglans regia* L. individuals in connection with dichogamy / M. M. Barna, O. B. Matsuk // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія / голов. ред. М. М. Барна. – Тернопіль, 2012. – № 3 (52). – С. 5–12.

Annotation. Results of research of biology of flowering of *Juglans regia* L. of protandrous and protogenic individuals in connection with dichogamy are given in the article. Peculiarities of individuals flowering, depending on climatic factors (temperature and humidity of the air, precipitation, illumination) were analysed in conditions of Western Podillya (Ternopil region). It was established that dichogamy in the kind of *Juglans* L. appeared during evolution of the vegetable kingdom as adaptation to the cross-pollination.

Keywords: dichogamy, protandry, protogyny, biology of flowering, climatic factors, *Juglans regia*.

*Барна М. М., Мацюк О. Б. Особливості біології цвітіння протандрічних і протогінічних особин *Juglans regia* L. у зв'язку з дихогамією.*

Анотація. Наведено результати дослідження біології цвітіння *Juglans regia* L. протандрічних і протогінічних особин у зв'язку з дихогамією. Проаналізовано особливості цвітіння особин залежно від кліматичних умов

(температури та вологості повітря, опадів, освітленості) в умовах Західного Поділля (Тернопільська обл.). Встановлено, що дихогамія в роді *Juglans* L. виникла протягом еволюції рослинного світу як пристосування до перехресного запилення.

Ключові слова: дихогамія, протандрія, протерогинія, біологія цвітіння, кліматичні умови, *Juglans regia*.

Барна Н. Н., Мацюк О. Б. Особенности биологии цветения протандрических и протогинических особей Juglans regia L. в связи с дихогамией.

Аннотация. Приведенные результаты исследования биологии цветения *Juglans regia* L. протандрических и протогинических особей в связи с дихогамией. Проанализированы особенности цветения особей в зависимости от климатических условий (температуры и влажности воздуха, осадков, освещенности) в условиях Западного Подолья (Тернопольская обл.). Установлено, что дихогамия в роде *Juglans* L. возникла в течение эволюции растительного мира как приспособления к перекрестному опылению.

Ключевые слова: дихогамия, протандрия, протерогиния, биология цветения, климатические условия, *Juglans regia*.

248. Гуцало І. А. Інтродукція видів роду *Lupinus* L. у Кременецькому ботанічному саду / І. А. Гуцало, С. В. Пида. О. А. Мельничук // Вісті біосферного заповідника «Асканія Нова» / голов. ред. В. С. Гавриленко. – Асканія-Нова, 2012. – Спец. вип., Т. 14. – С. 67–71.

Анотація. Зібрано колекцію видів роду *Lupinus* L., що нараховує 20 таксонів. У статті висвітлено особливості настання та проходження основних фенологічних фаз, розглянуто основні показники насінневої продуктивності досліджуваних видів. Встановлено, що інтродуковані види проходять усі стадії онтогенезу, формують життєздатне насіння. Завдяки високій насінній продуктивності та біологічним особливостям, досліджувані види є перспективними, як кормові та декоративні культури.

Ключові слова: інтродукція, вид, люпин, фенологічна фаза.

Гуцало И. А., Пида С. В., Мельничук Е. А. Интродукция видов рода Lupinus L. в Кременецком ботаническом саду.

Аннотация. Собрана коллекция видов рода *Lupinus* L., насчитывающая 20 таксонов. В статье освещены особенности наступления и прохождения основных фенологических фаз, рассмотрены основные показатели семенной продуктивности исследуемых видов. Установлено, что интродуцированные виды проходят все стадии онтогенеза, формируют жизнеспособные семена. Благодаря высокой семенной продуктивности и биологическим особенностям, исследуемые виды перспективны, как кормовые и декоративные культуры.

Ключевые слова: интродукция, вид, люпин, фенологическая фаза.

Hutsalo I. A., Pyda S. V., Melnychuk O. A. Introduction of species of genus Lupinus L. in Kremenets botanical garden.

Annotation. The species` collection of *Lupinus* L. genus, wich includes 20 taxons are gathered. The paper highlights the features of the onset and passing of the main phenological phases, the main indicators of seed productivity of the species are analyzed. During the studies it was found that introductive species pass all stages of

ontogeny and form viable seeds. Due to the high seed productivity and biological characteristics the studied species are promising as forage and ornamental crops.

Keywords: introduction, species, lupinus, phenological phases.

249. Конончук О. Б. Регуляція фізіолого-біохімічних процесів у квасолі звичайної застосуванням *Rhizobium phaseoli* і «Байкал ЕМ-1У» / О. Б. Конончук, С. В. Пида // Збірник наукових праць Уманського НУС / відп. ред. О. О. Непочатенко. – Умань, 2012. – Вип. 79, ч. 1 : Агрономія. – С. 56–64.

Анотація. Показано, що в умовах піщаної вегетаційної культури добриво «Байкал ЕМ-1У» у поєднанні з штамом 700 *Rhizobium phaseoli* та моноінокуляція проявляють однаково високий стимулюючий ефект на фізіолого-біохімічні показники рослин квасолі. Комбінування цих препаратів значно підвищує нітрогеназну активність бульбочок, що вказує на перспективність такої бінарної обробки.

Ключові слова: квасоля, інокуляція, *Rhizobium phaseoli*, «Байкал ЕМ-1У».

Конончук А. Б., Пида С. В. Регуляция физиолого-биохимических процессов в растениях фасоли обыкновенной путем применения Rhizobium phaseoli и биоудобрения «Байкал ЭМ-1У».

Аннотация. Показано, что в условиях песчаной вегетационной культуры удобрение «Байкал ЭМ-1У» в сочетании со штаммом 700 *Rhizobium phaseoli* и моноинокуляция проявляют одинаково высокий стимулирующий эффект на физиолого-биохимические показатели растений фасоли. Комбинирование этих препаратов значительно повышает нитрогеназную активность клубеньков, что указывает на перспективность этой бинарной обработки.

Ключевые слова: фасоль, инокуляция, *Rhizobium phaseoli*, «Байкал ЭМ-1У».

Kononchuk O. B., Pyda S. V. Regulation of physiological and biochemical processes in the bean plants by application of Rhizobium phaseoli and biofertilizer «Baikal EM-1U».

Annotation. It has been shown that under sand vegetation the culture condition fertilizer «Baikal EM-1U» in combination with the 700 strain of *Rhizobium phaseoli* and monoinoculation show equally high stimulating effect on physiological and biochemical indexes of beans. Combining these drugs greatly increases the nodules nitrogenase activity, indicating the potential of such binary processing.

Keywords: bean, inoculation, *Rhizobium phaseoli*, «Baikal EM-1U».

250. Конончук О. Б. Ростові процеси та бобово-ризобіальний симбіоз сої культурної за передпосівної обробки насіння рістрегуляторами Регоплант і Стімпо / О. Б. Конончук, С. В. Пида, С. П. Пономаренко // Агробіологія : зб. наук. пр. / Білоцер. нац. аграр. ун-т ; голов. ред. А. С. Даниленко. – Біла Церква, 2012. – Вип. 9 (96). – С. 103–107.

Анотація. Встановлено, що регулятори росту рослин з біозахисними властивостями Регоплант і Стімпо посилюють ростові процеси рослин сої та активізують утворення і функціонування соєво-ризобіального симбіозу на основі аборигенних популяцій *Bradyrhizobium japonicum* у ґрунтово-кліматичних умовах Тернопільської області.

Ключові слова: регулятори росту рослин, Регоплант, Стімпо, соя культурна, ріст, бобово-ризобіальний симбіоз.

Конончук А. Б., Пыда С. В., Пономаренко С. П. Ростовые процессы и бобово-ризобийный симбиоз сои культурной при предпосевной обработке семян рострегуляторами Регоплант и Стимпо.

Аннотация. Установлено, что регуляторы роста растений с биозащитными свойствами Регоплант и Стимпо усиливают ростовые процессы растений сои и активизируют образование и функционирование соево-ризобийного симбиоза на основе аборигенных популяций *Bradyrhizobium japonicum* в почвенно-климатических условиях Тернопольской области.

Ключевые слова: регуляторы роста растений, Регоплант, Стимпо, соя культурная, рост, бобово-ризобийный симбиоз.

Kononchuk O. B., Pyda S. V., Ponomarenko S. P. Growth processes and legume-rhizobial symbiosis of soybean under the pre-exposure of seeds by the Rehoplant and Stimpo regulators.

Annotation. It was shown that plant growth regulators Rehoplant and Stimpo with bioprotective properties enhance of plant growth processes of soybeans and stimulate the formation and functional ability of a soybean-rhizobial symbiosis based on indigenous populations of *Bradyrhizobium japonicum* under soil and climatic conditions of the Ternopil region.

Key words: plant growth regulators, Rehoplant, Stimpo, soybean, growth, legume-rhizobia symbiosis.

251. Мацюк О. Б. Порівняльний аналіз органогенезу чоловічих і жіночих репродуктивних структур *Juglans regia* L. / О. Б. Мацюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія / голов. ред. М. М. Барна. – Тернопіль, 2012. – № 1 (50). – С. 19–28.

Анотація. Наведено результати порівняльного дослідження органогенезу чоловічих і жіночих репродуктивних структур *Juglans regia* L. В розвитку жіночих репродуктивних структур, на відміну від чоловічих, в яких виділено 9 етапів (ЧС₁–ЧС₉), виділено 12 етапів органогенезу (ЖК₁–ЖК₁₂). Відмінність в кількості етапів органогенезу чоловічих і жіночих репродуктивних структур зумовлено тим, що на етапі ЖК₁₀ – запилення і запліднення відбувається важливий процес, що зумовлює подальший органогенез жіночих репродуктивних структур – ЖК₁₁ – ембріогенез та ендоспермогенез; ЖК₁₂ – формування насіння і плодів. Встановлено, що етапи ЧС₁–ЧС₅ та ЖК₁–ЖК₅ морфологічно подібні, але відмінності в органогенезі чоловічих і жіночих репродуктивних структур спостерігаються лише, починаючи з етапів ЧС₆ і ЖК₆, оскільки саме на цих етапах починають виявлятися морфологічні особливості тичинкових і маточкових квіток. Водночас з'ясовано, що етапи органогенезу ЧС₁–ЧС₃ і ЖК₁–ЖК₃ приводять до формування вегетативних, етапи ЧС₄ – ЧС₆ і ЖК₄ – ЖК₆ – генеративних, а етапи ЧС₇ – ЧС₉ і ЖК₇ – ЖК₉ – гаметогенних структур. Отримані результати мають важливе теоретичне значення, оскільки допоможуть вирішити ряд питань еволюційного морфогенезу генеративних органів квіткових рослин, а також практичне значення і можуть бути використані в генетико-селекційній та гібридизаційній роботі з видами роду *Juglans* L.

Ключові слова: органогенез, чоловічі репродуктивні структури, жіночі репродуктивні структури, етапи органогенезу, *Juglans regia*.

Мацюк О. Б. Сравнительный анализ органогенеза мужских и женских репродуктивных структур Juglans regia L.

Аннотация. Приведенные результаты сравнительного исследования органогенеза мужских и женских репродуктивных структур *Juglans regia L.* В развитии женских репродуктивных структур, в отличие от мужских, в которых выделено 9 этапов: МС₁ – этап заложения вегетативного апекса; МС₂ – этап формирования генеративной почки мужского типа; МС₃ – этап заложения брактеей; МС₄ – этап заложения примордиев мужских цветков; МС₅ – этап заложения примордиев тычинок; МС₆ – этап заложения микроспорангиев; МС₇ – этап формирования микроспор; МС₈ – этап формирования микрогаметофита; МС₉ – этап образования микрогамет, выделено 12 этапов органогенеза: ЖЦ₁ – этап заложения вегетативного апекса; ЖЦ₂ – этап заложения брактеей; ЖЦ₃ – этап формирования генеративной почки женского типа; ЖЦ₄ – этап заложения примордиев женских цветков; ЖЦ₅ – этап заложения примордиев плодолистиков; ЖЦ₆ – этап заложения семязпочек; ЖЦ₇ – этап заложения археоспория; ЖЦ₈ – этап формирования макроспор; ЖЦ₉ – этап формирования макрогаметофита; ЖЦ₁₀ – этап опыления и оплодотворения; ЖЦ₁₁ – этап развития зародыша и эндосперма; ЖЦ₁₂ – этап образования семени и плодов. Разное количество этапов органогенеза мужских и женских репродуктивных структур обусловлено тем, что на этапе ЖЦ₁₀ – опыление и оплодотворение происходит важный биологический процесс, обуславливающий дальнейший органогенез женских репродуктивных структур – ЖЦ₁₁ – эмбриогенез и эндоспермогенез; ЖЦ₁₂ – формирование семени и плодов. Установлено, что этапы МС₁–МС₅ и ЖЦ₁–ЖЦ₅ морфологически протекают однотипно. Вместе с этим отличия в органогенезе мужских и женских репродуктивных структур проявляются лишь, начиная с этапов МС₆ и ЖЦ₆, поскольку именно на этих этапах начинают формироваться морфологические особенности тычиночных и пестичных цветков. Установлено, что этапы органогенеза МС₁–МС₃ и ЖЦ₁–ЖЦ₃ приводят к формированию вегетативных, этапы МС₄–МС₆ и ЖЦ₄–ЖЦ₆ – генеративных, а этапы МС₇–МС₉ и ЖЦ₇–ЖЦ₉ – гаметогенных структур. Полученные результаты имеют теоретическое значение, ибо помогут решить ряд вопросов эволюционной морфологии генеративных органов растений, а также важное практическое значение, поскольку могут быть использованы в генетико-селекционной и гибридной работе с видами рода *Juglans L.*

Ключевые слова: органогенез, мужские репродуктивные структуры, женские репродуктивные структуры, этапы органогенеза, *Juglans regia*

Matsiuk O. B. Comparative analysis of organogenesis of male and female reproductive structures of Juglans regia L.

Annotation. The article brings results of comparative research of organogenesis of male and female reproductive structures of *Juglans regia L.* In development of male reproductive structures 9 stages are distinguished: МС₁ – stage of lay of vegetative apex; МС₂ – stage of formation of vegetative buds of male type; МС₃ – stage of lay of bractea; МС₄ – stage of lay of primordium of male flowers; МС₅ – stage of lay of primordium stamens; МС₆ – stage of lay of microsporangiums; МС₇ – stage of formation of microspores; МС₈ – stage of formation of microgametophyte; МС₉ –

stage of formation of microgametes. Development of female generative spheres select 12 stages of organogenesis: FF₁ – stage of lay of vegetative apex; FF₂ – stage of formation of vegetative buds of female type; FF₃ – stage of lay of bractea; FF₄ – stage of lay of premordium of female flowers; FF₅ – stage of lay of premordium of carpels; FF₆ – stage of lay of seed commencements; FF₇ – stage of formation of arheosporiy; FF₈ – stage of formation of makrosporas; FF₉ - stage of formation of makrohematofit; FF₁₀ – stage of pollination and fertilization; FF₁₁ – stage of development of embryogenesis and endospermogenesis; FF₁₂ – stage of formation of seeds and fruits. A difference in an amount the stages of organogenesis of male and female reproductive structures is conditioned by that on the stage of FF₁₀ – stage of pollination and fertilization takes place important biological process, which predetermines further organogenesis of female reproductive structures – FF₁₁ – embryogenesis and endospermogenesis; FF₁₂ – stage of formation of seeds and fruits. It is set that the stages of MC₁-MC₅ and FF₁-FF₅ morphologically similar, but differences in organogenesis of male and female reproductive structures are observed only, since the stages of MC₆ and FF₆, as exactly on these stages the morphological features of staminate and carpellate flowers begin to appear. In the same it is found out, that stages of organogenesis of MC₁-MC₃ and FF₁-FF₃ bring to forming of vegetative structures, stages of MC₄ - MC₆ and FF₄ - FF₆ – genesic structures, and the stages of MC₇ - MC₉ and FF₇ - FF₉ – gematohenum structures. The obtain results have important theoretical meaning that will help to decide the row of questions of evolutionary morphogenesis generative organs flowerings plants, and also practical meanings, because can be used in plant-breeding and hybrid work with the types of *Juglans L.*

Keywords: organogenesis, male reproductive structures, female reproductive structures, stages of organogenesis, *Juglans regia*.

252. Накопичення вітамінів і органічних кислот у листках *Lupinus albus L.* за обробки насіння регуляторами росту рослин та *Bradyrhizobium sp. (Lupinus)* / О. В. Тригуба, С. В. Пида, Р. В. Євтушик, І. В. Домашенко // Питання біоіндикації та екології : періодичне наукове видання / голов. ред. Л. О. Омелянчик. – 2012. – Вип. 17, № 1. – С. 139–146.

Анотація. Досліджено вплив передпосівної обробки насіння *Bradyrhizobium sp. (Lupinus)* і регуляторами росту рослин «Стімпо» й «Регоплант» та їх композиціями на вміст аскорбінової кислот й органічних кислот у листках люпину білого сортів Діста та Серпневий. Найвищі показники вмісту вітамінів та органічних кислот виявлено у листках рослин за комбінованого застосуванням бульбочкових бактерій штаму 367а та регуляторів росту рослин.

Ключові слова: регулятори росту рослин, люпин білий, *Bradyrhizobium sp. (Lupinus)*, інокуляція, аскорбінова кислота, органічні кислоти.

*Тригуба Е. В., Пида С. В., Евтушык Р. В., Домашенко И. В. Накопление витаминов и органических кислот в листьях *Lupinus albus L.* за обработки семян регуляторами роста растений и *Bradyrhizobium sp. (Lupinus)*.*

Аннотація. Исследовано влияние предпосевной обработки семян *Bradyrhizobium sp. (Lupinus)* и регуляторами роста растений «Стимпо» и «Регоплант» и их композициями на содержание аскорбиновой кислоты и

органических кислот в листьях люпина белого сортов Диета и Сэрпнэвий. Самые большие показатели содержания витаминов и органических кислот обнаружено в листьях растений при комбинированном использовании клубеньковых бактерий штамма 367a и регуляторов роста растений.

Ключевые слова: регуляторы роста, люпин белый, *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*), инокуляция, аскорбиновая кислота, органические кислоты.

Tryhuba O. V., Pyda S. V., Evtushic R. V., Domashenco I. V. Accumulation of vitamins and organic acids in leaves of Lupinus Albus L. for seed treatment and plant growth regulators Bradyrhizobium sp. (Lupinus).

Annotation. The influence of before – sowing material of seeds of *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*) and plant growth regulators «Sthimpo» and «Regoplant» and their compositions on the contents of ascorbic acid and organic acids in the leaves of *Lupinus* of Diet and August kinds was investigated. The highest indexes of vitamin and organic acid contents are revealed in the leaves of plants in combined application of bead bacteria of 367a strain and plant growth regulators.

Keywords: plant growth regulators, *Lupinus*, *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*), inoculation, ascorbic acid, organic acids

253. Особливості росту і розвитку *Lupinus arboreus* Sims. при інтродукції в Кременецький ботанічний сад / І. А. Гуцало, С. В. Пида, В. Г. Стельмащук, О. А. Мельничук // Інтродукція рослин. – 2012. – № 1. – С. 67–71.

Анотація. Представлено результати досліджень сезонного ритму розвитку, ростових процесів та насінневої продуктивності *Lupinus arboreus* Sims. у ґрунтово-кліматичних умовах Кременецького горбогір'я. Оцінено зимостійкість виду.

Ключові слова: *Lupinus arboreus* Sims., ріст, розвиток, насіннева продуктивність.

*Гуцало І. А., Пида С. В., Стельмащук В. Г., Мельничук О. А. Особенности роста и развития *Lupinus arboreus* Sims. при интродукции в Кременецкий ботанический сад.*

Аннотация. Представлены результаты исследований сезонного ритма развития, ростовых процессов и сменной продуктивности *Lupinus arboreus* Sims. у почвенно-климатических условиях Кременецкого горбогорья. Оценено зимостойкость вида.

Ключевые слова: *Lupinus arboreus* Sims., рост, развитие, семенная продуктивность.

*Hutsalo I. A., Pyda S. V., Stelmachuk V. A., Melnichuk O. A. The peculiarities of growth and development of *Lupinus arboreus* Sims. while introducing in the conditions of Kremenets botanical gardens.*

Annotation. The results of seasonal rhythm development, growing processes and seed – cultural productivity of *Lupinus arboreus* Sims. in soil – climatic conditions of Kremenets hills are presented. Cold resistance usage are analyzed.

Keywords: *Lupinus arboreus* Sims., growth, development, seed – cultural productivity.

254. Пида С. В. Динаміка накопичення хлорофілів і вуглеводів у листках люпину білого при застосуванні *Bradyrhizobium* sp (*Lupinus*) та рістрегуляторів / С. В. Пида, О. В. Тригуба. // Збірник наук. праць Уманського НУС / відп. ред. О. О. Непочатенко. – Умань, 2012. – Вип. 79, ч. 1 : Агрохімія. – С. 211–217.

Анотація. В умовах ґрунтових культур досліджено вплив передпосівної обробки насіння *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*) штаму 367а і регуляторами росту рослин «Стімпо», «Реоплант» та їхніми композиціями на фотосинтетичну поверхню листків рослин *Lupinus albus* L., вміст у них пігментів і вуглеводів. Показано, що бінарна обробка насіння бульбочковими бактеріями і рістрегуляторами сприяє накопиченню у листках рослин хлорофілів та вуглеводів.

Ключові слова: люпин білий, рістрегулятори, *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*), хлорофіли, вуглеводи.

Pyda S. V., Tryhuba E. V. Динамика накопления хлорофилов и углеводов в листьях люпина белого при применении Bradyrhizobium sp (Lupinus) и рострегуляторов.

Анотація. В условиях почвенных культур исследовано влияние предпосевной обработки семян *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*) 367а и регуляторами роста растений «Стімпо», «Реоплант» и их композициями на фотосинтетическую поверхность листьев растений *Lupinus albus* L., содержание в них пигментов и углеводов. Показано, что бинарная обработка семян клубеньковыми бактериями и рострегуляторами способствует накоплению в листьях растений хлорофилов и углеводов.

Ключевые слова: люпин белый, рострегуляторы, *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*), хлорофилы, углеводы.

Pyda S. V., Tryhuba O. V. The dynamics of chlorophyll and carbohydrate accumulation in the leaves of Lupinus Bradyrhizobium sp (Lupinus) and growth regulators.

Annotation. The article investigates the influence of seeds crop-cultivation with *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*) strain 367 and growth regulators «Стімпо», «Reoplant» and their arrangements on the *Lupinus albus* L. photosynthetic leaf surface, the content of their pigments and carbohydrates. It is shown that binary seed processing with nodule bacteria and growth regulators contributes to the chlorophylls and carbohydrates accumulation in the leaves of plants.

Keywords: *Lupinus albus* L., growth regulators, *Bradyrhizobium* sp. (*Lupinus*), chlorophylls, carbohydrates.

255. Яворівський Р. Л. Аналіз систематичної структури флори Тернопільського плато / Р. Л. Яворівський // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія / голов. ред. М. М. Барна. – Тернопіль, 2012. – № 3 (52). – С. 21–27.

Анотація. Наведено результати аналізу систематичної структури флори Тернопільського плато, зокрема, встановлено, що її спонтанна фракція нараховує 1355 видів вищих судинних рослин, які належать до 530 родів, 115 родин, 57 порядків, 6 класів та 5 відділів. Проаналізовано основні флористичні пропорції, провідні родини та роди у порівнянні з флорами Волино-Поділля

(Заверуха, 1985), Морафських товтр (Шиндер, 2012) та інших суміжних територій.

Ключові слова: флора, Тернопільське плато, систематичний аналіз флори, провідні родини та роди

Яворивский Р. Л. Анализ систематической структуры флоры Тернопольского плато.

Аннотация. Приведены результаты анализа систематической структуры флоры Тернопольского плато, в частности установлено, что ее спонтанная фракция насчитывает 1355 высших сосудистых растений, которые принадлежат к 530 родам, 115 семействам, 57 порядкам, 6 классам и 5 отделам. Проанализировано главные флористические пропорции, ведущие семейства и роды в сравнении с флорами Волыно-Подоллии (Заверуха, 1985), Морафских товтр (Шиндер, 2012) и других сопредельных территорий.

Ключевые слова: флора, Тернопольское плато, систематический анализ флоры, ведущие семейства и роды

Yavorivski R. L. Analysis of systematic structure of flora of Ternopil plateau.

Annotation. The results of systematic structure of flora of Ternopil plateau (TP) are shown in this article. In particular, it's established that the spontaneous faction of this flora consists of 1355 species of vascular plants which belong to 530 genera, 115 families, 57 orders, 6 classes and 5 divisions. For species composition, it is in an intermediate position between purely northern and southern floras and approaches to the floras of Central Europe. The main floristic proportion is 1 : 4,6 : 11,8. For the lead families spectrum, flora of TP is a typical transitional forest-steppe flora which doesn't include any dominant typical "southern" (sub-mediterranean) or "northern" (boreal) families. In general, this feature is typical for forest-steppe floras. There are some nemoralic (european), mediterranean and several steppe polymorphic genera in the structure of the flora of TP. It means that steppe flora is in the depressed or destructive condition because of excessive exploitation (plowing, grazing). The comparative analyze of the main floristic features between flora of TP and floras of Volyno-Podillya (Zaveruha, 1985), Moravic Tovtras (Shynder, 2012) and other adjacent areas was conducted.

Key words: flora, Ternopil plateau, systematic analyze of flora, lead families and genera

Кафедра загальної біології

256. Андрусишин Т. В. Вміст важких металів у організмі карася і окуня з р. Збруч / Т. В. Андрусишин, В. В. Грубінко // Біологічні системи. – 2012. – № 4. – С. 6–13.

Анотація. Досліджено вміст металів у тканинах організму карася і окуня з р. Збруч. риби накопичують як біогенні (Fe, Zn, Mn, Co, Cu), так і токсичні (Pb, Cd, Ni) метали. Накопичення металів є тканиноспецифічним і частково визначається трофічними особливостями виду. Максимальне накопичення Cu в організмі окуня виявлено у печінці, в карася – у кістках; Zn в окуня – в кістках, в карася – у зябрах; Co в окуня – в кістках, в карася – в печінці; Ni – в окуня максимум накопичення був щомісячно в іншому органі, а в карася – постійно в кістках; Cd в окуня – в кістках, а в карася – в м'язах. Накопичення Fe, Mn і Pb і в

окуня, і в карася найвищим було у печінці та кістках. Накопичення металів переважно характеризуються таким рядом: карась – Fe>Zn>>Ni>Cu~Co~Pb>Mn>Cd; окунь – Zn>Fe>>Ni> Cu~Co~Pb~Mn>Cd.

Андрусишин Т. В., Грубинко В. В. Содержание тяжелых металлов в организме карася и окуня из р. Збруч.

Аннотация. Исследовали содержание металлов в тканях организма карася и окуня из р. Збруч. Рыбы накапливают как биогенные (Fe, Zn, Mn, Co, Cu), так и токсичные (Pb, Cd, Ni) металлы. Накопление металлов является тканеспецифичным и частично определяется трофическими особенностями вида. Максимальное накопление Cu в организме окуня выявлено в печени, у карася - в костях; Zn у окуня - в костях, у карася - в жабрах; Co у окуня - в костях, у карася - в печени; Ni - у окуня максимум накопление был во всех органах, а у карася - постоянно в костях; Cd у окуня - в костях, а у карася - в мышцах. Накопление Fe, Mn и Pb и у окуня, и у карася наивысшим было в печени и костях. Накопления металлов преимущественно характеризуются таким рядом: карась - Fe>Zn>>Ni>Cu~Co~Pb>Mn>Cd; окунь - Zn>Fe>>Ni> Cu~Co~Pb~Mn>Cd.

Andrusischyn T. V., Grubinko V. V. Content of heavy metals in organism of *Carassius auratus* L. and *Perca fluviatilis* L. from river Zbruch.

Annotation. Content of metals is investigational in organism of the *Carassius auratus* L. and *Perca fluviatilis* L. from river Zbruch accumulate biogenic (Fe, Zn, Mn, Co, Cu) and toxic (Pb, Cd, Ni) metals. An accumulation of metals is tissue-specific and partly determined by the trophic features of kind. The maximal accumulation of Cu in the organism of *P. fluviatilis* is educed in a liver, for the *C.auratus* - in bones; Zn for a *P. fluviatilis* - in bones, for the *C.auratus* - in branchiaes; Co for a *P. fluviatilis* - in bones, for the *C.auratus* - in liver; Ni - for a *P. fluviatilis* at most accumulation was monthly in other organ, and for the *C.auratus* - constantly in bones; Cd for a *P. fluviatilis* - in bones, and for the *C.auratus* - in muscles. Accumulation of Fe, Mn and Pb and for *P. fluviatilis* and for the *C.auratus* the greatest was in a liver and bones. The accumulations of metals are mainly characterized by such row: the *C.auratus* - Fe>Zn>>Ni>Cu~Co~Pb>Mn>Cd; *P. fluviatilis* - Zn>Fe>>Ni> Cu~Co~Pb~Mn>Cd.

257. Андрусишин Т. Сезонна динаміка вмісту важких металів у воді та донних відкладах річки Збруч / Т. Андрусишин, В. Грубінко // Вісник Львівського ун-ту. Серія біологічна / голов. ред. В. О. Федоренко. – Львів, 2012. – Вип. 58. – С. 165–174.

Анотація. Проаналізовано річну динаміку вмісту важких металів у воді та у донних відкладах (валова і рухома форми) річки Збруч. Проведено порівняльний аналіз результатів дослідження з ГДК та фоновими показниками.

Андрусьшин Т., Грубинко В. Сезонная динамика тяжелых металлов в воде и донных отложениях реки Збруч.

Аннотация. Проанализирована годовая динамика тяжелых металлов в воде и донных отложениях реки Збруч. Проведен сравнительный анализ результатов исследования с ПДК и фоновыми показателями.

Andrusyshyn T., Grubinko V. Seasonal dynamics heavy metals in water and sediments river zbruch.

Annotation. The article analyzed the annual dynamics of heavy metals in water and sediments of the river Zbruch. A comparative analysis of survey results and background on MPC performance.

258. Введення в культуру *in vitro* *Deschampsia antarctica* з двох районів прибережної Антарктики / О. М. Загричук, Н. М. Дробик, І. А. Козерецька, І. Ю. Парнікоза, В. А. Кунах // Український антарктичний журнал. – 2011–2012. – № 10. – С. 289–295.

Анотація. Розроблено умови проростання насіння, мікроклонального розмноження, а також індукції калусоутворення з корневих і стеблових експлантів та тривалого вирощування культури тканин *Deschampsia antarctica* Desv. Для мікроклонування рослин оптимальним було живильне середовище В₅, що містило 0,2 мг/л кінетину, для калусогенезу з обох типів експлантів – це ж середовище, допов. 0,9 мг/л 2,4-Д і 0,09 мг/л БАП. Калусогенна активність із корневих експлантів значно перевищувала (у 2-2,6 рази) таку з стеблових.

*Загричук О. М., Дробик Н. М., Козерецька І. А., Парнікоза І. Ю., Кунах В. А. Введение в культуру *in vitro* *Deschampsia antarctica* с двух районов прибрежной Антарктики.*

Аннотация. Разработаны условия прорастания семян, микроклонального размножения, а также индукции каллусообразования с корневых и стеблевых эксплантов и длительного выращивания культуры тканей *Deschampsia antarctica* Desv. Для микроклонирования вида оптимальной была питательная среда В₅ с 0,2 мг/л Кин, для каллусогенеза с обеих типов эксплантов – эта же среда, дополненная 0,9 мг/л 2,4-Д и 0,09 мг/л БАП. Каллусогенная активность с корневых эксплантов значительно превышала (у 2-2,6 раза) такую с стеблевых.

*Zahrychuk O. M., Drobyk N. M., Kozeretska I. A., Parnikoza I. Yu., Kunakh V. A. Introduction in culture *in vitro* of *Deschampsia antarctica* from two regions of Maritime Antarctica.*

Annotation. There were developed conditions for seeds germination, micropropagation as well as for induction of callus formation from root and stem explants for a long-term *Deschampsia antarctica* Desv. tissue culture growing. Optimal for micropropagation of the species was nutrient medium В₅ with 0,2 mg/l Kin; for callusogenesis of both explants types – the same medium supplemented with 0,9 mg/l 2,4-D and 0,09 mg/l BAP. Callusogenesis from the root explants considerably exceeded (2-2,6 times) that from the stem one.

259. Грубінко В. В. Енергетична роль амінокислот у адаптації до важких металів прісноводних риб і молюсків / В. В. Грубінко, Г. Є. Киричук, В. З. Курант // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія / голов. ред. М. М. Барна. – Тернопіль, 2012. – № 2 (51). – С. 63–79.

Анотація. У статті, опираючись, в основному, на результати власних досліджень, в порівняльному аспекті проаналізовано питання участі амінокислот у енергетичному метаболізмі у організмі прісноводних риб і молюсків за дії розчинних солей важких металів. Показано токсичну та регуляторну дію іонів важких металів щодо участі амінокислот у енергетичному обміні гідробіонтів в залежності від їх фізико-хімічної природи, концентрації, тривалості впливу та

видових особливостей реакції і стійкості до іонів важких металів прісноводних риб і моллюсків.

Грубинко В. В., Киричук Г. Е., Курант В. З. Энергетическая роль аминокислот в адаптации к тяжелым металлам у пресноводных рыб и моллюсков.

Аннотація. В статтє, опираясь, в основном, на результаты собственных исследований, в сравнительном аспекте проанализирован вопрос об участии аминокислот в энергетическом метаболизме в организме пресноводных рыб и моллюсков при действии растворимых солей тяжелых металлов. Показано токсичное и регуляторное действие ионов тяжелых металлов относительно участия аминокислот в энергетическом обмене гидробионтов в зависимости от их физико-химической природы, концентрации, длительности влияния и видовых особенностей реакции и стойкости к ионам тяжелых металлов пресноводных рыб и моллюсков.

Grubinko V. V., Kirichuk G. E., Kurant V. Z. The role of amino acids in adaptation to heavy metals at freshwater fishes and mollusc.

Annotation. In the article, leaning, mainly, on the results of own researches, a question is analysed about participating of amino acids in energetic metabolism in the organism of freshwater fishes and mollusc at the action of soluble salts of heavy metals. The toxic and regulator action of ions of heavy metals is shown in relation to participating of amino acids in the energetic exchange of aquatic lives depending on their physical and chemical property, concentration, duration of influence and specific features of reaction and firmness to the ions of heavy metals of freshwater fishes and mollusc.

260. Грубинко В. В. Структурные адаптации клеточных стенок водных растений к действию цинка и свинца / В. В. Грубинко, К. В. Костюк // Біологічний вісник Мелітоп. держ. пед. ун-ту ім. Б. Хмельницького / голов. ред. О. В. Мацюра. – Мелітополь, 2012. – № 2. – С. 58–66.

Аннотація. Выявлены специфические и неспецифические ответы клеток и участие их мембранных структур в формировании сопротивляемости клеток водных растений (хлорелла, элодея, ряска) к действию ионов цинка и свинца. Обсуждается участие клеточных стенок в адаптации к токсикантам: образование наростов, мультипликация, флюидизация, формирование аквапоринов, апоптоз. Выявленные изменения в клеточных стенках предложены как биомаркеры токсичности.

Грубінко В. В., Костюк К. В. Структурні адаптації клітинних стінок водних рослин до дії іонів цинку і свинцю.

Анотація. Виявлені специфічні і неспецифічні відповіді клітин і участь їх мембранних структур у формуванні опірності клітин водних рослин (хлорела, елодея, ряска) до дії іонів ЦИКУ та свинцю. Обговорюється участь клітинних стінок в адаптації до токсикантів: утворення наростів, мультиплікація, флюїдизація, формування аквапоринів, апоптоз. Виявлені зміни в клітинних стінках запропоновані як біомаркери токсичності.

Grubinko V. V., Kostyuk K. V. Structural adaptations of cellular walls of aquatic plants to the action of ions zinc and lead.

Annotation. Main specific and nonspecific cells responses and membrane structures participation in formation of cells resistance in stress conditions, caused by heavy metals () in toxic concentrations are analyzed. The cell membranes participation in adaptation to toxicants (formation of growths, multiplication, fluidization, forming of aquaporin, apoptosis), which are first exposed to stressors, is discussed. Found specific and nonspecific reactions in membrane formation are proposed to use as biomarkers of toxicity.

261. Гуменюк Г. Б. Прогнозна математична модель та оцінка взаємозв'язку залежності чисельності популяції *Nassarius reticulatus* (L.) та температури води у кутовій частині Севастопольської бухти (Чорне море) / Г. Б. Гуменюк, А. В. Станіславчук, С. Б. Зубрецька // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія / голов. ред. М. М. Барна. – Тернопіль, 2012. – № 2 (52). – С. 84–90.

Анотація. Проведено кореляційний аналіз залежності між чисельністю молюсків *Nassarius reticulatus* (L.) і температурою води у місцях відбору проб. Також були складені прогнозні математичні моделі, за допомогою яких можна передбачити зміни одного показника (чисельність) у разі зміни іншого (температура води).

*Гуменюк Г. Б., Станіславчук А. В., Зубрецькая С. Б. Прогнозная математическая модель взаимосвязи численности популяции *Nassarius reticulatus* (L.) и температуры воды в верхней части севастопольской бухты (Чёрное море).*

Аннотация. Рассчитана корреляция между численностью моллюсков *N. reticulatus* и температурой воды в верхней части Севастопольской бухты (Чёрное море). Составлена прогнозная математическая модель расчета показателя численности от изменения температуры.

*Humenyuk H. B., Stanislavchuk A. V., Zubrecka S. B. The prognostic mathematic model and estimate of relationship of depend of the abundance population *Nassarius reticulatus* (L.) from water temperature in the corner part of the sevastopol bay (Black sea).*

Annotation. The correlation analyze of depend between abundance mollusks *N. reticulatus* and water temperature in the sites of taking samples were done. The forecast mathematic model for helping forecast of change one characteristic (abundance) if another changing (temperature) were found too.

262. Коваль О. С. Біологічно активні речовини видів роду *Hupericum* L. / О. С. Коваль, Л. В. Фтемова, Н. М. Дробик // Медична хімія. – 2012. – Вип. 3 (52), т. 14. – С. 110–113.

Анотація. Робота присвячена огляду літературних джерел, що стосуються характеристики біологічно активних речовин видів роду *Hupericum* L., які поширені в Україні. Наведено відомості про фізіологічну дію цих речовин на організм людини і тварин.

*Коваль О. С., Фтемова Л. В., Дробык Н. М. Биологически активные вещества видов рода *Hupericum* L.*

Анотація. Работа посвящена обзору литературных источников, касающихся характеристики некоторых биологически активных веществ видов рода *Hypericum* L., распространенных в Украине. Приведены сведения о физиологическом действии этих веществ на организм человека и животных.

Koval O. S., Ftemova L. V., Drobyk N. M. Biologically active substances of Hypericum L. genus.

Annotation. The article is devoted to review of literary sources in reference to biologically active substances of *Hypericum* L., species that are spread in Ukraine. The information about the physiological effects of these substances to organisms of human and animals is given.

263. Lutsiv A. I. Accumulation of Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} and Pb^{2+} by *Chlorella vulgaris* Beijer cells / A. I. Lutsiv, V. V. Grubinko // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія / голов. ред. М. М. Барна. – Тернопіль, 2012. – № 3 (52). – С. 45–52.

Annotation. The accumulation of ions of metals is fluctuational. There are 4 stages of its: the stage of protective isolation of cells as a result of the primary stress response, the stage of the active accumulation (decrease in resistance and destruction of outer membrane), the stage of inhibition of the accumulation (formation the secondary concentric membrane), the stage of uncontrolled accumulation phase (destruction of secondary concentric membrane). Kinetic parameters of accumulation (K_m , V_{max} , E_{act}) show that the process of absorption of ions Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} and Pb^{2+} occur by the mixed type of inhibition and determined by the affinity to ions metal-binding proteins, after saturation of their binding sites the process becomes uncontrolled.

*Луців А. І., Грубінко В. В. Накопичення Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} and Pb^{2+} клітинами *Chlorella vulgaris* Beijer cells.*

Анотація. Накопичення іонів металів є флуктуаційним. Можна виділити 4 його етапи: етап захисної самоізоляції клітин як результат первинної стрес-реакції, етап активного накопичення (зниження опірності і руйнування зовнішньої мембрани), етап пригнічення накопичення (утворенням вторинної концентричної мембрани), етап неконтрольованого накопичення (руйнування вторинної концентричної мембрани). Кінетичні показники накопичення (K_m , V_{max} , E_{act}) свідчать про те, що процес поглинання іонів Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} і Pb^{2+} відбувається за змішаним типом інгібування та визначається спорідненістю до іонів метал-зв'язуючих білків, після насичення їх сайтів зв'язування процес стає неконтрольованим.

*Луців А. И., Грубинко В. В. Накопление Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} and Pb^{2+} клетками *Chlorella vulgaris* Beijer.*

Анотація. Накопление ионов металлов является флуктуационным. Можно выделить 4 его этапы: этап защитной самоизоляции клеток как результат первичной реакции на стресс, этап активного накопления (снижение сопротивляемости и разрушение внешней мембраны), этап угнетения накопления (образованием вторичной концентрической мембраны), этап неконтролируемого накопления (разрушение вторичной концентрической мембраны). Кинетические показатели накопления (K_m , V_{max} , E_{act}) свидетельствуют о том, что процесс поглощения ионов Mn^{2+} , Zn^{2+} , Cu^{2+} и

Pb²⁺ происходит по смешанному типу ингибирования и определяется средством к ионам металл-связывающих белков, после насыщения их сайтов связывания процесс становится неконтролируемым.

264. Порівняльне вивчення біологічної активності екстрактів двох видів роду Тирлич (*Gentiana L.*) на бактеріальних тест-системах / Т. П. Перерва, Г. Ю. Мирюта, Н. М. Дробик, В. М. Мельник, В. А. Кунах // Фітотерапія: часопис / Комітет з питань народної і нетрадиційної медицини МОЗ України»; Приватний вищ. нав. заклад «Київський медичний університет УАНМ». ; голов. ред. Т. П. Гарник. – К., 2012. – N 4. – С. 14–20.

Анотація. Проведено порівняльне вивчення антимуутагенної (антиканцерогенної), потенційної антипухлинної і ріст-стимулюючої активності екстрактів двох видів *Gentiana L.* - *Gentiana asclepiadea L.* і *G. punctata L.*, адаптованих до зростання в різних кліматичних умовах. Вивчені показники виявилися достовірно вищими для *G. punctata*, виду, адаптованого до зростання у суворіших кліматичних умовах порівняно з *G. asclepiadea*, видом, поширеним в умовах помірного клімату. Таким чином, метаболізм *G. punctata* під впливом малосприятливих умов існування набув певних переваг, що забезпечують його виживання в зоні високогірного клімату. Кожна із використаних у роботі характеристик біологічної активності екстрактів може бути використана також для порівняльної оцінки ступеня адаптованості представників одного і того ж роду до екстремальних умов.

*Перерва Т. П., Мирюта А. Ю., Дробык Н. М., Мельник В. Н., Кунах В. А. Сравнительное изучение биологической активности экстрактов *Gentiana asclepiadea L.* и *G. punctata*, адаптированных к произрастанию в разных климатических условиях.*

Аннотация. Проведено сравнительное изучение антимуутагенной (антиканцерогенной), потенциальной антиопухолевого и рост-стимулирующей активности экстрактов двух видов *Gentiana L.* – *G. asclepiadea* и *G. punctata*, адаптированных к произрастанию в разных климатических условиях. Изученные показатели оказались достоверно выше для *G. punctata*, вида, адаптированного к произрастанию в более суровых климатических условиях по сравнению с *G. asclepiadea*, видом, обитающим в условиях умеренного климата. Таким образом, метаболізм *G. punctata* под влиянием малоблагоприятных условий существования приобрел определенные преимущества, обеспечивающие его выживание в зоне высокогорного климата. Каждая из использованных в работе характеристик биологической активности экстрактов может быть использована также для сравнительной оценки степени адаптированности представителей одного и того же рода к экстремальным условиям.

*Pererva T. P., Myryuta A. Yu., Drobyk N. M., Mel'nyk V. M., Kunakh V. A. Comparative investigation of extracts biological activity of *Gentiana asclepiadea L.* and *G. punctata L.* adapted to growth in different climatic conditions.*

Annotation. Comparative investigation of antimutagenic (anticancerogenic), potential antitumor and growth-stimulating activities of extracts of two *Gentiana* L. specieses - *G.asclepiadea* and *G.punctata* adapted to inhabitation in different climatic conditions has been carried out. Characters studied appeared to be reliably higher for *G.punctata*, species adapted to growth in more severe climatic conditions comparatively with *G.asclepiadea* inhabiting in temperate climate conditions. So *G.punctata* metabolism under influence of not favourable growth conditions acquired certain advantages quaranting its surviving in high-mountainous climate zone. Each of extracts biological activity characters used in this work can be put into practice for comparative estimation of adaptation level of one and the same genus representatives to extreme existence conditions.

265. Стан деяких часткових популяцій *Gentiana punctata* L. в Українських Карпатах / О. Ю. Майорова, Л. Р. Грицак, Г. І. Пасічник, В. М. Мельник, Н. М. Дробик // Екологія і ноосферологія. – 2012. – N 3/4. – С. 22–31.с

Анотація. Проведено аналіз стану чотирьох часткових популяцій *Gentiana punctata* L., які входять до складу трьох різних метапопуляційних організацій цього виду. Виявлено, що часткові популяції на горах Брескул (чорногірська метапопуляція) та Піп Іван (мармароська метапопуляція) є багаточисельними та великими за площею; на горах Ворожеска і Татул (свидовецька метапопуляція) – малочисельними та невеликими за площею. За індексом відновлення та класифікацією «дельта-омега» брескульська, піпіванська та татульська часткові популяції належать до молодих; ворожеська – до старіючих. Фітоценотичний аналіз угруповань з участю *G. punctata* свідчить про значний біотичний пресинг на особини виду з боку домінуючих щільнодернистих злаків (татульська і брескульська субпопуляції) та *Juniperus sibirica* Burgsd. (ворожеська субпопуляція). Серед досліджених часткових популяцій найбільш суттєвий антропогенний вплив здійснюється на ворожеську.

Ключові слова: *Gentiana punctata* L., метапопуляційна організація, стан часткових популяцій, самопідтримання, самовідновлення, фітоценотичний аналіз.

*Майорова О. Ю., Грицак Л. Р., Пасічник Г. И., Мельник В. Н., Дробык Н. М. Состояние некоторых частичных популяций *Gentiana punctata* L. в Украинских Карпатах.*

Аннотація. Проведен анализ четырех частичных популяций *G. punctata* L., входящих в состав трех различных метапопуляционных организаций. Обнаружено, что частичные популяции на горах Брескул (черногорская метапопуляция) и Поп Иван (мармарошская метапопуляция) являются многочисленными и большими за площадью; на горах Ворожеска и Татул (свидовецкая метапопуляция) – малочисленными и небольшими за площадью. По индексу восстановления и классификации «дельта-омега» брескульская, попиванская и татульская частичные популяции относятся к молодым; ворожеская – к стареющим. Фитоценотический анализ сообществ с участием *G. punctata* свидетельствует о значительном биотическом прессинге на особи вида со стороны доминирующих плотнодерновинных злаков (татульская и брескульская частичные популяции) и *Juniperus sibirica* Burgsd. (ворожеская

частичная популяция). Среди исследованных частичных популяций наиболее существенное антропогенное воздействие осуществляется на ворожескую.

Ключевые слова: *Gentiana punctata* L., метапопуляционная организация, состояние частичных популяций, самоподдержание, самовосстановление, фитоценотический анализ.

Mayorova O. Yu., Hrytsak L. R., Pasichnyk G. I., Mel'nyk V. M., Drobyk N. M. State of some partial populations of Gentiana punctata L. in Ukrainian Carpatians.

Annotation. State of four *Gentiana punctata* L. partial populations which enter to the composition of three various metapopulational organizations of this species has been analyzed. Partial populations from Breskul (Chornogirska metapopulation) and Pip Ivan (Marmoroska metapopulation) mountains were found to be multiple and big by the area, while those from Vorozheska and Tatul (Svydovetska metapopulation) mountains are scanty and small by the area. By the index of recovery and "delta-omega" classification the Breskulska, Pipivanivska and Tatulska partial populations belong to young whereas Vorozheska to senescent ones. Phytocenotic estimation of clusters involving *G. punctata* may suggest the considerable biotic pressing on the species individuals from prevailing firm bunchgrasses (Tatulska and Breskulska partial populations) and *Juniperus sibirica* Burgsd. (Vorozheska partial population). Among the partial populations studied the Vorozheska one was affected anthropogenically most essentially.

Keywords: *Gentiana punctata* L., metapopulational organization, partial population state, self-maintenance, self-renewal, phytocenotic analysis.

266. Транспорт іонів цинку та кадмію через мембрани еритроцитів риб / Ю. І. Сенік, Б. З. Ляврін, В. З. Курант, Ю. В. Синюк, В. О. Хоменчук // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія / голов. ред. М. М. Барна. – Тернопіль, 2012. – № 3 (52). – С. 83–87.

Анотація. Досліджено транспорт йонів цинку та кадмію через мембрани еритроцитів коропа, аклімованого до дії 0,5 і 2 ГДК цих металів. Встановлено, що поглинання йонів металів еритроцитами риб є регульованим та дозозалежним процесом. Проникнення йонів металів через клітинну мембрану досліджуваних гідробіонтів здійснюється за допомогою щонайменше двох типів транспорту: високоафінного та низькопорідненого.

Сенік Ю. І., Ляврін Б. З., Курант В. З., Синюк Ю. В., Хоменчук В. А. Транспорт ионов цинка и кадмия через мембраны эритроцитов рыб.

Анотація. Исследовано транспорт ионов цинка и кадмия через мембраны эритроцитов карпа, аклимированого к действию 0,5 и 2 ПДК этих металлов. Установлено, что поглощение ионов металлов эритроцитами является регулируемым и дозозависимым процессом. Проникновение ионов металлов через клеточную мембрану исследуемых гидробионтов осуществляется с помощью не менее двух типов транспорта: высокоаффинного и низкоаффинного.

Senik Yu. I., Lyavrin B. Z., Kurant V. Z., Sinyuk Yu. V., Khomenchuk V. O. Transport of ions of zinc and cadmium through the membranes of red corpuscles of fishes.

Annotation. Researched the transport of zinc and cadmium ions through the erythrocyte membrane of carp adapted to the elevated concentrations of those metals. Found that the uptake of metal ions by erythrocytes is regulated and dose-dependent process. The penetration of metal ions through the cell membrane of studied fish performs by two types of transport: a high affinity and low affinity.

Кафедра теорії та методики навчання природничих дисциплін

267. Жирська Г. Я. Концептуальні засади змісту предмета «Основи здоров'я» для загальноосвітніх навчальних закладів / Г. Я. Жирська, О. М. Кікінежди, Н. О. Будна // Наукові записки Терноп. нац. пед. у-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 111–117.

Анотація. Представлено концепцію побудови курсу «Основи здоров'я» для загальноосвітніх навчальних закладів на основі впровадження здоров'язбережувальної технології навчання. Розкрито особливості гуманістичного, особистісно орієнтованого та гендерного підходів її реалізації. Обґрунтовано роль оздоровчої функції загальноосвітньої школи, що передбачає створення екологічно безпечного, творчо розвивального, емоційно сприятливого середовища за умови суб'єкт-суб'єктної взаємодії вчителів, учнів та батьків. Доведено доцільність застосування інтерактивних методів навчання, сучасних форм навчання, а також шляхи реалізації провідних функцій підручника.

Ключові слова: концепція, здоров'язбережувальна компетентність, здоров'язбережувальна технологія навчання.

Жирская Г. Я., Кикинежди О. М., Будна Н. О. Концептуальные основы содержания предмета «Основы здоровья» для общеобразовательных учебных заведений.

Аннотация. Представлена концепция построения курса «Основы здоровья» для общеобразовательных учебных заведений на основе внедрения здоровьесберегательной технологии обучения. Раскрыты особенности гуманистического, личностно ориентированного и гендерного подходов ее реализации. Обоснована роль оздоровительной функции общеобразовательной школы, которая предусматривает создание экологически безопасной, творчески развивающей, эмоционально благоприятной среды при условии субъект-субъектного взаимодействия учителей, учеников и родителей. Доказана целесообразность применения интерактивных методов обучения, современных форм обучения, а также пути реализации основных функций учебника.

Ключевые слова: концепция, здоровьесберегательная компетентность, здоровьесберегательная технология обучения.

A concept for construction of the course «Fundamentals of health» for general educational establishments.

Annotation. A concept for construction of the course «Fundamentals of health» for general educational establishments through the introduction of healthsaving training technology has been introduced. The features of humanistic, learner-centered and gender-based approaches for its implementation have been revealed. The role of

health-improvement function of a secondary school that provides formation of the ecologically safe, creative developing, emotionally supportive environment provided subject-to-subject interaction of teachers, students and parents has been substantiated. The expediency of the use of interactive teaching methods, modern forms of education and the ways of the major functions of the textbook realization have been proved.

Keywords: concept, healthsaving competence, healthsaving training technology.

268. Степанюк А. Концептуальні засади конструювання змісту шкільних підручників з природознавства / А. Степанюк, Т. Гладюк, І. Кучеров // Науковий часопис нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи / [за ред. В. Д. Сиротюка]. – К., 2012. – Вип. 33. – С. 158–163.

Анотація. Запропоновано підхід до структурування змісту навчального матеріалу, який дозволяє реалізувати принцип «навчання через дослідництво». Розкрито засоби організації особистісно-орієнтованої моделі навчання. Конкретизований поза текстовий компонент підручників, який забезпечує формування як предметних, так і міжпредметних умінь та навичок, а також формування емоційно-ціннісного ставлення до природи, один до одного.

Ключові слова: початкова школа, підручник, природа, діяльність

Степанюк А., Гладюк Т., Кучеров И. Концептуальные основы конструирования содержания школьных учебников с естествознания.

Аннотация. Предложен подход к структурированию содержания учебного материала, который разрешает реализовать принцип «обучение через исследование». Раскрыты средства организации личностно-ориентированной модели обучения. Конкретизирован поза текстовой компонент учебника, который обеспечивает формирование как предметных, так и межпредметных умений и навыков, а также формирование эмоционально-ценностного отношения к природе, своим товарищам.

Ключевые слова: начальная школа, учебник, природа, деятельность.

Stepanuk A, Hladuk T., Kycherov I. Theoretical Principles of Designing the School Textbooks Content on Natural Science.

Annotation. It has been suggested an approach to educational material compiling, which helps to realize «learning through research activities» principle. Means of organization of personality-oriented training model have been revealed. Textbooks outside the text component which ensures formation of both subject and intersubject abilities and skills, as well as formation of emotional and valuable attitude to the nature and to one another has been concretized.

Keywords: primary school, textbook, nature, activities.

Кафедра хімії

269. Ахметшин А. Г. Електрометричне дослідження впливу різних чинників на рівновагу в системі ферум (II) – бромокупрати / А. Г. Ахметшин, З. І. Янів, Я. В. Панасюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Хімія / голов. ред. Б. Д. Грищук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 19. – С. 40–49.

Анотація. Потенціометричним методом вивчені умови для кількісного проходження реакції між Fe^{2+} і Cu^{2+} . Оптимальній зміні окисно-відновних потенціалів взаємодіючих систем сприяє введення бромідів, підвищення рН розчину, підвищення температури і використання молібдату як каталізатора. Запропонована методика амперометричного визначення феруму (II) у водних розчинах титрованим розчином CuSO_4 .

Аннотация. Потенциометрическим методом изучены условия количественного протекания реакции между Fe^{2+} и Cu^{2+} . Оптимальному изменению окислительно-восстановительных потенциалов взаимодействующих систем способствует введение бромидов, повышение рН растворов, повышение температуры и использование молибдата как катализатора. Предложена методика амперометрического определения железа (II) в водных растворах титрованным раствором CuSO_4 .

Annotation. The interaction of Fe^{2+} with Cu^{2+} has been studied. The influence of bromide, pH, temperature and molybdate was investigated. The suitable conditions of realization of this interaction were established. The method of amperometric titration of ferrous on this basis has been proposed.

270. Петрушка Б. М. Реакції тетрафлуороборатів арилдіазонію з малеїновим та цитраконовим ангідридом у присутності роданід-аніонів / Б. М. Петрушка, В. С. Барановський, Б. Д. Грищук // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Хімія / голов. ред. Б. Д. Грищук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 19. – С. 32–36.

Анотація. Досліджено взаємодію тетрафлуороборатів арилдіазонію з малеїновим та цитраконовим ангідридами в умовах реакцій Меєрвейна та тіоціанатоарилування. Встановлено, що основним напрямком проходження реакції є утворення продуктів арилування малеїнового та тіоціанатоарилування цитраконового ангідриду з одночасним гідролізом ангідридного фрагменту.

Петрушка Б. М., Барановский В. С., Грищук Б. Д. Реакции тетрафтороборатов арилдiazония с малеиновым и цитраконовым ангидридами в присутствии роданид-анионов.

Аннотация. Исследовано взаимодействие тетрафтороборатов арилдiazония с малеиновым и цитраконовым ангидридами в условиях реакций Меервейна и тиоцианатоарилрования. Установлено, что основным направлением прохождения реакции является образование продуктов арирования малеинового и тиоцианатоарилрования цитраконового ангидрида с одновременным гидролизом ангидридного фрагмента.

Annotation. The interaction of aryldiazonium tetrafluoroborates with maleic and citraconic anhydride in Meerwein and thiocyanatoarylation reactions was studied. It was found that the main direction of the reaction is the formation of arylation product of maleic anhydride and thiocyanatoarylation product of citraconic anhydride with simultaneous hydrolysis of the anhydride group.

271. Роль фосфоліпідів мембран еритроцитів коропа у формуванні токсикорезистентності до дії підвищених концентрацій кадмію / Ю. І. Сенік, Ю. М. Потерба, Б. З. Ляврін, В. О. Хоменчук, В. З. Курант // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія / голов. ред. М. М. Барна. – Тернопіль, 2012. – № 1 (50). – С. 104–110.

Анотація. Досліджено ліпідний склад мембран еритроцитів коропа за дії підвищених концентрацій іонів кадмію. Встановлено, що дія як допорогової, так і сублетальної концентрацій токсиканта викликала зростання кількості фосфатидилетаноламіну, лізофосфатидилхоліну, сфінгомієліну і фосфатидилінозитулу та зменшення кількості фосфатидилхоліну і фосфатидилсерину, проте більш вираженими дані зміни були у випадку дії 2 гранично допустимих концентрацій іонів Cd²⁺. Отримані результати вказують на перерозподіл фракцій фосфоліпідів на зовнішній стороні біомембрани, а зміни кількості холін-вмісних ліпідів та фосфатидилінозитулу сприяють зростанню в'язкості біліпідного шару еритроцитів, що забезпечує обмеження надходження іонів кадмію в клітину.

Аннотация. Исследовано липидный состав мембран эритроцитов карпа при действии повышенных концентраций ионов кадмия. Установлено, что действие как допороговой, так и сублетальной концентраций токсиканта вызывало рост количества фосфатидилетаноламина, лизофосфатидилхолина, сфингомиелина, фосфатидилинозитола и уменьшение количества фосфатидилхолина и фосфатидилсерина. Более выражены изменения были отмечены в случае действия 2 предельно допустимых концентраций ионов Cd²⁺. Полученные результаты указывают на перераспределение фракций фосфолипидов на внешней стороне биомембраны, а изменения количества холин-содержащих липидов и фосфатидилинозитола способствуют росту вязкости билипидного слоя эритроцитов, что уменьшает поступление ионов кадмия в клетку.

Annotation. The composition of red cell membrane lipids of carp exposure to 0,5 and 2 fishery maximum allowable concentration (FMAC) of cadmium ions was investigated. That was found the effect of both subthreshold and sublethal concentrations of toxicants caused a growing number of phosphatidylethanolamine, lysophosphatidylcholine, sphingomyelin, phosphatidylinositol and the reduction of phosphatidylcholine and phosphatidylserine but more pronounced these changes were in the case of two FMAC of cadmium ions. It was noted on the influence of cadmium ions exposure increase the ratio of sphingomyelin/phosphatidylcholine and phosphatidylethanolamine /phosphatidylserine and reduction ratio phosphatidylcholine /phosphatidylethanolamine + phosphatidylinositol + phosphatidylserine. The results indicate the redistribution of phospholipids fractions on the exterior of the biological membranes, but changes of choline-containing lipids and phosphatidylinositol

contribute the increase the stickiness the lipid bilayer of red cells, which provides limitation of cadmium ions into the cell.

272. Яцюк В. М. Ароматичні солі тетразонію в реакції тиоціанатоарилування амідів ненасичених кислот / В. М. Яцюк, В. С. Барановський, Б. Д. Грищук // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Хімія / голов. ред. Б. Д. Грищук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 19. – С. 29–32.

Анотація. Досліджено взаємодію тетрафлуороборатів арилтетразонію на основі бензидину, 1,4- та 1,3-фенілендіамінів з амідами акрилової та метакрилової кислот в умовах реакції купрокаталітичного тиоціанатоарилування. Встановлено, що утворення продуктів даної реакції визначається будовою діазосполуки та її реакційною здатністю. Показано, що у випадку використання як арилюючого реагенту тетрафлуороборату 1,3-феніленбисдіазонію реакція відбувається з утворенням продуктів монотиоціанатоарилування і нуклеофільного заміщення іншої діазогрупи на тиоціанатну.

Аннотація. Исследовано взаимодействие тетрафтороборатов арилтетразония на основе бензидина, 1,4 - и 1,3-фенилендиаминна с амидами акриловой и метакриловой кислот в условиях реакции купрокаталитического тиоцианатоарилування. Установлено, что образование продуктов данной реакции определяется строением диазосоединения и его реакционной способностью. Показано, что в случае использования в качестве арилирующего реагента тетрафторобората 1,3-фениленбисдиазония реакция протекает с образованием продуктов монотиоцианатоарилування и нуклеофильного замещения другой диазогруппы на тиоцианатную.

Annotation. The interaction of aryltetrazonium tetrafluoroborates from benzidine, 1,4 - and 1,3-phenylenediamine with acrylamide and methacrylamide in conditions of copper-catalyst thiocyanatoarylation reaction was studied. The formation of products of this reaction is determined by the structure of the diazo compound and its reactivity. It was shown that in case of usage of 1,3-phenylenebisdiazonium tetrafluoroborate as arylation reagent the reaction proceeds with the formation of monothiocyanatoarylated products and nucleophilic substitution of other diazo-group by thiocyanate.

273. Транспорт йонів цинку та кадмію через мембрани еритроцитів риб / Ю. І. Сенік, Б. З. Ляврін, Ю. В. Синюк, В. О. Хоменчук, В. З. Курант // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Біологія. – Тернопіль, 2012. – № 3 (52). – С. 83–87.

Анотація. Досліджено транспорт йонів цинку та кадмію через мембрани еритроцитів коропа, аклімованого до дії 0,5 і 2 ГДК цих металів. Встановлено, що поглинання йонів металів еритроцитами риб є регульованим та дозозалежним процесом. Проникнення йонів металів через клітинну мембрану досліджуваних гідробіонтів здійснюється за допомогою щонайменше двох типів транспорту: високоафінного та низькоспорідненого.

Аннотація. Исследовано транспорт ионов цинка и кадмия через мембраны эритроцитов карпа, акклимированного к действию 0,5 и 2 ПДК этих металлов. Установлено, что поглощение ионов металлов эритроцитами является регулируемым и дозозависимым процессом. Проникновение ионов металлов через клеточную мембрану исследуемых гидробионтов осуществляется с помощью не менее двух типов транспорта: высокоаффинного и низькоаффинного.

Annotation. Researched the transport of zinc and cadmium ions through the erythrocyte membrane of carp adapted to the elevated concentrations of those metals. Found that the uptake of metal ions by erythrocytes is regulated and dose-dependent process. The penetration of metal ions through the cell membrane of studied fish performs by two types of transport: a high affinity and low affinity.

Лабораторії біохімії

274. Металоакумулювальна здатність тканин карася сріблястого *Carassius auratus gibelio* залежно від історії експозиції *in situ* / Г. І. Фальфушинська, Л. Л. Гнатишина, І. В. Гоч, А. Є. Мудра, Г. В. Деніга, О. І. Горин, О. Б. Столяр // Біологічні Студії = *Studia Biologica* / голов. ред. Й. В. Царик. – 2012. - Т. 6, № 2. – С. 55-66.

Анотація. Досліджували вплив іонів міді (0,005 та 0,05 мг/л), марганцю (0,17 та 1,7 мг/л), тіокарбаматного (ТАГТУ, 9,1 і 91 мкг/л) та тетразинового (Аполло, 2 і 10 мкг/л) пестицидів протягом 14 діб на вміст металів у печінці та зябрах карася сріблястого *Carassius auratus gibelio* з двох водойм, умовно чистої (З) та забрудненої (Б). У риб із чистої водойми вміст міді, цинку та (у печінці) марганцю був вищим, ніж у риб із забрудненої водойми, а кадмію та (у зябрах) марганцю – нижчим. Співвідношення вмісту есенціальних металів міді, цинку та марганцю до вмісту неесенціального кадмію було удвічі більшим у тканинах карася із чистої водойми. Доведено вірогідний вплив як місцевості, так і експериментальних чинників на вміст металів у тканинах риб. Згідно результатів центроїдного групового аналізу встановлено відмінність між характеристиками груп тварин із різних водойм за дії одного і того ж чинника, незалежно від його концентрації. Лише за дії міді у карася із забрудненої водойми встановлено залежність характеристики групи від концентрації чинника. Збільшення концентрації діючого металу у тканинах спостерігалось для міді за дії 0,005 мг/л (у зябрах риб групи Б) та марганцю за дії 0,17 мг/л (у печінці риб групи З) та 1,7 мг/л (за виключенням зябер риб групи Б). Співвідношення вмісту міді, цинку та марганцю до вмісту кадмію зменшувалось за впливу всіх чинників у зябрах риб з чистої місцевості, а за дії Аполло – у всіх групах і тканинах. Методом лінійного регресійного аналізу встановлено негативний взаємозв'язок між вмістом цинку та кадмію у тканинах риб.

Ключові слова: *Carassius auratus gibelio*, мідь, цинк, марганець, кадмій, пестициди.

Фальфушинская Г. И., Гнатишина Л. Л., Гоч И. В., Мудра А. Е., Денега Г. В., Горин О. И., Столяр О. Б. *Металл-аккумулятивная способность тканей карася серебристого Carassius auratus gibelio в зависимости от истории экспозиции in situ.*

Аннотация. Исследовали влияние ионов меди (0,005 и 0,05 мг/л), марганца (0,17 и 1,7 мг/л), тиокарбаматного (Татту, 9,1 и 91 мкг/л) и тетразинового (Аполло, 2 и 10 мкг/л) пестицидов в течение 14 суток на содержание металлов в печени и жабрах карася серебристого Carassius auratus gibelio из двух водоемов, условно чистого и загрязненного. У рыб из чистого водоема содержание меди, цинка и (в печени) марганца было выше, чем у рыб из загрязненного водоема, а кадмия и (в жабрах) марганца - ниже. Соотношение содержания эссенциальных металлов меди, цинка и марганца и неэссенциального кадмия было вдвое выше в тканях карася из чистого водоема. Доказано достоверное влияние как местности, так и экспериментальных факторов на содержание металлов в тканях рыб. Согласно результатов центроидного группового анализа установлено отличие между характеристиками групп животных из разных водоемов при действии одного и того же фактора, независимо от его концентрации. Только для действия меди у карася из загрязненного водоема установлена зависимость от концентрации действующего вещества. Увеличение концентрации действующего металла в ткани наблюдалось для меди при действии 0,005 мг/л (в жабрах рыб группы Б) и марганца при действии 0,17 мг/л (в печени рыб группы З) и 1,7 мг/л (за исключением жабр рыб группы Б). Соотношение содержания меди, цинка и марганца к содержанию кадмия уменьшалось в жабрах рыб из чистой местности при действии всех факторов, а при действии Аполло - во всех группах и тканях. Методом линейного регрессионного анализа установлено отрицательную взаимосвязь между содержанием цинка и кадмия в тканях рыб.

Ключевые слова: Carassius auratus gibelio, медь, цинк, марганец, кадмий, пестициды.

Falfushynska H. I., Gnatyshyna L. L., Goch I. V., Mudra A. E., Deneha H. V., Goryn O. I., Stoliar O. B. *Dependence of metal-accumulative capacity in the tissues of crucian carp Carassius auratus gibelio on the history of exposure in situ.*

Annotation. The effect of copper (0.005 and 0.05 mg·L⁻¹) and manganese ions (0.17 and 1.7 mg·L⁻¹), thiocarbamate (Tatoo 9.1 and 91 ug·L⁻¹) and tetrazine (Apollo, 2 and 10 ug·L⁻¹) pesticides on metal content in the tissues of crucian carp Carassius auratus gibelio from two sites, relatively clean (Z) and polluted (B), under exposure during 14 days was studied. In fish from the clean site the copper, zinc, and manganese (in liver) concentration has been higher than in fish from polluted site, whereas cadmium, and manganese (in gills) concentration, was lower. The ratio of essential metals copper, zinc and manganese concentration to nonessential cadmium concentration was twofold higher in tissues of crucian carp from clean site. Significant effect both of site and exposure on the metal content in the tissues of fish was proved. According to Principal Component Analysis, the distinctions between the groups of animals from different aquatic bodies under the same substance effect independently of its concentration was proved. Dependence on the concentration of acting substance was revealed only for copper in the gibel carp from polluted site. The concentration of acting metal increased for copper after treatment by 0.005 mg·L⁻¹ (in the gills of fish from group B) and for manganese after the treatment by 0.17 mg·L⁻¹ (in the liver of

fish from group B) and $1.7 \text{ mg}\cdot\text{L}^{-1}$ (with exception of gills in fish from group B). The decreasing of the ratio of concentrations of copper, zinc and manganese to concentration of cadmium was shown in the gills of fish from clean site under all exposures and after the effect of Apollo in all cases. Negative interrelation was detected by linear regression analysis for zinc and cadmium content in the tissues of fish.

Key words: *Carassius auratus gibelio*, copper, zinc, manganese, cadmium, pesticides.

275. Фальфушинська Г. І. Популяційні особливості стану молекулярних стрес-респонсивних систем двостулкового моллюска за дії тетразинового пестициду / Г. І. Фальфушинська, Л. Л. Гнатишина, О. Б. Столяр // Укр. біохім. журн. – 2012. – Т. 84, № 1. – С. 90–97.

Анотація. Пестициди тетразинового ряду широко використовуються для обробки агрокультур у більшості країн Євросоюзу та США. Разом з тим, дані щодо впливу екологічно реальних концентрацій цих біоцидів на молекулярні стрес-респонсивні системи нетаргетних організмів відсутні. Метою нашого дослідження стало порівняння адаптивної здатності двостулкового моллюска *Anodonta cygnea* з двох популяцій до впливу комерційного препарату Аполло за станом біохімічних характеристик травної залози. Встановлено відмінності між станом показників оксидативного стресу та глутатіонтрансферазної активності у контрольних екземплярів із чистої (група І) та забрудненої (група Б) місцевостей. У тварин обох досліджуваних популяцій за дії Аполло збільшується рівень окисної деструкції білків та активуються процеси мікросомального окиснення, а також зменшується рівень металотіонеїнів та оксирадикалів. Однак у моллюсків І-групи дія Аполло викликає активацію антиоксидантні процесів, тоді як у моллюсків Б-групи – їх пригнічення. Зменшення вмісту клітинних тіолів, МТ та GSH, може становити ключову ланку токсичності пестицидів тетразинового ряду.

Ключові слова: моллюск, тетразиновий пестицид, металотіонеїни, глутатіон, оксидативний стресс.

Фальфушинская Г. И., Гнатишина Л. Л., Столяр О. Б. Популяционные особенности состояния молекулярных стресс-респонсивных систем двустворчатого моллюска при действии тетразинового пестицида.

Аннотация. Пестициды тетразинового ряда широко используются для обработки агрокультур в большинстве стран Евросоюза и США. Вместе с тем, данные о влиянии экологически реальных концентраций биоцидов на молекулярные стресс-респонсивные системы нетаргетных организмов отсутствуют. Целью нашего исследования стало сравнение адаптивной способности двустворчатого моллюска *Anodonta cygnea* из двух популяций к воздействию коммерческого препарата Аполло по состоянию биохимических характеристик пищеварительной железы. Установлены различия между состоянием показателей оксидативного стресса и глутатионтрансферазной активности у контрольных экземпляров из чистой (группа И) и загрязненной (группа Б) местностей. У животных исследуемых популяций при действии Аполло увеличивается уровень окислительной деструкции белков и активируются процессы микросомального окисления, а также уменьшается

уровень металлотioneинов и оксирадикалов. Однако у моллюсков И-группы действие Аполло активизирует антиоксидантные процессы, тогда как у моллюсков Б-группы – угнетает. Уменьшение содержания клеточных тиолов, металлотioneинов и глутатиона, может быть ключевым звеном токсичности пестицидов тетразинового ряда.

Ключевые слова: моллюск, тетразиновый пестицид, металлотioneины, глутатион, оксидативный стресс.

Falfushynska H. I., Gnatyshyna L. L., Stoliar O. B. Population-related peculiarities of molecular stress-responsive systems of bivalve mollusk under the effect of tetrazine pesticide.

Annotation. Tetrazine pesticides are widely used for the treatment of crops in most EU countries and USA. However, data about the effects of environmentally realistic concentrations of biocides on the molecular stress response system in non-target organisms are absent. The aim of our study was the comparison of adaptive capability of bivalve mollusk *Anodonta cygnea* from two populations under the effects of commercial pesticide Apollo in terms of biochemical parameters of the digestive gland. The differences between parameters of oxidative stress and glutathione transferase activity in specimens of control groups from clean (I-group) and polluted (B-group) areas have been shown. Under the effect of Apollo, the level of protein carbonyls and microsomal oxidation processes increased, and the level of metallothioneins and oxyradical formation decreased in the specimens from both populations. However, the treatment provoked the activation of antioxidant processes in the I-group and their inhibition in B-group. Potentially the injury of cellular thiols, glutathione and metallothioneins, seems to be key point of tetrazine pesticides toxicity.

Keywords: mollusk, tetrazine pesticide, metallothionein, glutathione, oxidative stress.

276. Study of interrelations between resistance to cisplatin and composition of low molecular weight thiols in murine leukemia I1210 cell lines / H. Falfushynska, Ye. Filyak, O. Stoliar, R. Stoika // Біологічні Студії = Studia Biologica / голов. ред. Й. В. Царик. – 2012. – Т. 6, № 3. - С. 5–14.

Annotation. Cis-dichlorodiammineplatinum (II), commonly known as cisplatin, is a widely used anticancer drug. However, the therapeutic efficacy of the drug is limited due to various dose-limiting side effects and development of acquired resistance. The resistance of malignant cells to cisplatin may be connected to elevated concentration of cellular thiols. To verify this hypotheses, we compared the concentrations of low weight cellular thiols, metallothionein (MT) and glutathione (reduced, GSH and oxidized, GSSG) and also the metal-binding properties of MT in the two cell lines, known to be resistant (L1210R) or sensitive (L1210S) to cisplatin. It was established that R-cells were characterised by higher concentrations of MTs and GSH, higher ratio of copper in the composition of MTs in comparison to zinc than S-cells. The treatment by cisplatin provoked the decrease of the GSSG concentration only in the S-cells without the changes in GSH concentration. Hence, R-cells insensitivity to cisplatin can be related to higher levels of MTs and GSH. Reported for the first time peculiar metal composition of MTs in R-cells can also give an advance to these cells by particular oxidizing properties of copper-MT. These specific

characteristics of thiols in malignant cells could be useful for the indication of cisplatin resistance.

Key words: cisplatin, resistance, metallothionein, glutathione, copper.

Фальфушинська Г., Філяк Є., Столяр О., Стойка Р. Взаємозв'язок між резистентністю до цисплатину та низьким рівнем низькомолекулярних тіолів у клітинних лініях мишачої лейкемії I1210.

Анотація. Цис-дихлородіаміноплатина (II), вживана фармакологічна назва – цисплатин, є поширеним протипухлинним засобом. Проте його терапевтична дієвість обмежена у зв'язку із різними дозо-лімітувальними побічними ефектами та розвитком набутої резистентності. Резистентність пухлинних клітин до цисплатину може бути спричинена підвищеною концентрацією клітинних тіолів. Для з'ясування чинності цієї гіпотези ми порівняли концентрації низькомолекулярних клітинних тіолів металотіонеїну (MT) та глутатіону (у відновленій (GSH) та окисненій (GSSG) формах), а також метал-зв'язувальні властивості MT у двох клітинних лініях, відомих як резистентна (L1210R) та чутлива (L1210S) до цисплатину. Було встановлено, що R-клітини характеризуються вищою концентрацією MT та GSH, вищою часткою міді у складі MT у порівнянні до цинку, ніж S-клітини. Обробка цисплатином лише у S-клітинах викликала зменшення концентрації GSSG без змін у концентрації GSH. Отже, нечутливість R-клітин до цисплатину може бути пов'язана з високим рівнем MT та GSH. Особливості складу металів у R-клітинах, які були відзначені вперше, також можуть забезпечити певні переваги для цих клітин з огляду на особливу здатність мідь-MT до окиснення. Встановлені специфічні характеристики тіолів у пухлинних клітинах можуть бути корисними у індикації резистентності до цисплатину.

Ключові слова: цисплатин, резистентність, металотіонеїн, глутатіон, мідь.

Фальфушинская Г., Филяк Е., Столяр О., Стойка Р. Взаимосвязь между резистентностью к цисплатину и низким уровнем низкомолекулярных тиолов в клеточных линиях мышинной лейкемии I1210.

Аннотация. Цис-дихлородіаміноплатина (II), используемое фармакологическое название – цисплатин, является распространенным противоопухолевым средством. Однако его терапевтическое действие ограничено в связи с различными дозо-ограничивающими побочными эффектами и развитием приобретенной резистентности. Резистентность опухолевых клеток к цисплатину может быть вызвана повышенной концентрацией клеточных тиолов. Для выяснения справедливости этой гипотезы мы сравнили концентрации низкомолекулярных клеточных тиолов металлотіонеїна (MT) и глутатіона (в востановленной (GSH) и окисленной (GSSG) формах), а также металл-связывающие свойства MT в двух клеточных линиях, известных как резистентная (L1210R) и чувствительная (L1210S) к цисплатину. Было установлено, что R-клетки характеризуются более высокой концентрацией MT и GSH, более высокой долей меди в составе MT по сравнению с цинком, чем S-клетки. Обработка цисплатином вызвала уменьшение концентрации GSSG без изменения в концентрации GSH только в S-клетках. Таким образом, нечувствительность R-клеток к цисплатину может быть связана с высоким уровнем MT и GSH. Особенности состава металлов в R-клетках, отмеченные впервые, также могут обеспечить определенные

преимущества для этих клеток исходя из усиленной способности медь-МТ к окислению. Установленные специфические характеристики тиолов в опухолевых клетках могут быть полезными в индикации резистентности к цисплатину.

Ключевые слова: цисплатин, резистентность, металлотионеин, глутатион, медь.

Факультет фізичного виховання

Кафедра гімнастики і спортивних ігор

277. Кушнерчук І. Танцювальні вправи як засіб активізації фізичного розвитку п'ятикласників / І. Кушнерчук, Б. Шиян, М. Вовк // Вісник Прикарпатського нац. у-ту ім. В. Стефаника. Сер. Фізична культура : зб. наук. пр. / голов. ред. Б. М. Мицкан. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип. 15. – С. 105–114.

Анотація. Представлено теоретичне узагальнення та практичне розв'язання наукової проблеми впливу танцювальних вправ як засобу різнобічного розвитку учнів 5-х класів на уроках фізичної культури. Одним із напрямів вирішення цієї проблеми є значна зацікавленість спеціалістів із фізичного виховання та спорту проблемою розвитку хореографії, що мотивовано танцювальними вправами, які являються одним із чинників підвищення фізичної і технічної підготовки учнів.

Ключові слова: танцювальні вправи, хореографія, мотивація, процес фізичного виховання, фізична культура, навчальні програми.

Аннотация. В статье представлено теоретическое обобщение и практическое разрешение научной проблемы влияния танцевальных упражнений как средства разностороннего развития учащихся 5-х классов на уроках физической культуры. Одним из направлений решения данной проблемы является заинтересовать специалистов физического воспитания и спорта проблемой развития хореографии, что мотивировано танцевальными упражнениями, которые являются одним из факторов повышения физической и технической подготовки учащихся.

Ключевые слова: танцевальные упражнения, хореография, мотивация, процесс физического воспитания, физическая культура, учебные программы.

Annotation. The scientific work deals with the theoretical generalization and practical solution of dancing exercises influence as a mean of the fifth form pupils' many-side education at the physical training lessons. One of the directions of this problem solution is the physical training and sport specialists' being interested in the choreography development. The fact is that dancing exercises have the direct influence on the physical and technical training of pupils increasing.

Keywords: dancing exercises, the choreography, the motivation, the physical education process, physical culture, educational exercises.

278. Наумчук В. І. Євро-2012. Історія українського футболу в контексті європейського виміру / В. І. Наумчук // Україна–Європа–Світ. Сер. Історія, міжнародні відносини : міжн. зб. наук. пр. / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Вип. 9 : Україна–Європа–Світ : творимо історію разом : присвячується Євро –2012. – Тернопіль, 2012. – С. 99–106.

Анотація. У статті розглянуто основні етапи становлення та розвитку футболу в Україні як органічної складової історії Європи. У цьому контексті увагу приділено змінам в українській спортивній інфраструктурі в рамках програми підготовки до Євро - 2012.

Ключові слова: футбол, розвиток, історія, Європа, першість, перемога.

Аннотация. В статье рассматриваются основные этапы становления и развития футбола в Украине как органической составляющей истории Европы. В этой связи внимание уделено изменениям в украинской спортивной инфраструктуре в рамках программы подготовки к Евро – 2012.

Ключевые слова: футбол, развитие, история, Европа, первенство, победа.

Annotation. In the article reviews the main stages in the development of football in Ukraine, as an organic part of European history. In this connection, attention is given to changes in the Ukrainian sports infrastructure as part of preparations for the Euro - 2012.

Keywords: football, player, development, history, Europe championship, victory.

278. Наумчук В. І. Загальні положення методики навчання школярів спортивним іграм / В. І. Наумчук // Фізичне виховання, спорт і здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки / уклад.: А. В. Цьось, С. П. Козіброцький. – Луцьк, 2012. – № 4 (20). – С. 165–170.

Анотація. Представлено вихідні положення методики навчання спортивним іграм – універсального засобу становлення всебічно й гармонійного розвинутої особистості: сформульовано основні питання змісту роботи вчителя щодо реалізації процесу навчання рухових дій, розкрито його структуру, відповідні цілі та завдання, визначено способи їх реалізації, а також указується на потребу в подальших науково-методичних дослідженнях з окресленої проблеми.

Ключові слова: спортивні ігри, методика навчання, вихідні положення, особистість.

Аннотация. Представлены исходные положения методики обучения спортивным играм - универсального средства становления всесторонне и гармонично развитой личности: сформулированы основные вопросы содержания работы учителя по реализации процесса обучения двигательных действий, раскрыты его структура, соответствующие цели и задачи, определены пути их реализации, а также указывается на потребность в дальнейших научно-методических исследованиях по обозначенной проблеме.

Ключевые слова: спортивные игры, методика обучения, исходные положения, личность.

Annotation. The paper presents the assumptions teaching methods sports games - a universal means of becoming full and harmonious development of personality: sets out the basic questions of the contents of the teacher to implement the learning of motor actions, disclosed its structure, appropriate goals and objectives, the ways of their implementation, and also appears on the need for further scientific and methodological research on the designated problem.

Keywords: sports, teaching methodology, assumptions, and personality.

279. Омеляненко І. О. Методика розвитку психомоторики слабочуючих школярів на уроках фізичної культури / І. О. Омеляненко, М. Б. Оліяр // Вісник Прикарпатського нац. у-ту ім. В. Стефаника. Сер. Фізична культура : зб. наук. пр. / голов. ред. Б. М. Мицкан. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип. 15. – С. 182–189.

Анотація. Дослідження присвячене вивченню проблем розвитку психомоторики 12–15-річних школярів із обмеженими можливостями функціонування слухового аналізатора у процесі фізичного виховання. У роботі охарактеризовано стан сенсорики і когнітивної сфери зазначеного контингенту дітей, як компонентів, що лежать в основі психомоторної діяльності. Визначено структуру психомоторики та запропоновано ефективну методику її розвитку у 13–14-річних школярів із вадами слуху на уроках фізичної культури.

Ключові слова: психомоторика, сенсорика, когнітивна сфера, вади слуху, фізичне виховання.

Аннотация. Исследование посвящено изучению проблем развития психомоторики 12–15-летних школьников с ограниченными возможностями функционирования слухового анализатора в процессе физического воспитания. В работе охарактеризованы состояние сенсорики и когнитивной сферы данного контингента детей, как компонентов, лежащих в основе психомоторной деятельности. Определена структура психомоторики и предложены эффективную методику ее развития в 13–14-летних школьников с нарушениями слуха на уроках физической культуры.

Ключевые слова: психомоторика, сенсорика, когнитивная сфера, нарушения слуха, физическое воспитание.

Annotation. Research devoted to the study of psychomotor development problems 12–15 year olds pupils with disabilities functioning auditory analyzer during physical education. The paper characterizes the state of sensor and cognitive areas of this contingent of children, as the components that underlie psychomotor activity. Determined the structure of the psychomotor and proposed an effective method of its development in 13–14 year old pupils with hearing impairments in physical education lessons.

Keywords: psychomotorics, sensorics, cognitive sphere, children with hearing malfunction, physical education.

280. Смолюк І. О. Підвищення ефективності фізичного виховання дітей у дошкільному навчальному закладі / І. О. Смолюк, В. І. Смолюк, В. І. Шандригось // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки / уклад.: А. В. Цьось, С. П. Козіброцький. – Луцьк, 2012. – №2 (18). – С. 129–132.

Анотація. Розкрито особливості використання спеціальних прийомів оздоровчої роботи з дошкільниками на основі уявлень про єдність фізичного, психічного та морального здоров'я. Зазначені прийоми – створення «емоційних потенціалів» дитячого колективу, уявлення ситуацій успіху одночасно з реальніш виконанням відповідних поз і рухів, використання прийомів взаємного контролю, застосування творчих рухливих ігор, придуманих самими дітьми, використання вправ із формування відчуттів «м'язової радості» – самі по собі не можуть розв'язати завдання охорони й зміцнення здоров'я дітей, але реалізація їх у комплексі під час проведення фізкультурних занять та оздоровчих заходів сприяє розвитку рухових здібностей дошкільників і формуванню потреби в руховій активності.

Ключові слова: здоров'я, фізичне здоров'я, емоційне здоров'я, спеціальні прийоми.

Смолюк И., Смолюк В., Шандригось В. Повышение эффективности физического воспитания детей в дошкольном учебном заведении.

Анотація. В статье раскрыты особенности использования специальных приёмов оздоровительной работы с дошкольниками на основе представлений о единстве физического, психического и нравственного здоровья. Вышеназванные приёмы – создание «эмоциональных потенциалов» детского коллектива, воображение ситуаций успеха одновременно с реальным исполнением соответствующих поз и движений, использование приёмов взаимного контроля, применения творческих подвижных игр, придуманных самими детьми, использование упражнения по формированию чувств «мышечной радости» – сами по себе не могут решить задачи охраны и укрепления здоровья детей, но реализация их в комплексе при проведении физкультурных занятий и оздоровительных мероприятий способствует развитию двигательных способностей дошкольников и формированию потребности в двигательной активности.

Ключевые слова: здоровье, физическое здоровье, эмоциональное здоровье, специальные приемы.

Smolvuk I., Smolvuk V., Shandrivos V. Increasing of Effectiveness of Physical Education Among Children of Preschool Educational Establishment.

Annotation. The article exposes the use of special methods of improving work with preschool-based understanding of the unity of physical, mental and moral health. These techniques: the creation of «emotional capacities» group of children, the success of the imagination of situations in conjunction with the actual execution of the postures and movements, usage of peer review methods, usage of creative outdoor games invented by children themselves, usage of exercises to build feelings of «muscular joy» – mostly on their own children can not solve the problem of protecting and promoting children's health, but the realization of the complex during physical

education classes and recreational activities promotes the development of motor abilities of preschool children and the need for the formation of motor activity.

Keywords: health, physical health, emotional health, special techniques.

281. Шандригось В. І. Особливості організації навчально-тренувального процесу жінок у спортивній боротьбі / В. І. Шандригось, С. В. Латишев // Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Сер. Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт / голов. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2012. – Вип. 98, т. 4. – С. 235–238.

Анотація. У статті аналізуються особливості організації навчально-тренувального процесу жінок у спортивній боротьбі.

Ключові слова: жіночий організм, тренування, спортивна боротьба.

Шандригось В. И., Латышев С. В. Особенности организации учебно-тренировочного процесса женщин в спортивной борьбе.

Аннотация. В статье анализируются особенности организации учебно-тренировочного процесса женщин в спортивной борьбе.

Ключевые слова: женский организм, тренировка, спортивная борьба.

Shandrygos V. I., Latyshev S. V. Peculiarities of the training process of women in wrestling.

Annotation. Peculiarities of the training process of women in wrestling is analyzed in the article.

Keywords: female body, training and wrestling.

Кафедра теорії і методики олімпійського та професійного спорту

282. Єднак В. Д. Особливості фізичної підготовки футбольних арбітрів у підготовчому періоді річного циклу тренування / В. Д. Єднак // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волинського нац. ун-ту ім. Лесі Українки / уклад.: А. В. Цьось, С. П. Козібродський. – Луцьк, 2012. – Т. 2. – С. 281–284.

Анотація. Розвиток футболу сьогодні не можливий без покращення якості арбітражу. Сучасний етап розвитку футболу обумовлює діяльність суддів в умовах значного підвищення фізичної і психічної напруги. Підготовка висококваліфікованих арбітрів є виключно важливою справою. Під час підготовки футбольних арбітрів існують складності, пов'язані, як правило, з їхнім фізичним станом. Фізичну підготовку арбітри здійснюють, в основному самостійно, в більшості випадків не маючи ні спеціально розробленої програми, ні тим більше, тренера з фізичної підготовки. Розроблена та запропонована експериментальна програма фізичної підготовки футбольних арбітрів у підготовчому періоді, де значна увага приділяється роботі на швидкість та витривалість сприяє розвитку провідних фізичних якостей та дозволяє успішно скласти Фітнес-тест ФІФА.

Ключові слова: арбітр, фізична підготовка, футбол, підготовчий період, фізичні якості.

Еднак В. Особенності фізическої підготовки футбольних арбитров в підготовительному періоді годового циклу тренування.

Анотація. Розвиток футболу сьогодні не можливо без удешевлення якості арбітража. Сучасний етап розвитку футболу обумовлює діяльність судей в умовах значительного підвищення фізического і психического напруження. Підготовка висококваліфікованих арбитров являється ісключительно важним делом. Во время підготовки футбольних арбитров існують складності, зв'язані, як правило, з їх фізическим станом. Фізическу підготовку арбітри здійснюють, в основному самостійно, в більшості випадків не маючи ні спеціально розробленої програми, ні тим більше, тренера з фізическої підготовки. Розроблено і запропоновано експериментальна програма фізическої підготовки футбольних арбитров в підготовительному періоді, де значительна увага надається роботі на швидкість і витривалість, сприяє розвитку провідних фізических якостей і дозволяє успішно виконати Фітнес-тест ФІФА.

Ключеві слова: арбітр, футбол, фізическа підготовка, підготовительний період, фізическі якості.

Yednak V. Features of physical preparation of soccer arbiters are in setup time of annual cycle of training.

Annotation. Development of football today is not possible without the improvement of quality of arbitration. The modern stage of development of football causes activity of judges in the conditions of considerable increase of physical and psychical tension. Preparation of highly skilled arbiters is exceptionally important business. During preparation of soccer arbiters exist to complication, constrained, as a rule, with their bodily condition. Physical preparation arbiters carry out, mainly independently, in most cases having neither the specially worked out program, nor the more so, trainer from physical preparation. The experimental program of physical preparation of soccer arbiters is worked out and offered in setup time, where considerable attention is spared to work on speed and endurance assists to development of leading physical internals and allows successfully to lay down a Fitness-test FIFA.

Keywords: arbiter, physical preparation, football, setup time, physical internals.

283. Ладика П. Рівень розвитку здібності до оцінки та регуляції динамічних і просторово-часових параметрів рухів веслувальників-початківців / П. Ладика, В. Бучок // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волинського нац. ун-ту ім. Лесі Українки / уклад. А. В. Цьось, С. П. Козібродський. – Луцьк, 2012. – Т. 2. – С. 281–284.

Анотація. У статті йдеться про ефективність авторської методики з удешевлення здатності до оцінки та регуляції динамічних і просторово-часових параметрів рухів веслувальників на етапі початкової підготовки. У роботі подано кількісна та якісна характеристика рівня розвитку даної здібності, представленні показники приросту здібності до оцінки та регуляції динамічних і просторово-часових параметрів рухів веслувальників-початківців унаслідок використання експериментальної методики.

Ключові слова: веслувальники-початківці, здатість до оцінки та регуляції динамічних і просторово-часових параметрів рухів, рівень розвитку, координаційні здібності.

Ладыка П., Бучок В. Уровень развития способности к оценке и регуляции динамических и пространственно-временных параметров движений начинающих гребцов.

Аннотация. В статье речь идет об эффективности авторской методики по усовершенствованию способности к оценке и регуляции динамических и пространственно-временных параметров движений на этапе начальной подготовки. В работе подана характеристика уровня развития данной способности, представлены показатели прироста способности к оценке и регуляции динамических и пространственно-временных параметров движений начинающих гребцов вследствие использования экспериментальной методики.

Ключевые слова: начинающие гребцы, способность к оценке и регуляции динамических и пространственно-временных параметров движений, уровень развития, координационные способности.

Ladyka P., Buchok V. The Level of the development of the skill to combine movements in the movement operation of canoeists at the stage of basic training.

Annotation. The article deals with the efficiency of the author's methodology of the improvement of the skill to combine movements in the movement operation of canoeists at the stage of basic training. The characteristics of the development level of the investigated skill are given in the article. The paper contains the indices of the increase of canoeists-beginners' skill to combine movements in the movement operation after the use of the experimental methodology.

Keywords: beginning canoeists, skill to combine movements in the movement operation, development level, coordination skills.

284. Сапрун С. Досвід реалізації програм олімпійської освіти у зарубіжжі серед учнів молодшого шкільного віку / С. Сапрун // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волинського нац. ун-ту ім. Лесі Українки / уклад.: А. В. Цьось, С. П. Козіброцький. – Луцьк, 2012. – № 3 (19). – С. 173–175.

Анотація. У статті наведені характеристики програм з олімпійської освіти для молодшого шкільного віку в зарубіжжі. Проаналізовані публікації, монографії та методичні розробки фахівців різних країн. Окреслено шляхи формування теоретичного та організаційного аспектів системи олімпійської освіти у високорозвинених країнах. Відповідно до вивченого досвіду іноземних науковців визначено ключові моменти розвитку олімпізму в Україні та засоби впровадження основ олімпійської освіти для учнів початкових класів.

Ключові слова: олімпійська освіта, олімпізм, молодший шкільний вік, початкові класи, навчально-виховний процес.

Сапрун С. Опыт реализации программ олимпийского образования в зарубежье среди учеников младшего школьного возраста.

Аннотация. В статье приведенные характеристики программ из олимпийского образования для младшего школьного возраста в зарубежье. Проанализированные публикации, монографии и методические разработки специалистов разных стран. Очерченно пути формирования теоретического и

организационного аспектов системы олимпийского образования в высокоразвитых странах. В соответствии с изученным опытом иностранных научных работников определены ключевые моменты развития олимпизма в Украине и средства внедрения основ олимпийского образования для учеников начальных классов.

Ключевые слова: олимпийское образование, олимпизм, младший школьный возраст, начальные классы, учебно-воспитательный процесс.

Saprun S. Experience of realization of the programs of olympic education in foreignness among the students of midchildhood.

Annotation. The paper presents the characteristics of Olympic education programs for primary school age in foreign countries. Analyzed publications, monographs and development specialists from different countries. The ways of formation of the theoretical and organizational aspects of Olympic education in developed countries. According to the learned experience of foreign researchers identified key aspects of Olympian in Ukraine and the means of implementing principles of Olympic education for elementary school pupils.

Keywords: olympic education, olympism, preschoolers, elementary classes, the educational process.

Кафедра теоретичних основ і методик фізичного виховання

285. Балацька Л. В. Ефективність експериментальної методики у покращенні показників моторики 5-річних дітей з різною спрямованістю мануальної рухової асиметрії / Л. В. Балацька // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2012. – № 5.

Анотація. Досліджено ефективність розроблених організаційно-методичних основ покращення моторної функції дошкільників у процесі фізичного виховання в дошкільному навчальному закладі. Використовуючи загальноприйняті методики визначили спрямованість мануальної рухової асиметрії 165 дівчаток і 169 хлопчиків п'яти років, задіяних в однорічному формувальному експерименті у складі дослідних груп, а педагогічним тестуванням з використанням рухових завдань, визначених програмою для дошкільних навчальних закладів — динаміку показників моторики, пов'язаних з мануальною вправністю. Встановлено перевагу дівчаток експериментальних груп над дівчатками контрольних груп з різною спрямованістю мануальної рухової асиметрії, а також таку перевагу у хлопчиків за кількістю показників, що суттєво покращилися протягом дослідження, та які наприкінці відзначалися найвищими значеннями. Результати свідчать про необхідність використовувати запропоновані основи при організації фізичного виховання й реалізації його змісту у дошкільних навчальних закладах.

Ключові слова: дошкільники, моторика, мануальна рухова асиметрія, вдосконалення підходів, процес фізичного виховання.

Балацкая Л. В. Экспериментальное обоснование эффективности организационно-методических основ улучшения моторной функции дошкольников в процессе физического воспитания.

Аннотація. Исследована ефективність розроблених організаційно-методических основ уллучшення моторної функції дошкільників в процесі фізического веспитання в дошкільних улчебних заведєниях. Исползуя общепринятые методики, определили направленность мануальной двигательной асимметрии у 165 девочек и 169 мальчиков пяти лет, задействованных в годичном формирующем эксперименте в составе исследовательских групп, а педагогическим тестированием с использованием двигательных заданий, установленных программой по физическому воспитанию для дошкільных улчебных заведєний, — динамику показателей моторики, связанных с мануальной умелостью. Установлено преимущество девочек экспериментальных групп над девочками контрольных групп з различной направленностью мануальной двигательной асимметрией, а также такое преимущество мальчиков по количеству показателей, которые существенно уллучшились в течение исследования, и которые в конце отмечались наивысшими значениями. Результаты свидетельствуют о необходимости использования предложенных основ во время организации физического веспитання и реализации его содержания в дошкільных улчебных заведєниях.

Ключевые слова: дошкільники, моторика, мануальная двигательная асимметрия, совершнствование подходов, процесс физического веспитання.

Balatska L. V. Experimental evaluation of the effectiveness of organizational and methodological principles to improve motor function in pre-school physical education.

Annotation. The efficiency of the developed organizational and technical foundations to improve motor function in preschool children during physical education in preschool education. Using conventional methods defined orientation manual motor asymmetry 165 girls and 169 boys five years involved in forming a one year experiment in the study groups, and teacher testing using motor tasks defined program for preschools – dynamic motor performance, air ‘associated with manual dexterity. Advantage of girls experimental groups over the control groups of girls with different orientation manual motor asymmetry, as well as the advantage in boys by the number of indicators improved significantly during the study, and that marked the end of the highest values. The results indicate the need to use the proposed basis for the organization of physical education and of its content in pre-school.

Key words: preschoolers, motor, manual motor asymmetry, improvement approaches, the process of physical education.

286. Балацька Л. Особливості розвитку моторки дітей з різною руховою асиметрією між 3 і 6 роками / Л. Балацька, Л. Галаманжук, Г. Єдинак // Вісник Прикарпатського нац. у-ту ім. В. Стефаника. Сер. Фізична культура : зб. наук. пр. / голов. ред. Б. М. Мицкан. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип. 16. – С. 136–141.

Анотація. Вивчено особливості вияву та зміни показників моторики дівчаток і хлопчиків між 3 і 6 роками, в тому числі з урахуванням різної спрямованості їхньої рухової асиметрії. Використовуючи наявну методику визначено спрямованість мануальної рухової асиметрії 122 дівчаток і 130 хлопчиків, а педагогічним тестуванням у визначених програмою з фізичного виховання для дошкільних навчальних закладів рухових завданнях – стан розвитку відповідних компонентів моторики. Встановлено розбіжності між дівчатками і хлопчиками у вияві окремих компонентів з певною перевагою

перших у 6 років. Водночас встановлено, що під час оцінювання результатів виконання визначених програмою рухових завдань, крім статі й віку необхідно також урахувувати спрямованість рухової асиметрії, оскільки в іншому випадку усереднені дані нівелюють особливості дівчаток і хлопчиків з різною руховою асиметрією в аспекті стану розвитку визначених навчальною програмою компонентів їхньої моторики.

Ключові слова: дошкільники, моторика, мануальна рухова асиметрія.

Балацкая Л., Галаманжук Л., Единак Г. Особенности моторики детей с разной двигательной асимметрией между 3 и 6 годами.

Аннотация. Изучены особенности проявления и изменения показателей моторики девочек и мальчиков между 3 и 6 годами, в том числе с учетом разной направленности их двигательной асимметрии. Используя существующую методику, определена направленность мануальной двигательной асимметрии 122 девочек и 130 мальчиков, а педагогическим тестированием в установленных программой по физическому воспитанию в дошкольных учебных заведениях двигательных заданиях – состояние развития соответствующих компонентов их моторики. Установлены различия между девочками и мальчиками в проявлении отдельных компонентов с определенным преимуществом первых в 6 лет. В то же время установлено, что во время оценивания результатов выполнения установленных программой двигательных заданий, кроме пола и возраста, необходимо также учитывать направленность двигательной асимметрии, поскольку в противном случае усредненные данные нивелируют особенности девочек и мальчиков с различной двигательной асимметрией в аспекте состояния развития определенных учебной программой компонентов их моторики.

Ключевые слова: дошкольники, моторика, мануальная двигательная асимметрия.

Annotation. The question of peculiarities of manifestation and changes of characteristics of boys' and girls' (3 - 6 years old) motility has been investigated. We also have taken into account the different directionality of their motive asymmetry. Using existing methods, we have determined direction of manual motive asymmetry of 122 girls and 130 boys. Also using some pedagogical tests we have defined the state of the proper components of the development of their *motility* (according to the program of physical education for pre-school institutions). A certain discordance also has been determined between girls and boys in expressing of individual components (with a certain superiority of girls at the age of 6). At the same time we found out that during evaluation of the results of motional tasks, according to the program, age, sex and direction of motive asymmetry also must be taken into consideration. Otherwise the average data smooth particular qualities of girls and boys with various motive asymmetry in aspects of development of certain components of their motility according to curriculum.

Keywords: pre-school children, motility, manual motive, asymmetry.

287. Балацька Л. В. Особливості розвитку фізичних якостей у дітей з різною спрямованістю мануальної рухової асиметрії між 4 і 6 роками / Л. В. Балацька // Спортивна наука України : електронне фахове видання. – 2012. – № 4. – С. 59–69. – Режим доступу до журн.: http://www.nbuuv.gov.ua/e-journals/SNU/2012_4/index.htm

Балацкая Л. Особенности развития физических качеств у детей с различной направленностью мануальной двигательной асимметрии между 4 и 6 годами.

Аннотация. Изучено проявление и динамику физических качеств у девочек, а также мальчиков с различной направленностью их мануальной двигательной асимметрией в период между 4-м и 6-м годами. Используя комплекс общепринятых методик, установили направленность мануальной двигательной асимметрии, а педагогическим тестированием – величины проявления и динамику физических качеств у 122 девочек и 130 мальчиков. Установлены отличия между девочками, а также между мальчиками, имеющими различную направленность двигательной асимметрии, в величинах проявления исследуемых физических качеств в каждом возрасте периода между 4-м и 6-м годами. Одновременно установлены отличия динамики этих качеств у девочек с различной направленностью двигательной асимметрии, а также мальчиков, что необходимо учитывать в процессе их физического воспитания в дошкольном учебном заведении при решении задач по улучшению физических качеств и моторной функции.

Ключевые слова: дошкольники, мануальная двигательная асимметрия, физические качества.

Balatska L. Peculiarities of physical qualities development of children with different manual motion asymmetry direction aged between 4 and 6.

Annotation. We investigated the manifestation and dynamics of girls and boys' physical qualities with different manual motion asymmetry direction between 4 and 6 years. We determined the manual motion asymmetry direction by using the complex of generally accepted methods. We also used pedagogical tests to define the manifestation and dynamics of 122 girls and 130 boys. We determined the differences between girls and boys who have different motion asymmetry direction in the period between 4 and 6 years. We also determined the dynamics differences of girls and boys' physical qualities with different motion asymmetry direction which should be taken into account during physical training lessons in pre-school educational establishment while trying to improve physical qualities and motive functions.

Keywords: kindergarteners, manual motion asymmetry, physical qualities.

288. Балацька Л. В. Особенности развития системы управления движениями мальчиков 3–5 лет с различной направленностью двигательной асимметрии в заданиях на мануальную умелость / Л. В. Балацька // Физическое воспитание студентов творческих специальностей : сб. науч. тр. / под ред. С. С. Ермакова. — Х., 2012. – № 12. – С. 65–72.

Аннотація. Изучены особенности изменения показателей мануальной умелости мальчиков с различной направленностью двигательной асимметрией в период между 3-м и 6-м годами. Используя существующую методику, определена направленность мануальной двигательной асимметрии у 130 мальчиков, а педагогическим тестированием в двигательных заданиях, установленных программой по физическому воспитанию в дошкольных учебных заведениях, – состояние развития у них компонента моторики, связанного с мануальной умелостью. Установлены различия между такими мальчиками одинакового возраста в проявлении исследуемых показателей. Одновременно установлено, что при оценивании результатов выполнения таких двигательных заданий, кроме пола и возраста, необходимо также учитывать направленность двигательной асимметрии ребенка, поскольку в противном случае усредненные данные будут нивелировать особенности развития его моторики.

Ключевые слова: дошкольники, моторика, мануальная двигательная асимметрии.

Балацька Л. В. Особливості розвитку системи керування рухами хлопчиків 3-5 років з різною спрямованістю рухової асиметрії у завданнях на мануальну вправність.

Анотація. Вивчено особливості зміни показників мануальної вправності хлопчиків з різною спрямованістю їх рухової асиметрії у період між 3-м і 6-м роками. Використовуючи наявну методику визначено спрямованість мануальної рухової асиметрії 130 хлопчиків, а педагогічним тестуванням у рухових завданнях, що визначені програмою з фізичного виховання для дошкільних навчальних закладів – стан розвитку компоненту моторики, пов'язаного з мануальною вправністю. Встановлено розбіжності між такими хлопчиками однакового віку у вияві досліджуваних показників. Водночас встановлено, що під час оцінювання результатів виконання визначених рухових завдань, крім статі й віку, необхідно також урахувувати спрямованість рухової асиметрії хлопчиків, оскільки в іншому випадку усереднені дані будуть нівелювати особливості розвитку їх моторики

Ключові слова: дошкільники, моторика, мануальна рухова асиметрія

Balatska L. V. Features of the system control movements boys 3-5 years with different orientation of motor asymmetry in the task of manual dexterity.

Annotation. The features of changes in indicators skillful manipulation of boys with different areas of motor asymmetry in the period between the 3rd and 6th years. Using the existing methodology, setting the course of manual motor asymmetry 130 boys, and teacher testing in motor tasks, applications for physical education in pre-school education - the state of the component motility associated with manual skillfully. The differences between these boys of the same age in the manifestation of the studied parameters. At the same time found that when evaluating the results of the program established motor tasks, apart from gender and age, you must also take into account the direction of the motor asymmetry boys, otherwise the data will be averaged level features of the development of their motor skills.

Keywords: preschoolers, motor, manual motor asymmetry.

289. Грабик Н. Стан фізичної підготовленості учнів 5–6 класів сільської школи / Н. Грабик // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки / голов. ред. А. В. Цьось. – Луцьк, 2012. – Т. 4. – С. 163–169.

Анотація. Фізична підготовленість є одним із компонентів, який визначає фізичний стан людини, котрий, в свою чергу, є інтегральним показником фізичного здоров'я та одним із критеріїв ефективності процесу фізичного виховання школярів. Дослідження останніх років засвідчують, що щораз більша кількість дітей має нижчий за середній та низький рівні здоров'я та фізичної підготовленості. Результати тестування сільських школярів свідчать про те, що показники фізичної підготовленості учнів 5-6 класів упродовж навчального року зросли в межах 1,1-9,5%, а в окремих випадках зменшились за результатами гнучкості та спритності, що свідчить про недостатній цілеспрямований вплив на розвиток фізичних якостей у процесі фізичного виховання. Отримані результати підтверджують дослідження інших науковців про те, що з кожним роком знижується динаміка приросту рівня фізичної підготовленості дітей та молоді.

Ключові слова: фізична підготовленість, фізичні якості, сільські учні.

Грабык Н. Состояние физической подготовленности учеников 5-6 классов сельской школы.

Аннотация. Физическая подготовленность является одним из компонентов, который определяет физическое состояние человека, которое, в свою очередь, является интегральным показателем физического здоровья и одним из критериев эффективности процесса физического воспитания школьников. Исследования последних лет удостоверяют, что каждый раз большее количество детей имеет ниже среднего и низкий уровни здоровья и физической подготовленности. Результаты тестирования сельских школьников свидетельствуют о том, что показатели физической подготовленности учеников 5-6 классов на протяжении учебного года выросло в пределах 1,1-9,5%, а в отдельных случаях уменьшились по результатам гибкости и ловкости, которая свидетельствует о недостаточном целеустремленном влиянии на развитие физических качеств в процессе физического воспитания. Полученные результаты подтверждают исследование других ученых о том, что с каждым годом снижается динамика прироста уровня физической подготовленности детей и молодежи.

Ключевые слова: физическая подготовленность, физические качества, сельские ученики.

Hrabyk N. The Condition of physical preparation of pupils of 5-6 grades in rural school.

Annotation. The physical preparation is one of the components that determine the physical state which in its turn is an integral indicator of physical health and one of the criteria for the effectiveness of the physical education of pupils. Recent studies show that the number of children with below average and low levels of health and physical preparation are increasing. Test results of rural pupils shows that the indicators of physical preparation of pupils of 5-6 grades during the school year increased within 1,1-9,5%, and in some cases decreased as a result of the flexibility and agility, indicating a lack of purposeful influence on the development of physical

qualities in process of physical education. The results confirm the investigations of others scientists that each passing year growth dynamics of the physical preparation of children and youth are decreasing.

Keywords: physical preparation, physical qualities, rural students.

290. Грубар І. Я. Тотальні та парціальні розміри ланок тіла футболістів різних амплуа / І. Я. Грубар // Теорія і практика фізичного виховання / Донецький нац. ун-т ; голов. ред. А. Г. Рибковський. – Донецьк, 2012. – №1. – С. 128–134.

Анотація. Представлено результати антропометричних обстежень 40-ка футболістів різних ігрових амплуа. Виявлені особливості тотальних та парціальних розмірів ланок тіла та встановлені відмінності структури тіла воротарів, захисників, півзахисників і нападаючих.

Аннотация. В статье представлены результаты антропометрических обследований 40-ка футболистов разных игровых амплуа. Выявлены особенности тотальных та парциальных размеров ланок тела та установленны различия структуры тела воротарей, защитников, полузащитников и нападающих.

Annotation. The article presents the results of anthropometric surveys of 40 different soccer players that plays different positions. The features of total and partial sizes of units of body are revealed and the body structure differences of goalkeepers, defenders, midfielders and forwards are established.

291. Маляр Н. С. Ефективність використання засобів превентивного фізичного виховання для профілактики захворювань серцево-судинної та дихальної систем старших дошкільників / Н. С. Маляр // Вісник Чернігівського нац. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка / голов. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2012. – Вип. 91, т. 1. – С. 256–258.

Анотація. У статті наводяться засоби превентивного фізичного виховання та результати їх використання в оздоровчо-профілактичній роботі з дітьми старшого дошкільного віку.

Ключові слова: превентивне фізичне виховання, засоби фізичного виховання, профілактика, серцево-судинна та дихальна системи, старші дошкільники.

Маляр Н. С. Эффективность использования средств превентивного физического воспитания для профилактики заболеваний сердечно-сосудистой и дыхательной систем старших дошкольников.

Аннотация. В статье представлены средства превентивного физического воспитания и результаты их использования в оздоровительно-профилактической работе с детьми старшего дошкольного возраста.

Ключевые слова: превентивное физическое воспитание, профилактика, средства физического воспитания, сердечно-сосудистая и дыхательная системы, старшие дошкольники.

Maliar N. S. Efficiency of preventive physical education for the prevention of cardiovascular and respiratory systems children of preschool age.

Annotation. The article presents the means preventive physical education and the results of their use in health and preventive work with children of preschool age.

Keywords: preventive physical education, physical education equipment, prevention, cardiovascular and respiratory systems, children of preschool age.

292. Маляр Н. С. Організаційні форми превентивного фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку / Н. С. Маляр // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки / голов. ред. А. В. Цьось. – Луцьк, 2012 – № 3. – С. 163–168.

Анотація. На основі аналізу змісту різних програм навчання, виховання та розвитку, нормативно-правових документів та результатів констатувального експерименту у представленій роботі визначена та обґрунтована система організаційних форм, необхідних та достатніх у процесі превентивного фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку. В основу цієї системи покладено ряд виділених нами організаційних та методичних положень, що забезпечують розв'язання завдань превентивного фізичного виховання старших дошкільників.

Ключові слова: організаційні форми, превентивне фізичне виховання, старші дошкільники.

Маляр Н. Организационные формы превентивного физического воспитания детей старшего дошкольного возраста.

Аннотация. На основании анализа содержания различных программ обучения, воспитания и развития, нормативно-правовых документов и результатов констатирующего эксперимента в представленной работе определена и обоснована система организационных форм, необходимых и достаточных в процессе превентивного физического воспитания детей старшего дошкольного возраста. В основу этой системы входят выделенные нами организационные и методические положения, которые обеспечивают решение задач превентивного физического воспитания старших дошкольников.

Ключевые слова: организационные формы, превентивное физическое воспитание, старшие дошкольники.

Maliar N. S. Organizational forms of preventive physical education children under school age.

Annotation. Based on content analysis of various training programs, upbringing and development, legal documents and results of the experiments presented in the work specified and reasonable system of organizational forms necessary and sufficient in the process of preventive physical education of children under school age. It is based on a number of selected organizational and methodological provisions that provide preventive solving problems of physical education senior preschoolers

Keywords: organizational forms, preventive physical education, senior preschool children.

293. Маляр Н. С. Особливості використання засобів фізичного виховання для профілактики захворювань нервової системи старших дошкільників / Н. С. Маляр // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. / Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського ; голов. ред. О. С. Куц. – Вінниця, 2012. – Вип. 13. – С. 236–241.

Анотація. Розкрито особливості комплексного використання засобів фізичного виховання для профілактики захворювань нервової системи дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: профілактика, засоби, фізичне виховання, нервова система, старші дошкільники.

Маляр Н. С. Особенности использования средств физического воспитания для профилактики заболеваний нервной системы старших дошкольников.

Аннотация. Раскрыты особенности комплексного использования средств физического воспитания для профилактики заболеваний нервной системы детей старшего дошкольного возраста.

Ключевые слова: профилактика, средства, физическое воспитание, нервная система, старшие дошкольники.

Maliar N. S. Specifics the use of means physical training for prophylaxis of disorders of nervous system of children under school age.

Annotation. The article the features of complex use of means physical training for prophylaxis of disorders of nervous system of children under school age.

Keywords: prophylaxis, means, physical training, nervous system, children under school age.

294. Маляр Н. С. Особливості використання засобів фізичного виховання для профілактики захворювань серцево-судинної та дихальної систем старших дошкільників / Н. С. Маляр // Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Сер. Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт / голов. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2012. – Вип. 98, т. 3. – С. 195–198.

Анотація. Розкрито особливості комплексного використання засобів фізичного виховання для профілактики захворювань серцево-судинної та дихальної систем дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: профілактика, засоби, фізичне виховання, серцево-судинна система, дихальна система, старші дошкільники.

Маляр Н. С. Особенности использования средств физического воспитания для профилактики заболеваний сердечно-сосудистой и дыхательной систем старших дошкольников.

Аннотация. Раскрыты особенности комплексного использования средств физического воспитания для профилактики заболеваний сердечно-сосудистой и дыхательной систем детей старшего дошкольного возраста.

Ключевые слова: профилактика, средства, физическое воспитание, сердечно-сосудистая система, дыхательная система, старшие дошкольники.

Maliar N. S. Specifics the use of means physical training for prophylaxis of disorders of cardiovascular and respiratory systems of children under school age.

Annotation. The article the features of complex use of means physical training for prophylaxis of disorders of cardiovascular and respiratory systems of children under school age.

Keywords: prophylaxis, means, physical training, cardiovascular system, respiratory system, children under school age.

295. Маляр Н. С. Профілактика порушень опорно-рухового апарату дітей старшого дошкільного віку засобами фізичного виховання / Н. С. Маляр // Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Сер. Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт / голов. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2012. – Вип. 98, т. 3. – С. 191–194.

Анотація. У статті характеризуються засоби фізичного виховання оздоровчо-профілактичного спрямування для попередження порушень опорно-рухового апарату дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: профілактика, засоби, фізичне виховання, опорно-руховий апарат, старші дошкільники.

Маляр Н. С. Профилактика нарушений опорно-двигательного аппарата детей старшего дошкольного возраста средствами физического воспитания.

Аннотация. В статье охарактеризованы средства физического воспитания оздоровительно-профилактической направленности для предупреждения нарушений опорно-двигательного аппарата детей старшего дошкольного возраста.

Ключевые слова: профилактика, средства, физическое воспитание, опорно-двигательный аппарат, старшие дошкольники.

Maliar N. S. Prophylaxis of disorders of the musculoskeletal system of children preschool age by means of physical education.

Annotation. The means of physical training of health-preventive orientation to prevent violations of the musculoskeletal system of children under school age are characterized in the article.

Keywords: prophylaxis, means, physical training, musculoskeletal system, children under school age.

296. Особливості використання засобів футболу для підвищення рівня професійно-орієнтованої психофізичної підготовленості студентів вищих навчальних закладів економічного профілю / Е. І. Маляр, Н. С. Маляр, А. В. Огнистий, К. М. Огниста // Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Сер. Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт / голов. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2012. – Вип. 98, т. 4. – С. 115–118.

Анотація. У представленій роботі визначені та теоретично обґрунтовані засоби футболу для підвищення рівня професійно-орієнтованої психофізичної підготовленості студентів економічних спеціальностей.

Ключові слова: психофізична підготовка, студент-економіст, засоби футболу.

Маляр Э. И., Маляр Н. С., Огнистый А. В., Огниста Е. Н. Особенности использования средств футбола для повышения уровня профессионально-ориентированной психофизической подготовленности студентов высших учебных заведений экономического профиля.

Аннотация. В представленной работе определены и теоретически обоснованы средства футбола для повышения уровня профессионально-ориентированной психофизической подготовленности студентов экономических специальностей.

Ключевые слова: психофизическая подготовка, студент-экономист, средства футбола.

Maliar E. I., Maliar N. S., Ognistyuy A. V., Ognysta K. M. Specifics use of means of football to improve level professionally oriented psycho-physical training of university students of economic profile.

Annotation. In the works defined and theoretically grounded means of football for increasing of level of professionally-oriented psycho-physical training of students of economic specialties.

Keywords: psycho-physical training, the student and economist, means football.

297. Сапрун С. Досвід реалізації програм олімпійської освіти у зарубіжжі серед учнів молодшого шкільного віку / С. Сапрун // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волинського нац. ун-ту ім. Лесі Українки / уклад.: А. В. Цьось, С. П. Козіброцький. – Луцьк, 2012. – № 3 (19). – С. 173–175.

Анотація. У статті наведені характеристики програм з олімпійської освіти для молодшого шкільного віку в зарубіжжі. Проаналізовані публікації, монографії та методичні розробки фахівців різних країн. Окреслено шляхи формування теоретичного та організаційного аспектів системи олімпійської освіти у високорозвинених країнах. Відповідно до вивченого досвіду іноземних науковців визначено ключові моменти розвитку олімпізму в Україні та засоби впровадження основ олімпійської освіти для учнів початкових класів.

Ключові слова: олімпійська освіта, олімпізм, молодший шкільний вік, початкові класи, навчально-виховний процес.

Сапрун С. Опыт реализации программ олимпийского образования в зарубежье среди учеников младшего школьного возраста.

Аннотация. В статье приведены характеристики программ из олимпийского образования для младшего школьного возраста в зарубежье. Проанализированные публикации, монографии и методические разработки специалистов разных стран. Очерченно пути формирования теоретического и организационного аспектов системы олимпийского образования в высокоразвитых странах. В соответствии с изученным опытом иностранных научных работников определены ключевые моменты развития олимпизму в Украине и средства внедрения основ олимпийского образования для учеников начальных классов.

Ключевые слова: олимпийское образование, олимпизм, младший школьный возраст, начальные классы, учебно-воспитательный процесс.

Saprun S. Experience of realization of the programs of olympic education in foreignness among the students of midchildhood.

Annotation. The paper presents the characteristics of Olympic education programs for primary school age in foreign countries. Analyzed publications, monographs and development specialists from different countries. The ways of formation of the theoretical and organizational aspects of Olympic education in developed countries. According to the learned experience of foreign researchers identified key aspects of Olympian in Ukraine and the means of implementing principles of Olympic education for elementary school pupils.

Keywords: olympic education, olympism, preschoolers, elementary classes, the educational process.

298. Шиян Б. Оцінювання досягнень учнів загальноосвітньої школи з фізичної культури як засіб активізації їхньої діяльності / Б. Шиян, І. Омеляненко // Фізичне виховання в сучасній школі. – 2012. – № 3. – С. 21–27.

Анотація. Розглянуто методичні основи оцінювання результатів діяльності школярів у процесі фізичного виховання. Визначено сучасні принципи оцінювання результатів діяльності учнів та шляхи їх реалізації а також види та форми оцінювання. Характеризуються види діяльності, що оцінюються учителем на уроках фізичної культури та правила проведення Державної підсумкової атестації.

Аннотация. В статье рассматриваются методические основы оценивания результатов деятельности школьников в процес се физического воспитания. Виявлены современные принципы оценивания результатов деятельности учеников и пути их реализации а также виды и формы оценивания. Характеризуются виды деятельности, которые оцениваются учителем на уроках физической культуры и правила проведения Государственной итоговой аттестации.

Annotation. In article methodical basics of estimation of results of activity of school students in процес се physical training are covered. Viyavlena modern principles of estimation of results of activity of pupils and way of their realization and also types and estimation forms. Kinds of activity which are estimated by the teacher at lessons of physical culture and the rule of carrying out the State total certification are characterized.

Кафедра фізичного виховання

299. Гуменюк С. В. Гуманізація і демократизація фізичного виховання на основі особистісно-орієнтовного підходу / С. В. Гуменюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : зб. наук. пр. / голов. ред. І. А. Зязюн. – К. ; Вінниця, 2012. – С. 292–295.

Анотація. У статті розглядається особистісно-орієнтовний підхід у процесі фізичного виховання, який спрямований на цілеспрямоване освоєння ціннісного потенціалу фізичної культури, формування світогляду, ціннісних орієнтацій на фізичне самовдосконалення та здоровий спосіб життя.

Ключові слова: гуманізація, демократизація, особистісно-орієнтований підхід, фізичне виховання, студент, система освіти, викладач.

Гуменюк С. В. Гуманизация и демократизация физического воспитания на основе личностно ориентировочного подхода.

Аннотация. В статье рассматривается личностно-ориентированный подход в процессе физического воспитания, направленный на целенаправленное освоение ценностного потенциала физической культуры, формирование мировоззрения, ценностных ориентаций на физическое самосовершенствование и здоровый образ жизни.

Ключевые слова: гуманизация, демократизация, личностно-ориентированный подход, физическое воспитание, студент, система образования, преподаватель.

Gumenyik S. V. Humanizing and democratization of physical education on the basis of personality orientation to approach.

Annotation. In the article the student-oriented approach in the process of physical education, which aims at the development of targeted potential value of physical culture, the formation of belief, values of the physical self and a healthy lifestyle.

Keywords: humanization, democratization, student-oriented approach, physical education, student education, teacher.

300. Огнистий А. Дефініція «готовність» в контексті майбутньої професійної діяльності учителів-предметників у напрямку фізичного виховання учнів / А. Огнистий, К. Огниста, Е. Маляр // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки / уклад.: А. В. Цьось, С. П. Козіброцький. – Луцьк, 2012. – № 3. – С. 91–95

Анотація. Узагальнивши судження різних науковців з приводу даного питання, визначили, що «підготовка» є процесом, а «готовність» – результатом цього процесу, результатом професійного навчання. У відповідності до цього можна говорити про те, що «готовність до фізичного виховання учнів» є результатом навчально-виховного процесу, який здійснюється через певні компоненти, що між собою взаємопов'язані.

Ключові слова: підготовка, готовність, фізичне виховання, вчитель-предметник, учні.

Огныстый А., Огныстая Е., Маляр Э. Дефиниция «готовность» в контексте будущей профессиональной деятельности учителей-предметников в направлении физического воспитания учащихся.

Аннотация. Проанализировав суждения различных учених по поводу данного вопроса, определили, что «подготовка» является процессом, а «готовность» - результатом этого процесса, результатом профессионального обучения. В связи с этим можно говорить о том, что «готовность к физическому воспитанию учащихся» является результатом учебно-воспитательного процесса, который осуществляется через определенные компоненты, которые между собой взаимосвязаны.

Ключевые слова: подготовка, готовность, физическое воспитание, учитель-предметник, ученики.

Ognystyy A., Ognysta K., Malyr E. The definition of «readiness» in the context of future professional activity subject teachers in the direction of physical education students.

Annotation. The article disclosed definition „readiness” to the subject teachers of physical education at school. The contents of the components of readiness for the formation of theoretical knowledge and practical skills of students in further career in the direction of physical education.

Keywords: Training, readiness, physical education, subject teachers, students.

301. Особливості використання засобів футболу для підвищення рівня професійно-орієнтованої психофізичної підготовленості студентів вищих навчальних закладів економічного профілю / Е. І. Маляр, Н. С. Маляр, А. В. Огнистый, К. М. Огниста // Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Сер. Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт / голов. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2012. – Вип. 98, т. 4. – С. 115–118.

Анотація. У представленій роботі визначені та теоретично обґрунтовані засоби футболу для підвищення рівня професійно-орієнтованої психофізичної підготовленості студентів економічних спеціальностей.

Ключові слова: психофізична підготовка, студент-економіст, засоби футболу.

Маляр Э. И., Маляр Н. С., Огныстый А. В., Огниста Е. Н. Особенности использования средств футбола для повышения уровня профессионально-ориентированной психофизической подготовленности студентов высших учебных заведений экономического профиля.

Аннотация. В представленной работе определены и теоретически обоснованы средства футбола для повышения уровня профессионально-ориентированной психофизической подготовленности студентов экономических специальностей.

Ключевые слова: психофизическая подготовка, студент-экономист, средства футбола.

Maliar E. I., Maliar N. S., Ognystyy A. V., Ognysta K. M. Specifics use of means of football to improve level professionally oriented psycho-physical training of university students of economic profile.

Annotation. In the works defined and theoretically grounded means of football for increasing of level of professionally-oriented psycho-physical training of students of economic specialties.

Keywords: psycho-physical training, the student and economist, means football.

302. Шандригось Г. А. Можливості моделювання у професійній підготовці майбутнього вчителя фізичної культури / Г. А. Шандригось // Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Сер. Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт / голов. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2012. – Вип. 98, т. 4. – С. 274–277.

Анотація. У статті аналізується сутність поняття «модель». Вивчаються можливості моделювання освітньої системи і оцінки її якості. Обґрунтовується питання розробки моделі оцінки якості професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури.

Ключові слова: модель, моделювання, професійна підготовка, вчитель фізичної культури.

Шандригось Г. А. Возможности моделирования в профессиональной подготовке будущего учителя физической культуры.

Аннотация. В статье рассматривается сущность понятия «модель». Изучаются возможности моделирования образовательной системы и оценки ее качества. Обосновывается вопрос разработки модели оценки качества профессиональной подготовки будущего учителя физической культуры.

Ключевые слова: модель, моделирование, профессиональная подготовка, учитель физической культуры.

Shandrygos H. A. Opportunities of the modelling in the profesional training of the future teachers of physical culture.

Annotation. Essence of the concept of «model» is analyzed in the article. Possibilities of the modeling education system and evaluation of educational quality are studied. Question of the elaboration model assessing the quality of the profesional training of future teachers of physical culture will be substantiated.

Key words: model, simulation, profesional training, physical education teacher.

Факультет іноземних мов**Кафедра англійської філології**

303. Борецька О. Комунікативні можливості репрезентації мовної особистості автора у сучасній драматургії. Гендерний аспект / О. Борецька // Мова і культура. – К., 2012. – Вип. 14, т. 15 (127). – С. 182–190.

Анотація Проаналізовано комунікативні засоби та стратегії автора у сучасному драматичному творі. Особливу увагу зосереджено на вираженні гендерних особливостей комунікативної реалізації мовної особистості автора за допомогою лінгвістичних засобів.

Ключові слова: автор, авторські ремарки, гендерна репрезентація, комунікативний статус, комунікативні стратегії, мовна особистість.

Борецкая А. Коммуникативные возможности языковой личности автора в современной драматургии. Гендерный аспект.

Аннотация. Проанализировано коммуникативные средства и стратегии автора в современной драматургии. Особенное внимание обращается на выражение гендерных особенностей коммуникативной реализации авторской языковой личности лингвистическими средствами.

Ключевые слова: автор, авторские ремарки, гендерная репрезентация, коммуникативный статус, коммуникативные стратегии, языковая личность.

Boretska O. Communicative abilities of the language personality of the personage in modern drama. Gender aspect.

Annotation. In the article communicative means and strategies of the author in modern drama are analysed. Particular attention is paid to the expression of gender peculiarities of communicative realization of language personality of the author by means of linguistic means.

Keywords: author, author's remarks, gender representation, communicative status, communicative strategies, language personality.

304. Гарасим Т. О. До типології образів головних героїв романів ініціації (за романах «Культ» Л. Дереша, «Лелека і Льоля» М. Нагача, «Дванадцять» Н. МакДонелла) / Т. О. Гарасим // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія» ; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 27. – С. 140–143.

Анотація. Статтю присвячено аналізу типологічних особливостей формування образів головних героїв сучасних романів ініціації в українській, польській та американській літературах. Виявлено подібності та відмінності сюжетно-фабульної основи та системи персонажів у художніх текстах Любка Дереша, Мірослава Нагача та Ніка МакДонелла. Висвітлено авторські трансформації сюжетно-образного матеріалу чарівної казки у творах молодих письменників.

Ключові слова: роман ініціації, чарівна казка, сучасна література, головний герой, типологія образів.

Гарасим Т.О. К типологии образов главных героев романов инициации (за романами «Культ» Л. Дереша, «Аист и Лёля» М. Нагача, «Двенадцать» Н. МакДонелла.

Аннотация. Статья посвящена анализу типологических особенностей формирования образов главных героев современных романов инициации в украинской, польской и американской литературах. Выявлено сходства и различия сюжетно-фабульной основы и системы персонажей в художественных текстах Любка Дереша, Мирослава Нагача и Ника Макдонелла. Освещены авторские трансформации сюжетно-образного материала волшебной сказки в произведениях молодых писателей.

Ключевые слова: роман инициации, волшебная сказка, современная литература, главный герой, типология образов.

Harasym T. O. To the typology of initiation novels' main heroes (in «Cult» by L. Deresh, «The Stork and Lola» by M. Nahacz, «Twelve» by N. McDonell).

Annotation. The article analyzes typological peculiarities of the formation of the protagonists' images of the contemporary initiation novels in Ukrainian, Polish and American literatures. Similarities and differences in plot and fable, image system in literary texts by Lyubko Deresh, Mirosław Nahacz and Nick MacDonell are revealed. Authors' transformations of plot and image material of fairy tale in young writers' texts are covered.

Keywords: initiation novel, fairy tale, contemporary literature, protagonist, image typology.

305. Довбуш О. І. Семіологія міжлітературних відношень між прототекстом «Oliver's Story» та його українським перекладом: аспект прагматики / О. І. Довбуш // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка ; відп. ред. В. Ожоган. – Кіровоград, 2012. – Вип. 104 (1). – С. 111–115.

Анотація. У статті вивчаються прагматичні ознаки прототексту «Oliver's Story» і визначається рівень та якість їхньої присутності в українському перекладі. Здійснено поділ прагматичних стимулів на зовнішні та внутрішні, де перші в масовому секторі літературного ринку відіграють першочергову роль, оскільки повинні привернути увагу «свого» читача й змусити його придбати ту чи іншу книгу.

Ключові слова: компаративістика, семіотика, оригінал, переклад, прагматика, автор, читач, перекладач.

Аннотация. В статье изучаются прагматические признаки прототекста «Oliver's Story» и определяется уровень и качество их присутствия в украинском переводе. Осуществлено разделение прагматических стимулов на внешние и внутренние, где первые в массовом секторе литературного рынка играют первоочередную роль, поскольку должны привлечь внимание «своего» читателя и заставить его приобрести ту или другую книгу.

Ключевые слова: компаративистика, семиотика, оригинал, перевод, прагматика, автор, читатель, переводчик.

Annotation. The article deals with the study of the pragmatic significant of the source text «Oliver's Story» and definition of level and quality of their presence in the Ukrainian translation. There has been made division of pragmatic stimuli into external and internal ones where the former are the most important in the field of mass literature as they have to attract the attention of "their" reader and make them buy the book.

Keywords: Comparative Studies, semiotics, source text, translation, pragmatics, author, reader, translator.

306. Морська Л. І. Англійська мова для спеціальних цілей (ESP): історія виникнення підходу та його специфіка / Л. І. Морська // Науковий вісник Ужгород. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – Вип. 25. – С. 136–139.

Анотація. У статті проаналізовано особливості становлення сучасного підходу до вивчення англійської мови – ESP (англійська мова для спеціальних цілей), в якому виділено п'ять фаз розвитку, здійснено визначення специфічних ознак кожної фази. Автором обґрунтовано основні лінгвістичні та методичні тенденції, що вплинули на розвиток ESP у кожній з охарактеризованих фаз, а також запропоновано власне розуміння сутності досліджуваного підходу й окреслено перспективні шляхи його розвитку.

Ключові слова: англійська мова для спеціальних цілей (ESP), ситуація спілкування, біхевіоризм, когнітивна лінгвістика, фаза розвитку ESP.

Морская Л. И. Английский язык для специальных целей: история возникновения подхода и его специфика.

Аннотация. В статье проанализировано особенности становления современного подхода к изучению английского языка – ESP (английский язык для специальных целей), в котором выделено пять фаз развития, определено специфические признаки каждой фазы. Автором обосновано основные лингвистические и методические тенденции, которые повлияли на развитие ESP в каждой из охарактеризованных фаз, а также предложено собственное понимание сущности исследуемого подхода и перспективные пути его развития.

Ключевые слова: английский язык для специальных целей (ESP), ситуация общения, бихевиоризм, когнитивная лингвистика, фаза развития ESP.

Morska L. I. English for Specific Purposes: the history of development and peculiarities of the approach.

Annotation. Peculiarities of development of a modern approach in teaching English – ESP (English for Specific Purposes), has been analyzed in the article. Five stages in such development have been defined, each stage being prescribed its peculiar features. Basic linguistic and methodical trends which influenced the development of ESP have been substantiated, as well as the author's understanding of the essential character of the researched approach and perspective ways of its development have been suggested in the article.

Keywords: ESP, communicative situation, behaviorism, cognitive linguistics, stage of ESP development

307. Морська Л. І. Методичні аспекти конструювання комп'ютеризованого уроку з іноземних мов / Л. І. Морська // Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка / голов. ред. П. Ю. Саух.. – Житомир, 2012. – Вип. 64. – С. 65–69.

Анотація. У статті досліджуються особливості інтегрування дидактичних можливостей інформаційних технологій у процесі розробки, конструювання та реалізації уроку з іноземних мов. Визначено основні етапи комп'ютеризованого уроку у його комбінованому варіанті, який спрямований на забезпечення комунікативної спрямованості навчального процесу з іноземних мов. Обґрунтовано основні методичні аспекти конструювання зазначеного вище уроку. Автором проаналізовано основні переваги комп'ютеризованого уроку іноземної мови у порівнянні з традиційним.

Ключові слова: інформаційні технології, етапи уроку з іноземних мов, комп'ютеризований урок, інтегрування навчального матеріалу

Morskaya L. I. Metodicheskie aspekty konstruirovaniya urok inostrannogo yazyka.

Анотація. В статье исследуются особенности интегрирования дидактических возможностей информационных технологий в процессе разработки, конструирования и реализации урока иностранного языка в его комбинированном варианте, который направлен на обеспечение коммуникативной направленности учебного процесса по иностранным языкам. Обоснованы основные методические аспекты конструирования указанного выше урока. Автором проанализированы основные преимущества компьютеризированного урока иностранного языка в сравнении с традиционным.

Ключевые слова: информационные технологии, этапы урока иностранного языка, компьютеризированный урок, интегрирование учебного материала

Morska L. I. Methodical aspects of computerized foreign language lesson construction.

Annotation. The peculiarities of integration of didactic possibilities of information technologies in the process of elaboration, construction and realization of a foreign language lesson have been investigated in the article. Basic stages of computerized lessons in their combinatory form have been defined, preserving their communicative influence of the learning process in foreign language teaching. The main methodical aspects of the mentioned lesson construction have been substantiated. The author analyses the main advantages of computerized foreign language lessons over traditional ones.

Keywords: information technologies, foreign language lesson stages, computerized lesson, learning material integration

308. Морська Л. І. Особливості організації та проведення уроку іноземної мови з використанням інформаційних технологій / Л. І. Морська // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія»; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 25. – С. 211–214.

Анотація. У статті досліджено організаційно-методичні аспекти використання інформаційних технологій під час проведення уроку з іноземних мов. Визначено такий тип уроку як інтегроване поєднання навчального матеріалу з іноземної мови з його представлення засобами інформаційних технологій. Запропоновано п'ять етапів організації зазначеного типу уроку.

Ключові слова: інформаційні технології, урок іноземної мови, інтеграція, структурування уроку.

Морская Л. И. Особенности организации и проведения урока иностранного языка с использованием информационных технологий.

Аннотация. В статье исследованы организационно-методические аспекты использования информационных технологий в процессе проведения урока иностранного языка. Определено такой тип урока как интеграция учебного материала по иностранному языку совместно с его презентацией средствами информационных технологий. Предложено пять этапов организации такого типа урока.

Ключевые слова: информационные технологии, урок иностранного языка, интеграция, структурирование урока.

Morska L. I. Peculiarities of organization and conduct of a foreign language lesson with the use of information technologies.

Annotation. Organizational and methodical aspects of information technology use at a foreign language lesson have been investigated in the article. Such type of a lesson has been defined as an integration of foreign language learning materials as presented by means of information technologies. Five stages of the defined lesson conduct have been suggested by the author.

Keywords: information technologies, a foreign language lesson, integration, lesson structuring.

309. Морська Л. І. Сутність і класифікація комунікативних стратегій у професійному дискурсі / Л. І. Морська // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія» ; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 29. – С. 11–15.

Анотація. У статті обґрунтовано необхідність дослідження найуживаніших стратегій у професійному дискурсі. Автором здійснено сутнісний аналіз поняття комунікативних і навчальних стратегій і на цій основі запропоновано набір стратегій, що використовуються у соціальній іншомовній взаємодії фахівців у різних галузях, а також обґрунтовано їхню специфіку і функції у досягненні комунікативної мети.

Ключові слова: професійний дискурс, комунікативні стратегії, навчальні стратегії, професійне іншомовне спілкування.

Морская Л. И. Сущность и классификация коммуникативных стратегий в профессиональном дискурсе.

Аннотация. В статье обоснована необходимость исследования наиболее употребляемых стратегий в профессиональном дискурсе. Автором проведен сущностный анализ понятия коммуникативных и учебных стратегий и на этом основании предложен набор стратегий, которые используются в социальном

взаимодействии специалистов у разных областях, а также обосновано их специфику и функции в достижении коммуникативной цели.

Ключевые слова: профессиональный дискурс, коммуникативные стратегии, учебные стратегии, профессиональное иноязычное общение.

Morska L. I. The essence and classification of communicative strategies in the professional discourse.

Annotation. The necessity to investigate the most frequently used strategies of professional discourse has been substantiated in the article. The author carried out the meaningful analysis of the notion of communicative and learning strategies and on this basis suggested a number of strategies which are used in a variety of branches. The peculiarities and functions in reaching the communicative goal of the suggested strategies have been substantiated in the paper.

Keywords: professional discourse, communicative strategies, learning strategies, professional communication in a foreign language.

310. Скорейко-Свірська І. П. Вплив англомовних запозичень на становлення та розвиток української науково-технічної термінології у 18–19 століттях / І. П. Скорейко-Свірська // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка ; відп. ред. В. Ожоган. – Кіровоград, 2012. – Вип. 104 (2). – С. 27–31.

Анотація. Визначено основні причини проникнення спеціальної лексики англомовного походження до української терміносистеми науки й техніки впродовж 18-19 століть, схарактеризовано загальні особливості функціонування аналізованих термінологічних одиниць у складі мови-реципієнта.

Ключові слова: науково-технічна термінологія, термінотворення, запозичення, термінологічні одиниці іншомовного походження, терміносистема, національні терміни, англомовні терміни.

Скорейко-Свирская И. П. Влияние англоязычных заимствований на формирование и развитие украинской научно-технической терминологии в 18-19 столетиях.

Аннотация. Определены главные причины проникновения англоязычных терминов в систему украинской терминологии на протяжении 18-19 столетий, схарактеризировано общие особенности функционирования англоязычных терминологических единиц в составе языка-реципиента.

Ключевые слова: научно-техническая терминология, терминотворение, заимствования, терминологические единицы иноязычного происхождения, терминотворение, национальные термины, англоязычные термины.

Skoreiko-Svirska I. P. The influence of the English borrowings on the formation and development of the Ukrainian scientific and technical terminology in the 18th and 19th centuries.

Annotation. In the article the basic factors that influenced the penetration of the scientific and technical terms of the English origin into the system of the Ukrainian scientific and technical terminology have been singled out; general peculiarities of the analysed lexical units functioning in the language-recipient have been characterized.

Keywords: scientific and technical terminology, the formation of terminological units, borrowings, terms of foreign origin, terminological system, national terms, terminological units of the English origin.

311. Скорейко-Свірська І. П. Особливості формування української науково-технічної термінології в ХХ столітті під впливом запозичень англomовного походження / І. П. Скорейко-Свірська // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія»; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 27. – С. 85–87.

Анотація. Визначено основні причини проникнення спеціальної лексики англomовного походження до української терміносистеми науки й техніки впродовж ХХ-го століття, схарактеризовано загальні особливості функціонування аналізованих термінологічних одиниць у складі мови-реципієнта.

Ключові слова: науково-технічна термінологія, термінотворення, запозичення, термінологічні одиниці іншомовного походження, терміносистема, національні терміни, англomовні терміни.

Скорейко-Свирская И. Особенности формирования украинской научно-технической терминологии в ХХ столетии под влиянием заимствований англоязычного происхождения.

Аннотация. Определены главные причины проникновения специальной лексики англоязычного происхождения в украинскую научно-техническую терминологию в ХХ столетии, проанализированы общие особенности функционирования заимствованных терминов в составе языка-реципиента.

Ключевые слова: научно-техническая терминология, заимствования, терминологические единицы иноязычного происхождения, терминотворення, национальные термины, англоязычные термины.

Skoreiko-Svirska I. The peculiarities of the Ukrainian scientific and technical terminology formation in the ХХ century under the influence of the English borrowings.

Annotation. In the article the basic factors that influenced the penetration of the scientific and technical terms of the English origin into the system of the Ukrainian terminology in the ХХ century have been singled out; general peculiarities of the analysed lexical units functioning in the language-recipient have been characterized.

Keywords: scientific and technical terminology, the formation of terminological units, borrowings, terms of foreign origin, terminological system, national terms, terminological units of the English origin.

312. Хрущ Л. М. Гендерні особливості поезії Сильвії Плат та Елізабет Бішоп / Л. М. Хрущ // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія»; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 27. – С. 308–309.

Анотація. У статті розглядаються гендерні особливості поетичних творів Елізабет Бішоп та конфесійної поезії Сильвії Плат. Виявлено характерні ознаки втілення гендерних аспектів у поетичній творчості поетес та проаналізовано

проблемно-тематичну своєрідність їх поезії. Встановлено, що С.Плат часто використовує автобіографічні деталі та гендерна нерівність показана крізь призму власних почуттів. Досліджено, що Елізабет Бішоп у своїй поезії є дещо віддаленою, відмовляючись бути обмеженою поняттям гендеру.

Ключові слова: гендер, конфесійна поезія, ідіосинкратична поезія, ідентичність.

Хрущ Л. М. Гендерные особенности поэзии Сильвии Плат и Элизабет Бишоп

Аннотация. В статье рассматриваются гендерные особенности поэтических произведений Элизабет Бишоп и конфессиональной поэзии Сильвии Плат. Выявлены характерные признаки воплощение гендерных аспектов в поэтическом творчестве поэтесс и проанализированы проблемно-тематическое своеобразие их поэзии. Установлено, что С. Плат часто использует автобиографические детали и гендерное неравенство показано сквозь призму собственных чувств. Исследовано, что Элизабет Бишоп в своей поэзии есть несколько отдаленной, отказываясь быть ограниченной понятием гендера.

Ключевые слова: гендер, конфессиональная поэзия, идиосинкратичная поэзия, идентичность.

Khrushch L. M. Gender issues in the poetry of Sylvia Plath and Elizabeth Bishop

Annotation. The article is dedicated to the investigation of gender issues in Sylvia Plath's confessional poetry and in the poems of Elizabeth Bishop. We have explored the interlinked themes that constitute Sylvia Plath's and Elizabeth Bishop's poetry, focusing on the representation and the significance of gender issues. We have noticed that S. Plath uses predominantly autobiographical details, personal feelings

313. Худа Н. С. Особливості вживання лексико-семантичних класів іменників у романах Джона Апдайка (на матеріалі роману «Кролик, біжи») / Н. С. Худа // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія»; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 29. – С. 378–381.

Анотация. Стаття присвячена основним положенням сучасної лінгвістики. У статті подаються особливості вживання лексико-семантичних класів іменників у романах Джона Апдайка, а саме у першому романі циклу про Кролика "Кролик, біжи". У статті також розкриваються основні положення індивідуального стилю автора.

Аннотация. Статья посвящена основным теоретическим проблемам современной лингвистики. В статье предложены особенности использования лексико-семантических классов имен существительных в романах Джона Апдайка, а именно в первом романе цикла о Кролике "Кролик, беги". В статье раскрываются особенности индивидуально-авторского стиля Апдайка.

Annotation. The article is dedicated to the main linguistic problems. The article deals with the main lexico-semantic classes in John Updike's novels, in the first novel of Rabbit Novels "Rabbit, run" in particular. The peculiarities of individual author's style are also given in the article.

Кафедра іноземних мов

314. Бартіш С. В. «Молода Україна» Олени Пчілки: до питання про еволюцію концепту «дитинство» / С. В. Бартіш // Вісник Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника. Філологія / голов. ред. В. Г. Матвіїшин. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип. 36.

Анотація. У статті аналізується розуміння концепту «дитинство» в Україні в кінці XIX – поч. XX ст., у контексті еволюції цього концепту розглядаються особливості творення і функціонування часопису «Молода Україна», підкреслено унікальну роль редакторсько-видавничої діяльності Олени Пчілки.

Ключові слова: дитинство, дитяча періодика, коло дитячого читання, «Молода Україна», Олена Пчілка.

Аннотація. В статье анализируется понимание концепта «детство» в Украине в конце XIX – начале XX века, в контексте эволюции этого концепта рассматриваются особенности создания и функционирования журнала «Молода Україна», подчеркнута уникальную роль редакторской и издательской деятельности Олены Пчилки.

Ключевые слова: детство, детская периодика, круг детского чтения, «Молода Україна», Олена Пчилка.

Annotation. In this article is analyzed the understanding of concept «childhood» in the late 19th and early 20th centuries. In the context of the evolution of this concept are considered the particularities of the creation and the functioning of the magazine «Moloda Ukrayina» («Young Ukraine»), emphasized the unique role of editorial and publishing activities of Olena Pchilka.

Keywords: childhood, children's periodicals, children's reading circle, «Moloda Ukrayina» («Young Ukraine»), Olena Pchilka.

315. Бурко В. О. Вербалізація травматичного досвіду поневолених суб'єктів у художньому постколоніальному дискурсі / В. О. Бурко // Науковий вісник Південноукр. нац. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки / голов. ред. Т. М. Корольова. – Одеса, 2012. – № 15. – С. 32–39.

Анотація. У статті розглянуто особливості вербалізації травматичного досвіду колонізованих суб'єктів у художньому дискурсі.

Ключові слова: вербалізація, постколоніальне письмо, художній дискурс, мова імперії, стратегії, травматичний досвід.

Аннотація. В статье рассмотрены особенности вербализации травматического опыта колонизированных субъектов в художественном дискурсе.

Ключевые слова: вербализация, постколониальное письмо, художественный дискурс, язык империи, стратегии, травматический опыт.

Annotation. The article deals with the peculiarities of verbalization of the colonized subjects traumatic experience in literary discourse.

Key words: verbalization, postcolonial writing, literary discourse, the language of the empire, strategies, traumatic experience.

316. Деркач Г. С. Формування англомовної професійної компетенції у студентів історичних факультетів ВНЗ / Г. С. Деркач, Т. М. Олендр // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія»; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 30. – С. 242–244.

Анотація. У статті розглядається суть і зміст процесу формування вмінь професійного спілкування англійською мовою у студентів історичних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів.

Ключові слова: професійне іншомовне спілкування, англомовна професійна компетенція, студенти історичних факультетів.

Деркач Г. С., Олендр Т. М. Формирование англоязычной профессиональной компетенции у студентов исторических факультетов высших учебных заведений.

Аннотация. В статье рассматриваются суть и содержание процесса формирования умений профессионального общения на английском языке у студентов исторических факультетов высших педагогических учебных заведений.

Ключевые слова: профессиональное иноязычное общение, англоязычная профессиональная компетенция, студенты исторических факультетов.

Derkach H. S., Olendr T. M. Formation of the English professional competence for the students of History departments of higher educational establishments.

Annotation. The article deals with basic nature and content of professional communication in English for students of History departments of higher pedagogical educational establishments.

Keywords: professional foreign communication, English professional competence, students of History departments.

317. Заблоцька Л. М. Методи застосування інноваційних технологій в процесі навчання англійської мови професійного спрямування майбутніх фахівців туристичної галузі / Л. М. Заблоцька // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія»; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 30: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Лінгвокогнітивні та соціокультурні аспекти комунікації». – С. 200–201.

Анотація. У статті розглядається поняття про іншомовну фахову комунікативну компетентність студентів зі спеціальності «Туризм», виокремлюються основні компоненти іншомовної фахової комунікативної компетентності, а також визначено методи навчання, що сприяють майбутнім фахівцям туристичної галузі ефективно здійснювати іншомовну комунікацію з професійною метою.

Ключові слова: професійна іншомовна комунікативна компетентність, основні компоненти, методи навчання, майбутні фахівці туристичної галузі, іншомовну комунікацію з професійною метою.

Аннотация. В статье рассматривается понятие об иноязычной профессиональной коммуникативной компетентности студентов по специальности «Туризм», выделяются основные компоненты иноязычной профессиональной коммуникативной компетентности, а также определены методы обучения, способствующие будущим специалистам туристической отрасли эффективно осуществлять иноязычную коммуникацию с профессиональной целью.

Ключевые слова: профессиональная иноязычная коммуникативная компетентность, основные компоненты, методы обучения, будущие специалисты туристической отрасли, иноязычную коммуникацию с профессиональной целью.

Annotation. The article deals with the concept of professional foreign language communicative competence of students majoring in «Tourism», the main components of professional foreign language communicative competence are pointed out and the teaching methods that promote future tourism professionals' effective foreign language communication for professional purposes are defined.

Key words: professional foreign language communicative competence, basic components, teaching methods, future professionals of the tourism industry, foreign language communication in a professional capacity.

318. Заблоцька Л. М. Методи формування професійної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців у сфері туризму / Л. М. Заблоцька / Гуманітарний вісник: зб. наук. пр. / відп. ред. І. П. Маноха. – К., 2012. – Додаток 1 до Вип. 27, т. 2 (35). Темат. вип.: Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. – С. 110–116.

Анотація. У статті розглядається поняття про іншомовну фахову комунікативну компетентність студентів зі спеціальності «Туризм», виокремлюються основні компоненти іншомовної фахової комунікативної компетентності, а також визначено методи навчання, що сприяють майбутнім фахівцям туристичної галузі ефективно здійснювати іншомовну комунікацію з професійною метою.

Ключові слова: професійна іншомовна комунікативна компетентність, основні компоненти, методи навчання, майбутні фахівці туристичної галузі, іншомовну комунікацію з професійною метою.

Аннотация. В статье рассматривается понятие об иноязычной профессиональной коммуникативной компетентности студентов по специальности «Туризм», выделяются основные компоненты иноязычной профессиональной коммуникативной компетентности, а также определены методы обучения, способствующие будущим специалистам туристической отрасли эффективно осуществлять иноязычную коммуникацию с профессиональной целью.

Ключевые слова: профессиональная иноязычная коммуникативная компетентность, основные компоненты, методы обучения, будущие специалисты туристической отрасли, иноязычную коммуникацию с профессиональной целью.

Annotation. The article deals with the concept of professional foreign language communicative competence of students majoring in «Tourism», the main components of professional foreign language communicative competence are pointed out and the teaching methods that promote future tourism professionals' effective foreign language communication for professional purposes are defined.

Keywords: professional foreign language communicative competence, basic components, teaching methods, future professionals of the tourism industry, foreign language communication in a professional capacity.

319. Закордонец Н. І. Можливості реалізації передових ідей швейцарського досвіду професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму у вищих навчальних закладах України / Наукові записки Терноп. нац. пед. у-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 135–144.

Анотація. Стаття присвячена вивченню ключових аспектів професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму в Швейцарії. Розроблено структурну модель туристської освіти цієї країни. З'ясовано траєкторію здобуття професійної туристської освіти та види навчальних закладів, складено спектр професійних кваліфікацій. Висвітлено особливості організації навчання у вищих навчальних закладах (ВНЗ) країни. Виокремлено передові ідеї швейцарського досвіду з професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму та обґрунтовано напрями їх реалізації у системі вищої освіти України.

Ключові слова: професійна підготовка, туристська освіта, кваліфікація, фахівець, сфера туризму.

Закордонец Н. И. Возможности реализации передовых идей швейцарского опыта профессиональной подготовки будущих специалистов сферы туризма в высших учебных заведениях Украины

Анотация. Статья посвящена изучению ключевых аспектов профессиональной подготовки будущих специалистов сферы туризма в Швейцарии. Разработана структурная модель туристского образования этой страны. Выявлено траекторию получения профессионального туристского образования, виды учебных заведений, составлено спектр профессиональных квалификаций. Определены особенности организации обучения в вузах страны. Выделены передовые идеи швейцарского опыта по профессиональной подготовке будущих специалистов сферы туризма и обоснованы направления их реализации в системе высшего образования Украины.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, туристское образование, квалификация, специалист, сфера туризма.

Zakordonets N. I. Implementing the leading ideas of the swiss experience of professional training of future specialists for tourism industry into the Ukrainian higher educational establishments

Annotation. The article is dedicated to the investigation of key aspects of training of future specialists for the tourism industry in Switzerland. The system of tourism education of this country has been analyzed. The way of obtaining of professional tourism education and types of educational establishments have been examined, the range of professional qualifications has been determined. The peculiarities of teaching in higher educational establishments of the country have been

identified. The leading ideas of the Swiss experience of professional training of future specialists for tourism industry have been highlighted and the directions of their implementation into the higher educational system of Ukraine have been suggested.

Keywords: professional training, tourism education, qualifications, specialist, tourism industry.

320. Кашуба О. М. Культура професійного спілкування у фаховій підготовці вчителя іноземних мов / О. М. Кашуба, Т. О. Маньковська // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка ; відп. ред. В. Ожоган. – Кіровоград, 2012. – Вип. 104 (2). – С. 372–377.

Анотація. У статті розглядаються методичні аспекти підготовки сучасного вчителя іноземних мов та перекладача. Досліджено культуру професійного спілкування у фаховій підготовці вчителя іноземних мов, проведено аналіз складу педагогічних кадрів та виявлено шляхи подолання проблем.

Ключові слова: методичні аспекти, фахова підготовка вчителя, особистісні якості керівника позашкільного закладу.

Annotation. The methodological aspects of modern teacher of foreign languages and interpreter's preparation are revealed in the article. The culture of professional communication in the course of special preparation of the teacher of foreign language is investigated; the analysis of the pedagogical personnel's culture of communication and the ways of overcoming problems are given.

Key words: methodological aspects, special teacher preparation, personal qualities of the manager of afterschool establishment.

321. Левчик І. Ю. Огляд методів навчання іншомовного професійного спілкування майбутніх психологів у вітчизняній педагогіці / І. Ю. Левчик // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія» ; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 23 : [VI Міжнародна науково-практична конференція “Міжкультурна комунікація: мова-культура-особистість”, (26–27 квітня 2012 р.)]. – С. 277–279.

Анотація. У статті проаналізовано сучасні професійно орієнтовані методичні дослідження, які вносять істотний вклад у розвиток англomовного спілкування фахівців різного профілю. Особливу увагу приділено дослідженням, присвяченим проблемі навчання іноземної мови майбутніх психологів, зокрема, для спілкування у конфліктних ситуаціях.

Ключові слова: англomовне професійне спілкування психологів, злиття мовленнєвої діяльності з професійною, соціокультурна компетенція студентів психологів, конструктивістська методика.

Аннотация. В статье проанализировано современные профессионально ориентированные методические исследования, внесшие значительный вклад в развитие англоязычного общения специалистов различного профиля. Особое внимание уделено исследованиям, посвященным проблеме обучения иностранного языка будущих психологов, в частности, с целью общения в конфликтных ситуациях.

Ключевые слова: англоязычное профессиональное общение психологов, слитие речевой деятельности с профессиональной, социокультурная компетенция студентов психологов, конструктивистская методика.

Annotation. The article presents analysis of the modern professionally oriented methodological surveys, that contributed a lot in the development of the English communication of the different profile specialists. Particular attention is paid to the surveys, devoted to the problem of the foreign language teaching of the future psychologists, especially those, aimed to communicate in the conflict situations.

Keywords: professional English communication of psychologists, speech and occupational activity merging, social-cultural competence of psychologists, constructivist methodology.

322. Левчик І. Ю. Структура мовленнєвої діяльності психолога в конфліктних ситуаціях / І. Ю. Левчик // Нова педагогічна думка : науково-методичний журнал. – Рівне, 2012. – № 3. – 2012. – С. 71–73.

Анотація. У статті розглядається поняття «посередництво в конфліктних ситуаціях», названо основні принципи застосування посередницької діяльності та розглянуто специфіку структури мовленнєвої діяльності психолога в конфліктній ситуації.

Ключові слова: посередництво, стадії посередництва, медіативна бесіда, мовленнєва поведінка медіатора, зовнішня форма мовлення.

Аннотация. В статье дана характеристика понятию «посредничество в конфликтных ситуациях», названы главные принципы применения посреднической деятельности и рассмотрено специфику структуры речевой деятельности психолога в конфликтной ситуации.

Ключевые слова: посредничество, стадии посредничества, медиативная беседа, речевое поведение медиатора, внешняя форма речи.

Annotation. The article deals with the definition of the concept of “mediation in conflict situations”, the main principles of application of the mediation activity are named and the special features of structure of psychologist’s speech in conflict situations are investigated.

Keywords: mediation, mediation stages, mediation conversation, mediator’s speech behavior, exterior speech form.

323. Левчик І. Ю. Структура процесу формування англomовної професійно орієнтованої компетентності майбутніх психологів / І. Ю. Левчик // Гуманітарний вісник : зб. наук. пр. / відп. ред. І. П. Маноха. – К., 2012. – Додаток 1 до Вип. 27, т. 2 (35). Темат. вип. : Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. – С. 169–174.

Анотація. У статті обґрунтовано конкретні цілі навчання, елементи предмету навчання та компоненти змісту процесу формування англomовної професійно орієнтованої компетентності майбутніх психологів.

Ключові слова: структура процесу навчання, цілі навчання, елементи предмету навчання, компоненти змісту навчання, мовленнєве вміння.

Аннотация. В статье обоснованы конкретные цели обучения, элементы предмета обучения и компоненты содержания процесса формирования англоязычной профессионально ориентированной компетентности будущих психологов.

Ключевые слова: структура процесса обучения, цели обучения, элементы предмета обучения, компоненты содержания обучения, речевое умение.

Annotation. The article describes the concrete purposes of teaching, the elements of its object and the content components of the process of the formation of the English-speaking professionally oriented competence of the future psychologists.

Keywords: structure of the process of teaching, purposes of teaching, the elements of its object and the content components of teaching, speaking skills.

324. Михайлишин У. І. Теоретичні передумови навчання ідіоматичного іншомовного діалогічного спілкування студентів нефілологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / У. І. Михайлишин // Наукові записки Терноп. нац. пед. у-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 2. – С. 60–66.

Аннотация. Проведено аналіз теоретичних передумов навчання ідіоматичного іншомовного діалогічного спілкування студентами нефілологічних спеціальностей вищих навчальних закладів; конкретизовано суть міжкультурної комунікативної компетенції та ідіоматичного мовлення як феномена, що проявляє себе в діалогічній комунікації.

Ключові слова: ідіоматичне спілкування, міжкультурна діалогічна комунікація, ідіоматичне мовлення, іншомовна комунікативна компетенція, мовна картина світу.

Аннотация. Произведен анализ теоретических предпосылок обучения идиоматического иноязычного диалогического общения студентами нефилологических специальностей вузов. Конкретизирована сущность межкультурной коммуникативной компетенции и идиоматической речи как феномена, который проявляет себя в диалогической коммуникации.

Ключевые слова: идиоматическое общение, межкультурная диалогическая коммуникация, идиоматическая речь, иноязычная коммуникативная компетенция, языковая картина мира.

Annotation. The analysis of the theoretical study of preconditions idiomatic dialogical communication of foreign non-philological students of higher educational institutions was done; concretized the essence of intercultural communication; defined the concept of intercultural communicative competence and idiomatic speech as a phenomenon that manifests itself in dialogical communication.

Keywords: idiomatic communication, intercultural dialogical communication, idiomatic speech, foreign language communicative competence, linguistic picture of the world.

325. Михайлишин У. І. Збагачення німецького діалогічного мовлення студентів вищих навчальних закладів космогонічними фразеологізмами / У. І. Михайлишин // Наукові записки Терноп. нац. пед. у-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 112–119.

Анотація. Подано короткі теоретичні відомості про діалогічне мовлення, створення і функціонування космогонічних фразеологічних одиниць, що концептуалізують опозицію «верх – низ», про їх значення і використання. Складено словник названих фразеологізмів для засвоєння студентами і схарактеризовано методику їх вивчення на теоретичному і практичному рівнях. Запропоновано трирівневу систему комунікативних вправ для збагачення діалогічного мовлення досліджуваними фразеологізмами.

Ключові слова: діалогічне мовлення, фразеологічні одиниці, що концептуалізують мовну картину світу, методи навчання, система комунікативних вправ.

Аннотация. Раскрыты краткие теоретические сведения о диалогической речи, образовании и функционировании космогонических фразеологических единиц, которые концептуализируют оппозицию «верх – низ», об их значении и употреблении. Составлен словарь названных фразеологизмов для усвоения студентами и охарактеризована методика их изучения на теоретическом и практическом уровнях. Предложена трехуровневая система коммуникативных упражнений для обогащения диалогической речи исследуемыми фразеологизмами.

Ключевые слова: диалогическая речь, фразеологические единицы, которые концептуализируют космогоническую картину мира, методы обучения, система коммуникативных упражнений.

Annotation. The article develops brief theoretical principles on dialogue speech, creating and functioning of cosmogonic phraseological units that conceptualize the opposition “top – bottom”. The problem of meaning and usage of the concept within a cosmogonic phraseological unit is discussed. A glossary of the aforementioned phraseological units is compiled for the usage on theoretical and practical levels. A three-level system of communicative exercises for enriching the dialogue speech is introduced.

Keywords: dialogue speech, phraseological units conceptualizing a cosmogonic world view, methods of teaching, system of communicative exercises.

326. Михайлишин У. І. Методика засвоєння експресивно-стилістичних фразеологічних одиниць / У. І. Михайлишин // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія»; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 31. – С. 191–194.

Анотація. Здійснено спробу виробити методику засвоєння експресивно-стилістичних фразеологізмів студентами-філологами під час вивчення курсу сучасної української мови. Схарактеризовано міжстильові, книжні та розмовно-побутові фразеологічні одиниці, які пропонуються для засвоєння під час лекцій і семінарських занять. Розглянуто питання про фразеологічні архаїзми та

фразеологічні історизми, що прикрашають мовлення людини. Розроблено вправи для збагачення експресивно-стилістичними фразеологізмами.

Ключові слова: фразеологічні одиниці, експресивність, фразеологічні історизми, фразеологічні архаїзми, вправи.

Анотація. Совершена попытка выработать методику усвоения экспрессивно-стилистических фразеологизмов студентами-филологами во время обучения курса современного украинского языка. Схарактеризированы межстилевые, книжные и разговорно-бытовые фразеологические единицы, предложенные для усвоения во время лекций и семинарских занятий. Рассмотрены вопросы о фразеологических архаизмах и фразеологических историзмах, которые украшают речь человека. Разработаны упражнения для обогащения экспрессивно-стилистическими фразеологизмами.

Ключевые слова: фразеологические единицы, экспрессивность, фразеологические историзмы, фразеологические архаизмы, упражнения.

Annotation. The article suggests an attempt to develop the methodology of acquiring expressive and stylistic phraseological units by students majoring in philology while studying the contemporary Ukrainian language. We have characterized interstyle, bookish and colloquial phraseological units that are proposed for acquisition during lectures and practical classes. The article dwells on phraseological archaic words and phraseological historic words that enrich human speech. We have elaborated exercises for the enrichment of expressive and stylistic phraseological units.

Keywords: phraseological units, expressiveness, phraseological historic words, phraseological archaic words, exercises.

327. Михайлишин У. І. Ознайомлення учнів старших класів середньої школи із фразеологічними одиницями німецької мови орнітологічного змісту / У. І. Михайлишин // Науковий вісник Ужгород. нац. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – № 24. – С. 104–107.

Анотація. У статті з'ясовано значення методів пояснення (розповіді) і вправ для засвоєння фразеології, запропоновано теоретичний матеріал із метою пояснення вчителем суті орнітологічного змісту фразеологізмів і розроблено завдання для системи тренувальних вправ, які передбачають запам'ятовування фразеологічних одиниць, роботу із фразеологічними словниками німецької мови для семантизації фразеологічних одиниць, відшукування фразеологізмів орнітологічного змісту в діалогічних та монологічних текстах, уведення їх у самостійно складені висловлювання.

Ключові слова: фразеологія, фразеологічні одиниці орнітологічного значення, метод пояснення (розповіді), семантизація фразеологізмів, метод вправ, діалогічне і монологічне мовлення.

Анотація. В статье выяснено значения методов объяснения (рассказа) и упражнений для усвоения фразеологии, предложено теоретический материал с целью объяснения учителем сути орнитологического содержания фразеологизмов и разработаны задания для системы тренировочных упражнений, которые предусматривают запоминание фразеологических единиц, работу из фразеологическими словарями немецкого языка для семантизации

фразеологических единиц, отыскивание фразеологизмов орнитологического содержания в диалогических и монологических текстах, введение их у самостоятельно построенные высказывания.

Ключевые слова: фразеология, фразеологические единицы орнитологического значения, семантизации фразеологизмов, метод объяснения (рассказа), метод упражнений, диалогическая и монологическая речь.

Annotation. The article dwells on the importance of the method of explanation and the method of exercises for phraseology acquisition. We have presented theoretical material for a teacher to explain essence of the ornithological meaning of phraseological units and we have developed the tasks for the set of exercises which suggest phraseological units memorizing, activities with the phraseological dictionaries of the German language, finding ornithological phraseological units in dialogue and monologue texts, the use of them in students own utterances.

Keywords: phraseology, phraseological units, ornithology, method of explanation (narration), method of exercises, dialogue and monologue speech.

328. Михайлишин У. І. Організація виховної роботи у процесі вивчення німецької мови / У. І. Михайлишин // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології : зб. наук. пр. Херсон. нац. технічного ун-ту / Херсон. нац. техн. ун-т ; голов. ред. В. Г. Бутенко. – Херсон, 2012. – Вип. 1 (6). – С. 309–313.

Анотація. Досліджено процес формування німецького діалогічного мовлення за допомогою засвоєння фразеологічних одиниць із виховною семантикою. Охарактеризовано фразеологічні одиниці, семантичний компонент яких забезпечує повноту необхідних дій та операцій у структурі діалогічного висловлювання. Враховано ситуації спільної творчої діяльності «викладач – студент» і «студент – викладач» із використанням виховних можливостей німецьких фразеологізмів у процесі їх засвоєння.

Ключові слова: навчання, виховання, німецька мова, діалог, фразеологія.

Анотация. Исследовано процесс формирования немецкой диалогической речи при помощи освоения фразеологических единиц с воспитательной семантикой. Схарактеризованы фразеологические единицы, семантический компонент которых обеспечивает полноту нужных действий и операций в структуре диалогического изречения. Взято во внимание ситуации общей творческой деятельности «преподаватель – студент» и «студент – преподаватель».

Ключевые слова: учеба, воспитание, немецкий язык, диалог, фразеология.

Annotation. The article dwells on the process of forming German dialogue in connection with mastering phraseological units with educational semantics. The characteristics of phraseological units with semantic component that provides acquisition of all the necessary actions and operations in the structure of dialogue expression has been suggested. Situations of cooperative creative activity «teacher – student» and «student – teacher» with the usage of educational possibilities of German phraseological units in the process of their mastering have been taken into consideration.

Keywords: learning, education, the German language, dialogue, phraseology.

329. Михайлишин У. І. Оцінні характеристики концепту «Arbeit» у німецьких прислів'ях та приказках / У. І. Михайлишин // Науковий вісник Херсон. держ. ун-ту. Сер. Лінгвістика : зб. наук. пр. / голов. ред. В. П. Олексенко. – Херсон, 2012. – Вип. 16. – С. 189–192.

Анотація. Статтю присвячено аналізу соціокультурного концепту «Arbeit» на матеріалі прислів'їв та приказок сучасної німецької мови. Виокремлено корпус пареміологічних засобів, зміст яких відображає ставлення німецького соціуму до праці.

Ключові слова: паремії, соціокультурний концепт, праця, когнітивна інтерпретація, оцінне ставлення до праці.

Аннотация. В статье произведен анализ социокультурного концепта «Arbeit» на материале пословиц и поговорок современного немецкого языка. Выделено корпус паремииологических средств, содержание которых отражает отношение немецкого социума к работе.

Ключевые слова: паремии, социокультурный концепт, работа, когнитивная интерпритация, оценочное отношение к работе.

Annotation. The article deals with the analysis of the sociocultural concept «Arbeit» based on the material of proverbs and sayings of contemporary German. The corpus of paroemiological devices that reflect the attitude of German society to work is defined.

Keywords: paroemias, sociocultural concept, work, cognitive interference, evaluative attitude.

330. Навольська Г. І. Дидактичні умови формування лінгвістичної компетенції студентів філологічних факультетів при вивченні латинської мови / Г. Навольська // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія» ; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 29. – С. 15–17.

Анотація. З'ясовано, які дидактичні умови сприяють формуванню лінгвістичної компетенції студентів філологічних факультетів при вивченні латинської мови.

Ключові слова: дидактичні умови, лінгвістична компетенція, латинська мова.

Навольская Г. И. Дидактические условия формирования лингвистической компетенции студентов филологических факультетов при изучении латинского языка.

Аннотация. Определены дидактические условия, которые способствуют формированию лингвистической компетенции студентов филологических факультетов при изучении латинского языка.

Ключевые слова: дидактические условия, лингвистическая компетенция, латинский язык.

Navolska H. The didactical conditions that promote the formation of the linguistic competence of the students of the philological departments in the process of learning the Latin language.

Annotation. The article deals with the didactical conditions that promote the formation of the linguistic competence of the students of the philological departments in the process of learning the Latin language.

Keywords: didactical conditions, linguistic competence, the Latin language.

331. Навольська Г. І. Особливості навчання латинської мови в єзуїтських колегіях на українських землях XVII–XVIII ст. / Г. І. Навольська // Наукові записки Терноп. нац. пед. у-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 51–57.

Анотація. На основі аналізу основного освітнього документа «Ratio studiorum» з'ясовано зміст навчального предмета «Латинська мова» та визначено методи навчання, які використовували у школах ордену єзуїтів для досконалого оволодіння класичними мовами. Встановлено, які підручники й авторські твори використовувались у навчальному процесі. Визначено особливості навчання латинської мови в єзуїтських колегіях в Україні у XVII–XVIII ст. і з'ясовано можливості творчого використання педагогічних ідей ордену у сучасному освітньому процесі.

Ключові слова: латинська мова, методи навчання, навчальний процес, орден єзуїтів, «Ratio studiorum», єзуїтські школи.

Навольская Г. И. Особенности обучения латинскому языку в иезуитских коллегиях на украинских землях XVII–XVIII вв.

Аннотация. На основе анализа основного образовательного документа «Ratio studiorum» исследовано содержание учебного предмета «Латинский язык» и определены методы обучения, которые использовали в школах ордена иезуитов для совершенного овладения классическими языками. Установлено, какие учебники и авторские произведения использовались в учебном процессе. Установлены особенности обучения латинскому языку в иезуитских коллегиях в Украине XVII–XVIII вв. и определены возможности творческого использования педагогических идей ордена в современном образовательном процессе.

Ключевые слова: латинский язык, методы обучения, учебный процесс, орден иезуитов, «Ratio studiorum», иезуитские школы.

Navolska H. The peculiarities of learning Latin in the Jesuit collegia in the Ukrainian lands of the XVII–XVIII c.

Annotation. Based on the analysis of basic educational document «Ratio Studiorum», the article ascertains the content of such a subject as the Latin language and determines the teaching methods that were used in the schools of Order of Jesuits for mastering classical languages. Analysis of the sources made it possible to establish the textbooks used in the learning process and the list of authors recommended for study. Having generalised the materials of the article, the author distinguishes the features of learning Latin in the Jesuit collegia and establishes the possibilities of using the Order's creative teaching ideas in modern educational process.

Keywords: the Latin language, teaching methods, learning process, the Order of Jesuits, «Ratio Studiorum», Jesuit schools.

332. Олендр Т. Стандартизоване тестування як основна форма контролю якості знань студентів університетів США (на прикладі природничих спеціальностей) / Т. Олендр, М. Федоряк // Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. І. Сипченка. – Слов'янськ, 2012. – Спецвип. 11, ч. 2. – С. 91–100.

Анотація. Статтю присвячено дослідженню основних видів контролю навчальних досягнень студентів університетів США та їх впливу на вдосконалення організації навчального процесу й покращення результатів навчання студентів. Розглянуто найпоширеніші стандартизовані тести, розроблені службою тестування США (SAT, ACT, ETS Proficiency Profile, CLEP, GRE), визначено їх позитивні та негативні риси. Виявлено особливості змісту тестів з природничих наук.

Ключові слова: форма контролю, стандартизоване тестування, університети США, якість навчальних досягнень.

Олендр Т., Федоряк М. Стандартизированное тестирование как основная форма контроля качества знаний студентов университетов США (на примере естественнонаучных специальностей).

Аннотація. Стаття посвящена исследованию основных видов контроля учебных достижений студентов университетов США и их влиянию на усовершенствование организации учебного процесса, а также улучшение результатов обучения студентов. Рассмотрены наиболее распространённые стандартизированные тесты, разработанные службой тестирования США (SAT, ACT, ETS Proficiency Profile, CLEP, GRE), определены их положительные и отрицательные черты. Выделены особенности содержания тестов по естественным наукам.

Ключевые слова: форма контроля, стандартизированное тестирование, университеты США, качество учебных достижений.

Olendr T., Fedoriak M. Standardized testing as the main form of students' learning outcomes quality assessment in the U. S. universities (on the example of natural sciences).

Annotation. The article deals with the research of the main kinds of students' learning outcomes quality assessment in the U. S. *universities* and their impact on improving the educational process and students' learning outcomes. The most common standardized tests developed by the U. S. Educational Testing Service (SAT, ACT, ETS Proficiency Profile, CLEP, GRE) have been studied, and their positive and negative features have been defined. Peculiarities of the tests content in natural sciences have been highlighted.

Keywords: form of assessment, standardized testing, the U. S. universities, students' learning outcomes quality.

333. Пришляк О. Ю. Кооперативна методика навчання в процесі вивчення іноземної мови / О. Ю. Пришляк // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія»; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 25. – С. 292–295.

Анотація. У статті піднімається проблема актуальності застосування методики кооперативного навчання в процесі вивчення іноземних мов як запоруки успішного позитивного навчання. Автор приділяє значну увагу концепції розвитку моделі кооперативного навчання та подає практичні шляхи застосування даної методики.

Ключові слова: кооперативна методика навчання, спілкування, взаємозалежність, робота у групах.

Пришляк О. Ю. Кооперативная методика обучения в процессе изучения иностранного языка.

Аннотация. В статье поднимается проблема актуальности использования методики кооперативного обучения в процессе изучения иностранного языка как залога успешного позитивного обучения. Автор уделяет особое внимание концепции развития модели кооперативного обучения и предлагает практические пути использования данной методики.

Ключевые слова: кооперативная методика обучения, общение, взаимозависимость, работа в группах.

Pryshlyak O. Cooperative learning methods in the study of foreign languages.

Annotation. The article deals with the problem of implementation of the cooperative learning model in the process of foreign language's study as means of educational improvement. The author paid special attention to the concept of the cooperative learning model's development, to practical recommendations as to its usage in the process of learning.

Keywords: cooperative learning strategies, communication, mutual dependence, team work.

334. Пришляк О. Ю. Пошуки інноваційних технологій підготовки соціальних педагогів / О. Ю. Пришляк // Науковий вісник Ужгород. нац. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – Вип. 25. – С. 16–17.

Анотація. Розкрито підходи щодо удосконалення процесу професійної підготовки студентів спеціальності «Соціальна педагогіка» інституту педагогіки і психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Охарактеризовано інноваційні підходи до формування професійної компетентності майбутніх соціальних працівників на основі їх залучення до різноманітних видів пошуково-дослідної діяльності.

Ключові слова: майбутні соціальні педагоги, процес навчання, процес професійної підготовки, інноваційні технології навчання, моделі навчання, професійна компетентність, готовність до професійної діяльності.

Пришляк О. Ю. Поиски инновационных технологий подготовки социальных педагогов.

Аннотация. В статье раскрыты подходы к совершенствованию процесса профессиональной подготовки студентов специальности «Социальная педагогика» института педагогики и психологии Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка. Охарактеризовано инновационные подходы к формированию профессиональной компетентности будущих социальных педагогов на основе их привлечения к разнообразным видам поисково-исследовательской деятельности.

Ключевые слова: будущие социальные педагоги, процесс обучения, процесс профессиональной подготовки, инновационные технологии обучения, модели обучения, профессиональная компетентность, готовность к профессиональной деятельности.

Pryshlyak O. Finding innovative technology training of social workers.

Annotation. This article deals with the experience of improvement social pedagogues training, spesiality 'Social Pedagogue', Pedagogical Psychological Faculty of Ternopil National University as to the introduction of the innovational technologies of social pedagogues training. The author analized innovational approaches to training in educational process through the students' participation in research and wide usage of their own experience.

Keywords: social pedagogues, process of study, process of training, innovational technologies of study, training models, readiness to professional activity.

335. Турчин А. І. Діяльність перших шкіл з поглибленим вивченням іноземної мови в Україні / А. І. Турчин // Науковий вісник Чернів. ун-ту / наук. ред. І. С. Руснак. – Чернівці, 2012. – Вип. 619 : Педагогіка та психологія. – С. 191–198.

Анотація. У статті розглянуто зміну місця і співвідношення іноземних мов у школах України першої половини ХХ ст., проаналізовано досвід діяльності перших шкіл з поглибленим вивченням іноземної мови.

Ключові слова: школа з поглибленим вивченням іноземної мови, німецька мова, діяльність, навчальний процес.

Turchyn A. I. Деятельность первых школ с углубленным изучением иностранного языка в Украине.

Аннотация. В статье рассмотрены изменение места и соотношение иностранных языков в школах Украины первой половины ХХ. ст. Проанализировано опыт деятельности первых школ с углубленным изучением иностранного языка.

Ключевые слова: школа с углубленным изучением иностранного языка, немецкий язык, деятельность, учебный процесс.

Turchyn A. The activity of the schools specialized in foreign language in Ukraine.

Annotation. The article considers the changing of place and correlation of foreign languages in schools of Ukraine at the first half of the twentieth century. The experience of the first schools with advanced study of foreign languages was analysed.

Keywords: school with advanced study of foreign language, German language, activity, educational process.

Кафедра німецької мови

336. Вирста Н. Прізвища Покуття, мотивовані назвами за місцем проживання чи походження / Н. Вирста // Вісник Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника. Філологія / голов. ред. В. Г. Матвіїшин. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип. 32/33. – С. 206–209.

Анотація. Проаналізовано прізвища Покуття, мотивовані назвами за місцем проживання чи походження, встановлено основні способи їх творення, визначено найпродуктивніші прізвищеві суфікси, які взяли участь у формуванні прізвищ, мотивованих за місцем проживання чи походження.

Ключові слова: назви за місцем проживання чи походження, прізвище, суфікс.

Вирста Н. Фамилии Покутья, мотивированные названиями по месту жительства или происхождения.

Аннотация. В статье представлен анализ фамилий Покутья, мотивированных названиями по месту жительства или происхождения, установлены основные способы их создания, определены наиболее производительные суффиксы, которые приняли участие в формировании фамилий, мотивированных по месту жительства или происхождения.

Ключевые слова: названия по месту жительства или происхождения, фамилия, суффикс.

Vyrsta N. Names of Pokuttya motivated by the names of residence or origin.

Annotation. This article will examine the names of Pokuttya motivated by the names of residence or origin, the main methods of their creation and most productive surname suffixes that participated in the formation of names, motivated by place of residence or origin.

Keywords: names of residence or origin, name, suffix.

337. Деркевич Н. Невідокремлювані дієслівні префікси *be-* та *ver-* у діяхронічному аспекті / Н. Деркевич // Наукові праці Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філологічні науки / наук. ред. Л. М. Марчук. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 29. – С. 121–124.

Анотація. Проаналізовано діяхронічний розвиток невідокремлюваних дієслівних префіксів *be-* та *ver-*. Виявлено, що досліджувані одиниці з часом втратили свою первинну автономність і розвинулися від вільних до зв'язаних словотвірних морфем.

Ключові слова: діяхронія, префікс, дієслово, морфема, словотвір, деривація, похідне слово.

Деркевич Н. Неотделяемые префиксы be- и ver- в диахроническом аспекте.

Аннотация. Проанализировано диахроническое развитие неотделяемых глагольных префиксов *be-* и *ver-*. Установлено, что исследуемые единицы со временем потеряли свою первичную автономность и развились от свободных к связанным словообразовательным морфемам.

Ключевые слова: диахрония, префикс, глагол, морфема, словообразование, деривация, производное слово.

Derkevych N. The diachronic development of inseparable verbal prefixes be- and ver-.

Annotation. The diachronic development of inseparable verbal prefixes be- and ver- is analysed in the article. We found out that these prefixes in process of time lost their primary autonomy and developed from free word building morpheme to linked ones.

Keywords: diachronic, prefix, verb, morpheme, word building, derivation, derivative word.

338. Деркевич Н. Семантика дієслів з префіксом zer- у формуванні зв'язності тексту / Н. Деркевич // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія» ; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 29. – С. 271–273.

Анотація. Здійснено характеристику семантики дієслів з префіксом zer-, представлено їх функцію у формуванні зв'язності художнього тексту, оскільки слово набуває свого повного значення саме у контексті.

Ключові слова: лінгвістика тексту, дієслівний префікс, дериват, похідне дієслово, словотворчий засіб, семантика.

Деркевич Н. Семантика глаголов с префиком zer- в формировании связности текста.

Аннотация. Охарактеризована семантика глаголов с префиксом zer-, представлено их функцию в формировании связанности художественного текста, поскольку текст приобретает свое полное значение именно в контексте.

Ключевые слова: лингвистика текста, глагольный префикс, дериват, производный глагол, словообразовательный способ, семантика.

Derkevych N. The semantic of the verbs with the prefix zer-.

Annotation. The characteristic of the semantics of the verbs with prefix zer- is given in the article. Since a word acquires its complete meaning just in a context, these verbs function in function coherent formation is represented.

Keywords: the linguistics of a text, verbal prefix, derivative, derivative verb, means of word building, semantics.

339. Деркевич Н. Синтаксична валентність похідних дієслів з невідокремлюваними префіксами / Н. Деркевич // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка ; відп. ред. В. Ожоган. – Кіровоград, 2012. – Вип. 105 (2). – С. 325–330.

Анотація. У статті проаналізовано синтаксичну валентність похідних дієслів з невідокремлюваними префіксами, виявлено вплив префіксів на зміну валентної структури твірних дієслівних основ.

Ключові слова: актант, синтаксична валентність, валентна структура, похідне слово, префікс, метод елімінації, завершене речення, транзитивація.

Деркевич Н. Синтаксическая валентность производных глаголов с неотделяемыми префиксами.

Ключевые слова: актант, синтаксическая валентность, валентная структура, производное слово, префикс, метод элиминации, завершённое предложение, транзитивация.

Derkevych N. The syntactic valence of derivative verbs with inseparable prefixes.

Annotation. The article deals with the syntactic valence of derivative verbs with inseparable prefixes. The influence of prefixes on the change of valence structure of forming verbal stems is found it.

Keywords: actant, syntactic valence, valence structure, derivative verb, prefix, method of elimination, completed sentence, transitivity.

340. Дзись Т. В. Для домашнього вогнища як парадигма жінок фатальної долі (на основі творів Івана Франка та Йозефа Рота) / Т. В. Дзись // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / голов. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34. – С. 260–268.

Анотація. У статті розглядається образ жінки фатального типу на матеріалах творчої спадщини Івана Франка та Йозефа Рота. Також порушено питання типології жінок та теоретичні аспекти, які з ним пов'язані.

Ключові слова: система, типологія, тип, фатальна жінка, парадигматика.

Дзись Т. Ради семейного очага как парадигматика женщин фатальной судьбы (на материалах произведений Ивана Франко и Йозефа Рота).

Аннотация. В статье рассматривается образ женщины фатального типа на материалах творческого наследия Ивана Франко и Йозефа Рота. Также затронуты вопросы типологии женщин и связанные с ней теоретические аспекты.

Ключевые слова: система, типология, роковая женщина, тип, парадигматика.

Dzys T. The home as the paradigmatics of Fatal Woman (on material of the works by Ivan Franko and Joseph Roth).

Annotation. The article deals with the image of the fatal woman in the texts by I. Franko and J. Roth. The main attention is paid to the problem of typology of women and its theoretical aspects.

Keywords: system, type, typology, Fatal Woman, paradigmatics.

341. Дребет В. В. Іменник у синтаксичних рамках з різними способами дієслова в сучасних німецькомовних прозових текстах / В. В. Дребет // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / наук. ред. В. В. Левицький. – Чернівці, 2012. – Вип. 630/631 : Германська філологія. – С. 162–176.

Анотація. У даній статті розглянуті реалізації іменників у взаємодії з належністю реалізованих іменників до синтаксичних рамок з різними способами дієслова. Матеріалом дослідження стали сучасні німецькомовні прозові тексти. Статистичні обрахунки дозволили перевірити наявність чи відсутність зв'язку між генеруванням іменникових номінацій та контекстом з такими змістовими модусами як індикатив, кон'юнктив та імператив.

Ключові слова: парадигматика, синтагматика, пряма/похідна номінація, модус індикатив/кон'юнктив/імператив.

Дребет В. В. Имя существительное в синтаксических рамках с разными наклонениями глагола в современных немецкоязычных текстах прозы.

Аннотация. В данной статье рассмотрены реализации имен существительных во взаимодействии с принадлежностью реализованных существительных к синтаксическим рамкам с разными наклонениями глагола. Материалом исследования стали современные немецкоязычные тексты прозы. Статистические вычисления позволили проверить наличие или отсутствие связи между генерированием номинаций имен существительных и контекстом с такими смысловыми модусами как индикатив, конъюнктив и императив.

Ключевые слова: парадигматика, синтагматика, прямая/производная номинация, модус индикатив/конъюнктив/императив.

Drebet V. V. The Noun in the syntactic frames with different verb moods in the modern prose texts in German language.

Annotation. This article studies the realizations of nouns in their interaction with the affiliation of the realized nouns to the syntactic frames with different verb moods. The subject of research is the modern prose texts in German language. Statistical calculations permitted to test whether there is a presence or absence of connection between the generation of the noun nominations and the context with such content moods as indicative/conjunctive/imperative.

Keywords: paradigmatics, syntagmatics, direct/derivative nomination, indicative/conjunctive/imperative moods.

342. Дребет В. В. Іменникові реалізації з відмінковими ролями та номінаціями у сучасній німецькій пресі / В. В. Дребет // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах : зб. наук. пр. / Донецький нац. ун-т ; ред: В. Д. Каліущенко. – Донецьк:, 2012. – Вип. 25. – С. 63–79.

Анотація. У даній статті розглянуті реалізації іменників у взаємодії з належністю реалізованих іменників до різних відмінків. Матеріалом дослідження стали сучасні німецькі публіцистичні тексти. Статистичні обрахунки дозволили перевірити наявність чи відсутність зв'язку між реалізацією іменників з певною відмінковою роллю і певним типом номінації при позначенні змісту у сучасних німецьких публіцистичних текстах.

Ключові слова: парадигматика, синтагматика, іменникова реалізація, пряма/похідна номінація, відмінкові ролі.

Дребет В. В. Реализации имен существительных с падежными ролями и номинациями в современной немецкой прессе.

Аннотация. В данной статье рассмотрены реализации имен существительных во взаимодействии с принадлежностью реализованных существительных к разным падежам. Материалом исследования стали современные немецкие публицистические тексты. Статистические вычисления позволили проверить наличие или отсутствие связи между реализацией существительных с определенной падежной ролью и определенным типом номинации при обозначении содержания в современных немецких публицистических текстах.

Ключевые слова: парадигматика, синтагматика, прямая/производная номинация, падежные роли.

Drebet V. V. The Realizations of nouns with case roles and nominations in the contemporary german press.

Annotation. In this article the realizations of the nouns in their interaction with the affiliation of realized nouns to different cases are concerned. Contemporary German texts of journalistic genre are under investigation. Statistical calculations have allowed us to verify the presence/absence of cohesion between the realization of nouns of certain case role and nomination type to the content denotation in modern German texts of journalistic genre.

Keywords: paradigmatics, syntagmatics, realization of nouns, direct / derivative nomination, case roles.

343. Дребет В. В. Контекстуальна інтеграція іменникового складу у різноскладні пасивні конструкції німецькомовної преси / В. В. Дребет // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка ; відп. ред. В. Ожоган. – Кіровоград, 2012. – Вип. 105 (1). – С. 331–336.

Анотація. Дана стаття присвячена вивченню реалізаційних можливостей іменника у синтаксичних рамках різноскладної пасивної конструкції. Матеріалом дослідження стали німецькомовні онлайн-тексти німецької, австрійської та швейцарської преси. Отримані кількісні характеристики були піддані статистичним обчисленням з метою встановлення теоретично значимих результатів щодо наявності або відсутності взаємозв'язку між досліджуваними величинами. Це допомогло простежити логіку актуальних зв'язків парадигматичних та синтагматичних властивостей іменника у різноскладних пасивних конструкціях німецькомовної преси.

Ключові слова: мовний логіцизм, парадигматика, синтагматика, ієрархія мовних значень, полісемія, моносемія, реалізація мовних значень, пряма номінація, похідна номінація, моносемічний потенціал, пасивна конструкція, односкладний пасив, двоскладний пасив, трьохскладний пасив, статистичні методи дослідження, хі-квадрат, коефіцієнт взаємної сполученості.

Дребет В. В. Контекстуальная интеграция имен существительных в разносоставные пассивные конструкции немецкоязычной прессы.

Аннотация. Данная статья посвящена изучению реализационных возможностей существительного в синтаксических рамках разносоставной пассивной конструкции. Материалом исследования стали немецкоязычные онлайн-тексты немецкой, австрийской и швейцарской прессы. Полученные количественные характеристики были подданы статистическим подсчетам с целью установления теоретически значимых результатов относительно наличия или отсутствия взаимосвязи между исследуемыми величинами. Это помогло проследить логику актуальных связей парадигматических и синтагматических свойств существительного с синтаксическими характеристиками пассивных конструкций в современных немецкоязычных публицистических онлайн-текстах.

Ключевые слова: языковой логіцизм, парадигматика, синтагматика, ієрархія мовних значень слова, полісемія, моносемія, реалізація

языковых значений слова, прямая номинация, производная номинация, моносемичный потенциал, пассивная конструкция, односоставный пассив, двусоставный пассив, трисоставный пассив, статистические методы исследования, хи-квадрат, коэффициент взаимной сопряженности.

Drebet V. V. Contextual integrations of nouns in the various complex passive constructions of the German press.

Annotation. The present article is concerned with the investigation of realizable potential of a noun in the syntactic frames of various complex passive constructions. The data for study is German online-texts of German, Austrian and Swiss media. The quantitative characteristics were subjected to statistical calculations in order to establish theoretically significant results on the presence or absence of the interconnection between the investigated variables. This has helped to trace the logic of actual ties of paradigmatic and syntagmatic properties of the noun within the various complex passive constructions of German media.

Keywords: language logicism, paradigmatics, syntagmatics, linguistic meaning hierarchy, polysemy, monosemy, realization of the linguistic meanings, direct nomination, derivative nomination, monosemic potential, passive construction, one-part passive, two-part passive, three-part passive, statistical methods, chi-square, coefficient of agreement

344. Дребет В. В. Реалізація іменників із різним граматичним родом у сучасних німецькомовних публіцистичних текстах / В. В. Дребет // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. праць / наук. ред. В. В. Левицький. – Чернівці, 2012. – Вип. 595/596 : Германська філологія. – С. 106–121.

Анотація. У даній статті розглянуті реалізації іменникових номінацій у взаємодії з належністю реалізованих іменників до граматичного роду. Матеріалом дослідження стали сучасні німецькомовні публіцистичні тексти з інтернет-видань. Обчислені величин із статистично значущими результатами дозволили нам констатувати актуальність реалізації іменників з певним граматичним родом і певним типом номінації для позначення змісту у сучасній німецькомовній пресі.

Ключові слова: парадигматика, синтагматика, ієрархія мовних значень, полісемія, моносемія, пряма номінація, похідна номінація, моносемічний потенціал, граматичний рід, природний рід, хи-квадрат, коефіцієнт взаємної спряженості.

Дребет В. В. Реализация имен существительных с разным грамматическим родом в современных немецкоязычных публицистических текстах.

Аннотация. В данной статье рассмотрены реализации имен существительных во взаимодействии с принадлежностью реализованных существительных к грамматическому роду. Материалом исследования стали современные немецкоязычные публицистические тексты с интернет-изданий. Вычисленные величины со статистически значимыми результатами позволили нам констатировать актуальность реализации существительных с определенным грамматическим родом и определенным типом номинации для обозначения содержания в современной немецкоязычной прессе.

Ключевые слова: парадигматика, синтагматика, иерархия языковых значений, полисемия, моносемия, прямая номинация, производная номинация, моносемичный потенциал, грамматический род, природный род, хи-квадрат, коэффициент взаимной сопряженности.

Drebet V. V. The Realizations of nouns with the different grammatical gender in the modern German texts of journalistic genre.

Annotation. In this article are concerned the realizations of the noun nominations in their interaction with the affiliation of realized nouns to grammatical gender. German texts of journalistic genre from Internet publications are the material under investigation. The estimated variables with statistically significant results have allowed us to acknowledge the relevance of the realization of nouns of certain grammatical gender and nomination type to the content denotation in modern German press.

Keywords: paradigmatics, syntagmatics, direct/derivative nomination, grammatical/natural gender.

345. Ломакович В. Я. Педагогічні умови формування ціннісних орієнтацій особистості / В. Я. Ломакович // Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка / голов. ред. С. В. Ленков. – К., 2012. – Вип. 35.

Анотація. У статті йдеться про умови формування ціннісних орієнтацій особистості, про те, що виникнення нових цінностей та девальвація попередніх торкнулися молоді більшою мірою, ніж будь-якої іншої вікової групи та про те, що проблема соціокультурних цінностей молоді, їх зміст та динаміка залишається актуальною незалежно від того, про який період соціального розвитку йдеться мова.

Ключові слова: особистість, молодь, цінність.

Аннотация. В статье идет речь об условиях формирования ценностных ориентаций личности, о том, что возникновение новых ценностей и девальвация предыдущих коснулись молодежи в большей степени, чем любой другой возрастной группы и о том, что проблема социокультурных ценностей молодежи, их содержание и динамика остается актуальной независимо от того, о каком периоде социального развития идет речь.

Ключевые слова: личность, молодежь, ценность.

Annotation. The article deals with the terms of forming of the personality's valued orientations, that the origin of new values and devaluation of the previous ones touched the youth in a greater degree, than any other age group and that the problem of sociocultural values of young people, their maintenance and dynamics, remains actual in regardless of that what period of social development is spoken about.

Keywords: personality, young people, value.

346. Пагут О. С. До питання про статус жінки та жіночності в контексті духовних пошуків західноєвропейської інтелігенції кінця ХІХ – ХХ ст. / О. С. Пагут // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / голов. ред. М. Г. Марчук. – Чернівці, 2012. – Вип. 602/603 : Філософія. – С. 190–196.

Анотація. Запропонована стаття присвячена гендерній проблематиці, котра набуває особливої напруженості в західноєвропейській філософській думці на рубежі XIX-XX ст. Акцентується на тому, що це пора виникнення нових ідеологій, складний момент формування рішучої опозиції до патріархальних устроїв та світобачення, доба переходу від емансипаційних рухів до фемінізму, від реалізму та натуралізму до модернізму. Увагу зосереджено на австрійській філософській думці, оскільки саме в Австрії найбільш гостро і конфліктно проявилися кризові моменти європейської культури.

Ключові слова: жінка, жіночність, фемінізм, аніма, сексуальність, О. Вайнінгер, Й. Бахофен, З. Фройд, К. Г. Юнг, Юлія Крістева, Люс Ірігарай.

Пагут О. С. К вопросу о статусе женщины и женственности в контексте духовных поисков западноевропейской интеллигенции конца XIX – XX вв.

Аннотація. Предлагаемая статья посвящена гендерной проблематике, которая приобретает особенную напряженность в западноевропейской философской мысли на рубеже XIX-XX вв. Акцент сделан на том, что это время возникновения новых идеологий, сложный момент формирования решительной оппозиции к патриархальным устоям и мировоззрениям, эпоха перехода от эмансипационных движений к феминизму, от реализма и натурализма к модернизму. Внимание сосредоточено на австрийской философской мысли, так как именно в Австрии в это время наиболее остро и конфликтно ощутимы кризисные явления европейской культуры.

Ключевые слова: женщина, женственность, феминизм, аніма, сексуальность, О. Вейнінгер, И. Бахофен, З. Фрейд, К. Г. Юнг, Юлія Крістева, Люс Ірігарай.

Pagut O. S. To the Problem of Femininity Status in the Context of Spiritual Search of European Intellectuals during the Fin-de-Siècle Period.

Annotation. The article dwells on gender problems especially urgent in the European philosophical discourse during the fin-de-siècle period (the end of XIX-the beginning of XX centuries). The stress is made on the time of constructing of new ideologies that were in opposition to the traditional patriarch concepts and ideas. It was the time of transition from emancipation movements to feminism, from realism and naturalism to modernism. The focus is made on Austrian philosophy as it was the most acute and dispute indicator of European cultural crisis.

Keywords: woman, femininity, feminism, anima, sexuality, Otto Weininger, Johann Jakob Bachofen, Sigmund Freud, Carl Gustav Jung, Julia Kristeva, Luce Irigaray.

347. Ящик Н. Р. Лінгвокультурний аспект дослідження німецьких етносимволів з політичною семантикою / Н. Р. Ящик // Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; відп. ред. О. І. Чередниченко. – К., 2012. – Вип. 39 – С. 482-486.

Анотація. В статті представлені результати дослідження німецьких етносимволів з політичною семантикою: класифікація слів-символів згідно з позначуваними політичними подіями, визначення особливостей ієрархічної системи символів та комплексний аналіз їх асоціативних полів з метою встановлення основних факторів формування символічної семантики.

Ключові слова: етносимвол, асоціативне поле, вільний асоціативний експеримент, політика, символічна семантика.

Ящик Н. Р. Лингвокультурной аспект исследования немецких этносимволов с политической семантикой.

Аннотация. В статье представлены результаты исследования немецких этносимволов с политической семантикой: классификация слов-символов согласно обозначаемым политическими событиями, определение особенностей иерархической системы символов и комплексный анализ их ассоциативных полей с целью установления основных факторов формирования символической семантики.

Ключевые слова: этносимвол, ассоциативное поле, свободный ассоциативный эксперимент, политика, символическая семантика.

Yashchuk N. R. Linguocultural aspect of the study of German ethnosymbols whith political semantic.

Annotation. The article presents the results of the studies of German ethnosymbols whith political semantic: classification of word-symbols according to denoted political events, determination the features of the hierarchical system of symbols and comprehensive analysis of associative fields in order to establish the main factors forming the symbolic semantics.

Keywords: ethnosymbol, associative field, free associative experiment, politics, the symbolic semantic.

Кафедра практики англійської мови та методики її викладання

348. Бабій Л. Б. Джуліан Барнс: роман «Англія, Англія» як симулякр англійськості / Л. Б. Бабій // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / за ред. М. П. Ткачука.. – Тернопіль, 2012. – Вип. 36. – С. 421-431.

Анотація. У статті інтерпретується роман сучасного англійського письменника-постмодерніста Джуліана Барнса на основі теорії симулякрів Ж. Бодрієра.

Ключові слова: симулякр, англійськість, постмодернізм, історіографія, репрезентація.

Бабий Л. Б. Джулиан Барнс: роман «Англия, Англия» как симулякр англійскости».

Аннотация. В статье интерпретируется роман современного английского писателя-постмодерниста Джулиана Барнса используя теорию симулякров Ж. Бодриера.

Ключевые слова: симулякр, англійскость постмодернизм, историография, репрезентация.

Babiy L. J. Barnes: novel «England, England» as a simulacrum of Englishness.

Annotation. The article deals with the interpreting of Julian Barnes' novel based on the theory of simulacrum by J. Baudriard.

Keywords: simulacrum, Englishness, postmodernism, historiography, representation.

349. Бабій Л. Б. Підходи до визначення художньої літератури в англо-американському культурному середовищі 70х-90х років (з приводу праць Дж. Елліса та Р. Фаулера) / Л. Б. Бабій // Наукові записки Терноп. нац. пед. у-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / за ред. М. П. Ткачука. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34. – С. 338–348.

Анотація. У статті аналізуються підходи до визначення художньої літератури. Для дослідження обрані праці американського літературознавця Джона Елліса та британського теоретика - лінгвіста Роджера Фаулера. Мета статті – показати різноманітність підходів до вивчення та трактування вищезазначеної проблеми та ознайомити українських читачів із теоретичними працями, які до цього часу не перекладалися в Україні.

Ключові слова: література, літературна критика, літературна теорія, естетичне.

Аннотация. В статье изучаются подходы к определению художественной литературы. Для исследования избраны работы американского литературоведа Джона Эллиса и Британского лингвиста Роджера Фаулера. Цель статьи показать дифференциальные подходы к изучению и определению художественной литературы, а также ознакомить украинских читателей с теоретическими работами, малоизвестными в литературоведении Украины.

Ключевые слова: литература, литературная критика, литературная теория, эстетическое.

Babiy L. The article studies the approaches to the definition of literature.

Annotation. The works of the English linguist Roger Fowler and American theoretician John Ellis are discussed. The aim is to show the multiple approaches to the underlined problem and to present to the Ukrainian readers main ideas of the theoretical works which haven't yet been translated and interpreted into Ukrainian.

Keywords: literature, literary criticism, literary theory, aesthetic.

350. Будій З. І. Концептуальна функція та семантичні особливості метафори у художньому дискурсі (на матеріалі книги Г. Д. Торо «Walden or Life in the Woods») / З. І. Будій // Наукові праці Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філологічні науки / наук. ред. Л. М. Марчук. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 29. – С. 70–72

Анотація. У статті досліджується метафора з позицій лексико-семантичного та когнітивного підходів і аналізуються семантичні трансформації у метафоричному контексті тексту художнього твору.

Ключові слова: метафоричний вираз, концептуальна метафора, когнітивний процес, контекст, семантична тотожність.

Будий З. И. Концептуальная функция и семантические особенности метафоры в художественном дискурсе (на материале книги Г. Д. Торо «Walden or Life in the Woods»)

Аннотация. В статье исследуется метафора с позиций лексико-семантического и когнитивного подходов, и анализируются семантические трансформации в метафорическом контексте текста художественного произведения.

Ключевые слова: метафорическое выражение, концептуальная метафора, когнитивный процесс, контекст, семантическое тождество.

Budiy Z. I. Conceptual functions and semantic peculiarities of metaphor in the fiction discourse (on the basis of «Walden or Life in the Woods» by H. D. Thoreau).

Annotation. Metaphor in literary context is studied taking into consideration lexico-semantic and cognitive approaches, and semantic transformations in metaphorical context are analyzed as well.

Keywords: metaphorical expression, conceptual metaphor, cognitive process, context, semantic similarity.

351. Гриненко І. В. Навчання окремих граматичним явищам англійської мови з опорою на граматичні карти пам'яті / І. В. Гриненко, О. В. Ріхтер, А. П. Богоніс // Вісник Львів. держ. ун-ту безпеки життєдіяльності / голов. ред. М. М. Козяр. – Львів, 2012. – Т.2, № 6. – С. 53–59.

Анотація. Стаття присвячена візуальним опорам для формування іншомовної граматичної компетенції у загальноосвітній і вищій школах. Обґрунтовано теоретичні та практичні аспекти застосування візуалізації знань у навчанні іноземним мовам. Розглянуто роль гештальтності тексту та використання рідної мови у граматичних картах пам'яті. Наведені зразки карт і описані способи їх складання та прийоми роботи з ними. Викладені результати застосування візуальних граматичних опор у навчанні майбутніх учителів англійської мови.

Ключові слова: граматична карта пам'яті, візуалізація знань, гештальтність тексту.

Гриненко И. В., Рихтер О. В., Богонис А. П. Обучение отдельным грамматическим явлениям английского языка с опорой на грамматические карты памяти.

Аннотация. Статья посвящена визуальным опорам для формирования иноязычной грамматической компетенции в общеобразовательной и высшей школах. Обоснованы теоретические и практические аспекты применения визуализации знаний в обучении иностранным языкам. Рассмотрено роль гештальтности текста и использования родного языка в грамматических картах памяти. Приведены образцы карт и описаны способы их составления и приемы работы с ними. Изложены результаты использования визуальных грамматических опор в обучении будущих учителей английского языка.

Ключевые слова: грамматическая карта памяти, визуализация знаний, гештальтность текста.

Hrynenko I. V., Richter O. V., Bohonis A. P. Teaching separate English grammar phenomena by using grammar mind maps.

Annotation. The article deals with the visual supports for forming the foreign grammar competency at a secondary and higher schools. Theoretical and practical aspects of knowledge visualization application in teaching foreign languages have been grounded. There have been considered the role of the text Gestalt and native language usage in grammar mind maps. Their samples have been provided and means of compiling as well as techniques used have been described. There have been expounded the results visual grammar supports application in future foreign languages teachers training.

Keywords: grammar mind map, knowledge visualization, text Gestalt.

352. Жовтюк Н. Психолінгвістичні аспекти формування лексичної компетентності у процесі навчання англійської мови після німецької / Н. Жовтюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 101–107.

Анотація. Обґрунтовано специфіку навчання другої іноземної мови в умовах трилінгвізму. Розглянуто класифікацію лексичних одиниць за рівнем складності. Висвітлено психолінгвістичні аспекти формування лексичної компетентності у процесі навчання англійської мови після німецької.

Ключові слова: навчання, психолінгвістика, інтерференція, перенос, багатомовність, англійська мова.

Жовтюк Н. П. Психолінгвістические аспекты формирования лексической компетентности в процессе обучения английскому языку после немецкого.

Аннотация. Обоснована специфика обучения второму иностранному языку в условиях трилингвизма. Рассмотрена классификация лексических единиц за уровнем сложности. Осветлены психолінгвістические аспекты формирования лексической компетентности в процессе обучения английскому языку после немецкого.

Ключевые слова: обучение, психолінгвістика, интерференция, перенос, многоязычие, английский язык.

Zhovtyuk N. P. Psycholinguistic aspects of forming lexical competence in teaching English as a second foreign language after German.

Annotation. The peculiarities of teaching the second language in the conditions of multilingualism have been founded. Psycholinguistic aspects of forming lexical competence in teaching English as a second foreign language after German have been shown.

Keywords: teaching, psycholinguistics, interference, transfer, multilingualism, English

353. Задорожна І. П. Критерії оцінювання рівня сформованості мовленнєвих компетенцій у майбутніх учителів англійської мови / І. П. Задорожна // Науковий вісник Чернів. ун-ту: зб. наук. праць / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 600 : Педагогіка і психологія. – С. 40–51.

Анотація. У статті запропоновано критерії оцінювання рівня сформованості мовленнєвих компетенцій (в аудіюванні, говорінні, читанні, письмі) у майбутніх учителів англійської мови; обґрунтовано структуру тесту оцінювання рівня сформованості англомовної комунікативної компетенції на різних курсах навчання.

Ключові слова: майбутні вчителі англійської мови, критерії оцінювання, мовленнєві компетенції, тест.

Задорожная И.П. Критерии оценки уровня сформированности речевых компетенций у будущих учителей английского языка.

Аннотация. В статье предложены критерии оценки уровня сформированности речевых компетенций (в аудировании, говорении, чтении, письме) у будущих учителей английского языка; обоснована структура теста оценки уровня сформированности англоязычной коммуникативной компетенции на разных курсах обучения.

Ключевые слова: будущие учителя английского языка, критерии оценивания, речевые компетенции, тест.

Zadorozhna I.P. Evaluation Criteria of Future English Language Teachers' Speech Competences.

Annotation. The evaluation criteria of future English language teachers' speech competences (in listening, speaking, reading, writing) have been defined; the structure of the test for evaluating future English language teachers' speech competences on different levels have been grounded in the article.

Keywords: future English language teachers, *Evaluation Criteria, Speech Competences.*

354. Задорожна І. П. Модель організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англомовною комунікативною компетенцією / І. П. Задорожна // Наукові записки Терноп. нац. пед. у-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 2. – С. 66-72.

Анотація. У статті описується компонентний склад моделі організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англомовною комунікативною компетенцією, структурно-функціональна взаємодія компонентів. Автор аналізує теоретичні засади створення моделі, характеризує компоненти моделі (цільовий, методологічний, змістовий, організаційний, критеріально-оцінювальний і результативний блоки, а також умови ефективної організації і види позааудиторної СР).

Ключові слова: майбутні вчителі англійської мови, модель, самостійна робота, англомовна комунікативна компетенція.

Задорожная И. П. Модель организации самостоятельной работы будущих учителей по овладению англоязычной коммуникативной компетенцией.

Аннотация. В статье описывается компонентный состав модели организации самостоятельной работы будущих учителей по овладению англоязычной коммуникативной компетенцией, структурно-функциональное взаимодействие компонентов. Автор анализирует теоретические предпосылки создания модели, характеризует компоненты модели (целевой,

методологический, содержательный, организационный, критериально-оценочный и результативный блоки, а также условия эффективной организации и виды внеаудиторной самостоятельной работы).

Ключевые слова: будущие учителя английского языка, модель, самостоятельная работа, англоязычная коммуникативная компетенция.

Zadorozhna I.P. Model of organizing future English language teachers' autonomous learning on acquiring English language communicative competence.

Annotation. The article describes the components of the model of organizing future English language teachers' autonomous learning on acquiring English language communicative competence, structural and functional interaction between the components. The author analyses theoretical prerequisites for model creation, characterises the components of the model (set of aims, methodological set, set of contents, organization set, criterion evaluating set and set of result, conditions of effective future English language teachers' autonomous learning and types of autonomous learning).

Keywords: future English language teachers, model, autonomous learning, English language communicative competence.

355. Левчик Н. С. Еволюція системи освітньої підготовки молоді до батьківства у США та Великій Британії / Н. С. Левчик // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 3. - С. 166–172

Анотація. Представлено еволюцію ставлення суспільства й держави до батьківства та становлення системи освітньої підготовки молоді до батьківства в історіографії британського та американського суспільств. Охарактеризовано та виокремлено основні етапи становлення батьківства в обох країнах залежно від особливостей етнічних, гендерних і соціокультурних факторів. Крос-культурне дослідження стилів виховання і методів батьківського піклування у Великій Британії та США дало змогу визначити специфіку сучасної підготовки молоді до виконання батьківських обов'язків.

Ключові слова: батьківство, батьківський обов'язок, дитинство, модель батьківсько-дитячих відносин, крос-культурний аналіз, історіографія.

Левчик Н.С. Эволюция системы образовательной подготовки молодёжи к родительству в США и Великобритании

Аннотация. Представлено эволюцию отношения общества и государства к родительству и становление системы образовательной подготовки молодёжи к родительству в историографии британского и американского обществ. Охарактеризовано и выделено основные этапы становления родительства в обоих государствах в зависимости от особенностей этнических, гендерных и социокультурных факторов. Кросс-культурное исследование стилей воспитания и методов родительской заботы в США и Великобритании дало возможность определить специфику современной подготовки молодёжи к выполнению родительских обязанностей.

Ключевые слова: родительство, родительская обязанность, детство, модель родительско-детских отношений, кросс-культурный анализ, историография.

Levchyk N.S. The evolution of the system of young people's educational preparation for parenthood in the USA and Great Britain

Annotation. The article deals with the evolution attitude of society and community to parenthood and development the system of young people's educational preparation for parenthood in historiography of English and American societies. The author describes and distinguishes the main stages of formation parenthood in both countries depending on peculiarities of ethnic, gender and sociocultural factors. The cross-cultural study of styles and methods of parental care in the USA and Great Britain gives an opportunity to define peculiarity of contemporary preparing young people for parental duties.

Keywords: parenthood, parental duty, childhood, model of parent-child relation, cross-cultural analysis, historiography.

356. Нацюк М. Проблема формування лінгвосоціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у контексті сучасних досліджень / М. Нацюк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. - № 4. – С. 101-107.

Анотація. Досліджено та проаналізовано підходи, які висвітлюють проблему спільного вивчення іноземної мови і культури, зокрема лінгвокраїнознавчий, соціокультурний та міжкультурний підходи, встановлено їх внесок у сучасне трактування лінгвосоціокультурної компетентності. Обґрунтовано базові положення, які є основою формування лінгвосоціокультурної компетентності.

Ключові слова: компетентність, лінгвосоціокультурна компетентність, соціокультурний підхід, міжкультурний підхід.

Аннотация. Проанализированы подходы, которые освещают проблему соизучения иностранного языка и культуры, в частности лингвострановедческий, социокультурный и межкультурный подходы, представлено их вклад в современное понимание лингвосоциокультурной компетентности. Обоснованы базовые положения, которые лежат в основе формирования лингвосоциокультурной компетентности.

Ключевые слова: компетентность, лингвосоциокультурная компетентность, социокультурный подход, межкультурный подход.

Annotation. The article analyses the approaches which have been studying the problem of the foreign language and culture teaching such as linguistic country studies, sociocultural and intercultural approaches. The input of these approaches into the modern understanding of the linguosociocultural competence has been clarified. The main concepts which should provide the basis of the linguosociocultural competence have been formed.

Keywords: competence, linguosociocultural competence, sociocultural approach, intercultural approach.

357. Олійник І. Д. Developing Reading Skills: Strategies for Activating Schemata / І. Д. Олійник // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 4. – С. 113–118

Annotation. The article deals with the notion of schemata as it is viewed in teaching reading skills. Schemata are traced as mental representations used during perception and comprehension and which evolve as a result of newly acquired knowledge. In the process of reading schemata change, enrich and fit into a broader framework of personal experience. One of the tasks of the article is to suggest various strategies and techniques that are intended to be covered in class for activating schemata in the process of developing reading skills.

Keywords: reading skills, schemata, schema, content, linguistics.

Олійник І. Д. Розвиток навичок читання: стратегії для активізації фонових знань.

Анотація. Стаття аналізує явище фонових знань при навчанні навичок читання. Фонові знання – здобуті знання та уявлення, що використовуються в процесі сприйняття і розуміння та розвиваються в результаті нових здобутих знань. У процесі читання фонові знання змінюються, збагачуються й вписуються в ширші рамки особистого досвіду. Одне із завдань цієї статті – запропонувати різні стратегії і методи, які б можна було використовувати на заняттях для активізації фонових знань в процесі вдосконалення навичок читання.

Ключові слова: навички читання, фонові знання, фрейм, змістові, лінгвістичні фонові знання.

Олійник И. Д. Развитие навыков чтения: стратеги активизации фоновых знаний.

Аннотация. В статье рассматривается понятие фоновых знаний при развитии навыков чтения. Фоновые знания – существующие знания и представления, которые используются в процессе восприятия и развиваются в результате получения новых знаний. В процессе чтения фоновые знания меняются, обогащаются и вносятся в новые рамки личного опыта. Одно из заданий статьи – предложить стратегии и методы, которые можно использовать на занятиях для активизации фоновых знаний в процессе совершенствования навыков чтения.

Ключевые слова: навыки чтения, фоновые знания, фрейм, содержательные, лингвистические фоновые знания.

358. Терещук Д. Особливості розвитку іншомовних комунікативних стратегій у говорінні / Д. Терещук // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 3. – С. 74-78.

Анотація. Стаття присвячена проблемі іншомовних комунікативних стратегій. У публікації розглянуто специфіку реалізації цих стратегій у говорінні, особливості їх формування та розвитку у студентів старших курсів навчання. Обґрунтовано, що розвиток іншомовних комунікативних стратегій обумовлений чинниками монологічної, діалогічної та полілогічної форм

мовлення, мовленнєвих навичок та вмінь, підготовленості/непідготовленості мовлення, сфер усного спілкування, сприйняття чужого мовлення.

Ключові слова: іншомовна комунікативна стратегія, комунікативна тактика, мовленнєва компетенція у говорінні, монологічне, діалогічне, полілогічне мовлення, слухання.

Терещук Д. Г. Особенности развития иноязычных коммуникативных стратегий в говорении.

Аннотация. Статья посвящена проблеме иноязычных коммуникативных стратегий. В публикации рассматривается специфика реализации этих стратегий в говорении, особенности их формирования и развития у студентов старших курсов обучения. Обосновано, что развитие иноязычных коммуникативных стратегий обусловлено факторами монологической, диалогической и полилогической форм речи, речевых навыков и умений, подготовленности/неподготовленности речи, областей устной речи, восприятия чужой речи.

Ключевые слова: иноязычная коммуникативная стратегия, коммуникативная тактика, речевая компетенция в говорении, монологическая, диалогическая, полилогическая речь, слушание.

Tereshchuk D. G. The Peculiarities of Foreign Language Communicative Strategies Development in Speaking.

Annotation. This article is devoted to the issue of foreign language communicative strategies. The specificity of communicative strategies realization in speech production and the peculiarities of students' communicative strategies formation and their development at the advanced level are examined in this paper. It is reasoned that the development of communicative strategies is conditioned by the factors of monologue, dialogue and polylogue speech forms, speech habits and skills, speech preparedness/unpreparedness, spheres of oral communication, perception of another communicator's speech.

Keywords: foreign language communicative strategy, communicative tactic, communicative competence in speaking, monologue, dialogue, polylogue, listening.

Кафедра теорії і практики перекладу

359. Гуменчук А. Й. Зміст та структура готовності до професійного спілкування засобами іноземної мови / А. Й. Гуменчук // Наукові записки Терноп. нац. пед. у-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 5.

Анотація. Розглянуто зміст поняття «готовність до професійного спілкування засобами іноземної мови», що визначає мету та результат професійної іншомовної підготовки, та встановлено її місце в структурі особистості майбутнього спеціаліста. Визначено структуру поняття «готовність до професійного спілкування засобами іноземної мови», розкрито зміст її складових компонентів та уточнено критерії її сформованості.

Ключові слова: готовність до професійного спілкування засобами іноземної мови, структура готовності до професійного спілкування засобами іноземної мови.

Гуменчук А. И. Содержание и структура готовности к профессиональному общению средствами иностранного языка.

Аннотация. Рассмотрено содержание понятия «готовность к профессиональному общению средствами иностранного языка», что определяет цель и результат профессиональной языковой подготовки, и обозначено ее место в структуре личности будущего специалиста. Определена структура понятия «готовность к профессиональному общению средствами иностранного языка», раскрыто содержание ее основных составных компонентов и уточнено критерии ее сформированности.

Ключевые слова: готовность к профессиональному общению средствами иностранного языка, структура готовности к профессиональному общению средствами иностранного языка.

Humenchuk A. J. The content and structure of readiness to professional intercourse by means of a foreign language.

Annotation. The content of the notion «readiness to professional intercourse by means of a foreign language», which determines the aim and result of professional language training, is considered, and its place in the structure of personality of a future professional is defined. The structure of the notion «readiness to professional intercourse by means of a foreign language» is established, the content of its main constituents is disclosed and the criteria of its formation are specified.

Keywords: readiness to professional intercourse, structure of readiness to professional intercourse.

360. Караневич М. І. Особливості застосування прагматично зумовленого парафразування в англо-українському художньому перекладі / М. І. Караневич // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія»; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 25. – С. 45-48.

Анотація. Розглянуто причини та специфіку застосування прагматично зумовленого парафразування на прикладі англомовної літератури; встановлено, що особливі труднощі для перекладача становить відтворення прагматичного значення висловлювань вихідного тексту, за допомогою яких мовець (персонаж або автор художнього твору) досягає бажаного комунікативного ефекту.

Ключові слова: комунікативна формула, мовленнєвий акт, парафразування, комунікативний ефект, адекватний переклад.

Аннотация. Рассмотрены причины и специфика применения прагматически обусловленного парафразирования на примере англоязычной литературы; установлено, что особенные трудности для переводчика представляет воспроизведение прагматического значения высказываний исходного текста, при помощи которых адресант (персонаж или автор художественного произведения) достигает желательного коммуникативного эффекта.

Ключевые слова: коммуникативная формула, коммуникативный эффект, речевой акт, парафразирование, адекватный перевод.

Annotation. The article deals with the reasons and specificity of pragmatically motivated paraphrasing illustrated by the examples of the English literature Ukrainian translation. The article proves that rendering of the pragmatic meaning of the original

text utterances, by means of which a speaker (a character or the author of the work of fiction) achieves a desirable communicative effect, presents peculiar difficulties for a translator.

Key words: communicative formula, communicative effect, speech act, paraphrasing, adequate translation.

361. Караневич М. І. Причини та особливості застосування прагматично зумовленої генералізації / М. І. Караневич // Мандрівець. – 2012. – Вип. 4 (100). – С. 66-70.

Анотація. У статті розглянуто прагматичний аспект перекладу англійської та американської літератури українською мовою; з'ясовано причини застосування прагматично зумовленої трансформації генералізації; проаналізовано особливості узагальнення в англо-українському художньому перекладі.

Ключові слова: трансформація, генералізація, комунікативний ефект, фонові знання, реципієнт, комунікативна інтенція.

Аннотация. В статье рассмотрен прагматический аспект перевода английской и американской литературы на украинский язык; установлены причины применения прагматически обусловленной трансформации генерализации; проанализированы особенности использования обобщения в англо-украинском художественном переводе.

Ключевые слова: трансформация, генерализация, коммуникативный эффект, фоновые знания, реципиент, коммуникативная интенция.

Annotation. The article deals with the pragmatic aspect of translation of English and American literature into the Ukrainian language. The most widespread reasons and peculiarities of usage of generalization as a pragmatically motivated transformation in English-Ukrainian fiction translation are identified and analyzed.

Keywords: transformation, generalization, communicative effect, speech act, background knowledge, recipient, communicative intention.

362. Пасічник Н. І. Лексична сполучуваність термінів, що позначають суб'єкти навчального процесу / Н. І. Пасічник // Мандрівець. – 2012. – № 1 (97). – С. 56–59.

Анотація. У статті подається аналіз лексичної сполучуваності термінів, що позначають суб'єкти навчального процесу у дидактичному тексті. Виокремлено синонімічну та антонімічну лексичну сполучуваність. Наводяться розрахункові дані.

Ключові слова: дидактичний термін, дидактичний текст, лексична сполучуваність, синонімічна сполучуваність, антонімічна сполучуваність.

Annotation. The article presents analysis of the English didactic term's valency. Synonymic valency and antonymic valency are defined as well. Calculation data are proposed too.

363. Чумак Г. В. Функції та способи передачі міфологічних реалій в українському перекладі роману Дж. Апдайка «Кентавр» / Г. В. Чумак // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / за ред. М. Ткачука. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34. – С. 331–337.

Анотація. У статті розглядаються функції міфологічних реалій у романі Дж. Апдайка «Кентавр» та аналізуються способи їх перекладу українською мовою.

Ключові слова: реалії, фонові знання, міфологізм, метатекст, транскрипція, транслітерація, еквівалентний переклад.

Чумак Г. В. Функции и способы передачи мифологических реалий в украинском переводе романа Дж. Апдайка «Кентавр».

Аннотация. Рассматриваются функции мифологических реалий в романе Дж. Апдайка «Кентавр» и анализируются способы их перевода на украинский язык.

Ключевые слова: реалии, фоновые знания, мифологизм, метатекст, транскрипция, транслитерация, эквивалентный перевод.

Annotation. The article examines the functions of mythological realia in J. Updike's novel «The Centaur» and analyzes the ways of their rendering in Ukrainian translation.

Keywords: realia, background knowledge, mythologism, metatext, transcribing, transliteration, equivalent translation.

364. Чумак Г. В. Способи передачі концепту страху в українському та російському перекладах «Падіння дому Ашерів» Е. А. По / Г. В. Чумак // Наукові праці Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філологічні науки / наук. ред. Л. М. Марчук. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 29, ч. 1. – Кам'янець-Подільський, 2012. – С. 114–121.

Анотація. У статті досліджуються нарративні прийоми актуалізації концепту страху в готичному оповіданні «Падіння дому Ашерів» Е. А. По та аналізуються способи його передачі в українському та російському перекладах.

Ключові слова: готична проза, концепт страху, моторошний, тривога, психологічний прийом, адекватність перекладу.

Аннотация. В статье рассматриваются нарративные приемы актуализации концепта страха в готическом рассказе «Падение дома Ашеров» Э. А. По и анализируются способы его передачи в украинском и русском переводах.

Ключевые слова: готический роман, концепт страха, ужасный, тревога, психологический прием, адекватность перевода.

Annotation. The article focuses on the analysis of narrative strategy chosen by Edgar Allan Poe to realize the concept of fear in his gothic story «The Fall of the House of Usher» and analyses its rendering in Ukrainian and Russian translation.

Keywords: gothic fiction, concept of fear, uncanny, suspense, psychological technique, translation adequacy.

365. Чумак Г. В. Перекладацька стратегія В. Морозова при передачі власних імен в українських перекладах авторських дитячих казок / Г. В. Чумак // *Studia methodologica* / упоряд. І. Папуша. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34 : Теорія літератури і гуманітарні студії : зб. наук. пр. з нагоди сімдесятип'ятиріччя д-ра філол. наук, проф., акад. Академії вищої школи України Романа Гром'яка. – С. 359–366.

Анотація. У статті аналізується перекладацька стратегія В. Морозова при передачі авторських власних назв та імен засобами цільової мови в українських перекладах казок Дж. Ролінг «Гаррі Поттер і філософський камінь» та Р.Дала «Чарлі і шоколадна фабрика».

Ключові слова: перекладацька стратегія, транскрибування, транслітерація, адаптація, етимологія, жанрова специфіка.

Annotation. The article focuses on the analysis of translation strategy chosen by Victor Morozov in conveying of proper names by means of the target language in his Ukrainian translations of J. Rowling's «Harry Potter and the Sorcerer's stone» and R. Dahl's «Charlie and the Chocolate Factory».

Keywords: translation strategy, transcribing, transliteration, adapting, etymology, genre specific.

Кафедра французької та другої іноземної мови

366. Рибачок С. Соціодискурсивні аспекти терміновикористання / С. Рибачок // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство) / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка ; відп. ред. В. Ожоган. – Кіровоград, 2012. – Вип. 104 (1). – С. 401–405.

Анотація. Розглянуто соціодискурсивний простір сучасного економічного дискурсу. Описано продуктивні засоби термінологічної репрезентації соціокультурних орієнтирів, що реагують на культуру й екологію мовлення та перманентно фіксують динаміку епістемічних змін у масштабах соціума й цивілізації.

Рибачок С. Социодискурсивные аспекты функционирования терминов.

Аннотация. Рассматривается социодискурсивное пространство современного экономического дискурса. Описаны производительные средства терминологической репрезентации социокультурных ориентиров, реагирующие на культуру и экологию языка, перманентно фиксируя динамику эпистемических изменений в масштабах социума и цивилизации.

Rybachok S. Socio-discursive aspects of terminology functioning.

Annotation. The socio-discursive space of contemporary economic discourse is considered. The productive means of terminological representation of sociocultural factors that respond to the culture and ecology of speech and language permanently fixing the dynamics of epistemic change in the scale of civilization and social environment are described.

Фізико-математичний факультет

Кафедра інформатики і метадики її викладання

367. Балик Н. Р. Деякі аспекти теоретико-методологічних основ формування професійної магістерської програми зі спеціальності «Інформатика» з присвоєнням кваліфікації «викладач інформатики» // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Сер. 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наук. пр. / голов. ред. В. П. Андрущенко. – К., 2012. – Вип. 13 (20). – С. 107–113

Анотація. Матеріали статті присвячені питанням удосконалення структури та змісту професійної магістерської програми зі спеціальності «інформатика». Проаналізовано навчальні плани магістерської підготовки у контексті формування варіативної її частини, розглянуто концепції, що стосуються теоретико-методологічних основ формування професійної магістерської програми зі спеціальності «інформатика». Запропоновані вибіркові дисципліни для поглиблення загальноосвітньої, фундаментальної і фахової (теоретичної і практичної) підготовки магістрантів інформатики.

Ключові слова: професійна магістратура, спеціальність «інформатика», навчальні плани, вибіркові дисципліни.

Балык Н. Р. Некоторые аспекты теоретико-методологических основ формирования профессиональной магистерской программы по специальности «Информатика» с присвоением квалификации «преподаватель информатики»

Анотація. Матеріали статті присвячені питанням удосконалення структури та змісту професійної магістерської програми зі спеціальності «інформатика». Проаналізовані навчальні плани магістерської підготовки в контексті формування варіативної її частини, розглянуто концепції, що стосуються теоретико-методологічних основ формування професійної магістерської програми зі спеціальності «інформатика». Предложені вибіркові дисципліни для поглиблення загальноосвітньої, фундаментальної і фахової (теоретичної і практичної) підготовки магістрантів інформатики.

Ключевые слова: профессиональная магистратура, специальность «информатика», учебные планы, выборочные дисциплины.

Balyk N. R. Some aspects of the theoretical and methodological foundations formation of professional Master's program with specialty «Informatics», qualification "computer science teacher"

Annotation. Curricula Masters training has been analyzed taking into consideration the context of variant parts, concepts concerning theoretical and methodological foundations of professional master's program in the specialty «Informatics» have also been considered. Optional disciplines for enriching general, basic and vocational (theoretical and practical) training have been suggested for graduates majored in computer science.

Keywords: professional magistrates, specialty «Informatics», curricula, optional disciplines.

368. Грод І. М. Існування обмежених розв'язків нелінійних різницевих рівнянь в банаховому просторі / І. М. Грод // Нелінійні коливання. – 2012. – Т. 15, № 4. – С. 143–151.

Анотація. Отримано достатні умови існування обмежених розв'язків для нелінійних різницевих рівнянь $x(n+1) = F(n; x(n))x(n) + f(n)$ в банаховому просторі.

Грод И. Н. *Существование ограниченных решений нелинейных разностных уравнений в банаховом пространстве.*

Аннотация. Получены достаточные условия существования ограниченных решений для нелинейных разностных уравнений $x(n+1) = F(n; x(n))x(n) + f(n)$ в банаховом пространстве.

Annotation. We obtain sufficient conditions for the existence of bounded solutions of nonlinear difference equations in Banach space $x(n+1) = F(n; x(n))x(n) + f(n)$.

369. Карабін О. Й. Компоненти, критерії та показники сформованості готовності до роботи в інформаційному середовищі майбутніми вчителями гуманітарних дисциплін / О. Й. Карабін // Зб. наук. праць Нац. академії Держ. прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького. Сер. Педагогічні та психологічні науки / голов. ред. Э. М. Потапчук. – Хмельницький, 2012. – № 63. – С. 49–52.

Анотація. Розглянуто компоненти сформованості готовності до роботи в інформаційному середовищі майбутніми вчителями гуманітарних дисциплін. Орієнтуючись на сформованість кожного компонента нами визначено критерії та показники за якими будуть визначені рівнів сформованості готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до роботи в інформаційному середовищі.

Ключові слова: інформатизація суспільства, інформатизація освіти, інформаційні технології, інформаційне середовище, інформаційна підготовка, компоненти, критерії, показники.

Карабин О. И. *Компоненты, критерии и показатели сформированности готовности к работе в информационной среде будущими учителями гуманитарных дисциплин.*

Аннотация. Рассмотрены компоненты сформированности готовности в информационной среде будущими учителями гуманитарных дисциплин. Ориентируясь на сформированность каждого компонента нами определены критерии и показатели по которым будут определены уровни сформированности готовности будущих учителей гуманитарных дисциплин к работе в информационной среде.

Ключевые слова: информатизация общества, информатизация образования, информационные технологии, информационная среда, информационная подготовка, компоненты, критерии, показатели.

Annotation. The article deals with the components forming the readiness to work in the information environment of the future teachers of humanities. Focusing on the formation of each component of our criteria and indicators which will be specified

levels of readiness for future teachers of humanities to work in the information environment.

Keywords: informatization of society informatization of education, information technology, information environment, information preparation, components, criteria, indicators.

370. Карабін О. Й. Моделювання готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до роботи в інформаційному середовищі / О. Й. Карабін // Науковий вісник Чернів. ун-ту / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 605 : Педагогіка та психологія. – С. 68–79.

Анотація. Розглянуто побудова моделі готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до роботи в інформаційному середовищі, для пізнання її сутності та результату з виділенням низки її модельованих властивостей готовності майбутніх фахівців, основних характеристик та механізмів взаємозв'язків і аспектів взаємовпливів у ній, використовуючи педагогічні умови, компоненти, критерії та показники сформованості їх готовності до роботи в інформаційному середовищі.

Ключові слова: інформатизація суспільства, інформатизація освіти, інформаційні технології, інформаційне середовище, інформаційна підготовка, модель, готовність до роботи, педагогічні умови.

Карабин О. И. Моделирование готовности будущих учителей гуманитарных дисциплин к работе в информационной среде.

Аннотация. Рассмотрены построение модели готовности будущих учителей гуманитарных дисциплин к работе в информационной среде, для познания ее сущности и результата с выделением ряда ее моделируемых свойств готовности будущих специалистов, основных характеристик и механизмов взаимосвязей и аспектов взаимовлияния в ней, используя педагогические условия, компоненты, критерии и показатели сформированности их готовности к работе в информационной среде.

Ключевые слова: информатизация общества, информатизация образования, информационные технологии, информационная среда, информационная подготовка, модель, готовность к работе, педагогические условия.

Annotation. The article deals with the construction of models of future teachers of humanities to work in the information environment and the knowledge of its nature and effect of highlighting a number of simulated properties of future professionals, basic characteristics and mechanisms of the relationship and mutual influences aspects of it, using pedagogical terms, the components criteria and indicators formed their willingness to work in the information environment.

Keywords: informatization of society informatization of education, information technology, information environment, information preparation, model, willingness to work, pedagogical conditions.

371. Карабін О. Й. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до роботи в інформаційному середовищі / О. Й. Карабін // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [за редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя, 2012. – Вип. 232 (76). – С. 365–372.

Анотація. Розглянуто педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до роботи в інформаційному середовищі.

Ключові слова: інформатизація суспільства, інформатизація освіти, інформаційні технології, інформаційне середовище, інформаційна підготовка, педагогічні умови.

Аннотация. Рассмотрены педагогические условия формирования готовности будущих учителей гуманитарных дисциплин к работе в информационной среде.

Ключевые слова: информатизация общества, информатизация образования, информационные технологии, информационная среда, информационная подготовка, педагогические условия.

Annotation. In the article the pedagogical conditions for the formation of future teachers of humanities to work in the information environment.

Keywords: informatization of society informatization of education, information technology, information environment, information training, pedagogical conditions.

372. Карабін О. Й. Підвищення ефективності інформаційної підготовки майбутніх учителів гуманітарних дисциплін через інформатизацію освітнього процесу [Електронний ресурс] / О. Й. Карабін // Вісник Нац. акад. Держ. прикордонної служби України : електронне наук. фахове вид. / голов. ред. О. В. Діденко. – Хмельницький, 2012. – Вип. 3. – Режим доступу до журн.: [http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Vnadsps/2012_3/zmist.html]. – Назва з екрану.

Анотація. Розглянуто особливості підвищення ефективності інформаційної підготовки майбутніх учителів гуманітарних дисциплін через інформатизацію освітнього процесу, яка спрямована на формування знань, умінь і навичок роботи з інформацією, забезпечення інформаційної потреби всіх учасників освітньої сфери, досягнення стандартів підготовки фахівця і є результатом високого рівня володіння інформаційними технологіями, інформаційною культурою.

Ключові слова: інформатизація суспільства, інформатизація освіти, інформаційні технології, інформаційне середовище, інформаційна підготовка, педагогічні умови.

Аннотация. В статье рассмотрены особенности повышения эффективности информационной подготовки будущих учителей гуманитарных дисциплин по информатизации образовательного процесса, которая направлена на формирование знаний, умений и навыков работы с информацией, обеспечения информационной потребности всех участников образовательной сферы, достижение стандартов подготовки специалиста и является результатом

высокого уровня владения информационными технологиями, информационной культурой.

Ключевые слова: информатизация общества, информатизация образования, информационные технологии, информационная среда, информационная подготовка, педагогические условия.

Annotation. The article discusses the features of informational efficiency of future teachers of humanities through computerization of the educational process that aims to build knowledge and skills to work with information, support information needs of all participants in the educational sphere, achieving the standards of training and is the result of a high level of knowledge of information technology, an information culture....

Keywords: informatization of society informatization of education, information technology, information environment, information training, pedagogical conditions.

373. Карабін О. Й. Сучасний стан готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до роботи в інформаційному середовищі / О. Й. Карабін // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя, 2012. – Вип. 22 (75). – С. 140–146.

Анотація. Розглянуто стан готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін. Виділено компоненти та рівні готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до роботи в інформаційному середовищі.

Ключові слова: інформатизація суспільства, інформатизація освіти, інформаційні технології, інформаційне середовище, інформаційна підготовка.

Аннотация. Рассмотрены состояние готовности будущих учителей гуманитарных дисциплин. Выделены компоненты и уровни готовности будущих учителей гуманитарных дисциплин к работе в информационной среде.

Ключевые слова: информатизация общества, информатизация образования, информационные технологии, информационная среда, информационная подготовка.

Annotation. The article examines the state of readiness of future teachers of humanities. Highlighted components and levels of future teachers of humanities to work in the information environment.

Keywords: information society, information education, information technology, information environment, information education

374. Олексюк В. П. Єдина система автентифікації як крок до створення освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу / В. П. Олексюк // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наук. пр. / голов. ред. В. П. Андрущенко. – К., 2012. – Вип. 13 (20). – С. 188–193.

Анотація. Розглянуто деякі аспекти створення освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу. Розглянуто концептуальні підходи до організації єдиної системи автентифікації, як складової такого простору. Запропоновано програмні складові освітнього простору – веб-портал, систему електронних курсів, сервіс електронної пошти, вікі-енциклопедію, соціальну мережу. Наведено переваги їх застосування порівняно із аналогічними засобами

транснаціональних Інтернет-корпорацій. Проаналізовано можливості протоколу та каталогів LDAP для інтеграції запропонованих сервісів та збереження облікових записів користувачів. Запропоновано структуру об'єктів у каталозі LDAP, який запропоновано використати для розв'язання проблеми.

Ключові слова: освітній простір, веб-портал, автентифікація, сервер, каталог LDAP.

Олексюк В. П. Единая система аутентификации как шаг к созданию образовательного пространства общеобразовательного учебного заведения.

Аннотация. Рассмотрены некоторые аспекты создания образовательного пространства общеобразовательного учебного заведения. Рассмотрены концептуальные подходы к организации единой системы аутентификации, как составляющей такого пространства. Предложено программные составляющие образовательного пространства – веб-портал, систему электронных курсов, сервис электронной почты, вики-энциклопедию, социальную сеть. Приведены преимущества их применения по сравнению с аналогичными средствами транснациональных Интернет-корпораций. Проанализированы возможности протокола и каталогов LDAP для интеграции предложенных сервисов и сохранения учетных записей. Предложена структура объектов в каталоге LDAP, который предложено использовать для решения проблемы.

Ключевые слова: образовательное пространство, веб-портал, аутентификация, сервер, каталог LDAP.

Oleksyuk V. Unified authentication as a step towards the creation of the educational space of general educational institutions.

Annotation. This article discusses some aspects of the educational space of general educational institutions. Considered conceptual approaches to a unified authentication system as a component of such a space. Proposed program components (services) educational space. The possibilities of the protocol and LDAP directory integration service offers and saving users accounts. The structure of objects in the directory LDAP, which is proposed to use to solve problems.

Keywords: educational space, web portal, authentication, the server, LDAP-directory.

375. Олексюк В. П. Інституційний репозитарій: можливості застосування у навчальному процесі. [Електронний ресурс] / В. П. Олексюк, О. Р. Олексюк // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2012. – № 6. – Режим доступу до журн.: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/57/showToc>.

Анотація. На основі аналізу довідкової та наукової літератури розглянуто понятійний апарат, пов'язаний з електронними бібліотеками. Розглянуто особливості вживання у сучасних дослідженнях поняття «інституційний репозитарій». Визначено аспекти застосування інституційного репозитарію у ВНЗ (як сховища наукових та навчальних матеріалів, як засобу їх поширення у корпоративній мережі та Інтернеті, як засобу організації діяльності студентів, як об'єкту вивчення). Розроблено структуру фондів та колекцій інституційного репозитарію фізико-математичного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Описано досвід впровадження у навчальний процес системи DSpace.

Ключові слова: навчання, майбутній вчитель інформатики, інституційний репозитарій, система DSpace.

Олексюк В. П., Олексюк О. Р. Институциональный репозитарий: возможности применения в учебном процессе.

Аннотация. На основе анализа справочной и научной литературы рассмотрены понятийный аппарат, связанный с электронными библиотеками, в частности проанализировано понятие «институциональный репозитарий». Определены аспекты применения институционального репозитария в вузе (как хранилища научных и учебных материалов, как средства их распространения в корпоративной сети и Интернете, как средства организации деятельности студентов, как объекта изучения). Проанализированы основные результаты учебной и научной деятельности будущего учителя информатики. Разработана структура фондов и коллекций институционального репозитария физико-математического факультета Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка. Описан опыт внедрения в учебный процесс системы DSpace.

Ключевые слова: обучения, будущий учитель информатики, институциональный репозитарий, система DSpace.

Annotation. The article investigated the concept of «institutional repository» and determined the aspects of institutional repositories in higher education. Institutional Repositories are information systems that allow preserving, storing and disseminating scientific knowledge produced in higher education and scientific research institutions. This study presented the main aspects using institutional repositories in educational process (such as storage of scientific and educational information, means of organization activity of students, object of studying). This article produced the structure of communities and collections of the institutional. We described the experience of implementing of DSpace in the learning process.

Keywords: learning, institutional repository, DSpace.

376. Романишина О. Я. Організація дистанційного навчання з використанням інформаційних технологій для майбутніх соціальних педагогів / О. Я. Романишина // Науковий вісник Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 617 : Педагогіка і психологія. – С. 155–165.

Анотація. Розглянуто питання організації дистанційного навчання з використанням системи Moodle. Проведено аналіз можливостей такої системи. Розглянуто особливості підготовки майбутніх соціальних педагогів засобами дистанційного навчання.

Ключові слова: дистанційне навчання, система Moodle, соціальні педагоги, ресурси.

Романишина О. Я. Организации дистанционного обучения с использованием информационных технологий для будущих социальных педагогов.

Аннотация. Рассмотрены вопросы организации дистанционного обучения с использованием системы Moodle. Проведен анализ возможностей такой системы. Рассмотрены особенности подготовки будущих социальных педагогов средствами дистанционного обучения.

Ключевые слова: дистанционное обучение, система Moodle, социальные педагоги, ресурсы.

Annotation. The article deals with the issue of distance learning system using Moodle. The analysis capabilities of the system. The features of future social workers by means of distance learning.

Keywords: distance learning system Moodle, social teachers, resources.

377. Романишина О. Професійна ідентичність як наукова категорія / О. Романишина // Вісник Національного університету оборони України. – К., 2012. – № 6 (31). – С. 110–113.

Анотація. У статті подано філософське розуміння категорії «ідентичність». Презентовано обґрунтування різнонаукових підходів до тлумачення сутності поняття «професійна ідентичність». Визначено етапи формування професійної ідентичності майбутніх фахівців у вищій школі.

Ключові слова: ідентичність, професійна ідентичність

Романишина О. Профессиональная идентичность как научная категория.

Аннотация. В статье дана философская трактовка категории «идентичность». Представлено обоснование подходов к толкованию сути понятия «профессиональная идентичность» в контексте различных наук. Определены этапы формирования профессиональной идентичности будущих специалистов в высшей школе.

Ключевые слова: идентичность, идентификация

Annotation. The philosophic understanding of category «identity» is given in the article. The rationale of approaches to the representation of the essence of the concept «professional identity» in the context of different sciences is presented. The stages of future specialists' professional identity forming are defined.

Keywords: identity, professional identity.

378. Романишина О. Я. Теоретичні засади формування професійної ідентичності майбутніх учителів у процесі фахової підготовки / О. Я. Романишина // Наукові записки Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [редкол.: І. С. Руснак (наук. ред.), М. Г. Іванчук, Л. О. Хомич та ін.]. – Чернівці, 2012. – Вип. 620 : Педагогіка і психологія. – С. 145–151.

Анотація. У статті розглядаються питання про формування професійної ідентичності майбутніх фахівців, про її роль у підготовці кваліфікованих учителів. Досліджено питання про етапи формування професійної ідентичності, серед яких визначальну роль відіграють такі: адаптаційний, стабілізуючий та уточнюючий.

Ключові слова: майбутні вчителі, професійна ідентичність, компоненти, критерії, етапи. Фахова підготовка.

Романишина О. Я. Теоретические основы формирования профессиональной идентичности будущих учителей в процессе профессиональной подготовки.

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы о формировании профессиональной идентичности будущих специалистов, о ее роли в подготовке квалифицированных учителей. Исследован вопрос об этапах формирования

професійної ідентичності, серед яких визначають роль грають наступні: адаптаційний, стабілізуючий і уточнюючий.

Ключевые слова: майбутні вчителі, професійна ідентичність, компоненти, критерії, етапи. Професійна підготовка.

Romanyshyna O. Y. The theoretical basis of the formation of professional identity of future teachers during their professional training.

Annotation. The questions about the formation of professional identity of future professionals about its role in the training of qualified teachers. The problem of stages in the formation of professional identity, including a decisive role are: adaptation, stabilizing and specifying.

Keywords: future teachers, professional identity, components, criteria, stages. Initial training.

Кафедра математичного аналізу

379. Боднар Д. І. Інтегральні ланцюгові дроби та деякі з задач, що приводять до цього поняття / Д. І. Боднар, Р. І. Михальчук // Комп'ютерно інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. – 2012 – № 9. – С. 9–12.

Анотація. Прослідковуються етапи розвитку поняття неперервного дроби від звичайного неперервного через гіллястий ланцюговий і до інтегрального. Наведено приклади задач, розв'язки яких представлено інтегральними ланцюговими дробами.

Ключові слова: неперервний дріб, гіллястий ланцюговий дріб, інтегральний ланцюговий дріб.

Аннотация. Прослеживаются этапы развития понятия непрерывной дроби от обычной непрерывной дроби через ветвящуюся цепную к интегральной. Приведены примеры задач, решения которых представлены интегральными цепными дробями.

Ключевые слова: непрерывная дробь, ветвящаяся цепная дробь, интегральная цепная дробь.

Annotation. Stages of development of concept of continued fraction from continued fraction through branched continued fraction to the integrated are traced. Examples of the tasks which decisions are submitted by integrated continuous fractions are given.

Keywords: continued fraction, branched continued fraction, integrated continuous fractions.

380. Боднар Д. І. Оцінка швидкості збіжності 1-періодичного гіллястого ланцюгового дроби спеціального вигляду / Д. І. Боднар, М. М. Бубняк // Комп'ютерно інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. – 2012. – № 9. – С. 4–9.

Анотація. Встановлено аналоги параболічних теорем для гіллястого та 1-періодичного гіллястого ланцюгового дроби спеціального вигляду. Побудовано області збіжності та області значень 1-періодичного гіллястого ланцюгового дроби спеціального вигляду.

Ключові слова: 1-періодичний гіллястий ланцюговий дріб спеціального вигляду, області збіжності, параболічні теореми.

Аннотація. Установлені аналоги параболических теорем для ветвящейся и 1-периодической ветвящейся цепной дроби специального вида. Построены области сходимости и области значений 1-периодической ветвящейся цепной дроби специального вида.

Ключевые слова: 1-периодическая ветвящаяся цепная дробь специального вида, области сходимости, параболические теоремы.

Annotation. Analogs of parabolic theorems for the branched continued fraction and 1-periodic branched continued fraction of the special form are established. Convergence regions and value regions of 1-periodic branched continued fraction of a special form are constructed.

Key words: 1-periodic branched continued fraction of a special form, convergence regions, parabolic theorems.

381. Система керування процесом виробництва двокомпонентного твердого біопалива / В. С. Федорейко, В. З. Чорний, М. І. Рутило, І. С. Іскерський // Науковий вісник Нац. ун-ту біоресурсів і природокористування України. Сер. Техніка та енергетика АПК / відп. ред. Д. О. Мельничук. – К., 2012. – Вип. 174, ч. 2. – С. 93–98.

Анотація. Розроблено структурну схему системи керування технологічним процесом виробництва твердого біопалива, створено імітаційні моделі режимів роботи та визначені основні характеристики розробки.

Ключові слова: дозатор, тверде біопаливо, продуктивність, вологість, дисперсія, імітаційна модель, швидкість електродвигуна.

Аннотация. Разработана структурная схема системы управления технологическим процессом производства твердого биотоплива, созданы имитационные модели режимов работы и определены основные характеристики разработки.

Ключевые слова: дозатор, твердое биотопливо, производительность, влажность, дисперсия, имитационная модель, скорость электродвигателя.

Annotation. The block diagram of a process control system of production of solid biofuels are created simulations of basic modes of operation and the main features of development.

Keywords: dispenser, solid biofuel, performance, humidity, variance, simulation model, the motor speed.

Кафедра фізики

382. Ковальчук О. Я. Модель отражения света поверхностью для задачи реконструкции формы объекта по полутонам / О. Я. Ковальчук, Б. П. Русын, П. И. Чопык // Компьютерная математика / Ин-т кибернетики им. В. М. Глушкова НАН Украины. – 2012. – Вып. 1. – С. 17–22.

Анотація. Розглянута модель функції відбивальної здатності світла для методу відновлення форми поверхні за напівтоновим зображенням. Враховані фізичні та геометричні властивості поверхні для покращення роботи алгоритму. Запропоновані деякі обмеження для спрощення моделі.

Аннотация. Рассмотрена модель функции отражающей способности света поверхностью для задачи восстановления формы по полутоновым изображениям. Учтены физические и геометрические свойства поверхности для улучшения работы алгоритма. Предложены некоторые ограничения для упрощения модели.

Annotation. A model of bi-directional reflectance distribution function for shape from shading are described. Taken into account physical and geometrical properties of the surface to improve the algorithm. Proposed some restrictions to simplify the model.

383. Ковальчук О. Я. Прикладні задачі, що зводяться до застосування тепліцевих λ -матриць / О. Я. Ковальчук, П. І. Чопик // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. – 2012. – № 9. – С. 49–54.

Анотація. В роботі розглянуті гідродинамічні задачі, при відшуванні розв'язку яких виникають матриці типу Тепліца. Запропоновано розв'язок аеродинамічних задач шляхом зведення до відшування розв'язку систем алгебраїчних рівнянь з тепліцевою λ -матрицею.

Аннотация. В работе рассмотрены гидродинамические задачи, при отыскании решения которых возникают матрицы типа Тёплица. Предложено решение аэродинамических задач путем приведения к отысканию решения системы алгебраических уравнений с тёплицевой λ -матрицей.

Annotation. In this paper the hydrodynamic problem in finding solutions which appear Toeplitz matrix type. A solution of aerodynamic problems by reduced to finding solutions of algebraic equations with λ -Toeplitz matrix.

384. Корсун І. В. Вдосконалення експериментальної підготовки майбутніх вчителів фізики / І. В. Корсун // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи: зб. наук. пр. / за заг. ред. В. Д. Сиротюка. – К., 2012. – Вип. 32. – С. 131–135.

Анотація. Проаналізовано структуру експериментальної підготовки майбутніх вчителів фізики на фізико-математичному факультеті у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. Проведений аналіз дав змогу виділити такі недоліки: пасивна роль студентів на лекціях під час проведення лекційного демонстраційного експерименту, недостатня сформованість умінь та навичок проведення фронтальних лабораторних робіт та робіт фізичного практикуму шкільного курсу фізики, умінь та навичок розв'язування експериментальних задач, умінь та навичок проведення домашнього експерименту. Запропоновано шляхи усунення даних недоліків: залучення студентів до проведення лекційного демонстраційного експерименту, читання курсу «Методика і техніка проведення шкільного фізичного експерименту».

Ключові слова: вчитель фізики, експериментальна підготовка, уміння і навички, шкільний фізичний експеримент.

Корсун И. В. Совершенствование экспериментальной подготовки будущих учителей физики.

Аннотация. Проведен анализ структуры экспериментальной подготовки будущих учителей физики на физико-математическом факультете в Тернопольском национальном педагогическом университете имени Владимира Гнатюка. Проведенный анализ позволил выделить следующие недостатки: пассивная роль студентов на лекциях во время проведения лекционного демонстрационного эксперимента, недостаточная сформированность умений и навыков проведения фронтальных лабораторных работ и работ физического практикума школьного курса физики, умений и навыков решения экспериментальных задач, умений и навыков проведения домашнего эксперимента. Предложены пути устранения данных недостатков: привлечение студентов к проведению лекционного демонстрационного эксперимента, чтение курса «Методика и техника проведения школьного физического эксперимента».

Ключевые слова: учитель физики, экспериментальная подготовка, умения и навыки, школьный физический эксперимент.

Korsun I. V. Improving experimental training future teachers of physics.

Annotation. The analysis of the experimental structure of future physics teachers at Faculty Physics and Mathematics of the Ternopil National Pedagogical University of the name of Volodymyr Gnatiuk. The analysis made it possible to identify the following disadvantages: the passive role of students in lectures during the lecture demonstration experiment, insufficient formation competence and skills for front laboratory works and works physics practicum of school physics course, competence and skills for solving experimental tasks, competence and skills of home experiment. The ways to eliminate data flaws: attract students to conduct lecture demonstration experiment, reading course «Theory and technique of school physical experiment».

Key words: teacher of physics, experimental preparation, competence and skills, school physical experiment.

385. Корсун І. В. Україна – авіакосмічна держава / І. В. Корсун // Фізика та астрономія в сучасній школі. – 2012. – № 7. – С. 39–41.

Анотація. Проаналізовано внесок українських вчених у розвиток авіакосмічної галузі науки. Перший у світі проект керованого ракетного літального апарату, запуск першого штучного супутника Землі, перший політ людини у космос, перший вихід людини у відкритий космос та на поверхню Місяця, перший безпілотний політ космічного літака «Буран», конструювання перших багатомоторних літаків, реактивного міномету «Катюша», перших гелікоптерів, які розпочали виробляти серійно, найбільшого у світі транспортного літака «Мрія», – усі ці здобутки людства в авіакосмічній галузі досягнуто саме завдяки роботам вчених України.

Ключові слова: авіакосмічна галузь науки, українські вчені, Україна.

Корсун И. В. Украина – авиакосмическое государство.

Аннотация. Проанализирован вклад украинских ученых в развитие авиакосмической отрасли науки. Первый в мире проект управляемого ракетного летательного аппарата, запуск первого искусственного спутника Земли, первый полет человека в космос, первый выход человека в открытый космос и на

поверхность Луны, первый беспилотный полет космического самолета «Буран», конструирование первых многомоторных самолетов, реактивного миномета «Катюша», первых вертолетов, которые начали производить серийно, крупнейшего в мире транспортного самолета «Мрия», – все эти достижения человечества в авиакосмической отрасли достигнуто именно благодаря работам ученых Украины.

Ключевые слова: авиакосмическая отрасль науки, украинские ученые, Украина.

Korsun I. V. Ukraine – state aerospace.

Annotation. Analyzed the contribution of Ukrainian scientists to the development of aviation and aerospace branch of science. The first in the world project of controlled aircraft, the first artificial satellite of Earth, the first manned flight into space, first appearance of man into space and on the moon surface, first unmanned flight of the space plane «Buran», construction of the first aircraft multiengined, of rocket mortar «Katyusha», of the first helicopters, which began to produce commercially, the world's largest cargo plane «Mriya» – these are all the achievements of mankind in the aerospace branch achieved thanks to the work of scientists of Ukraine.

Key words: aerospace branch of science, Ukrainian scientists, Ukraine.

Філологічний факультет

Кафедра журналістики

386. Йордан Г. М. Аналіз сучасного стану книжкового виробництва в Україні / Г. М. Йордан // Квалілогія книги : зб. наук. праць / Укр. Академія друкарства ; голов. ред. Б. В. Дурняк. – Львів, 2012. – Вип. 2 (14). – С. 31–35.

Анотація. Розглядається сучасний стан книжкового виробництва в Україні, наведено статистичні дані випуску книг і брошур у друкованих одиницях і їх кількість на одного жителя України.

Йордан Г. М. Анализ современного книжного производства в Украине.

Аннотация. Рассматривается современное состояние книжного производства в Украине, приведены статистические данные выпуска книг и брошур в печатных единицах и их количество на одного жителя Украины.

Annotation. The present situation of book publishing in Ukraine is being considered, statistical data of publication of books and a stitched booklets measured in printed units and their quantity per single citizen of Ukraine have been given.

387. Крупський І. Партійне керівництво пресою як форма контролю ЗМІ: російський досвід і українські реалії / І. Крупський // Теле- та радіожурналістика : зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка ; голов. ред. В. Лизанчук. – Львів, 2012. – Вип. 11. – С. 32–39.

Анотація. Розкрито форми і методи діяльності більшовиків, спрямовані на ліквідацію вільної преси і встановлення свого контролю над ЗМІ на теренах Росії, акцентовано увагу на запровадженні партійного керівництва пресою як однією з форм контролю за функціонуванням преси, показано вплив російських чинників на українську журналістику.

Ключові слова: більшовицький переворот 1917 р., свобода преси, друковані органи РСДРП(б), партійне керівництво пресою, законодавчі документи більшовиків щодо функціонування преси

Крупский И. Партийное руководство прессой как форма контроля СМИ: российский опыт и украинские реалии.

Аннотация. Раскрыты формы и методы деятельности большевиков, направленные на ликвидацию свободной печати и насаждения своего контроля над СМИ на территории России, акцентировано внимание на воплощении партийного руководства печатью как одной из форм контроля за функциями печати, показано влияние российских факторов на украинскую журналистику

Ключевые слова: большевистский переворот 1917 г., свобода печати, печатные органы РСДРП(б), партийное руководство печатью, законодательные документы большевиков по вопросам функционирования прессы.

Annotation. Forms and methods of Bolshevik activities directed towards liquidation of independent press on the territory of Russia and establishing of their control over media are revealed. Special attention is paid to implementation of party control as one of the forms of control over the operation of the press. Influence of Russian factors on Ukrainian journalism is shown.

Keywords: the Bolshevik revolution in 1917, freedom of the press, press of the RSDLP (b), the party leadership of the press, legal documents relating to operation of the Bolshevik press.

388. Кушнір О. В. Проблеми становлення літературної критики на сторінках журналу «Дукля» (Пряшів, 1953-2004 рр.) / О. В. Кушнір // *Studia methodologica* / упоряд. І. Папуша. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34 : Теорія літератури і гуманітарні студії : зб. наук. пр. з нагоди сімдесятип'ятиріччя д-ра філол. наук, проф., акад. Академії вищої школи України Романа Гром'яка. – С. 83–87.

Анотація. У публікації окреслено проблеми становлення і розвитку критичного дискурсу журналу «Дукля» за 1953-2004 роки. Досліджено специфіку літературно-критичного мислення авторів часопису з урахуванням специфіки українського літературного процесу у Словаччині.

Ключові слова: літературний процес, літературна критика, художня література.

Кушнир О. В. Проблемы развития литературной критики на страницах журнала «Дукля» (Пряшев, 1953–2004 гг.).

Аннотация. В публикации выделены проблемы создания и развития критического дискурса в журнале «Дукля» на протяжении 1953-2004 годов. Изучены особенности литературно-критического мышления авторов издания в связи со спецификой украинского литературного процесса в Словакии.

Ключевые слова: литературный процесс, литературная критика, художественная литература.

Kushnir O. V. The problems of the establishment of critical discourse of Duklya journal during 1953–2004 years.

Annotation. The problems of the establishment and development of critical discourse of Duklya journal during 1953-2004 years are outlined in the article. The specificity of the author's literary-critical reflection with the accounting of the peculiarities of the Ukrainian literary process in Slovakia are investigated.

Keywords: literary process, literary criticism, artistic literature.

389. Кушнір О. В. Розвиток української преси на теренах Східної Словаччини / О. В. Кушнір // Держава та регіони. Сер. Соціальні комунікації / Класичний приватний ун-т ; голов. ред. О. В. Богуславський. – Запоріжжя, 2012. – № 2. – С. 68–72.

Анотація. У публікації виділено основні позиції розвитку української преси Східної Словаччини. Окреслено суспільну й естетичну спрямованість, авторів, зміст і структуру провідних видань, визначено їх роль для культурного життя української громади.

Ключові слова: українська преса Східної Словаччини.

Kushnir O. V. Развитие украинской прессы на территории Восточной Словакии.

Аннотация. В публикации выделены главные позиции развития украинской прессы Восточной Словакии. Определены общественное и эстетическое направление, авторы, содержание и структура ведущих изданий, обозначена их роль для культурной жизни украинской общины.

Ключевые слова: украинская пресса Восточной Словакии.

Kushnir O. V. Development of Ukrainian press in Eastern Slovakia.

Annotation. In the article the main stages of development of Ukrainian press in Eastern Slovakia are emphasized. The social and aesthetic concentration, content and structure of main publications is investigated. The role of this publications in the cultural life of Ukrainian community is defined.

Keywords: Ukrainian press in Eastern Slovakia.

390. Синоруб Г. П. Асертивність як необхідна якість толерантної поведінки журналіста / Г. П. Синоруб // Ученые записки Таврического нац. ун-та им. В. И. Вернадского. Сер. Филология. Социальные коммуникации / редкол: Н. В. Багров, В. Ф. Шульгин, И. В. Дзедолик. – Симферополь, 2012. – Т. 25 (64), № 4, ч. 1. – С. 131–134.

Анотація. Аналізується поняття асертивності, з'ясовуються основні ознаки та значення асертивної поведінки в журналістській діяльності.

Ключові слова: асертивність, впевненість, високий рівень самоконтролю, стабільність, стійкість.

Синоруб Г. П. Ассертивность как необходимое качество толерантного поведения журналиста.

Аннотация. Анализируется понятие асертивности, выясняются основные признаки и значение асертивного поведения в журналистской деятельности.

Ключевые слова: асертивность, уверенность, высокий уровень самоконтроля, стабильность, устойчивость.

Synorub G. Assertivity in need quality tolerant conduct for journalistst.

Annotation. In this article were analyzed term «assertivity», might the basic features and value assertivity behavior in journalism.

Key words: assertivity, confidence, high level of self-control, stability, firmness.

391. Синоруб Г. П. Конфліктне наповнення інформації як важливий чинник формування мислення аудиторії / Г. П. Синоруб // Світ соціальних комунікацій : наук. журн. / Київ. міжнар. ун-т, Донец. нац. ун-т ; [голов. ред. О. М. Холод]. – К., 2012. – Т. 8. – С. 28–30.

Анотація. Проаналізовано конфліктне наповнення інформації. Систематизовано й розглянуто основні підходи провідних українських журналістикознавців щодо висвітлення медіаконфліктів. Акцентовано увагу на ключовій ролі мас-медіа у формуванні мислення аудиторії.

Ключові слова: аудиторія, вплив, конфлікт, мас-медіа, мислення

Синоруб Г. П. Конфликтное наполнения информации как важный фактор формирования мышления аудитории.

Аннотация. Проанализировано конфликтное наполнение информации. Систематизированы и рассмотрены основные подходы ведущих украинских журналистиковедов по освещению медиаконфликтов. Акцентировано внимание на ключевой роли масс-медиа в формировании мышления аудитории.

Ключевые слова: аудитория, влияние, конфликт, масс-медиа, мышление

Synorub G. P. Disputed content information as an important factor shaping thinking audience.

Annotation. The article analyzes the conflict content of information. The main approaches of the leading Ukrainian scholars concerned with journalisms to media conflicts illustration have been systematized and analyzed. Attention is focused on the key role of the media in shaping the thinking audience.

Keywords: audience, influence, conflict, media, thinking.

392. Фурманкевич Н. М. До проблеми дослідження інформаційних війн / Н. М. Фурманкевич // Світ соціальних комунікацій : зб. наук. пр. / Київ. міжнар. ун-т, Донец. нац. ун-т ; [голов. ред. О. М. Холод]. – К., 2012. – Вип. 8. – С. 242–251.

Анотація. У статті були досліджені деякі особливості історичних інформаційних війн, прослідкована специфіка сучасних технологій їх проведення, проаналізовані західні дослідження цієї проблематики та окреслені основні особливості спін-доктора.

Ключові слова: комунікаційні технології, комунікації, психологічна зброя, психологічна операція, «п'ята колона» залякування, кіберкомандування, спін-доктор, кіберпростір, мереживні війни.

Аннотація. В статті були досліджені деякі особливості історических інформаційних війн, просліджена специфіка сучасних технологій їх проведення, проаналізовані західні дослідження цієї проблематики і наведені основні особливості спин-доктора.

Ключевые слова: комунікаційні технології, комунікації, психологічне зброю, психологічна операція, «п'ята колонна» запугивання, кіберкомандування, спин-доктор, кіберпространство, мережеві війни.

Annotation. The article explored some features historical information warfare, traced the specifics of their modern technology, analyzed the Western study these issues and outlines the main features of the spin-doctor.

Keywords: communication technology, communication, psychological weapon, psychological operation, «fifth column», intimidation, cybercommand, spin doctor, cyberspace, Networking war.

393. Фурманкевич Н. М. Специфіка тізер-кампанії на українському рекламному ринку / Н. М. Фурманкевич // Діалог : Медіа-студії : зб. наук. пр. / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова ; голов. ред.. О. В. Александров. – Одеса, 2012. – Вип. 14 : Реклама та PR у сучасному світі. – С. 359–369.

Аннотація. У статті були досліджені особливості тізер-кампанії на українському ринку реклами. У процесі дослідження були сформовані деякі правила, які допоможуть тізер-кампанії бути успішною. Наведені приклади допоможуть зрозуміти головне в їх проведенні та структура тізер-кампанії після цього стане кращою та результативнішою.

Ключові слова: комунікації, засоби масової інформації, тізер-кампанія, ревілейшн, таємниця, інтрига, прес-реліз.

Аннотація. В статті були досліджені особливості тізер-кампанії на українському ринку реклами. В процесі дослідження були сформовані деякі правила, які допоможуть тізер-кампанії бути успішною. Наведені приклади допоможуть зрозуміти головне в їх проведенні та структура тізер-кампанії після цього стане кращою та результативнішою.

Ключевые слова: комунікації, засоби масової інформації, тізер-кампанія, ревілейшн, тайна, інтрига, прес-реліз.

Annotation. The article had investigated the peculiarities of tizer campaign at the Ukrainian ads market. During the process of investigation there were formed some rules which would help tizer campaign to be successful. Well given examples will help to understand the main point and structure of tizer campaign better.

Keywords: communications, mass medias, tizer campaign, revelation, mystery, intrigue, press- release.

Кафедра історії української літератури

394. Бородіца С. Жанрові особливості романної прози Семена Ордівського / С. Бородіца // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / за ред. М. П. Ткачука. – Тернопіль, 2012. – Вип. 35. – С. 3–9.

Анотація. У статті розглядається жанрова своєрідність історико-пригодницької трилогії Семена Ордівського (“Багряний хрест”, “Срібний череп”, “Чорна ігуменя”), її поетика та історіософська концепція, окреслюється творча індивідуальність митця, характер його модерністських шукань у жанрі сенсаційного роману.

Ключові слова: жанр, історична проза, історіософія, модернізм, неоромантизм, сенсаційний роман.

Бородица С. Жанровые особенности романной прозы Семёна Ордивского.

Аннотация. В статье рассматривается жанровое своеобразие историко-приключенческой трилогии Семёна Ордивского («Багряный крест», «Серебряный череп», «Черная игуменя»), его поэтика и историософская концепция, очерчивается творческая индивидуальность художника, характер его модернистских исканий в жанре сенсационного романа.

Ключевые слова: жанр, историческая проза, историософия, модернизм, неоромантизм, сенсационный роман.

Boroditsa S. Genre peculiarities of novels by Semen Ordivsky.

Annotation. This article deals with the genre peculiarities of historic adventure trilogy by Semen Ordivsky («Bagryanyy hrest», «Sribny cherep», «Chorna igumenya»), its poetics and historyosophic concept, artistic individuality of the artist, character of his modernistic searchings in the sensation novel genre.

Keywords: genre, historical prose, historyosophy, modernism, sensation novel.

395. Ткачук М. Дискурс повісті «Тарас Бульба» Миколи Гоголя / М. Ткачук // Література. Фольклор. Проблеми поетики / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; редкол.: Г. Ф. Семенюк [та ін.]– К., 2012. – Вип. 37, ч. 1. – С. 307–320.

Анотація. У статті здійснюється дискурсивний аналіз повісті «Тарас Бульба» Миколи Гоголя, яка написана в річищі романтичної поетики. У ній поетизуються незвичайні обставини та виняткові характери. Досліджується наративна стратегія твору, особливості гетеродієгетичного наратора, а також аукторіального абстрактного автора, але спорідненого з реальним. Особлива увага приділяється дискурсивній практиці письменника, його художній майстерності в моделюванні естетичної картини світу. Визначається жанровий різновид твору як відцентрової, тобто центрогеройної історичної повісті.

Ключові слова: епос, повість, жанр, гетеродієгетичний наратор, aukтор, герой, романтизм, поетика.

Ткачук Н. Дискурс повести «Тарас Бульба» Николая Гоголя.

Аннотація. В статті здійснюється нарративний аналіз повісті «Тарас Бульба» Миколи Гоголя, написаної в форматі романтичної поезики. В ній поезитизуються необичні обставини та виняткові характери. Досліджується нарративна стратегія твору, особливості гетеродієгетичного наратора, а також аукторіального абстрактного автора, близького до реального. Особливу увагу приділяється дискурсивній практиці письменника, його художньому майстерству в моделюванні естетичної картини світу. Визначається жанрова різноманітність твору як центрогеройної історичної повісті.

Ключові слова: епос, жанр, повість, гетеродієгетичний наратор, ауктор, герой, романтизм, поезика.

Tachuk M. Story discourse of «Taras Bulba» by Mykola Gogol.

Annotation. The discursive analysis of story «Taras Bulba» by Mykola Gogol written in the romanticism poetics trend is presented in this article. There are poetized unusual circumstances and exceptional characters. The narrative strategies of the story, the peculiarities of heterodiegetic narrator and auctorial abstract author, but akin to a real one, are explored there. The special attention is paid to the discursive practice of the writer, his artistic mastership in modeling the aesthetic picture of the world. There is also stressed on the genre type of the story as a hero centered historic story.

Keywords: epos, story, genre, heterodiegetic narrator, auctor, hero, romanticism and poetics.

396. Ткачук М. Екзистенціал любові в нарративі повісті «Уляна» Ю. І. Крашевського / М. Ткачук // Київські полоністичні студії / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; відп. ред. Р. П. Радішевський. – К., 2012. – Т. 19. – С. 205–213.

Анотація. У статті розглядається нарратив любові в повісті «Уляна» польського письменника Ю.І.Крашевського. Окреслюється типологія героїв, їх екзистенційна онтологія. Досліджено роль гетеродієгетичного та акторіального нарративу, застосування зовнішньої та внутрішньої фокалізації. Визначено її жанр і поезику як центрогеройна повість-аполог.

Ключові слова: повість-аполог, екзистенціал любові, аналепсис, пролепсис, фокалізація, гетеродієгетичний наратор.

Ткачук Н. Экзистенциал любви в нарративе повести «Ульяна» И. Ю. Крашевского.

Аннотація. В статті розглядається нарратив в повісті польського письменника І. Ю. Крашевського. Очерчується типологія любові героїв, їх екзистенціальна онтологія. Досліджується функція гетеродієгетичного та акторіального нарративу, використання зовнішньої та внутрішньої фокалізації. Визначено її жанр і поезику як центрогеройної повісті-аполога.

Ключові слова: повість-аполог, екзистенціал любові, аналепсис, пролепсис, фокалізація, гетеродієгетичний наратор.

Tkachuk M. Existential of love in narrative story «Ul'ana» by U. I. Krashevsky.

Annotation. This article deals with the existential of love in narrative story «Ul'ana» by U. I. Krashevsky, Polish writer. There are outlined the love typology of characters and their existential ontology in the article. There are discussed the role of heterodiegetic and auctorial narrative, the usage of outer and internal focalization. The genre and poetics of the artistic work is defined as center-heroic story-apologue.

Keywords: story-apologue, existential of love, analepsis, prolepsis, focalization and heterodiegetic narrator.

397. Ткачук М. Наратив повісті-аполога «Месьть верховинця» Миколи Устияновича / М. Ткачук // Слово і час. – 2012. – № 2. – С. 53–62.

Анотація. У статті досліджено наративну стратегію романтичної повісті «Месьть верховинця» М. Устияновича, функцію усноповідної викладової форми, простежено роль персонажної, гетеродієгетичної розповідної ситуації в організації тексту. Запропоновано новий погляд на жанрову своєрідність твору як повісті-аполога, в якій наскрізною є ідея перемоги добра над злом.

Ключові слова: романтизм, наратив, наратор-усезнавець, сказання, фокалізація, жанр, повість-аполог, ідея.

Tkachuk M. Narrativ povesti-apologa «Mest' verhovintsa» Mikoly Ustyanovicha.

Анотація. В статье исследуется нарративная стратегия романтической повести «Месьть верховинця» М. Устияновича, функция сказовой формы повествования, прослеживаются персонажная, гетеродиегетическая формы изложения истории. Предложено новый взгляд о жанровом своеобразии произведения как повести-аполога, которую пронизывает идея победы добра над злом.

Ключевые слова: романтизм, нарратив, гетеродиегетический нарратор, сказ, фокализация, жанр, повесть-аполог, идея.

Tkachuk M. Story-narrative of the story-apologue «Mest verhovintsa» by Mykola Ustyanovich.

Annotation. This article deals with the narrative strategy of romantic story «Mest verhovintsa» by Mykola Ustyanovich, function of folk-telling oral form, following the role of character, heterodiegetic situation of the story organization. There is proposed new view of genre peculiarity of the work of art as story-apologue, which has the key idea of victory of the Good over Evil.

Keywords: romanticism, narrative, all-knowing-narrator, telling, focalization, genre, story-apologue, and idea.

408. Ткачук М. Художня дискурсивна практика Юрія Клена / М. Ткачук // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / відп. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 35. – С. 84–121.

Анотація. У статті розглядається життєвий і творчий шлях Юрія Клена, який належав до неокласиків, а також до поетів «Празької школи». Художній дискурс поета позначений неоромантичною, неокласичною та експресіоністською поетикою. Аналізуються його художні шукання в ліриці, жанровий репертуар письменника, проблематика творів, історіософські візії

України. Досліджуються поеми «Прокляті роки», «Попіл імперій», які є знаковими для історії української літератури. Особлива увага приділяється нарративній стратегії митця, ролі гомодієгетичного та гетеродієгетичного нараторів, майстерному оперуванню скомплікованими формами нарративу.

Ключові слова: неоромантизм, неокласицизм, експресіонізм, дискурс, наратор, жанр, поетика, поема-епопея.

Ткачук М. Художественная дискурсивная практика Юрия Клена.

Аннотація. В статті досліджується життєвий і творчий шлях Юрія Клена, який належав до неокласиків, а також до поетів «Пражської школи». Художественний дискурс поета позначений неоромантизмом, неокласическим і експресіоністським поетиком. Аналізуються його художественні пошуки в ліриці, жанровий репертуар письменника, проблематика творчості, історіософські візії України. Особливу увагу приділяється нарративній стратегії художника, функції гомодієгетичного і гетеродієгетичного наратора, майстерним використанням різних форм нарратива.

Ключевые слова: неоромантизм, неокласицизм, експресіонізм, дискурс, наратор, жанр, поетика, поема-епопея.

Tkachuk M. Artistic discursive practice by Yuriy Klen.

Annotation. This article deals with the life and creative works by Yuriy Klen belonging to neoromantics and to the «Prague school» poets. Artistic discourse by the poet is marked with neoromanticism, neoclassicism and expressionistic poetics. There are analyzed his artistic searchings in lyrics, genre repertoire of the poet, his works' problematic and historiosophic visions of Ukraine. The poems «Proklyati roki», «Popil imperii», which are landmarks for Ukrainian literature history, are discussed here. Special attention is paid to the narrative strategy of the writer, roles of the heterodiegetic and homodiegetic narrators and masterly usage of the narrative complex forms.

Keywords: neoromanticism, neoclassicism, expressionism, discourse, narrator, genre, poetics and poem-epopee.

399. Ткачук М. Кордоцентричний дискурс лірики Андрія Малишка / М. Ткачук // Студії з україністики / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; відп. ред. Р. Радишевський. – К., 2012. – Вип. 12. – С. 178–188.

Анотація. У статті розглядається відбиття філософії кордоцентризму в художньому світі лірики Андрія Малишка. Особлива увага приділяється образу матері як виразника «філософії серця», своєрідність художнього дискурсу поета.

Ключові слова: лірика, дискурс, кордоцентризм, художній світ, традиції, новаторство, філософізм.

Ткачук Н. Кордоцентрический дискурс лирики Андрея Малышко.

Аннотація. В статті розглядається відображення філософії кордоцентризму в художественному світі лірики Андрія Малышко. Особливу увагу приділяється образу матері як виразника «філософії серця», своєрідності художественного дискурсу поета.

Ключевые слова: лірика, дискурс, кордоцентризм, художественний світ, традиції, новаторство, філософізм.

Tkachuk M. Cordocentral discourse of Andriy Malyshko.

Annotation. This article deals with the philosophy of cordocentrism reflection in artistic world of Andriy Malyshko lyrics. Special attention is paid to the mother image as an embodiment of the “heart philosophy”, the peculiarities of artistic discourse of poet.

Keywords: lyrics, discourse, cordocentrism, artistic world, traditions, innovations, philosophy.

400. Ткачук М. Художній нарратив малої прози Бориса Харчука / М. Ткачук // Література. Соціум. Епоха : ювіл. зб. на пошану д-ра філол. наук, проф. Олександра Астаф'єва / упорядкув., передм., заг. ред. Р. Радишевського, М. Зимомрі. – К. ; Дрогобич, 2012. – С. 696–708. – (Студії з україністики ; вип. 10).

Анотація. У статті розглядається художній нарратив новел Бориса Харчука, простежуються особливості моделювання художнього світу, жанрові різновиди новел, еволюція нарративної стратегії письменника.

Ключові слова: нарація, гетеродієгетичний наратор, гомодієгетичний наратор, новела, жанр, художній світ.

Tkachuk M. .П. Художественный нарратив малой прозы Бориса Харчука.

Аннотация. В статье рассматривается нарратив новел Бориса Харчука, прослежены особенности моделирования художественного мира, жанровые разновидности новел, эволюция нарративной стратегии писателя.

Ключевые слова: наррация, гетеродиегетический нарратив, гомодиегетический нарратив, новела, жанр, художественный мир.

Tkachuk M. Artistic narrative of small prose by Boris Harchuk.

Annotation. This article explores the artistic narrative of short stories by Boris Harchuk, the peculiarities of artistic world modeling, genre short stories varieties and writer's narrative strategy.

Keywords: narration, heterodiegetic narrator, homodiegetic narrator, story, genre and artistic world.

401. Ткачук М. Фольклорна матриця романтичних балад Левка Боровиковського / М. Ткачук // Література. Фольклор. Проблеми поетики / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка / голов. ред. Г. Ф. Семенюк. – К., 2012. – Вип. 36. – С. 305–312.

Анотація. Творячи романтичні балади Левко Боровиковський оперував жанровою матрицею фольклорних балад. Такими є балади «Чарівниця», «Заманка та інші». У річищі романтичної поетики поет вдається до контрасту темного й світлого, змальовує кипучі пристрасті й егоїзм серця в баладі «Чарівниця». Полум'яні, палкі почуття підносять її героїню над розміреним плином життя. Але Маруся, як і Галя («Вивідка»), – це герої егоїстичні; егоїзм їх особливо гострий, демонічний, що призводить до злочину. Боровиковський-романтик створює такі образи, відходячи від реального життя. Він малює незвичайний екзотичний побут циган, де особливо його цікавить стихія пристрастей, почуттів, що викликають небувалі вчинки Марусі і Галі.

Ключові слова: романтизм, балада, жанр, фольклор, жанрова матриця, незвичайні характери, егоїзм, пристрасть, індивідуалізм.

Ткачук Н. Фольклорная матрица романтических баллад Левка Боровиковского.

Аннотация. Создавая романтические баллады, Левко Боровиковский использовал жанровую матрицу фольклорных баллад. Таковы баллады «Чаривниця», «Заманка» и другие. В ракурсе романтической поэтики поэт использовал контраст темного и светлого, рисует кипучие страсти и эгоизм сердца в балладе «Чаривниця». Пламенные Чувства возносят его героиню над размерным течением жизни. Однако Маруся, как и Галя («Вивидка») – это героини эгоистические, эгоизм их особенно острый, демонический, способствует злодейству. Боровиковский-романтик создает такие образы, исходя из реальной жизни. Он рисует экзотический быт цыган, его особо интересует стихия страсти, чувств, которые способствуют необыкновенным поступкам Маруси и Гали.

Ключевые слова: романтизм, баллада, жанр, фольклор, жанровая матрица, необыкновенные характеры, эгоизм, страсть, индивидуализм.

Tkachuk M. Folklore matrix of Levko Borovikovsky's romantic ballads.

Annotation. Creating romantic ballads Levko Borovikovsky operated genre matrix of folk ballads. These are the ballads «Charivnytsa», «Zamanka» and others. In the romantic poetics trend poet resorts to the contrast of dark and light, depicts exuberant passion and heart selfishness in ballad «Sorceress. Fiery, passionate feeling brings her heroine measured over the passage of life. But Maria, as Galya («Vyvidka») – are selfishheroes, their selfishness, and is particularly sharp, demonic, which leads to crime. Borovikovsky-romantic creates such images, moving away from real life. He depicts an unusual exotic gypsy life, where it is a particularly interesting element of passion, feelings, causing unprecedented actions Marusia and Galya.

Keywords: romanticism, ballad, genre, folklore, genre matrix, unusual characters, selfishness, passion and individualism.

402. Ткачук О. М. Антиколоніальні мотиви поеми Тараса Шевченка «Кавказ» у контексті дискурсу романтичної поеми / О. М. Ткачук // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Сер. Філологія / голов. ред. Ю. М. Безхутрий. – Харків, 2012. – Вип. 65 (№ 1014). – С. 218–223.

Анотація. У статті аналізується текст романтичної поеми Тараса Шевченка «Кавказ» у рідній ліричній манері оповіді, що споріднюється з поемами Дж. Байрона, П. Шеллі як антиколоніальними мотивами, так і суб'єктною формою вираження нарративу поеми.

Ключові слова: романтична поема, суб'єкт, ліризм, власне автор, мотив, нарратив.

Ткачук О. Антиколоніальні мотиви поеми Тараса Шевченка «Кавказ» в контексті дискурсу романтичної поеми.

Аннотация. В статье анализируется текст романтической поэмы Тараса Шевченко «Кавказ» в контексте лирической манеры высказывания, созвучным с поэмами Дж. Байрона и П. Шелли как антиколоніальными мотивами, так и субъектной формой нарратива.

Ключевые слова: романтическая поэма, субъект, лиризм, собственно автор, нарратив.

Tkachuk O. Anti-colonial motifs in the «Caucasus» by Taras Shevchenko in the context of discourse of romance poem.

Annotation. This article deals with the romance poem by Taras Shevchenko «Caucasus» from the point of view of lyric manner of narration, which is in the concordance with poems of G. Byron, P. Shelly with its anti-colonial motifs and subjective form of narrative expression.

Keywords: romantic poem, subject, lyricism, the author, motif and narrative.

403. Ткачук О. М. Модерністська рецепція абсурдного світу в новелах Михайла Яцківа / О. М. Ткачук // Теорія літератури: концепції, інтерпретації : наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2012. – С. 262–268.

Анотація. У статті аналізується нарратив Яцківа крізь призму моделювання в ньому абсурдної свідомості особи, яка зневірилась у можливостях ідеалу в реальності. У такій семіосфері художній світ формується за правилами абсурду, що виражається на дієгетичному рівні, в розгортанні сюжету твору.

Ключові слова: абсурд, наратор, суб'єкт, феномен свободи.

Аннотация. В статье анализируется нарратив Яцкива сквозь призму моделирования в нем абсурдного сознания личности, которая утратила веру в возможность идеала в реальности. В такой семиосфере художественный мир формируется по правилам абсурда, что выражается на диегетическом уровне, в развертывании сюжета произведения.

Ключевые слова: абсурд, рассказчик, субъект, феномен свободы.

404. Ткачук О. М. Орієнтальний дискурс Кавказу та однойменна поема Тараса Шевченка / О. М. Ткачук // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / відп. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип.35. – С. 309–333.

Анотація. У статті аналізується художній та публіцистичний дискурс завоювання Російською імперією Кавказу. З'ясовуються як імагологічні концепти прихильників політики колонізації Кавказу, так і гуманістична рецепція народів Кавказу в наративі інтеграції. Розглядається суперечність між імперським досвідом і просвітницькими інтенціями та реінтерпретація колонізаційного дискурсу Шевченком у поемі «Кавказ».

Ключові слова: просвітництво, дискурс, наратор, нарратив інтеграції.

Tkachuk O. M. Oriental discourse of Caucasus and of the same name poem of Taras Shevchenko.

Annotation. This article deals with the artistic and publicistic discourse of conquering the Caucasus by Russian Empire, imaginary concepts of the Caucasus colonization policy supporters and humanistic reception of the Caucasus peoples in the narrative of integration. It also explores the contradiction between the imperial experience and enlightenment intentions and reinterpretation of colonial discourse by Shevchenko in the «Caucasus» poem.

Keywords: enlightenment, discourse, narrator, narrative of integration.

Кафедра методики викладання української мови і культури мовлення

405. Криськів М. Й. Наукові основи розвитку мовленнєвих умінь / М. Й. Криськів // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 22–28.

Анотація. Викладено основні теоретичні положення про мовленнєвий аспект професійної підготовки у вищих навчальних закладах. В центрі уваги – дотримання передумов успішного формування комунікативної компетенції як запоруки успіхів у навчанні і майбутній роботі за набутою спеціальністю: мотивація навчальної діяльності, професійна спрямованість, вміння зіставляти і аналізувати мовні факти, робити висновки, вміння по-різному висловити думку і вибрати оптимальний для кожного контексту варіант.

Ключові слова: мовна особистість, професійна діяльність, мовленнєві вміння, мовленнєва компетентність.

Криськив М. И. Научные основы развития речевых умений.

Аннотация. Изложены основные теоретические положения о речевом аспекте профессиональной подготовки в высших учебных заведениях. В центре внимания - соблюдение предпосылок успешного формирования коммуникативной компетенции как залог успехов в учёбе и будущей работе по приобретённой специальности: мотивация учебной деятельности, профессиональная направленность, умение сопоставлять и анализировать языковые факты. Делать выводы, по-разному высказывать мысль и выбирать оптимальный для конкретного контекста вариант.

Ключевые слова: языковая личность, профессиональная деятельность, речевые умения, речевая компетентность.

Annotation. The article deals with the main theoretical principles as to the speech aspect of professional training at higher educational establishments. The attention is paid to the preconditions of the successful speech competence formation fulfilling as a guaranty of success in education and future work: academic motivation; professional orientation; skills to compare and analyze linguistic facts, draw conclusions; skills to express one's opinion in different ways and choose the most suitable variant for each context.

Keywords: linguistic personality, professional occupation, speech skills, speech competence.

406. Криськів М. Й. Формування мовленнєвих умінь майбутніх правників / М. Й. Криськів // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 4. – С. 107–113.

Анотація. У статті викладено основні теоретичні положення про формування мовленнєвих умінь майбутніх фахівців. Докладно описано якості мовлення, необхідні для успішного спілкування, та ефективні види навчальної діяльності. З'ясовано, що формування комунікативної компетентності студентів може бути успішним лише за умови органічного поєднання системно-описового,

функціонально-стилістичного та комунікативно-діяльнісного підходів, у процесі активної мовленнєвої діяльності, зорієнтованої на вимоги професії.

Ключові слова: мовлення, мовленнєва компетентність, мовленнєві уміння, мовленнєва діяльність, мовленнєва культура.

Крыськив М. И. Формирование речевых умений будущих правозащитников.

Аннотация. В статье изложены основные теоретические положения о формировании речевых умений будущих специалистов. Подробно описаны качества речи, необходимые для успешного профессионального общения, и эффективные виды учебной деятельности. Выяснено, что формирование коммуникативной компетентности студентов может быть успешным только при условии органического сочетания системно-описательного, функционально-стилистического и коммуникативно-деятельностного подходов, в процессе активной речевой деятельности, соориентированной на требования профессии.

Ключевые слова: речь, речевая компетентность, речевые умения, речевая деятельность, речевая культура.

Annotation. The article dwells on the main theoretical issues of the formation of future jurists' speaking skills. We have presented the profound description of speaking qualities necessary for successful communication and the effective types of learning activities. We have clarified that the formation of students' speech competence becomes accomplished on condition that system-descriptive, functionally stylistic and communication and activity approaches are integrated into the process of active speech activity that is realized according to the demands of profession.

407. Мельничайко В. Я. Образ України в поезії Павла Вольвача / В. Я. Мельничайко // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / відп. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34. – С. 104–117.

Анотація. Розглянуто відображення реалій українського життя у поезіях збірки П. Вольвача «Південний Схід». Основний авторський прийом – протиставлення понять «своє» – «чуже». Конкретні його реалізації в бінарних опозиціях село місто, сучасне – минуле, Схід – Захід, свобода – поневолення, пам'ять – забуття, байдужість – боротьба.

Ключові слова: степ, село, історична пам'ять, рідне, брати, Батьківщина.

Мельничайко В. Я. Образ Украины в поэзии Павла Вольвача.

Аннотация. Рассмотрено отображение реалий украинской жизни в поэзии сборника П. Вольвача «Південний Схід» (Южный Восток). Основной авторский приём – противопоставление понятий «свое» – «чужое». Конкретные его реализации – в бинарных оппозициях село – город, современность – прошлое, Восток – Запад, свобода – порабощение, память – забвение, безразличие – борьба.

Ключевые слова: степь, село, историческая память, родное, братья, Родина.

Melnychayko V. Y. The image of Ukraine in the Pavlo Volvach's poetry.

Annotation. The article deals with the representation of Ukraine's everyday life in poems of P. Volvach's collection – «Southern East». The main author's device is opposing of «my» – «other's». The main its representations are in binary oppositions

village city, now – past, East – West, freedom – enslavement, memory – oblivion, and indifference – struggle.

Keywords: steppe, village, historical memory, native, brothers and motherland.

408. Мельничайко В. Я. Прийом протиставлення у повісті Богдана Лепкого «Батурин» / В. Я. Мельничайко // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / голов. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 36. – С. 104–117.

Анотація. У статті розглянуто характерний для творчості Богдана Лепкого прийом протиставлення на прикладі повісті про один із найтрагічніших епізодів української історії – зруйнування столиці гетьмана Івана Мазепи Батурина. Простежено застосування цього прийому на різних рівнях художнього тексту – від ідейного змісту усього твору до почуттів і переживань окремих персонажів, а також: композиційні, лексичні, граматичні засоби реалізації авторського творчого задуму.

Ключові слова: трагедія, протиріччя, суспільство, характери, спосіб викладу, стилістичні ролі, світосприймання.

Аннотация. В статье рассмотрен характерный для творчества Б. Лепкого приём противопоставления на примере повести об одном из самых трагических эпизодов украинской истории – разрушения столицы гетмана Ивана Мазепы Батурина. Показано применение этого приёма на разных уровнях художественного текста – от идейного содержания произведения до чувств и переживаний отдельных персонажей, в использовании композиционных, лексических, грамматических средств реализации творческого замысла.

Ключевые слова: трагедия, противоречие, общество, характеры, способ измерения, стилистические роли, мировосприятие.

Annotation. This article deals with the characteristic to Bohdan Lepkiy technique of contrasting on the example of the story about one of the most tragic episodes in Ukrainian history – destruction of Ivan Mazepa's capital – Baturyn. This technique application is traced on different textual levels – from idea of the whole text to feelings and emotional experiences of separate characters and also: compositional and grammatical means of author's idea implementation.

Keywords: tragedy, contradiction, society, characters, way of rendering, stylistic roles and worldview.

409. Мельничайко В. Я. Шляхи підвищення ефективності навчання рідної мови / В. Я. Мельничайко // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 3–10.

Анотація. З урахуванням концепції особистісного спрямування навчального процесу і комунікативного принципу навчання рідної мови розглянуто найважливіші способи і засоби підвищення ефективності занять в середній і вищій школі – як традиційні (проблемність завдань, алгоритм засвоєння матеріалу, елементи програмованого навчання), так і інноваційні (найбільш прийнятні різновиди інтерактивного виконання пізнавальних завдань). Підкреслено важливість використання ізоморфізму – спільних ознак у

будові мовних одиниць різного рівня як резерву підвищення ефективності навчання.

Ключові слова: функції мови, міжрівневі зв'язки, конструктивні вправи, творчі роботи, інноваційні форми навчання.

Мельничайко В. Я. Пути повышения эффективности обучения родного языка.

Аннотация. С учётом концепции личностной направленности учебного процесса и коммуникативного принципа обучения родного языка рассмотрены самые важные способы и средства повышения эффективности занятий в средней и высшей школе – как традиционные (проблемность заданий, алгоритм освоения материала, элементы программированного обучения (наиболее приемлемые разновидности интерактивного выполнения познавательных заданий)). Подчеркнута важная роль использования изоморфизма – общих признаков в строении языковых единиц разного уровня как резерва повышения эффективности обучения.

Ключевые слова: функции языка, междууровневые связи, конструктивные упражнения, творческие работы, инновационные формы обучения.

Melnychayko V. Y. Ways of enhancement of native language teaching effectiveness.

Annotation. Bearing in mind the concept of the person-centered education process and the communicative principle of the native language teaching there have been considered the main methods and means of the secondary and higher schools classes effectiveness rise - traditional (problem-oriented tasks, material mastering algorithm, programmed learning elements) as well as innovative ones (most accepted varieties of interactive cognitive tasks performance).

Key words: language functions, interlevel links, constructive exercises, creative units of work.

410. Палихата Е. Я. Проблема навчання письма і писемного мовлення / Е. Я. Палихата // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 16–22.

Анотація. Запропоновано методикау навчання письма і писемного мовлення в середній загальноосвітній школі. Визначено теоретичні особливості письма, каліграфії (правильного написання літер) і писемного мовлення в цілому. Схарактеризовано лінгводидактичні і психологічні основи, які сприяють виробленню техніки каліграфічного письма і формуванню писемного мовлення. Розроблено відповідну систему вправ, спрямовану на засвоєння каліграфічного написання букв, правильного їх сполучення у межах слова і розвитку писемного мовлення.

Ключові слова: письмо, каліграфія, писемне мовлення, методи, система вправ.

Палихата Э. Я. Проблема обучения письму и письменной речи.

Аннотация. Предложена методика обучения письму и письменной речи в средней общеобразовательной школе. Определены теоретические особенности письма, каллиграфии (правильного начертания букв) и письменной речи в целом. Схарактеризованы лингводидактические и психологические основы,

которые способствуют выработке технике каллиграфического письма и формирования письменной речи. Разработана соответствующая система упражнений, направленного усвоения каллиграфического начертания букв, правильного их соединения в пределах слова и развития письменной речи.

Ключевые слова: письмо, каллиграфия, письменная речь, методы, система упражнений.

Palykhata E. Ya. The problem of teaching in writing and writing speech.

Annotation. The article deals with an important linguo-didactic problem of methods of teaching writing in a broad sense of its meaning. Linguo-didactic and psychological principles that lead to coining the technique of calligraphic hand-writing and developing writing skills are characterized. An appropriate set of exercises is suggested.

Keywords: writing, graphics, grapheme, calligraphy, written speech, methods, a system of exercises, dictation, analysis, coherent speech, written speech activity.

411. Палихата Е. Я. Структура уроку вивчення нового матеріалу з української мови / Е. Я. Палихата // Науковий вісник Ужгород. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І. В. Козубовська. – Ужгород, 2012. – Вип. 24. – С. 119–122.

Анотація. Стаття присвячена формуванню умінь побудови конспекту уроку вивчення нового матеріалу. У ній запропоновано теоретичні основи сучасного уроку навчання української мови, мета, завдання і структура уроку вивчення нового матеріалу, формування триєдиної мети уроку й оформлення обладнання, що в перспективі буде використовуватися на уроці, визначено мету, завдання і структуру кожного етапу уроку, запропоновано зразок розгорнутого конспекту уроку вивчення нового матеріалу

Ключові слова: методика навчання української мови, урок вивчення нового матеріалу, етапи уроку, завдання і структура кожного етапу уроку.

Палыхата Э. Я. Структура урока изучения нового материала по украинскому языку.

Аннотация. Статья посвящена формированию умений построения конспекта урока изучения нового материала. В ней предложены теоретические основы современного урока обучения украинского языка, цель, задачи и структура урока изучения нового материала, формирование триединой цели урока и оформление оборудования, которое в перспективе будет использоваться на уроке; определены цель, задания и структура каждого этапа урока, предложен образец расширенного конспекта урока изучения нового материала.

Ключевые слова: методика обучения украинскому языку, урок изучения нового материала, этапы урока, задания и структура каждого этапа урока.

Palykhata E. Ya. The lesson structure of the learning of new material of Ukrainian.

Annotation. The article deals with the formation of skills in making the introductory lesson plan. We have suggested the theoretical basis for the contemporary lesson of the Ukrainian language, the aim, objectives and introductory lesson structure, the formation of the triune aim of the lesson and the preparation of aids that will be used at the lesson. We have defined the aim, objectives and the structure of each stage

of a lesson. We have suggested the example of the detailed plan of an introductory lesson.

Keywords: methodology of the Ukrainian language teaching, introductory lesson, lesson stages, objectives and structure of each stage of a lesson.

412. Палихата Е. Я. Характеристика діалогічних конструкцій творів Бориса Харчука / Е. Я. Палихата // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / відп. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34. – С. 117–125.

Анотація. Продемонстровано результати аналізу діалогічних конструкцій (діалогів (діалогічних текстів), діалогічних єдностей, діалогічних реплік). Схарактеризовано звертання, фразеологічні одиниці, порівняння, вставні і вставлені слова, словосполучення і речення, прислів'я та приказки, які активно використовував автор, наведено їх приклади. Доведено, що діалогічне мовлення героїв багате, різноманітне, образне, воно інтригує, вводить у побутову сферу села, долю його мешканців, захоплює, спонукає до дальшого читання кожного твору письменника.

Ключові слова: діалогічні конструкції, діалог, трилог, полілог, діалогічні єдності, діалогічні репліки, фразеологізми, звертання, порівняння, прислів'я, приказки, вставні і вставлені слова, словосполучення, речення.

Палыхата Э. Я. Характеристика диалогических конструкций произведений Бориса Харчука.

Аннотация. В статье продемонстрированы результаты анализа диалогических конструкций (диалогов (диалогических текстов), диалогических единств, диалогических реплик). Схарактеризированы обращения, фразеологические единства, сравнения, вставные и вставленные слова, словосочетания и предложения, пословицы и поговорки, приведены их примеры, которые активно использовал автор. С помощью отобранных из текстов речевых и языковых явлений доказано, что диалогическая речь героев богатая, разная, образная, она интригует, вводит в бытовую сферу села, судьбу его жителей, захватывает, побуждает к дальнейшему чтению каждого произведения писателя.

Ключевые слова: диалогические конструкции, диалог, трилог, полилог, диалогические единства, диалогические реплики, фразеологизмы, обращения, сравнения, пословицы и поговорки, вводные слова, словосочетания и предложения.

Palykhata E. Ya. The characteristic of dialogues constructions in Borys Harchuk's masterpieces.

Annotation. The article demonstrates the analysis results of dialogic constructions: dialogues, dialogic replicas, dialogic units. Forms of addresses, phraseological units, epithets, parentheses, added words, dialogic units and sentences as well proverbs and sayings widely used by the author are characterized. The suggested examples selected from the texts prove that dialogic speech of the characters is exuberant, metaphoric, and figurative. It makes the reading of every text interesting and challenging.

Keywords: dialogic constructions, dialogue, thrilogue, polylogue, dialogic units, dialogic replicas, phraseological units, addresses, epithets, proverbs and sayings, parentheses and added words, phrases, and sentences.

413. Пігур М. В. Використання авторських неологізмів на заняттях зі словотвору (на матеріалі поезій Василя Стуса) / М. В. Пігур // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 78–83.

Анотація. У статті обґрунтовано доцільність використання авторських неологізмів на заняттях зі словотвору. Закцентовано увагу на дидактичному матеріалі з художніх текстів, котрий, окрім досягнення навчальної, розвивальної і виховної мети, дозволяє реалізувати міжпредметні зв'язки. Саме вони сприяють інтегрованому підходу до розуміння й аналізу мовних явищ, що забезпечує єдність лінгвістичної теорії і мовленнєвої практики в формуванні мовної особистості студента-філолога.

Ключові слова: міжпредметні зв'язки, авторські неологізми, інтеграція, типи вправ і завдань.

Пігур М. В. Использование авторских неологизмов на занятиях по словообразованию (на материале произведений В. Стуса).

Аннотация. В статье обосновано целесообразность использования авторских неологизмов на занятиях по словообразованию. Акцентировано внимание на дидактическом материале из художественных произведений, который, кроме достижения учебной, развивательной и воспитательной цели, разрешает реализовать межпредметные связи. Именно они сопутствуют интегрированному подходу к пониманию и анализу языковых явлений, что обеспечивает единство лингвистической теории и речевой практики в формировании языковой личности студента-филолога.

Ключевые слова: межпредметные связи, авторские новообразования, интеграция, типы упражнений и заданий.

Pihur M. V. Using the author's neologisms in the classroom with word-formation (based on the poetry of Vasyl Stus).

Annotation. The article substantiates the feasibility of using copyright neologisms in the classroom with word-formation. Zaksentovano attention to the didactic material of literary texts, which, in addition to academic achievement, and developing educational goals, allows to realize cross-curricular approach. They promote an integrated approach to understanding and analysis of linguistic phenomena, which ensures the unity of linguistic theory and linguistic practice of language in shaping students' philologist.

Keywords: cross-curricular approach, author neologisms, integration, types of exercises and tasks.

414. Струганець Л. В. Курс «Культура мови» на філологічному факультеті педагогічного вишу (особливості викладання за кредитно-трансферною системою) / Л. В. Струганець // Слов'янський збірник : зб. наук. пр. / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова ; відп. ред. М. І. Зубов. – К., 2012. – Вип. 17, ч. 1. – С. 314–320.

Анотація. У статті на основі власного педагогічного досвіду проаналізовано особливості викладання за кредитно-трансферною системою фундаментальної дисципліни «Культура мови». Схарактеризовано змістові модулі курсу, представлено організацію навчальної діяльності.

Ключові слова: культура мови, учитель-словесник, кредитно-трансферна система навчання, змістовий модуль.

Струганець Л. В. Курс «Культура языка» на филологическом факультете университета (особенности преподавания по кредитно-трансферной системе).

Аннотация. В статье на базе личного педагогического опыта проанализированы особенности преподавания по кредитно-трансферной системе фундаментальной дисциплины «Культура языка». Охарактеризованы содержательные модули курса, представлена организация учебной деятельности.

Ключевые слова: культура языка, учитель-словесник, кредитно-трансферная система обучения, содержательный модуль.

Struhanets L. V. The Course «Language Culture» at the Philological Department of Pedagogical University (peculiarities of teaching according to credit-transference system).

Annotation. The article deals with the peculiarities of teaching of the fundamental course «Language culture» on the basis of own experience according to credit-transference system. Content modules of the course and educational process organization are characterized.

Keywords: language culture, language teacher, credit-transference system of education, content module.

415. Струганець Л. В. Поняття «мовна особистість» в українському мовознавстві (історіографічний аспект) / Л. В. Струганець // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Мовознавство / редкол.: Д. Г. Бучко, В. В. Грещук, В. В. Німчук [та ін.]. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2 (21) 2011 – 1 (22) 2012. – С. 172–180.

Анотація. У статті простудійовано трактування поняття «мовна особистість» в українській лінгвістиці. Проаналізовано домінантні підходи до вивчення цієї проблеми. Представлено найважливіші складники мовної особистості.

Ключові слова: мовна особистість, мовна свідомість, українське мовознавство, культура мови.

Струганець Л. В. Понятие «языковая личность» в украинском языкознании (историографический аспект).

Аннотация. В статье проанализирована трактовка понятия «языковая личность» в украинской лингвистике. Проанализированы доминантные подходы к изучению этой проблемы. Представлены важнейшие компоненты языковой личности.

Ключевые слова: языковая личность, языковое сознание, украинское языкознание, культура языка.

Struhanets L. V. The conception «language personality» in Ukrainian linguistic (historiographic aspect).

Annotation. Interpretation of the conception «language personality» in Ukrainian linguistic is studied in the article. Dominant approaches for learning this problem are analyzed. The most important components of language personality are represented.

Keywords: language personality, language consciousness, Ukrainian linguistic, language culture.

416. Струганець Л. В. Тракткування поняття «формування мовної особистості» в курсі «Культура мови» / Л. В. Струганець // Мова. Культура. Взаєморозуміння : зб. наук. пр. / Дрогобич. держ. [пед.] ун-т ім. І. Франка ; [ред. рада: Т. А. Космеда (відп. ред.) та ін.]. – Дрогобич, 2012. – Вип. 2. – С. 229–236.

Анотація. У статті на основі власного педагогічного досвіду проаналізовано трактування поняття «формування мовної особистості» на заняттях із фундаментальної дисципліни «Культура мови» на філологічному факультеті. Схарактеризовано змістове наповнення спеціально уведеної теми навчального курсу, представлено специфіку організації навчальної діяльності. Увиразнено значення інтеграції культуромовного та особистісного аспектів у мовній освіті майбутніх педагогів.

Ключові слова: культура мови, формування мовної особистості, мовна освіта, мовне виховання, учитель-словесник.

Струганець Л. В. Трактовка поняття «формирование языковой личности» в курсе «Культура языка».

Аннотация. В статье на базе личного педагогического опыта проанализирована трактовка понятия «формирование языковой личности» на занятиях по фундаментальной дисциплине «Культура языка» на филологическом факультете. Охарактеризовано содержательное наполнение специально введенной темы учебного курса, представлена специфика организации учебной деятельности. Показано значение интеграции культуроязыкового и личностного аспектов в языковом образовании будущих педагогов.

Ключевые слова: культура языка, формирование языковой личности, языковое образование, языковое воспитание, учитель-словесник.

Struhanets L. V. Interpretation of the term «forming of language personality» in the course «Language culture».

Annotation. The article deals with the forming of language personality in the process of learning the fundamental subject «Language culture» on the philological department. The research is made up on own experience. There is characteristic of content of educational course tem and organization of educational process in the research. The article shows the meaning of cultural, language and personal integration aspects in language education of future pedagogues.

Keywords: language culture, forming of language personality, language education, language teacher.

Кафедра російської мови і літератури

417. Грицак Н. Р. Про переклад поезії Євгена Маланюка російською мовою Валерією Богуславською / Н. Р. Грицак // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / за заг. ред. М. П. Ткачука. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34. – С. 251–259.

Анотація. У статті запропоновано аналіз російськомовних перекладів поезії Євгена Маланюка Валерією Богуславською. Продемонстровано, що перекладач максимально зберегла емоційну атмосферу, особливості ритмомелодики і найважливіші поетичні образи і мотиви віршів Є. Маланюка.

Ключові слова: переклад, поезія, читач, поетика.

Аннотация. В статье предложен анализ русскоязычных переводов стихотворений Евгения Маланюка Валерией Богуславской. Продемонстрировано, что переводчик максимально сохранила эмоциональную атмосферу, особенности ритмомелодики и важнейшие поэтические образы, мотивы стихов Е. Маланюка.

Ключевые слова: перевод, поэзия, читатель, поэтика.

Annotation. In the article the author analyses the Russian translations of Yevhen Malaniuk's poetry by Valeria Bohuslavska. It is shown that the emotional atmosphere, the peculiarities of rhythm and melody, the essential images and motives of Y. Malaniuk's poetry have been preserved by the translator.

Keywords: translator, poetry, reader, poetics.

418. Котовець Д. В. Методологические взгляды Д. В. Затонского по поводу организации курса «Мировая литература» в школах Украины / Д. В. Котовець // Язык и личность в поликультурном пространстве : сб. ст. / под ред. Л. В. Адониной, О. С. Филенко. – М. ; Севастополь, 2012. – С. 386–392.

Аннотация. В статье рассмотрены методологические взгляды академика Д. В. Затонского относительно организации школьного курса мировой литературы. Проанализированы идеи ученого, касающиеся научно-методического обеспечения этого предмета, а именно, роль исследователя в разработке школьных программ и учебников по мировой литературе.

Ключевые слова: Д. В. Затонский, мировая литература, идеи, программа, учебник, разгруженность, вариативность.

Анотація. У статті розглянуто методологічні погляди академіка Д. В. Затонського щодо організації шкільного курсу світової літератури. Проаналізовано ідеї вченого стосовно науково-методичного забезпечення цього предмета, а саме, роль дослідника у розробці шкільних програм та підручників зі світової літератури.

Ключові слова: Д. В. Затонський, світова література, ідеї, програма, підручник, розвантаженість, варіативність.

Annotation. Methodological views of the academician D. V. Zatonskyi on the organization of the World Literature school course are considered in this article. The scholar's ideas about scientific and methodical support of this course, notably the role

of the researcher in the development of syllabi and manuals on World Literature, are analyzed.

Keywords: D. V. Zatonskyi, World Literature, ideas, syllabus, manual, offload, variability.

419. Котовец Д. В. Обучаем пятиклассников различать пословицы и поговорки (на материале сборника В. И. Даля «Пословицы русского народа») // В. И. Даль в мировой культуре: сб. науч. работ / ЛНУ им. Т. Шевченко. – Луганск ; М., 2012. – Ч. 4. – С. 54–62.

Аннотация. На материале сборника В. И. Даля «Пословицы русского народа» в статье рассматривается вопрос об изучении пословиц и поговорок, предлагаются пути решения проблемы неумения отличать пословицы и поговорки учениками. В ходе учебной работы на основе сборника раскрывается его дидактическая прагматичность и ценность в обучении школьника.

Ключевые слова: пословица, поговорка, сборник пословиц, задание, отличительные черты.

Анотація. На матеріалі збірки В. І. Даля «Прислів'я російського народу» у статті розглядається питання про вивчення приказок та прислів'їв, пропонуються шляхи вирішення проблеми невміння розрізняти приказки та прислів'я учнями. У ході навчальної роботи на основі збірки розкривається її дидактична прагматичність та цінність у навчанні школяра.

Ключові слова: приказка, прислів'я, збірка прислів'їв, завдання, відмінні риси.

Annotation. The material of V. Dahl's «Proverbs of the Russian people», discusses the way of studying proverbs, suggests ways to address the problem of inability students to distinguish sayings and proverbs. During the academic work with the collection of proverbs it reveals its didactic and value in students learning.

Keywords: saying, proverb, proverbs collection, exercise, distinctive features.

420. Сергунина Т. А. Фрагмент лексической картины мира русского народа второй половины XIX в. (на материале «Толкового словаря живого великорусского языка» В. И. Даля // В. И. Даль в мировой культуре : сб. науч. работ // ЛНУ им. Т. Шевченко. – Луганск ; М., 2012. – Ч. 6. – С. 76–98.

Аннотация. В статье проанализированы лексико-семантические группы имен существительных, представленные в Словаре В.И. Даля (в статьях на букву А), отражающие картину мира и этнографические особенности разных слоев населения России XIX в.

Ключевые слова: картина мира, местные слова, этнографические особенности, семантизация слов, толкование слов.

Сергунина Т. О. Фрагмент лексичної картини світу російського народу другої половини XIX ст. (на матеріалі «Тлумачного словника живого великоруського словника» В. І. Даля).

Анотація. У статті проаналізовано лексико-семантичні групи іменників, які представлені у Словнику В. І. Даля (у статтях на літеру А), які відображають картину світу та етнографічні особливості різних прошарків населення Росії XIX ст.

Ключові слова: картина світу, місцеві слова, етнографічні особливості, семантизація слів, тлумачення слів.

Sergunina T. Fragment of the lexical world picture of the Russian people of the second half of XIX century. (based on the «Dictionary of the Living Great Russian Language» V. Dal).

Annotation. The paper analyzes the lexical-semantic groups of nouns presented in the Dictionary of VI Dahl (in articles on the letter A), reflecting the view of the world and ethnographic features of different layers of the population of Russia in the XIX.

Keywords: picture of the world, local words, ethnographic peculiarities, semanticization words, the interpretation of words.

421. Токарська Л. М. Студенты-русисты из Тернополя на учебе в Москве / Л. М. Токарська // Русский язык, литература, культура в школе и вузе. – 2012. – № 5. – С. 76–78.

Аннотация. В статье описана учебная поездка студентов Тернопольского национального педагогического университета в Москву.

Ключевые слова: студенты, Москва, Россия, обучение, Московский государственный гуманитарный университет им. М. Шолохова, экскурсии.

Анотація. У статті описана навчальна поїздка студентів Тернопільського національного педагогічного університету в Москву.

Ключові слова: студенти, Москва, Росія, навчання, Московський державний гуманітарний університет ім. М. Шолохова, екскурсії.

Annotation. The article describes a study tour of Ternopil National Pedagogical University's students to Moscow.

Keywords: students, Moscow, Russia, Education, Moscow State Humanitarian University named by M. Sholokhov, tours.

Кафедра теорії літератури

422. Куца О. П. Казковість як естетичний код «Казки мого життя» Богдана Лепкого / О. П. Куца // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / відп. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 36. – С. 21–25.

Анотація. У статті запропоновано жанрове окреслення «Казки мого життя» як повісті-спогаду. Розглянуто передумови звернення письменника до названого жанру. Казковість обґрунтовано не як генологічний чинник, а елемент поетики твору, його естетичний код. Проаналізовано систему тропів, які активізують оповідь, формують емоційний тон.

Ключові слова: Богдан Лепкий, казка, казковість, повість-спогад, реальність, поетика, ліризм.

Куца О. П. Сказочность как эстетический код «Сказки моей жизни» Богдана Лепкого.

Аннотация. В статье предложено жанровое очертание «Сказки моей жизни» как повести-воспоминания. Рассмотрено предусловия обращения писателя к названному жанру. Сказочность обосновано не как генологический фактор, но как элемент поэтики произведения, его эстетический код. Проанализировано систему тропов, которые активизируют повествование, формируют эмоциональный тон.

Ключевые слова: Богдан Лепкий, сказка, сказочность, повесть-воспоминание, реальность, поэтика, лиризм.

Kutsa O. P. The fabulous as aesthetic code of «The tale of my life» by Bohdan Lepkyi.

Annotation. The article suggests defining the genre of “The tale of my life” as a recollection narrative. The preconditions of author’s referring to this genre have been analyzed in the article. The fabulous has been substantiated not as a genre factor, but as an element of the works poetic style, its aesthetic code. The system of tropes that intensify the narration and form the emotional tone have been analyzed.

Keywords: Bohdan Lepkyi, tale, the fabulous, a recollection narrative, reality, poetic style, lyricism.

423. Куца О. П. Художнє освоєння духовної реальності у поемі Івана Франка «Іван Вишенський» / О. П. Куца // Література. Соціум. Епоха : ювіл. зб. на пошану д-ра філол. наук, проф. Олександра Астаф’єва / упорядкув., передм., заг. ред. Р. Радишевського, М. Зимомрі. – К. ; Дрогобич, 2012. – С. 465–474. – (Студії з україністики ; вип. 10).

Анотація. У статті досліджуються особливості художнього зображення духовної реальності у поемі І. Франка. Акцентовано на духовних аспектах змісту та засобах поезики, які увиразнюють духовні переживання героя.

Ключові слова: духовний реалізм, духовна реальність, аскетика, поема.

Куца О. П. Художественное освоение духовной реальности в поэме И. Франко «Иван Вишенский».

Аннотация. В статье исследуются особенности художественного изображения духовной реальности в поэме И. Франко. Акцентируется на духовных аспектах содержания и средствах поэтики, которые подчеркивают духовные переживания героя.

Ключевые слова: духовный реализм, духовная реальность, аскетика, поэма.

Kutsa O. P. Artistic mastering of spiritual reality in Ivan Franko’s poem «Ivan Vyshenskyi».

Annotation. In the article the peculiarities of artistic depiction of the spiritual reality in the poem by I. Franko are investigated. Spiritual aspects of the contents and poetical means intensifying spiritual experience of the character are accentuated.

Keywords: spiritual realism, spiritual reality, asceticism, poem.

424. Лабашук О. В. Натальний наратив: міф vs історія / О. В. Лабашук // *Studia methodologica* / упоряд. І. Папуша. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34 : Теорія літератури і гуманітарні студії : зб. наук. пр. з нагоди сімдесятип’ятиріччя д-ра філол. наук, проф., акад. Академії вищої школи України Романа Гром’яка. – С. 294–300.

Анотація. Натальний наратив будується за структурним принципом, який властивий для міфологічних текстів: розповідаючи жіночу історію народження, він одночасно розповідає про народження дитини взагалі. Ознаки міфологічного тексту виявляються у розповідях про рекомендації та заборони для вагітної жінки. Ознаки сюжетного тексту найбільш повно виявляються у розповідях про випадки та аномалії, пов’язані з вагітністю та народженням дитини.

Ключові слова: натальний нарратив, текстема, структурно-семіотичний метод, міфологічний текст, сюжетний текст.

Анотація. Натальний нарратив формується по структурному принципу, свойственному для міфологічних текстів: розповідаючи жіночу історію народження, він одночасно розповідає про народження дитини взагалі. Черти міфологічного тексту більш повно проявляються в розповідях про рекомендації і заборони при вагітності. Черти сюжетного тексту виявляються в розповідях про випадки і аномалії, пов'язаних з вагітністю і родами.

Ключевые слова: натальний нарратив, текстема, структурно-семіотический метод, міфологічний текст, сюжетний текст.

Annotation. Natal narrative is formed according to the structural principle inherent in mythological texts: telling the story of women's birth, it also tells about the birth of the child in general. The features of the mythological text are more fully manifested in the stories about recommendations and prohibitions during pregnancy. The features of the plot text are found in the stories about accidents and anomalies related to pregnancy and childbirth.

Keywords: natal narrative, texteme, structural semiotic method, mythological text, plot text.

425. Лановик З. Міста. Сніги. Деревя. Голоси : каталог світу Олександра Астаф'єва / З. Лановик, М. Лановик // Література. Соціум. Епоха : ювіл. зб. на пошану д-ра філол. наук, проф. Олександра Астаф'єва / упорядкув., передм., заг. ред. Р. Радишевського, М. Зимомрі. – К. ; Дрогобич, 2012. – С. 160–176. – (Студії з україністики ; вип. 10).

Анотація. У статті аналізується художній світ поезії Олександра Астаф'єва у культурно-історичному, філософському, естетичному контекстах епохи зламу ХХ-ХХІ століть. Образ автора поетичних збірок розглядається у романтичному колорі як образ демиурга, який творить свій світ. Уявний світ поезії О. Астаф'єва тлумачиться як прочитання світу реального, окреслюються його основні параметри (час, простір, люди, речі, аксіологічні виміри). Намагання автора укласти «каталог світу» розглядається як спроба впорядкування хаосу буття постмодерної урбаністичної цивілізації, якій протиставляється гармонія взаємин людини з природою, з іншими людьми. Простежуються автобіографічні елементи творчості О. Астаф'єва, її зв'язок з історичною епохою та іншими позатекстовими дискурсами.

Ключові слова: поезія, художній світ, автор, образ, хронотоп, аксіологічні виміри

Лановик З., Лановик М. Города. Снега. Деревья. Голоса: каталог мира Александра Астафьева.

Анотація. В статье проанализирован художественный мир поэзии Александра Астафьева в культурно-историческом, философском, эстетическом контекстах эпохи конца ХХ – начала ХХІ века. Образ автора поэтических сборников рассматривается в романтическом ключе как образ демиурга, который создаёт свой мир. Вымышленный мир поэзии А. Астафьева видится как прочтение мира реального, очерчиваются его основные параметры (время,

пространство, люди, вещи, аксеологические измерения). Желание автора создать «каталог мира» рассматривается как попытка упорядочения хаоса бытия постмодернистской урбанистической цивилизации, которой противопоставляется гармония взаимоотношений человека и природы, человека с другими людьми. Прослеживаются автобиографические элементы творчества А. Астафьева, его связь с исторической эпохой и другими внетекстуальными дискурсами.

Ключевые слова: поэзия, художественный мир, автор, образ, хронотоп, аксиологические параметры

Lanovyk Z., Lanovyk M. Cities. Snows. Trees. Voices: Alexander Astafyev's World Catalog.

Annotation. In the article Alexander Astafyev's artistic poetry world is analyzed in the cultural-historical, philosophic, aesthetic contexts of the end of 20th-beginning of the 21 century. Image of the author of poetical books is outlined in the romantic focus as the image of demiurge who creates his own world. Imaginary A. Astafyev's poetry world is interpreted as the real world apprehension, its main parameters (time, space, people, things, axiological parameters) are outlined. Author's desire to create 'world catalog' is viewed as an attempt to set in order the chaos of postmodern urban being, contradiction to which the harmony of the relations between the person and the nature or the person with other people is. Autobiographical elements of A. Astafyev's creativity, its connections with the historical epoch and other overtextual discourses are traced.

Keywords: poetry, artistic world, author, image, chronotopos, axiological dimensions

426. Маланий Н. І. Модель зовнішнього простору як елемент художнього світу романів І. Багряного («Людина біжить над прірвою») та Е. М. Ремарка («Час жити і час помирати») / Н. І. Маланий // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / відп. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип.35. – С. 263–272.

Анотація. У статті автор аналізує особливості моделювання зовнішнього простору романів про Другу світову війну українського (І. Багряного) та німецького (Е. М. Ремарка) письменників, встановлює рівень взаємодії між елементами простору та внутрішнім буттям персонажів обох творів, підкреслює схожу екзистенційно-психологічну наповненість воєнного простору.

Ключові слова: хронотоп, зовнішній простір, локальний простір, внутрішній простір, екзистенціалізм, екзистенціал.

Маланий Н. И. Модель внешнего пространства как элемент художественного мира романов И. Багряного («Человек бежит над пропастью») и Э. М. Ремарка («Время жить и время умирать»).

Аннотація. В статье автор анализирует особенности моделирования внешнего пространства романов о Второй мировой войне украинского (И. Багряного) и немецкого (Э. М. Ремарка) писателей, устанавливает уровень взаимодействия между элементами пространства и внутренним бытием персонажей обеих произведений, подчеркивает похожую экзистенциально-психологическую наполненность воєнного пространства.

Ключевые слова: хронотоп, внешнее пространство, локальное пространство, внутреннее пространство, экзистенциализм, экзистенциал.

Malaniy N. I. The model of external space as the element of fictional world in the novels of I. Bahryanyi «Person running on the edge» and E. M. Remarque «Time to live and time to die».

Annotation. The author analyzes the modeling peculiarities of external space of the novels about World War II of Ukrainian (I. Bahryanyi) and German (E. M. Remarque) writers. The level of interaction between the elements of space and internal existence of personages is determined. The similar existentially-psychological filling of military space is underlined.

Keywords: chronotope, external space, local space, internal space, existentialism, existential.

427. Папуша І. В. Наративна типологія Франца Штанцеля / І. В. Папуша // *Studia methodologica* / упоряд. І. Папуша. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34 : Теорія літератури і гуманітарні студії : зб. наук. пр. з нагоди сімдесятип'ятиріччя д-ра філол. наук, проф., акад. Академії вищої школи України Романа Гром'яка. – С. 32–42.

Анотація. Стаття присвячена осмисленню теоретичного, евристичного та методичного потенціалу теорії наратива, запропонованої австрійським наратологом Францом Штанцелем. Розглянуто еволюцію та теоретичні основи наративної типології Штанцеля.

Ключові слова: Франц Штанцель, теорія наратива, наративна типологія.

428. Чуловський Б. С. Досвід німецького гелдерлінознавства в російсько-українському літературному просторі / Б. С. Чуловський // *Studia methodologica* / упоряд. І. Папуша. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34 : Теорія літератури і гуманітарні студії : зб. наук. пр. з нагоди сімдесятип'ятиріччя д-ра філол. наук, проф., акад. Академії вищої школи України Романа Гром'яка. – С. 233–239.

Анотація. У статті аналізується вплив німецького гелдерлінознавства на розвиток російсько-української літературно-критичної думки, зокрема роль літературної рецепції класика німецької літератури в російсько-українському літературознавстві.

Ключові слова: гелдерлінознавство, літературна рецепція, рецептивний горизонт.

Чуловский Б. С. Опыт немецкого гелдерлиноведения в русско-украинском литературном пространстве.

Аннотация. В статье анализируется влияние немецкого гелдерлиноведения на развитие русско-украинской литературно-критической мысли, в частности роль литературной рецепции классика немецкой литературы в российско-украинском литературоведении.

Ключевые слова: гелдерлиноведение, литературная рецепция, рецептивный горизонт.

Chulovsky B. S. The experience of German Hölderlin studies in Russian and Ukrainian literary process.

Annotation. The article analyzes the impact of German Helderlin studies the development of Russian-Ukrainian literary critical thought, in particular the role of literary reception of the classic of German literature in the Russian-Ukrainian literary studies.

Keywords: Hölderlin studies, literary reception, receptive horizon.

Кафедра українського та загального мовознавства

429. Бачинська Г. Апелятивні назви в основах прізвищ жителів міста Козови / Г. Бачинська / Г. Бачинська // Наукові записки Вінниць. держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Сер. Філологія (мовознавство) / голов. ред. Н. Л. Іваницька. – Вінниця, 2012. – Вип 16. – С. 339–344.

Анотація. У статті аналізуються апелятивні назви в основах прізвищ жителів м.Козови. Прізвища є багатим джерелом для вивчення лексичного розмаїття мови, історії, побуту, господарської і культурної діяльності народу на різних історичних етапах.

Ключові слова: антропонім, прізвище, твірна основа, лексема.

Бачинская Г. Апелятивные названия в основах фамилий жителей г. Козова.

Аннотация. В статье анализируются апелятивные названия в основах фамилий жителей м. Козовы. Фамилии являются богатым источником для изучения лексического разнообразия языка, истории, быта, хозяйственной и культурной деятельности народа на разных исторических этапах.

Ключевые слова: антропоним, фамилия, образующая основа, лексема.

Bachynska H. Appelyativnoy names in the fundamentals of the names of the residents of Kozova.

Annotation. The article deals with meaning of the word formative stems of the surnames of the inhabitants of the city Kozova. Surnames are a rich source for the investigation of the lexical variability of the language, history way of life, economical and cultural activity of the people at various historical levels. The majority of the surnames are coined on the basis of proper names, the second in the number is the group of the appellative-based proper names.

Ke words: antroponim, surname, proper name, common name, noun stems.

430. Бачинська Г. Найменш поширені словотвірні моделі прізвищ українців, переселених з Польщі на Тернопільщину / Г. Бачинська // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мовознавство / редкол.: Д. Г. Бучко, В. В. Грещук, В. В. Німчук [та ін.]. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2 (21) 2011-1 (22) 2012. – С. 118–128.

Анотація. У статті проаналізовано найменш поширені прізвища українців – переселенців, які після Другої світової війни були насильно виселені із споконвіку заселених українським етносом територій – Лемківщини, Надсяння, Підляшшя та Холмщини і поселені в 1945-1946 рр. на територію Тернопільщини. Найменш вживаними у наших матеріалах виявилися прізвища з суфіксами -ич, -ець, -ко, -ик, -ай, -ей, -ій, -ач, -ок, -ек, -івка, -ан, -ун.

Ключові слова: онім, апеллятив, формант, спосіб творення, антропонім.

Бачинская Г. Наименее распространены словообразовательные модели фамилий украинцев, переселенных из Польши в Тернопольщину.

Аннотация. В статье проанализированы наименее распространенные фамилии украинских-переселенцев, которые после Второй мировой войны были насильно выселены из исконно заселенных украинским этносом территорий - Лемковщины, Надсяння, Подляшья и Холмщины и поселены в 1945 -1946 гг на территорию Тернопольщины. Наименее применяемыми в наших материалах оказались фамилии с суффиксами -ич,-ец,-ко,-ик,-ай,-ей,-й,-ач,-ок,-ек,-ивко,-ан,-ун.

Ключевые слова: оним, апеллятив, формант, способ создания, антропоним.

Bachynska H. The least widespread structural models of the family names of the Ukrainians who were resettled from Poland to Ternopil region.

Annotation. The article analyzes the least widespread structural models of the family names of the Ukrainians who were forcibly resettled in 1945-1946 from the territories where they had been living from time immemorial. The least widespread models in the material under study are the family names formed with the help of the suffixes -ych-, -ets-, -ko-, -yk-, -aj-, -ej-, -ij-, -ach-, -ok-, -ek-, -ivka-, -an-, -un and some others.

Keywords: antroponymy, a proper name, forming suffix, a common name, noun stems.

431. Буда В. А. Авторські перифрази як засіб образності у романі Ліни Костенко «Записки українського самашедшого» / В. А. Буда // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мовознавство / редкол.: Д. Г. Бучко, В. В. Грещук, В. В. Німчук [та ін.]. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2 (21) 2011-1 (22) 2012. – С. 48–54.

Анотація. У статті проаналізовано авторські перифрази, які творять головні образи роману. Вказано, що в основному це поширені конструкції, які виконують не синонімічну, а оцінну функцію. Зауважено, що особливе стилістичне навантаження несуть перифрази-оксиморони і тавтологічні описові звороти.

Ключові слова: перифраз, образ, тавтологія, оксиморон, оцінна функція.

Буда В. Авторские перифразы как средство образности в романе Лины Костенко «Записки украинского самашедшего».

Аннотация. В статье проанализированы авторские перифразы, создающие главные образы в романе. Указано, что в основном это распространённые конструкции, которые выполняют не синонимическую, а оценную функцию. Замечено, что особую стилистическую загрузку несут перифразы – оксимороны и тавтологические описательные конструкции.

Ключевые слова: перифраз, образ, тавтологія, оксиморон, оцінна функція.

Buda V. Author's periphrases as means of imagery in the novel by Lina Kostenko «Notes by Ukrainian crazy».

Annotation. Author's periphrases which create the main images of the novel were analyzed in the article. It is indicated that these are mostly extended constructions which perform not synonymous but evaluative function. In addition, periphrases-oxymoron and tautological descriptive constructions bear special stylistic loading.

Keywords: periphrases, image, tautology, oxymoron, evaluative function.

432. Бучко Г. Є. Віддієслівні деривати в антропонімії Карпат і Прикарпаття / Г. Бучко, Д. Бучко // Вісник Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника. Сер. Філологія / голов. ред. В. Г. Матвійшин. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип. 32/33. – С. 166–172.

Анотація. У статі проаналізовано ойконіми Гуцульщини за визначеними нами принципами і способами номінації та встановлено, що найбільшу кількість (більше 43%) назв населених пунктів цього краю утворено за 2-им принципом номінації, тобто шляхом перенесення назв річок, гір, лісів і ін. на виниклі поруч поселення. Значно менше (лише 34,7%) назв поселень виникло за першим принципом номінації – за прямою і опосередкованою участю людського фактора. Такий результат номінації поселень свідчить про відносно пізнє заселення досліджуваної території.

Ключові слова: ойконім, гідронім, Гуцульщина, оронім, принцип і спосіб номінації.

Бучко А., Бучко Д. Несколько замечаний к вопросу номинации поселений Гуцульщины.

Аннотація. В статье проанализированы ойконимы Гуцульщины по определяемым нами принципам и способам номинации. Установлено, что наибольшее количество (более 43%) названий населенных пунктов этого края образовано по второму принципу номинации то есть путем перенесения названий рек, гор, лесов и т.п. на возникшие рядом населения. Значительно меньше (лишь 34,7%) названий поселений возникло по первому принципу номинации – при прямом и опосредованном участии человеческого фактора. Такой результат номинации поселений свидетельствует о относительно позднем заселении исследуемой территории.

Ключевые слова: ойконим, гидроним, Гуцульщина, ороним, принцип и способ номинации.

Buchko H., Buchko D. Some notes to the question of Hutzul settlement nomination.

Annotation. In the article the Huzul oikonyms by determined principles and ways of nominations are analyzed and it was determined that most of the names (more than 43%) of the settlements of this region are formed by means of the 2-nd principle of nomination that is by means of transferring of the names of the rivers, mountains, forests etc. to the appearing close settlements. Much fewer (only 34 %) of the settlement names were formed by means of the first principle of nomination - by means of direct and indirect human influence. Such a result of settlement nomination shows relatively late settling of the investigated area.

Key words: oikonym, hydronym, Huzul region, oronym, principle and method of nomination.

433. Бучко Д. Г. Покутсько-гуцульські паралелі в ойконімії / Д. Бучко // Наукові записки НаУКМА / ред. кол.: В. С. Брюховецький [та ін.]. – К. 2012. – Т. 137 : Філологічні науки. – С. 82–87.

Анотація. У статті зроблено спробу порівняти на сучасному рівні антропонімію Покуття і Гуцульщини в результаті якої встановлено: 1) істотне домінування на території Покуття ойконімів, що походять від апелятивів, гідронімів і мікротопонімів, а на території Гуцульщини, навпаки, домінування других над першими; 2) відсутність в ойконімії Гуцульщини окремих моделей назв поселень, мотивованих антропонімами. Це пояснюємо порівняно пізнім часом заселення цієї території.

Ключові слова: антропонім, ойконім, гідронім і мікротопонім.

Buchko D. Parallels between oikonymies of Pokuttia and Hutsulia.

Annotation. This paper offers a conemporary study comparing oikonymies of Pokuttia and Hutsulia. The main conclusions of the study are (1) in Pokuttia, oikonyms derived from anthroponyms substantially dominate oikonyms derived from appellatives, hydronyms, and microtoponyms, while in Hutsulia, the situation is reversed, and the latter type of oikonyms dominates over the former; 2) some models of populated place names motivated by anthroponyms are absent in the oikonymy of Hutsulia, which can be explained by the relatively recent time of Hutsulia population.

Keywords: antroponym, oikonym, hydronym, etymology, microtoponym.

Бучко Д. Покутско-гуцульские параллели в ойконимии.

Аннотация. В статье сделана попытка сравнить на современном уровне ойконимию Покутья и Гуцульщины, в результате чего установлено: 1) существенное преимущество на территории Покутья отантропонимных ойконимов по сравнению с отапеллятивными, отгидронимными и отойконимными ойконимами, а на территории Гуцульщины наоборот: вторые доминируют над первыми; 2) отсутствие в ойконимии Гуцульщины отдельных моделей названий поселений, мотивированных антропонимами. Этот факт объясняем сравнительно поздним заселением данной территории.

Ключевые слова: антропоним, ойконим, гидроним, микропоним.

434. Заборна М. Асоціативний аспект художньої картини світу Бориса Харчука / М. Заборна // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Мовознавство / редкол.: Д. Г. Бучко, В. В. Грещук, В. В. Німчук [та ін.]. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2 (21) 2011 – 1 (22) 2012. – С. 6–16.

Анотація. Представлено асоціацію як основу формування макрообразів у художній картині світу митця. Простежено закономірності відтворення в художньому тексті асоціативного осмислення дійсності.

Ключові слова: асоціація, асоціативна діада, актуалізатор, асоціат, асоціативна база, картина світу, макрообраз.

Заборная М. Ассоциативный аспект художественной картины мира Бориса Харчука.

Аннотация. Представлена ассоциация как основа формирования макрообразов в художественной картине мира. Определены закономерности отражения в художественном тексте ассоциативного осмысления действительности.

Ключевые слова: ассоциация, ассоциативная диада, актуализатор, ассоциат, ассоциативная база, картина мира, макрообраз.

Zaoborna M. Associative aspect of Borys Kharchuk's artistic worldview.

Annotation. An association has been presented as a basis of macroimages formation in artistic worldview of the artist. There have been traced reproduction patterns of associative comprehension of reality.

Keywords: association, associative dyad, actualizer, asociat, associative base, worldview, macroimage.

435. Заборна М. Асоціація як основа порівняння в дискурсі Михайла Стельмаха / М. Заборна // Слов'янський збірник : зб. наук. пр. / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова ; відп. ред. М. І. Зубов. – К., 2012. – Вип. 17, ч. 2. – С. 364-369.

Анотація. Осмислено дискурс як когнітивно-комунікативно спрямований спосіб оперування мовними одиницями. Простежено зв'язок між структурно-семантичною організацією порівняльної конструкції та характером асоціативного мислення письменника як суб'єкта пізнання та мовлення.

Ключові слова: асоціація, асоціативна техніка, ситуація-асоціат, порівняльна конструкція, еталон порівняння, дискурс.

Zaobornaya M. Ассоциация как основа сравнения в дискурсе Михаила Стельмаха.

Аннотация. Осмыслен дискурс как когнитивно-коммуникативно направленный способ оперирования языковыми единицами. Отслежена связь между структурно-семантической организацией сравнительной конструкции и характером ассоциативного мышления писателя как субъекта познания и речи.

Ключевые слова: ассоциация, ассоциативная техника, ситуация-ассоциат, сравнительная конструкция, эталон сравнения, дискурс.

Zaoborna M. Association as the basis for comparison in the discourse by Mykhailo Stelmah.

Annotation. Discourse as a cognitively and communicatively directed way of language unit operating has been thought out and discussed in the article. Connection between structural and semantic organization of comparative structure and the character of associative thinking of the investigated writer as the subject of cognition and speech has been observed.

Keywords: association, associative technique, situation-associate, comparative structure, etalon of comparison, discourse.

436. Заборна М. Синтаксичні маркери асоціативного мовомислення Богдана Лепкого // М. Заборна / Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / за заг. ред. М. П. Ткачука. – Тернопіль, 2012. – Вип. 36.

Анотація. Визначено синтаксичну конструкцію як засіб репрезентації певного смислу, яким оперує людина в процесі пізнання та відтворення дійсності. Проаналізовано систему реченневих структур, що в тексті Богдана Лепкого маніфестують індивідуально-авторське асоціативне бачення світу.

Ключові слова: асоціація, асоціативна діада, асоціат, синтаксична структура, порівняльна конструкція, еталон порівняння, ідіолект, центр системи одиниць, напівпериферія, периферія.

Заборная М. Синтаксические маркеры ассоциативного языкового мышления Богдана Лепкого.

Аннотация. Определена синтаксическая конструкция как средство репрезентации того или иного смысла, которым оперирует человек в процессе познания и воспроизведения действительности. Проанализирована система предложений, манифестирующих в тексте Богдана Лепкого индивидуально-авторское ассоциативное видение мира.

Ключевые слова: ассоциация, ассоциативная диада, ассоциат, сравнительная конструкция, эталон сравнения, идиолект, центр системы единиц, полупериферия, периферия.

Zaoborna M. Syntactic markers of Bohdan Lepkyu's associative language mode of thinking.

Annotation. Syntactic construction as a means of representing of a specific meaning by which a man operates in the process of learning and reproduction of reality was defined. The system of sentence structures that manifest individual author's associative vision of the world in the texts of Bohdan Lepkyu was analyzed.

Keywords: association, associative dyad, associate, syntactic structure, comparative construction, model of comparison, idiolect, center of the system of units, semiperiphery, periphery.

437. Лісняк С. Мовознавчі проблеми у листуванні Володимира Гнатюка / С. Лісняк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мовознавство / редкол.: Д. Г. Бучко, В. В. Грещук, В. В. Німчук [та ін.]. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2 (21) 2011 – 1 (22) 2012. – С. 180-188.

Анотація. У статті розглядаються актуальні мовознавчі проблеми кінця ХІХ-початку ХХ ст., порушені в листуванні Володимира Гнатюка з відомими українськими та зарубіжними лінгвістами. Основна увага в роботі приділена діалектологічним питанням. Огляд листів виявив важливі матеріали про тісну співпрацю видатного діяча України В. Гнатюка і російського філолога О. Шахматова.

Ключові слова: листування, епістолярій, славістика, діалектологія, говори, правопис.

Аннотация. В статье рассматриваются актуальные лингвистические проблемы конца ХІХ-начала ХХ в., которые затрагивались в переписке Владимира Гнатюка с известными украинскими и зарубежными языковедами. Основное внимание в работе уделено вопросам диалектологии. Обзор писем представил важные материалы о тесном сотрудничестве выдающегося украинского ученого В. Гнатюка и русского филолога А. Шахматова.

Ключевые слова: переписка, эпистолярій, славистика, диалектология, говори, правописание.

Lisnyak S. Linguistic problems in correspondence of Volodymyr Gnatyuk.

Annotation. The article deals with the actual linguistic problems of the end of the XIX – the beginning of the XX century, which raised in Volodymyr Gnatyuk's correspondence with famous Ukrainian and foreign linguists. The main attention is paid to issues of dialectology. Because of review letters it was found important materials about close cooperation outstanding figure of Ukraine V.Gnatyuk and Russian philologist O. Shakhmatov.

Key words: correspondence, epistolary, Slavic studies, dialectology, dialects, orthography.

438. Лісняк С. Л. Семантико-стилістичне навантаження звертань у поетичних творах Богдана Лепкого / С. Лісняк // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Літературознавство / відп. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 36.

Анотація. Стаття присвячена аналізу звертань у поетичному мовленні Богдана Лепкого. Ці мовні засоби охарактеризовані за структурно-граматичними ознаками, семантикою, експресивно-стилістичним забарвленням. Значна увага приділена визначенню функціонального навантаження звертань у тексті поезій автора.

Ключові слова: звертання, вокатив, непоширені звертання, поширені звертання, риторичні звертання, позитивно-оцінний зміст, негативно-оцінний зміст.

Лісняк С. Семантико-стилистическая нагрузка обращений в поэтических произведениях Богдана Лепкого.

Аннотация. Статья посвящена анализу обращений в поэтическом творчестве Богдана Лепкого. Эти языковые средства охарактеризованы по структурно-грамматическим признакам, семантике, экспрессивно-стилистической окраске. Значительное внимание уделено определению функциональной нагрузки обращений в поэтических текстах автора.

Ключевые слова: обращение, нераспространенные обращения, распространенные обращения, риторические обращения, положительно-оценочный смысл, отрицательно-оценочный смысл.

Lisnyak S. Semantic-stylistic traffic in the poetry of Bohdan Lepky.

Annotation. The article is devoted to the analysis of appeals in Bohdan Lepkyi's poetic speech. These language features are characterized by structural and grammatical characteristics, semantics, expressive, stylistic coloring. Considerable attention is paid to defining the functional load of appeals in the text of the poems of the author.

Keywords: address, vocative, unexpanded address, expanded address, rhetorical address, positive evaluative sense, negative evaluative sense.

439. Лобас Н. До проблеми укладання українсько-польського словника літературознавчих термінів/ Н. Лобас // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / відп. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 36.

Анотація. У статті запропоновано проект українсько-польського словника літературознавчих термінів, подана його концепція, зумовлена специфікою співвіднесення української та польської літературознавчих терміносистем, виокремлено основні проблеми, що виникають у процесі укладання такого типу словника, висновки та пропозиції проілюстровано прикладами словникових статей для поокремих термінів.

Ключові слова: словник, укладання словника, літературознавчий термін, омонімія термінів, неспівпадіння значень, авторський коментар, авторське мовлення.

Лобас Н. К. проблеме создания украинско-польского словаря литературоведческих терминов.

Аннотация. В статье предложен проект украинско-польского словаря литературоведческих терминов, представлена его концепция, вызванная спецификой соотношения украинской и польской литературоведческих терминсистем, выделены основные проблемы, возникающие в процессе составления такого типа словаря, выводы и предложения проиллюстрированы примерами словарных статей для отдельных терминов.

Ключевые слова: словарь, составление словаря, литературоведческий термин, омонимия терминов, несовпадение значений, авторский комментарий, авторская речь.

Lobas N. On the question of compiling of the Ukrainian-Polish dictionary of literary terms.

Annotation. This article presents a project of the Ukrainian-Polish dictionary of literary terms, outlines its concept due to the specific of comparing of Ukrainian and Polish literary terminological systems, emphasizes the main problems arising in the process of compiling of this type of dictionary, conclusions and offers illustrated with the examples of some entries taken from definite dictionaries of literary terms.

Keywords: dictionary, compiling of the dictionary, literary terms, homonymy of terms, mismatch in meanings, author's comments, author's words.

440. Лобас Н. Майстра Мацежинського розмова зі смертю (танатологічні аспекти поезії Пйотра Мацежинського) / Н. Лобас // *Studia methodologica* / упоряд. І. Папуша. – Тернопіль, 2012. – Вип. 34 : Теорія літератури і гуманітарні студії : зб. наук. пр. з нагоди сімдесятип'ятиріччя д-ра філол. наук, проф., акад. Академії вищої школи України Романа Гром'яка.

Анотація. У статті розглядаються дві збірки сучасного польського поета П.Мацежинського. Предметом розгляду є мотив танцю смерті (dance macabre) та його трансформації у творчості поета.

Ключові слова: літературна танатологія, танець смерті, dance macabre, образ, мотив, проблематика.

Лобас Н. Мастера Мацежинского разговор со смертью (танатологические аспекты поэзии Пйотра Мацежинского).

Аннотация. В статье рассматриваются два сборника современного польского поэта П.Мацежинского. Предметом рассмотрения является мотив пляски смерти (dance macabre) и его трансформации в творчестве поэта.

Ключевые слова: литературная танатология, пляска смерти (dance macabre), образ, мотив, проблематика.

Lobas N. Master Macierzynski's conversation with Death (thanatological aspects of Piotr Macierzynski's poetry).

Annotation. The article analyzes two poetry books of contemporary Polish poet Piotr Macierzynski. The subject of scholarly attention can be defined as a death dance motif (danse macabre) and its transformations in poet's works.

Keywords: Thanatology in Literary Theory, dance of death (dance macabre), image, motif, problems.

441. Лобас Н. Постмодернізм та карнавалізація: модуси відповідності / Н. Лобас // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Літературознавство / відп. ред. М. П. Ткачук. – Тернопіль, 2012. – Вип. 36.

Анотація. У статті зроблено спробу зіставити деякі аспекти постмодернізму та карнавалізації з метою довести їх спорідненість, що виражається, зокрема, в однаковому сприйнятті дійсності (світовідчутті), а також основних характеристиках літературної практики.

Ключові слова: карнавалізація, менипея, постмодернізм, іронія, самоіронія, пародія, самопародія, децентралізація, деміфологізація, профанація, сакральне, гра, утопія.

Lobas N. Postmodernism and carnivalization: moduses of correspondance.

Анотація. В статье сделана попытка сопоставить некоторые аспекты постмодернизма и карнавализации с целью доказать их родство, выражающееся, в частности, в одинаковом восприятии действительности (мироощущении), а также основных характеристиках литературной практики.

Ключевые слова: карнавализация, мениппея, постмодернизм, ирония, самоирония, пародия, самопародия, децентрализация, демифологизация, профанация, сакральное, игра, утопия.

Lobas N. Postmodernism and carnivalization: modus of accordance.

Annotation. The article attempts to compare some aspects of postmodernism and carnivalization to prove their kinship, expressed, in particular, in the same perception of reality (worldview) and the main characteristics of literary practice.

Keywords: carnivalization, menippea, postmodernism, irony, self-irony, parody, self-parody, decentralization, demythologization, profanation, sacrum, game, utopia.

442. Панчук Г. Особливості агентивної пасивної лексики в основах прізвищ Опілля та Розточчя / Г. Панчук, О. Марочкіна // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Мовознавство / редкол.: Д. Г. Бучко, В. В. Грешук, В. В. Німчук [та ін.]. – Тернопіль, 2012. – Вип. 2 (21) 2011 – 1 (22) 2012. – С. 158–162.

Анотація. Стаття присвячена аналізу пасивної лексики на позначення назв осіб за професією чи заняттям в основах прізвищ Опілля та Розточчя. З'ясовуються спільні і відмінні особливості такої лексики на зазначених територіях.

Ключові слова: пасивна лексика, агентивна лексика, апелятив.

Панчук Г., Марочкина О. Особенности агентивной пассивной лексики в основаниях фамилий Опилля и Росточья.

Аннотация. Статья посвящена анализу пассивной лексики на обозначение названий лиц по профессии или занятия в основании фамилий Ополья и Росточья. Исследуются общность и различие такой лексики на обозначенных территориях.

Ключевые слова: пассивная лексика, агентивная лексика, аппелятив.

Panchuk H., Marochkina O. Features agentive passive vocabulary in the surnames Opillya and Roztochia.

Annotation. The article analyzes the passive vocabulary to describe the names of individuals in a profession or occupation in the surnames Opillya and Roztochia. Fomaking common and distinctive features of this vocabulary in these areas.

Keywords: passive vocabulary, agentive language, common noun.

Кафедра української мови

443. Бабій І. М. Дієслівна індивідуально-авторська номінація у творах Михайла Стельмаха / І. М. Бабій // Українське мовознавство : міжвідомчий наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2012. – Вип. 42/1. – С. 10–13.

Анотація. Стаття присвячена розгляду характерних особливостей індивідуально-авторських інновацій-дієслів у творах М. Стельмаха. Схарактеризовано семантику дієслівних новотворів, особливості їх творення.

Ключові слова: новотвір, авторський неологізм, індивідуально-авторські інновації, дієслівні інновації.

Бабий И. М. Глагольная индивидуально-авторская номинация в произведениях Михаила Стельмаха.

Аннотация. Статья посвящена рассмотрению характерных особенностей индивидуально-авторских инноваций-глаголов в произведениях М. Стельмаха. Проанализировано семантику новообразований-глаголов, особенности их образования.

Ключевые слова: новообразование, авторский неологизм, индивидуально-авторские инновации, инновации-глаголы.

Babiy I. M. Individual author's verbal nomination in the works of Mykhailo Stelmakh.

Annotation. The article deals with some characteristic features of the individual author's verbal innovations created by M. Stelmakh in his works. The semantics of neologisms of the verbs has been analyzed, the peculiarities of their formation have been determined.

Keywords: neologism, author's neologism, individual author's innovations, verbal innovations.

444. Бабій І. М. Індивідуально-авторські назви осіб у художній картині М. Стельмаха / І. М. Бабій // Слов'янський збірник : зб. наук. пр. / Одес. нац. ун-т ім.І. І. Мечникова ; відп. ред. М. І. Зубов. – К., 2012. – Вип. 17, ч. 2. – С. 572–577.

Анотація. У статті здійснено лінгвістичний аналіз авторських неологізмів у творах М. Стельмаха. Схарактеризовано семантику новотворів-назв осіб, особливості їх творення та стилістичного функціонування.

Ключові слова: новотвір, авторський неологізм, індивідуально-авторські інновації, неолексема, окказіоналізм, назви осіб.

Бабій И. М. Индивидуально-авторские личностные наименования в художественной картине М. Стельмаха.

Аннотация. В статье произведён лингвистический анализ авторских неологизмов в произведениях М. Стельмаха. Проанализирована семантика новообразований-личностных наименований, особенности их образования и стилистического функционирования.

Ключевые слова: новообразование, авторский неологизм, индивидуально-авторские инновации, неолексема, окказионализм, личностные наименования.

Babiy I. M. Individual author's nomination of people in literary works of M. Stelmakh.

Annotation. The article illustrates the results of the linguistic analysis of neologisms, created by M. Stelmakh in his works. The semantics of neologisms-nomination of people has been analyzed, the peculiarities of their formation and stylistic functioning in the prose of the author have been determined.

Keywords: neologism, author's neologism, individual author's innovations, neo-lexeme, occasionalism, nomination of people.

445. Бабій І. М. Функціонування прикметникових інновацій в авторському лексиконі М. Стельмаха (на матеріалі романів «Хліб і сіль» та «Дума про тебе») / І. М. Бабій // Мова і культура. – К., 2012. – Вип. 15, т. 3 (157). – С. 92–98.

Анотація. Стаття присвячена розгляду характерних особливостей індивідуально-авторських інновацій-прикметників у творах М. Стельмаха. Схарактеризовано семантику прикметникових новотворів, особливості їх творення та стилістичного функціонування.

Ключові слова: новотвір, авторський неологізм, індивідуально-авторські інновації, прикметникові інновації, окказіоналізм.

Бабий И. М. Функционирование прилагательных инноваций в авторском лексиконе М. Стельмаха (на материале романов «Хлеб и соль» и «Дума о тебе»).

Аннотация. Статья посвящена рассмотрению характерных особенностей индивидуально-авторских инноваций-прилагательных в произведениях М. Стельмаха. Проанализировано семантику новообразований-прилагательных, особенности их образования и стилистического функционирования.

Ключевые слова: новообразование, авторский неологизм, индивидуально-авторские инновации, инновации-прилагательные, окказионализм.

Babiy I. M. Functioning the adjectival innovation in the author's lexicon M. Stelmakh (based on the novel «Bread and Salt» and «Thinking of you»).

Annotation. The article deals with some characteristic features of adjective individual author's innovations, created by M. Stelmakh in his works. The semantics of adjective neologisms has been analyzed; the peculiarities of their formation and stylistic functioning have been determined.

Keywords: neologism, author's neologism, individual author's innovations, adjective innovation, occasionalism.

446. Вільчинська Т. Лінгвалізація числових символів у фразеологічних одиницях (на матеріалі тернопільських мас-медіа) / Т. Вільчинська // Українське мовознавство : міжвідомчий наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; голов. ред. А. К. Мойсієнко. – К., 2012. – Вип. 42/1. – С. 59–63.

Анотація. Стаття присвячена розгляду числових символів, реалізованих у фразеологічних одиницях, представлених у мас-медійних текстах. Виявлено і проаналізовано фразеологізми із числовим компонентом, встановлено їх роль як засобів вираження образності.

Ключові слова: число, символ, фразеологізми, газетні тексти, образні засоби.

Вильчинская Т. Лингвализация числовых символов во фразеологических единицах (на материале тернопольских масс-медиа).

Аннотация. Статья посвящена рассмотрению числовых символов, реализованных во фразеологических единицах, представленных в масс-медийных текстах. Выявлены и проанализированы фразеологизмы с числовым компонентом, определена их роль как средств выражения образности.

Ключевые слова: число, символ, фразеологизм, газетные тексты, образные средства.

Vilchynska T. Linguistic transformations of the numeric characters in the phraseological units (based on the material of Ternopil's mass media).

Annotation. The article is dedicated to consider the numeric symbols that are implemented in idioms which are represented in mass media texts. Phraseologisms with numerical component are revealed and analyzed. Their role as the means of expressing the imagery is determined.

Keywords: number, symbol, phraseologisms, newspaper texts, figurative means.

447. Вільчинська Т. Лінгвокультурна природа концепту «душа» у фраземіконі Б. Харчука / Т. Вільчинська // Вісник Одеського нац. ун-ту. Сер. Філологія. – Одеса, 2012. – Т. 17, вип. 4. – С. 18-22.

Анотація. Стаття присвячена аналізу концепту «душа», реалізованому в українських фраземах, засвідчених у художній мові Б. Харчука. Лексему душа розглядаємо як семантичний центр різноструктурних фразеологізмів. Встановлено, що фразеологічні одиниці є одним з основних мовних засобів збереження важливої для народу сакральної і несакральної інформації.

Ключові слова: концепт «душа», фразема, сакральна і несакральна сфери, концептуальний смисл, Б. Харчук.

Вильчинская Т. Лингвокультурная природа концепта «душа» у фраземиконе Б. Харчука.

Аннотация. Статья посвящена анализу концепта «душа», реализованного в украинских фразеологизмах, засвидетельствованных в художественном языке Б. Харчука. Лексему душа рассматриваем как семантический центр разноструктурных фразеологических единиц. Установлено, что фразеологизмы являются одним из основных языковых средств сохранения важной для народа сакральной и несакральной информации.

Ключевые слова: концепт «душа», фразема, сакральная и несакральная сферы, концептуальный смысл, Б. Харчук.

Vilchynska T. Linguocultural Nature of the Concept «Soul» in B. Kharchuk's Phrasemicon.

Annotation. The article deals with the analysis of the concept of «soul» which is realized in Ukrainian phrases presented in B. Kharchuk's literary language. The word «soul» is examined as the semantic center of many-structural phrases. It has been defined that the phrasal words are one of the main linguistic means of perpetuation of the important sacral and secular information for the people.

Keywords: concept of «soul», phrase, sacral and secular sphere, conceptual sense, B. Kharchuk.

448. Вільчинська Т. Мовна концептуалізація тваринного світу в українській фразеосистемі / Т. Вільчинська // Мова і культура. – К., 2012. – Вип. 15, т. 3 (157). – С. 145–150.

Анотація. Стаття присвячена аналізу фразеологічних одиниць із зоонімічним компонентом в українській мові. Встановлено, що в основу концептуалізації тваринного світу покладені наївні уявлення людей про стереотипи поведінки тварин, а також аксіологічні стереотипи етносвідомості.

Ключові слова: фразеосистема, фразеологізм, концептуалізація, тваринний світ, людина, стереотип, аксіологічна маркованість.

Вильчинская Т. Языковая концептуализация животного мира в украинской фразеологической системе.

Аннотация. Статья посвящена анализу фразеологических единиц из зоонимическим компонентом в украинском языке. Выявлено, что в основу концептуализации животного мира легли наивные представления людей о стереотипах поведения животных, а также аксиологические стереотипы в этносознании.

Ключевые слова: фразеосистема, фразеологизм, концептуализация, животный мир, человек, стереотип, аксиологическая маркированность.

Vilchynska T. The linguistic conceptualization of the Wildlife in the Ukrainian phraseosystem.

Annotation. The article presents the analysis of phraseological units with zoonymic component in the Ukrainian Language. It has defined, that the basic of conceptualization of Wildlife is formed by naive ideas of people about animals behavior stereotypes, and also by axiological ethnoconsciousness.

Keywords: phraseosystem, phraseologism, conceptualization, Wildlife, a human, stereotype, axiological markedness.

449. Кость І. Вербалізація емоційного стану людини в українському прозовому тексті (на матеріалі творів Ірини Вільде) / І. Кость // Мова і культура. – К., 2012. – Вип. 15, т. 4 (158). – С. 344–349.

Анотація. Стаття присвячена проблемі визначення ідіостильової манери вербалізації внутрішньої сфери персонажів творів Ірини Вільде. Увага зосереджена на особливостях маніфестації емоцій одиницями лексико-фразеологічного рівня, а також на виокремленні провідних та периферійних переживань.

Ключові слова: вербалізація, емоція, лексема, фразеологізм, текст.

Аннотация. Статья посвящена проблеме определения идиостилевой манеры вербализации внутренней сферы персонажей произведений Ирины Вильде. Внимание сосредоточено на особенностях манифестации эмоций единицами лексико-фразеологического уровня, а также на выделении ведущих и периферийных переживаний.

Ключевые слова: вербализация, эмоция, лексема, фразеологизм, текст.

Annotation. The article deals with the definition of the idiomatic style of characters' inner sphere verbalization in Iryna Vilde's prose. The focus is made on peculiarities of emotions demonstration with the help of lexical-phraseological units, as well as on the selection of major and peripheral experiences.

Keywords: verbalization, emotion, lexical unit, phraseological unit, text.

450. Миколенко Т. Антонімічні відношення одиниць сленгу / Т. Миколенко // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія»; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 24. – С. 202–203.

Анотація. У статті розглянуто антонімічні відношення сленг-лексики. Виокремлено антонімічні пари з урахуванням денотативних і конотативних сем. Виявлено існування контекстуальної антонімії.

Ключові слова: лексика, сленг, антонімічні відношення.

Аннотация. В статье рассмотрены антонимические отношения сленг-лексики. Выделены антонимические пары с учетом денотативных и коннотативных сем. Обнаружено существование контекстуальной антонимии.

Ключевые слова: лексика, сленг, антонимические отношения.

Annotation. The article focuses on antonym pairs with the account of denotative and connotative value. Existence of a contextual antonymy is established.

Keywords: lexicon, slang, opposition communications.

451. Миколенко Т. Специфіка опрацювання курсу історії української літературної мови в умовах кредитно-трансферної системи / Т. Миколенко // Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка / голов. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – № 1. – С. 108–111.

Анотація. У статті описано специфіку вивчення курсу історії української літературної мови. Запропоновано розподіл навчального матеріалу з теми

«Розвиток нової української літературної мови другої половини XIX ст.» з урахуванням опрацювання її на лекціях, практичних та лабораторних заняттях, під час самостійної та індивідуальної роботи. Акцентовано увагу на зв'язку курсу історії української літературної мови з іншими дисциплінами та ролі викладача при виборі засобів організації навчального процесу. Розглянуто питання, пов'язані з літературним забезпеченням.

Ключові слова: історія української літературної мови, кредитно-трансферна система, програма.

Аннотація. В статті описана специфіка изучения курса истории украинского литературного языка с позиций проблемного анализа. Предложено распределение учебного материала по теме «Развитие нового украинского литературного языка второй половины XIX века» с учетом ее реализации на лекциях, практических и лабораторных занятиях, во время самостоятельной и индивидуальной работы. Акцентируется внимание на связи курса истории украинского литературного языка с другими дисциплинами и роли преподавателя при выборе средств организации учебного процесса. Рассмотрены вопросы, связанные с литературным обеспечением.

Ключевые слова: история украинского литературного языка, кредитно-трансферная система, программа.

Annotation. In article the specificity of studying of a course of history of the Ukrainian literary language from positions of the problem analysis is described. It is offered a teaching material distribution on a theme «Development of a new Ukrainian literary language of a second half XIX of century» taking into account its study at lectures, practical and laboratory researches, during independent and individual work. The attention is focused to communications of a course of history of the Ukrainian literary language with other disciplines and roles of the teacher at a choice of means of the organization of educational process. The questions connected with literary maintenance are considered.

Keywords: history of the Ukrainian literary language, credit-transfer system, program.

452. Наливайко М. Я. Неофіційна антропонімія сучасного села / М. Я. Наливайко // Вісник Львівського ун-ту. Серія філологічна / голов. ред. Т. Ю. Салига. – Львів, 2012. – Вип. 56, ч. 1. – С. 340–346.

Анотація. У статті досліджено неофіційну антропонімію сучасного села (прізвиська і сімейно-родові іменування жителів села Смолин Яворівського району Львівської області). Виявлено лексико-семантичну базу творення прізвиськ і з'ясовано мотиви їх надавання. Досліджено словотвірну структуру прізвиськ. Здійснено лексико-семантичний та структурний аналіз сімейно-родових іменувань. Встановлено, що лексичну базу сімейно-родових назв становлять імена, прізвиська, прізвища.

Ключові слова: антропонімія, ім'я, прізвисько, сімейно-родове іменування, відантропонімне прізвисько, відапелятивне прізвисько, прізвище.

Наливайко М. Я. Неофициальная антропонимия современной деревни.

Аннотація. В статті проаналізовано неофіціальну антропонімію сучасної деревни (прізвища і сімейно-родові названня деревни Смолин Яворівського району Львівської області). Изучено лексико-семантическую базу

создания прозвищ и выяснено мотивы их наделения. Исследовано словообразовательную структуру прозвищ. Произведено лексико-семантический и структурный анализ семейно-родовых названий. Установлено, что лексическая база семейно-родовых названий – имена, прозвища, фамилии.

Ключевые слова: антропонимия, имя, прозвище, семейно-родовое название, отантропонимное прозвище, отаппелятивне прозвище, фамилия.

Nalyvaiko M. Ya. The unofficial antroponymia of the modern village.

Annotation. The unofficial antroponymia of the modern village (the nicknames and the family nicknames of the inhabitants of the Smolyn village of the Yavoriv district of Lviv region) was studied in the article. There have been determined lexico-semantic word-building structure of nicknames and the causes for their naming have been identified in the thesis. Word-building structure of nicknames have been based. Lexico-semantic and structural analysis of family-generic names have been done in the thesis.

Keywords: anthroponomy, name, nickname, family-generic name, anthroponymous derived nickname, appellative derived nickname, territorial nickname.

453. Панцьо С. Є. Культурологічна значущість соматичної лексики (на матеріалі лемківської пісні) / С. Є. Панцьо, Л. О. Вакарюк // Наукові записки Вінниць. держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Серія: філологія (мовознавство) / голов. ред. Н. Л. Іваницька. – Вінниця, 2012. – Вип. 16. – С. 155–161.

Анотація. У статті висвітлюється культурологічна значущість соматичної лексики у контексті лемківської пісні. Досліджуються особливості вживання соматичних одиниць, виявляється їх символічний потенціал.

Ключові слова: культурологія, культурологічна значущість, соматична лексика.

Панцьо С. Е., Вакарюк Л. А. Культурологическое значение соматической лексики (на материалах лемковской песни).

Аннотация. В статье рассматривается культурологическое значение соматической лексики в контексте лемковской песни. Исследуются особенности употребления соматических единиц, выявляется их символический потенциал.

Ключевые слова: культурология, культурологическая значимость, соматическая лексика.

Pantsyo S. Ye, Vakaryuk L. O. The culturological significance of somatic vocabulary (in context of Lemko songs).

Annotation. In the article elucidate culturological significance of somatic vocabulary in context of Lemko songs. The especially of use of somatic units investigate, manifest their symbolic potential.

Keywords: culturology, culturological significance, somatic vocabulary.

454. Панцьо С. Є. Оцінні назви осіб у лемківських говірках: словотвірний аспект / С. Є. Панцьо // Волинь – Житомирщина : історико-філологічний збірник з регіональних проблем / Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2012. – Вип. 27. – С. 153–158.

Анотація. У статті розглядаються оцінні назви осіб у лемківських говірках у словотвірному аспекті. Виділяються словотвірні типи у межах афіксальної деривації, вказується їх продуктивність.

Ключові слова: афіксальна деривація, оцінні назви осіб, продуктивність, словотвірний аспект.

Панцьо С. Е. Оценочные названия личностей в лемковских диалектах: словообразовательный аспект.

Аннотація. В статье рассматриваются оценочные названия личностей в лемковских диалектах в словообразовательном аспекте. Выделяются словообразовательные типы в рамках аффиксальной деривации, представлена их продуктивность.

Ключевые слова: аффиксальная деривация, оценочные названия личностей, продуктивность, словообразовательный аспект.

Pantsyo Ye. The evaluation names of persons in the Lemko's dialects in derivational aspect.

Annotation. In the article deals evaluation names of persons in the Lemko's dialects in derivational aspect. The derivative types within the limits of affixal derivation allocate, their productivity indicate.

Keywords: affixal derivation, evaluative names of persons, productivity, derivational aspect.

455. Панцьо С. Є. Прагматико-стилістичний потенціал складних слів у сучасному поетичному тексті / С. Є. Панцьо, Л. О. Вакарюк // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах : зб. наук. пр. / голов. ред. В. Д. Шинкарук. – К., 2012. – Вип. 24. – С. 121–133.

Анотація. У статті розглянуто прагматико-стилістичний потенціал складних слів у сучасній поетичній мові.

Ключові слова: етнознак, ідіостиль, неологізм, okazionalizm, складне слово.

Панцьо С. Е., Вакарюк Л. А. Прагматико-стилистический потенциал сложных слов в современном поэтическом тексте.

Аннотація. В статье рассмотрено прагматико-стилистический потенциал в современном поэтическом языке.

Ключевые слова: этнознак, идиостиль, неологизм, okazionalizm, сложное слово.

Pantsyo S.Ye, Vakaryuk L. O. Pragmatic and stylistic potential of compound words in poetic discourse.

Annotation. Pragmatic and stylistic potential of compound words in modern poetic language has been investigated in the article.

Keywords: ethnosign, idiostyle, neologism, occassionalism, a compound word.

456. Панцьо С. Є. Про укладання словника фразеологізмів у художній мові Бориса Харчука / С. Є. Панцьо // Наукові записки. Серія філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія» ; редкол.: А. М. Архангельська, П. В. Білоус, Г. М. Вокальчук [та ін.]. – Острог, 2012. – Вип. 27. – С. 74–77.

Анотація. У статті висвітлюються принципи укладання словника фразеологізмів у художній мові Бориса Харчука. Наведено загальну схему словникової статті, вказано джерельну базу та матеріал словника.

Ключові слова: ідіоматика, ілюстративний матеріал, словникова стаття, фразеологічні одиниці.

Панцьо С. Е. О составлении словаря фразеологизмов в художественной речи Бориса Харчука.

Аннотация. В статье освещаются принципы составления словаря фразеологизмов в художественной речи Бориса Харчука. Приведена общая схема словарной статьи, указан базис источника и материал словаря.

Ключевые слова: идиоматика, иллюстративный материал, словарная статья, фразеологические единицы.

Pantsyo S. Ye. The principles of compilation of Borys Kharchuk's belles-lettres idioms dictionary.

Annotation. This article highlights the principles of compilation of Borys Kharchuk's belles-lettres idioms dictionary. The general scheme of dictionary entry is presented; the source base and dictionary material are indicated.

Keywords: idioms study, illustrated material, dictionary entry, phraseological units.

457. Свистун Н. О. Динаміка жіночих особових імен м. Тернополя ХІХ ст. / Н. О. Свистун // Наукові записки Вінниць. держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Серія: філологія (мовознавство) / голов. ред. Н. Л. Іваницька. – Вінниця, 2012. – Вип. 16. – С. 393–399.

Анотація. У статті аналізується динаміка жіночого українського та польського іменників ХІХ ст.: стрижень стабільних імен, зміни в складі чоловічих імен, збереження класичних і поява нових імен, що не функціонували раніше, частотність вживання впродовж десяти років.

Ключові слова: антропонім, іменник, жіночі імена, польське ім'я, українське ім'я.

Свистун Н. О. Динамика женских личных имён г. Тернополя ХІХ в.

Аннотация. В статье анализируется динамика женского украинского и польского именников ХІХ в.: основа стабильных имён, изменения в составе мужских имён, сохранение классических и появление новых имён, не функционирующих раньше, частотность употребления на протяжении десятилетий.

Ключевые слова: антропоним, именник, женские имена, польское имя, украинское имя.

Svystun N. O. Dynamics Ukrainian and Polish female nouns XIX century.

Annotation. Dynamics Ukrainian and Polish female nouns XIX century: core of the stable names, changes in content of male names, saving of classic names and appearance of new ones, which were not in use earlier, the frequency of application are analyzed in the article.

Keywords: anthroponym, noun, female names, Polish name, Ukrainian name.

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЙ

1. Альтгайм Л. Б. Критерії відбору екскурсійних об'єктів у Дністровському каньйоні та дорогою до нього / Л. Б. Альтгайм // Туристичні ресурси як чинник розвитку території. : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.-семінару (9–10 грудня 2011 року, м. Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 184–187.

Анотація. У статті розкрито важливість врахування критеріїв при відборі екскурсійних об'єктів у Дністровському каньйоні та на туристичних маршрутах дорогою до нього. Подано рекомендації щодо правильного відбору об'єктів, їхньої кількості, послідовності показу, що вагомо впливає на якість екскурсійних маршрутів.

Ключові слова: екскурсійні маршрути, екскурсійні об'єкти, туристичні групи, пам'ятки мистецтв.

Аннотация. В статье раскрыты важность учета критериев при отборе экскурсионных объектов в Днестровском каньоне и на туристических маршрутах путем к нему. Даны рекомендации по правильному отбору объектов, их количества, последовательности показа, что существенно влияет на качество экскурсионных маршрутов.

Ключевые слова: экскурсионные маршруты, экскурсионные объекты, туристические группы, памятники искусств.

Annotation. In the article the importance of minding the criteria of the selection of excursion objects of Dniester canyon and on its way is analyzed. Recommendations are offered about the correct choice of the objects, their number, sequence of demonstration, that influence the quality of the excursion routes considerably.

Keywords: sightseeing tours, excursion sites, tourist groups of arts.

2. Блиндер Н. Осип Назарук – учасник консервативного руху на Тернопіллі у міжвоєнний період / Н. Блиндер // Тернопіль і Тернопілля в історії та культурі України і світу (від найдавніших часів до сьогодення) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. : у 2 ч. / за заг. ред. І. С. Зуляка. – Тернопіль, 2012. – Ч. 2. – С. 52–56.

Анотація. Висвітлено політичні погляди та діяльність Осипа Назарука – активного учасника консервативного руху на Тернопіллі у міжвоєнний період.

Ключові слова: Осип Назарук, консервативний рух, Тернопілля, міжвоєнний період

Блиндер Н. Осип Назарук – учасник консервативного руху на Тернопільщині в міжвоєнний період

Аннотация. Рассматриваются политические взгляды и деятельность Осипа Назарука – активного участника консервативного движения на Тернопольщине в междувоенный период.

Ключевые слова: Осип Назарук, консервативное движение, Тернополье, междувоенный период.

Blinder N. Osip Nazaruk – Party conservative movement in Ternopil region in the interwar period.

Annotation. In the article political looks and activity of Осипа Назарука is an active participant of conservative motion are reflected in the Ternopil region in an intermilitary period.

Keywords: Osip Nazaruk conservative movement, Ternopil region, between-war period

3. Глібчук П. Місто Збараж на стародавніх картах / П. Глібчук, Т. Крестинич, М. Потокій // Замковий туризм Тернопільської області: проблеми та перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (4 трав. 2012 р.). – Тернопіль, 2012. – С. 18–23.

Анотація. Розглянуто питання, пов'язані із зображенням міста Збаража на стародавніх картах, що були видані у Західній Європі від початку XVI до кінця XVIII століття, окремі якісні та кількісні характеристики міста на поданих картах.

Ключові слова: стародавні карти, історичне картографування, давні зображення території, відтворення Збаразького замку у давнину і сьогодні.

Глібчук П., Крестинич Т., Потокій М. Город Збараж на давних картах

Аннотация. Рассматриваются вопросы, посвященные изображению города Збараж на давних картах, изданных в Западной Европе от начала XVI до конца XVIII столетия, отдельные качественные и количественные характеристики города на представленных картах.

Ключевые слова: стародавні карти, історичне картографування, давні зображення території, зображення Збаразького замка в минулому і сьогодні.

Hlibchuk P., Krestynych T., Potokiy M. City Zbarazh on ancient maps.

Annotation. Questions, related to the image of city Zbarazha on ancient maps which were given out in Western Europe from the beginning of XVI to the end of XVIII age, are examined, separate high-quality and quantitative descriptions of city on the given maps.

Keywords: ancient maps, historical mapping, old images of territory, recreation of lock of Zbarazh in old times and today.

4. Гошуляк І. Л. Михайло Грушевський – видатний соборник України / І. Л. Гошуляк, П. С. Коріненко // Український парламентаризм: проблеми історії та сучасної політичної практики (до 145-річчя від дня народження Михайла Грушевського) : матеріали наукової конференції (Київ, 29 верес. 2011 р.) / редкол.: В. М. Литвин (голова), М. В. Томенко, В. Ф. Солдатенко [та ін.]. – К., 2012. – С. 274–283.

5. Грицак Н. Р. Україномовні переклади Б. С. Лепкого поезії О. С. Пушкіна / Н. Р. Грицак // Проблеми вивчення і викладання російської мови та літератури в полікультурному просторі XXI століття (до 190-річчя від дня народження Ф. М. Достоевського) : матеріали III Міжнар. наук.-метод. семінару. – Луцьк, 2012. – С. 192–199.

Анотація. Стаття присвячена аналізу перекладів двох віршів О.С. Пушкіна українською мовою Б. С. Лепким. Український поет зберіг емоційну атмосферу,

особливості ритмомелодики, домінантні поетичні образи і мотиви віршів О.С. Пушкіна.

Ключові слова: переклад, вірш, поет, індивідуально-авторський стиль, мовні засоби.

Аннотація. Стаття посвящена аналізу переклада двох стихотворень А.С. Пушкіна на український язык Б.С. Лепким. Український поет сохранил емоціональну атмосферу, особенности ритмомелодики, домінантні поетическіе образи і мотиви стихотворень А.С. Пушкіна.

Ключевые слова: перевод, стихотворение, поэт, индивидуально-авторский стиль, языковые средства.

Annotation. The article deals with the analysis of two translations of poems by A.S. Pushkin into Ukrainian by B.S. Lepky. In the Ukrainian translations emotional atmosphere, the peculiarities of rhythm and melody, the dominant poetic images and motives A.S. Pushkin's poems are preserved.

Keywords: translation, poem, poet, individual writing style, language tools.

6. Губ'як В. Д. Культурологічна освіта в системі підготовки спеціалістів у ВНЗ України I-II рівнів акредитації / В. Д. Губ'як // Педагогічна майстерність – реалії та перспективи : матеріали освітянських читань III міжвузівської наук.-практ. конф. (Теребовля, 15-17 січня 2012). – Тернопіль, 2012. – С. 64–68 с.

Анотація. У статті актуалізується необхідність інтеграційного підходу до навчання у процесі підготовки спеціаліста у вищому навчальному закладі, визначається один із найефективніших шляхів вирішення цього завдання – формування системи культурологічних умінь шляхом введення інтеграційних культурологічних модулів.

Ключові слова: культурологічна освіта, болонський процес, генезис, інтеграція, трансформаційний процес, етносоціальна структура.

Губ'як В. Д. Культурологическое образование системы подготовки кадров в ВУЗах Украины I-II уровней акредитации.

Аннотація. В статті розкрито потребу інтеграційного підходу до підготовки спеціалістів в ВУЗах I-II рівнів акредитації, определены успішні шляхи реалізації поставлених завдань – формування знань культурології шляхом введення інтеграційних модулів в навчальний процес.

Ключові слова: культурологическое образование, болонский процесс, генезис, интеграция, трансформация науки, этносоциальная структура.

Hub'jak V. D. Dominant of culturologic "know-how" in the system of preparation of specialists in high educational institution.

Annotation. The article is devoted to solving of the urgent need ness the entirely – integrating considering of the process of knowledge in the course of preparing of specialist of high school. It is founded one of the effective ways of decision of this task – the formation of the system of culturologic "know-how" throw installing of integrating culturologic models.

Keywords: cultural education, Bologna process, genesis, integration, transformation process, ethnosocial structure.

7. Дідук-Ступ'як Г. І. Філософсько-методологічні орієнтири лінгвометодичної технології «Інтерація різнотипових підходів» до вивчення української мови / Г. І. Дідук-Ступ'як // Теоретико-практичні аспекти сучасних лінгвістичних та лінгводидактичних парадигм : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Ф-т укр. філології, Каф. методики викладання і культури укр. мови ; [упоряд.: Л. М. Златів, Н. В. Мушировська ; редкол.: В. Я. Мельничайко, І. М. Хом'як, Л. В. Струганець та ін.]. – Рівне ; Острог, 2012. – С. 80–87.

Анотація. У статті висвітлена сутність методологічних та філософських основ реалізації у новій освітній парадигмі інноваційної лінгвометодичної технології «Інтерація різнотипових підходів» до вивчення української мови в учнів основного контрцентру загальноосвітньої школи; визначено філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий та прагматичний рівні методології вказаного дослідження; розкрито суб'єктні та інтерсуб'єктні відносини в учнівському колективі у ході вивчення української мови як рідної і як державної; з'ясовано дефініції «інтерація», «інтерактивне навчання» та «підхід» з поглядів ідей сучасної педагогіки й методики навчання мов (у тому числі і методики навчання української мови); розглянуто прогресивні філософські напрями (гуманітаризації, антропоцентризму, синергетики) формування гуманної високодуховної культуромовної всебічно компетентної особистості.

Ключові слова: інноваційна лінгвометодична технологія; інтерація різнотипових підходів; методологічно-філософські орієнтири; синергетика, гуманність, антропоцентризм, нова освітня парадигма.

Дидук-Ступ'як Г. И. *Философско-методологические ориентиры лингвометодической технологии «интеракция различновидовых подходов» к изучению украинского языка.*

Аннотация. Освещена сущность методологических и философских начал реализации в новой образовательной парадигме инновационной лингвометодической технологии «Интеракция различновидовых подходов» к изучению украинского языка учащихся основного контрцентра общеобразовательной школы; определены философский, общенаучный, конкретно-научный и прагматический уровни в контексте методологии определённого исследования; раскрыты субъектные и интерсубъектные отношения в ученическом коллективе в процессе изучения украинского языка как родного и как государственного; выяснены дефиниции «интеракция», «интерактивное обучение» и «подход» с точки зрения идей педагогики и методики преподавания языков (в том числе и методики изучения украинского языка); рассмотрены прогрессивные философские направления (гуманизация, антропоцентризм, синергетика) формирования гуманной, высокодуховной, культуроязычной, всесторонне компетентной личности.

Ключевые слова: инновационная лингвометодическая технология; интеракция различновидовых подходов; методологическо-философские ориентиры; гуманизм, антропоцентризм, синергетика; новая образовательная парадигма.

Diduk-Stupyak G. I. Philosophical and methodological concepts of linguo and methody technology «Interaction of diverse approaches» to studying Ukrainian.

Annotation. The article discusses the essence of methodological and philosophical foundations of implementing innovative linguo-methodological technology “Interaction of diverse approaches” to studying Ukrainian for the pupils of the secondary school in the new educational paradigm; philosophical, general scientific, specific scientific and pragmatic levels of methodology of the given research have been identified; subjective and intersubjective relations in the pupils peer group in the process of studying Ukrainian as a native and state language have been discovered; the definitions for “interaction”, interactive learning” and “approach” in light of the ideas of modern pedagogy and methods of teaching languages (including methods of teaching Ukrainian) have been clarified; advanced philosophical trends (humanitarisation, anthropocentricity, synergy) of developing humane personality with high morals, speech etiquette and high competency have been highlighted.

Keywords: innovative linguo-methodological technology; interaction of diverse approaches; philosophical and methodological guidelines; synergy; humanity; anthropocentricity; new educational paradigm.

8. Дідух Т. Г. Активізація діяльності греко-католицького духовенства на Тернопільщині у 1953–1958 рр. / Т. Г. Дідух // Релігійні фактори у контексті суспільних і світоглядних трансформацій : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (25 трав. 2012 р., м. Острог). – Острог, 2012. – С. 147–159.

Анотація. Проаналізовано діяльність греко-католицького духовенства, характер його взаємовідносин із радянськими органами влади на території Тернопільської області в контексті політики лібералізації 1953–1958 рр.

Ключові слова: Греко-католицька церква, греко-католицьке духовенство, державно-церковні відносини, лібералізація, Тернопільщина.

Дидух Т. Активизация деятельности греко-католического духовенства на Тернопольщине у 1953–1958 гг.

Аннотация. Проанализирована деятельность греко-католического духовенства, характер его взаимоотношений изсоветскими органами власти на территории Тернопольской области в контексте политики либерализации у 1953–1958 гг.

Ключевые слова: Греко-католическая церковь, греко-католическое духовенство, государственно-церковные отношения, либерализация, Тернопольщина.

Didukh T. Revitalization of activity of the Greek Catholic clergy in the Ternopil region in the 1953-1958 years.

Annotation. In this article the author analyzes the activities of the Greek Catholic clergy, the nature of his relationship with the Soviet government in the Ternopil region in the context of the liberalization in the 1953-1958 years.

Keywords: Greek Catholic Church, Greek Catholic clergy, church-state relations, liberalization, Ternopil region.

9. Дударчук К. Д. Гомогенні туристичні ресурси як фактор розвитку ін туризму / К. Д. Дударчук // Індустрія гостинності у країнах Європи : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 29–31 берез. 2012 р. / Крим. ін-т бізнесу. – Сімферополь, 2012. – С. 36–40.

Анотація. У статті розглянуто гомогенні ресурси як вид історико-культурних туристичних ресурсів регіону. Досліджено стан збереження найбільш відомих гомогенних ресурсів області та їх значення для розвитку міжнародного туризму, зокрема – інтуризму. Зосереджено увагу на проблемах використання гомогенних туристичних ресурсів у малорозвинутих населених пунктах та деякі шляхи вирішення цих проблем.

Аннотация. В статье рассмотрены гомогенные ресурсы как вид историко-культурных туристических ресурсов региона. Исследовано состояние сохранения наиболее известных гомогенных ресурсов области и их значение для развития международного туризма, интуризма, в частности. Сосредоточено внимание на проблемах использования гомогенных туристических ресурсов в малоразвитых населенных пунктах и некоторые способы устранения этих проблем.

Annotation. Homohenic resources as a type of historic and culture resources of the region are depicted in the article. A state of maintainance and meaning for development of inernational tourism of the most famous of them is discovered. The main problem of the region is usage homohenic resources in depressive settlements. Some ways of solving this problem are proposed.

10. Дударчук К. Д. Значення впровадження нових методик оцінювання історико-культурних туристичних ресурсів для розвитку малих поселень / К. Д. Дударчук // Соціально-географічні виклики у Східно-Центральній Європі на поч. XXI століття : матеріали Міжнар. геогр. конф., 29–30 берез., 2012. – Берегово, 2012. – С. 173–177.

Анотація. На сучасному етапі туристичні ресурси виступають як важливі чинники у процесі реформування господарства регіонів. На нашу думку, особливої уваги при оцінці туристичного потенціалу територій заслуговують історико-культурні ресурси. Сьогодні опрацьовано ряд методик оцінки історико-культурних ресурсів: за історичною цінністю, часом огляду, територіальною концентрацією тощо. Але ці оцінки не враховують таких факторів, як положення об'єкта у населеному пункті, його розміщення стосовно шляхів сполучення та об'єктів інфраструктури. Нами пропонується запровадження вагових коефіцієнтів для бальної оцінки історико-культурних ресурсів. Така методика у комплексі з іншими дозволить визначити історико-культурний потенціал окремих населених пунктів.

Ключові слова: туризм, методика оцінки, туристичні ресурси, історико-культурні ресурси, туристичний бізнес, рекреаційне значення об'єкта, пізнавальна цінність.

Аннотация. На современном этапе туристические ресурсы выступают как важные факторы в процессе реформирования хозяйства регионов. По нашему мнению, особенного внимания при оценке туристического потенциала территорий заслуживают историко-культурные ресурсы. Сегодня разработан ряд

методик оценки историко-культурных ресурсов: за исторической ценностью, временем обзора, территориальной концентрацией и тому подобное. Но эти оценки не учитывают такие факторы, как положение объекта в населенном пункте, его размещение относительно путей сообщения и объектов инфраструктуры. Нами предлагается внедрение коэффициентов для бальной оценки историко-культурных ресурсов. Такая методика в комплексе с другими позволит определить историко-культурный потенциал отдельных населенных пунктов.

Ключевые слова: туризм, методика оценки, туристические ресурсы, историко-культурные ресурсы, туристический бизнес, рекреационное значение объекта, познавательная ценность.

Annotation. Appreciation of tourist resources is very important today. A special attention pays for historic and kultural tourist resources. There exists a list of appreciational methods. It is worth to say that these methods do not include such factors as a position of object in a locality, it's position concerning the roadways, or to the objects of infrastructure. We offer using coefficients for ball appreciation of historic and cultural tourist objects. Such a method contributes to explore tourist potential in a full way.

Keywords: tourism, method of appreciation, tourist resources, historic and cultural tourist objects, recreational value of object, tourist business, cognitive value of object.

11. Дударчук К. Д. Историко-культурні туристичні ресурси малих міст Тернопільської області: методика оцінки і стан збереження / К. Д. Дударчук // Географія та екологія: наука та освіта : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 26–27 квіт. 2012 р. – Умань, 2012. – С. 75–79.

Анотація. Завдання дослідження – оцінити наявність історико-культурних об'єктів у стародавніх містах Тернопільської області, стан їх збереження та визначити перспективи їх залучення до туристичної діяльності. На основі оцінки окремих поселень за наявністю історико-культурних пам'яток, а також близькістю до основних шляхів сполучення, виділено населені пункти, придатні для розвитку різних видів туризму.

Ключові слова: туризм, замки, фортеці, пам'ятки історії, пізнавальний туризм, сакральний туризм, археологічний туризм, гомогенні туристичні ресурси.

Аннотація. Задание исследования – оценить наличие историко-культурных объектов в древних городах Тернопольской области, состояние их сохранения и определить перспективы их привлечения к туристической деятельности. На основе оценки отдельных поселений за наличием историко-культурных памятников, а также близостью к основным путям сообщения, выделены населенные пункты, пригодные для развития различных видов туризма.

Ключевые слова: туризм, замки, крепости, достопримечательности истории, познавательный туризм, сакральний туризм.

Annotation. Combination of historical and cultural potential of ancient settlement with other tourist attractions as enhancement effect of tourism development. The aim of the investigation is to estimate an amount of historic and

coulture objects of ancient settlements of Ternopil region. The process of using of historic and cultural resources of separate cities and the problems connected with their exploitation are depicted in this work. On the base of estimation of separate settlements as the areas of placing of historic resources, that are close to basic roadways, there were marked some villages that are perspective for development of different types of tourism. In the article there are offered some ways of popularisation of not popular historic and cultural objects among tourists.

Keywords: tourism, castles, historical memories, tourism of mutual development, sacral tourism, archeological tourism, homogenic tourist resources.

12. Дударчук К. Д. Оборонні споруди Придністер'я – основа для розвитку замкового туризму / К. Д. Дударчук, Н. М. Сватко // Замковий туризм Тернопільської області: проблеми та перспективи розвитку: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (4 трав. 2012 р.). – Тернопіль, 2012. – С. 33–37.

Анотація. У статті йдеться про розвиток туризму в Тернопільській області як фактор формування економіки; про атрактивність Придністерського туристичного району: його формування і розвиток. У публікації міститься інформація про історико-культурні пам'ятки, природні та архітектурні комплекси регіону, їх коротка характеристика та вплив на розвиток пізнавального, замкового, пригодницького та інших видів туризму.

Ключові слова: пізнавальний, пригодницький та замковий туризм, історико-культурні пам'ятки, природні та архітектурні комплекси, атрактивний туристичний регіон.

Аннотация. Речь идет в статье о развитии туризма в Тернопольской области как фактор формирования экономики, о атрактивист "из Pridnisterskogo туристических района: его формирование и развитие. И все же в публикации есть информация о историко-кул'turni достопримечательностей, природных и архитектурных комплексов региона, их краткое описание и влияние на развитие, Articulata, приключения и других когнитивных видов туризма.

Ключевые слова: когнитивный, приключения и Articulata туризма, историко-кул'turni достопримечательности, природные и архитектурные комплексы, атрактивний туристический регион.

Annotation. Speech goes in the article about development of tourism in the Ternopil area as a factor of forming of economy; about атрактивист' of Pridnisterskogo of tourist district: his forming and development. And yet in a publication there is information about istoriko-kul'turni sights, natural and architectural complexes of region, them short description and influence on development of, Articulata, adventure and other cognitive types of tourism.

Keywords: cognitive, adventure and Articulata tourism, istoriko-kul'turni sights, natural and architectural complexes, атрактивний tourist region.

13. Дударчук К. Д. Сакральні об'єкти Придністер'я як перспектива розвитку туризму / К. Д. Дударчук, Л. Б. Заставецька // Туристичні ресурси як чинник розвитку території: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.-семінару (9–10 грудня 2011 року, м. Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 74–77.

Анотація. У доповіді акцентовано увагу на сакральних ресурсах району Придністер'я. Виділено відомі релігійні об'єкти як базову основу для розвитку діяльності сакрального туризму. На основі обліку релігійних споруд кожного населеного пункту пропонується залучення у туристичну сферу маловідомих, але цінних сакральних об'єктів.

Ключові слова: сакральний туризм, пізнавальний туризм, об'єкти паломництва, історико-культурні об'єкти, пам'ятки архітектури.

Аннотация. В докладе акцентируется внимание на сакральных ресурсах района Приднестерья. Выделено известные религиозные объекты как базовую основу для развития деятельности сакрального туризма. На основе учета религиозных сооружений каждого населенного пункта предлагается привлечения в туристическую сферу малоизвестных, но ценных сакральных объектов.

Ключевые слова: сакральний туризм, познавательный туризм, объекты паломничества, историко-культурные памятники архитектуры.

Annotation. In the article there are depicted famous sacral objects of Dniester area. Each building of every village are counted and depicted as perspective tourist resources. Some ways of development of tourism on the base of sacral buildings are offered in this work.

Keywords: sacral tourism, mutual tourism, objects of history and culture, architectural memories.

14. Заблоцька Л. М. Стандартизація змісту початкової освіти у Великій Британії / Л. М. Заблоцька // Международное сотрудничество в образовании в условиях глобализации : материалы междунар. науч.-практ. конф. (Алушта – Форос, 13-15.09.2012) / отв. ред. В. М. Ефимова. – Симферополь, 2012. – С. 117–125.

У статті простежується процес створення єдиної структури навчального плану британської початкової освіти. Особлива увага приділяється проблемі становлення стандартів змісту освіти для початкових шкіл Великої Британії в історичному контексті.

Ключові слова: стандарт, зміст освіти, початкові школи, тестування.

В статье прослеживается процесс создания единой структуры учебного плана британского начального образования. Особое внимание уделяется проблеме становления стандартов содержания образования для начальных школ Великобритании в историческом контексте.

Ключевые слова: стандарт, содержание образования, начальные школы, тестирование, Великобритания.

The article traces the process of creating a unified structure of the British curriculum for primary education. The particular attention is given to the formation of curriculum standards for elementary schools of Great Britain in historical context.

Keywords: standards, curriculum, primary schools, testing, Great Britain.

15. Заборна М. Асоціанізм тексту роману Ірен Роздобудько «Я знаю, що ти знаєш, що я знаю» / М. Заборна // Семантика мови і тексту : матеріали XI Міжнар. наук. конф. – Івано-Франківськ, 2012. – С. 189–192.

Анотація. Актуалізовано асоціацію за подібністю як суміщення смислових планів роману. З'ясовано особливості асоціативної техніки його автора. Представлено текстові моделі асоціативного осмислення дійсності. Осмислено роль мовної матерії в репрезентації механізму асоціювання.

Ключові слова: асоціація, асоціативна діада, асоціативний ряд, асоціативна паралель, асоціативна градація, асоціативна техніка, деталь, лексико-семантичне оформлення, ретроспекція.

Zaobornaya M. Ассоцианизм текста романа Ирэн Роздобудько «Я знаю, что ты знаешь, что я знаю».

Аннотация. Актуализирована ассоциация по сходству как совмещение временных планов романа. Определены особенности ассоциативной техники его автора. Представлены текстовые модели ассоциативного осмысления действительности. Осмыслена роль языковой материи в репрезентации механизма ассоциирования.

Ключевые слова: ассоциация, ассоциативная диада, ассоциативный ряд, ассоциативная параллель, ассоциативная градация, ассоциативная техника, деталь, лексико-семантическое оформление, ретроспекция.

Zaoborna M. Associationism of the text in the novel «I know that you know that I know» by Irene Rozdobudko.

Annotation. The article presents the topicality of association by similarity as combination of semantic plans in the novel. Peculiarities of associative technique as expressed by the author of the novel have been defined. Text models of associative reality comprehension have been suggested. The role of language matter in representation of the association mechanism has been interpreted.

Keywords: association, associative dyad, association row, association parallel, association gradation, association technique, detail, lexical-semantic expression, retrospection.

16. Заставецька О. В. Музеефікація як форма збереження замкових і палацових споруд / О. В. Заставецька, Т. Б. Заставецький // Замковий туризм Тернопільської області: проблеми та перспективи розвитку: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (4 трав. 2012 р.). – Тернопіль, 2012. – С. 15–18.

Анотація. У статті описано важливість збереження стану оборонних об'єктів, зокрема, замкових споруд як основних чинників розвитку пізнавального, екскурсійного, замкового, фестивального та етнічного туризму. Одним із шляхів збереження згаданих вище споруд є музеефікація. Процес музеефікації стає дедалі поширенішим на території регіону і має позитивні наслідки для розвитку туристичної діяльності.

Ключові слова: оборонні споруди, замковий туризм, музеефікація.

Аннотация. Музеефикация как форма сохранения замковых и дворцовых сооружений. В статье описано важность сохранения состояния оборонных объектов, в частности, замковых сооружений как основных факторов развития познавательного, экскурсионного, замкового, фестивального и этнического туризма. Одним из путей сохранения упомянутых выше сооружений является музеефикация. Процесс музеефикации становится все более распространенным

на території регіона и имеет положительные последствия для развития туристической деятельности.

Ключевые слова: оборонительные сооружения, замковый туризм, музеефикация.

Annotation. Musefication as a form of preservation of the castle and palaces. Importance of maintainance of the state of defensive ob'ektiv is described in the article, in particular, Articulata buildings as basic factors of development of cognitive, excursion, Articulata, festival and ethnic tourism. One of ways of maintainance of buildings mentioned above there is muzeefikaciya. The process of muzeefikacii becomes all more widespread on territory of region and has positive consequences for development of tourist activity.

Key words: defensive buildings, Articulata tourism, muzeefikaciya.

17. Заставецька О. В. Науковий туризм – перспективний напрям туристичної діяльності у Придністер'ї / О. В. Заставецька, Т. Б. Заставецький // Туристичні ресурси як чинник розвитку території : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.–семінару (9–10 груд. 2011 року, м. Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 169–171.

Анотація. У статті охарактеризовано пізнавальний туризм, як один з напрямів використання туристичних ресурсів у Придністер'ї. Подана коротка характеристика об'єктів, як природних, так і історико-культурних, прилеглої території та можливості їх використання.

Ключові слова: пізнавальний туризм, туристичні ресурси, напрямки туристичної сфери, водний туризм, агротуризм, пригодний, спелеотуризм.

Аннотация. В статье охарактеризованы познавательный туризм, как одно из направлений использования туристических ресурсов в Приднестерьи. Представлена краткая характеристика объектов, как природных, так и историко-культурных, прилегающей территории и возможности их использования.

Ключевые слова: познавательный туризм, туристические ресурсы, направления туристической сферы, водный туризм, агротуризм, пригодно, спелеотуризм.

Annotation. Cognitive tourism is described in the article, as one of directions of the use of tourist resources in Pridnister'I. Short description of objects, both natural and istoriko-kul'turnikh, adjoining territory and possibility of their use is given.

Keywords: cognitive tourism, tourist resources, the direction of tourism, water tourism, agritourism, pryhodnyy, speleology.

18. Заставецька О. Організація підготовки студентів до проведення краєзнавчо-туристичної роботи у ТНПУ / О. Заставецька, Л. Заставецька // Забезпечення наступності змісту в системі ступеневої післядипломної освіти: українські традиції та Європейська практика : зб. ст. – Хмельницьк, 2012. – С. 189–192.

Анотація. Висвітлено основні завдання краєзнавчо-туристичної роботи у ВУЗі, показано можливості здійснення цієї роботи на заняттях з навчальних дисциплін, у процесі проходження студентами навчальних практик, що проводяться у ТНПУ, а також при написанні курсових і дипломних робіт.

Запропоновано зробити туристично-краєзнавчу роботу у школі плановою і обов'язковою для всіх учнів.

Ключові слова: краєзнавчо-туристична діяльність, екскурсії, патріотичне виховання, позакласна робота.

Аннотация. Освещены основные задачи краеведческо-туристической работы в ВУЗе, показаны возможности осуществления этой работы на занятиях по учебным дисциплинам, в процессе прохождения студентами учебных практик, проводимых в ТНПУ, а также при написании курсовых и дипломных работ. Предложено туристско-краеведческую работу в школе плановой и обязательной для всех учащихся.

Ключевые слова: краеведческо-туристическая деятельность, экскурсии, патриотическое воспитание, внеклассная работа.

Annotation. The basic task of the regional studies and tourism at the university, shown feasibility of this work in the classroom with the academic disciplines in the process of passing students training practices conducted in TNPU and when writing term papers and dissertations. A tourist and local history to work in the school routine and mandatory for all students.

Keywords: local history and tourist activities, tours, patriotic education, extra-curricular activities.

19. Криськів М. Й. Українська мова у навчальних посібниках для юридичних факультетів / М. Й. Криськів // Теоретико-практичні аспекти сучасних лінгвістичних та лінгводидактичних парадигм : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Ф-т укр. філології, Каф. методики викладання і культури укр. мови ; [упоряд.: Л. М. Златів, Н. В. Мушировська ; редкол.: В. Я. Мельничайко, І. М. Хом'як, Л. В. Струганець та ін.]. – Рівне ; Острог, 2012. – С. 34–39.

Анотация. У статті йдеться про мовний аспект професійної підготовки юристів, про порушення мовних норм у мовленні працівників юридичної сфери. Приклади взяті з різних джерел – підручників, ділових документів, складених працівниками правоохоронних органів, публікацій у ЗМІ на юридичні теми.

Ключові слова: мова законодавчої бази, мовленнєва культура, мовний аспект професійної діяльності, юридична лексика, юридична сфера.

Крыськив М. И. Украинский язык в учебных пособиях для юридических факультетов.

Аннотация. В статье говорится о языковом аспекте профессиональной деятельности, о нарушениях языковых норм в речи работников правоохранительных органов. Примеры взяты из разных источников – из учебников, деловых документов, составленных работниками правоохранительных органов, публикаций у СМИ на юридические темы.

Ключевые слова: язык законодательной базы, речевая культура, языковой аспект профессиональной деятельности, юридическая лексика, юридическая сфера.

Annotation. Language aspect of lawyer professional training and violation of language norms in the speech of legal sphere workers are explored in this article. The

examples are taken from different sources – textbooks, official documents composed by the workers of law-enforcing bodies, publications on the legal topics in mass media.

Keywords: the language of legislative base, speech culture, language aspect of professional training, legal lexis, legal sphere.

20. Кузишин А. В. Значення Подільського туристичного краєзнавчого товариства для освоєння краю в міжвоєнний період / А. В. Кузишин // Туристичні ресурси як чинник розвитку території: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.-семінару (9-10 груд. 2011 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 82–87.

Анотація. Стаття присвячена моментам становлення туристичного руху на Поділлі в період між двома світовими війнами та ролі в ньому Подільського туристичного краєзнавчого товариства. Окреслено коло основних діячів та засновників Товариства а також визначено основні напрямки його діяльності. Багато уваги в статті приділено внеску Подільського туристичного краєзнавчого товариства в формуванні та впорядкуванні туристичної інфраструктури на території сучасної Тернопільської області. Відзначено видавничу діяльність Товариства та його участь в європейських туристичних форумах з метою популяризації туристичних ресурсів Тернопільського краю.

Ключові слова: туристичний рух, Подільське туристичне краєзнавче товариство, напрямки діяльності, туристична інфраструктура, європейські туристичні форуми.

Аннотация. Статья посвящена моментам становления туристического движения в на Подолье в период между двумя мировыми войнами и роли в нем Подольского туристического краеведческого общества. Очерчен круг основных деятелей и основателей Общества а также определены основные направления его деятельности. Много внимания в статье уделено взноса Подольского туристического краеведческого общества в формировании и оформлении туристической инфраструктуры на территории современной Тернопольской области. Отмечено издательскую деятельность Общества и его участие в европейских туристических форумах с целью популяризации туристических ресурсов Тернопольского края.

Ключевые слова: туристическое движение, Подольское туристическое краеведческое общество, направления деятельности, туристическая инфраструктура, европейские туристические форумы.

Kuzyshyn A. The value Regional Tourismpartnership of Podillya for development Podillya region in the interwar period.

Annotation. The article is devoted moments becoming tourist movement to tail between the two world wars and the role it Regional Tourism association of Podillya. The range of basic figures and founders and the main directions of its activity. Much attention is paid to the contribution of the article Podillya regional tourist association in forming and organizing tourist infrastructure on the territory of Ternopil region. It engaged in publishing and its participation in European travel forums to promote the tourism resources of the Ternopil region.

Keywords: tourist traffic, Podolsk travel Lore Society, activities, tourism infrastructure, European travel forums.

21. Лазаревська О. Підготовка вчителів до розвитку творчих здібностей учнів / О. Лазаревська // Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. – Тернопіль, 2012. – С. 145–151.

Анотація. У статті аналізуються сучасні теоретико-методологічні засади проблеми розвитку творчої особистості. Висвітлено нові підходи щодо педагогічного впливу на розвиток творчих здібностей учнів.

Ключові слова: творчі здібності, творча особистість, особистісний підхід, діалогова взаємодія, проблемне навчання

Аннотация. В статье анализируются современные теоретико-методологические основы проблемы развития творческой личности. Раскрыты новые подходы педагогического влияния на развитие творческих способностей учеников.

Ключевые слова: творческие способности, творческая личность, личностный подход, диалоговое взаимодействие, проблемное обучение.

Annotation. This article outlines modern theoretical and methodological principles of the creative person development problem. The article describes the new approach to pedagogical influence on the development of students' creative abilities.

Keywords: creative abilities, creative individuality, personal approach, dialogue interaction, problematic education.

22. Левчик І. Ю. Формування в майбутніх психологів компетенції у діалогічному мовленні / І. Ю. Левчик // [“Міжнародне співробітництво в освіті в умовах глобалізації”]: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Алушта–Форос, 13–15 вересня 2012 р.) / відп. ред. В. М. Єфімова. – Сімферополь, 2012. – С. 200–207.

Анотація. У статті розглянуто особливості діалогічної форми мовлення, зокрема використання кліше під час розвитку в майбутніх психологів компетенції у діалогічному мовленні, яка визначає процес опанування студентами певних видів діалогічних єдностей відповідно до функціональних типів діалогу, характерних для професійного спілкування медіаторів.

Ключові слова: компетенція у діалогічному мовленні, кліше, діалогічні єдності, функціональні типи діалогу, рольові ігри.

Аннотация. В статье рассматриваются особенности диалогической формы речи, в частности клише в процессе развития в будущих психологов компетенции в диалогической речи, которая определяет процесс овладения студентами некоторых видов диалогических единств в соответствии с функциональными типами диалогов, характерных для профессионального общения медиаторов.

Ключевые слова: компетенция в диалогической речи, клише, диалогические единства, функциональные типы диалога, ролевые игры.

Annotation. The article deals with the peculiarities of the dialogue speech form, especially cliché in the process of development in future psychologists the competence in dialogue speech, defining the process of mastering by students certain types of the

dialogue units in correspondence with the functional types of the dialogues, characterizing mediators' professional communication.

Keywords: competence in dialogue speech, cliché, dialogue units, *functional* types of the dialogues, role plays.

23. Мариняк Я. О. Позитивні і негативні чинники розвитку туризму в регіоні / Я. О. Мариняк // Туристичні ресурси як чинник розвитку території : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.-семінару (9–10 груд. 2011 року, м. Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 191–195.

Анотація. З'ясовано особливості національної туристичної політики. Розкрито позитивні та негативні чинники розвитку туризму в регіоні.

Ключові слова: туристична політика, чинники впливу, туристичний ринок, аспекти туристичної діяльності.

Аннотация. Выяснены особенности национальной туристической политики. Раскрыто положительные и отрицательные факторы развития туризма в регионе.

Ключевые слова: туристическая политика, факторы влияния, туристический рынок, аспекты туристической деятельности.

Annotation. The features of national tourist policy are found out. The positive and negative factors of development of tourism are exposed in a region.

Keywords: tourism policy factors influence tourism market, aspects of tourism.

24. Мацишина З. А. Особливості виховання національної культури учнів у школах України засобами декоративно-прикладного мистецтва / З. А. Мацишина // Мистецтво і дизайн: традиції, пошук, перспективи : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студ. і молодих вчених, 17–18 травня 2012 р. / Нац. акад. образотворчого мистецтва та архітектури, Мистецький ін-т худож. моделювання та дизайну ім. Сальвадора Далі. – К., 2012 р. – Вип. 1. – С. 80–83.

Анотація. В статі звертається увага на особливості виховання національної культури учнів у школах України засобами декоративно-прикладного мистецтва. Простежується проблема вивчення культури декоративно-прикладного мистецтва в українській національній школі.

Ключові слова: виховання, культура, декоративно-прикладне мистецтво.

Мацишина З. А. Особенности воспитания национальной культуры учеников в школах Украины средствами декоративно-прикладного искусства.

Аннотация. В статье обращается внимание на особенности воспитания национальной культуры учеников в школе Украины средствами декоративно-прикладного искусства. Прослеживается проблема изучения культуры декоративно-прикладного искусства в украинской национальной школе.

Ключевые слова: воспитание, культура, декоративно-прикладное искусство.

Matsyshyna S. A. Peculiarities of national culture education students in schools of Ukraine means arts and crafts.

Annotation. In the floor attention applies on the feature of education of national culture of students at schools of Ukraine by facilities decoratively applied arts. The

problem of study of culture is traced decoratively applied arts at Ukrainian national school.

Keywords: education, culture, arts and crafts.

25. Мацишина З. А. Розвиток етношкіл Західної України в мистецькій освіті / З. А. Мацишина // Сучасна парадигма формування професіоналізму майбутніх фахівців : зб. наук. пр. за матеріалами II Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 20–21 квіт. 2012 р. / ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди» ; [наук. ред. В. П. Коцур, Д. С. Мазоха]. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – С. 21–25.

Анотація. У статті досліджуються використання мистецької освіти в етношколах Західної України. Простежується проблема вивчення декоративно-прикладного мистецтва в українській національній школі. Зроблено аналіз діяльності дослідників вивчення декоративно-прикладного мистецтва в Західній Україні.

Ключові слова: декоративно-прикладне мистецтво, культура, народне мистецтво, педагогічний процес, освіта.

Мацишина З. А. Развитие этношкол Западной Украины в художественном образовании.

Аннотация. В статье исследуются использование художественного образования в этношколах Западной Украины. Прослеживается проблема изучения декоративно-прикладного искусства в украинской национальной школе. Сделан анализ деятельности исследователей изучения декоративно-прикладного искусства в Западной Украине.

Ключевые слова: декоративно-прикладное искусство, культура, народное искусство, педагогический процесс, образование.

Matsyshyna S. A. Development ethnic schools Western Ukraine in art education.

Annotation. This article investigates the use of arts education in ethnic schools Western Ukraine. Traced the problem of studying decorative arts in the Ukrainian national school. The analysis of researchers studying decorative arts in Western Ukraine.

Keywords: arts and crafts, culture, folk art, educational process, education.

26. Мельничайко В. Я. До проблеми пунктуаційної неграмотності / В. Я. Мельничайко // Теоретико-практичні аспекти сучасних лінгвістичних та лінгводидактичних парадигм : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Ф-т укр. філології, Каф. методики викладання і культури укр. мови ; [упоряд.: Л. М. Златів, Н. В. Мушировська ; редкол.: В. Я. Мельничайко, І. М. Хом'як, Л. В. Струганець та ін.]. – Рівне ; Острог, 2012.

Анотація. У статті охарактеризовано стан пунктуаційної грамотності нашого суспільства на прикладі висловлювань випускників середньої школи, студентів, дипломованих спеціалістів, зроблено спробу виявити причину цього на основі аналізу самої природи пунктуації, навчальних програм, дидактичного матеріалу і видів вправ у підручниках 8 та 9 класів.

Ключові слова: писемне мовлення, комунікація, пунктуація, інтонація, конструктивні вправи, уміння, розділові знаки.

Анотація. В статті дається характеристика состояния пунктуационной грамотности нашего общества на примере изречений выпускников средней школы, студентов, дипломированных специалистов, сделана попытка выяснить причину этого на основании анализа самой природы пунктуации, учебных программ. дидактического материала и видов упражнений в учебниках для 8 и 9 классов

Ключевые слова: письменная речь, коммуникация, пунктуация, интонация, конструктивные упражнения, умения, разделительные знаки.

Annotation. The article highlights the punctuation literacy of our society drawing examples from speech of high school graduates, students, and undergraduates. It also tries to find the causes of the current situation around this issue with the regard to the nature of punctuation itself, existent curricula, didactic material and types of exercises for 8 and 9th grade.

Keywords: written speech, communication, punctuation, intonation, constructive exercises, skills, punctuation marks.

27. Мерва Л. С. Готовність майбутніх учителів початкової школи до співпраці з обдарованими учнями [Електронний ресурс] / Л. С. Мерва // Формування професіоналізму фахівця в системі безперервної освіти : II Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. – Режим доступу: http://www.phdpu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=139:-q-q&catid=7:2011-09-18-19-57-50&Itemid=37

28. Мерва Л. С. Проблема підготовки майбутнього вчителя початкової школи до роботи з обдарованими учнями в умовах ступеневої освіти / Л. С. Мерва // Актуальні питання теорії та практики неперервної ступеневої підготовки фахівців в системі вищої освіти : міжнар. наук.-практ. конф., 13–14 листоп. 2012 р., м. Тернопіль. – Тернопіль, 2012. – С. 113–116.

29. Мудрик О. В. Аналіз досліджень з профорієнтаційного спрямування молоді на вчительську професію / О. В. Мудрик // Психолого-педагогічні засади діяльності вчителя: історія, теорія, практика : матеріали II Всеукр. наук.-метод. конф. (8-9 листоп. 2012 р., Херсон) / за ред. В. В. Кузьменка, Н. В. Слюсаренко, І. В. Воскової. – Херсон, 2012. – С. 136–140.

Анотація. На базі аналізу досліджень профорієнтаційного спрямування у статті обґрунтовано необхідність систематичної і довготривалої професійної роботи, котра виступає важливою складовою частиною неперервної освіти. Професійно-педагогічну орієнтацію визначено як науково-практичну систему підготовки особистості до свідомого вибору конкретного фаху вчительської професії, формування в неї психологічної і функціональної готовності до продовження професійної освіти у вищому педагогічному навчальному закладі у попередньо обраному напрямі та подальшої педагогічної діяльності за обраним фахом. Вказано на умови виникнення і розвитку у старшокласників стійкого інтересу до вчительської професії; запропоновано форми і методи включення

старшокласників у діяльність з елементами вчительської праці з метою виявлення у них педагогічних здібностей та формування початкових педагогічних умінь, тощо. Запропоновані методичні рекомендації підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів до реалізації педагогічної орієнтації у школі.

Ключові слова: професійна орієнтація, професійно-педагогічна орієнтація, модель системи педагогічної орієнтації, допрофесійна підготовка, професійно-педагогічна діяльність.

Мудрик А. В. Анализ исследований по профориентационному направлению молодежи на учительскую профессию.

Аннотація. На базе анализа исследований профориентационного направления в статье обоснована необходимость систематической и долговременной профессиональной работы, которая выступает важной составной частью непрерывного образования. Профессионально-педагогическая ориентация определена как научно-практическая система подготовки личности к сознательному выбору конкретной специальности учительской профессии, формирование у нее психологической и функциональной готовности к продолжению профессионального образования в высшем педагогическом учебном заведении предварительно выбранном направлении и дальнейшей педагогической деятельности по выбранной специальности. Указано на условия возникновения и развития у старшеклассников устойчивого интереса к учительской профессии; предложено формы и методы включения старшеклассников в деятельность с элементами учительского труда с целью выявления в них педагогических способностей и формирования начальных педагогических умений и т.д. Предложенные методические рекомендации подготовки студентов высших педагогических учебных заведений к реализации педагогической ориентации в школе.

Ключевые слова: профессиональная ориентация, профессионально-педагогическая ориентация, модель системы педагогической ориентации, допрофессиональная подготовка, профессионально-педагогическая деятельность.

Mudrik O. Analysis of research on career-oriented focus on young teacher's profession.

Annotation. The article substantiates the necessity of systematic and long-term professional work, which is an important part of the lifelong education. The vocational and educational orientation is defined as a scientific and practical system to prepare the individuals to the deliberate choice of a teaching profession, conditions specified on the origin and development of the sustained interest in teaching profession the proposed forms and methods to detect the pedagogical abilities and generate original pedagogical skills, and so on. Proposed the methodical recommends for the students of higher educational institutions to implement pedagogical orientation in a school.

Keywords: professional orientation, vocational and educational guidance, a model of pedagogical orientation, prevocational training, vocational and educational activities.

30. Мудрик О. В. Орієнтація школярів на професію вчителя математики / О. В. Мудрик // Державно-громадське управління сучасним закладом освіти : матеріали І-ї Всеукр. (VI обласної) наук.-метод. конф. 1-2 листоп. 2012 р. / за ред. Л. М. Назаренко. – Херсон, 2012 р. – С. 136–141.

Анотація. У статті сформульовано умови виникнення і розвитку у старшокласників стійкого інтересу до професії вчителя математики; запропоновано форми і методи включення учнів старших класів у діяльність з елементами праці вчителя математики з метою формування у них початкових педагогічних умінь; визначено профорієнтаційні можливості змісту предметів фізико-математичного циклу і методи їх використання в орієнтації на вчительську професію; обґрунтовано систему засобів профорієнтаційного впливу на старшокласників з метою підготовки їх до свідомого вибору професії вчителя математики; запропоновано методичні рекомендації підготовки студентів фізико-математичного факультету вищого педагогічного навчального закладу до педагогічної орієнтації у загальноосвітній школі та закладах освіти нового типу.

Ключові слова: професійна орієнтація, професійно-педагогічна орієнтація, допрофесійна підготовка, професійно-педагогічна діяльність.

Мудрик О. В. Ориентация школьников на профессию учителя математики.

Аннотація. В статье сформулированы условия возникновения и развития у старшеклассников устойчивого интереса к профессии учителя математики; предложены формы и методы включения учащихся старших классов в деятельность с элементами труда учителя математики с целью формирования у них начальных педагогических умений, определены профориентационные возможности содержания предметов физико-математического цикла и методы их использования в ориентации на учительскую профессию; обоснована система средств профориентационного влияния на старшеклассников с целью подготовки их к сознательному выбору профессии учителя математики; предложены методические рекомендации подготовки студентов физико-математического факультета высшего педагогического учебного заведения к педагогической ориентации в общеобразовательной школе и учебных заведениях нового типа.

Ключевые слова: профессиональная ориентация, профессионально-педагогическая ориентация, допрофессиональная подготовка, профессионально-педагогическая деятельность.

Mudrik O. V. Oriyentatsiya students to the profession of teacher of mathematics.

Annotation. The article formulates the conditions of occurrence and development of the sustained interest in the mathematics teaching profession in high school students; defined the possibility professional orientation of the physics and mathematics cycle and how to use them to focus on the teacher's profession; substantiated the system of the means of professional orientation on the high school to prepare them to make a conscious choice of the profession mathematics teacher.

Keywords: professional orientation, vocational and educational guidance, prevocational training, vocational and educational activities.

31. Окаринський В. М. Дискурс хлопоманства/хлопоманії в українському соціокультурному просторі кінця 1850-х – 1860-х рр. / В. М. Окаринський // Знаки питання в історії України: суспільство між традицією та модернізацією : зб. матеріалів VIII Міжнар. наук. конф., Ніжин, 5–6 квіт. 2012 р. / упоряд. О. Г. Самойленко. – Ніжин, 2012. – С. 200–208.

Анотація. Висвітлено культивування терміну «хлопоман», і пов'язаних із ним термінів, від їх появи аж до оформлення українофільства, крізь призму українського національного та інших соціальних, культурних та політичних рухів того часу.

Ключові слова: хлопомани, хлопоманія, хлопоманство, народолобство, народництво, українофільство, Громади, субкультура.

Окаринский В. М. Дискурс хлопоманства/хлопомании в украинском социокультурном пространстве конца 1850-х - 1860-х гг.

Аннотация. Освещено культивирование термина «хлопоман», и связанных с ним терминов, от их появления до оформления украинофильства, сквозь призму украинского национального и других социальных, культурных и политических движений того времени.

Ключевые слова: хлопоманы, хлопомания, хлопоманство, народолюбие, народничество, украинофильство, Громады, субкультура.

Okarynskyi V. M. The Discourse of khlopomanstvo/chlopomania in Ukrainian socio-cultural space of the late 1850's – 1860's.

Annotation. The article deals with the cultivation of the term "khlopoman" and the related terms of their appearance until clearance Ukrainophilism, through the prism of the Ukrainian national and other social, cultural and political movements of the time.

Keywords: khlopomany, Chłopomania, khlopomanstvo, narodoliubstvo, populism, Ukrainophilism, Hromadas, subculture.

32. Окаринський В. Формування українофільських неконформістських народницьких течій у культурному просторі міст і містечок України ХІХ ст. (до раннях 1860-х рр.) / В. Окаринський // Джерела локальної історії: культурний побут городян ХVІІІ – першої половини ХХ ст. : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 29–30 трав. 2012 р.) / Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України ; за заг. ред. П. С. Соханя. – К., 2012. – С. 216–230.

Анотація. Розглянуто генезу народолобського напрямку в українофільстві як альтернативної неконформістської течії в соціокультурному урбаністичному просторі України до середини 1860-х рр.

Ключові слова: неконформізм, субкультура, народолобство, Романтизм, козакофільство, балагульщина, пуризм, хлопомани, курінники, вечерничники.

Окаринский В. Формирование украинофильских неконформистских народнических течений в культурном пространстве городов и местечек Украины ХІХ в. (до ранних 1860-х гг.).

Аннотація. Рассматривается генезис народолюбческого направления в украинофильстве как альтернативного нонконформистского течения в социокультурном урбанистическом пространстве Украины до середины 1860-х гг.

Ключевые слова: нонконформизм, субкультура, народолюбие, Романтизм, казакофильство, балагульщина, пуризм, хлопоманы, куринники, вечерничники.

Okarynskyi V. Formation of Ukrainophile nonconformist populist movements in the cultural space of Ukraine's cities and towns of the nineteenth century (until the early 1860s).

Annotation. This article discusses the genesis of the populist direction in Ukrainophilism as an alternative non-conformist trends in socio-cultural urban space of Ukraine to the mid-1860s.

Keywords: nonconformism, subculture, populism, Romanticism, cossakophilism (kozakophilia), balagulschyna (buffoonery), purism, khlopomany (villeinage-philism), kurinnyky (Zaporizhzhya Cossacks garrison' residents), vechernychnyky (eveningers).

33. Омеляненко І. О. І серце битися перестало.... : пам'яті Богдана Михайловича Шияна / І. О. Омеляненко, Я. Б. Боднар // Фізичне виховання в сучасній школі. – 2012. – № 5. – С. 45–47.

Анотація. У статті прослідковується життєвий шлях провідного фахівця у галузі фізичного виховання професора Богдана Шияна, його наукові досягнення, особистісні риси, відзнаки за педагогічну діяльність.

Аннотація. В статье прослеживается жизненный путь известного специалиста в области физического воспитания профессора Богдана Шияна, его научные достижения, личностные качества, отличия за педагогическую деятельность.

Annotation. In article the course of life of the known expert in the field of physical training of professor Bogdan Shiyan, his scientific achievements, personal qualities, differences for pedagogical activity is traced.

34. Палихата Е. Я. Методика написання переказів учнями основної школи / Е. Я. Палихата // Актуальні проблеми культури української мови і мовлення : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 1–2 листоп. 2012 р. / Нац. ун-т «Острозька академія». – Острог, 2012. – С. 133–137.

Анотація. У статті викладено теоретичний матеріал про перекази та їх види, запропоновано типи і структуру уроків зв'язного мовлення (навчальний і контрольний перекази), спрямованих на формування умінь і навичок відтворення почутого або прочитаного тексту, схарактеризовано компоненти означених видів переказів, обґрунтовано необхідність проведення уроків аналізу переказу з метою формування мовленнєвої компетенції школярів.

Ключові слова: розвиток мовлення, переказ, урок, навчальний переказ, контрольний переказ, аналіз переказу.

Палихата Э. Я. Методика написания изложений учащимися основной школы.

Анотація. В статті представлений теоретичний матеріал об изложениях и их видах, предложены типы и структура уроков связной речи (учебное и контрольное изложения), направленные на формирование умений и навыков воспроизведения услышанного или прочитанного текста, дана характеристика компонентов определённых видов изложений, обоснована необходимость проведения уроков анализа изложения с целью формирования речевой компетенции учащихся.

Ключевые слова: развитие речи, изложение, урок, учебное изложение, контрольное изложение, анализ изложения.

Palykhata E. Ya. The methodology of writing topics by pupils in the secondary school.

Annotation. The article dwells on the theoretical material about exposition and its types. We have suggested the types and the structure of the lessons of fluent speech development (a training exposition and a testing exposition) facilitating the formation of abilities and skills in reproducing the text that was listened to or was read. The components of the determined types of exposition have been characterized. The necessity to give the lessons of the analysis of an exposition in order to form the speech competency of the pupils has been substantiated.

Keywords: speech development, exposition, lesson, training exposition, testing exposition, the analysis of an exposition.

35. Поплавська І. В. Інноваційні тенденції на ринку готельних послуг / І. В. Поплавська // Туристичні ресурси як чинник розвитку території : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.-семінару (9–10 груд. 2011 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 255–258.

Анотація Розглянуто інноваційні тенденції в сфері готельного бізнесу та вплив міжнародних готельних мереж на формування національного ринку послуг гостинності.

Ключові слова: інновації, готельні послуги, міжнародні готельні мережі, національний ринок.

Анотація. Рассмотрены инновационные тенденции в сфере гостиничного бизнеса и влияние международных гостиничных сетей на формирование национального рынка услуг гостеприимства.

Ключевые слова: инновации, гостиничные услуги, международные гостиничные сети, национальный рынок.

Annotation. Innovative tendencies in the sphere of hotel business and influence of hotel internetworks are considered on forming of national market of services of hospitality.

Keywords: innovations, hotel services, hotel internetworks, national market.

36. Ратинська О. М. Соціально-педагогічна корекція дитячо-батьківських стосунків у сім'ї / О. М. Ратинська // Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. / ХІСТ Університет «Україна». – Хмельницький, 2012. – С. 229–233.

Анотація. У статті проаналізовано теоретичні дослідження дитячо-батьківських стосунків у сім'ї та здійснено дослідження проблемних форм дитячо-батьківських стосунків у сім'ї.

Ключові слова: соціальний педагог, корекція, дитячо-батьківські стосунки, сім'я.

Ратынская О. М. Социально-педагогическая коррекция детско-родительских отношений в семье.

Аннотация. В статье проанализированы теоретические исследования детско-родительских отношений в семье и проведено исследование проблемных форм детско-родительских отношений в семье.

Ключевые слова: социальный педагог, коррекция, детско-родительские отношения, семья.

Ratynska O. N. Socio-pedagogical correction child-parent relationships in the family.

Annotation. The article analyzes the theoretical study of child-parent relationships in the family and the research problematic forms of child-parent relationship in the family.

Keywords: social educator, correction, child-parent relationships, family.

37. Рудакевич І. Р. Транспортна інфраструктура як фактор розвитку туризму у Придністер'ї / І. Р. Рудакевич / Туристичні ресурси як чинник розвитку території : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.-семінару (9–10 груд. 2011 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 258–260.

Анотація. Розглянуто особливості впливу транспортної інфраструктури Придністер'я на розвиток туристичної сфери. Проаналізовано проблеми розвитку різних видів транспорту в регіоні та їх взаємозв'язок з туризмом. Розкрито сучасні тенденції та перспективи розвитку транспортної інфраструктури Придністер'я як фактора розвитку туристичної галузі.

Ключові слова: транспортна інфраструктура, проблеми розвитку, залізнична мережа, туристична галузь.

Аннотация. Рассмотрены особенности влияния транспортной инфраструктуры Приднестерья на развитие туристической сферы. Проанализированы проблемы развития различных видов транспорта в регионе и их взаимосвязь с туризмом. Раскрыты современные тенденции и перспективы развития транспортной инфраструктуры Приднестерья как фактора развития туристической отрасли.

Ключевые слова: транспортная инфраструктура, проблемы развития, железнодорожная сеть, туристическая отрасль.

Annotation. The features of influencing of a transport infrastructure of Dnister region are considered on development of tourist sphere. The problems of development of different types of transport in a region and their intercommunication are analysed with tourism. Modern tendencies and prospects of development of a transport infrastructure of Dnister region are exposed as a factor of development of tourist industry.

Keywords: transportation infrastructure, development issues, railway network, tourism industry.

38. Рутецький Р. Проблема наступності у ступеневій підготовці майбутніх педагогів / Р. Рутецький // Актуальні питання теорії та практики неперервної ступеневої підготовки фахівців в системі вищої освіти : міжнар. наук.-практ. конф., 13–14 листоп. 2012 р., м. Тернопіль. – Тернопіль, 2012. – С. 119–121.

39. Рутецький Р. Теоретичні аспекти проблеми формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя мистецьких дисциплін [Електронний ресурс] / Р. Рутецький // Формування професіоналізму фахівця в системі безперервної освіти : II Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. – Режим доступу : http://www.phdpu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=139:-q-q&catid=7:2011-09-18-19-57-50&Itemid=37

40. Свинко Й. М. Унікальні геологічні об'єкти Дністровського каньйону, їх наукове, пізнавальне та культурно-естетичне значення / Й. Свинко, П. Дем'янчук // Туристичні ресурси як чинник розвитку території: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.-семінару (9–10 груд. 2011 р. м. Заліщики–Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 139–144.

Анотація. У статті охарактеризовано найважливіші геологічні об'єкти Дністровського каньйону, вказано на їх наукове, пізнавальне та культурно-естетичне значення. Названо місця знаходження рідкісних і оригінальних утворень – травертинів та ряду цінних ботанічних об'єктів, які є окрасою Дністровського каньйону і мають неабияке наукове значення. Наголошується на необхідності охорони і збереження цінних геологічних і ботанічних об'єктів каньйону.

Ключові слова: Дністровський каньйон, геологічні об'єкти.

Аннотация. Охарактеризованы важнейшие геологические объекты Днестровского каньона, указано на их научное, познавательное и культурно эстетичное значение. Названы места нахождения редких и оригинальных образований – травертинов и ряда ценных ботанических объектов, которые являются украшением Днестровского каньона и имеют незаурядное научное значение. Отмечается на необходимости охраны и сохранения ценных геологических и ботанических объектов каньона.

Ключевые слова: Днестровский каньон, геологические объекты.

Annotation. The major geological objects of the Dniester canyon are described, it is indicated on their scientific, cognitive and in a civilized manner-aesthetic value. The places of being of rare and original formations - travertins and row of valuable botanical objects that are the decoration of the Dniester canyon and have an outstanding scientific value are adopted. It is marked on the necessity of guard and maintenance of valuable geological and botanical objects of canyon.

Keywords: Dniester canyon, geological objects.

41. Сергунина Т. А. Лингвокультурологический аспект преподавания русского языка на географическом факультете / Т. А. Сергунина // Проблемы изучения и преподавания русского языка и литературы в поликультурном пространстве XXI века (к 190-летию со дня рождения Ф. М. Достоевского) : материалы III Междунар. науч.-метод. семинара (Луцк, 23–24 ноября 2011). – Луцк, 2012. – С. 114–123.

Аннотація. В статье проанализированы основные направления работы над лингвокультурологическими деталями и сведениями при изучении русского языка на географическом факультете. Особое внимание уделено использованию прецедентных имен, текстов, географических данных с целью активизации речемыслительной деятельности студентов, обогащения их словарного запаса, пополнения фоновых знаний и становления их как специалистов в своей области.

Ключевые слова: лингвокультурологическая деталь, прецедентное имя, прецедентный текст, фоновые знания, географические названия.

Анотація. У статті проаналізовані основні напрями роботи над лингвокультурологічними деталями і відомостями при вивченні російської мови на географічному факультеті. Особливу увагу звернуто на використання прецедентних імен, текстів, географічних даних з метою активізації мовленнєвої діяльності студентів, збагачення їх словникового запасу, поповнення фонових знань і становлення їх як фахівців у своїй галузі.

Ключові слова: лінгвокультурологічна деталь, прецедентне ім'я, прецедентний текст, фонові знання, географічні назви.

Annotation. In the article basic work assignments are analysed above culture details and information at the study of Russian on a geographical faculty. The special attention is spared to the use of the precedent names, texts, geographical data with the purpose of activation of речемыслительной activity of students, enriching of their vocabulary, addition to base-line knowledge and becoming of them as specialists in the area.

Keywords: culture detail, precedent name, precedent text, base-line knowledge, place-names.

42. Сіткар В. Соціальне буття дітей та молоді. Субкультурний аспект / В. Сіткар // Міжнародні психолого-педагогічні Челпанівські читання (з нагоди 150 річчя з дня народження Г. І. Челпанова), 3–4 трав. травня 2012 р. / НАПН України, Київський Міжнародний університет. – К., 2012.

Анотація. Родина – це первинний колектив, в якому дитина одержує перші враження про життя, відкриває для себе світ, знаходить в ньому своє місце. Крім родини на формування та розвиток дітей мають вплив неформальні групи однолітків, які об'єднуються в дитячу субкультуру, яка відрізняється від загальної, домінуючої в суспільстві культури, хоча і пов'язана з нею. У кожному віковому періоді субкультура відрізняється своєю мовою, змістом, своєрідністю сприймання явищ навколишньої дійсності, мислення і поведінки, що суттєво впливає на дії і вчинки дитини в соціумі.

Ключові слова: діти, молодь, розвиток, суспільство, культура, субкультура.

Ситкаръ В. Социальное бытие. Субкультурный аспект.

Аннотация. Семья – это первичный коллектив, в котором ребенок получает первые впечатления о жизни, открывает для себя мир, находит свое место в нем. Кроме семьи на формирование и развитие детей имеют влияние неформальные группы сверстников, которые объединяются в детскую субкультуру, которая отличается от общей, доминирующей в обществе культуры, хотя и связана с ней. В каждом возрастном периоде субкультура отличается своим языком, содержанием, своеобразностью восприятия явлений окружающей действительности, мышления и поведения, что существенно влияет на действия и поступки ребенка в социуме.

Ключевые слова: дети, молодежь, развитие, общество, культура, субкультура.

Annotation. Family is a primary group, where a child receives his or her first impressions about life, opens world, finds his or her place. Except family informal groups have influence on forming and developing children, which are united in children's subculture, which differs from general dominating in society culture, though joined with it. In Every age period subculture differs with its language, sense, peculiarity of phenomenon of surrounding perception, thought, behaviour, which deliberately influences actions of a child in a society.

Keywords: children, youth, development, society, culture, subculture.

43. Струганец Л. В. Інтерактивний навчально-методичний комплекс з «Культури мови» у системі MOODLE / Л. В. Струганець // Теоретико-практичні аспекти сучасних лінгвістичних та лінгводидактичних парадигм : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Ф-т укр. філології, Каф. методики викладання і культури укр. мови ; [упоряд.: Л. М. Златів, Н. В. Мушировська ; редкол.: В. Я. Мельничайко, І. М. Хом'як, Л. В. Струганець та ін.]. – Рівне ; Острог, 2012. – С. 15–20.

Анотація. У статті проаналізовано структуру авторського інтерактивного навчально-методичного комплексу з «Культури мови» – фундаментальної дисципліни у системі підготовки вчителя-словесника. Комплекс сконструйовано на базі Moodle – модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища.

Ключові слова: інформаційні технології, інтерактивний навчально-методичний комплекс, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, культура мови.

Струганец Л. В. Интерактивный учебно-методический комплекс по «Культуре языка» в системе MOODLE.

Аннотация. В статье проанализирована структура авторского интерактивного учебно-методического комплекса «Культура языка» – фундаментальной дисциплины в системе подготовки учителя-словесника. Комплекс сконструирован на базе Moodle – модульной объектно-ориентированной динамической учебной среды.

Ключевые слова: информационные технологии, интерактивный учебно-методический комплекс, модульная объектно-ориентированная динамическая учебная среда, культура языка.

Struhanets L. V. Interactive teaching complex «Language culture» in the system MOODLE.

Annotation. The structure of the author's interactive teaching complex «Language culture» – a fundamental subject in the system of preparation of teacher-philologist – is analyzed in the article. The complex is designed on the base of Moodle – modular object-oriented dynamic learning environment.

Keywords: information technologies, interactive teaching complex, modular object-oriented dynamic learning environment, language culture.

44. Тернопільський замок як туристичний об'єкт /

I. Р. Рудакевич, А. В. Бас, Г. М. Манорик, Х. Р. Теремчук / *Замоквий туризм у Тернопільській області: проблеми та перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (4–5 трав. 2012 р., м. Збарж). – Тернопіль, 2012. – С. 100–104.*

Анотація. Розглянуто актуальні проблеми використання Тернопільського замку для потреб туризму. Подана характеристика розвитку замку в різні історичні періоди та у сучасний час. Охарактеризовано туристичну інфраструктуру поблизу Тернопільського замку. Розглянуті перспективні напрями розвитку та використання замку для громадської та туристичної діяльності.

Ключові слова: місто Тернопіль, Тернопільський замок, Тернопільський став, транспорт, туристична привабливість, перспективи.

Ternopil castle as tourist attractions.

Annotation. The issues of the day of the use of the Ternopil lock are considered for the necessities of tourism. Given description of development of lock in different historical periods and in modern time. A tourist infrastructure is described near-by the Ternopil lock. Perspective directions of development and use of lock are considered for public and tourist activity.

Keywords: city Ternopil, Ternopil lock, Ternopil became, transport, tourist attractiveness, prospects.

Тернопольский замок как туристический объект.

Аннотация. Рассмотрены актуальные проблемы использования Тернопольского замка для нужд туризма. Данная характеристика развития замка в разные исторические периоды и в современное время. Охарактеризованы туристическую инфраструктуру вблизи Тернопольского замка. Рассмотрены перспективные направления развития и использования замка для общественной и туристической деятельности.

Ключевые слова: город Тернополь, Тернопольский замок, Тернопольский пруд, транспорт, туристическая привлекательность, перспективы.

45. Тобілевич Г. М. Сучасна скульптурна пластика в урбаністичному середовищі міста Києва / Г. М. Тобілевич // Матеріали 62-ої наук.-техн. конф. професорсько-викладацького складу, наук. працівників, докторантів та аспірантів за підсумками діяльності у 2011 році. Секція «Наукові основи підвищення продуктивності та біологічної стійкості лісових та урбанізованих екосистем», 10–11 трав. 2012 р. / Нац. лісотехнічний ун-т України. – Львів, 2012. – С. 45-47.

Анотація. У статті розглянуто вплив сучасної скульптурної пластики на індивідуальний, неповторний художній образ вулиць Києва. На прикладі робіт київських скульпторів продемонстровано нові, нетрадиційні для вітчизняної декоративної пластики прийоми, застосовані при створенні неповторного художнього образу міста.

Ключові слова: скульптурна пластика, міський простір.

Тобілевич Г. Н. Современная скульптурная пластика в урбанистической среде города Киева.

Аннотация. В статье рассмотрено влияние декоративной пластики на формирование художественного образа современной урбанистической среды, городских площадей и улиц. На примере зарубежных художников продемонстрированы новые, нетрадиционные материалы, использованные в декоративной пластике.

Ключевые слова: декоративная пластика, городское пространство

Tobilevych H. Modern sculpture plastic in urban environments in Kyiv.

Annotation. In the article influence of decorative the plastic arts is considered on forming of image of modern urbanism environment, city areas and streets. On the example of foreign artists new, untraditional materials, used in decorative the plastic arts.

Keywords: decorative plastic arts, city space.

46. Токарська Л. М. Народные приметы на уроках русского языка / Л. М. Токарська // В. И. Даль в мировой культуре : сб. науч. работ / ЛНУ им. Т. Шевченко. – Луганск ; М., 2012. – Ч. 4. – С. 167–175.

Аннотация. Статья освещает работу с народными приметами из книги В. И. Даля «Пословицы русского народа» на уроках русского языка. В работе описано, как умение классифицировать народные приметы, определение их структуры, функций, свойств, языковых особенностей способствуют развитию устной и письменной речи учащихся.

Ключевые слова: народная примета, сборник В. И. Даля, учебник, учащиеся, речевая тема, анализ.

Анотація. Стаття висвітлює роботу з народними прикметами із книги В. І. Даля «Прислів'я російського народу» на уроках російської мови. В роботі описано, як уміння класифікувати народні прикмети, визначення їх структури, функцій, властивостей, мовних особливостей сприяють розвиткові усного і писемного мовлення учнів.

Ключові слова: народна прикмета, збірник В. І. Даля, підручник, учні, мовленнєва тема, аналіз.

Annotation. The article shows the work with national signs from the V. I. Dahl's book «Proverbs of the Russian people» in Russian language lessons. The scientific work describes how people's ability to classify samples, determine their structure, functions, features, linguistic features contribute to the development of oral and written speech of students.

Keywords: national sign, V. I. Dahl's book, textbook, pupils, speech topic, analysis.

47. Топорівська Я. Модель технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності / Я. Топорівська // Міжнародна співпраця в освіті в умовах глобалізації: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. / відп. ред. В. М. Єфімова. – Сімферополь, 2012. – С. 340–350.

Анотація. Обґрунтовано модель технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності. Досліджено проблему вдосконалення підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Ключові слова: технологія підготовки, використання комп'ютерних технологій, майбутній учитель музики.

Топоривская Я. В. Модель технологии подготовки будущего учителя музыки к применению компьютерных технологий в профессиональной деятельности.

Аннотация. Обоснована модель технологии подготовки будущего учителя музыки к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности. Исследована проблема совершенствования подготовки будущего учителя музыки к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности.

Ключевые слова: технология подготовки, использование компьютерных технологий, будущий учитель музыки.

Toporivska Ya. V. The model of technology of training future music teachers for the use of computer technologies in professional activities.

Annotation. The paper substantiates the model of technology of training future music teachers for the use of computer technologies in professional activities. The author studies the problem of improving the preparation of future music teachers to use computer technology in their professional activities.

Keywords: technology of preparation, use of computer technologies, future music teacher.

48. Турчин-Кукаріна І. В. Види цивільно-процесуальних оціночних понять права та їх регулятивні закономірності / І. В. Турчин-Кукаріна // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XVIII регіональної наук.-практ. конф. (26–27 січ. 2012 р.) / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, юридичний ф-т. – Львів, 2012. – С. 230–232.

Анотація. У статті на основі аналізу системи класифікаційних ознак цивільно-процесуальних оціночних понять виявлено їх основні регулятивні

закономірності та розроблено пропозиції щодо оптимізації їх застосування на практиці.

Ключові слова: оціночне поняття, цивільний процес, цивільно-процесуальне оціночне поняття, зміст та обсяг оціночного поняття.

Анотація. В статті на основі аналізу системи класифікаційних ознак цивільно-процесуальних оціночних понять виявлені їх основні регулятивні закономірності і розроблені пропозиції по оптимізації їх застосування на практиці.

Ключевые слова: оценочное понятие, гражданский процесс, гражданское процессуальное оценочное понятие, содержание и объем оценочного понятия.

Annotation. In the article based on the analysis of the classifications of civil procedural notions found their main regulatory laws and suggestions for optimizing their application in practice.

Keywords: value-concept, civil procedure, civil procedure estimated concept, content and scope of the evaluation concept.

49. Турчин-Кукаріна І. В. Кореспондування термінів «швидкість» та «своєчасність», застосовуваних для позначення цивільно-процесуальних оціночних понять права, з принципом визначеності юридичної форми / І. В. Турчин-Кукаріна // Тези наукових доповідей та повідомлень на круглих столах 30 листопада 2011 року, 26 та 30 січня 2012 р. / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – К., 2012. – С. 31–33.

Анотація. У статті на основі аналізу норм чинного цивільно-процесуального законодавства сформульовано пропозиції, спрямовані на забезпечення точності юридичної форми.

Ключова слова: оціночне поняття, цивільний процес, цивільно-процесуальне оціночне поняття, швидкість, своєчасність.

Turchin-Kukarina I. V. Корреспондирование терминов «скорость» и «своевременность», применяемых для обозначения гражданско-процессуальных оценочных понятий права, с принципом определенности юридической формы.

Анотація. В статті на основі аналізу норм діючого цивільно-процесуального законодавства сформульовані пропозиції, спрямовані на забезпечення точності юридичної форми.

Ключевая слова: оценочное понятие, гражданский процесс, гражданское процессуальное оценочное понятие, скорость, своевременность.

Turchin-Kukarina I. Terms «speed» and «timeliness», used to refer to civil procedural notions of law, and the principle of certainty of legal form.

Annotation. The article is based on an analysis of the current civil procedure law formulated proposals aimed at ensuring the accuracy of the legal forms.

Keywords: value-concept, civil procedure, civil procedure evaluative notions, speed and timeliness.

50. Флінта Н. І. Оцінка діяльності готельної індустрії Тернопільської області / Н. І. Флінта // Туристичні ресурси як чинник розвитку території : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.-семінару (9–10 груд. 2011 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 250–255.

Анотація. Основну увагу приділено сучасним тенденціям розвитку готельного бізнесу в Тернопільській області. Найактуальнішими, на наш погляд, є розвиток мережі малих підприємств та поглиблення спеціалізації у районах, зокрема в Тернопільській області.

Ключові слова: готельний бізнес, мережа малих підприємств, районування області.

Аннотация. Основное внимание уделено современным тенденциям развития гостиничного бизнеса в Тернопольской области. Актуальными, на наш взгляд, является развитие сети малых предприятий и углубление специализации в районах, в частности в Тернопольской области.

Ключевые слова: гостиничный бизнес, сеть малых предприятий, районирование области.

Annotation. In this publication basic attention is spared modern progress of hotel business trends In the Ternopil area. Most actual, in our view, there is development of network of small enterprises and deepening of specialization in regions, in particular in the Ternopil area.

Keywords: hotel business, the network of small businesses, zoning area.

51. Фурманкевич Н. М. До проблеми дослідження культури мови та дотримання мовної норми у телевізійній рекламі / Н. М. Фурманкевич // Мова. Суспільство. Журналістика : зб. матеріалів XVIII міжнар. наук.-практ. конф. з проблем функціонування і розвитку української мови (на пошану професорів А. І. Мамалиги та О. Д. Пономарева з нагоди ювілеїв, Київ, 6 квітня 2012). – К., 2012. – С. 273–278.

Анотація. У статті розглядаються проблеми мови, порушення мовної норми на прикладі рекламних текстів на телебаченні. Виявлені механізми мовного впливу реклами на споживачів.

Ключові слова: реклама, слоган, рекламний текст, мовна норма, культура мови, мовний вплив.

Фурманкевич Н. М. К проблеме исследования культуры речи и соблюдения языковой нормы в телевизионной рекламе.

Аннотация. Рассматриваются проблемы языка, нарушения языковой нормы на примере рекламных текстов на телевидении. Выявлены механизмы речевого воздействия рекламы на потребителей.

Ключевые слова: реклама, слоган, рекламный текст, языковая норма, культура речи, речевое воздействие.

Furmankevych N. M. The problem of language and cultural study of linguistic rules in TV commercials.

Annotation. The problem of language, linguistic rules, violation by the example of the advertising on television is analyzed in the article. Author examines the mechanisms influence of advertising on consumers.

Keywords: commercial, slogan, the text of commercial, language norm, language culture, linguistic influence.

52. Царик Л. П. Замки долини Збруча у структурі туристичних маршрутів / Л. П. Царик, П. Л. Царик // Замковий туризм Тернопільської області: проблеми та перспективи розвитку : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (4 трав. 2012 р.). – Тернопіль, 2012. – С. 149–154.

Анотація. У статті йдеться про фізико-географічні особливості річки Збруч, про території якими вона припливає, та туристичні об'єкти, що розташовані на цих територіях. Більш глибоко дана характеристика замків у таких населених пунктах, як: Токи, Сатанів, Сидорів, Збриж, Гусятин, Скала, Кудринці, де описана їх історія, географічне розташування та прилеглі до них споруди.

Ключові слова: рачка Збруч, Товтровий кряж, фізико-географічні особливості, глибинний каньйон, замкові споруди, синагоги, храми, фортеці.

Castles in the valley Zbruch tourist route Ternopil And Nadzbruchya.

Annotation. Speech goes in the article about fiziko-geographical features of the river Zbruch, about territories which it swims up to, and tourist objects are located on these territories. More deeper this description of locks in such settlements, as: Currents, Sataniv, Sidoriv, Zbrizh, Gusyatin, Skala, Kudrinci, where their history is described, geographical location and adjoining to them buildings.

Keywords: crawfish Zbruch, Tovtroviy ridge, fiziko-geographical features, deep canyon, Articulata buildings, synagogues, temples, fortresses.

Замки долины Збруч в структуре туристических маршрутов Тернопиля и Надзбручья.

Аннотация. В статье говорится о физико-географических особенностях реки Збруч, о территориях, которыми она приплывает, туристических объектах расположенных на этих территориях. Более глубоко дана характеристика замков в таких населенных пунктах, как: Токи, Сатанов, Сидоров, Збриж, Гусятин, Скала, Кудринцы, где описана их история, географическое расположение и прилегающие к ним сооружения.

Ключевые слова: речка Збруч, Товтровый кряж, физико-географические особенности, глубинный каньон, замковые сооружения, синагоги, храмы, крепости.

53. Царик Л. П. Про деякі проблеми рекреаційного природокористування у Придністер'ї / Л. П. Царик., П. Л. Царик, М. Я. Вовк // Туристичні ресурси як чинник розвитку території : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.-семінару (9–10 груд. 2011 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 275–277.

Анотація. Розглянуто чинники і проблеми регіональних і локальних еколого-рекреаційних проблем, пов'язаних з надмірними антропогенними впливами на рекреаційні ландшафти, запропоновано шляхи оптимізації рекреаційного природокористування.

Ключові слова: еколого-рекреаційні проблеми, регіональні і локальні чинники, природокористування.

Аннотация. Рассмотрены факторы и проблемы региональных и локальных эколого-рекреационных проблем, связанных с чрезмерными антропогенными

воздействиями на рекреационные ландшафты, предложены пути оптимизации рекреационного природопользования.

Ключевые слова: эколого-рекреационные проблемы, региональные и локальные факторы, природопользования.

Annotation. Factors and problems of regional and local environmental and recreational issues related to excessive anthropogenic impacts on recreational landscapes, the ways of optimizing recreational.

Keywords: environmental and recreational issues, regional and local factors, Nature.

54. Чайка Ю. В. До питання про зіставний аналіз української та німецької фразеології (на прикладі фразеологізмів з лексемами – назвами частин тіла / Ю. В. Чайка // Студентський наук. альманах ф-ту інозем. мов ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2012. – № 1 (9). – С. 54–61.

Анотація. На основі контрастивного аналізу досліджено особливості структури і значення фразеологічних одиниць з компонентами частин тіла німецької та української мов, визначено їхню тотожність та відмінність, розглянуто питання їх еквівалентності. Виокремлено дві групи німецьких фразеологізмів відповідно до національно-культурної семантики та їх співвіднесеності із фразеологічною системою української мови.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, фразеологічна єдність, фразеологічний вираз, фразеологічне сполучення, контрастивний аналіз.

Чайка Ю. В. К вопросу о сопоставительном анализе украинских и немецких фразеологизмов (на примере фразеологизмов с лексемами – наименованиями частей тела).

Аннотація. На основі контрастивного аналізу досліджено особливості структури і значення фразеологічних одиниць з компонентами частин тіла німецького та українського мов, визначено їхню тотожність та відмінність, розглянуто питання їх еквівалентності. Виокремлено дві групи німецьких фразеологізмів відповідно до національно-культурної семантики та їх співвіднесеності із фразеологічною системою українського мови.

Ключевые слова: фразеологическая единица, фразеологическое единство, фразеологическое выражение, фразеологическое сочетание, контрастивный анализ.

Chaika I. V. Concerning the problem of the comparative analysis of the Ukrainian and German idiomatic expressions (the idiomatic expressions with names of body parts are as examples).

Annotation. On the basis of contrastive analysis we investigated the peculiarities of the structure and meaning of idioms with the body components of German and Ukrainian languages, defined their identities and differences, examined a question about equivalence. Two groups of German idiomatic expressions in accordance with national cultural semantics and their correlation with phraseological system of Ukrainian language were distinguished.

Keywords: idiom, phraseological unit, phraseological expression, phraseological combination, contrastive analysis.

55. Яцук О. В. Співвідношення форм контролю та засобів оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» / О. В. Яцук // Проблеми конструювання та застосування засобів оцінювання успішності студентів : матеріали регіонального наук.-практ. семінару / наук. ред. Г. В. Терещук. – Тернопіль, 2012. – С. 180–184.

Анотація. У статті здійснено спробу аналітичного співвідношення між різними формами контролю та особливостями оцінювання знань студентів на прикладі навчального курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)», який вивчають студенти відділення Початкова освіта.

Ключові слова: тести, форми контролю, засоби оцінювання.

Яцук О. В. Соотношение форм контроля и средств оценивания учебных достижений студентов из курса «Украинский язык (за профессиональным направлением)».

Аннотация. В статье осуществлена попытка аналитического соотношения между разными формами контроля и особенностями оценивания знаний студентов на примере учебного курса «Украинский язык (за профессиональным направлением)», который изучают студенты отделения Начальное образование.

Ключевые слова: тесты, формы контроля, средства оценивания.

Yatsuk O. V. The correlation of the types of monitoring and the means of evaluation of students' educational accomplishments in the course «The Ukrainian language in accordance with the chosen specialty».

Annotation. The article analyzes the correlation between different types of monitoring and the peculiarities of evaluation of students' knowledge on the bases of the educational course «The Ukrainian language in accordance with the chosen specialty» which is learnt by the students of the Primary education department.

Keywords: tests, types of monitoring, means of evaluation.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ ВИКЛАДАЧІВ

Адамська З. М.	69, 183, 184
Алексієвець Л. М.	5, 14, 45
Алексієвець М. М.	5, 6, 44, 45, 246
Альтгайм Л. Б.	462
Андрійчук І.	184
Андрусишин Т. В.	319, 320
Андрушків Б. М.	38
Ахметшин А. Г.	330
Бабій І. М.	55, 134, 453, 454
Бабій Л. Б.	391, 392
Балацька Л. В.	110, 345, 346, 348
Балик Н. Р.	33, 34, 71, 404
Бамбурак Н. І.	210
Барановський В. С.	330, 332
Бармак М. В.	71, 130, 277
Барна І. М.	71
Барна Л. С.	18, 37, 40, 71, 73, 76
Барна М. М.	18, 309, 311
Бартіш С. В.	368
Бас А. В.	488
Бачинська Г.	444
Безпалько У. І.	110
Березняк М. В.	77
Берник Л. Б.	133
Бистрицька Е.	289, 290
Бліндер Н.	462
Бобак М. І.	34
Богоніс А. П.	393

Боднар Д. І. (Bodnar D. I.)	18, 126, 127, 412
Боднар О. І.	73
Боднар Я. Б.	73, 482
Бойко М. М.	43
Бомок А. Я.	275
Борецька О.	360
Борисюк С. О.	185
Бородіца С.	421
Бортняк Ф. В.	38
Бочар І. Й.	130
Брославський В. Л.	278
Бубняк Г. М.	61
Бубняк М. М.	412
Бубняк Р. А.	61
Буда В. А.	445
Будій З. І.	392
Будій Н. Д.	46, 78
Будна Н. О.	51, 78, 79, 80, 81, 101, 104, 105, 106, 107, 205, 328
Бурбан О. В.	48
Бурко В. О.	368
Бучко Г. Є.	446
Бучко Д. Г.	134, 446, 447
Бучок В. І.	72, 343
Буяк Б. Б.	6, 278, 279, 280, 281
Вакарюк Л. О.	459
Варакута О. М.	71, 82, 83, 84, 85
Васильківська Н. В.	222
Васильченко А. В.	152
Васірук М. С.	52, 72

Вербіцька І. О.	146
Винничук О. Т.	152
Вирста Н.	383
Вихор С. Т.	154
Вихрущ В. О.	35, 36, 71, 154, 155, 156, 157, 176
Вільчинська Т. П.	110, 134, 455, 456
Вісьтак О.	131
Власюк Р. А.	133
Вовк Ю. Я.	38, 338, 493
Водяний Б.	140
Вознюк Л. В.	111
Возняк О. Г.	18
Волошин О. С.	73
Воронич А. Р.	137
Гавенко С.	7
Гаврилюк О.	13
Гавришок Б.	246
Галаманжук Л.	346
Галан В. І.	72
Гап'юк Я. Ф.	85, 86, 99
Гарасим Т. О.	360
Гарматюк Р. Т.	30
Гевко І. В.	47
Генсюрівська Л.	93
Герц А. І.	19, 73
Гиса О.	140
Гінзула М. Я.	239
Гінка Б. І.	61
Гладюк В. М.	136, 137
Гладюк М. М.	75

Гладюк Т. В.	19, 28, 51, 79, 80, 81, 104, 105, 106, 107, 199, 202, 329
Глібчук П.	244, 463
Гнатишина Л. Л. (Gnatyshyna L. L.)	126, 333, 335
Гнатківська О. М.	86, 199
Говорун Т. В.	15
Гойсак В.	138
Головко І. В.	137
Голотенко О. С.	30
Голотенко С. М.	30
Гонтар Т. М.	291
Гончар О. Д.	73
Горбатюк Р. М.	29, 73, 112, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 274
Горин О. І.	333
Гоч І. В.	333
Гошуляк І. Л.	463
Грабик Н	350
Греськів О. Б.	238
Гречин І. М.	157
Григорук А. А.	302
Гриненко І. В.	393
Гринчишин Я. Т.	99
Гринчук І.	138
Грицак Л. Р.	326
Грицак Н. Р.	437, 463
Грищук Б. Д.	20, 330, 332
Грод І. М.	405
Грубар І. Я.	351
Грубінко В. В. (Grubinko V. V.)	73, 120, 122, 126, 128, 319, 320, 321,

	322, 324
Груць Г. М.	158
Грушко В. С.	30, 31, 302
Губ'як В. Д.	464
Губ'як Д. В.	139
Гузар О. В.	223
Гуменчук А. Й.	399
Гуменюк Г. Б.	21, 73, 323
Гуменюк С. В.	357
Гуцало І. А.	312, 317
Давиденко Л. М.	87, 88, 89, 90, 91, 132
Данилевич М. М.	131
Данилюк І. С.	72
Дарбишева О. Є.	37
Дем'янчук П.	74, 131, 485
Денега Г. В.	333
Денисюк О.	97
Дерев'яна Л. Й.	31
Деркач Г. С.	369
Деркевич Н	383, 384
Дзись Т. В.	385
Дідора М. І.	204
Дідук-Ступ'як Г. І.	56, 72, 465
Дідух Т. Г.	466
Дітчук І.	82, 83, 84, 85
Довбуш О. І.	65, 66, 72, 361
Довга Т. Я.	11
Довгань О. М.	85
Домашенко І. В.	316
Дребет В. В.	385, 386, 387, 388

Дробик Н. М.	19, 21, 73, 121, 321, 323, 325, 326
Дрогобицький Ю. В.	129
Дрозд О.	120
Дударчук К. Д.	226, 227, 467, 468, 469
Дудін О. В.	72, 76
Дудкін П. Д.	38
Дуліба А.	92, 93
Дячок В. Ю.	147
Євтушик Р. В.	316
Єдинак Г.	346
Єднак В. Д.	52, 72, 73, 74, 342
Ємчук Т. Б.	67, 72
Жаркова І.	92, 93, 94, 95, 99, 100, 101, 200
Жирська Г. Я.	37, 40, 71, 73, 76, 78, 79, 81, 101, 205, 328
Жовтюк Н.	394
Жук М.	95
Заблоцька Л. М.	369, 370, 470
Заблоцький Б.	74
Загричук О. М.	321
Задорожна І. П.	394, 395
Задорожна О. М.	112
Заіченко О. С. (Zaichenko A.)	128
Закордонець Н. І.	371
Заліток Л. М.	11
Замора Я. П.	73, 269, 273, 274
Заморока А. М.	113
Заборна М.	447, 448, 470
Заставецька Л. Б.	228, 229, 230, 469
Заставецька О. В.	15, 74, 82, 83, 84, 85, 231, 471, 472
Заставецький Т. Б.	471, 472

Заячук М.	98
Зимомря М.	67
Зубрецька С. Б.	323
Зуляк І. С.	291, 292, 293, 294, 295
Зуляк М.	282
Іваницький Р. І	269
Іванюк Т. Г.	101, 102
Іваськів С. М.	72, 74
Ілляш І.	231
Іскерський І. С.	136, 137, 271, 413
Йордан Г. М.	7, 416
Калакура Я. С.	14
Калаур С. М.	210
Калінін І. В.	8
Кальба Є. М.	30
Кальба Я. Є.	69, 206
Камишанов В. В.	273, 274
Капелюх Я. І.	113
Капіносов А. М.	99
Карабін О. Й.	405, 406, 407, 408
Караневич М. І.	400
Катериняк А. (Katerynjak A.)	65
Кашик О.	236
Кашуба О. М.	64, 372
Кваша В. І.	21
Кікінежді О. М.	15, 16, 78, 79, 81, 101, 205, 206, 328
Кіндзерська Ю.	97
Кічук С. Ф.	53, 74
Клапоуцак І. Д.	72
Кліш А.	295, 296, 297, 298, 299

Коваль О. С.	323
Ковальчук Л. І.	154, 159
Ковальчук О. Я.	413, 414
Кодлюк Я. П.	11, 176, 177, 178, 179, 224
Козерецька І. А.	321
Колінець Г. Г.	207
Кондратюк Л. Р.	303
Кондрацька Л. А.	32, 113, 141, 142
Коненко Л. Б.	94
Конончук О. Б.	72, 313
Кордуба Н. С.	96
Коріненко П. С.	463
Кормило О. М.	38, 186
Корнієнко Сергій. М.	49
Корнієнко Софія. М.	49
Корсун І. В.	414, 415
Корчевська О. П.	49, 96
Костюк К. В. (Kostiuk K. V.)	120, 126, 128, 322
Кость І.	457
Котовець Д. В.	437, 438
Кравець В. П. (Kravets V. P.)	16, 72, 160, 161, 162
Кравчук В.	97
Крестинич Т.	244, 463
Криськів М. Й.	57, 428, 473
Крочак І.	13
Крупський І.	416
Кузишин А. В.	53, 72, 98, 231, 474
Кузь Ю. С.	72, 114
Кулешко В. І.	101, 102
Кунах В. А.	121, 321, 325

Курант В. З.	321, 327, 331, 332
Курка В. П.	273
Куца О. П.	439, 440
Куций І.	115
Кучеров І.	202, 329
Кушнерчук І. І.	50, 338
Кушнір О. В.	72, 74, 417, 418
Лабашук О. В.	440
Лаврієнко Т. Я.	62
Ладика П. І.	72, 73, 74, 343
Лазаревська О.	475
Лановик З.	441
Лановик М.	441
Латишев С. В.	342
Лахманюк Т. В.	6
Левчик І. Ю.	39, 62, 372, 373, 475
Левчик Н. С.	396
Лещук Г. В.	211
Литвин Л. М.	39, 304, 306
Ліннік А. Ю.	273, 274
Лісняк Н. І.	134
Лісняк С.	449, 450
Лісова Н. О.	240, 241, 242
Лобас Н.	450, 451, 452
Лов'янова І. В.	99
Ломакович В. Я.	63, 389
Ломницький Я. Т.	47
Лопатка Г. Ф.	31, 73
Лупак Н. М.	40, 43
Луцик І. Б.	115, 136, 270

Луців А. І.	122, 323
Лушпинська Л. П.	9
Ляврін Б. З.	327, 331, 332
Мазурок О.	300
Майорова О. Ю.	326
Маланій Н. І.	442
Малюта Л. Я.	38
Маляр Е. І.	354, 357, 358
Маляр Н. С.	351, 352, 353, 354, 358
Мамус Г. М.	48, 130, 275, 276
Манорик Г. М.	488
Маньковська Т. О.	64, 372
Мариняк Я. О.	476
Марочкіна О.	452
Мартинюк О. М.	85, 86
Мартинюк С. В.	85, 86, 99
Матвійків В. П.	73, 263
Мацішина З. А.	476, 477
Мацюк В.	108
Мацюк О. Б.	311, 314
Маяковський С.	131
Мельник В. М.	121, 325, 326
Мельник Л. М.	38
Мельничайко В. Я.	429, 430, 477
Мельничайко О. І.	57
Мельничук О. А.	312, 317
Мерва Л. С.	478
Мечник Л. А.	19, 28, 94, 95, 99, 100, 101
Мешко Г. М.	10, 41, 115, 123, 162, 163
Мешко О. І.	115, 116, 123

Миколенко Т. М.	73, 74, 134, 457
Мирюта А. Ю	325
Михайлишин У. І.	374, 375, 376, 377, 378
Михальчук Р. І.	412
Міщук Н. Й.	37, 40, 71, 73, 76
Мороз І. В.	73
Морська Л. І. (Morska L. I.)	10, 33, 39, 41, 362, 363, 364
Москалюк М. М.	11, 282, 283, 284, 293
Москалюк Н. В.	309
Моховик О. В.	101, 102
Мохун С. В.	21
Мудрик О. В.	478, 480
Мухладі О.	13
Навольська Г. І.	378, 379
Наговська І. В.	269
Нагорняк Г. С.	38
Назарко І. С.	13
Наливайко М. Я.	58, 134, 458
Наумчук В. І.	50, 54, 132, 339
Наумчук М. М.	50, 132
Нацюк М.	397
Нестайко І. М.	164, 165
Николайчук Я. М.	136, 137
Огниста К. М.	42, 354, 357, 358
Огнистий А. В.	73, 74, 132, 133, 354, 357, 358
Одинцова Г. С.	117, 224
Окаринський В. М.	117, 133, 285, 481
Олексюк В. П.	408, 409
Олексюк Н. С.	211
Олексюк О. Р.	409

Олендр Т. М.	369, 380
Олійник І.Д.	398
Оліяр М. Б.	340
Омелянчук Т. В.	257
Омельяненко В. Г.	73, 74
Омельяненко І. О.	55, 117, 340, 356, 482
Онишків З. М.	42, 117, 180, 181
Орап М. О.	124, 208
Ороновська Л.	143
Ороновський А.	144
Осіп Н. Б.	42
Остап'юк С.	108
Остапйовський І. Є.	169
П'ятницький Р.	13
Павх І. І.	73
Павх С. П.	48, 74, 276
Пагут О. С.	74, 389
Паламарчук Л. М.	43, 182
Паламарчук О.	182
Палихата Е. Я.	58, 59, 74, 431, 432, 433, 482
Палій Н.	144
Пальчик А. О.	137
Паляниця В. А.	38
Панасюк Я. В.	330
Панін Р. Ю.	113
Панцьо С. Є.	58, 459, 460
Панчук Г.	452
Папуша І. В.	443
Парасін Н. Д.	74, 134
Парнета О. Й.	5

Парнікоза І. Ю.	321
Пасічник Г. І.	326
Пасічник Н. І.	401
Пацалюк І. І.	147
Пеньковська Н. М.	185
Перерва Т. П.	325
Пермякова О. Г.	74
Петрикович Ю. Я.	29, 73, 136, 137, 261
Петришин Л. Й.	44, 117, 212, 213, 214
Петровський О.	13
Петрушка Б. М.	330
Пида С. В.	312, 314, 316, 317, 318
Пилипець М. І.	270
Писарчук О. Т.	200
Пігур М. В.	434
Підручна М. В.	97, 101, 102
Пінаєва О. Ю.	276
Плавуцька О. П.	62
Погайдак О. Б.	38
Подобівський С. С.	12, 21, 22, 113
Покусова О. С.	11
Поліщук В. А.	217, 218, 219
Пономаренко С. П.	313
Поперечна Г. А.	304, 305, 306
Поплавська І. В.	233, 483
Поплавська Н. М.	75
Постолюк М.	201, 202
Потерба Ю. М.	331
Потокій М. В.	23, 24, 25, 244, 463
Пришляк О. Ю.	381

Прокоп'юк В. А.	269
Радченко О. Я.	166
Радчук Г. К.	186, 187, 188, 189, 190, 191, 192
Ратинська О. М.	31, 483
Ревуцький М. П.	74
Решетуха Т. В.	102, 103
Рибачок С.	403
Ріхтер О. В.	393
Рокіцька Н. В. (Rokiz'ka N.)	34, 65
Романишина Л. М.	43, 156, 157, 176
Романишина О. Я.	410, 411
Рублевська Н. В.	148
Рудакевич І. Р.	74, 131, 233, 484, 488
Русин Б. П.	413
Рутецький Р.	485
Рутило М. І.	136, 271, 413
Самотіс М. В.	178
Саньоцький А. М.	270
Сапрун С. Т.	72, 75, 344
Саранча Г. В.	286
Сватко Н. М.	469
Свинко Й. М.	26, 131, 247, 485
Свистун Н. О.	55, 134, 461
Семеген О. О.	248
Семеляк Я. В.	256
Семенів І. І.	273, 274
Семенюк Г.	67
Сеник Ю. І.	327, 331, 332
Сеньовська Н. Л.	167
Сергуніна Т. О. (Сергунина Т. А.)	438, 486

Серняк О. М.	75
Сивий М.	249, 250, 251
Сидорчук О. В.	118
Синоруб Г. П.	75, 418
Синюк Ю. В.	73, 327, 332
Сипко Л. М.	118
Сіткар В. І.	192, 193, 194, 486
Сіткар С. В.	272
Скорейко-Свірська І.	97, 365, 366
Скуратко Т. М.	131
Смільський В. В.	118, 272
Смолюк В. І.	341
Смолюк І. О.	341
Смоляк О.	134, 144, 145
Смоляк С.	146
Сопотницька О. В.	53
Сорока О. В.	215, 216
Сталена Л.	92
Станіславчук А. В.	323
Станкевич М. Є.	149
Старка В.	286, 287
Стельмащук В. Г.	317
Степанюк А. В.	13, 37, 51, 73, 75, 79, 80, 81, 104, 105, 106, 107, 202, 329
Стецько Н. П.	75
Стойка Р. С. (Stoika R.)	128, 336
Стойко І. І.	38
Столяр О. Б. (Stoliar O. B.)	8, 124, 125, 126, 128, 129, 333, 335, 336
Струганець Б. В.	73
Струганець Л. В.	60, 434, 435, 436, 487

Струж Н.	108
Ступінська Г. Ф.	131
Ступінський В. Я.	131
Супрун Н. А.	306
Тадєєв В. О.	107
Таранова Н. Б.	26, 75
Теремчук Х. Р.	488
Терещенко В. Д.	288, 289
Терещук Г. В. (Terechuk G.)	44, 45, 277
Терещук Д.	398
Теслюк І. С.	149
Тимошенко Л.	263
Тіунова О.	194
Ткачова Н. В.	134
Ткачук М. П.	67, 421, 422, 423, 424, 425
Ткачук О. М.	68, 118, 426, 427
Тобілевич Г. М.	150, 489
Токарська Л. М.	119, 439, 489
Топорівська Я. В.	76, 490
Тригуба О. В.	316, 318
Тростянчин А. В.	269
Троцька О. С.	13, 37, 40, 71, 73, 75, 76, 151
Туранов Ю. О.	253, 274
Турський І. В.	38
Турчин А. І.	382
Турчин-Кукаріна І. В.	220, 221, 490, 491
Тустанівський Б. О.	302, 304, 307, 308
Тютюнник І. С.	151
Удич З. І.	168, 169
Удін Є. Т.	133

Удод О. А.	14
Фальфушинська Г. І.	125, 126, 128, 129, 333, 335, 336
Федонюк Я. І.	31
Федорейко В. С.	38, 136, 137, 271, 413
Федоряк М.	380
Ференчук І. М.	133
Філяк Є. (Filyak Y.)	128, 336
Флінта Н. І.	491
Фтемова Л. В.	323
Фурманкевич Н. М.	72, 76, 419, 420, 492
Хоменчук В. О.	327, 331, 332
Хребтова Н. Р.	86, 203
Хрущ Л. М.	76, 366
Худа Н. С.	76, 367
Царик Л. І.	131
Царик Л. П.	234, 235, 236, 237, 238, 243, 493
Царик П. Л.	234, 235, 236, 237, 238, 493
Цвіркун В. М.	303
Цідило І. М.	264, 265, 266, 267
Цудзевич Б. О.	8
Цуруль О. А.	73
Чайка В. М. (Chaika V.)	74, 169, 170, 171
Чайка І. А.	46, 172, 173, 174, 175
Чайка Ю. В.	494
Чайківська Ю. М.	29, 73, 263, 268
Чайковська Г. Б.	19, 27, 28, 203
Чень І. Б.	73
Чіп Р. С.	195
Чопик П. І.	414
Чопик С. В.	196

Чорна Н. М.	5
Чорний В. З.	76, 271, 413
Чорний Р. С.	38
Чорнописька В.	300, 301
Чуловський Б. С.	443
Чумак Г. В.	402, 403
Шаблій О.	131
Шама О. І.	72
Шандригось В. І.	71, 74, 75, 76, 341, 342
Шандригось Г. А.	359
Шевченко О. М.	197
Шевчик Л. О.	29
Шимків І. (Schymkiw I.)	65
Ширмовська Н. Г.	136
Широкорадюк Л.	209
Шиян Б. М.	55, 120, 338, 356
Шкільнюк М.	234
Шмигер Г. П.	33, 34
Шонь О. Б.	63
Шпак М. М.	198
Штонь О. П.	60
Шульга І. М.	101
Шумінська Л. М.	155
Юкало В. Г.	8
Юрій М. Ф.	14
Яблонська-Юсик І. В.	61, 109
Яворівський Р. Л.	318
Янів З. І.	330
Янкович О. І. (Jankowycz O.)	17, 43, 120
Янковська Л. В.	243, 244

Янченко Г.	97
Яцук Г. Ф.	18
Яцук О. В.	224, 225, 495
Яцюк В. М.	332
Ящик Н. Р.	390
Bodilovska O.	128
Dovhopryaty Yu.	129
Dudukh L.	129
Golubev A.	128
Havryshchak H. R.	120
Kramar O.	129
Lushchak V. I.	124
Mitina N.	128
Oleynik O.	128
Skorenkyu Yu.	129
Skorokhoda T.	128
Turta O. O.	125
Twardovska M. O.	121
Zators'kyi R. A.	126, 127

Підписано до друку 16.01.2013 р.
Формат 60x84 1/8
Папір друкарський. Друк RESO
Ум. друк. арк. 35,4.
Наклад 100 прим. Замовлення № 11.

Редакційно-видавничий центр
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
46027, м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2.